

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Familie-Efterretninger

om

de danske

Moders

for

200 Aar siden

uddøde

Adelsflægt.

Red

Bedel Simonfen.

Første Hefte.

Mennesket fødes og Slægter oprinde,
blomstre og modnes til Frø;
Mennesket dør og Slægterne svinde,
tares og visne som Hø.
Da kommer Saga, den væne Gudinde,
Alfaders elskede Mo;
huldt hun opliver det hendøde Minde
vidt over Land som paa Es.
Den hun udkaarer sig, — Mand eller Qvinde,
— den skal paa Jorden ei døe.

Odense.

Trykt, paa Forfatterens Forlag, i Dve Thomsens Officin.

1845.

Forerindring.

Af alle Efterretninger om vore afdøde Slægter ere vistnok de, der hidrøre fra Familien selv, ikke blot de udførligste, men ogsaa de paalideligste; thi Efterslægtens Fortællinger og Rytets Domme ere ifkun sjældent tilstrækkelige og endnu sjældnere tilforladelige; men Familiens egne Efterretninger, dens Documenter og Breve, dens Autobiographier og Dagbøger, ja! tildeels endog-
saa dens samtidige og paa Familieefterretninger grundede Liigprædikener bedrage ifkun yderst sjældent og da som oftest kun i ubetydelige Smaating, men i det Hele taget aldrig. Jeg har saavel i E. Brocks som i J. Brahes Lernet allerede søgt at fremhæve den Nytte, hine Dagbøger og disse Liigprædikener med Hensyn til Personal- og Slægthistorien kunne yde os, og skal i det Følgende nu ogsaa søge at godtgjøre det Samme med Hensyn til

Familiens efterladte Documenter og Breve; thi jeg anseer det paa denne Vej og ved disse Midler aldeles ikke umuligt for en Historieskriver, — hvad som dog unegtelig burde være hans hoieste Formaal, — ikke blot at gjentage, hvad Andre have sagt om den paagjeldende Person, hans Slægt og hans Tidsalder, men virkelig paa en vis Maade at „vælke Stenen fra Fortidens Grav“ og at lade de længst afdøde Slægter selv tale og med egne Ord bære Vidne om dem selv og deres nærmeste Samtid. Forresten kalder jeg, — og som jeg haaber med Grund, — disse mine Meddelelser om Nudernes Slægt „Familieafterretninger;“ thi de hidrøre deels fra Sophie Nuds og fra den med Nuderne beslægtede Elisabeth Bryskes Slægtebog, deels fra Familieantegnelser af Jørgen og Karen Nud og Sidstnævntes Datter, Ane Grubbe, deels fra en Samling af omtrent 150 tildeels fra og tildeels til Familiens Medlemmer udfædte Breve¹⁾, og endelig fra en Snees samtidige

¹⁾ Jeg var med Hensyn til disse Breve, hvis Meddelelse jeg har Hr. Conferentsraad Werlauffs Belvillie at talke, og hvis Værd allerede deraf stjønes, at de ere 300 Aar gamle, fra Begyndelsen af i Uvisshed, om jeg blot skulde meddele dem udtogsviis eller (paa faa Undtagelser nær) fuldstændige; men jeg besluttede mig dog, deres politiske Ubetydelighed uagtet, til det Sidste, da dog Mennesket „ikke lever af Politik alene,“ og jeg derhos fandt, at næsten ethvert af disse Breve, foruden et righeldigt Bidrag til Sprogets

Ligprædikener over Familiens Afdøde. Det, der har bevæget mig til at samle og til at udgive disse Materialier, er, som sagt, deels det Onske at fremhæve Nytten af slige Familieefterretninger for Slægternes og derved paa en middelbar Maade tillige for Folkets eller Nationens Historie; deels den Omstændighed, at de fleste iblandt dem vare hidtil utrykte og desuagtet udbrede et ikke ubetydeligt Lys over en hidtil kun enkeltviis bekjendt Familie; og endelig den Omstændighed, at det omtrent er 200 Aar siden Familien selv uddøde, og jeg saaledes fandt, at det ikke blot maatte være en kjær Pligt for Efterlægten, efter Sællers Forløb at kunne tilbagekalde sig sine afdøde Forfædres Minde; men jeg ogsaa virkelig ved denne Leilighed ret gjerne vilde foreslaae mine Landsmænd, i det Mindste paa denne Maade at oprette et Slags „Pantheon for vore afdøde Forfædres Minde,“ og det især for Danmarks gamle og i det ældre Statsstyrelse paa en saa overveiende Maade ind-

Studium, tillige indeholdt Træk saavel af Hovedpersonen Character som af Tidens Sæder og Skikke, huslige Levemaade, borgerlige Forhold, gjensidige Dmgangstone o. s. v., dem det i Grunden maatte være os ligesaa vigtigt at vide Besked om som om de politiske Begivenheder; allerhelst da vi ved ingen Leilighed tør haabe at faae Tidsalderen troere skildret, end naar vi lade den udtale sig selv eller lade dens Sonner og Døttre skildre os den med deres egne Ord eller i deres efterladte og ikke til Trykken bestemte Haandskrifter.

gribende og altsaa ogsaa for dets Historie saa yderst vigtige Adel; nemlig ikke blot, som Nothe, for enkelte Individier, men, som Hofman, for hele Slægter af samme. Og vilde man endogsaa herimod indvende, at Hofmans Værk, selv i den Sandvigskke Oversættelse, ikke blot var ufuldstændigt, men endogsaa i mange Dele feilfuldt og urigtigt, da kan man desuagtet ret vel anprise det som Mønster; thi naar blive slike Samlinger vel nogensinde saa fuldstændige, at ikke baade Samtid og Eftertid vil kunne tilføie Meget i samme; og naar blive de vel nogensinde saa feilfrie, at ikke saavel Samtid som Eftertid vil kunne finde Meget at berigtige i samme? Men ved sliq en Samling er dog stedse Grundvolden lagt til den Bygning, jeg ønskede Tid efter anden paa samme at see opført; og vi kunne virkelig voligen, — om vi end ikke selv faae Leilighed dertil, — overlade det til Efterslægten at berigtige dens mulige Mangler; thi er en Bygning først engang opført, da vil det ingenlunde mangle dem, der skulle benytte den, paa Hænder til at afhjælpe dens mulige Brøst og at istandsætte dens mulige Mangler. Alt kommer nemlig ved en sliq Leilighed an paa en nogenlunde fast Grundvold og en nogenlunde god Begyndelse, og den anseer jeg for allerede i Hofmans Adelsæfterretninger i dette Fald at være os givne. Det kommer altsaa nu fremdeles an paa at fortsætte det begyndte Værk og efter en tildeels

forandret Plan at fuldende samme, og det især med Hensyn til de Familier, som endnu ikke hos Hofman have fundet Plads; men denne Fortsættelse og Fuldendelse, — der egentlig først kan fuldstændiggjøre Værket, — troer jeg ligeledes uden megen Møie, skjøndt vel med en, i det Mindste ved første Diekast, affkræfende Bekostning, at være opnaaelig. I det kongelige Geheimearchiv opbevares nemlig de saakaldte Klevenfeldske Samlinger, der saavel bestaae af Adelsgenealogier som af biographiske Bidrag til de enkelte Familienedlemmers Historie. Disse haandskrevne Samlinger have vistnok enkeltviis af Utallige været afbenyttede og maaskee ofte (endogsaa uden at man erfarede, af hvilken Kundskaabskilde Forfatteren havde øst) ved Trykken været publicerede; men denne offentlige Meddelelse har dog hidtil blot været partiel og for det Meste blot i biographisk Henseende; men hvad om man nu **in pleno** i det Mindste udgav den Deel af samme, der endnu aldeles mangler hos Hofman, og saaledes derved erholdt en nogenlunde omfattende Udsigt over den „hele“ danske Adels? Man vilde derved aabne en saare vigtig Kilde for Nationalhistoriens Bearbejdning, den jeg ingenlunde kalder aabnet, saalænge den blot er tilgængelig for enkelte af Skjebnen, i det Mindste i denne Henseende, begunstigede Individuer; og selv disse ville tilstaae mig, at det dog er langt bekvemmere at indhente de savnede

Efterretninger fra en trykt Bog i sit Bibliothek end fra en haandskreven Samling i Geheimearchivet. Man har desuden alt længe med Hensyn til Nationalhistoriens Bearbejdning følt Savnet af et dansk biographisk Lexicon; ja! endog saa (da man allerede med Hensyn til den lutheriske Geistlighed's Historie var saa uforholdsmæssig rigeligt forsynet) været enig om, at man ved denne Geistlighed fortrinligviis burde tage Hensyn til Landets ældre, saavel geistlige som verdslige, Adel. Men det vil vistnok ogsaa være Enhver indlysende, at man ved at udgive enkelte særdeles mærkelige Personers Levnet af den Slægt, hvortil de henhøre, tillige sønderriver det forbindende Led, der egentlig skulde vise os Sammenhængen mellem Fortid og Fremtid; og at man desaaarsag med Hensyn til den nationalhistoriske Betydning langt hellere burde forene saavel Biographie som Genealogie med hinanden, da man derved først lærte den Indflydelse at kjende, som saavel Forældres Stilling og Vilkaar som Sødsfendes og øvrige Beslægtedes Omgang paa den Omhandlede havde yttret. Dog — om man endog saa i det Hele taget skulde bifalde min Mening med Hensyn til Nytten af en (saaledes som i det Foregaaende er omtalt, til de i Hofman manglende Familier indskrænket) Udgave af det Klevenfeldske Værk, saa vilde man formentlig dog stedse indvende Banskfeligheden, for ikke at sige Umuligheden, i at udføre samme; men denne er

virkelig, som sagt, blot tilsyneladende; man skulde nemlig indskrænke sig til at udgive den foromtalte Deel af det Klevenfeldske Værk, aldeles som det er, og dertil behøvedes egentlig intet Videre end en tro Afskriver (thi paa Forbedringer og Supplementer skulde man aldeles ikke indlade sig, eftersom det, — naar det Hele først, som Fortsættelse af Hofman, var udgivet, — immer var tidsnok at underkaste saavel det Hofmanske som det Klevenfeldske Værk en formelig Revision, der da, som Tillæg til det Hele, kunde meddeles). Og hvad Omkostningerne er angaaende, da er det egentlig den nu brugelige Stamtabelformat, der gjør slike Værker saa overordentligt kostbare, og, som jeg vel tør tilføie, i flere Henseender endogsaa ubequemme. Man vælg altsaa dertil en langt simplere og derhos bequommere Form, hvorpaa jeg i nærværende Skrift vil give en Prøve, og hvorved man tillige har den store Fordeel, at man har alle **contemporanci**, være sig Sødsfænde eller Sødsfændeboern eller Næstsødsfændeboern, ved Siden af hinanden og saaledes med eet Blik overskuer Slægtens forskjellige Tidsaldræ; ligesom man ogsaa har den Fordeel ved samme, at man da tillige, uden at afbryde Slægtfølgen eller at indskrænkes af Nummet, ved ethvert af Familiens Medlemmer kan vedfæie de biographiske Notitser, man maatte finde fornødne; hvorimod man blot, hvis man for den lettere Oversigts Skyld fandt det nødvendigt,

ved Slægthistoriens Begyndelse kan forudstikke en almindelig Stamtable, der alene indeholder Navnene og det Mærke, under hvilket de i Historien selv ere opførte, og hvilken altsaa i Almindelighed vil blive saa liden, at den lettelig vil kunne rummes paa et enkelt Qvartpapir. Paa denne Maade udgivet (og ved slige Haandbøger burde man vistnok aldrig tage Hensyn paa Elegants eller Pragt) vil Fortsættelsen af Hofman aldeles ikke koste mere end ethvert andet Skrift, og dertil fandtes der vel Naad, naar man først var overbevist saavel om Muligheden som om Nytten af samme.

Elvedgaard, den 17de Januar 1845.

Bedel Simonsen.

De adelige Ruders Slægt, — som blandt **epitheta nobilitatis danicæ** (i Gl. S. 1, 2, 111) fører Navn af de „hviintornerede“ (hvilket i et andet Haandskrift af samme **Epitheta** oversættes ved de hvitantede, men som vel snarest skal betyde de hvihjertede, hovmodige eller stolte, da **haut en tour** vel omtrent betyder, hvad vi nu kalde: hvit paa Straa, hvad enten det saa er i Virkeligheden eller blot i egen Indbildning), — er, endogsaa hvad Tilnavnet angaaer, af en ikke ubetydelig Ælde her i Danmark, saasom dette allerede forekommer i trykte Bøger 1302 (D. S. **XI**, p. 406, 886). Ogsaa Waabenet (en til Navnet svarende rudeformig Figur) kan siges at være af en betydelig Ælde, da det ikke alene forekommer i et Sigil af 1369 (D. S. **XIII**, p. 864), men desuden maa være ligealdrende eller samtidigt med Navnet, saasom det er et af de saakaldte **Armes parlantes** eller udtryksfulde Waabener, hvis Sindbillede tillige udtaler eller sandseliggjør det valgte Tilnavn. Det Ene af disse har altsaa foranlediget det Andet; men hvilket der var det Primære og hvilket det Secundære, er en Undersøgelse omtrent af samme Banfælsighed, som om enten Ægget eller Hønen var det Primitive. Gav saaledes Navnet Anledning til Waabenet, da kunde Navnet være Slægten tildeelt af en eller anden

betydelig Skovoprydning, den til Agerdyrkingens Fremme havde foretaget sig, og hvoraf først dens Bolig og siden efter den selv havde optaget Navnet; og Slægten kunde da have valgt det rudeformige Nyddejern til Sindbillede eller Baaben. Men da Adelen i de ældre Dage mere drev militær end borgerlig Haandtering, turde det maaskee snarere være Baabenet, der gav Anledning til Navnet, end *vice versa*; og da kunde Figuren i Skjoldet maaskee (ligesom det franske **Carreau**) betyde en Pül eller et Spyd, paa Grund af sammes rudeformige Jernspids. Imidlertid finder jeg intet dertil svarende Navn i det gamle Sprog, medmindre det skulde være et Slags bredt Sværd, der i gamle Dage kaldtes **Hrotti** og, som det synes, i den senere Middelalder **Ryttinger**; derimod kunde Figuren maaskee ogsaa betegne det saakaldte Kølvehoved (eller Kølvens Hodknude); thi de Gamles i en Række af Aarhundreder brugelige Stridskølver bestode for det Meste af Rodenden (*rót*) af et ungt Træ, hvorfor ogsaa en Kølve kaldtes **Róta** og **Rudda**, og at dræbe En med et Slag af samme kaldtes *rota*, Noget, der i hine Dage var saa almindeligt, at endogsaa en af Valkyrierne deraf synes at have faaet Navn af **Rota** (jfr. F. Magn. myth. Lex. p. 530). Optog nu Slægten Navn af sin Færdighed i at føre dette Baaben, da vilde Navnet i Grunden ikke sige Andet, end at de ¹⁾ vare de fortrinligste blandt Mudsmandene: Kølvmændene (**clavigeri**) eller blandt dem, der brugte Kølver til Stridsbaaben. Dog — det er tilhobe kun etymologiske Gissninger, dem vi af gode Grunde jo før des hellere ville forlade.

¹⁾ (eller i det Mindste *primus acqvirens nominis*)

Derimod vil det formodentlig være rigtigst, forinden vi overgaae til Genealogien selv og den med samme forbundne Slægthistorie, i chronologisk Orden at opregne de enkelte af Slægtens Medlemmer, der i et Par af de første Aarhundreder, saavel i trykte Bøger som i Klevenfelds genealogisk-historiske Samlinger, fra Tid til anden maatte forekomme, for saaledes ikke blot at gjøre et Slags foreløbigt Bekjendtskab saavel med dem som med deres Histories fornemste Kilder, men ogsaa for derved at vinde en nogenlunde fuldstændig Oversigt af de ikke mere som forhen adspredte, men derimod nu paa eet Sted samlede, ikke mere som forhen chaotisk blandede, men derimod nu efter Tidsfølgen ordnede Materialier, hvorefter vi skulde opføre den os forestaaende Bygning. Thi enhver gammel Genealogie har stedse foruden sin faste Stok tillige sine Forløbere eller enkelte adspredte Medlemmer, der ligesom Flankører enten gaae forud for den egentlige Armee eller i en tilsyneladende Uorden omsværme dens Sider; og skjøndt de vel henhøre til Hovedkorpset selv, dog hverken strax kunne kjendes eller uden nærmere Undersøgelse henføres til de af Hovedkorpsets Rækker eller Geledder, hvortil de egentlig henhøre. Og saaledes turde det altsaa være nødvendigt, hvad den ældste Tid er angaaende, først og fremmest at opregne alle dem, man har grundet Formodning om at være Familiens Medlemmer, i chronologisk Orden, forinden man i sammes adspredte Mangfoldighed forsøger at indbringe nogenstomhelst Genealogie eller systematisk Orden.

1302 nævnes saaledes i *D. G. XI*, p. 406 og 886 en Thomas Nutt.

1313 i *Udelsley. 2*, p. 128 atter en Thomas Nutt.

1314 i *D. G. XI*, p. 724 den Samme.

- 1315 hos Hvittf. p. 384 en Trugil Nuth.
 c. 1328 i **S. R. D.** 4, p. 507 Jacobus Nuth.
 1351 i **Alt.** 7, p. 239 Marquard Nud.
 1358 i **S. R. D.** 4, p. 507 Nicolaus Jacobi Nuth de Pilegardh.
 1360 i **Klev. Gen.** unge Hr. Jens Nud.
 1364 i **S. R. D.** 4, p. 395 Andreas Nutt.
 1369 hos Hvittf. p. 546 (jfr. **D. S. XIII**, p. 857) Jørgen Nud, Høvidsmand paa Korsør; hvorhos det dog af **D. S. I. c.** p. 864, hvor han forekommer med det samme Naaben som alle Nuder senere førte, skulde synes, at hans egentlige Navn var Johannes og ikke Jørgen; skjøndt det paa den anden Side ogsaa kunde være muligt, at han ved denne Leilighed havde forseglet med sin Faders eller Broders Signet.
 1370 hos Pont. 2, p. 216 Hans Nud.
S. N. i **D. S. XIII**, p. 656 og **Alt.** 3, p. 45 Jørgen Nud, Høvidsmand paa Korsør.
 1371 i **D. S. I. c.** p. 694 den Samme.
 1372 i **S. R. D.** 4, p. 403 Laurentius Nuth.
 1375 i **D. S. XIII**, p. 742 og **XIV**, p. 6 Johan Nuth.
 1377 i **Dansff. Dipl.** 1, p. 4 Jens Nut a wapn.
 1379 i **D. S. XIV**, p. 65 Johan Nut, Bæbner.
 1382 i **D. S. I. c.** p. 114, 526, 529 Johan Nut, Ridder.
 1383 i **Klev. Gen.** Matthias Nud.
 1386 i **Dän. Bibl.** 3, p. 169 Christian Nudh.
 1387 i **D. S. XIV**, p. 198 Jacob Nud.
S. N. i **D. S. I. c.** p. 190 Johan Nud, Høvidsmand paa Bordingborg, og Michel paa Skjolde-
 næs, begge Riddere.

S. N. l. c. p. 193 Jens Rut, Rid. og Rntmand paa Bordingborg, og p. 194 Michel Rut.

1388 i Klev. Gen. Matheus Rudhe, provisor claustris Sanctæ Agnetis Roschildensis.

1390 i S. R. D. 4, p. 327 Dn. Johannes Ruth senior & Dn. Joh. Ruth junior, begge milites.

1391 i S. R. D. 4, p. 495 Dn. Michael Ruth miles de Skioldenes cum uxore Anna Pethersdoter.

S. N. l. c. p. 510 Dn. Johannes Ruth de Junxhovet miles cum uxore Alheydis Grubendale

S. N. i D. S. XIV, p. 274, 561 Hr. Johan Ruth og Michel Ruth, Riddere.

1392 i Atl. 3, p. 80 Michel Rud, Høvidsmand (?) paa Skjoldenæs.

S. N. i Klev. Gen. Michael Ruth, capitaneus castris Worthingeborch.

S. N. ibid. Johannes Ruth senior & junior, milites.

1393 i Dan. Dipl. 1, p. 36 Hr. Jens Rut og Hr. Michæl Rut, Riddere.

1395 i D. S. XIV, p. 593 Hr. Jons Ruth og Hr. Michel Ruth.

1396 i Atl. 3, p. 116, 160; D. Mag. 4, p. 299; D. S. XIV, p. 371, 612 Jens Rud den Ældre, som ombytter Lehnsmandskabet paa Ingsbøved med det paa Møen, ved hvilken Leilighed underskrive (D. S. l. c. p. 372, 613) de Brødre og Riddere Mikkel Rut og Jens Rut den Yngre.

S. N. i Dan. Dipl. 1, p. 52, 54 Hr. Meckel Ruth, Ridder i Skjoldenæs.

- 1397 i *N. D. Mag.* 3, p. 69 **Jonas Rut.**
S. N. i D. S. **XIV**, p. 406 **Jonas og Michel Rud,** Middere.
S. N. l. c. p. 415 **Jonas Rud,** Rid.
S. N. l. c. p. 634 **Jonas Rudt,** Rid.
S. N. i Dan. Dipl. 1, p. 67, 70, 73 **Hr. Michel og Hr. Jens Rudh.**
- 1398 i *D. Mag.* 4, p. 303 **Dn. Michael Rut.**
- 1399 i **S. R. D.** 4, p. 355 og *D. S.* **XIV**, p. 483 **Johannes Rut, miles.**
- 1400 i *Dan. Dipl.* p. 100 **Hr. Johan og Hr. Michel Rudh.**
- 1401 i **Orig. Hafn.** p. 176 **Mathias Rud,** Raadmand i Kjøb.
- 1402 i *D. Mag.* 4, p. 360 **Mathias Rud,** Raadmand i Kjøb.
- 1404 i *Klev. Gen. Ullike,* **Hr. Jens Rudh** Efterleverste.
- 1405 i *Knuds. Middel.* p. 90 **Mathias Rud,** Bøebner.
S. N. i Dan. Dipl. 1, p. 220 **Hr. Michel Rut.**
- 1406 i *Klev. Gen. Anna,* **Hr. Michel Rudh.**
- 1408 *ibid.* **Anna,** **Hr. Mikkel Ruds** Efterleverste, og **Margretæ,** hendes Datter.
- 1411 i **S. R. D.** 4, p. 355 **Johannes Rut, miles.**
- 1412 i *Klev. Gen. Anna,* **Hr. Mikkel Ruds.**
- 1414 i **S. R. D.** 4, p. 355 **Johannes Rut, miles.**
- 1417 i **S. R. D.** 4, p. 355 **den Samme.**
- 1418 i *Klev. Gen.* (jfr. *Utl.* 2, p. 393) **Fru Anne,** **Michel Ruds** Enke, til **Bognserup** og hendes **Søn,** **Jens Rudh.**

1420 i *Utl.* 3, p. 80 Jørgen Rud til Skjoldenæs.

1421 hos *Hvitf.* p. 682 Jørgen Rud, Ridder.

S. N. i *S. R. D.* 1, p. 324 Johannes Nutt paa Nasum Thing i Fyen.

1424 i *Klev. Gen.* Hr. Mikkel Rud, Ridder.

1425 *ibid.* Joræn Nut aff Skjoldenæs, Ridder.

1426 i *S. R. D.* 4, p. 496 Katerina Rugdøter, gift med *Dn.* Johannes Grim.

1428 i *D. Mag.* 5, p. 319 Hr. Jørgen Ruth, Rid.

1429 i *Utl.* 2, p. 422 Jørgen Rud til Bedbygd.

S. N. i *S. R. D.* 4, p. 492 *Dn.* Georg Ruth de Witby, som allerede *s. N.* synes at være død, da hans Søn Michel (*l. c.*) giver Skjøde paa det af Faderen borttestamenterede Gods.

S. N. i *Klev. Gen.* de tre Brødre, Hr. Jørgen, Hr. Jens og Wilhelm Rud.

1432 i *Klev. Gen.* Mikkel Ruds Enke, Anne Petersdatter.

1444 i *Klev. Gen.* Hr. Jesse Rud som afdød.

1446 i *Utl.* 6, p. 237 Michel Rud som Høvidsmand paa Kallundborg.

1447 i *Klev. Gen.* Hr. Michel Rudt.

1448 i *Mscr. reg.* Nr. 2528 4to Hr. Michel Rud.

1451 i *Klev. Gen.* Hr. Mikkel Rud, Ridder paa Bidby.

1452 i *Utl.* 2, p. 422 Hr. Michel Rud til Bedbygd.

1453 i *Klev. Gen.* Christiern Rudh i Hestæ a wapen.

1455 hos Pont. 2, p. 612 Magaretha Nutts-
daater, Abbedisse i S. Clara; jfr. 1465.

1456 i Atl. 4, p. 324 Chresten Rud til
Hæksel.

S. N. i N. D. Mag. 1, p. 125 Jes Nutt,
Raadmand i Landskrone.

1457 i Knuds. Mid. p. 78 Michel Rud af
Sigerstestevre (ved Frederiksborg).

1458 i D. H. X. p. 963 Michel Rudh i
Bedby.

S. N. i D. Mag. 3, p. 226 Michel Rud,
Ridder.

S. N. i S. R. D. 6, p. 184 Michel Rud
af Sigerstestevre.

1459 i Klev. Gen. Hr. Mikkel Rud, Ridder.

1460 i D. Mag. 3 N. 1, p. 66 Peder Rud.

1465 i Dän. Bibl. 2, p. 89—92 Margarethe
Rud x.; jfr. 1455.

1468 i R. Hof. Dom. 1, p. 5 Peder Rud,
Bæbner.

1470 i Odense 2, p. 172—73 Christiern
Rudh i Hæslæ.

S. N. i Klev. Gen. Jørgen Rud paa Bedby,
som stadfæster sin Fader Mikkels og sin Broder Ot-
tes Gavebrev.

1474 *ibid.* Margrethe Rud, Jens Bildes
Enke.

S. N. *ibid.* Jørgen Rud af Bedby.

1478 i Atl. 6, p. 254 og D. S. T. p. 250
Jørgen Rud af Bedby.

1480 i Alb. Thuræ Acad. hafn. p. 13 Wil-
helm Rud.

1481 i *Nfl.* 4, p. 324 Jens Hud til Højsel.
S. N. i *Klev. Gen.* Johan Hud som allerede
 afdød.

1482 i *H. S.* sp r. 34 Jørgen Hud.

1483 i *Klev. Gen.* Jørgen Hud, Bøvner paa
 Bedby.

1484 i *S. R. D.* 6, p. 191 Jørgen Hud
 paa Soltæ.

1487 hos *Hvitf.* p. 992 Jørgen Hud, Bøvner.

1493 i *D. Mag.* 3 N. 2, p. 4 Ane Hud.

S. N. i *Klev. Gen.* Jørgen Hud, Embedsmand
 paa Hølsbek.

1494 i *D. Mag.* 6, p. 114 Jørgen Hud til
 Bedby.

1495 i *Nfl.* 2, p. 394 Jørgen Hud, Lehnsmænd
 paa Hølsbek.

1497 hos *Hvitf.* p. 1015 Jørgen Hud, som
 bestilles til at føre Skyttebanneret i Sverrig; jfr. *D.*
Mag. 3 N. 1, p. 145. Endelig henhører vel ogsaa
 til Slutningen af 15 eller Begyndelsen af 16 Aarh.
 den Niels Hud, der ifølge *Klev. gen. Saml.* havde
 efterladt Else Griksdatter Skram som Enke, og hun
 igjen testamenteret sin Søsterdatter, Magdalene Spend,
 Mogens Raas til Ørendrups Frue, Lindbjerggaard,
 hvorover der 1547 førtes Proces for Herredagen (*Klev.*
Gen.).

Hvad det nu angaaer at indbringe Orden i denne
 med Hensyn til Slægtsforholdene chaotiske Blanding
 eller at ordne disse Familiens enkelte og adspredte Med-
 lemmer under visse tilbørlige Slægtled og derved at til-
 veiebringe et fuldstændigt Slægtregister, da har man
 vistnok saavel af Sophie Hud selv som især af den

med Familien beslægtede Elisabeth Bryske, samt i flere af vor Middelalder's Slægtebøger, snart mindre og snart mere udførlige Genealogier over bemeldte Familie; men det vil ved en nærmere Sammenligning med de historiske Efterretninger, vi om sammes enkelte Medlemmer kunne tilveiebringe, ved første Dietkast være indlysende, at samme i Grunden laborere af en ikke ubetydelig Mængde Mangler og Feil. Det gaaer imidlertid med de gamle Genealogier, vore Slægtebøger have opstillet, som det gaaer med de gamle brøstfældige Huse: man erkjender nemlig lettelig deres Mangler og Feil; men naar man vil udbedre disse deres isinefaldende Skrøbeligheder ved at sætte noget Nytt istedetfor det Brøstfældige, da passe disse nye Udbedringer ingensteds til det Gamle, der skulde conserveres, og ved at ville forbedre en Feil, udsætter man sig saaledes ofte for at foranledige flere. Saaledes er det i det Mindste gaaet mig med den ældre Deel af Rudernes Slægtregister; thi forat forbedre sammes isinefaldende Mangler, anskaffede jeg mig Klevenfelds nyere Genealogie over denne Familie¹⁾; og det kan vistnok ingenlunde negtes, at Klevenfeld jo virkelig har godtgjort mangfoldige Feil i Slægtens ældre Genealogie; men ved at ville forbedre disse, er han selv stødt paa saamange Vanskeligheder ved at bringe Overensstemmelse i det Hele, at han paa flere Steder har maattet henwise til en nærmere Undersøgelse, som han desværre! imidlertid ikke selv har kunnet for-

¹⁾ hvilken jeg har Cand. Kall Rasmussen at takke, som godhedsfuld har besørget mig en Afskrift af samme tilligemed alle dertil hørende Anmærkninger; hvilket jeg herved engang for alle bemærker, for ikke ved ethvert enkelt Citat baade at anføre hans og Klevenfelds Navn.

anstalte. Og saaledes er det gaaet ham, som det saa ofte gaaer vore Critici og Reformatorer: de kunne vel med Lethed og uden synderlig Anstrengelse undergrave vor Tro paa det Gamle og kuldkaste dets fordums Anseelse, men ingenlunde selv sætte os noget Bedre i Stedet; og hvis de forsøge det, beskæmmes de som oftest af Udfaldet. Og det vil vist med Hensyn til nærværende Genealogie blive umuligt for Enhver, saalænge ikke flere Documenter til Familiens Historie end de, der hidtil ere komne for Lyset, fremdrages. Det er derfor ogsaa mig umuligt i de første Slægtled af denne Genealogie at kunne bringe nogen Sikkerhed eller Visshed tilveie; men jeg kan blot anføre de forskjellige Meninger og mine egne Gissninger og maa saaledes overlade den egentlige Afgjørelse til Fremtiden. Og skjøndt nu dette Afsvær vistnok ingenlunde er eller kan være mig ligegyldigt, saa er det mig dog forsaavidt mindre magtpaaliggende, som jeg ved denne Leilighed blot har villet opstille Genealogien, for dertil at kunne knytte de forskjellige historiske Efterretninger, jeg om Slægtens enkelte Medlemmer havde at meddele, hvilke historiske Efterretninger dog stedse ville beholde deres Værd, omendogsaa Genealogien selv fra Tid til anden skulde undergaae en eller anden Forandring. For imidlertid, selv med Hensyn til bemeldte Genealogie, i det Mindste Intet at fordærve, hvis det endogsaa ikke stod i min Magt at forbedre Noget i samme, har jeg meddeelt E. Brylles Genealogie fuldstændig, men tillige i Klammer tilføiet de flere af Klevenfeld og Andre i Slægtslinien optagne Navne; ligesom jeg ogsaa i Anmærkningerne til Genealogien eller i den efter samme ordnede Slægthistorie ved enhver enkelt Person skal tilføie, hvad der kan siges for eller hvad

der kan siges imod den ham paa Tabellen indrømmede Plads.

Elis. Bryske begynder saaledes Slægtsfølgen eller Genealogien fra tvende Brødre, Mikkel og Tørgen; og da hun lader den første være gift med Anne Pedersdatter Jernskjæg, saa er det vistnok den **Dn. Michael Rut, miles de Skioldenes**, der allerede i det foregaaende chronologiske Register under 1391 med denne sin Hustru omtales, men som Høvidsmand paa (eller rettere Eier af) Skjoldenæs allerede forekommer 1387 og siden ligetil 1418 omtales. Han havde nu vistnok (paa Grund af Documenter, der naturligviis, hvor de tale tydeligt, ere langt paalideligere end Slægtbøgerne) en Broder Jens eller Johannes Rud den Yngre, der allerede nævnes 1390 og 1396 udtrykkeligt kaldes Hr. Mikkels Broder (ligesom formodentlig Jens Rud den Ældre, der nævnes fra 1369 til 96, var deres fælleds Fader, hvad ogsaa Klevenfeld antager); men Marsagen, hvorfor Elis. Bryske ikke nævner denne foromtalte Johannes den Yngre, er formodentlig den, at han ikke efterlod sig Børn og altsaa med Hensyn til Genealogien var et stumt Bogstav eller et frugtesløst Tal. Derimod nævner hun en anden og hende, som Genealog, mere mærkelig Broder, nemlig Tørgen, som altsaa maa søges blandt de Samtidige og rimeligviis enten er den Tørgen, der 1369—71 forekommer som Høvidsmand paa Korsør, eller, — hvis han var den yngste Broder, — maaskee snarere den Tørgen, der først forekommer som Eier af Skjoldenæs og siden af Bedbygaard i Aarene 1408—29.

Saaledes er os altsaa det faste Udgangspunkt givet, hvorfra den Ariadnes Traad tager sin Begyndelse, der

skulde veilede os igjennem den forestaaende Labyrinth; og hvorledes Elis. Bryffe og Klevenfeld nu forfølge denne Traad videre igjennem de gradviis nedstigende Generationer, ville saavel de efterfølgende historiske, efter Genealogiens forskjellige Klasser inddeelte, Efterretninger som den ved Bogens Slutning tilføiede Slægttable udvise.

Paa Grund af Samme bliver altsaa Slægtfølgen nedenstaaende:

Littr. A

∴ første Generation eller Slægtled.

Hr. Jens Nuth den Ældre. Forekommer 1360 (som Jens N.) i Fikke Myltilkes Brevf, giffuet „unge“ Hr. (?)¹⁾ Jens Nud paa al den Rettighed, som ham er tilfalden efter hans Søsters Død, Fru Bege, Hr. Johan Nimerfens (af Nosl. Br. Reg. ved Kl.; jfr. 1403 og 1404, paa hvilket sidste Sted Fru Bege kaldes en Søster til Jens Nuds Hustru, der var en Grubendal, saa at hun altsaa neppe kan have været Fikke Myltilkes Søster, men maaskee vel hans Kones Søster eller Svigerinde). 1369 (Johannes) som Høvidsmand paa Korsør og fører da i sit Segl det samme Vaaben som alle senere Nuder (D. S. XIII, p. 864. Dog kaldes han i Doc. hos Hvittf. p. 546 Jørgen). 1370 blev han (Hans, hvis det ellers er den Samme som den Foregaaende)²⁾ forsendt som kongl. Legat til Paven

¹⁾ Han kunde gjerne den Tid kaldes den Unge, fordi han 30 Aar senere kaldtes den Ældre; men naar han tillige kaldes Herre ∴ Ridder, da er det vistnok en Anticipation af Søpisten; jfr. 1382.

²⁾ Johannes sammendrages nemlig ofte til Jens og Jes og forkortes ligesaa ofte til Hans.

med en Forøring af Falke, Heste og Pelsværk, forat faae de oprørste Undersaatter bandsatte (Hvitf. p. 549; Pont. 2, p. 216, hvor Førstnævnte allerede kalder ham en af Kongens Maad; jfr. 1397). 1375 forekommer han som Johan (D. H. XIII, p. 742, XIV, p. 6), 1377 som Jens a wapn (Hvitf. p. 563, D. Dipl. 1, p. 4), 1379 som Johan Væbner (D. H. XIV, p. 65), men 1382 som Johan Ridder (D. H. XIV, p. 114, 526, 529, hvilket altsaa lader mig formode, at Prædicatet af Herre i det ovenansførte Doc. af 1360 er en Anticipation). 1387 som Ridder og Høvidsmand paa Bordingborg tilligemed (sin Søn) Hr. Mikkel paa Skjoldenæs (D. H. XIV, p. 190 (Johan), 193 (Jens, ærbar Mand og Ridder). At han alt forhen havde været Høvidsmand paa Bordingborg, skal ifølge Klevenfeld fremlyse af det sidstnævnte Document; men det finder jeg dog ingenslunde afgjort (skjøndt det derfor gjerne kan være muligt; ja! Wieland gjør ham endogsaa, om jeg mindes ret, til Høvidsmand paa Bordingborg 1377; men jeg veed kun ikke, om det er grundet); thi fordi han udleverede alle de i Brevet omtalte og paa Bordingborg alt tidligere deponerede Kostbarheder¹⁾, derfor

¹⁾ Med Hensyn til Tidsalderens Luxus turde et kort Udteg af Fortegnelsen over disse Kostbarheder, Hr. Jens paa den Tid havde i Forvaring for Erkebyspen i Trendhjem, i det Mindste fem Anmærkning fertjene en lille besteden Plads i bemeldte Høvidsmands Biographie; og nævnes der da blandt samme: 1 Kiste med 100 Walenedryer mijn (læs: Walcene-dryer-mynd 3: Billeder ell. Figurer (mynd), som enten vare dreiede eller bestemte til at gjøre Træk med paa Tavl ell. Skafbrættet og derhos af Hvalrestand forfærdigede); en Daller (3: 10 Huder) Vermint (3: Pergament) og Baverz

kunde de jo gjerne, ikke til ham, men til en af hans Formænd have været indleverede. 1390 nævnes han som **Dn. Johannes senior** tilligemed **Dn. Johannes junior** i **S. R. D. 4, p. 327**. Men skjøndt de nu saaledes Begge ere Riddere, saa er det dog vistnok ogsaa **Senior** (allerhelst fiden han kaldes Hovidsmand paa Junyhoved)¹⁾, der menes 1391, da han stifter en

geil (eller maaskee snarere Haverfskind); 1 Kiste, hvori 2 Bolsane (o: Flag eller Vimpler); 1 Skrin, hvori en stor Guldtegnebog uden Stene, 2 Sølvkruse med Sølvfjæder, 2 Sølvvandskæener, et Sølvvalmisefad, en Sølvkøp, „kaldet Hermen“, 3 Gribsskøer beslagne med Sølv, et Sølvkrudefad (o: Præsenteertallerken for Kryderier), 12 Sølvskaafe, en Sølvskaal med hsi Fod og Daksel, en Dug, hvorpaa Driftekarene sættes, 4 Sølvbægere, en Sølvnapp (o: Kelle) med en Ghefte (o: Skaade), men uden Daksel, en liden Sølvnapp med Daksel (o: Laag), et Sølv-Stey (o: Kruus), et forgyldt Saltfad med en Dragefunge (som Saltstee), en Edelsteen og en Chrystal med Sølvfjæde, en Sølvstee, en Silkepude, et Kortin (o: Gardin) af Sindal og flere af Gyldestykke, en grøn Silke Kolec (maaskee Collare o: Halskrave); 1 Kiste, hvori et langt Skrin og deri 5 Sølvskaafer, to Par Bægtskaafer, et Jagthorn af Walcene (o: Hvalrostand) med Silkebord og Sølvbeslag; et lille Skrin, hvori en Buddike og deri et sort Indsegl og et Secret, en Guldfigerring med en Safir, en stor Guldfigerring med en Edelsteen af gjenembruffet Arbeide, en stor Guldfigerring med en stor Safir, en Guldfigerring med fine Perler, 4 Knivskafter, 3 Børdduge, en Haand-Dwele (maaskee Haanddvalg o: Haandklæde); desuden en Bispekrone, 1 Sølvkruus paa en Potte, 2 Bank-pole (maaskee Bænke med Trin eller den saakaldte Cathedra episcopalis) og en Armbrystvinde, samt en heel Deel Bøger og Breve.

1) som han fik, da han f. N. aftraadte Bordingborg til sin Son, Hr. Wiffel Rud; see B 1.

Sjælemedse for sig og sin Frue, Alhed Grubendal, hvorom det i Sore Gavebog hedder: **Egregius vir, Dn. Johannes, dictus Ruth de Junxhowet, miles, & uxor ejus, domina Alheydis, filia Dn. Clawes Grubendalc, matrona nobilis & devota, elegerunt sibi sepulturam in monasterio beatæ Mariæ de Sora & dederunt Monasterio ad laudem omnipotentis Dei & b. Mariæ, matris ejus, bona prædialia in possessionem perpetuam pro animabus (Klosterlatin!) suis; videlicet in Ølsclittle provinciæ Ramsiøhærit dimidium mansum terræ, qvi reddit in pensione annua dimidiam marcham annonæ; item in Skenswidlitle (i Høyelse Sogn og Namsv Hæred) qvartam partem unius mansi, qvæ reddit annuo duo talenta annonæ; item in Salby & Salbythorp (ligeledes i ovennævnte Sogn og Hæred) dimidium mansum, qvi reddit dimidiam marcham annonæ in pensione annua. Hæc bona scotaverunt solempni stipulatione Monasterio cum translatione proprietatis & dominii & cum obligatione superreddendo alia bona æquivalentia, si qvando ista legaliter evincantur. An. Dn. 1391 die beati Vitalis (S. R. D. 4, p. 510). Da de imidlertid nu Begge, baade senior og junior (baade Fæder og Søn, som vi 1390 erfarede), ere Middere, saa er man i Tvivl, om der ved den Hr. Johan, der nævnes filligemed Hr. Michel saavel 1391 (D. H. XIV, p. 274, 561) som 1393 (Hr. Jens i D. Dipl. 1, p. 36) og 1395 (Hr. Jons i D. H. XIV, p. 583), menes den Ældre eller den Yngre; men 1392 underskrive saavel Johannes senior som junior, begge milites, Hr. Michels Skjøde (see B 1), og 1396 er Hr. Jens**

den Ældre endnu (see 1391) Hovidsmand paa Junr-
 howed, som han da afftaaer, men faaer igjen Møen paa
 5 Mar i Forlehnung (D. H. XIV, p. 371, 612; D.
 Mag. 4, p. 299; Atl. 3, p. 116, 160), hvilket skete
 ved en Overenskomst, som findes udførlig i D. H. XIV,
 p. 612—13, og hvoraf jeg desaarjag her blot vil ind-
 føre Hovedmomenterne, som følge: Jærl Jens Nuth,
 Skiddæræ, thæn ældæ, kennes meth thettæ myt opnæ
 Bref, at jærl hauer andworthet oc ladet myn Fruæ
 Drotning Margretæ thet Slot Jungshoueth meth thes
 Telligælsæ, meth allæ the Bref oc Mææt, som jærl thet
 thel hafthæ af laan eller af Pant eller hvat thet hælts
 ær; oc kennes iærl, at hun hauer myt so thærføræ
 giorth, at myt nøghær æ. Item oc kennes jærl meth
 thættæ mit opnæ Bref, at jærl i sadan Tromal (æ: For-
 pligtelse) unfanget hauer Steghæborgh oc Møen, som
 hærl æfter følger: at thet skal vææ myn Fruæ Drot-
 ningæes oc myn Hææes Koning Eric, hænnæ Frændes,
 opnæ Slot til alt theæ Noth (æ: den saakaldte Nab-
 ningsret); oc skal iærl vææ them thet af til Thyæncæstæ
 æfter myn Mææt, oc naar fæm Mar omkommæ samfældæ
 fraan thæn Dav, som i Dav ær, tha skal thet fornempdæ
 Slot oc Land komæ igen tel theæes vææggæ Hænder
 eller annær theæes, „huilkæn thet først trææer,“ udæn
 længææ Tøfringh oc udæn alt Ærft (æ: Arv) eller the-
 æes æfterkommendæ, om the bothe hærl for ynnæn
 afga. Vææ thet oc so, at jærl dethæ for æn thessæ
 fornempdæ fæm Mar omkommæ, tha skal thet fornempdæ
 Slot oc Land fri oc ubeuorin genæst (æ: stræ) igeen
 komæ til fornempdæ myn Fruæ eller myn Hæææ eller
 theææ Æfterkommendæ Hand udæn aal Hælperæthæ
 (æ: Udflugt), „huilkæn theææ thet først trææer.“ Trææer

iætt oc i thæsse fornempdæ fæm Nær, tha vel iætt so
 leuæ veth (s: med) thæm, som paa Landet byggæ oc bo,
 fatighæ oc righæ oc the thitt søghæ, som jætt vel and=
 svaræ foræ Guth oc foræ myn Hæxæ oc Fruæ; oc hvæt
 thet Land kan meth rættæ skyldæ i thesse fæm Nær, om
 jætt leuæ, thet skal jætt halft hauæ oc halft myn Hæxæ
 oc Fruæ. Thæsse forescrefnæ Stykkæ louæ iætt Jens
 Nut, Nidderæ, thæn ældre, oc Hæxæ Mykæl Nut oc
 Hæx Jens Nut thæn yngre, Niddæxæ, Brothæxæ, oc
 varæ Nævingæ meth en sammætt Hand statthighæ oc fastæ
 at holde udæn alt Næghliff oc Næghlæxæ. Og
 seer man saaledes af Ovenstaaende, at han havde havt
 Junrhovet i Nænteforlehnung, men derimod kun fik Næen
 paa Nægnslab; og var dette formodentlig Nærsagen,
 hvorfør hans Sønner og Nævinger med ham skulde under=
 skrive den indgangne Næstaaelse. 1397 nævnes saavel
 Hr. Jones (N. D. Mag. 3, p. 69), Jonas (D. H.
XIV, p. 415) og Jones (l. c. p. 634) ene som og=
 saa i Forbindelse med Hr. Mikkel Nut (D. H. **XIV**,
 p. 406; D. Dipl. 1, p. 70, 73; Begge paa førstnævnte
 Sted som Nægsraader) og saa fremdeles i de følgende
 Nær (see det Chronologiske Register), dog uden at vi
 kunne skjelne, hvad deraf til den Ældre og hvad deraf
 til den Yngre henhører. Valudan mener i sin Næens
 Beskriv. 1, p. 251, at den Førstnævnte, uagtet hans Lehn=
 tid 1401 var udløben, dog skulde have beholdt Næen i
 Forlehnung til 1406, da der før den Tid ingen ny Lehn=
 mand omtales; og fortæller os derhos, at det næst=
 næsthøieste Bjerg paa Næens Næint endnu kaldes Nut=
 bjerget, fordi han der saa ofte indfandt sig, forat holde
 Udkik efter Særoverne, der i denne Periode saa jevn=
 ligen hjemsogte vore Kyster. Imidlertid troer jeg dog

snarere, at han allerede er død 1404, og at det har været paa hans Dødsleie, hvorfra han (Hr. Johan Nudt) 1404 udfædte sit Skjodebrev til Bisp Peder af Roskilde paa alt Eiendoms Godz og Pante Godz, som ham var tilfalden efter hans Hustru's Søster Fru Bege, Hans Memersens Efterleverste (af Rosk. Br. Reg. og **Arch. Canc. Dan.** ved Klev.; jfr. 1360), hvilket hans Enke endnu s. N. stadfæster, idet Allike (s: Diminutivformen af Allheyde), Hr. Jens Nudtz Efftherleffuersche, skjoder Bisp Peder af Roskilde allt huis Godz hende er tilfalden efter Hans Memersen (l. c.). Ja! man kan endogsaa have grundet Formodning om, at det første Marstal er forskrevet eller blot har Hensyn til Enkens Bekræftelse, og at han derimod selv allerede er død 1403; thi i dette Mar skjoder allerede Hr. Hans Lycke til Bisp Peder i Roskilde allt huis Godz hanom paa hans Hustru's Begne var tilfalden effther hindis Fader, Hr. Hans Nudt, udi Johan Nimmersens Godz, hvor thet fanthis udi Siellandt (ll. cc.). Nepholy antager (i Stampenb. p. 25) paa Grund af det ovenomtalte Stiftelsesbrev af 1391 samt paa Grund af Fortegnelsen over de i Sorø Begravne, at han der i Kirken er begravet, hvilket ogsaa **M. D. 1, p. 150** paa en vis Maade stadfæster, skjøndt den ikke siger os, hvad det var for en **Dn. Johannes Rut**, om den Ældre eller den Yngre, som den blandt de der i Kirken Begravne opregner.

Littr. B

o: anden Generation eller Slægtled.

B 1 (S. af **A**) Mikkel (Jensen) kaldes 1387 af Skjoldenæs og Ridder (**D. S. XIV, p. 190**,

194¹⁾, 1391 miles de Skioldenæs cum uxore Anna Pethers dotter (Jernskjæg; S. R. D. 4, p. 495), s. N. ligeledes Ridder (D. S. XIV p. 274, 561), da han stifter Sjælmesse for sig og sin Frue, hvorom det beder i den Sorøste Gavebog: **Vir magnæ probitatis, Dn. Michael, dictus Ruth de Skioldenes, miles, & Anna Pethersdoter, uxor ejus, dederunt ad laudem omnipotentis Dei & gloriosæ Matris Mariæ Monasterio Soræ pro sepultura sua & pro remedio animarum suarum bona in Førsløff (s. Ferflø) magle provincie Hornshærit ad perpetuam possessionem, videlicet curiam de dimidio manso, reddentem tria talenta annonæ pro pensione annua; item curiam de duobus talentis in pensione annua; item curiam de quatuor talentis annonæ; item curiam de una ora annonæ; item curiam de uno solido annonæ, item in Dalby (Krogstrup S., Horns S.) curiam de dimidio manso, solventem tria talenta annonæ pro sua pensione annua. Hæc bona solenni stipulatione scotaverunt monasterio cum translatione proprietatis & dominii & cum obligatione consveta. An. Dn. 1391 die beati Vitalis Martyris (S. R. D. 4, p. 495; altsaa s. N. og Dag, hvorpaa hans Fader ogsaa stiftede sammesteds sin Sjælmesse). 1392 kaldes han Høvidsmand²⁾ paa Skjoldenæs (Atl. 3, p. 80), men**

¹⁾ Skulde altsaa Føregivendet i Atl. 3, p. 80 være rigtigt, at Oluf Lunge 1387 besad denne Gaard, da maa han netop i s. N. have afstaaet den til Michel Rud, som hvis Stedson Jacob Lunge 1408 omtales.

²⁾ Det er vistnok en Feil at kalde ham Høvidsmand paa Skjoldenæs; thi Skjoldenæs var Familiens private Gien-

f. N. tillige **Capitaneus Castri Worthingeborch** (som han altsaa foregaaende var efter Faderen til i Forlehning), nemlig i et Skjode, dat. 1392 **4ta feria post diem inventionis S. Crucis**, forhvervet ved hans Foged, som kaldes **Provisor in Skioldenes**, og hvilket saavel **Johannes Ruth senior** som **junior** til Bitterlighed have underskrevet (Klev.). 1393 nævnes han som Ridder (D. Dipl. 1, p. 36), 1395 ligesaa (D. H. XIV p. 593), 1396 som Ridder og Jens Nud den Yngres Broder (D. H. I. c. p. 372, 613) og f. N. i Skjoldenes (D. Dipl. 1, p. 52, 54, hvor paa førstnævnte Sted Jøep Pedersen, kaldet Dyr, meddeleer ham (Hær Meckel Ruth, Ridder i Skioldenes) Fuldmagt at indløse en Gaard i Balsomagle, Harrested Sogn, Ringsted Herred, og at have den uopsagt 12 Mark i sit Børge). 1397 forekommer han som Ridder og Nigsraad (D. H. I. c. p. 406; D. Dipl. 1, p. 67, 70, 73), 1398 som Ridder (D. Mag. 4, p. 303), 1400 ligeledes (D. Dipl. 1, p. 100), 1405 ligeledes (I. c. p. 220, hvor Hr. Thorbjørn Bille af Søholm mæler et Gjeldsbrev af Hr. Mikkel Nud paa 150 Mark, hvilket han havde forlagt, dødt og magtesløst). 1406 er han formodentlig allerede død; thi da skjoder hans Frue Anna, Hr. Michel Nuds, j¹) Boels Jord i Glasfare (Søkkelunds Herred) til S. Clarae Convent i Roskilde (af Rosk. Br. Bog ved Klev.), og 1408 vederkjenner Anna Pæthersdatter, Hærræ Michel Nuds Vesterleverste, „at haue unt mæth sin gothæ Sæls Wille of sine kære Søners Nath of andre sine Venæ Wijnæ“ sin kære

dem, som Jørgen Nud først 1429 everdreg til Kongen, idet han byttede den bort mod Vedbygaard.

1) Dette Mærke betegner saavel her som ellers oftere $\frac{1}{2}$.

Doter, Jumfrue Mærgrete, Søster i St. Claræ Kloster i Moskild, too Garthæ, 1 i Hastrup 2c. og 1 i Swansbiærgh 2c., badhæ liggende i Hærbyhlæ Sogn i Bawærskows Hæreth 2c., tel sine Nythiæ at haue¹⁾; nar hun afgaar, tha skal thæ come tiil Hænnæs Brothæ; er engen aff them tiil, tha schal forte Godz tilhøre Clostheret ewinnelig. **In cujus rei testimonium sigillum meum una cum sigillis dominorum nobilium meorumqve filiorum, videlicet Dni Jacobi Lungæ militis & Dni Jrijæn Ruth militis, presentibus est appensum. Dat. die nativ. Johannis Baptist. An. 1408 (ex Lit. Arn. Magn. ved Klev.).** 1412 nævnes hun endnu som Enke (Klev.), idet hun vederkjender sig „at haue talket en Garth i Leyæ af the renliælekhæ Frugher, thet inne ære lufte²⁾ i S. Claræ Kloster i Moskildæ, thet ligger østen northæn (s: Nordost) hoos theæ Kloster, thet then hetherlekhæ Frughe, Gretæ Mæthersdoter, Hr. Johan Møstikes Esterleuende, hun bothe innen oc bygde the hus af sit Eijæct, thet nu stande, før hun gaf ffel in i Klosteret; mæth suodant Skæl, at iæl biuder mek tel hvært Nar ud at giue timelekhæ (s: betimelig) for innen S. Michælsdagh 1 Mark Sølf innen gothe Peningæ oc geue oc andvorthe them innen Abbatissæ Hender. It. at iæl vel bygge thetne Garth oc besætæ hanum væl 2c. **Dat. Rosk. vigil. omn. sanctorum (R. R.).** 1418 vederkenner Fruve Anne

¹⁾ Altsaa tillædes det dog Nonnerne at have privat Eiendom eller i det Mindste Nyttten og Brugen af samme; og den rige Nonnes Vilkaar var altsaa høist forskjelligt fra den fattiges.

²⁾ Deraf Ordet Clastrum 2c.

Patersdøter af Wanshrop (o: Wanserup eller Wognstrup, Herregaard i Kundby Sogn og Tudsø Herred), Hr. Michael Nuds Wstærlever, sig at have opladet en hæderlig Man och ærlig (men altsaa dog ikke velbyrdig, skjøndt Adel), Bæiænd Willæ af Solbjergæ, al hendes Godh i Skypinge (o: Skibbinge i Baarsø Herred) met al Næth, som thet Gozæ ær henne pa komet och hennes Forældre (o: Jernskjæg og Skave); til Bitterlighed forsegler hendes Søn, Jens Nudh. **Dat. An. M. C. D. XVIII die beat. Lucie** (hendes Baaben, en Jyskal, i Seglet endnu conserveret (Klev.)). Formodentlig er det altsaa paa Grund af dette Document, at Atl. 2, p. 393 lader Michel Nuds Enke 1418 eie Wognserup. 1432 stifter hun sin Sjælemesse, idet hun (Fru Anne Pæthersdøtter, Hr. Michel Nuds) gjør bitterligt, at hun har givet og undt en sin Gaard i Dalby, som nu ligger øde, men som aarligaars skulde skyldes 2 Pd. Korn til Claræ Kloster i Rosk., „met swadant Skiel at styrkæ Guths Tienestæ og begaa (o: holde Begængelse for) mel oc mine Sønner, (efterhaanden) som Guth kaller them, hvært Nar meth Wigillie oc Messe oc andre guthelike Bøner.“ Til Bitterlighed beseglet af hendes Sønner, Jens Nud og Wilhelm Nud a Wapn. **Simonis & Judæ Apostol. Dag** (af Klev. Sigil. S. ved R. N.). Hun var forresten en Ane Jernskjæg, Peder Nielsen Jernskjægs og Maren Skaves Datter, og hendes Fader var Wald. d. 4des bekjendte Admiral, der af Jalousti krystede sin frugtfuldmelige Kone til døde mod sit pantskerklædte Bryst (Pont. 2, p. 412; D. H. XIV, p. 354). Deres Børn see under C 1 sq. (B 1). Ifølge hvad vi i Indledningen til nærværende Genealogie have anført, maa man endvidere antage, at

Michel har havt en Broder ved Navn Jens den Yngre; altsaa

B 2 (—) Jens (Jensen eller) den Yngre (der osie maa skjelnes ikke blot fra Jens den Ældre eller **A**, men ogsaa fra **C 2**, der 1418 kaldes Mikfels Søn og altsaa var den Nærværendes Brodersøn). Han nævnes allerede som Ridder 1390 (see *supra* under Jens den Ældre), 1392 ligesaa og 1396, hvor han kaldes Mikfels Broder, og saa fremdeles indtil 1421 (see det chronologiske Register), uden at vi kunne skjelne, hvad der egentlig angaaer Jens den Ældre eller Jens den Yngre, altsaa Fader eller Søn. Imidlertid er det rimeligt, at det er den yngre **Johannes Rut miles**, der 1399 skjenker Næstved Kloster en Gaard i Særsløf i Synderherred (∴ i Hørbøløf Sogn paa Falster) *in refrigerium animæ suæ & suorum* (∴ for at kole paa Skærskilden for sig og Sine); ligesom han ogsaa 1411 skjenker og 1414 skjøder dette Kloster (hvor han formodentlig udvalgte sit Leiersted) 2 Gaarde *ibid. pro anniversario suo & suorum* (∴ for at holde Marktid for ham og hans Familie (see det Udførligere i **S. R. D. 4**, p. 355, hvor man tillige erfarer, at han havde Klosters Gods i Maffinstorp og en af dets Gaarde i Ønsløff (formodentlig begge i Nørreherred paa Falster, den første i N. Kirkeby og den anden i Ønslev Sogn) i Leie for 1 Læst Byg om Maret). 1417 nævnes han endnu **S. R. D. 4**, p. 355 (hvorimod den Jens Mud, der i det chronologiske Registr. nævnes 1418 og 21, vistnok er hans Brodersøn; jfr. **C 2**). Hans Frue nævnes ikke; men jeg er nærved at troe, at han var den Jens Mud (skjøndt uvisst hvilken), der ifølge Klev. havde en Cecilia Povelsdatter tilægte, der siden fik Lydike

Griip, som med bemeldte sin Hustru oplod Hr. Zachim Fleming, Rid. og Høvidsmand paa Kallundborg, at den Deel, som han med sin Hustru havde faaet i en Gaard udi Muldorp i Løveherred (hvor Muderne den Tid havde Eiendomme; see **B 5**); hvilken Jesse Mud, som fordem hans Huusfruis Husbunde var, i Pant haaffde aff Offæ Pætherksen i Thorsløffe. **Act. Kallundborg An. 1444 (ex orig. perg. Civit. Kallundb. ved Klev.); jfr. C 2.**

Derimod tilskrive Slægtebøgerne Hr. Mikkel en Broder Tørgen, som altsaa bliver

B 3 (—) Tørgen (Jensen). Virkelig nævnes der ogsaa en Tørgen Mud 1369 som Høvidsmand paa Korsør (Hvitf. p. 546; D. H. XIII, p. 857), ligeledes 1370 (Hvitf. p. 607; Atl. 3, p. 45; D. H. I. c. p. 656) og ligeledes 1371 (Hv. p. 618; D. H. I. c. p. 694); men det var netop de Maringer, hvori Jens den Ældre eller Tørgens foregibne Fader beklædte denne Post; og efterseer man Sigillet i D. H. I. c. p. 864, da staaer der virkelig Johannes og ikke Tørgen i samme; og sammenholder man endelig Originalen i D. H. I. c. p. 857 med de Hvitfeldske Afskrifter, da vil man finde, at bemeldte Tørgen blot har sin Tilværelse en Skrivers feil at takke; thi i Originalen følger han „uden Fornavn“ umiddelbart efter Jacob Nielsen, Høvidsmand til Søborg og „Gorge“, og det er dette Gorge, man har gjort til den efterfølgende Muds Fornavn, hvorfor Jacob Nielsen blot kaldes Høvidsmand til Søborg i alle de Documenter (eller rettere Documentcopier), hvor Mud kaldes Georg eller Tørgen. Dernæst kan Mikkel endnu 1396 ikke have haft nogen (i det Mindste myndig) Broder Tørgen (med mindre han netop den Tid var fra-

værende); thi ellers havde han vistnok, ligesaavel som Mikkel og Jens, maattet underskrive Faderens i ovenomtalte Nar bebrevede Afstaaelse af Junrhovet. Og endelig nævnes der ingen Jørgen Rud før 1408, 1419 *ic.*¹⁾, hvilket formodentlig vilde blive en vel sildig Levetid for en Broder af Mikkel, selv om man endogsaa antog ham for dennes yngste Broder²⁾. Imidlertid lader Elis. Bryske denne Mikkels foregivne Broder Jørgen være gift med en Helvig, Thonne Chrestsensens Datter (som Hofm. 1, p. 149 *L. Nr.* 4 gjør til en Gyldehase), og med hende have en Søn Mikkel og en Datter Karen; men Alev. beviser eller søger i det Mindste at bevise, at den senere Jørgen (see **C** 4), som dog, vel at mærke, blot han og ikke Elis. Bryske antager, vel ikke var gift med en Helvig, men med en Ingeborg Hase, og derhos ligeledes havde en Søn, der hed Mikkel (see **D** 6), saa at det Hele altsaa synes at være en Forverling af Elis. Bryske, der har gjort bemeldte Jørgen til en Broder istedetfor til en Søn af Mikkel den Ældre. Imidlertid kan dog herimod med god Grund gøres den Indvending, at Jørgen (**D** 9)

¹⁾ Med mindre man dertil vilde regne et latinst Beviis, at Nar 1387 var, efter Fru Ingers, sal. Iwonis Markmans, hendes Afgang, endel Gæds i Harrested i Sjell. bortselgt og skjædet til Jørgen Rud for 350 gode Daler (Langeb. Index Dipl. ved R. H.). Men da dette Beviis først synes at være udstedt 1571, saa er man endnu i Tvivl, om det angaaer den ældre Jørgen Rud eller den yngre. Siffrere vilde derimod hans Underskrift af 1408 (see **B** 1) være; men der kaldes han udtrykkeligt Mikkels Søn.

²⁾ Da imidlertid Sagen er tvivlsom, saa bør i denne Henseende jfrs. **C** 4

1474 kalder sin Farmoder Ingeborg; og mener han derved, hvad som er at formode, Ingeborg Hase, da bliver hun jo efter Stamtavlens nærværende Besskaffenhed ingenlunde Torgen den Yngres eller **C 4**, men Torgen den Eldres eller **B 3** Hustru; hvorved Elis. Brysle saaledes, paa Fornavnet nær, aldeles faaer Met, og Klevenfelds **C 4** og **D 6** bortfalde eller, rettere sagt, falde sammen med **B 3** og **C 8**. Hvorimod Klevenfelds Mening igjen kan forsvares med et Doc. af 1429, hvori Moderen til **C 2**, **C 4** og **C 5** kaldes Anne Pæthersdatter og Mikkel Nuds Enke. Dog — **non nostrum est tantas componere lites**. Visserer er det derimod, at Mikkel havde en Søster, der var gift med Hr. Hans Lykke, og som altsaa bliver

B 4 (—) **Anonyma**, gift med Hr. Hans Lykke; thi 1403 Skjoder, som sagt, Hr. Hans Lykke til Bisp Peder i Moskude alit huis Gog hanom paa hans Hustruis Begne var tilfalden effther hindis Fader, Hr. Hans Nudt (altsaa Jens den Eldre eller Mikfels Fader), udi Johan Nimmersens Godth, hvor thet fanthis udi Siellandt (Klev.; jfr. under Faderen 1360 og 1404). Alt hendes rette Navn forresten var Katrine, seer man af et Doc. i **Langeb. Index Dipl.** (ved R. N), der lyder som følger: Alle mæn, thettæ nærværendes Bref see eller høre, hælser jeg Katrine, Hr. Jens Nuds Datter og Hr. Jens Lykkes Efterleveræ, evindelig med Gud; det skal alle Men viterligt være, nærværendes og tilkommendes, at ieg vedkener mig en Bellboren Mand og Skiallig Hr. Wrien Proch (et Navn, man har troet at burde læse Nud) i Skjoldænes, myn kiære Frende, Fulmact og alt at have given og biudt at talkæ all min Talæ og in at delæ all myn Rettighed po alle the

Goog, hvilede mit anrørende ære, i hoor de liggæ i Sielan, eller hoor der myn Nett kan finnis — — — hvæt helder det er Pantegooz eller Ervegooz. Til mere Tingsviden dæ by — — — henger mit Indsiglæ for thettæ Breff met fleere velborne Mens, som er Peder Grubbæ, myn kære Stifføn, ocl Feez (formodentl. Fez) aff Dverleby ocl Jep Knutsen i Wolby af Waben. Givet under vores Herræ Nar **MCDXIX** then neste Sondau foræ voor Herres Upfarelsæ Dau. Endelig var det ogsaa, i det Mindste med Hensyn saavel til Levetid som til Begravelsessted, muligt, at Mikkel kunde have haft en Søster endnu, nemlig

B 5 (—) Katharina Hudzdatter, som 1426 var gift med **Dn. Johannes Grim**¹⁾, men s. N. gjorde sit Testamente og forud synes at have været gift med en Brevle og med ham at have haft en allerede afdød Son, Jacob Brevle; thi det hedder i Sorø Gavebog: **Militissa & magnæ devotionis fæmina, Dna Katharina Rutzdoter, de consensu mariti sui, Dni Johannis Grim, & voluntate suæ cognationis donavit monasterio beatæ virginis in Sora bona in Muldorp & Rughe provincie Løvehæret ad possessionem perpetuam, videlicet tres curias in Muldorp, qvarum principalis habet sub se duos inqvilinos & dat qvatuor talenta annonæ cum dimidio in siligine & ordeo (o: hordeo) pro pensione annua &c., & tres curias in Ryghe &c. Hæc bona cum omnibus pertinentiis suis appropriavit monasterio scotans cum obligatione consveta sub ea conditione, qvod Abbas pro tem-**

¹⁾ om hvem see *Annal. f. n. Dtbl.* 1830, p. 338.

pore existens & conventus faciant missam pro ea & pro Domino Johanne Grim & pro liberis ejus cotidie celebrari temporibus perpetuis, videlicet dominica missam de trinitate & sabbato missam de beata virgine, aliis vero diebus missam pro defunctis ad altare capellæ australis, ubi ipsa (ligesom hendes formeentlige Fader og Broder) cum filio Jacobo Bremle (som 1420 nævnes hos Hvittf.) sub petra marmorea jacet sepulta. Super hæc exstant literæ ejus, datæ An. 1426 die beator Marcelli (Marci?) & Marcelliani (S. R. D. 4, p. 496). Da imidlertid den foregaaende af Michels Søstre efter det Ovenanførte ogsaa hed Catharine, og 2 Søstre vel sjældent turde have et og samme Fornavn, saa vil det unægteligt være rimeligere, at den sidstomtalte Catharine maa vige sin Plads for at stige et Trin dybere ned paa den genealogiske Slægtstige, idet hun saaledes formodentlig bliver den af Elis. Brylle under C 9 anførte Karen, som ifølge Klev. maa afstaae den hende af E. Brylle tildeelte Mand til Søsteren Helvig.

Littr. C

o: tredie Generation eller Slægtled.

C 1 (S. af B 1) Kresten (Mikkelsen), som skrev sig til Hæssel (formodentlig i Jylland). Han kaldes Mikkell den Eldres (B 1) Søn saavel af E. Brylle som af Klev.; men forresten skulde man snarere have troet, at han havde levet altfor sildigt (nemlig fra 1453 til 70) til at kunne være Mikkell den Eldres Søn; heller ikke nævnes han 1429 i Skiftet, hvor 3 andre af Mikkels Sønner nævnes. Man kunde nu vel sige, at han havde været Mikkels yngste Søn og maaskee

1429 ikke været myndig eller ogsaa da været fraværende; men jeg finder det dog (hvis vi ellers ikke paa Grund af det under **B 3** Anførte flytte **C 4** 2c. op i den foregaaende Klasse) næsten rimeligere at ansee ham for **Middel** den **Yngres (C 8) Søn**; imidlertid vil jeg hellere lade ham beholde hans Plads end gjøre nogen vilkaarlig Forandring. 1453 pantsætter forresten **Christiern Studh** i **Heslæ**, a **Vapen**, noget **Gods** i **Sjælland**, nemlig i **Kragdorp** i **Gierkløff Sogn**, med „**Samtycke** og **Nadh** hans **Husfruis**, **Cristine Hartvigsdatter**,“ af hvis **Gods** det var, til velboren **Mand**, **Fr. Beint Krabbe**. **Dat. Haff. An. 1453 die S. Francisci Confessoris** (Klev., som tillige beretter, at nogle **Genealoger** gjøre **Fru Kirstine** til en **Piøffe**; men dette er en **Skriverfeil**; thi hun var en **Bryffe**, hvilket hendes ved **Siden** af hendes **Mands** under **Brevet** vedhængte **Segl** beviser). 1456 skrev han sig ligeledes til **Heslæ** (**Ntl. 4, p. 324**). **S. N.** skjødede han (**Christen Stud** aff **Heslæ**) en **Gaard** udi **Glaptved** (i **Kalls Amt**, **Sønderherred** og **Halb Sogn**, som er **Inner** til **Kallsø**, hvori **Heslæ** ligger) til **Em Kloster**; **dat. 1456 die b. Hieronimi confess.** (af **Standerb. Brev Reg.** ved **Klev.**; jfr. **N. Saml. 3, p. 334**); ligesom han ogsaa **f. N.** og **f. D.** udfædter sit **Brev**, hvori han ombeder **Diffe Henrickssen**, **Peder Sab** (?) og **Peder Palnessen**, at de ville med ham besegle det **Brev**, han gav **Abbeden** i **Em Kloster** paa **benævnte Gaard** i **Glaptved** (**II. cc.**). 1470 skjøder han endnu (i **Heslæ**, **Bæbner**) med sin **Frues Samtycke** **Gods** til sin **Svoger**, **Claus Bryffe** i **Lovissmose**, som han og hans **Broder**, **Iwen Bryffe**, i **Pant** havde af **Fru Nabel**, **Uff Lembek**, liggende i **Sjælland** i **Klaaby** (? maaskee **Kundby** i **Tudse Herred**,

hvor hans Moders Gaard Vognserup laa). **Dat. Ottonie 1470 feria 3tia prox. fest. S. Michaelis archangeli** (Klev.; jfr. Odens. 2, p. 172—73). Efter Elis. Bryske var han gift med Kirsten Pøyske, en Datter af Hartvig P. og Inger Falster; men det var, som sagt, en Bryske, og derfor findes hun heller ikke paa Pøiskernes Tabel i Hist. Tidskr. 2, p. 174. Deres Børn see under **D 1** sq. (**C 1**). Derhos formoder Klev., at bemeldte Fru Kirstine Hartvigsdatter (Bryske) ogsaa (nemlig senere) var gift med en Herman — — og med ham havde en Datter, navnlig Gjertrud Hermansdatter, gift med Jep Jude; ligesom hun med Kristen Hud havde en Søn ved Navn Johan, der saaledes var Halvbroder til bemeldte Fru Gjertrud, og anfører derpaa følgende Skjøde som Beviis: An. 1481 then Onsdag nest efter tyvendæ Dag Julæ var paa Raallantfars Landsting velbyrdig Mand, Jep Jude i Olstrop, og hans Husffrue, Fr. Gertrud Hermendsdatter, „der holdt paa sin Højbondg høffræ Arm“, og de skøtte velbyrdig Mand, Christoffer von Haghen, og hans Husfrue, Jfr. Mette Christiernsdatter (Hud; jfr. **D 3**), al den Arf og Rettighed, som forte Fru Gertrudh var tilfalden efter sin Moder, Fr. Kirstine Hartvigsdatter, oc hendes Broder, Johan Hud.

C 2 (—) Jens (Mikkelsen, som ikke maa forverles med den Jens Chrestensen, som i det Følgende under **D 2** skal omtales, og til hvem Elis. Bryske ved denne Leilighed og altsaa urigtigt henviser). 1418 under skriver han sin Moder, Ane Pethersdatter Jernskjægs, Michel Huds Enkes, i det Foregaaende omtalte Skjøde. 1421 er han tilstede paa Nasum Ting i Fyen (**S. R. D. 1**, p. 324). 1429 kaldes han Herre og faaer da

paa Stiftet med sine 2 andre Brødre, Jørgen og Wilhelm, endeel Strøgods sig udlagt (Klev.). 1432 kaldes han a Wapn og Wilhelms Broder og Mikkels Søn (B 2); og 1456 nævnes der endelig en Jens eller Jesf Nuth som Raadmand i Landskrone (N. D. Mag. 1, p. 125), men som dog neppe kan være denne, skjøndt Navn og Marstal ret vel kunde passe. Klev. antager derimod, at det var denne Jens Nud (eller C 2), der var gift med Sidsel Neb, en Datter af Anders Neb til Fuglsang i Laaland, og siger, at hun var Henning Benstermands Enke til Stadager; hvorimod Gl. Bryske siger om den senere Jens Nud (eller D 2), at det var ham, der var gift med Sisel Lauisdatter (som Hofm. 3, p. 323 L. 1 Nr. 5 kalder Neb), og siger, at hun først efter J. Nuds Død fik bemeldte Henning Benstermand. Dette Sidste turde nu vel være rigtigt nok; thi hun siger os tillige, at denne Henning, som fik Sidsel Lauisdatter, var en Broder til den Morten Benstermand, der er saa bekjendt af sit Klosterran 1501 (hvorom i det Følgende Mere under F 4); men hvad hendes første Giftermaal er angaaende, da mener jeg, dersom ellers Sidsel Lauisdatter og Sidsel Andersdatter, som jeg formoder, ere en og den samme, at Klevenfeldts Mening passer sig bedre til Tiden end hendes; og jeg tilskriver derfor ogsaa nærværende Jens Nud paa Klev. Autoritet den Datter, som Glif. Bryske først tilskriver D 2 o: Jens Nud Christensen eller den Yngre.

C 3 (—) Peder (Mikkelsen) antages saavel af Gl. Bryske som af Klev. for Mikkell den Eldres Søn; men da ingen Peder Nud forekommer før 1460, saa gjælder om ham det Samme, som jeg i det Foregaaende

om Christen (ell. **C 1**) anførte, og jeg har derfor henført, hvad om ham berettes, til **E 4**, endskjøndt jeg ingenlunde negter, at der jo har været en tidligere Peder Rud, men om hvem intet Videre vides, end at han baade efter Elis. Bryske og Klev. (hvilken Sidste dog ikke angiver hendes Fornavn) var gift med Margrethe Krumedige, som imidlertid ikke findes paa Stamtablen i *N. D. Mag.* 6, p. 3, skjøndt det formodentlig netop var herfra, at Slægtskabet mellem Ane Rud og Henrik Krumedige, som siden skal omtales, hidrører. Deres Datter anføres under **D 5 (C 3)**.

C 4 (—) Jørgen (Mikkelsen), som 1429 kaldes Mikkel's Søn og Jens's og Vilhelms Broder. Han forekommer 1408 som Ridder og Mikkel's Søn (see **B 1**), 1419 (dog tvivlsomt) som Hr. Wrien i Skjoldenæs (see **B 4**), 1420 som Høvidsmaad paa (rettere Eier af) Skjoldenæs (Aftl. 3, p. 80). S. A. er han med at dømme dem, der sidde hjemme i Feide (ex litt. **Dyrsk.** ved Klev.), 1421 nævnes han som Ridder (Hvitf. p. 682). S. A. (1421 feria 4ta prox. ante festum **S. Ambrosii**) udstedes der et Tingsvidne af Sjællandsting: at de (som udstedte Brevet) saae og hørte, at „**quidam nobilis vir, Georgius Rudh, miles in Skiollænæs,**“ fremførte et aabent Brev, ved hvilket Gieriche Diegn, Landsdommer i Siceland ic. gjør vitterligt, at s. A. den Onsdag næstefter vor Frue Dag Kyndelmisse vare skillede for dem og mange flere gode Mænd „velbornæ Men, Hr. Anders Jævnepson Lunghæ, Midæræ i Egædæ, och Hr. Yorien Rud, Riddere pouæ Skiollænæs, och beuisdhæ meth ræththæ, at the haddæ logligæ efter Landzlogh fanghet

Thyngøringhæ till therræ Gooz Ordrop och thes Voges
 Telligæ x., men nu atter i Dagh vare forde Hr. An-
 ders of Hr. Jorien her foræ os och andra gothæ Wien
 och kerdæ, at thom vort giort Uræth pouce therræ Vog
 Ordrop och tes Telligæ, ath thet hols thom foræ meth
 Urætt hæ x. Tha var sunnat fore Rættæ, at forde Hr.
 Anders och Hr. Jorien hauce so faret met Rættæ om
 forde Ordrop och tes Telligæ, at thom bør svore thet
 foræ effter Landzloff (Klev.). 1424 faaer Hr. Jørgen
 Rud Skiode af Jesse Lunge paa en Gaard i Hanrop
 (maaflee Haudrup i Thune Herred) med 4 dertil hørende
 Gaardsæder x. (**Ind. Dipl. Lang.** ved K. N.). 1425
 giver Valne Jensen af Vaben Hr. Jørgen Rud af
 Skjoldenes, Mid., — som hans Faders Søsterdatter
 til Husfru haver, — Fuldmagt at indløse og ind at
 dele alt det Gods, som Hr. Marsk Valne tilhørte og
 befindende er i Jylland, Fyen x. **Dat. Slaglos.** 1425
 (ex litt. Pritz. ved Klev.). S. N. lungior Joræn
 Rvot aff Skjoldenes, Midder, og Valne Jensens a
 Wapen, at det Godz i Fyen er svo skift imellem dem
 efter Samfrænders Raadh, som derom var, at Jørgen
 Rvot skal have i sin Deel paa sin Husfruis Ingeborg,
 Hr. Dve Hafis Datters, Begne 1) Moseldeggaard og
 mere Godz i Moselde (o: Mosilde By i Binding Sogn
 ved Nyborg); 2) Seltendorp Mølle (o: Sultendorp
 Mølle i samme Sogn) x.; men Valne Jensen derimod
 faae Gods i Warthinge, Strandbye x. **Act. Mose-
 gard An. 1425 die exaltationis S. Crucis** (Klev.).
 Ifølge disse Documenter bliver saaledes Skægtforholdet
 mellem disse Herrer følgende;

Palne Marst

Johan Palnesen (om ham see D. Dipl. 2, p. 171), gift med Ulhed Mathesens Datter (som levede 1404 (Klev.).	N. N. gift med Hr. Dve Hase.
Palne Jensen, 1425, gift med Lene Tonesdatter, som 1470 var Enke.	Ingeborg Hase, gift med Jørgen Hud.

1428 nævnes Jørgen Hud igjen som Ridder (D. Mag. 5, p. 319). 1429 *ipso die* **S. Mathæi Apostol. & Evangel.** fik han paa sin Part ved Skifte med sine 2 andre Brødre, Hr. Jens Hud og Wilhelm Hud, Skjoldenæs og Skjoldenæsfang i Ringsted Herred, men overlod og skjødede igjen Hs. Maj. Kong Erik af Pommern s. A. anden Dag næst efter **S. Johannis Baptistæ** Dag Midsommer bemeldte Skjoldenæs og Skjoldenæsfang, imod at Kongen igjen skulde overlade ham Witby og Witbyfang i Løfveherred. Og har hans Moder (som udtrykkelig kaldes Fru Anne Patersdatter Jernskjæg, Middel Huds Enke) samt hans Brødre, Hr. Jens Hud og Wilhelm Hud, og hans saakaldte Samfrænder, Hr. Jøyp Lunge, Ridder, Berend Wille, Jess Torbernsen, Albrecht Henningsen, Peter Griis og Clemend Griis af Baaben, forseglet til Bitterlighed; og iblandt disse har Hr. Jøyp Lunge forseglet næstefter Jørgen Huds Moder og før Brødrene. Dette Mage-skifte lod forresten Kong Erik læse paa Sjellands Lands-ting An. 1430, den Onsdag næstefter vor Frue Dag

visitat., hvorom en original Judicialforretning er udstedt, som findes i Geh. Arch. (Kleb.). 1429 nævnes saaledes Jørgen Rud for første Gang som Eier af Bedbygaard, der saalænge blev i Rudernes Familie, at den deraf kaldtes Rudsvedby (Afl. 2, p. 422; **S. R. D.** 4, p. 492), men synes s. N. at være død, da hans Søn Mikkel, og ikke han selv, giver Skjøde paa det af ham som Sjælegave borttestamenterede Gods (**S. R. D.** 1. c.). Thi i Sors Gavebog hedder det: **Generosus vir, Dominus Georgius dictus Ruth de Witby, miles, legavit in testamento suo monasterio Soræ curias duas cum pertinentiis eorum omnibus in Thingorp in Mierløsehærit in perpetuam elemosynam pro anima sua & pro animabus omnium progenitorum suorum. Harum curiarum una reddit II talenta annonæ, & altera unum talentum pro pensione annua. Scotavit autem eas filius ejus Michael, dictus Ruth, in placito generali Ringstadæ, cum obligatione de appropriando & disbrigando eas ab impetitione. An. Dn. 1429 (S. R. D. 4, p. 492).** Imidlertid maa denne Formodning om hans Dødsfald 1429 være falst; thi endnu 1433 faaer Jørgen Rud Skjøde paa en Gaard, som hedder Nørregaard i Sallinge Sogn i Fyen, af Niels Belovs Arvinger paa Næstved Byting (**Lang. Ind. Dipl.** ved R. N.). Hvad hans Ægteskab er angaaende, da lader Elis. Bryffe en tidligere Jørgen Rud (nemlig **B 3**) være gift med Helvig (Gyldenhave; Hofm. 1, p. 149 T. Nr. 4), Thonne Christensens Datter; men Kleb. lader ifølge de ovenangførte Documenter nærværende Jørgen Rud (**C 4**) være gift med Ingeborg, Hr. Owe Hasis og N. N. Palmisdatters Datter, som

siden fik Mathis Predbjørnsen; thi 1447 kalder Mathis Predbjørnsen i Egmoose Hr. Michel Ruudt sin Hustruens, Inger Dwisdatters, Søn (see *infra* under Michel). Den Ting synes altsaa at være i sin Orden; men dog kan der derimod, som sagt, gøres den Indvending, at den senere Jørgen Rud (D 9) 1474 kalder sin Farmoder Ingeborg; og skulde han dermed mene Ingeborg Hase, saa maatte bemeldte Frue ikke have været gift med C 4, men derimod med B 3. Deres Søn see D 6.

C 5 (—) Wilhelm (Mikkelsen) fik 1429 paa Sødskendestiftet med sine 2 Brødre, Jens og Jørgen, Gods i Tyzherret og Bunby (læs: Kundby) Sogn, nemlig Wansorp og Wansorpfang *ic.* (Kl.), hvilket Sidste aabenbart er en Skriverfeil istedetfor Wansorp og betyder altsaa (jfr. B 1, 1418) Herregaarden Wanserup, der netop laa i Kundby Sogn, Tudsø Herred, og som disse Brødre arbejdede efter deres Fader Mikkels eller maaskee rettere først efter deres Moder, Anne Jernskjæg (B 2 l. c.). 1432 kaldes han a Wapn, Jenses Brøder og Mikkels Søn (B 2).

C 6 (—) Tytte (Mikkelsdatter) anføres blot af Kl., uden at han derfor angiver mindste Grund.

C 7 (—) Margrete kaldes 1408 Mikkelsdatter og var da Søster i S. Claræ Kloster i Roskilde (see *supra* under Mikkels, B 1). Det Samme var ogsaa Tilfældet 1437 (af Doc. Rosk. ved Kl.); men 1455 var hun Abbedisse *ibid.*; i det Mindste nævnes da en Jomfr. Margaretha Ruthsdatter som saadan (Kl.; jfr. Pont. 2, p. 612). Da hun imidlertid endnu nævnes 1465 som Abbedisse *ibid.* (Dän. Bibl. 2, p. 89—92), og hun saavel da som 1455 omtales som den, der ved sine Bidrag til Tyrkekrigen havde erhvervet sig

og sine Søstre Afsladsbreve; saa maa formodentlig det ene af disse Marstal være urigtigt, ligesom det ogsaa er nærved at være utroligt (skjøndt ingenlunde umuligt), at hun i 57 Mar skulde have været Nonne i dette Kloster.

C 8 (B 3) Mikkel (Jørgensen) anføres saavel af Glis. Bryste som Klev. at være en Søn af Jørgen (**B 3**); men Klev. yttre dog den Formening, at han snarere turde være en Søn af **C 4**, der virkelig havde en Søn af dette Navn 1429. Men at skjelne, hvormegget af det, der berettes om disse Mikkel Muder, der henhører til hiin eller denne, har endnu hidtil været mig umuligt, hvorfor jeg her ved under Et vil anføre, hvad der forekommer om dem Begge. 1424 pantsatte saaledes Jens Knudsen, Kannik i Marhuus, til Hr. Mikkel Rud, Ridder, sit Gods i Lyngby (Tjæreby S., Vester Flakkebjerg H.) for 100 lode Mk. i Engelske (af Antvorsk. Brevbog ved Klev.) 1429 forekommer han som Jørgen Ruds Søn i **S. R. D. 4, p. 492**, da han (**filius Dn. Georgii Michael, dictus Ruth**) skjæder de Gaarde, hans Fader havde testamenteret, til Sorø Kloster **in placito generali Ringstadie cum obligatione de appropriando & disbrigando eas ab impetitione**. 1438 kundgjør Nycænæ, Hans Hanssø Dotar oc Dte Mæianstorpæ Eftærlæveræ, at hun er skyldig en hæderlic Man oc ærllic Michiel Rudy aff Wetby a Wapn **XX** lødige Mark, giæve Penninge oc gænge, for hvilke hun pantsætter ham en Gaard ii Søwæ ii Lillæhæreth (maastee Nsøwæ o: Tishoi i Smgrum Herred). **Dat. 5to die pentecostes (Dipl. Lang. ved N. N.)**. 1444 har Hr. Mikkel Rud med Flere beseglet et Brev af Bæbneren Peter Dufwa, hvorved

denne følger til Torbern Bilde alt sit Gods i Sjælland. **Dat. Stockholm fer. 5ta prox. ante fest. purif. Mariæ (l. c.).** 1446 forekommer han dernæst som Høvidsmand paa Kallundborg (Utl. 6, p. 237). 1447 tilladher og unner Mathis Predbjørnsen i Egmose, at hans Husfrue (Tørgen Ruds Enke), Inger Alvidsdatter (Hase), skal være hos sin Søn, Hr. Michel Muudt, „eller hvor han vil,“ og oplader Hr. Michel Muudt all hennes Gods, hvo the liggæ, i Sieland, i Fiwn, i Jutland, och all hennis Rettighed, som henne kann tilfalde i Gods, hvor som helst the liggæ, i Fannemarch, met alle Brestve, Beviisligheder og Forbaringer, som ludde paa hennes Gog, undertagen Roskilde (læs: Rosfelde; jfr. C 4, 1425), Silkendorp og Silkendorp Mølle (s: som sagt: Rosilde og Sulkendrup By og Mølle i Bindinge S. ved Nyborg) 2c. och the C Marc Mente hvert Mar i Svinborgh, som han i Pant hafver af Kronen og af sin nadjighe Herre Konningh Christopher foræ M Marc Nobekæ Gull, som han udlagde paa fornænte Mente 2c.; hvilket foregaaende han kennis at have anammet i Laan og at have laant i Benstab och Kierlighed af Hr. Michel Muudt (som havde arvet det Fornævnte, nemlig Rosilde 2c., efter sin Fader Tørgen; see denne 1425), samme at nyde oc beholde, saa længe han lever; men efter hans Død skal alt fornævnte komme til Hr. Michel Muudt och hans Arvinger. **Dat. Hafnie An. 1447 (ex litt. episc. Birch. ved Klev.).** 1448 gjør Kong Chr. 1 bitterligt, at Hr. Mikkel Mud, Middler, har gjort Regnskab af det, han har oppebaaret af Kallundborg Slot og Lehn¹⁾ (jfr. 1446); thi lader

¹⁾ Hvermed han altsaa indtil den Tid havde været forlehnet.

han ham og hans Arvinger frie, qvitte ic. Dat. Kjob. Slot. Dom. prox. a. festum S. Clem. papæ (den 17de Novbr.) 1448 (Mscr. reg. Nr. 2528, 4to gl. Saml. ved K. N.). 1449 afhænder Hr. M. Nud, Rid., noget Gods til Karl Marchmand (Lang. Ind. Dipl. ved K. N.). 1451 afhænder Hr. Mikkel Nud, Ridder, paa Bidby Klofret (formodentlig Antvorskov Kloster) al sin Ret i Lyngby (Antvorsk. Br. Reg. ved Klev.; jfr. 1424). 1452 nævnes han som Herre og Eier af Bedbygaard (Atl. 2, p. 422). S. N. sælger Michel Nudh i Withby, Ridder, til Hr. Torbern Wille i Sieholm, Rid., en tredie Deel i Euanholm i Hornsherrret (altsaa det samme Euanholm, hvorom det i Atl. 2, p. 325 hedder, at Steen Basse af Esholm havde givet det tilligemed 12 Læster Korn til sin Søsterdatter, Eidsel Lunge (Datter af Dve til Basnæs og Maren Basse), som var gift med bemeldte Torben Wille, for at kalde sin Søn, Steen Wille, Basse), som han med ræt Arff tilfald efter sin Datter Elseff (Nud), og hun arffde efter sin Moderbrodher, Hr. Niels Knutsen og Bo Knutsen. Dat. Hafn. 1452 feria 4ta ante festum S. Calixti ppe (Klev.; deraf fulgte altsaa, som Klev. bemærker, at Mik. Nud maa have været 2 Gange gift og med den ene af disse Hustruer (neml. Catharina, som altsaa var en Knudsdatter eller Søster til Niels og Bo Knutsen) maa have havt en Datter Else; hvorhos han tilføier, at Hr. Frederik Wardenberg og Fru Ene (Evertsdaughter) Moltke (til Egede, der efter Fred. Wardenbergs Død blev gift med Dve Lunges Halvbroder, Anders Jacobsen Lunge) ogsaa vare Arvinger efter Niels og Bo Knutsen). 1456 gjør Frederik Wardenbergh, Ridder, vitterligt, at han med sin kjære Huusfrues,

Høne Effuerdoters, Naad og Samtykke vederlægger
 og skjæder en hæderlig Mand og velbyrdig Hr. Michel
 Hud i Wetby Midder en sin Gaard i Kalfholte (s: Kors-
 holte) i Mærlose Herred og Terlose Sogn med saadant
 Skjel, at Hr. Mikkel Hud skal indløse den fra Hr. Erik
 Bilde's Arvinger for **XL** Mark Landgangspenge og 6
 rinstke Gylden; for hvilken Gaard han igjen skal have
 af Hr. Mikkel paa sin Husfrues Begne al den Met og
 Eiendom, som han haver i Dalby ved Kjøge i Namsis-
 herred, som Hr. Anders Haack i Pant har, fra hvem
 han det skal indløse, og dernæst al hans Met og Eiend-
 om i den Gaard i Kjøbenhavn og 1 Pund Skyld i en
 Gaard i Oppe-Syndby; hvilken Met og Eiendom hans
 Datter Wilsøff arvede efter Boo Knutsen, og han siden
 arvede efter denne sin Datter. **Dat. Wetby ipso**
die B. Blasii (Klev.). **S. N.** kjender Mikkel Hud af
 Wetby, Midder, sig at have oppebaaret til sin „fullæ
 Nøva“ alt det Guld og Peninge, Hr. Torbern (Bilde)
 har været ham skyldig til denne Dag. **Dat. Abrom-**
storpp profesto S. Francisci (Dipl. Lang. ved
 K. N.). **S. N.** kjendes Thorbjørn Bille i Søholm,
 Midder, at have oppebaaret af Hr. Mikkel Hud af Wetby
 29 lybske Mark og 6 rhinstke Gylden og 11 Mark,
 som han udlagde den Tid, Fru Elline blev jordet; for
 hvilke Penge hans Broder, Hr. Erik Bilde, havde en
 Gaard i Pant af Hr. Frederik Wardenberg i Kalfholte
 i Terlose S., Mærlose H. (see supra), og Hr. Mikkel
 Hud nu haver Eiendom paa for^{te} Gaard. For denne
 Gaard og for Plantebrevet kjendes Hr. Thorbern Bilde
 sig Fæ og fuld Værd at have oppebaaret af Hr. Mik-
 kel Hud paa sine Broderbørns Begne. **Dat. die h.**
Francisci (l. c.). **S. N.** gjøre Dauijd Arvsløsen i

Nydhe, Nykkyt Nudh i Bydby, Nydhere, po Johans (Skinkels?) Begne, som hans loslygh Beryæ ær, og Morten Skynkel i Borby bitterligt, at de have siddet ober et kjærligt og venligt Skifte efter Clavæ's Serlyns (til Bedby eller Nygaard, gift med Sophie Folmersdatter Lunge) Død. **Dat. die h. Galli** (kgl. Bibl. Saml. ved K. N.). **S. N.** gjør Mikel Nud af Bedby, Ridder, bitterligt, at han har solgt og skjødet en velbaaren Mand, Hr. Torben Bilde af Sioholm, Ridder, en tredie Deel i en Gaard i Stenløse, norden Beræbroe hos Birfæ, og en treding Deel i en Gaard, som hedder Uberød, som ligger hos Hjørningrholm, med saadant Wilkaar, at Hr. Torben skal indløse dette Gods af dem, som det have i Være. **Dat. den Onsdag næstefter S. Mortensdag** (Klev. Saml.). 1457 nævnes en Mikkel Nud til Sigerslestvestre (i Liunge-Frederiksborg Herred; Knuds. Mid. p. 78), da han var en af de 6 fribaarne Mænd, der tilligemed 6 Bønder efter kongl. Befaling skulde grandstke paa Skjeldet mellem Drotningholms Skov og andre paaastødende Skove; en Forretning, der især derved er mærkværdig, at den angif en Frue, der havde ikke mindre end 471 „Eviin paa Skoven“ og endda havde Næt til at have flere, om hun vilde (**I. c. p. 79**). 1458 nævnes den samme M. N. af Sigerslestvestre (**S. R. D. 6, p. 184**, da han var med iblandt 12 Riddere, Svenne, fryborne Mæn og Odelbønder at sværge Markestjel *ex mandato C. I*mi imellem Lyngbymagle og Skebinge). Imidlertid var denne M. N. blot Bønder og altsaa forskjellig fra og yngre end den Hr. Michel Nud af Bedby, vi her omtale; hvorimod denne ell. Hr. Michel Nud ogsaa 1458 nævnes som bosiddende i Bedby (**D. S. X, p. 963**) og som Ridder (**D. Mag.**

3, p. 226), idet s. N. Hr. Michell Rudh i Witby, Ridder, gjør bitterligt, at han sælger til Hr. Clément Pædherøson, **perpetuo vicario** til S. Magni Alter i S. Lucii Kirke i Roskilde, af sin Nættighed og Eien- dom i 2 Gaarde i Spærllingsstorp (nu Sperrestrup) i Turlundehæret og Turlunde Sogn i Sjælland, nemlig $\frac{1}{3}$ Part i de 2 forte Gaarde, som hans Datter Eluff arvede efter sin Morbroder, Boo Knudsøn, og han siden efter denne hans Datter; med saadant Wilkaar imellem Hr. Clément og ham, thet forte Hr. Clément skal selv „uppa forte S. Mawensse Altaris Beyne“ indløse forte tredie Part i de 2 forte Gaarde af Hr. Laurents Hiort, **vicario** i Kjøbenhavn til S. Andree Alter, for tredie Parten af 80 rhinske Gylken, som Hr. Niels Knudsen af Swanholm satte det forte Gods i Pant for. **Dat. Roskildis ipso die b. Laurentii (Dipl. Lang. ved K. N.).** S. N., men 3 Maaneder senere, gjør Hr. Mikkel Rud atter bitterligt, at han sælger til forte Hr. Clément Pædersen af sin tredie Deel i 3 Gaarde (altsaa de 2 ovennævnte og en til) i forte Spærllingsstorp, den hans Datter (ic. ligesom i det Foregaaende), hvoraf Hr. Clément (som sagt) skulde indløse Trediedelen af de 2 af Hr. Laurents Hiort, men den tredie Gaards Trediedeel af Fru Mette, Peder Tuesens Efterlevere, eller hendes Arvinger for Trediedelen af 18 **Altes**-Gylden, som Knud Anderssen af Swanholm fornævnte Peder Tuesen i Pant satte. Til Bitterlighed har hans Søn, Otto Rud, Ridder, med Flere beseglet. **Dat. Roskildis feria 3tia ante festum b. Thome Apost. (l. c.** Saavidt nu saavel af disse som af de foregaaende Doc. om Else Rud kan skjønnes, maa den sidstnævnte Knud Anderssen til Swanholm have havt 2 Sønner, den foran-

nævnte Hr. Niels Knudsen til Euanholm og Hoo Knudsen (see 1452), og disses Søster, Catharine Knudsdat-
ter, have været en af Mikkel Nuds Hustruer og Elses
Moder). 1459 leiede han Godsset i Lyngby (see 1424
og 1451) af Antvorskov Kloster (Antv. Br. B. ved
Klev.) og levede endnu 1462; thi da var Hr. Michil
Nudh **Sabbato infra octavas Nat. S. Johannis
Bapt.** nærværende paa Retteetinget i Kjøbenhavn i Graa-
brødre Klosterstue (**Dipl. Lang.** ved K. N.). Hans
Navn og Waaben findes i Sorø Kirke, og man seer
deraf, at han var 2 Gange gift; thi der staaer: **Dn.
Michel Rut cum Elsebe & Catharina uxoribus
suis** og hos den ene Markmands Waaben (Klev.; jfr.
M. D. 1, p. 150). Den Sidste af disse, som ifølge
Ordenen, hvori de nævnes, maa have været hans anden
Kone, have vi i det Foregaaende omtalt som en Catha-
rine Knudsdatte; og hvad den Første angaaer, da var
han ifølge Elis. Bryste gift med Elsebe Markman, en
Datter af Otte Jensen Markman (til Harrested (K. N.),
hvilket ogsaa Sophie Nud, hendes Sønnedatter, i sin
Slægtebog stadfæster) og Gøde Jernskjæg. Klevensf.
mener derimod, at hendes Fader var Carl Markman,
hvis Frue kaldes Fru Gyde (Jernskjæg?) i Wenslef,
Carl Marchmands Efterleverste, i et Brev af 1474,
hvorved Bisp Oluf Mortensen i Roskilde under hende
Gods i Forlehning (**ex litt. Pritzbur** ved Klev.);
men mig synes, det er kun lidet rimeligt, skjøndt derfor
ikke umuligt, at Mikkel Nuds første Frues Moder endnu
skulde leve 1474 og 1478, ja! rimeligviis ligetil 1482
(see **D 9**). Deres Børn see under **D 7—11 (C 8)**.

C 9 (—) Karen (Jørgensdatter) var ifølge E.
Bryste gift med Steen Pedersen Gjøe til Engelfted (jfr.

Hofm. 1, p. 149 T. Nr. 4). Klev. kalder hende derimod Helvig og siger, at hun var Steen Pedersen Gjæes anden, Hofm. siger derimod hans første Frue. Hvorhos jeg i det Foregaaende har gjort opmærksom paa, at den af Elis. Bryske omtalte Karen muligviis turde være den Catharina, der i det Foregaaende er anført under **B 5**, som først var gift med en Brimle og siden med Hr. Jens eller Johannes Grim.

Littr. D

a: fjerde Generation eller Slægtled.

D 1 (C 1) Karen (Christensdatter), gift med Berner van Hagen ifølge E. Bryske. Klev. forbigaaer hende, men anfører derimod en Mette, gift med Christoffer v. Hagen, som E. Bryske forbigaaer. Men foruden disse Døtre maa Christen ogsaa have haft en Søn, nemlig

D 2 (—) Johan eller Jens (Christensen); thi E. Bryske anfører p. 511 en Jens „Krestensen“ Nud; han maa altsaa være den Johan Nud, der i et ovenanført Document af 1481 (see **C 1**) kaldes en Søn af Kirsten Bryske Hartvigsdatter (Christen Nuds Enke) og en Halvbroder til Gertrud Hermandsdatter. Men naar det i bemeldte Document synes at antydes, at han allerede da var død, og at hans Halvsøster havde arvet ham, da maa det være aldeles urigtigt; thi han nævnes ikke blot 1481 og 82 som Eier af Hæssel (Aft. 4, p. 297, 324), den han efter Faderen havde arvet, og skjenker i førstnævnte Aar for sin og Frues og deres Forældres Sjæle en Tofte ved Halsø Gildeshuus til bemeldte Byes Kirke, ligesom han i sidstnævnte Aar med en Gave til Præstens Bord *ibid.* stifter Sjæle-

messe for sig, sin Frue og deres Fædre og Mødre (Hofm. F. 3, p. 132—34); men af 1483 har man endnu et Document saaledes lydende: Jegh Jes Nudh aff Hessel gor vittherlight for alle, at efftherthy iel haffuer suodant Forfald, at ject ey nu kan modhe then Stæffnyngb S. Knuds Dagb udi Kjøpingshagen, som Dluss Mortenssen (formodentlig Bispen i Roskilde) haffuer megb thyt stæffnedb meth vor nadige Heris Breff; tha haffuer iegb Fuldmaght giffuit, fuldmøndigh oc meytugbt gyordb of meth thette myth vne Breff fuldmøndigh of meytugh givr vælbordighe Mand Tørgen Nudh uppa myne Begne til Nætte at gaa, suare oc thale oc i alle Nædhe giøre oc ladhe i forne Grindhe, ligerbyß som iel sielff nærdhverindis var oc gyordhe thet; **in cuius rei testimonium sigillum meum præsentibus hic infra est impressum. Dat. Hessel An. Dn. MCDLXXXIII in vigilia apostolorum Petri & Pauli** (kongl. Bibl. Saml. af Docum. og Breve, til Adelsens Historie henhørende; en Samling, jeg i det Følgende heelt ofte vil komme til at citere og da for Skortheds Skyld blot vil benævne den som det kongl. Bibl. Saml.). Vi vide med Bestemthed, at hans Hustru hed Maren Bertelsdatter (F. 3, p. 132—33) og have i det Foregaaende anført, at den Sifel Lavisdatter (Neb. Hofm. 3, p. 323 T. 1 Nr. 5), som Elis. Bryske tilskriver ham som Frue, rimeligviis var gift med en ældre Jens Nud (see C 2), nemlig hans Farbroder. Deres Børn see E 1—3 (D 2).

D 3 (—) Mette (Christensdatter). Denne Fru Mette Christiernsdatter, der var gift med Christoffer v. Haghen, nævnes nemlig i det forhen omtalte Skjøde af 1481 (see C 1) paa en saadan Maade, at Klev. anta-

ger hende for en Datter af Chresten og en Søster til Johan Hud.

D 4 (C 2) Margrethe (Jensdatter). Det er, som sagt, paa Klev. Autoritet, at hun anføres som Datter af **C 2**, da Gl. Bryske derimod gjør hende, tilligemed 2 hende tilskrevne Søstre, til Døttre af **D 2**. Hun var ifølge G. Bryske gift med Jens Wille Pedersen (i Hørby); men Klev. siger, at hun var gift med Jens Wille, der var Hr. Torben Pedersens Søn, og at hun 1474 var hans Enke.

D 5 (C 3) Margrethe (Pedersdatter). Ifølge Gl. Bryske gift med Anders Gagge, hvorimod Klev. siger med Erik Gagge, en Søn af Hr. Anders G. og Birgitte Frille.

D 6 (C 4) Mikkel (Jørgensen); see hvad der om ham er sagt under **C 8**. Maafee turde han være den Michel Hud af Sigerlefsøstre, der nævnes 1457 og 58 og synes at henhøre til en yngre Generation end **C 8** eller Mikkel Hud af Vedby.

D 7 (C 8) Hans (Mikkelsen), som Klev. aldeles forbigaaer, og som i Gl. Bryskes Slægtebog p. 425 blot er tilføiet med en nyere Haand og synes der at gjøres til den Samme, som den vi senere under Navn af Hans, Peder Wilhelmens Søn, ifølge den gamle Haand p. 377 under **F 3** skulle anføre.

D 8 (—) Wilhelm (Mikkelsen) anføres saavel af G. Bryske som af Kl. som Søn af **C 8**; men naar Klev. paa Grund af Thuras **Reg. Acad. Haf.**, p. 13 lader ham blive Student 1480, da maa det angaae en senere (for **Gr. F 1**); thi af **D 8** omtales der allerede en Søn 1460. Forreften var han gift med Helle Ulfstand (ifr. Hofm. 3, p. 389 **L. Nr. 3**),

Hr. Henrik Gertsen til Blimminges og Kirsten Dovesdatters Datter, der omtrent maa have levet 1477. Deres Søn anføres under E 4 (D 8).

D 9 (—) Jørgen (Mikkelsen). Om ham ere Begge enige. 1470 stadfæster Jørgen Rud paa Vedby det Gavebrev, hans Fader, Mikkell Rud, og hans Broder, Otte Rud, havde givet Antvorskov Kloster paa noget Gods i Lyngby (Tjæreby Sogn, B. Flakkebjerg H.; Klev.; jfr. 1451, C 8). S. N. udsteder Bæne Tønnesdatter, Valne Jonsenss Efterleverste (jfr. C 4), sit Brev paa Tordegods, hende og Jørgen Rud angaaende ic., bevidnet af Peder Rud, Hans Nafl, Forstander paa Kallingborg, og Hennik Jensen, Forstander paa Dragsholm (Lang. Ind. Dipl. ved K. N.). 1474 Tingsvidne af Winding Herred, at s. N. Onsdagen næstefter S. Pedersdag *ad vincula* (s: d. 3die Aug.) var skicket Belbyrdige Jørgen Rudh aff Widby i Syæland, som fremledte med sig for Dom og Ret et fuldt og „offrit“ (s: mere end tilstrækkeligt) Sognevidne af Windinge Sogn (i Fyen) med 8 agte og trofaste gamle Dannemænd, hvilke vidnede samdrægtelig paa Tro og Sandhed „med helliens Edh“, — intet Vidne dem imod gaaende, — at de vidste i Sandhed, at den Jord, som kaldes „Hyls Jordh, liggende paa Wynnunge Marke“, tilhørte af Nette Fru Ingeborg, Jørgen Ruds Fadermoder, og nu er forte Hyls Jord samme Jørgen Ruds „rættthe Wessue“ (Dipl. Lang. ved K. N.). 1477 Brev af Henrik Meinstorp, Landsdommer, med Flere, at s. N. Onsdagen næstefter 20 Dag Jule var „Jørgen Rudh, Hoffuigman pa — — (s: Solte),“ stedh (s: tilstedet) Indførelse af Sjællandsfars Landsting „uthii — — oc fem Gardhe i Kellstrop“, efterdi som han det

lovligen til Herredsting og Landsting med sine Kaldsmænd og Lagdage forfulgt havde, som han var forefundet (**Dipl. Lang.** ved R. N.). 1478 skrev han sig til Vedbygaard (Atl. 6, p. 254). S. N. udsteder Laffrens — —, Sognepræst i Karebek, Jørgen Nuds Capellan af Vedby, sin Dwittering for 110 rhinske Gyl-den, som han paa Jørgen Nuds Vegne annammede i Sacristiet udi S. Lucii Domkirke i Moskilde af Hr. Gæbern Perssøn, Kannik sammesteds (**D. S. T.**, p. 249—50). S. N. faaer J. N. Dwittering af Bisp Oluf Mortensøn af Moskilde, at han (vor eskel. Mand, Tjener og Embedsmand paa Slottet Solte, som, vel at mærke, tilhørte Bispestolen i Mosk., saa at J. N. altsaa den Tid ikke var kongl. Lehnsmænd, men derimod Bispe-tjener eller geistlig Vasal) havde gjort godt Nægnskab for Indtægt og Udgift af Landgilde, Korn, Peninge, Smør &c. fra første Dag, han Solte Slot og Lehn i Bære annammede; hvorhos Dvittantsen ogsaa lyder paa, at velbaaren Dvinde, Fru Gydhø udi Wensløf (Carl Markmands Frue og ifølge Klevenfeld Jørgen Nuds Mormoder), og forte Jøren Nudt haver til gode Nede fornsiet Bispen 2 Læster Korn, som de ere pligtige aarlig af Wendsløf. **Actum** (i Bispens Kantslers, Hr. Claus Hennichsens, Overværelse) **Solte in vigilia Symonis & Judæ apostol.** 1478 (**ex libr. Cop. Birchsen.** ved Kleb.). 1480 kaldes han endnu Høffveghman po Solte (**Dipl. Lang.** ved R. N.). 1481 var han gift med Kirstine Eriksdatter Rosenkrank; thi da gjør „Jørgen Nudh, Høffuighman po Soltæ, ther aff Wa-pen ær“, vitterligt, at han og hans kjære Husfrue, Christine Ericsdotther, have i Leie annammet af „hertherlighæ och renliffuighæ Jomfruer, Sosther Elnæ

Matesføddatther, **Abbatissa** i Sancte Clare Closther i Roskilde, och alth Conventh *ibid.* en Gaard, liggende i Lundby i Flackabergis Hærit og i Tereby Soghn, med saa Wilkaar, at han og hans kjære Husfrue skulde have, nyde, bruge og beholle forte Gaard i begge Levedage og dem til gode Nede deraf aarlighaars i deres Kloster til Abbedissen 2 Pd. Byg, 1 Pd. Rug og 2 Gr. Penninge betimeligen ad **S. Catharinæ** Dag yde skulle. **Dat. ipso die S. Urbani** (∴ 25de Mai) (Klev.). 1482 udsteder en Raadmand i Faaborg følgende Brev: Jegh Alexandher Persen, Burgær of Raadmandh i Fobur, gør vitherligh met thettæ mith opne Bress, om nogher Mandh vil syæ, enthen een æller andhen, ath iegh haffuer affhendhet meg (∴: formodentlig enten givet min Haand fra mig eller ogsaa affundet mig) eller nogher Fulmacth gyffuedh om thet Fredløsmold mellum Peyther Megmagher of meg for enn thennæ Dandemandh, Jorghen Nuth, tha skal thet icke fyndis i Sandhedh hverkhen met myn Ingsyleæ eller Ja; vil of noger Mandh thy (∴: ditte) meg odhermere ther opo, tha vil iegh gyffue ther Lov of Værn fore of gøre al then Ræth, migh foresyndis therefore, thet iegh haffuer thet inghælevndhæ giorth, fføven iegh thennæ Dandemandh, Jorghen Nuth, myth fullæ Macthæbress po then Sagh haffuer gyffuen tiiforn. Thiil Vidhennessbyrdh, ath so er i Sandhen, tha trocker iegh myth Ingsyleæ nædhen for thettæ Bress. **Datum Solte infra octavam assumptionis Marie An. Dn. MCDLXXXII^o.** (Original i herald. Selsk. Saml. ved K. N.; hvorimod **Ind. Dipl. Lang.** anfører det under 1484, hvor tillige om den samme Mand, dog uden Karstal, anføres Lene Clementsdatters, Eric Mad-

fens Efterleverstes, Fuldmagt til Alexander Pedersen om at afhænde Gods til Jørgen Mudt). S. N. (og formodentlig i Anledning af Fru Gyddes Død; jfr. 1478) under og i Leie lader Biskop Oluf Mortensen i Roskilde „Jøren Mudt, vor elskelige Man oc Thyæner“, hans Husfrue, Fru Kirstine, og deres Søn, Otte Jørgensen, Kirkens Gaard og Gods Wendsløv oc Meløsetorp i Flakkeberg Hæret og al Biskopstiende af forte Gods og Wendsløvs Sogn, som han det nu i Være haver, at have, nyde og i Leie beholde, saalænge de alle 3 leve, den Ene efter den Anden *ic.* **Dat. Roeskilde fer. septima ante festum S. Michaelis (Dipl. Lang. ved K. N.).** 1483 bekjender Jørgen Mudt, Bæbner paa Vedby, sig i Leie at have af Antvorskov Kloster (og dets Prior, Broder Jep Mortensen) 2 Gaarde i Sønderlyngby i Flakkebjerg Herred, som hans Fader forhen gav Klosteret (see 1470), og Hr. Johan Dre nu paa deler (s: ved Mettergang gjør Fordring paa); og skal han hvert Aar yde 2 Pd. Korn af Godset og forsvare det for Hr. Johan *ic.* (Klev.). S. N. beklæfter Jess Mudh paa Hæssel ham til sin Fuldmægtig i en Sag for Metterthinget i Kjøbenhavn (see **D** 2). 1484 d. 17 nævnes Jørgen Mudt paa Soltøe (**S. R. D.** 6, p. 191), hvilket Slot dog Jochum Daa allerede 1487 havde i Forlehnning (**Dipl. Lang. ved K. N.**), til hvilken Tid J. Mudt altsaa maa have mistet samme. S. N. (1487) nævnes han forresten som Bæbner hos Hvitt. p. 992. 1489 er han Høvidsmand paa Nønnebeksholm (og altsaa kongelig Lehnsmænd, hvilket han maaskee allerede 1487 er bleven); thi s. N. kjendes Jørgen Mudt i Vedby och Høffuitzman paa Nønnebeksholm (hvor Henning Olsen ifølge **Dipl. Lang. ved**

R. N. endnu i Marts 1487 var Høvidsmand) med dette sit aabne Brev „gelskilligh atþ vere hetherligh oc velborne Qvinne, Fru Elsebe Hennicksdotther uti Nestweth“, **XL** tusfste March, som hun ham nu kjæriligen laant haver, indtil **S.** Mikkelsdag næstkommende igjen til gode Nede betale skuldendes hende eller hendes Arvinger. **Dat. Nestweth ipso die S. Johannis ante portam latin. (Dipl. Lang. ved R. N.).** 1490 er han allerede Høvidsmand paa Holbekshuus; thi da tager han som saadan et Tingsvidne af Merløse Ting (udstedt af Jes Nielsen, Herredsfoged i Meyerløse Herred, Hr. Ingelbret, Midder, Peder Rud o. s. v.) om Rettighed paa Olden og om dens Besskaffenhed i forrige Høvidsmænds Tider (**Lang. Ind. Dipl. ved R. N.**). **S. N.** udsteder Birgitte Persdatter (vistnok den under 1491 omtalte Birgitte Flemming) en Pengeskrivning til ham (**l. c.**). **S. N.** Sognevidne, udstedt af Grandløse Sognestævne for Jørgen Rud, om et Nød, som meentes forsætlighvis at være drevet i Dynd (**l. c.**). 1491 gjør Berithe, Per Flemmings Datter i Utterup i Odsøherred, Christiern saam Hagens Efterleverste, vitterligt, at hun har solgt, skjædet og afhændet til Jørgen Rud, Høvedsmand paa Holbek (hvilket han altsaa mellem 1489 og 90 maa være bleven), 2 Gaarde i Arkøherred, nemlig en Gaard i Nørby og en Gaard i Væsløv. **Dat. Holbek Mand. næstefter Nerei & Achillei Dag (Dipl. Lang. ved R. N.).** **S. N.** Kong Hanses fra Korsør udstedte Brev om Tvissighed og Godsdeling mellem Carl Sartrup og Jørgen Rud (**Lang. Ind. Dipl. ved R. N.**). 1493 udvirkede Jørgen Rud, Embedsmand paa Holbek, Kong Hanses første Stævning (dirigeret til Jyllands Indbyggere **cum salute**) over

Jørgen Markmand, at han, inden 15 Dage efter at Kongens Brev var læst, udlægger og godtgjør ham (nemlig Jørgen Nud), hvis han ham af Nette pligtig er for det Bærgemaal, hans Fader havde paa Jørgen Nuds Moder, Fru Elsebe (Markmands), Begne. **Dat. Hafn. in festo beate Gregorii** (Klevenf.). S. N. Tingsvidne af Sjællandsfars Landsting (nærværende Broder Jens Pedersen, Abbed i Ringsted Kloster, ic.) angaaende Jørgen Nuds Gods og Arvedeel (**Lang. Ind. Dipl. ved K. N.**). S. N. Kong Hanses Befaling til Jørgen Markmand, inden 5 Dage at udlægge og godtgjøre Jørgen Nud en Søsterdeel i Harrested Hovedgaard, samt i Tillæg og Mølle og Løssøre (l. c.). S. N. Kong Hanses Brev om et Bærgemaals Nættighed for Jørgen Nud (l. c.). S. N. Henning Clemenssen, Herredsfoged i Flakkebjerg Herred, Henrik Knudsen, Ridder paa Bygholm, deres Tingsvidne om Godsens Afhændelse til J. Nud (l. c.). 1494 forekommer han ligeledes som Lehnsmænd paa Holbek (N. D. Mag. 2, p. 315—16) og havde da tillige med Hr. Eskild Gjøe Trætte og Dele om Jordegods med Hr. Jørgen Parsberg, som skulde følge Kongen paa hans Pilgrimsreise uden Niget. Og har man i den Anledning Kong Hanses Stævning af s. N., at Hr. Tønne og Hr. Jørgen Bernersen (Parsberg), Riddere, skulle møde i Nette mod Jørgen Nud om nogen Arvedeel, som tvistes om (**Lang. Ind. Dipl. ved K. N.**). S. N. skjøder han 2 Gaarde til Mariager Kloster i Jylland (D. Mag. 6, p. 114), hvor hans Datter Elsebe var eller maastee netop da blev Nonne. 1495 forekommer han endnu som Lehnsmænd paa Holbek (Atl. 2, p. 394). S. N. er han paa Netterthing i Ringsted (Nyges N.

Dre p. 14). S. N. Kong Hanses Confirmats paa Palne Jensen af Bøvens Tilladelse, at Jørgen Rud maa indløse noget Gods i Sjælland og Fyen, hvilken Tilladelse var givne 1452 (eller maastee snarere 1425 (da Palne Jensen levede) og altsaa til Jørgen Rud den Ældre, men nu stadfæstes J. Rud den Yngre) med Bisp Jens af Roskildes og Bisp Christiern af Nibes Under- skrift (**Lang. Ind. Dipl.** ved K. N.). S. N. Henrik Meinstrøps Brev til Jørgen Rud om nogen Indførsel i Bøndergods (l. c.). S. N. har man et Sognevidne, som angaaer J. Rud, og som ikke alene beviser, hvorledes Datidens Adelsmænd selv i de mindste Smaating maatte være deres Klienter (eller Børnede) til Forsvar paa Thinge, men ogsaa udviser den omstændelige Maade, hvorpaa et Sognevidne i hine Dage blev optaget og meddeelt; det lyder nemlig som følger: Alle Men thette Breff see eller høre læse, hilse vi Lauers Olfsen, S. Prest uti Hiembeck, Laas Massen *ibid.* och Poel Gloffs- sen i Arnackæ euindelig meth Gud. Kongære vi meth thette vort obne Breff, atth Mar esther Gug Byrd **MCDXC quinto** then Søndag nest for Juel vor skydd for os paa Hiembeckæ Sognestefnæ och for Dannemend flere velbyrdig Mang Bud Jurghen Rug, som vor Nis Anderssen, och lydeligen spyrede sig for iblan Dannemend, om thett vor nogen i Sogned enthen Man eller Suen (s: Svend), ther ogs (s: hos) vor och hørde eller aff vesthe, om Mattis Skræder aff Dreby (?) gaff Per Clausen aff Hiembeck ledig eller quith for eth Løpte, han louede hanum for 1 Styckæ blotth Dintirjt (s: den- terst) Elldey (? formodentlig Gledæ s: Klæde); tha vor ther ingen ther af vesthe eller hørd hade, at forte Mat- tis Skræder gaff forte Per Clausen quit. Her poo

beder forte Nis Anderssen eth Sognevidnæ poo; tha tilmæstes beskeden Mand Anders Perssen aff Sæsserop, ath hand skulle tage **XI** Danemend til sig och udgoo och igen kome och vydnæ ther om; tha tog hand til sig **XI** Mend (som opregnes); tiise **XII** Dannemend affgynge (derpaa) i Berodh (o: for at beraadslaae) och igien kome velberode och vidneth poo theris gode Tro och Sanden, ath the ey aff vefstæ eller i Sanden hade hørd eller spyr, at forte Mattis Skræder gaff forte Per Clausen quit for thet Loytæ, men vell vefstæ the i Sanden, ath forte Mattis Skræder fyæ 1 Styckæ Glæde, och thet vor grønt och vor icke soo got, som hanum vor loffued; tha annamede Jess (læs: Nis) Anderssen thet Styckæ Glæde ijgen af Mattis Skræder och fyæ Per Clausen igen, oc Per Clausen louede hannem 1 gotth Styckæ Glæde igen, som han vor hannem god for til forn (?). Ath soo er gangid och saut (o: sagt) och bunden for os, thet vidne vi meth vor Inseylæ nedhen poo thette vortth obne Breff. **Anno, die 5 loco ut supra** (kongl. Bibl. Saml.). S. N. gjør Kong Hans vitterligt, at paa Nyborg Slot var stillet Jørgen Hud og hød sig i Nette mod Jørgen Bernersen (Parsberg), Ridder, om en „Søsterdeel“ i Harrestedgaard, og var idag hans rette Stævnedag; da, efterdi at Hr. Jørgen (Parsberg) er stillet i vort og Nogens Forfald og derfor ei nu møde kan, have vi opfat den Sag til idag 6 Uger (**Dipl. Lang.** ved R. N.; jfr. 1494). S. N. gjør Kong Hans vitterligt, at han kjendes af ret bitterlig Gjæld styldig at være „Jørgen Hud, vor elskelige Man, Thienere oc Embizman paa Holbeck, ith hundred otte rinske Gylden oc ith hundred fyre tyuge oc otte Mark danske Peninge,“ for hvilken Sum Guld og Peninge Kongen

under og i Pant sætter ham og hans Arvinger „alt Mannijs Gog i Kalls Læn, som er tre Garde i Dagstorp, tuo Garde i Mørke, tre Garde i Termenstorp, Tærøggard, fire Garde i Hvilsfager oc Knudzstorp i Holbergeherrit, som er fem Garde,“ med al forte Gaardes rette Tilliggelse, kongl. Nente og Rættighed, ligerviis som Hr. Erik Ottesen (Nosentrands, hans Svigerfader) tilforn det af Kronen i Pant havde, at have, nyde, bruge og beholde for et frit brugeligt Pant, saalænge han lever; og naar han død og afgangen er, da skulde hans Arvinger forskrevne „Mannijs Gog i Kalls Læn oc the fem Garde i Knudzstorp“ have, nyde, bruge og beholde med al kongl. Nente og Rættighed, saalænge til det vorder dem afløst for saadan Sum Guld og Penninge, som forskrevet stander; „oc ere vij vell tillfredz meth forskreffne og elskelig Hr. Erich Døksen om thet Skovhug, som hugget er paa Hasens.“ Givet paa Kjøb. Slot **S. Augustini** Dag (o: den 28de Aug.) (**Dipl. Lang.** ved R. N.). 1496 Jep Lauridsøns, Sognepræst i Vedby, og Fleres Sognevidne, givet Jørgen Rud om nogen Jordsmon og Eiendom ved Holbek i Sjælland (**Lang. Ind. Dipl.** ved R. N.). 1497 omtales han i Kongens Brev til hans Svigersøn, Hr. Henrik Krumedige (**D. Mag.** 3 N. 2, p. 21). S. N. blev han bestemt til at føre Skyttebanneret i Sverrig (Hvitf. p. 1015; jfr. **D. Mag.** 3 N. 1, p. 145). Wieland har altsaa Ret, naar han siger, at han var med Kong Hans i Sverrig det første Tog han gjorde derind; men derimod Uret, naar han tilføier, at han siden fik Oland i Forlehnning. 1499 i August nævnes han som „Jørgen Rudh, Hoffuigmand paa Holbeck“ (**Dipl. Lang.** ved R. N.); og er dette sidste Gang han nævnes som Hol-

beks Lehnsmænd; thi kort efter blev han Nigeraad (hvilket han allerede var 1502), og i denne Anledning var det formodentlig, at han blev Hovidsmand paa Stege, hvilket han var mellem Hr. Mogens Gjøe og Anders Bilde, og som hvilket han allerede nævnes 1502. Ja! 1500 skulde han, som Lehnsmænd paa Møen, endogfaa være falden i Dithmarsken (Hvitf. p. 1034, Valudans Møen p. 279); men det er aldeles urigtigt; thi 1502 omtales han endnu som Bæbner og Nigeraad (Kold. Hof. D. 1, p. 27; jfr. Suhms Saml. 1, 3, 33; Jahns Unionshist. p. 580). S. N. skrev „Færien Gud“ et Brev til sin Datter, Fru Anne Gudsdaughter (gift med Hr. Henrik Krumedige), dat. Kjøb. Tirsdagen næstefter hellig tre Kongers Dag, saaledes lydende: Kære Doter! screffr tu Cristine (o: hans Frue og hendes Moder) tiill, at tu vilde senne thinn Dotther her nedher, hvilichet ieg kerlige bedher (at maatte skee) oc laad henne komme meth thet snarest. Item haffuer (jeg) spurth, at tu haffuer end forth Gangere, hvilichen som tu vil selijæ; bedher ieg teg, at tu senner meg hannom; ieg vil betale teg, saa at tu skaltth tacke meg. Item Korneth geller end nu liidhet meth (formodentlig weth o: hos) of; ffortij (o: desaarfag) haffuer ieg end inthet solth aff tiith Korn; men dog haffuer ieg nogle Peninge, som tu skulle hafft for thiith Korn i Fivoor; biud meg tiill, om ieg skall senne teg tem meth thet Bud, som skall føræ thijn Dotther nedher, ælther ieg skall beholle the Peninge hos meg, intiil ath vij sijndes bodhe (o: begge). Inthet meræ; men sy Herr Henrik (Krumedige) mange gode Netther (Kl.). S. N. **Dominica passionis** fik han Kongens Brev om tilligemed Flere at anføre det Folk, der skulde komme Dronning Christine til Undsætning i

Sverrig (Jahn l. c. p. 579—80); og kaldes han der vor Mand, Raad og Embedsmand paa Stegehuus. Ved samme Leilighed maa han ogsaa længere hen paa Sommeren have opholdt sig en Tidlang hos sin Svigerføn, Hr. Henrik Krumedige, der var Høvidsmand paa Bahuus; thi det hedder om Sidstnævnte, at han i sin Fraværelse anbetroede Slottets Bevogtning til sin Kone og „Svigerfader“ (D. Mag. 3 N. 2, p. 10). 1503 skrev Jørgen Rud et Brev til Hr. Henrik Krumedige (sin Svigerføn), Ridder og Høvidsmand paa Holbek (hvilket han altsaa ved Jørgen Ruds Aftrædelse var bleven), saaledes lydende: Venligh och kersligh Helgen altid tilforen skreffuen meth vor Herre. Maa I vidhe, kære Hr. Henrick, som I scriffuer meg til, ath iegh skulle recthe megth efther Spysningh, Suel (∴ Suul) och Fesse ath sendhne Dctæ (∴ hans Søn Otte, som da havde Bahuus Slot i Bevaring paa H. Krumediges Begne); maa I vydhe, ath ieg feck ynghen Scriffuelse aff Dctæ sydhen Pynnkedag (∴ Pindsdag); ær thet saa, ath Dctæ skal holle Slotthet til Ethers Behoff, ær thet best, ath I sendhne hanem ath bespyffe Slotthet meth, til Gud vvel I komæ til hanem. It. ganghr Neucthe (∴ Nygte) uty Koffuehanff, ath I haffue eth farssligh Breff offuer Dctæ; ær thet som Neucthet gangher, tha er thet eth faarsligh Breff ath taghe offuer syn Høstbre(s) Brodher. Intet meer paa thetne Tid; her meth Ether Gud befalendes. **Ex Vedby fer. 2da post festum b. Mauricii & sociorum ejus** (∴ 25de Sept.) **An. M. D. 3°.**

Jørgen Rud.

Udskrift: Hetherlig och velbyrdig Man, Hr. Henrick Krumedyghe, Rydher och Hoffvekman paa Holbek, kerl.

sendendes thette Breff (Kgl. Bibl. Saml.). S. N. døde hans Svigerfader, Eric Ottesen Rosenkrands, og han arvede derved en betydelig Deel Gods; thi man har i det kongl. Bibl. Saml. et Kgl. Papir med Overskrift: Thette efftherne Godz ffic Jørghen Rudt met Ffru Kirsthenne epfer Her Eric Dhenn, hvesf Selle Gud nade: **XIX** Læsther Kornn, **III** Pundt, **X** Skl., **XI** Ed. og saa fremdeles 10 forskjellige Poster (K. N.); men da intet Stednavn eller andet Navn forekommer, saa kan man ikke vide, hvori det bestod; dog maa det formodentlig blandt Mere ogsaa have indbefattet Møgelkjær Gods i Jylland; thi det fik han virkelig med sin Frue (Atl. 4, p. 155). Dog er det et Spørgsmaal, om han ikke allerede fik det i Medgift med hende, siden vi allerede see ham 1494 at bortskjøde Gods i Jylland. 1504 d. 2¹ omtales „Orghen Rudh“ endnu som Høffuigmand paa Steghe (**Dipl. Lang.** ved K. N.); og han var altsaa her indtil sin Død, hvorfor ogsaa Anders Bilde først 1505 *ibid.* blev Lehnsmænd (jfr. Paludans Møen). Hvad Mar J. N. derimod var Lehnsmænd paa Kalholm, som han dog ogsaa skulde have været (Atl. 3, p. 304, Rhodes Laal., p. 57—58), formaaer jeg ikke at bestemme, og det saameget mindre, som det rimeligviis er en Forveksling med den senere Jørgen Rud eller F 5. Men i et af disse sine sidste Leveaar synes han at have forstrakt sin Svigersøn, Hr. Hendrik Krumedige, med en betydelig Kapital (formodentl. i Anledning af at Sidsmærente 1503 havde tilkjøbt sig Herregaarden Bolden i Halland af Kongen; D. Mag. 3 N. 2, p. 129); thi man har i det kongl. Bibl. Saml. et Brev fra ham, som vel er uden Årstal, men dog maa være fra 1503 eller 4 (da Hendrik Krumedige først 1503

blev Lehnsmænd paa Holbøl, og han selv allerede døde 1504), og dette lyder som følger: Venligh of kerligh (Hælfen) till forn sendh meth vor Heræ! ath I vidhe, kære Hr. Henrich! ath iegh sendher Edher II tussyn Marc, som iegh haffuer „udhblouedy for Edher“ i Ristinghaffu, meth these Bressuifere, Klaus Gerettisen of Jess Wynthet; of vedher iegh, ath I giffue megth ther en Quittantz of Foruarigh ther oppo, ath iegh bliuer ther foruareth meth. It. gaff iegh of Knudy Knudsen C M \mathcal{A} oppo Edherij Begnæ. It. gaff myn Høstru C M \mathcal{A} udh i Maargen \mathcal{A} (Morgengave?) meth then Tomffru. It. haffuer iegh of self udhblaudh (æ: udlagt) Peninge for Edher bodhe i Røvinghaffu of andhenstedh, som vi vulle vell overleghe, nar Gud vill vy synes; of formueder iegh, ath ther stor icht terth (æ: dyrt eller stort) ighen (af det, han havde udloveth); i huadh thet er, ther stor ighen, thet skulle I foo till godhe Nedhe. Her meth Edher Gud befallendes. **Scriptum ex Wedhby fest. vigilia S. Jacoby.**

Jørgen Rudh.

Udskrift: Hedherligh of velbyrdigh Mandh, Hr. Henrick Krumedyghe oppo Holbecshusf, kerlighen sendendes thette Bress. 1504 vedertjender Niels Grikfen (Mosenkrands) til Bjørnholm, Ridder, sig skyldig at være hæderlige og velbyrdige Mand Jørgen Rud 100 Mark danske Penninge, som hannem „paa min kjære Søsters Begne, Kirstine Griksdatter,“ kunde tilfalde i de to Tusind Mark, som hun og hendes Medarvinger skulde have af ham for deres Deel i al den Bygning i Skierne, med saa Skjel og Forord, at de kunde fri ham og hans Arvinger for Hr. Preben Podedusf og hans Husfrue, Fru Wibeke, „mijn kiere Søster“, og

deres Arvinger i den Deel, som dem kunde tilfalle i forte Bygning. **Dat. octava Apostol. Petri & Pauli** (Dipl. Lang. ved K. N.). S. N. døde han og blev i Antvorskov Kirke begravet (Arl. 6, p. 295, Gl. S. 2, 3, 30; og naar derfor **M. D. 1, p. 143** og Ant. Nn. 1, p. 157 først lade ham døe 1508, da er det en ved hans Frues paa Liigstenen anbragt Dødsaar foranlediget Bildfarelse). 1505, Tirsdagen næstefter Guds Begemsdag (∴ d. 27de Mai), under og tillader Kong Hans, at Fru Kirstine, Jørgen Ruds Efterleverste, og hendes Søn, Mikkel Rud, maae og skulle i Begges Livstid, den Ene efter den Anden, have, nyde, bruge og beholde for et frit brugeligt Pant og uafløst dette efterskrevne „Ranis Godtz, i Kalle Leen liggendis“ *ic.*, for 108 rhinske Gyliden og 148 Mark danske Penninge, som Jørgen Rud i Pant havde (Klev.; jfr. 1495). 1509, Mandagen før Valentini Dag (∴ 12te Febr.), gjorde bemeldte hans Enke, Kirstine Eriksdatter Rosenfrands, sit mærkelige Testamente (som findes indført i D. Mag. 6, p. 186) paa Bedbygaard; omtaler ved denne Leilighed ikke blot sin Sognekirke ved Bedbygaard og ved Møggelkær, men ogsaa ved „Ulvvedh i Fyen“ (som altsaa enten hendes Mand kort før sin Død maa have faaet, eller ogsaa hun som Enke have arvet), og bestemmer derhos, at hun ligesom hendes Mand vilde begraves i Antvorskov, i hvis nu nedbrudte Klosterkirke deres Liigsteen ogsaa laa med en Indskrift, som følger: **Her ligg begrafue erlig velbyrdig Mād Jørgē Rud til Vidby, sō døde Aar i c** (∴ Jesu Christi) **MDIII**, met sin salig Hustru, **Fru Kyrstine Rosekrādtz, ther døde Año Dui 1508** (Abildg. Teg. ved K. N.). Hendes Dødsaar er

saaledes urigtigt paa Liigstenen angivet, hvilket hendes ovenomtalte Testament af 1509 udviser; derimod kan det være rimeligt nok, at hun strax efter Testamentets Udfærdigelse kan være død; thi hendes Søn Hencil skriver sig allerede s. A. d. 5te April til Elved. Deres Børn see **E 5—11 (D 9)**.

D 10 (—) Otte (Mikkelsen) forbigaaes af Elis. Bryske; men 1458 kaldes han allerede Ridder og Mikkels Søn (see **C 9**). 1464 gjør Dyghe Jenssøn, Kancellik i Roskilde, vitterligt, at han har kjøbt en Gaard i Bucherup i Soderup S., Myærløse H., af velbyrdig Mand og strenge Ridder, Hr. Otte Rudh i Witby, med Kritikler og Bilkaar, som det Hovedbrev indeholder, som han ham derpaa givet haver i saa Maade, at naar han eller hans Broder, Jørgen Rud, eller deres Arvinger ville forte Gaard og Gods igjenskøbe for 60 rhinske Gylde, gode og gjæve, og for 60 lybske Mark i hele hvide Peninge, som i Sjælland ere gjæve og gænge; da skulde de dertil fuld Magt have. **Dat. Roskild ipso die b. Egidii (Dipl. Lang. ved K. N.)** 1470 maa han være død; thi da stadfæster hans Broder, Jørgen Rud, det Gavebrev, hans Fader Mikkels og hans Broder Otthe havde udstedt til Antvorskov Kloster (see Jørgen 1470 og Mikkels 1451).

D 11 (—) Else (Mikkelsdatter) forbigaaes af Elis. Bryske, men synes at have været en Halvsøster til de Andre og var allerede død 1452 (see et Doc. af dette Aar under hendes Fader Mikkels).

Littr. E

o: femte Generation eller Slægtled.

E 1 (D 2) Margrethe (Jensdatter), som ifølge Elis. Bryske var gift med Jens Bille Pedersen, og som

vistnok er den Samme som **D 4** efter Klevenfeld; imidlertid tilskriver E. Brylke hende næstfølgende 2 Søstre, som aldeles ikke nævnes af Klev., nemlig:

E 2 (—) Sophie (Jensdatter) og

E 3 (—) **** (Jensdatter), gift med ———
Henningesen.

E 4 (D 8) Peder (Wilhelmsen) til Vognerup. Han nævnes 1460 (D. Mag. 3 N. 1 p. 66). 1468 var han som Væbner paa Landsathing i Sjælland (R. Hof. D. 1, p. 5). 1470 er han Bitterlighedsvidne ved et under Jørgen Rud anført Skjøde af Palne Jonsenss Enke. 1477 forekommer han i følgende Brev: Alle Men, thette Breff see eller høre læses, helse vy David Araldsen, Nydder, Per Nuth och Jehan Sernyn af Bapn evindeligh meth vor Herræ. Kungiorre vy alle nerbærende och come sculendes meth thette vorth opne Bref, ath then Tydth then hetherligh Quinne och velburdigh Fru Birgittæ Christierns Eftherlevester och hans Ervynghæ vore forlicthe, tha sadhe (o: sagde) Fru Elghor, forde Christierns Systerdotter, som nest Arvingh vor pa syn Modhers Beyne, thet hun ville staa (ved) forde Christierns, hvaß Syæl Gud haue! Testamente, „thet hun aldri sculle føre 1 Penighe af Danmark“. Ath sa vor thaleth, thet vythne vy meth vor Yndseghel, trycthe næsthen for thette Breff. Scref. i Nydhe Mar effther Gudz Byrdh **MCDLXXVII in profesto Scti Georgii Mart.** (kongl. Bibl. Saml.). 1479 og 86 nævnes han ogsaa. 1490 skriver han sig til Boffnstrup og er med at udstede et Tingsvidne, som under Jørgen Rud er anført; ja! han nævnes endnu 1495 (Klev.) samt 1502 (see **G 3**). Forreften seer man saavel af Levetiden som af Herregaarden, han skrev sig til, at han snarere maa

være en Søn af C 5 end af D 8. Men naar Anne Per(s)doter, Per Nuz „Efterlevæke,“ 1504 anden Dag Pindse, i Neswijth pantsætter Sluf Daa af Navnstrup en Gaard og Grund i Pjlskeroidh 3: Lillerød i Lynge-Frederiksborg Herred (**Dipl. Lang.** ved K. N.), da kan det ikke (med mindre han var 2 Gange gift) være denne Peder Nuds Enke; thi han var efter Gl. Bryske gift med Johanne Nielsdatter Banner, men efter Klev. med Ingeborg Banner, en Datter af Niels Erikfen og Johanne Sappi af Asdal. Deres Børn see F 1 sq. (E 4).

E 5 (D 9) Knud (Tørgensen). 1504 døde hans Fader; og der findes i kongl. Bibl. Saml. et Blad med Overskrift: **Summa Summarum** paa thæt Godz, Knud Nudt tillfeld till Møgeller (K. N.). Men jeg veed ikke, om det angaaer Arv efter Fader, Moder eller Brødre. 1505 fik han tilligemed sin Moder kongl. Stadfæstelse paa den Panteret, hans Fader (see denne!) havde havt i det saakaldte Nannis Gods. 1508 udstedtes der et Gjeldsbrev til ham, saaledes lydende: Jeg Mattis Nielsfen aff Danmark¹⁾ bekender meth thette myt oppne Breff eller myne Arffuinge skildiig at vere erlig Mand Knutth Nuth III oc XXXX r. Gl. oc thet til V Hørns Gl., som hand haffuer i got Troff oc Loffue i myn Stet ganghen liguyß som hand var the Peninghe selffuer skyldug; thi bevindher ieg Mattis Nielsfen meg till aldher myne Arffuinghe at holdhe forne Knut Nudh udhen Stadhe indhen festum **nativitatis Dn.**;

¹⁾ maaskee enten Kirkebyen Danmarre i Sønderherred paa Laaland eller Landsbyen Lienemarke i Stolleby Sogn i samme Herred

er thett faa, at ieg Mattis holdher myne Ordy ick
indhen forne Tid, huatt Lassth oc Skadhe forne Knutt
tagher ther ouer, thet skall ieg oppretthe hanem udhen
alle Arffliß (læs: Argeßliß); men ieg forbener (o: forbin-
der) mig til at holde hanem udhen Skadhe indhen forne
Tid, „saa framtt som ieg vil sedhe til Faß (o: til Fads
eller til Bords) meth Danemenn.“ **Script. in profe-
sto Ste Marie nativitatis opido Snss An. Dn.
M. D. oc^{uo}.** **protestor manu propria.**

Oven i Manden var desuden ogsaa skrevet: It. er ieg
oc skildug **XIj** ——— Langh — B — gh. (kongl.
Bibl. S.). Endvidere faa Dage efter følgende Brev fra
den Samme: Jeg Westher Mathias Nielsen kendes met
thette mytt Breff oc eghen Hantscrifft Mar effther Guß
Byrdh **MD** **Svo**, Louerdagen nesth effther **festum sete
crucis exaltationis**, at erlig oc velbyrdig Mand Knudh
Kudt haffuer loffueth, som ieg hannem venligh ombadh,
for mig i Colne (Kolding?) til Hr. Leuertth Marss for
hundrett oc trodugg oc fem rinf. Gl. (o: rhinske Gylden),
som ieg hannem skildug var ud at giffue indhen **sc^{lm}
natv Johannis bap^{te}** nu nesth komendis; thi til-
byudher ieg meg oc myne Arffuinghe mett thenne
myn eghen Hantscrifft ud at giffue oc vel at betalle
forne Som Peninghe indhen forne Tidh udhen alle Hindher,
Hjelperedhe eller Gensegelsse i noger Modhe; oc loffuer
ieg paa myn godhe Troff oc Sandhe at holde forne Knut
Kudh aldelss stadhelssth ther uti. **Dat. Sanss. an.
Dn. ut supr.**

**Ego Magisther Mathias Nicolai protestor
manu mea propria, ut supr.**

(kongl. Bibl. Saml.; men hvad oppidum Snss eller
Sanss, hvor den stakkels Magister formodentlig den Tid

opholdt sig, skal betyde, har jeg endnu hidtil ikke kunnet finde, medmindre det skulde være Saunso i Vestenskov Sogn, der ligeledes laa i Sønderherred paa Laaland). 1509 døde hans Moder, og fra den Tid eiede han ogsaa Møgelkjær i Jylland (Ntl. 4 p. 155). 1510 havde han uden Tvivl faaet Øland med Borkholm i Forlehnning (eller forvaltede maaskee blot samme paa hans til Jerusalem valfartende Broder Ottos Begne); og da toge de Svenske den efter 18 Ugers Beleiring fra ham (Hvitf. p. 1078, Holb. 1 p. 843) d. 24de (Gl. Saml. 2, 3, 20) ell. 25de Nov. (Jahn p. 450). Og at han ved denne Leilighed, — uagtet Capitulationen tilstod Besætningen fri Afmarsch til Danmark, — maa være bleven ført som Fange til Sverrig, skjønnes ikke blot af et Brev i hans Brevregister af 1550 (see *infra* 1550 Brevregistrets **Littr. P. Num. ult.**), der har til Udskrift: „Hr. Steen Svantes Breff paa Knudtt Muudh Ffengissel“; men man seer tillige af et Brev af Mid. Ferber, som vil blive meddeelt under E 8, at han endnu d. 13de Mai 1511 hemsad som Fange i Stockholm. 1515 omtales ligeledes den Tid, da han var Fange i Sverrig (D. Mag. 5 p. 110). S. A. (1515) gjør Knud Mud i Vedby vitterligt, at han sælger, skjøder og afhænder til Hr. Tyge Brade, „min Suoger“ (∴ gift med hans Søster Sophie), efterskrevne Gaarde og Gods, frit og ufrit (∴ ubeheftet og pantsat), i Bendshyssel, nemlig: 1 Mølle, Torås Mølle kaldet, 1 Gaard i Torås, 1 Boel *ibid.*, 1 Ød. i Tostrup, 1 Ød. i Thrsie, 1 Boel *ibid.* og en Sø, Overflø kaldet, som er frit Gods, samt 2 Ød. Gaarde i Bro, ufrit Gods, som Hr. Tyge Brade skal indløse fra Bjørn Andersen; hvorhos Knud Mud skulde have Magt til, om han lystede, inden 20 Mars Dagen igjen at kjøbe for-

skrevne Gaarde, Gods og Sø af Hr. Tyge eller hans Arvinger for 600 Mark danske Penninge og dertil saamange Penge, som Hr. Tyge indløser det Gods for fra Bjørn Andersen. Kjøb. S. Margarethæ Aften 1515 (kongl. Bibl. Saml. ved K. N.). 1516 fik han Forlehningsbrev af Knud (læs: Lage) Urne, Biskop i Roskilde, med menige Kapitels Fuldbyrd og Samtykke paa Kirkens Part udi Wentslef By og Arlosetorp udi Flachebjerg Herret med al Bispenh Tienere (læs: Tiende) af forte Gods, sin Lifstid at beholde; dog saa, at han 1) aarlig giver Bispen 2 Læster Korn i hans Fødebuur i Roskilde; 2) naar Bispen af Hans Kongl. Maj. bliver tilfagt om nogen Tjeneste inden Riget eller uden Riget, da skal han være pligtig at stille Bispen 2 velberufte Karle med Heste, Harnisk og Serie til Lands og Vands, eftersom Behoff givris; 3) skal han være Bispen og hans Slot Solten redebon med Egt og Arbeide og anden tilbørlig Tynge, naar Behof givris, ic.

Actum Roschild ipso die passionis Canuti An. 1516 (af Canc. Reg. ved Klev., som mærkeligt nok ved Afstriften af dette Lehnsbrev har skrevet Knud istedetfor Lage Urne, Tienere istedetfor Tiende og 1516 istedetfor 1517, som ifølge K. N. er det rette Forlehningaar). 1517 maa han have eiet Gods i Norge (som han uden Tvivl efter sin Broder Otte maa have arvet; see E 7, 1508 og E 5, 1551), hvilket skjønnes af nedensstaaende Qwittering til hans Forvalter over samme: Jeg Knudt Rudt till Beddy aff Baben bekennes met thette mit obne Breff at haffue anamet och upboret aff bescheden Mand Anders Persen **XLIII M^l** oc **VI** s̄ rede Peningh, som han upboret haffuer aff mit Gots i Norge; ffor huilche Peninghe ieg lader hannem oc hans

Arffuinghe freil oc quit for meg oc myne Arffuingh om alt ydermere Kraff eller Tiltall ther om i noger Mode. Till Witnesburdh trycker ieg mit Signete næden for thette mit obne Bress. Scressuit i Kalendburgh Palme Løffuerdag Mar C. tusinde femhundred paa thet **XVII** (kongl. Bibl. Saml.). S. A. blev hans førstefødte Søn Tørgen født (see denne **F 5**), og fra 1517 til 21 havde han, — som en ægte Kirkens Tjener, — den eiendommelige Skik ved sine Børns Daab at byde Helgene til Fadder (see **F 5—8**). 1518 skjenker han Klokken til Otterslef Kirke (Ahl. 6, p. 455); jfr. **G 6**, 1581. S. A. skriver han følgende Brev til sin Søster Ane, Henrik Krumediges Frue: „Broderlig kerlig Hilsen fforsent meth vor Herre! Kære Søster! tager (o: takker) ieg teg gerne ffør alt got, tu haffuer altid beuist meg, huilkit tu skal altit ffinne meg veluillig til at forschyllit meth teg i mens ieg lessuer. Kere Søster! som ieg skreffit teg til i sistens om thee Peninge, ieg skulle haffue aff Norge, beder ieg teg gerne, kere Søster! at tu vil senne meg them, om Hr. Hierricz (formodentlig hendes Mand, Henrik Krumediges) Ffoit (o: Foged) haffuer verret hos teg oc ffoit (o: flyet) teg tine, meth thet fførste som ther steis (o: stedens) Bud her net. It. „hatte ieg aller troit, at Plich (o: Blæf) oc Babir (o: Papir) skulle haffue pleffuit soo tyrt ffør teg; fforsmo meg icke, ffør ieg er icke soo ryg, som tu est; vij haffue bothe lyit (o: ligget) i jen Barm, oc haffuer ieg Eren en nu.“ Kere Søster! rot og byt offuer meg som teg byr. Her meth teg Gud befallendes. Skreffuit til Witby **nativitatis Maric An. D. MDXVIII**. Knudh Rudh.“ Udskrift: „Erlig oc velbyrdig Quinne, Ffrue Ane Rudzdotter, syn kere Søster, kerl.“ xc. (kongl. Bibl.

Saml.). 1519 blev hans Søn Eric født (see F 6). 1520 blev hans Søn Otto født (see F 7). S. N. skriver han til sin Søster, Fru Anne, Henrik Krumediges Frue, dat. **Vitby sancte Beist (?) Dag**, blandt Andet: Kere Søster! beder ieg teg gerne, at (tu wilt) senne meg the Peninge af Norge oc Michels Rudhz met; skreff han teg, at tu skalt senne meg tem; gørs meg nu behoff. Kere Søster! byt meg til, huor thet goer teg, om tu for tiin Forlenning igen, the Hr. Heenrig hatte Bref paa. Allerriste Søster! beder ieg teg gerne, at (tu) wilt icke unfaile meg nu, at tu wilt komme til meg; er mijn Tro god til teg, at tu kommer ic. (Kgl. Bibl. Saml. ved K. N.). S. N. skriver han til sin Svoger, Hr. Henrik Krumedige (D. Mag. 6, p. 269), at der siges for visse Tidender, at hans (nemlig Knuds) Broder, Mittel Rud, er død i Sverrig af Pest, og at han i sit Testament har tilkjendegivet at ville begraves i Mariager¹⁾; thi beder han Hr. Henrick at ville, naar Børen fejler sig, være tilstede i Kjøbenhavn, forat overtære hans Begængelse. Dat. Vedby Søndagen før **Marie nativitatis** 1520. (Der er den litterære Mærkelighed ved dette Brev, at Klev. ved at anføre dets Indhold tilføjer: **ex orig. chart. ap. Dn. Lang. oculis vis. & memor. comend.**; hvoraf man altsaa seer, at de ikke betvoede hinanden deres litterære Skatte tillaans, men dog forstode, ved blot at see dem, at tilegne sig deres væsentligste Indhold). 1521 skrev Knud Rud følgende Brev til sin Svoger, Hr. Henrik Krumedige: „Broderlig kerlig Høllsen forsent met vor Herre! Kere Hr. Henrich oc Svoger, synderlig gode Ven! som ieg

¹⁾ hvor hans Søster Elsebe var Nonne.

skref Eder til om Artit (o: Marstid, **anniversarium**) efter myn kære Broder Mikkel, see 1520), hvis Sel Gud notte! thaa mo I vythe, at hun mo icke skee then Søndag som ieg skref Eder til, for ty thet er tyrris Gør= (eller Hør=) meße Dag i Helligestes. Thii beder ieg Eder gerne, at I vyville (o: vilde) komme hit then Søndag nest for Pinnssedag oc vere her om Aftennen; oc retter (Eder) efter thet Brev, som ieg skref Eder til om Fyttalle (o: Fetallie, formodentlig til Munkene). Kære Suoger byer (o: byder) Eders Wille tyl, at ieg vet, huor efter ieg skal rette meg. Syer (o: Siger) myn kære Søster mange M (o: tusind) gothe Netter. Her met Eder Gud befallendes oc „sancte Jeren!“ Skrefuet i Kofuenhafn sancte Jerens Dag **An. Dn. MDXXI.** Knudh Hudh.“ Udskrift: Erlig oc velbir- dig Man, strenge Ridder, Her Henric Krumediige, syn kære Suoger, kerl.“ (kongl. Bibl. Saml.). S. N. blev hans Datter Kirsten født (see F 8). S. N. Tings- vidne af Slagelse Herredsting, at s. N. Mandagen S. Dionysii Dag var skillet for dem „bestædhen Evend, Bertoll Rude, Foget paa Korsfjør,“ og adspurgte menige Tingsmænd, om der var nogen, der nogen Tid havde hørt eller i Sandhed af vidste, om Hr. Knud Hud, Hovedsmand paa Korsfjør, eller nogen hans Foge- der eller Ombud nogen Tid have budt til enten her til Ting eller andetsteds, at de Danne mænd her i Herre- det ikke skulde indføre at sælge til Slagelse hverken Øren, Korn eller nogen anden Fetallie, eller ei. Dette beneg- tedes af menige Tingsmænd, hvorpaa forte Bertel bad om og fik et Tingsvidne (kongl. Bibl. Saml. ved R. N., som dog tilføier, at dette Brev ikke kan være af 1521, da Knud Hud til den Tid ikke var Ridder eller

hadde Korsfors Lehn, hvilket han først fik 1529, og at det altsaa rimeligviis maa være af 1531). S. N. skrev Knud Nud sin Søster, Fru Anne, Hr. Henrik Krumediges, til, dat. Witby sancte Elisabeth Dag, blandt Mere som følger: „Kere Søster! vit ieg icke, om ieg siig mijn Til (∴ Deel) ut af te Peninge, som mijn Broder Michel otte (∴ eiede) i Norge, hues Sel Gud nothe! 2c.“ (l. c.). 1523 var han Hovidsmand i Kjøbenhavn (**Orig. Hafn. p. 138**). S. N. havde han Hannes Gods i Kalls og Torup Lehn i Pant og paa Tjeneste (N. D. Mag. 6, p. 283). S. N. havde han Indfyldelse paa Provstiets Besættelse i Dpslo, hvilket skjønes af nedenstaaende Brev: „Jeg Mattis Hworsus, Rannick i Roskilde, bekendis met thenne myn Handscrefft. att ieg haffuer loffvet oc tillsagt hederliig oc velbyrdig Mand, Knud Nud till Weedby, en „Uffskindis Kiortill“ aldels godt oc ustraffeliig oc en Skænc saa gode som 20 Gillen aff Mester Hanss (Mule; jfr. D. Mag. 4, p. 275 sq.), Hr. Electus Absloensis, foruden allt Hinder eller Gienfielke i naagen Maade, met saadan Forord oc Bilkor, att ieg beholder mitt Proustii y Dpslo quit oc frii for hver Mandz Tillfall, undertaget Fiindis (∴ Fjenders) Trengfell oc Skade, tha skall thet være myn eyen Skade oc ey ther for quitte i forne Sum, om the meg Skade gøre, efter ieg ther ing (∴ ind) kommer i forne Prostii. Item skall oc forne Skænc, bode Kiortell oc (Penge), paa Mester Hanss Begne ubrodelige betalles ingen (∴ inden) Sancte Martini Dag nu nestkommendis. **Ex Hassnia feria 6ta ante Pentecosten 1523**“ (kongl. Bibl. Saml.). 1524 var han Lehnsmænd paa Søby (Atl. 2, p. 423). S. N. omtales et Brev fra ham til hans Søster Sophie (see

denne eller E 10). 1526 blev hans Søn Mikkel født (see F 9). S. M. troer K. N. (paa Grund af at det deri omtalte Skifte synes at omtales 1527 i D. Mag. 6, p. 270), at Knud Rud har tilskrevet sin Søster, Fru Anne, Hr. Henriks, det Brev uden Marstal, som jeg siden under 1532 skal anføre (hvor jeg altsaa beder foreløbigen at efterslaae samme). Hvorvidt forresten dette Brev virkelig er af 1526 eller ikke, tør jeg ingenlunde bestemme; thi der staaer under samme istedetfor et fuldstændigt Marstal blot: **Ano XII**, som man snarest skulde troe at være **XII** og altsaa at betegne 1512 (thi vel omtales der i samme ikke blot Skiftet efter Forældrene, men ogsaa efter Bror eller Brødr α : Broder eller Brødre; men den ene, om ikke de 2 af disse vare virkelig den Tid døde); men da **Z** ogsaa undertiden betegner det samme som **z**. eller at Noget er udeladt, saa kunde det derhos være ligesaa muligt, at dette halverede Marstalsmærke kunde betegne 1522 eller 1532 som 1512. Og vilde jeg i dette Tilfælde vel snarest antage 1532 for det rette; thi mig synes, at Udtrykkene i samme næsten hentyde paa, at Fru Anne allerede da var Enke, helst da hendes Mand, Henrik Krumedige, ikke ligesaavel som hendes Søster Sophies Mand, Erik Bølle (hvad som 1528 var Tilfældet), gives Varsel om at møde. Og man har virkelig Grund til at formode, at Skiftet endnu ikke 1532 var affuttet; thi som et Exempel paa, hvor uendelig hine Tidens Skiftebehandling var, fortjener det ved denne Leilighed billigt som en foreløbigt Udsigt (og for at have det Derhenhørende paa eet Sted samlet) herved at anføres, at deres Morfader, Erik Olsen Rosenkrantz, vel allerede døde 1503 og deres Fader, Jørgen Rud, 1504;

men det henstod med Skifterne, til ogsaa deres Moder var død 1509; da gjordes der et Luffeskifte med den Betingelse, at 1510 i Pindse skulde der holdes lovligt Skifte i Kjøbenhavn (see E 7 og 8, 1509). Dette Sidste blev formodentlig forhindret ved at en af Brødrene (Otte) allerede s. A. døde og den anden Broder (Henrik) et Par Aar senere; ja! det synes ikke alene at have henstaaet, til ogsaa den tredie Broder (Mikkel) 1520 afgik ved Døden; men først, som sagt, 1526 synes der at have været Tale om et Skifte, der 1527 i Jylland (om just ikke i Manderø og derhos for Pindse) skulde holdes (D. Mag. 6, p. 270). Og at der virkelig da maa være holdt et Slags Deling, skjønnes deraf, at Knud Rud 1527 giver en Fortegnelse over de Adkomstbreve, han baade for sig og for begge sine Søstre har i Forvaring (see Knud 1527). Imidlertid var det langt fra, at Skiftet endnu dermed var tilende; thi 1528 (see Knud 1528) berammes Skiftet at holdes 14 Dage efter Juul (altsaa 1529) i Roskilde; men der blev Intet af, og det opsattes (see Knud 1529) til s. A. i Fasten. S. A. var der virkelig ogsaa, skjønt som det synes, sildigere, et Slags Skiftemøde (see Sophie 1529), og det i Manderø (see Anne 1529); men Beslutningen blev udfat til Paaaste 1530, da der skulde være Sødssendemøde i Kjøbenhavn og siden Skiftet efter Morfaderen, Erik Otzen, foretages paa Herredagen, som s. A. og s. Et. ved S. Hansdag skulde holdes. Men Henrik Krumedige døde s. A., og hans Frue, Anne Rud, undskyldte sig desaaarsag for at møde (see Anne og Knud); hvoraf man saaledes seer, at den Skiftelod efter Erik Otzen, Henrik Krumedige allerede før sin Død omtaler eller opregner (see Anna 1504), ikke kan

grunde sig paa det virkelige Skifte, men blot paa et foreløbigt Døkkeskifte. Og jeg finder intet Sted i Brevene for de næstfølgende Aar omtalt, naar det Hele omsider blev sluttet eller, som det heelt naivt i et Brev af 1529 hedder, „kom til en endelig Ende.“ Imidlertid er Saameget vist, at 1543 (hvor nu ogsaa Søsteren Anne 1536 var afgaaet ved Døden) vare deres Arveansliggender endnu ikke fuldkomment paa det Nene (see Sophie); og først i Knuds Brevregister af 1550 omtales omsider **Littr. G** Skiftet efter Hr. Erik Otzen og **Littr. CC** de Ruders Brev paa det Skifte oc (de) Loder, som gif dem imellem. 1527 var Knud Rud Midder, da han tiltraadte den Forening af Adelsmænd, der paatog sig at beskytte Hr. Mogenss Bille, naar han ved Retten tiltalte Hartvig v. der Wisch (der paa en uærlig og uredelig Maade havde hugget og lemlestet ham paa Kongens Slot), mod dennes Frænder og Venner (*N. Drion 1, p. 232—36*). *S. N.* synes ogsaa (Marstallet skrives nemlig to Steder **172A**) at være udfærdiget et Register, saa lydende: „Registher paa the Bress, som Hr. Knud Rud (som Familiens daværende Overhoved) hand hassuer atth foruare paa sine egne Begne oc paa Ffru Ane Rudzdotthers Begne oc Ffru Soffij Rudzdotthers Begne (formodentlig i Anledning af Skiftet efter deres Forældre og Brødre), nemlig epterscreffne:

Eth Lagheffs Bress, Chresthen Hanssen i Bredsthet togh paa en Jord, ligendes vesthen ved thend Gard i Grem, Svuren Juell iboor; meth **VIII** Indjegell.

S. Haldherret: Eth Lagheffs Bress paa **II** Garde i Seyllstoff, Jens Michelsen oc Miss Michelssen iboor; **II** Garde i Raad, en, Morten Perssen ibor, then.

andhen, Michell Persen iboer; 1 Gard i Ottrop, Søuren Persen iboer; it. Stensgård i Benstrop i Hvillsgaard Soghn, Niels Esbensen iboor; 1 Gard i Ande, Jes Michelsen iboor; Borupgård i Krørbeck Soghn, Per Skytthe ibor; meth **VII** Indzegell.

Synderherit: Eth Lagheffds Breff, Per Brun togh paa tredie Dellen offuer all Mordrup Mark; meth **VIII** Indzegell.

Skodtburgherith: Eth Lagheffds Breff, Cresthen Hanssen togh paa en Gard i Hellen Soghn, kalded Synder-Lankell, som Morthen Persen ibor; it. **III** Agher i Nedertofft i Hedenstedh Mark; meth **VII** Indzegell.

Uti Biergheherith: Eth Lagheffds Breff paa **III** Garde i Stouby, Cresthen Hanssen togh; meth **VI** Indzegell. Eth Lagheffds Breff, Morthen Keylsen togh pa eth Boll i Biergh; **II** Garde og **III** Bolligh i forne Berg; meth **VII** Indzegell.

Skotborigherit: Eth Tingsvintne, Cresthen Hanssen togh paa noghen Jord i Hedstrud Mark aff syn Lankells Gard; Jord, Jes Matsen i samestedh i Bære haffde; meth **V** Indzegell. Og Bierghherit: Eth Tingsvintne, at Ane Persen i Klackerendt oc hennes rette Verri skottthe oc oplod Jorghen Rud en Humell (en Humlehaug?) ved Bedell; meth **VIII** Indzegell“ (vgl. Bibl. Saml.). 1528 kom endelig Knud Rud og hans Søstre i Tanke om at ville have Arven efter deres for flere Aar siden afdøde Forældre og Sødskende lovformeligt skiftet imellem sig (da de formodentlig indtil den Tid havde nsiedes med det saakaldte Løckeliste o: et Skifte eller en Deling efter Vedkommendes eget Tykke); og i den Anledning udstedtes følgende Dverenskønst: „Wii

efftherne Knud Rudt till Bedby paa myne egne Begne,
 Henric Krumbige til Ballen, Ridder, Erick Matsen
 (Bolle) till Eluidt, paa vore kære Høstruers Begne,
 Anne Rudzdatter och Soffij Rudzdatter, gøre vitterligt
 for alle meth thiße vor obne Bress, at vii nu haffue
 huer andre loffuith och tillsagt och loffue och tillsie, at
 vii nu **XIII** Dage nesthen epther tiuende Dagh Iulle
 nu nest tillkommendes skulle indkome uti Naaskild i Sie-
 landt och ther at sidde offuer eth venligt och kerligt
 Syffen=skuffthe om all then Arff och Eyndom, som os
 er fallen uti Syffenskiuffthe epter (deres Fader) Jorren
 Rudt († 1504), (Moder) Ffru Kirshine († 1509, og
 Bredre), Henric Rudt († mell. 1510—13), Ottbe Rud
 († 1510) og Mickell Rud († 1520); Gud alle theres
 Sielle nade! och ther at indføre alle vore Jordebrøgher
 paa alth vorth Godz, besiddith (o: beboet) och øde, hvor
 thet helst kandt findis, ligendes uti Sjelandt, Jullendt,
 Ffven och Norri, som vii epther thennem erfuit haffue,
 och tha at gøre eth veth Syffenskiuffthe paa alle Garde
 och Godz, som skall staa undher os och vore Arffuinge
 och Arffome till euige Tiidt; och ther icke aff at ffare,
 for end vii saa skiffth och giorth haffue, och gøre huer
 andher eth fulth och fast Arffkall paa vorth Skuffthe, som
 Syffene bør at gøre epther Loghen; och beplecthe vii
 oss, at huer aff oss skall haffue meth seg en aff vore
 fellidz Benner, som skall være offuer same Skuffthe
 meth oss. Paa thet vii thet i alle Made saa holle och
 agre ville, som forscressuet staar, vedh vor gode Troo och
 Sandinghen udhen all Gensielße, trycke vii vor Sing-
 nette nedhen for thesse vor obne Bress, som scressuet er
 uti Nyborgh Fredaghen nest epter **S. Kanuti** Kong. &
 Martyrs Dagh **M. D. XXVIII** (kongl. Bibl. Saml.,

men kun forseglet af Krumedige). Desuagtet blev der dog for denne Gang Intet af bemeldte Skifte, hvilket sees af følgende fra Knud Rud i næste Aar (1529) til H^{er}. Krumedige stiledede Brev: „Brodherligh kærligh H^{el}ssen altiid forssendt met vor H^{er}re! Kære H^{er}. Henrick, Suogher oc syndherligh godhe Ven! tacker ieg Ett^her ganske kerl. oc gerne for hues Gode, som I mig altiid beuisth haffue, hvilket I skulle altiid synde mig ganske viillig til at forskylle met Ett^her, som mig bør at gøre. Kære H^{er}. Henrick, som I skriiffue meg til, at I icke kunne komme til det Nodhe, som vor beramth udi Nostild inellom os ued **XX** Dag Julle, saa tyckes mig gotth vare, effther thii I icke nu komme, ati thaa viulle komme i Fasthe (altsaa maa den S. Knudsdag, da dette Brev er skrevet, være **S. Canutus Dux & Martyr, Ringstadensis** 3: 7de Jan.), oc I viulle skriiffue mig och Eric (Wolle) til, om I viulle thet gøre, at vii viidhe at retthe os efftherett (3: efter det); thii thet vore gotth, at thet komme til en endhellig Endhe. It. Kære Suogher, som I skriiffue om Ett^her(s) Bondhe, at hand kom for Skaadhe oc slo en Karl udi Hyll, som vor Priors Dienere, thaa ma ij viidhe, at ieg haffuer flytt (3: flyet eller skaffet) hanum Priors Wenskap, saa at han er tillfredz met hanum; oc viil ieg met Guz H^uelp nu paa Dns Dag, Sogne-Lyng er, føre hannom med paa Landz-tyngheet, oc søll (3: følge) H^{er}. Joren migh oc Eric Mattszen (Wolle); oc viil ieg siidhen hielpe hannom til at hand skall komme til Wodher mett Elegtt oc W^{en}ner aff myn ydherste Formughe. Her mett Ett^her Gud beffalendes, Nodher oc byudher altiid offuer meg, som Ett^her bør at gøre. Skreffuett i Nostyld Loffuerdagen nest efter Sct^e Knudz (duc. & martyr.) Dag (d. 7de

Jan.) **An. Dn. M. D. XXIX.** Knud Mudth, Niider." Udfkrift: „Erligh og velbyrdigh Mand, strenge Niider, Hr. Henrick Krumedicke, sin kære Suogher, kerl. sendendes“ (l. c.). S. N. (1529) blev han Lehnsmænd paa Korsør (jfr. Atl. 3 p. 45) ved følgende kongl. Lehnsbrev, som tillige viser, at han allerede da var Nigsraad: „Wii Fr. met Guds N. D. oc N. xc. gjøre alle vitterligt, at vi af vor synderlige Gunst og Naade, saa og for Trofskab og villig Tieneste, som Dß elskelige Hr. Knud Mud, Niider, vor Mand og Naad, Dß og Niget hertil gjort og beviist haver og herefter troeligen bevise maae og skall, have undt og forlent oc med dette vort obne Brev under og forlæner ham vort og Kronensß Slott og (Færste) Korsør met al sin Tilliggelse, som der nu tilligger, at have, nyde, bruge og beholde med al kongl. Rente og Rettighed udi hans Livstiid og saa længe han lever uden al Afgift; dog saa, at han deraf skal være Dß og Niget til Tieneste selv siette velfærdige gode Karle med Heste, Harniss og Slavinde og holde Dß og vore daglige Folk til Mad, Oll og Hestefoder, naar vi glennem Landet der fremdragendes vorde; og huis Drag, der falder under Landet, skal komme Dß selv til gode. Og skal han bygge og forbedre Slottet, saa det ikke forfalder, og holde Tienerne, der til ligge, ved god Logh, Skæll og Nett og ingen af dem forurette imod Loven i nogen Naade; og ei forbugge eller bugge lade de Skove, der til ligge, til Upligt; og skal han ikke „sælge eller afhænde“ nogen de Bordenes og Tieneres Sønner, som fødte ere eller fødes der paa Godset. Thi forbyde vi alle vore Fogeder, Embedsmænd og alle andre, forfæ Hr. Knud Mud herimod paa forfæ Korsør Slott (og Færste) at hindre xc. Givet paa Kallundborg

Slott Fredag næstefter vor Frue Dag Assumptionis An. 1529" (I. c.). S. A. kender Knud Muddt, Ridder, tiill Beddy sig at hafve anammet af Hr. Lage Urne, Biscop i Mosk., Wengloff Læn, som er all Kirkenz Godz udi Wengloff, Arlsebebye og Arlseforyp med Biscopstiende (hvorpaa han forhen havde haft Bispens Bref; jfr. 1516), og samme beholde i syn, syn kiere Hufsfruis, Dorothe Byllies Dattther, oc begge deris Søn, Otte Muddz, Tiid med svodan Skiel: 1) at bygge og forbedre Godsset og gifve deraf til aarlig Landgisde 2 Lester Korn, half Rug og halff Byg, i Bispens Faderburd i Moskild, inden Kyndelmoße; 2) at sliede og giøre Bispens II ferdige Karle met Hæst, Glaven og Drabetoy til Land og to ferdige Skytter til Vand, naar Bispens af Hans May. tilsigis ic. **Dat. An. 1529 S. Thomæ Cantuariensis Dag (ex orig. Arch. reg. ved Klev.).** S. A. testamenterer Biscop Lage Urne ham og hans Frue Dorothe hver en Ungerst Gylde (Pont. 2 p. 425). S. A. giver Abbeden i Ringsted ham Forlehnning ved følgende Brev: "Wilde maa I, vore og Closters Dienere i ———, det ieg, Brother Niels Hansen, Abbed i Ringsted Kloster, haver undt og forlænt Erlig og Belyrdig Mand og strænge Ridder, Knud Muddz paa Beddy, med samme vort Closters Godz i Gylund ic. **Dat. in Monasterio Ringstadensi sexta feria ante ——— anno "virginiei partus" Millesimo qvingentesimo viges. nono"** (Lang. Ind. Dipl. ved K. N., hvor dog det bortkæstede Gods i en anden Afskrift kaldes Tørlundh; jfr. 1536). S. A. gjør Eskild Thomesen, Prior i Antvorskov, Hans Krasse, Ridder, til Barneæs, Knud Gyldestiern, Lehnsmand til Kallundborg, og Søren

Stampe til Gerderop vitterligt, at 1529 ¹⁾ altera die Nicolai (3: 7de Dec.) hørte de i Antvorskov, at Hr. Knud Rud, Høvidsmand til Korsør, adspurgte ærlige og fornumstige Mænd ic., Borgemeister, Byfoged, Raadsmænd og Borgere i Slagelse, om dem var vitterligt, at han havde ladet læse kongl. Maj.s Forbudsbrev i Skjelskør, førend han lod tage det Skib, som var der for Byen ladet og tilskibet med saltet Kjød og andre Varer, som forbudne vare at føre til Tydskland; da vandt de, at det var dem fuldvitterligt, at førend Hr. Knud Rud lod tage samme Skib, da skrev Hans Olsen, Byfoged i Skjelskør, til en Borger sammesteds, Oluf Porsen, som da var i Slagelse til et Bryllup, at han skulde vide at rette sig efter, at kongl. Maj.s Forbudsbrev, at intet saltet Kjød maatte udføres, var læst der i Byen, og ikke kjøbe sig til Skade enten paa Orne eller Kjød. Hr. Hans Krasse og Søren Stampe vidnede, at de talte med samme Hans Olsen udenfor Byen; da bekjendte og tilstod han for dem, at 14 Dage førend Skibet blev taget, da var han paa Korsør, og da lod Hr. Knud Ruds Foged læse for ham forte Forbudsbrev og bad ham forkynde det for Borgemeister og hans Medborgere der i Byen, hvilket han ogsaa strax gjorde; ydermere tilstod han for dem, at hans Skib laa den Tid ledigt og ikke indskibet, og at han forbød sin Søn, at han intet slikt forbudt Gods skulde lade flibe i hans Skib i hans Fraværelse; thi han agtede sig inden en Dag eller to paa

1) Der staaer egentlig MDXIX; men da var Hans Krasse og Knud Rud endnu ikke Riddere, et heller Knud Pedersen Gyldenstiern Lehnsmænd paa Kallundborg eller Knud Rud paa Korsør; dette blev Hr. Knud Rud, som sagt, først 1529.

Veien til Møen. S. D. vare de (Hr. H. Krasse og S. Stampe) i Skjelskør efter Hr. Knud Nuds Begjering og adspurgte Borgemestre og nogle Raadmænd, om Hr. Knud Nud havde ladet læse forte kongl. Maj.s Forbuds-brev for dem der i Byen, førend han lod tage det Skib der for Byen, eller ikke; da tilstode de, at 8 Dage før end Skibet blev taget, da var Hr. Knud Nuds egen Foged der i Byen og lod læse Brevet lydeligen for dem „tvenne Meyss“ (∴: tvende Gange) i een Dag (kongl. Bibl. Saml. ved K. N.). 1530 lader han sig Værgemaal for et Alter i Slagelse overdrage ved følgende Fuldmagt eller Magtbrev: „Jeg Per Delsfen, Borger i Slagelse, gør vitterlickt meth thette mit obne Bress, thet (∴: at, det tydske: dass) ieg haffuer loffuett oc tilfagt oc meth thette mit obne Bress paa myne oc myn Broderh Begne loffuer oc tilfiger ærliigh og velbyrdig Mand, Knud Nudt till Weeditby, Ridder, att vinder hand thet Vergemall paa myne Begne, som myn Broder hadde paa Ste Anne Capelle, tha skall hand thet haffue, nyde oc beholle, ligesom thet ær mig oc myn Broder tilfallett; oc hueff Arff hand land fly mig, tha beplieter ieg meg at være y hans Nøffue (∴: skyldig at fornsie ham) for hanns Umage. Til Vendesbyrdt træcker ieg mett Ingsøygle neden for thette mitt obne Bress, tilbedendes ærliigh og fornumstig Mand, Mester Ingemer, att hand beseygler meth meg. Giffuit y Slagelse Lovffuerdag for **Dominica Oculi MDXXX^o**.“ Udskrift: „Per Delsfens Mactebress att anname thet Vergemall“ (kongl. Bibl. Saml.; Klev. læser 1532). S. N. indløser han Gaarde i Argherred ifølge nedensstaaende Tingsvidne: „Jeg Oluff Hanssen, Heretsfogd till Arsherit, gjør vittherlig meth thette myt obne Bress, at Ar effther Guß Byrdt **M. D. XXX**, Torsdaghen

nest ffør Sancte Knud Kongs Dag, paa Nrssherets Lyng
 tha var Erlig oc Velbyrdig Mandz, Hr. Knud Hudz
 till Bydbygard, fullmegtyge Budt i then Sag oc tha
 lofflige haffde opbudt Guld og Pendinge pa II Garde,
 lygendes uti Kolstrup uti Nrssherit, till Igenlofselæ fra
 Erlig oc Velbyrdig Mand, Hr. Nrel Brade, huilcke nu
 Hans Lauritsfen oc Niels Lauritsfen uti boer. Till
 yttthermere Vitnesbiurd oc bedre Foruarijng trycker ieg
 myt Indsegell nedhen pa thette myt obne Bress; giffuet
 en Dag oc Stedt, som her nu forskreffuet standher" (I.
 c.). S. N., Tamperonsdag før Juul, tilskrev han sin
 Søster, Fru Anne, et Brev, som under hende eller E 9
 findes indført. S. N. var det formodentlig ogsaa, skjøndt
 Marstallet mangler paa Brevet, at han fra Markie i
 Slaane¹⁾ tilskrev sin Søster, Fru Anne, som den Tid
 opholdt sig paa Balden, men havde undskyldt sig for at
 møde til det berammede Skifte, i følgende Udtryk: "Kære
 Søster! som tu skriffver meg til, at tu est vorren syg,
 at tu kanst icke ferris ic. Kære Søster! wilt tu hafvæ
 Dorete (o: hans Frue) til teg, ta byd meg til, ta skal
 hun gerne komme til teg. Wille vij lathe bestoid met
 Skiffthe intil S. Hans Dag i then Herredag, tha ville
 vij goret til Enne. Ex Markij met Hast" (Kgl. Bibl.
 Saml. ved K. N.). 1531 nævnes han som Ridder og
 Nigsraad (N. D. Mag. 1 p. 227). S. N. skriver han
 ved Paasketid følgende Brev til sin Søster, Ane Hud,
 som nu var Hr. Henrik Krumediges Enke, dat. Korsfær
 Mand. n. efter Palmesøndag og underskrevet Knud Hud,
 Ridder: "Kære Søster! maa tu viide, at the Penninge,

¹⁾ hvis ikke i Tudscherred i Sjælland; see det næstforegaaende
 Brev.

meste Partthen alle Miiddermendezmend skaal giiffue, saa skriiffuer Hr. Magens meg til, at the skulle være ude nu Paffedag, saa framtt̃ som the vilde haffue nogen Forvaring udigen; ssom tu begerer mijn Trost i thyn Skriiffuelſe, om tu skulle ssende thom fram, for tu haffuer ingen Skriiffuelſe faatt nylig ther om, thet tørff (∴: darf) ieg icke raade tiig for mange Ssaager Stijll, ssom ieg icke nu kand skriiffue tiig tiill, saa maattu viide, at mijn Budt vor aldeles rede oc skulle veritt affstedt til Skandelborg, ssom tyn Dreng kand syge tiig. Nu laader ieg hannom fortoffue til Torſdag for thyne Penninge Stijld, at the kunde komme fram, at tu ther fore skall saa ingen Ugynst̃ fore, oc haffuer skreffuet thyn Fogetth til, at hand lader thennom mode paa Wedby Torſdag i thet senesthe. Kere Syster! skalt tu piist̃ forlade tiig ther tiil, at thersom ieg viiste nogle Madt, at ieg icke skulle saa ther nogen Ugynst̃ fore, thaa skulle ieg icke hende **V C** Marck fran meg paa thenne Tiid; oc haffuer ieg ladetth giortth Bøn ther fore, (men) thet kunde intthet hyelpe meg; ffordi tørff ieg icke anden rade, en tu laader thyne Penninge komme fram; dogh skallt tu viide, at ieg icke vil lade antworde thom fran meg men (læs: med) mijndre Skel, en the vilde giiffue tiig slijgt ith Breff udigen, som tu begerer paa thonom; oc haffuer ieg skreffuet Hr. Magnus tiil oc Hr. Johan Friis, at the vilde giøre tiig then Beluillighetth oc fly tiig thett Breff paa samme Penninge; oc betenctte tu tiig icke rett i thet, at tu icke selff skreffts; hand vedt nu icke anden, en thet ær udaff myn Dyctth, hues ieg skriiffuer ther paa. It. haffuer ieg oc begeretth paa thyne Begne, at the vilde ladett opstaa, intil Herredag bleffue, at dog (læs: du) sjelf kunde talle ydermere

therom, at ieg skulle icke faa nogen Ubjulle udaff tiig; therfore ieg aldelis (vil) retthe meg efter thett Bress, som tu scriffuer meg tiil. Lag tiig ingen Gremmelke til met then Dele, tu hassuer met Børre Hansen om thet Godtz; the maa vel forhale tiig ther met; thet kand tog intthet byelpe thennom, tu faar vel Fyllesth; hand tager thet icke allt udaff heg helff. Jeg ær glad tiillet, at tu viiltth hyd udi Landett til Moskilde Marckett, at ieg kand komme tiig til Ordz ic." (af Klev. Saml. ved K. N., som tillige anmærker, at det Stykke, som angif Mikkel Muds Reise, og som under denne er ansørt, var en Seddel, der laa inden i dette Brev og altsaa ogsaa skulde synes at være af samme Aar eller 1531; men Mikkel Mud døde jo allerede 1530). Dernæst tilskrev han endnu s. N. bemeldte sin Søster Anne som følger: „Broderliig Høllsen altiid kerl. forsendt medt vor Herre! Kære Søster! ieg tacker tiig gangse kerl. oc gerne for thin Scriffuelse oc megett gode, thu hassuer meg beuiist altiid, huilkett thu skalt fende meg gangse vilig till att forskylle oc fortienne moth teg meth, huesz i myn Mæct er, som ieg tiig plicug er. Kære Søster! som thu scriuer, om Erich Krumedige hassuer kynditt Løffen paa naagetth Godtz, som hand satte thin Høsbonde i Pant, huesz Sjell Gudtt naade! saa hassuer thu inted Behoff att rette tiig efter anditt end efter thet Bress, hand hassuer giffuit thin Høsbonde oc tiig paa forne Godtz, uden thu villt ellers velvillelig gaa till oc slippitt (∴ slippe det); och som thu scriffuer meg tiil om thet Bress, Andersz Jude hassuer, thet vill ieg sly tiig offuer, nar som hand faaer laett (∴ ladet det) læstth till Landgting. Kære Søster! som thu scriffuer, att thu hassuer faaet Bress, att thu skalt lade tine Evenile come her

offuer; thet tørffst (o: bedarff) tu inted ved att gøre; ladt theennem enu (?) bliffue thet, som the cere. Kiere Søster! mott thu vide, att her er ingen anden Tidning, end ssom ieg screff tiig till festen (o: sidst); vii legge her endnu saa forsamlet her i Byen oc vente Arbejde; komet thet naager visse Tidinger, tha vell ieg biude tiig till ufortøffuet. Her meth tiig Gudt befallindes. Naad oc biud altiid offuer meg, som tiig vær. Screffuet i Kopenhaffn. Søndag effter Martini **M.D.XXXI**. Knud Muudt, Ridder." Udskrift: „Erligh oc velbyrdig Qvinde, Fru Anne Rudzdatter til Maanstrup, sin kiere Søster, venligen“ (kongl. Bibl. Saml.). 1532 havde han Leverance af Havre til Kjøbenhavns Slot og modtog derpaa følgende Qvittering: „Jegh Peder Willagenn, vor nadigste Herres Schriffuer po Køpnehaffuenn Slott, kendes meth thette mith obne Bress, ath haffue ladeth anname, som Erligh velburdig Mandh och strengh Ridder, Hr. Knud Muudt, haffuer framghend, fyresindzstinge och **III** Tone Haffre. Tiill ythermere Wiidnesbirdt trocker ieg mith Signett nedenn thette mit obne Bress. Schreffuit po Kopenhaffn Slott Onsdagenn nest effter Ste Marie Magdalenne Dag Nar **M.D.XXXII**“ (l. e.). S. A. fik han Brev fra Kongen paa i sin Livstid at maatte oplade til sin Søn, Jørgen Muud, Korsør Slot eller og, om Jørgen Muud sin Fader overlever, da bemeldte Slot at annamme med Herlighed 2c. Dog med saa Skjel: 1) at han forbedrer og færdirger det inden i med Stuer og Gemakker, saa at Hans May. kan have der gode Børelser, naar han igjennemfarer; 2) oprensar Graben om Slottet; 3) gjør Tjeneste deraf efter hans Faders Forlehningsbrev. **Actum Gottorp S. Andreae Ap. Dag An. 1532** (Canc. Reg. ved

Klen.). S. N. (uden Tvivl; thi Marstallet er utydeligt, og N. N. henfører det, som sagt, til 1526) tilskrev han sin Søster, Fru Ane Rud, som følger: „Broderlyg Højsen kerk. tylscreffueth meth vor Herra! kiære Søster! moo thu vydhe, at ieg er Hølbred; Gud undhe meg altyd thet same tyl tyg ath spøre! tackter ieg tyg ganske gernæ ffor mægty Goth, ssom thu meg bevyfth haffuer; ieg vyl gernæ fforstykled (o: forstykde det), y hveyfke Modhe ieg land, aff myn yderfthe Fformue. Kiære Søster! moo thu vydhe, ath Hr. Moness (læs: Mogens) Gyse och fflere vore Meth=Arvynge effther Hr. Gryck Doss (o: Ottesen Rosenkrands), hueß Syell Gud nodhe! haffuer screffuyt meg tyl och selff talled meth meg, ath thæ haffue sso oplaffth (o: oplagt eller aftalt), ath vy alle sskulle mødhe y Manerss S. Northns Dag oc ther at gyse Jeffned (o: Deling) oc gyffue huer annen Affkaffuz (o: Afkald) effther Hr. Gryck; tyckes meg volygt (o: raadeligt) at være, (at) thu møder ther, ath Skyllen vcke ssynes høß voß; och haffuer ieg screffueth Gryck Belle thet same tyl. Kiære Søster! haffuer ieg och screffueth oc begæred aff Gryck, ath hand vyel och myn Søster ræthe sseg efftered (o: efter det), oc ath, ther ssom thu oc hand oc myn Søster (Sophie, gift med Erik Belle) vyl mødhe, tha beder ieg tyg gernæ, at thu vyle oc ræffthe (o: rette) tyg effter och lade voß gijære ffuyt (o: fuldt) Skesthe, Jeffned och Affkald (o: Afkald) effther vore Ffader oc Modher oc Brør (o: Brødre) (som altsaa ikke endnu var steet; jfr. 1528 og 29), hueß Syell Gud haffve! Vær her ffortenct udij! thet er icke goth, ath thet sso lenger sskal stoo, och mødher ther vore Væmmer; fforty (o: desaar sag) tycker meg thet goth ath være paa ssame Tyd, mens vy ære fforssamled.

Kjære Søsther! som tyg vel ffortencker om the **C** Martz, ieg ffyck aff Hr. Hyendryck oc tyg nu ffor et Driffven (Mar siden), vor Edres Ffoijed (s: Foged) her oc begerthe tenom paa Edres Begne; sender ieg tyg en Skreffth paa nogen Panyge, som Hr. Hændryck er meg skylig; vyl thu kvyffte (s: quitte) soo langt som the no, tha ser ieg thet gernæ; vyl thu ycke, tha skal thu gernæ ffoo thom. Kjære Søsther! beder ieg tyg gernæ, at thu vylt scriffue meg Svar her paa alle thesse Wryndhæ. Her meth tyg Gud befallendes. Rod oc byd altyd offuer meg, som tyg bør at gyore offuer tyn Broder. Scriffuit tyl Weddy Lørdag effther **Stæ Lussess** (neppe **Luciæ**, men derimod **Lucii**) Dag **Ano II**. Knud Hud, Medder.“ „It. lader Dorethæ (s: hans Hustru) sye tyg mane **M** (s: tusind) gode Næther.“ Udskrift: „Erligh oc velburdig Quenne, Fruue Anne, Hr. Henrichs, syn fere Søster, kerl. tilkreffuet“ (kongl. Bibl. Saml.). 1533 nævnes han som Rid. og Rigsraad (Krag Chr. 3. 3, p. 13; N. D. Mag. 2, p. 251, 255), og s. N. var han med ved Elisabeth Krabbes Trolovelse (det mærkværdigste „Henten Svar“ eller Jaord i Kirken af alle. Hofm. 2, p. 206). 1534 nævnes han som Rigsraad (N. D. Mag. 5, p. 131). S. N. faaer han Tilladelse til at indløse en af Ane Falsters pantsatte Gaarde ved følgende Skrivelse: „Jeg Anne Ffalsters Datter, Chrestiern Magssøns Efferleffuerske, gor vitterlichtt oc bekennder meth thette mett obne Bress, thet ieg meth myn ffrey Willie haaffuer undtt og tilladitt oc meth thette mit obne Bress under oc tillader, att ærliig oc velbyrdiig Mandt, Hr. Knudt Knudt till Widtby, Rytther, maa indtløse en myn Gaardtt, liggendiß y Felegløffue,¹⁾ som Jeppe

¹⁾ formodentlig i Skippingsherred, Kallundborgs Amt.

Bierre udy boer, oc ieg haffde holdt myn kære Broder, Hr. Laurig Falster, tell ett Vedertøff (∴ med Gjentjæbsret), hueß Siell Gudtt haffue! Thy giffuer ieg hannom Fuldtmæctt att indtløsse forne Gaardt till siig oc sine Arffuinge aff ærliig oc fornumstiig Tomfru, Tomfru Anne Laurigdatter y vor Ffrue Closter y Rosfle. Till Bindebyrdt trocker ieg mett Indseygle nedenfor thette mett obne Breff. Dat. Vedby Søndag effter **Nativitatis Marie. M. D. XXXIII** (kongl. Bibl. Saml.). 1535 var han med at forsvare Dragsholm mod Grev Christoffer (Krag's Chr. 3. 1 p. 89). 1536 gjør Sophie Emicksdotter vitterligt og kjendes, at hun fuldkommelig tilstaaer, „at myn Hofbonde Henrick, hueß Sjell Gud haffue! oc ieg vore paa Korsfær S. Michils Dags Tiid (altsaa 1535) oc ville tha offuerdræffue tyll Jullend; oc tha paa same Dag oc Tiid solde vy Erlig oc Velbyrdig Quinde, Fru Dorete, Hr. Knud Ruds, II Gulldringe, then ene vor med en Saphyr og then anden vor slett vræen (∴ vreden eller snoet); oc uppebar han oc ieg hundrede Mare paa same Dinge oc haffde vy slittet for Ord (∴ gjort Aftale?) med henne ther om, at vy skulle sellff beholde theennem, indtyll vy kome tilbage tyll henne igen fra Jullend. Dat. Slauffuillse Midfaste Søndag 1536“ (kongl. Bibl. Saml. ved R. N.). S. N. er formodentlig Registret over, hvad han mistede i Grevefeiden, udfærdiget og lyder som følger: „Thette effterne er noghet aff thet Godtz, vy haffve mytt paa Kaarsfær och paa Vedby och hoos myne Dienere: 50 Lesther Korn och mere y allehondhe Korn; it. 600 Sidher Fless, 300 Foresidher, 20 Oren Kroppe, 12 Tønner met Gæs och Bilbrad och allehondhe Mad, som mand skall haffue att hulle sliig Hus medh. It. 2 Lesther Siildh, ½ Lesth Kall, gammel Hüss, Lar, Dridh och Heltt,

bevere (o: bedre) end $1\frac{1}{2}$ hundred Marck. It. 2 Lyster
 Smør, it. $1\frac{1}{2}$ Lest Myød, 2 Ammer rynst Byn, 2 Fadh
 och 2 Tønner Prytzing, 2 Tønner Hamborre Öl; $\frac{1}{2}$ Lesth
 Mostock Öl; 10 Lyster dansthe (o: Danziger) Öl; 1
 Lesth Wedike, 2 Tønner Musth, 4 Skippund Humle.
 It. 2 befegledhe røgghe Kiisther, (som) hørdhe meg och
 myne Mett-arffuinge till; vare fuldhe aff Jordbress (jfr.
 1527). It. Sølf, Guldt och rede Penninghe, som ieg icke
 met Skriffth vill giffue till kendhe. It. en Broggepandhe,
 ieg haffuer ssaa lier som 200 M \mathcal{L} ; en nøy Kædell paa
 4 Tønner stoer; 4 nøy Kælle, gick $1\frac{1}{2}$ Tønne Wand y
 huer; 8 Halb-Tønne Kælle och Fierdings Kælle; 60
 Grydher; 4 Kobbirkandher; 12 stoore hambrede Fad;
 12 store ængesske Theenfadh; 14 Fad, som daglighe var
 for Høndhe y Stegersset; 8 smaa Theenfad; 1 Theen-
 fad med eth Logh; 12 Theen Tallercken; 12 Tallercken,
 som daglighe vor veed Handhe; it. 6 stoore skreffne och
 slætte (o: sribede og glatte) Hand=Muluer, 12 smaa
 Muluer, skreffne og slætte, 10 Mersing Lyuckestagher;
 2 Mersing Kroner; 6 Jern Kroner met mange Pibber; 2
 store Jernstager; 2 Mørthere; 2 Seygerverck; 2 Loffue-
 kar; eth Brandhejern y Stegersset; Kockeknyff och Skeedh
 och andhet, hueß tillhör y Stegersset; en Treefodh, 4
 Foed (el. Faed) jern; it. en Kiiste met Fod, ieg gaff 6
 M \mathcal{L} for. It. 3 stoore Heste; 2 huide Bognheste; 6
 andhre Bognheste till Arbeygvogne; 4 Foller, 2 brune,
 1 soertt, 1 braaghet; 4 Foller, (som) hørdhe mine Suenne
 till; 2 Halß Brystth oc Stierner; 6 Drabtøygh; eth
 Kyøreg; 5 beslagne Sadell; et Par Flander och Skivrtt;
 ett franskøjer Tøygh; 8 nøy Biidh; 3 Par Kærige
 Wøyle met Lender; 4 halffue Stierner; mittth Sverd;
 5 Knapfadell; myn Hatth met en Federbusk; och andhre

Federbuske for hundrid Gylten; 10 nøy Mundstæcke till
 Biid; 2 Treecoggher; 3 Tversaddell, Lomnetter och Hyn-
 dertygh och Spærkledhe och 2 bespærde Bogne, myn
 Høstru tillhørde ic. It. 50 Dren; 40 Koor; 10 Qvier;
 30 ungher Nød, som vor hooff Bøndher till Foor; 3
 Tyure, 10 Kalffue, 80 Faar, (og) vor ther 20 „æng-
 gelske“ Faar eblandt; 250 Geedher; 50 Støcke Svin;
 11 stoore Dygh. It. ett Støcke bruntt Engelsk, (som)
 staar meg 100 M \mathcal{L} ; $\frac{1}{2}$ Støcke askefarffue Kyrshey; $1\frac{1}{2}$
 St \mathcal{L} svartt Leydesk; $\frac{1}{2}$ St \mathcal{L} bruntt groffth Klædhe; it.
 en Sayen y Dammaske Blommer; $\frac{1}{2}$ Sardug; 100 Alen
 Hollandz Lærid; och vor ther en Partt, (hvoraf) Alnen
 stod meg 2 M \mathcal{L} ; 50 Alne Peckelin; 100 Alne groffth
 Lærid, (som) laa udhe att bleghe; 3 nøy Mantell spæt-
 tet Foor; 2 nøy Mantell Graaverck; $\frac{1}{2}$ Mantell Herme-
 lyn; eth nøytt Ræffkind-fodher till en viid Kiortell; en
 Damask Koe, (som) vor 8 Alne, ybræmmid met svartt
 Floell och undherforid; en svartt spansk Mantell, for-
 bræmid met svartth Floell; eth Par Skarlaghens Høser,
 (som) stoid meg 10 Gyllen; en Damask Brystdugh met
 Maartt (∴ Maarstind); 2 Floels Kræffuer, brune och
 svarthe; en leffuerfarvet (∴ farvet) Palltzgrock af Purre-
 prian; en graa ængelske Kiortell; viid (∴ henved) 4
 Nøtger, (som der) hengde Støcker Guld y. It. en
 Perlehue saa goed som 100 Gyllen; en Perle-benicke
 (med) 2 slagne Guldladh; 8 Skryn met myn Høstrus
 Lynkledher oc andhet; 10 Alne Sloyer; ett Gylthen-
 stycke Sengenklædhe; ett Hoffvid Dyne-Voor og 3 Pudhe-
 vor aff Gyllenstycke och røtt Floell fordeelth; 4 Lyster
 met Guldt oc Solff till en Sæng; it. grøne og rødhe
 Silcke-Sperlaghen aff Taffth till 4 Sænghe trintt om-
 fringh, 4 Alne sidhe; 2 Kapper aff Sjindall; ett nøytt

Spærlaghen om en Sæng y mange Farffuer; 4 nøy
 Kræfte-Spærlaghen, grøne och rødde, 4 Alne sidde; 3
 Kapper met Knöttingh och Sayen till 3 Sænghe; 6
 Dvellicken Spærlaghen, 3 Alne side. It. etth Silckestøcke
 Sengklædde met Floell och „Boven“, (som) kom aldher
 (o: aldrig) paa Sengh (og) stoid meg 100 Mk; 2
 Silcke-Kyrtler aff Szindall, nøy; 10 flamske Sengklædde;
 5 Norrenbærig Sengklædde; 2 Støcke met Guldfkandt
 (o: Guldfkind); 12 stvore Sengklædde, som vore giordde
 y mitt egbet Huuſ; 30 spiiſke Sengklædde; 3 nøy Flamske
 Drættther (o: Dvertærl); 3 nøy sidde Drættther; 6 gamle
 sidde Drættther; 10 nøy Hivendhes (o: Hyndes) Daar;
 12 Dffuer-Slettther af Sayn og Knötting; 10 Bænde-
 dyner; 50 Hivendher (o: Hynder), nøy och gamle; 40
 Lærlaghen. It. 6 Dæggher Nottlaſt oc Sømſte Skind;
 40 blaa Dictenſ Herredyner; 5 Dundyner; 12 Pudher;
 60 spiiſke Dyster 5 ſtaff (o: Fiſſkaſt); 5 Follæbordh;
 12 Skiiſfuer; 30 Dræter oc Pryſte Kiiſtther; 6 hollandtſke
 Senghe; 4 Par Hollandſ Lærridſ Laghen; 80 Par spiiſke
 Laghen; 10 Dughe, ſprængedh och føyde met Silcke, 15
 Alne langhe, 2½ Alne bredde; en Dræygels Dugh, 16
 Alne langh; 10 langhe blaa føyde Dughe; 5 Dughe,
 (som) ærre vefne y Dræygell och Skafftaffll (o: Skaf-
 tabl); 10 Hørgarns Dughe, 13 Alne langhe; 3 Skiiſſue-
 dughe, met Silcke ſpranghed, en aff Damaskis Dræyell,
 2 aff vætt Dræyell, 2 aff ſmaat Hollandſ Lærid; 20 hvidde
 Skiiſſuedughe aff Hollandſ Lærid; 2 blaa føyde Skiiſſue-
 dughe; etth hollandſ Læridſ Handklædde, (med) Silcke
 ſprænged; 2 Silcke føyde Handklædde; 4 Drægels
 Handklædde; 5 blaa føyde Handklædde; 10 Bylæghe,
 ſaa langhe, (at) the kundde naa om en Skiiſſue; 15
 ſmaa Hørgarns Handklædde; 12 Szervitt (o: Servietter)

aff Drøygell och Hollang Læriidt; 10 Hollang Læridi; Pudhe=Daar, 4 aff them vor medt Silcke" (kongl. Bibl. Saml.). S. N. nævnes han som Nigeraad (Krag 2 p. 33, 54, 56; Schl. Saml. 2, 2, 164, 165, 166—69), og s. N. under og tilstedes Broder Niels Hanssen, Abbed, og ganske Convent i Ringsted Kloster, "at ærlig og velbyrdig Mand og strenge Ridder, Hr. Knud Muudt til Bidby, og hans fiære Høfstru, Fru Dorethe Wollesdatter, med et "begge theris Barn", som efter dennem Bidbygaard i Nrv tilfalder, mue i alles theris Liffstiud nyde og oppebærge Gæsterie, Jordfæstning, Ægter og anden Herlighed, som pleier at falde og af at gaae af Klosters Gods Tiurlunde, i Løffveherret liggendis (dog Hoffvedlandgildet reserveret); og alt slikt for Willie (s: Willighed), Hiælps og Bistand, den Hr. Knud Mud Klosteret i Ringsted i deres store Nød og Trang giort og bevist havde; med hvilken Hiælps de kongl. May. og Niget er kommen til Hiælps og Tieneste. Actum Ringstedkloster S. Laurentii Mart. Dag An. 1536" (af Stiftamtmd. Prigburs Saml. ved Kl.). 1537 nævnes han som Ridder (K. Hof. D. 2 p. 56). S. N. pantsætter Sophie Emikesdatter (jfr. 1536) ham en Gaard, som var hende pantsat for en Guldkjæde ifølge nedensstaaende Brev: "Jeg Saffye Emyckes Dather giør vuttherligdt och kiendes mett thette mytt obne Breff, thet ieg haffuer lonth aff eerlig och velbyrdigh Mand, Hr. Knudh Muudt tyll Bedby, Rydher, etth hundredh Marck y gamble fier Skellingh(er), Koningh Fredericks Mynthe; for huilcke forneffnthe hundredth ~~M~~ ieg hanem y Panth fetther en myn Gaardtth, legendes y Nør=Zulandtth y Kallør Been y Keelstrop By och giffuer oorligh tyll Land=cyldth III Orther Kuuorn, I Dttthyngth Emor, XXIII s,

med alle syn retthe Tillegellße, Agger och Eng, Skoff och Marc (og) Feedgangh, inthet undhertaget, huad thet helst eer oc tilligher aff Metthe, att haffue och nydhe oc bruge och beholle for ett frytth brugeligt Pantth intill ssa lenge, myn Søsther, Dorethe Gummicksdatter, indløjer same Gaardth aff forscreffne Her Knudth Rudth heller hans Arffuinghe och „anttvorder hannem en myn Guldkiede, som er giordt y Eß (s: i Form af S) och vegher (Wægten udeladt), ungersß Guldt och Mynisse Guldth, som hun haffuer aff meg, och ieg fornæssthe Gaardth aff hendhe y Pantth haffuer for;“ dhaa skall forscreffne Hr. Knudt Rudt beholle same myn Guldkiede intill ssa lenge, att ieg giffuer hannem eller hans Arffuinge fornæssthe hundrett Marc, som forscreffuett staar, udi slygh Mynise. Skede thet ssa, ady same Gaard bliffuer Hr. Knud Rudth affvundhen mett noghen Mettergangh, da beplygtther ieg meg och myne Arffuinge att bethale forne Hr. Knudt Rudt eller hans Arffuinge indhen sex Aggher och holde them ther aldelis udhen Staadhe y noghen Maadhe. Till ydhermere Forvaringh trycker ieg mytt Indsegell nedhen for thette mytt obne Bress, tylbedendes erlig oc velbyrdig Mand, Geryck Daa til Wolle-rup och Nielsß Marckuorsen till Braadhe, (at) dhy vyll bessegle mett meg. Giffuett paa Korsfor hellig tre Kongher Dag **M. D. XXXVII.**“ Udskrift: „Høstru“ Søffvess Bress paa **IC** Marc“ (kongl. Bibl. Saml.; men hvorfor hun fortrinsviis saavel her som i hans Brevregister af 1550 kaldes „Hustru“, er i Grunden vanskeligt at bestemme). 1538 blev hans Datter Birthe født (see **F 10**). **S. A.** maa han have været i en eller anden Forlegenhed; thi da tilskriver han Hr. Eske Bilde til Ballen (som var gift med hans Søsterdatter, Sophie

Krumedige) i følgende gaadefulde Udtryk: „Venlig Helsen
 kerl. tillseffuett mett vor Herre! Kære Her Wste,
 Svaager och synderlige gode Ven! jeg tacker tiig gangse
 kerl. och gierne ffor megett Wre oc Gott oc Belvellig-
 hiidt, thu meg altiidt beviist haffuer oc idelige ieg beffin-
 der aff tiigh, hvilkett thu skalkt altiidt forlade tiig till,
 at ieg vill være villigh till att forskyllett och fortiennett
 (o: forskylde det og fortjene det) mett (o: mod) tiigh i
 alle the Maade, iegh kand, ther y myn Mactt ær oc jeg
 veedt tiig till Willie ær. Kære Her Wste och Svaager!
 som thu begerer udy thitt Bress, att ieg screpttlige skalk
 giffue tiig myn Willie och Meningh tilkiende om then
 Talle och Handell, som thyn Hustru oc myn kære Søster-
 datter tiig tilkiende haffuer giffuett paa myne Beygne,
 saa staar thett meg icke fuldelige till att scriffue aldt
 Meningen till thetom; jeg talde gierne selff mett tiig,
 ther som thett stode till gørendes; then Tiidt thu komst
 offuer ffra Fyen oc till Kaarsfjor, tha vorst thu hastiig
 att drage ffra migh; then Tiidt haffde ieg gierne tallett
 mett theg baade ther om oc anditt, som meg Mactt paa
 laa; tha begaff thet siig icke saa, att jeg kunde talle naa-
 gett hemelige Talle mett tiig paa then Tiidt. Hvadt
 Fordragning paa Ferde ær eller Forhalendt (Forhand-
 ling?), ær icke for andett, endtt ieg icke kandt komme
 myne Venner till Ordg; ther mott thu vist forlade tiig
 till. Kære Hr. Wste! thyn Dienere Jørgen Nielsen
 antvorde meg **XLIII** vektige Gylde; de andre stode
 icke Beckt. Haffuer ieg anten Guldt eller naagen Deel,
 ther thu kannt gøre tiig eller thyne Børn Gaffn mett,
 tha raadt ther offuer, som thett vaare thitt eygett. Her
 mett tiig Guudt befallendes. Vader Daarethy (Wolle,
 hans Hustru) oc iegh sie tiigh oc myn kære Søsterdatter,

Jomffruer oc thyne Børn mange gode Metter. **Ex Wiidbøytorsdag** næst epter **S. Galli** Dag. **M. D. XXXVIII.** Knudt Rudt, Nyttber." Udskrift: "Erligh velbyrdig Mandt och strenge Nyttber, Her Wsge Bilde till Walden, syndt kære Svaager, venligen" (l. c.). 1539 havde han den Ubehagelighed, at hans Søn Otte (see denne!) blev sat i Fængsel i Hamborg. S. N. var han (maaskee netop i denne Anledning) i Pengesforlegenhed, som man seer af følgende Brev til den ovenomtalte Hr. Wsge Bilde: "Venlig Helsen kerl. fforssendt mett vor Herre! Kære Hr. Wsge, Svaager oc synderlige gode Ven! betæcker ieg tiig gangse flyttelig oc gierne ffor huseß Gode, thu megh altiidt giort oc beuißgtt haffuer udi mange Maade, hvilckett thu schaltt ffende meg gangse villigh till att forskylle oc fortienne meth tiig y alle the Maade, ieg kand oc veedt tiigh till Willie kandt være, som ieg desß plictuß ær, Kære Her Wsge! beder ieg tiig gangse gierne for huseß ieg kandt fortienne medt tiigh, att thu vilstt vell gore och lænne megh naagett Guldt' eller Daller eller oc Solff paa en Dag eller Tiidt, som tiigh selff tockes; tha vill ieg betalle tiig tiill gode Riede ygen eller oc gore tiig foruariidt mett mitt Godß epter thijn eygen Noyge. Kære Svaager! hielp mig nu medt hvadt thu kantt affstedtt komme, tiig uden Skade, att ieg kunde faa thett mett thett første, aldersijt till thenne Herre Dag, som nu forscressuen ær; oc æcker ieg medt Guudz Hielp att legge myne Børn ther naagitt till gode mett.¹⁾ Forladt mig, att ieg

¹⁾ Hveraf man saaledes næsten skulde troe, at han havde den Hensigt at drive en eller anden fordeelagtig Handel med bemeldte Penge og ikke blot dermed at udløse sin fængslede Søn.

viuder saa driktelige udt offuer tiigh; vill ieg medt Gudh
 Hiellp gøre tiig thet samme Skeel en anden Tiidt ygen
 baade y sliig oc andre Maade, nar thu mig tilfigendes
 vorder, som ieg defj plictuig ær. Kære Hr. Wffe! gør
 vell oc biudt mig Suar till medt thenne Breffuißer.
 Her medt tiig Guudt befallindefj. Maadt oc biudt altiidt
 offuer meg, som tiig bor att gøre, oc thet thu ingen
 Tuiffuell haffuer paa. Gør vell oc fle thyn kære Hustrue
 oc Børn mange tusinde gode Netter paa Dorithesf Beygne
 oc myne. **Ex Viidthøy** Torsdag epter Sancte Lucie
 Dag **M.D.XXXIX.** Knudt Muudt, Nyttther." "Kære
 Hr. Wffe! biudt mig ændfinde (o: alene) Suar till medt
 thette Buudt, huor megett ieg maa forlade mig till."
 Udskrift: "Erligh velbyrdigh Mandtt oc strenge Nytt-
 ther, Her Wffe Bilde till Walden, findt kære Ewaager,
 venligenn tilscreffuett" (I. c.). S. N. nævnes han som
 Nigsraad (Pont. 3, p. 245) og som Ridder og Nigs-
 raad (K. Hof. D. 1, p. 51), 1539 og 40 som Lehnsm-
 and paa Korsjør (D. Mag. 6, p. 37), 1541 som
 Ridder og Nigsraad (Nyge p. 44). S. N. sættes han
 til Gidsel hos Kong Gustav i Sverrig (Krag p. 242;
 Holb. 2, p. 360). 1542 er han i Strid med en af
 sine Naboer om en Bondekarl, som begge vilde tilegne
 sig, og hvorom man har hans Brev som følger: "Ven-
 lig Hellsen medt Guudt forhendt! Kiere Knudt! (men
 hans Tilnavn nævnes ikke, og Udskriften mangler paa
 Brevet)¹⁾ som thu giffuer tilkiende, att ieg sagde tiig till
 medt Handt oc Mundtt, att ieg vilde ffende tiig then

¹⁾ Dog var det uden Tvivl Knud Gyldenstjerne, som den Tid
 havde Kallundborg i Forlehning og altsaa var hans Nabo
 som Lehnsmænd.

Karll, nar vii komme aff Skaane; saa haffuer ieg aldre sagdt tiig eller naagen goidt Mandt (o: Ndelzmand) naagett till, att ieg jo haffuer holdett (o: holdt det). Thett Bress, kongl. Maj. screff tiig till, thet lydde paa tiig eller thyn Fogett y thyn Fraværelse; for thet Ordg Skyldtt torde huerken myn Hustru eller myn Fogett lenger forholde thett hoos thennum, men skickede baade Bressuit oc Karlen till thyn Fogett, Niels Scriffuere, oc bœett myn Fogett Erich første Gangh till, hvor handt kunde komme hannom till Ordg, tha vilde handt komme till hannom; saa bœett Erich myn Fogett till, att hand schulde finde hannom udy Auerop then samme Dag, ther handt kom tiidt till Erich. Then Tiidt myn Fogett kom till Auerop, tha var Erich ude paa Marnumme; saa fœer myn Fogett ther udt till hannom oc antvorde Erich kongl. Maj. Bress, som handt læsde først hemelige for siig self oc siden offuerliudt, som huer Mandt hørde, ther tillstede vor; saa kantt thu vell betæncke, att the icke kunde vide, huadt ther stoidt i kongl. Maj. lucte Bress, mett mindre endt the haffde hørdtt thett læsis. Tha haffde handt samme Karll medt segh, oc holtt handt viidt Ledett, som mandt far indtt paa forne Ornummen; tha tilbœett myn Fogett Erich Scriffuere, att samme Karll vaar tilstæde oc schulde gøre kongl. Maj. Bress Fylleste; haffde Erich begerett, att handt schulde fœrdtt hannom andenstedg, tha haffde handt gerne giortt thet; tha gaff Erich saa for Suar, att haffde kongl. Maj. undtt oc giffuet meggh samme Karll, tha motte ieg eller myn Fogett „hende“ then Sedtt aff hannom. Paa the Ordtt drog handt hjem, oc viste ieg icke andett endt thet, ther vell motte haffue bleffuit viidt oc ther meth være beslutiidt. Som thu giffuer tilkiende, ath thett ær

Klar aabenbarlige Løynen, som myn Suendtt sagde tiig om samme Karll, tha schalltt thu forlade tiig till, att ieg haffuer aldre fordt Løynen for tiig eller naagen. Som thu giffuer tilkiende, att ther er „en Meglere“ emellom os, huikett ieg befinder att saa ær; Guudt giffue, att thu vilde legge hannom aff; hoefz meg schall handt intiidt befindes. Kære Knudt! giffuer thu meg oc scriptlige tilkiende, att thett ær ett aff myn Hustrueß „Practicher, som hun ær vann att bruge,“ saa vilde ieg gierne haffue tiig ther om bect, att thesorn thu veedg naagre Practicher, ther hun haffuer bruggett anderledes, end som en ærliigh Dannekone bor att gøre, att thu vilde vel gøre oc giffue meg thett tilkiende; thi ieg icke kandtt forstaa thyn Menningh ther udy. Item Kære Knudt! epterthy att thu est then Karll saa hartt begerindes, saa sender ieg tiig hannom endtt nu, som ieg tillforn haffuer sendtt hannom till thyn Fogett, oc beder tiig gierne, att thu viltt lade hannom nyde kongl. May. Breff gott att (æ: Godt af Kongens Brev); hueß thu icke viltt gøre for myn Skyldtt; och icke offuerfalde hannom udy naagre Maade oc gøre meg thet Hoffmoidt (æ: Spott) uforstyldtt. Her mett tiig Guudt befallendes; gør ieg altiidt gerne, hueß tiig leefft (æ: lieb ist) oc til Wellie ær. **Ex Viidboy** sancte Poelsß Afften, **M.D.XL.II.** Knudt Knudt, Nidder.“ „It. Kære Knudt! mott thu vide, att ieg vilde sendtt tiig samme Karll tillforn, (men) tha vaar handt siuger; saa sender ieg tiig hannem nu, handtt ær vorden till Pafz, oc ieg ær kommen hiidt till Gaarden. Kære Knudt! ær thet saa, att thu icke endttnu viltt troff, att thett ær saa tilgaaett viidtt Punckte oc Article, som ieg nu haffuer screffuitt, tha vill ieg fløy tiig ther Sognevidende paa

aff gode Dannemendt oc Tingisvidende mett, om thu est thet begerindis" (Egl. Bibl. Saml.). S. N. blev han med Flere forskiftet til Bremen for at handle med de nederlandske Sendebud om en Fred mellem Kongen og Keiseren (Krag p. 247; D. Mag. 4, p. 49). 1543 feer man af et Brev, hans Søster, Fru Sophie (gift med Erik Bølle), har tilskrevet ham Fredagen før Midfaste Søndag (og som under E 10 vil blive anført), at han og Hr. Eske Bilde havde forlangt, at hun skulde møde dem til en bestemt Tid for at afsjøre deres Arveanliggender. S. N. tilskriver hans Frue, Dorthe Bølle, den ovenomtalte Knud Gyldenstjerne (See 1542): — — — —

„Kiere Knud! giffuer ieg Ettther kierliigenn tiill kende, att ieg loffuede Hr. Christiern Friis och mijnn Søstherßon, Clausß Basße, att fare tiil Bygholm tiill Ettthers Broder och the andre gode Mendtt, som the vore forsammelt, och forhørde meg, huij ieg icke fik thet Triickes Breff (∴ Trygheds Brev), som var gangen emellom the Skramer och mijnn Sønn (Erik eller F 6, som havde ihjelslaget Niels Skram); tha gaff the thennom saa for Svar, att Y toge thet mett Ettther emod alle theris Bilije och gjorde theris Undschillinge ther paa; kiere Knudtt! saa forstander ieg icke Etttherß Meninge ther paa, huij Y saa haffue tagett same Breff och aller (∴ aldrig) huercenn screffue eller gaff meg tiill kiende nogenn Deelle ther om Etttherß Bilije; och tiill mett haffue Y mijtt Breff och Segell ther offuen paa, lijdendes att holle Ettther och the andre gode Mendt the **IJ m** Jochims Daller och Steder= (∴ hantfeatistke) Penninge (som formodentlig udgjorde Mandeboden) udenn Skade; saa tøcker meg, att Y gore meg Urett ij saa Maade, att Y beholle mijtt Breff tiill thett andett. Jeg agtther

mett Gudh Hielp att vere hos Hr. Knud (∴ hendes Mand) ij Sjellijnd, om Gud vill føye meg Bør, indenn Mandag Affthenn; nar Gud vill ieg kommer til hannum, tha maa hann bliiffue vunderlige vedtt, att hannom och meg sliigt vederfariß aff the, thet icke burde att gøre; och maa han tencke, att ieg haffuer skickett meg ubespynderlige (∴ ubesindig) y same Sag, men(s) meg sliigt er offuer gangenn; saa beder ieg Etther gerne, att Y vill besynde Etther y same Sag, huad Urett och Foragtt Y haffue begijnt och giortt meg uti thet Stycke, att Y saa beholle mijn Bress, bode **II**; och sender meg mijtt igenn, om Y icke slaa Loffue tiill thett, och beholler thet andett, tiill saa lenge att Y saa Hr. Knudh Bress paa thet Lofftte och Tiillsaftn, ieg haffuer sagt Etther tiill; dog schulle Y alle (∴ aldrig) spørgett eller leffuett, att ieg (jo) vill holle mijtt Bress och Segell saa erligenn och vell, som nogenn haffuer giord eller schall gøre, ehuem the cræ, om Gud vill unde meg then Samvittighed, ieg haffuer paa thenne Dag. Thet Sticke, Y haffue giord meg mett mijn Bress, thett giorde meg verre end all then Skade, ieg haffuer faatt paa thenne Meijße; haffde Y screffde eller budett meg tiill y nogen Maade, for huad Sag Y haffde giordtt thett, och ieg icke tha ville haffue rett meg emod Etther, tha ville ieg vell haffue verett tilfredg, om Y haffde haffd nogen Orsage att giord meg sliigt ett Stycke; „thett gør vell enn Quinde saa ondtt som en Mandt, att hende fleer Urett uden all Orsage;“ jeg beder Etther gerne, retther sielff och sender meg ett aff mine Bress, huickett Etther tørker. Her mett Etther Gud befaledes. **Ex Møggelkier Odensdagh næst epther Misericordie Søndag Mar MD. XLIII.** Dorrethe Bollersdattther.“ „Be-

dendes Etther gerne, att **J** vill sije Etther Høstru mange **M** gode Natther" (af Klev. Saml. ved R. N.). Hertil slutter sig et Doc. uden Navstak, betitlet: "Thenn Scrijft efftersom then Tale tiill gic emellom the Skrammer och meg (Dorrethe Bollerss Datter)," saaledes lydende: "It. thette epttherscreffne bestaar ieg Dorrethe, Hr. Knud Nuudz, att thett seg saa forlob ij Horsness emellom the gode Mend och meg, som Hr. Knud Nud haffde tiillscreffuett, ther skulle forhandle thenn Sag emellom the Skrammer och mijnn Sønn, Erich Nuudtt. It. the forst tiillspurde meg, om ieg haffde Fullmagtt; ther svarede ieg saa tiill, att hueß ieg ville indgaa ij then Sag, ther ville ieg haffue Fullmagtt och giffue them Breff och Segell ther paa; och hueß ieg tiillsagde thennom, thett ville ieg holle thennom. It. saa begijnte the att tale och handle utti same Sag och bode thennom **J**m Jochimdaler eptther mijn Befalinge og theris egett Raad och Samtycke; the gode Mend ginge och tiitt emellom och haffde mange Ord paa bode Syder, att thett skulle komme tiill ænn goedt Ende; tha paa syfte, tha indgic ieg, att the skulle lade staa paa och biude thennom **I**m Jochimsdaler, thett ville ieg och villigenn indgaa; tha gaff the meg saa for Svar, att thesøm ieg ville udloffue **I**Jm, tha ville the gøre thet strax tiill en god Ende emellom os; ther sagde ieg nej tiill, att ieg icke kunde eller villde indgaa; therneft tha bade the gode Mend meg mett stor Bøn och raadde meg, att ieg skulle indgaa thet och lade komme thet tiill en endelig Ende; tha gaff vij thennom saa for Svar, att epttherdij Hr. Knud (Nud) haffde tiillscreffuitt och tilltroffuitt thennom att forhandle ij then Sag, tha ville ieg giøre epttheris (s: efter deres) Velie, dog mett sliigt ett Belfor, att ieg kunde saa **II**

Marq̄ Dag paa forte Sum, att Hr. Knud Nuud icke
 schulle bliffue ordloß, att ieg schulle loffue thenn Pen-
 ninge udt, att hann eller mijn Søn icke kunde kome
 affsteedt, thett ville ieg icke indgaa. Tha tiillginge Knud
 oc Otte Gyllenstern (og) Hr. Christern Friis; the sagde
 meg saa tiill, deß ieg ville indgaa thett mett forne **I J m**,
 tha ville the paa **Sti Antonij** Dag forelegge och betale
 then forste Penninge, som var Haldelen, att Hr. Knud
 eller ieg ingen Omhoff schulle haffue thesfor. Tha gaff
 ieg ther saa for Svar paa, att ville the gode Mend thet
 gore, tha ville ieg samtycke, att Hr. Knud och hans Søn
 schulle udgiffue the andre **VIIJ C** paa **Sti Antonij** Dag,
 som kommer, beregnett uti Gudj Aar **MDXLV**; och
 mett the Ord tha besluttett the all vor Tale tiill en
 cendeliig Ende; och sagde ieg tiill the gode Mendtt,
 thesfor thet bleffue nogen Gynder paa, att forte Penninge
 icke komme frem, som forskreffuett stander, tha schulle
 mijn Høsbunde udlegge thennom Tordegøß och Fylleste,
 saa the haffde Skiell for forte Penninge. Saa gjorde
 the Bress och Segell, som the ville haffuet, och intiid
 epther mijtt Naadt; the droge strax fra meg tiill Bigg-
 holm, och ieg var ij boyden (∞: indbuden); (men) ther
 ieg herde thet Bress, the ville giffue the Skramer, for-
 end thett bleff beseglett, tha svarede ieg thennom, att
 ieg icke saa vell indgaa thet; thi ther stoed saa screffued,
 the schulle „indriide“ ij Mübe och ther lügge, thiill the
 saa thes Penninge; thet Stijcke ville ieg icke samtijcke;
 meg sijuntiff att haffue Skade nog; dog gaff ieg the
 gode Mend Bress och Segell, om saa skeer, att the no-
 gett udlegge aff thes Penninge for mijn Sønn, tha
 schulle the saa Fylleste igenn ij vort Tordegøß, om vij
 icke formaa att giffue thennom Daler eller Steder-Pen-

ninge" (l. c.). S. N. faaer Knud Nud Pant i en Gaard i Slagelse ved følgende Brev: "Jeg Luße, Niels Schriffuerß Eptherlæffuerste, y Slaffuelsse gor vitttherlicgt och kendes mett thette mytt obne Breff, att ieg var paa Korsfor hoß erliigh och velbyrdig Mandtt, Hr. Knud Nuudtt, och hann aff ett venliigt Lonn och y myn "store Nød och Trangh" lonthe meg ty Marcß udy "fiortihenn Peninge" och j Synde (3: en halv Snees) Zachims Dalere; (for) hvilke forserne Peninge ieg hanem y Pantt settther mynn och myne Børnß Gordtt, som ieg sielff nu y boer, uti Slaffvelsse ffor ett frett brugeliggt Pantt, indtiil saa lenge ieg giffuer hannom eller hanß Arffuinge forserne Peninge igenn y sliig Montth, som forserreffuett staar. Och bepliggher ieg meg och myne Arffuinge att holle Gordenn viid Liige och Heffdt, som hand nu forfunden er, och giffue hannom eller hanß Arffuinge huertt Mar tiill Husfleye tiill Suel "fyre Marcß" rede Peninge. Er thet saa, att ieg tagher flere Peninge aff forserne Hr. Knud Nuudtt paa same Gordtt, tha bepliggher ieg meg eller myne Arffuinge att giffue forserne Hr. Knud Nuudtt eller hanß Arffuinge flere Peninge tiill Leye om Maritt, ssum Skielk kan følge; och schall thet ingenn saa same Gordtt enttthen tiill Pantth eller tiill Kiøpß uden forserne Hr. Knud Nuudtt eller hanß Arffuinge. Tiill ydermere Bettneßbyrdtt och bedre Fornaringh tiillbeindis (3: tilbedendes) tyise epterserne Dannemendtt, som er Mesther Ingymmer, Sogneprest y Korsfor, Hansß Thomesßen, Borgemesther, och Esbernn, Byfogitt *ibid.*, att the vyll besegle for meg, "thy ieg haßfuer icke sielff Indtzegle." Screffuett paa Korsfor **Divi Antonii** Dag (3: den 17de Jan. eller 13de Juni) **An. Dn. M. D. XLIII°.**" Udskrift:

„Luffe Degenss Breff paa thenn Gordtt y Elaffuelße“ (kongl. Bibl. Saml.). Den gode Kone maa imidlertid kort efter have trængt til flere Penge paany; thi endnu i s. N. folgte hun Gaarden til Knud Rud, hvorom det i et andet Document hedder som følger: Jegh Oluff Nielszen kiendis mett thene myn egen Handskrift, ath ieg paa alle myne Søsten Vegne ssaamtycker och tillstaar, ath thet er vor ffullkomeligh Bilghe, ath vor Modher haffuer pantet och sold till euindeligh Eye Erligh och Welbyrdigh Mandh, Hr. Knudt Rudt, Høffuismand paa Korsør, vor fferne (s: fædrene) Gaard, ligendis y Elaffuelße paa Emedegade, y Lenge och Brede effther Skidebreffuens Lydelße, som myn Moder och Søstre ther paa haffuer; ath myn Moder och ieg paa mine Søstken Vegne haffuer anamit ffillyst och ffult Verd derffore; ath vy tacke hannum ffor goodt Betaling och vell nøffuis och tacke hanum, ath handt ville hielpe os mett syn Peninge y vor Trang och Nødt; thet bestaar ieg meth thenne myn egen Handskrift, ath haa er y Sandhedt. Screffuit paa Korsør alle Helgen Afften. **M.D.XL.III.**“

Udskrift: „Oluff Nielszens Breff paa ten Gaar y Elaffuelße“ (l. c.). 1544 omtales han som Eier af Bedbygaard, den han ombygte (Atl. 2, p. 422; 6, p. 254) af massiv Grundmuur i en sluttet Firkant, den søndre Længde paa 3 Etagers Høide, med Grave og Vindebros (thi at det var ham og ikke hans senere Navner, der opførte den, sees deraf, at det hedder, at han vel bygte den, men at hans Familie dog først fuldendte hans Bygning). S. N. skulde han være død (Hvitf. p. 1538; F. 8, p. 264); men det er urigtigt og formodentlig en Forverling med hans Frue, Dorthie Døles, Død 1545 (see *infra*!); thi 1546, den 30te Juni,

tillskrev Oluf Galde ham et Brev, hvoraf Noget er anført i Saml. til det norske Folks Sprog og Historie 1, p. 382 (ved R. N.; hvor tillige gjøres opmærksom paa, at den Familie, hvortil denne Knud Mud hørte, ikke maa sammenblandes med Familien Nød, hvoraf den i Reformationstiden i Norge berøgtede jydsk Adelsmand, Thore eller Thord Nød, var, som undertiden skrives Thor Mudt). 1547 sidder han endnu i Raadet (Krag 2, p. 177). 1549 (rettere 1548; Krag p. 314) seilede han med Fred. 2den som Prinds til Norge, da han der skulde hyldes (N. Saml. 3, p. 276, hvor denne norske Hylдинг urettelig ansættes til 1549, ligesom i Hvittf. p. 1541 til 1547, da derimod Sandheden ligger midt imellem begge). 1550 skriver han følgende Brev til Hr. Eskelilde (som var gift med hans Søsterdatter, Sophie Krumedige): „Venlig kjerlig Hielsen forsendtt mett vor Herre! Kiere Hr. Eskel, Nersystemne Barm oc synderlig gode Ven! betæcker ieg teg ganske flittig oc gierne for alt Er (o: Gæ) oc Gott, tu altiitd hæffuer beuist meg y mange Mæde, huilcke tu skal altiitd finde meg ganske velluilligen till att fortienne oc forshylde mett teg mett huis Mæde, ieg kand oc ved teg till Wille kand vere. Kiere Hr. Eskel! giffuer ieg teg kjerliigen till kende, att thitt Breff lam meg till Hende y iafftis, lydendes, att myn Fogit paa Møggelkier skulle lade felle oc hugge y Din Skuoff, som kallis Raadall; ieg ved inthet theraff; ieg ved icke retther, ind Raadall ligger till Møggelkier; oc skal tu findit (o: finde det) saa, att thine Fogder oc Eric Mattsens (Bolles) Fogder thi hæffuer forhuggit Eders Skouffue, nu ville thi gierne vere ind mett mitt (o: i med mit), for ieg hæffuer latt frie (o:

fredet) myne Skouffue; thet skaltu finde saa, naar Gud vill, thu kumer paa Skouffuen. Som tu oc skriffuer om en Jord, som ligger paa Belløs Marsk, som heder „Trettbejord;“ thend Jord ved ieg inthet aff, och vill ieg skriffue myne Fogit, huor thet er fatt om thend Jord, oc vill ieg oc saa scriffue hannom, att han skall vere thit ubeuard (∴ ikke besatte sig dermed); oc hobeß meg, naar han kumer selff til Ords, att thett skall icke alt saa vere, som the haffuer sagtt for teg; oc ville ieg nødig, att enthen ieg eller nogenn aff mynne skulle føre seg ind mett nogen paa teg eller thine Bynder; vaar ieg tilstæde, taa ville ieg saa vell suare for thine Bynder som for myne, som vy er hueranden plectiig. Her mett teg thend euige Gud befalendes! Mad oc byd altiid offuer meg, som teg bør att gøre. Skreffuitt till Wiidby Fredag næst effther **sante Mathei Dag Arr M. D. L.** Knudtt Rudtt, Wiidder.“ Udskrift: „Erlig oc velbyrdige Mand oc strenge Wiidder, Hr. Esche Bilde tiill Wallind, sin tiere Neersyfften Barn oc synderlige goude Ben, venliig tiillscreffuett“ (Kgl. Bibl. Saml.). S. N. har han ladet optage et Brevregister over sine Adkomstbreve og Documenter; og da vi tilforn have seet en Deel af hans Bohave og øvrige Løvere (1536) opregnet, vil det vel heller ikke være uinteressant at see sig om i hans Archiv eller Brevkammer, hvor i Grunden hans vigtigste Rigdom fandtes. Bemeldte Brevregister lyder saaledes som følger: „Thette epterne ær Register paa myne (Knud Rud til Bedbys) Jordttbreff epter **A. B. C.**, saa att mandt thess redeligere (∴ mere paa rede Haand) oc beydre kandtt finde them, nar the udy Wfker oc Skryn opledis skulle. 1550:“

A. I thette Wfle ær Bress paa thet Bøggstedt oc Skøgg-Wengh y Tornbaareg, som ieg kuffte aff Anders Knudtsøn.

it. ett Bress paa then Gaardt viðt Stranden y Kaarsfær.

— Eygdoms Bress paa then Gaardt y Tornbaarigh.

— endt itt Eygdoms Bress paa samme Gaardt.

— ett Skødebress paa then Gaardt udy Kaarsfær, som Niels Maagensen solde.

— itt andet Skødebress paa samme Gaardt.

— Bress paa then Gaardt y Strandgaden viðt Kaarsfær.

— Skødebress paa then Gaardt, ieg kuffte y Slægelse aff Niels Scriffuere y (3: *ibid.*), som kaldes Stegere.

— Nugsæ (læs: Luge) Deygens Bress paa samme Gaard oc hendes Søn Bress paa samme Gaardt (jfr. 1543).

B. I thette Wfle ær Eygdoms Bress paa then Gaardt y Kongstedt udy Ffareherritt.

it. Laug paa Lagheffdt paa Juens (?) lundt y samme Herrett.

— Eygdoms Bress paa then Gaardt y Dalby y Namsø Herrett.

— Eygdoms Bress paa Hans Deygensøn Gaardt y Ugerløse.

— Duff Daais Bress paa then Andpartt, som handt solde Hr. Mag Erichsen (Wolle) y then Gaardt y Driffloff.

— Eygdoms Bress paa then Gaardt y Nyge.

C. I thenne Bſte ær Hr. Tønns Breff paa **III** Gaarde y Marly oc **II** Gaarde y Torsſlunde.

it. Forhøygelſke Breff paa thet Godg udy Marly.

— Palne Tønſſønſ Skiftebreff meth Hr. Iſve Haſſe om **II** Gaarde y Marly.

D. I thenne Bſte ær **II** Skodebreff paa then Gaardt y Ffulerbierigh.

It. **II** Skodebreff paa then Gaardt udy Ffaarderop.

E. I thenne Bſte ære Eygendomg Breffue paa Wiidtoy.

F. I thenne Bſte ære ett Breff om en Biſcopg Hatt, (ſom) kom till Raboo.

It. ett Breff paa Tønſ Perſſønſ Gaardt udy Kulby oc paa Niels Cantorſ Gaardt y Herſloff oc paa en Gaardt y Konghſtedt y Fareherritt.

— ett Breff paa then Gaardt y Feligſloff oc Eygendomg Breff paa ſamme Gaardt.

— ett Papyrg Breff, lydendes paa ſamme Gaardt.

— Skodebreff paa en Gaardt y Flackebiergh, liggendis y Bierge.

— Breff paa Luntoffte.

G. I thenne Bſte ære Skifte Breff epter Hr. Erich Dønſon (Moſenkrang).

It. **II** Breff, Hr. Niels Erichſon (Moſenkrands) gaff Torgen Muudt, lodendes pa **III** C **M**.

— et Register pa then Lad, ſom gic effter Hr. Erich Dønſen.

H. I thenne Bſte ær itt Breff paa then Gaardt y Buckerop.

It. Hr. Hynrich Meynſteropſ Breff paa Toſterop.

— Breff paa Iſerbooy oc Waſloff.

- ett Bress, lydendes paa en Gaardt udy Halle-
boey og en udy Muldrop.
- Eygendomsz oc Pantebress paa then Gaardt y
Squaldrop.
- Hr. Erich Effuertsønsz Bress paa **XXX** M^h.
- Skifftebress epter Biscop Nielsz Skaffve.
- Hr. Peder Andersønsz Testamente, som vaar
Gannid y Noske.
- Eygendomsz Bress paa then Gaardt y Søerop.
- Eygendomsz Bress paa then Gaardt y Laagefkou.
- Eygendomsz Bress paa then Gaardt y Nørre-
Dalbye.
- Bressue paa thet Godz y Luntoffte oc Bol-
dersbrøndt.
- Bress paa then Gaardt y Uglebye.
- Eygendomsz Bress paa then Gaardt y Hverløse.
- thu Bress paa en Gaardt y Faarderop y Ham-
mersherritt.
- Pantebress paa then Gaardt udy Orsloff y
Ringsstedeherritt.
- Biscop Nielsz Skaffvesz Bress paa en Gaardt
y Tofterop.
- Bress paa **II** Gaarde y Herffoygle.
- Eygendomsz Bress paa en Gaardt y Orsloff y
Flackebiierg Herritt.
- Bress paa **II** Gaarde y Herffoygle oc y
Evangberig.
- Bress paa Herrigloff y Laalandt.
- Bress paa Dyerstedt oc paa Søerop.
- Eygendomsz Bress paa en Gaardt udy Stubberop.
- Nielsz Marqvorsønsz Bress paa thet Godz y
Laalandt.

I. I theane Wffe er en Tingbøindt paa Taa-
berop Skouff.

Jt. Tingsvinde paa en Jordt y Dalby.

— Hr. Pederss Bekiendelſe Breff paa Nedersloff
Saagen.

— Hr. Oluff Nielsenss Breff paa **I C** Mark.

— Baffes Breff paa **X** Skp. Bygh y en Gaardt
y Sfaardrop.

— Sognevidende paa then samme Jordtt.

— Quittang att (=: aff) Peder Niels., nar handt
ſit annammit Leyge aff then Gaardt y Slagelſe aff
Oluff Fonboe, ſom thet Steenhuſ ſtaer paa.

— Hr. Wffe Bildes Breff paa the Gaarde y
Liungsbed.

— Hr. Holger Noſenkrandsſs Breff, att handt
haffuer annamit itt Skrin, fult aff Breffue, ſom haffuer
ſtaaitt paa Widtboey y lang Tiidt.

— en Udtſcrifft, att Hans Nuudt haffuer thet
Breff paa Brende Wille.

— Melcher Mangſouſ Breff paa naagit Guldt,
ieg betalde hannom.

— en Quittang aff Fru Anne Holgerss paa hun-
drit Mark.

— Hr. Mag Erichſſons Breff paa **I C** Gyl.

— en udtſkaaren Scrifft paa thet Godg, ieg ſſit
y Skelſkor y then Kiifte (?).

— **II** aff Huſfru Saaphieſs Breffue (jfr. 1537)¹).

¹) Jeg veed ikke, om den Titel af „Husfru,“ paa hvis Eien-
dommelighed jeg allerede under 1537 har gjort opmærksom,
ſkulde betegne det Samme ſem „Huſtru,“ der efter P. Syvs
Forklaring var en Titel for Bødnernes Kone, medens der-
imod blot Riddernes Kone kaldtes Fruer; jfr. Dron 2, p. 204.

K. I thenne Bſte ær Fru Anne, Hr. Oluff Galdeſ, Breff paa **V** Gaarde y Laalandt.

Jt. Clauſi Eggertzſønſ Breff.

— ett Sognevindene paa Grønolthe Glett.

— ett Breff, lydendes paa en Gaardt y Orſtede, en y Bændrop oc en y Gummeroddt.

— Breff paa **II** Gaarde y Høyngø oc **II** y Olby oc en y Bændløſſe oc flere Fru Anneſ Papyriſ Breffue.

L. I thenne Bſte ær Ditte Muudg Breff paa then Skade, handt kom y, ther handt laa y Hambaarigh.

Jt. et Mændrop Holckſ Breff paa Søffren Stampiſ Bøygne.

— Jenſ Daaeſ Breff paa hundred Marc.

— Breff paa Biſcopſ Tienden y Skellebierig.

— Breff paa **XL** Gl. aff Hr. Johan Walkendrop oc hans Søſken.

— Breff paa Orſløff oc Saalbierig Kyrcketiende.

M. I thenne Bſte ær Inventarium till Kaarſør Slot.

Jt. Konningh Criſtiernſ Breff paa Søbye.

— et Breff paa Godg, ieg kofte aff Sver.

— ett Eygendombg Breff paa then Gaardt y Gørſtinge.

— Breff paa Kongſtedt.

— Breff paa Bændgløff.

— Breff paa **III** Gaarde y Baærop, Tengerop oc Oſterop.

— Plantebreff paa Kongſtedt.

— Duitang paa **III C** Daller paa Jep Tordt (?) fønſ (maaſkee Thordſønſ) Bøygne.

— Jørgen Muudg Breff paa Kaarſør.

— Pantebreff paa Godtz aff Andtuorloff oc Breff paa then Gaardt y Slagelsse aff Peder — —

— Breff paa Kaarsfor till migh.

— Breff paa Mannis Godtz.

— Breff paa Wendhloff.

— Breff paa **II** Gaarde y Mierløsse.

— **III** Breff paa Tiorlunde (3: Tiorlunde).

— 1 Perg. Matte (3: Magte) Breff paa **V C** Daller oc Otte Rug Breff paa Bengloff.

N. Y thenne Wffe ffrandeh alle the Breffue paa then Gaardt oc Godtz y Kypnehaffn.

O. Y thenne Wffe ær Ffru Inger, Laurig Magsøns, Breff paa **III** Gaarde, som myn Herre y Pant haffuer (senere udslettet).

Jt. Huusfru Saaphiesz Skødebreff paa en Gaardt y Kæstlerop y Kallø Læen.

— **III** Knippe meth Quitangse Breff paa Kongskatt oc andre Pendinge.

P. Y thenne Wffe ær Breff af Peder Greygersøn paa en øde Jordt y Dreby y Høffve Saagen.

Jt. Nielsz Marquorsøns Breff paa **VIII** Gaarde y Laalandt till Egendom.

— Egendomz Breff aff Nielsz Marquorsøn paa then Gaardt y Orsloff.

— Nielsz Marquorsøns Breff paa thet Altter Godtz.

— Genbreff aff Nielsz Marquorsøn paa **VII** Gaarde y Fflackebiergh Herret.

— **II** Breffue paa en Gaardt y Kulby.

— **II** Breffue paa en Gaardt y Horsløff, (som ligger till Hellig Giesthuß y Slagelsse (derhos strevet: løst).

— Magelagsbreff aff Fru Leene paa thet Godg paa Stiisness.

— Hr. Steen Svantes Breff paa Knudtt Muudg Ffenghel (jfr. 1510).

Q. I thenne Wste ære Skrifftebreff paa Fulefanghgaardt y Laalandt epter Erich Neb.

Jt. Breff paa Gremmelsterop **ibid.**

— itt Laasebreff paa Ffulsangh.

— Skodebreff oc Laasebreff paa Fulsang.

— itt Siunsbreff paa en Wng udy Glymminge (eller Glymminge).

— ett Tingsvinde, att Duff Gbye haffuer laage- lige forfuldt syndt Diele till Laalandg Landgtingh om Fulsanghgaardt.

— Abbedighsens Breff y Mariboo paa Fulesangh.

— Breff paa en Gaardt y Herrigloff.

— Skrifftebreff paa Fuelsangh.

— fierde Dom paa Pergment, att Fuelsang er forffuldt till Laaeh.

— **II** Breffue paa Lille Bregvinde y Ffalster.

R. I thenne Wste ligger alle the Breffue paa S. Anne Capelle Godg y Slagelsse oc Dombreff, som mig bleff tilbømdtt (jfr. 1530).

S. I thenn Wste ære Breff paa **II** Gaarde, som ieg fick aff Hr. Dyge y Skiolde oc Klackrundt.

Jt. Breff, att Peder Holdt bepliektiidt segh ingen anden att sellie sit Godg Møgelker endt Hr. Hynrich Knudghjen.

— Skodebreff aff Peder Holdt paa Møgelker.

— itt Bederkendelsse Breff aff Hr. Mrell Lauesjen till Clausholm.

— Tingsvinde, at Hr. Erich Dgssøns Fjogett bud seg y Nette met Fru Gretøff (o: Grethe), Hennicke Lymbeck, ther hun talde om Møgellær.

— Skødebress paa en Gaardt y Støerop.

— Drottningh Daarithys Bress, att Hennicke Lymbeck skotte Møgellær till Hr. Erich Dgsson oc Hr. Knudt Henrichsen Møgellærgaardt.

— Bress, att Hennicke Lymbeck haffuer annamit Fylliste for Møgellær aff Hr. Erich Dgssen.

— Skødebress paa Møgellær oc Holmen.

— it Tingsvinde, lydendis paa the Bressue, som ære till Møgellærgaardt.

— endt itt Skødebress paa forne Møgellærgaardt.

— ett Tingsvinde paa Skulffholt.

— Peder Holdts Bress, at Møgellær vaar opboit (o: opbudet) till Tinge, før thet bleff soldt.

T. I thenne Wste ær Tingsvinde om Markeskæl mellom Møgellær och Gram, østre oc vestre Nobolle Markær.

It. Bress paa then Gaardt y Geedtsstedt.

— Bertell Ffrisses Bress paa en Gaardt udy Skiolde.

— Hr. Henrich Nielsøns Bress paa en Gaardt y Frederop.

— Bress paa then Gaardt paa østre Nebelle.

W. I thenne Wste ær II Bress paa II Gaarde y Logetuedt.

It. II Bress paa Stenløsse lille.

— X Bress paa Skellindgtuedt.

— Bress paa en Gaardt y Baarsøherrit.

— et lidet Latine Bress paa Størstøerop (eller Størstøerøp).

- Nigenß Breff paa en Gaardt udy Karsholm.
- Per Greygersøns Breff (paa) **II** Gaarde y Laalandt.
- Breff paa **I C** Mark, Hr. Mag. Sollier betalitt Østfeldt Goye.
- Breff paa **I m** Mark, Otte Huudt betalde Hr. Hynrich Krummedige.
- Breff paa en Gaardt y Sørsløse (ell. Sørc-løse).
- Breff paa en Gaardt y Nestsuidt.
- Breff paa Bedermøllen for Kaarsør.
- Pantebreff paa en Gaardt y Taagefluuff.
- Eygendomsß Breff paa then Gaardt y Bøge-lundt.
- Tage Olssøns Pantebreff paa **II** Gaarde y Skellendgtuedt.
- Breff paa the Gaarde y Helsinge.
- Per Andersons Skødebreff paa en Gaardt y Kaarsør.
- Breff paa then Gaardt y Høstentorp.
- et Breff paa Torpe om **III C** Daller.
- Breff paa Hallager oc Baaselunde.
- Søffren Stampis Breff paa Karusholte oc Drøflerbierigh.
- Breff paa Noerbø, **II** paa Wæsløff.
- endt **II** Breffue paa Karsholte.
- Breff paa then Gaardt y Buckerop.
- Eskell Goyesß Breff paa **II** Gaarde paa Stiis-ness (senere overstreget).
- Eyendom paa Gerløffe.
- Breff paa en Gaardt y Mullerop meth mere Godg.

- Fforhøyngelse Bress paa **II** Gaarde udy Hersløff.
- Abbedens Bress aff Soere paa **III** Gaarde y Muldrop Pantt.
- Hr. Tyge Krabbis Bress paa en Gaardt y samme Stedt (senere overstreget).
- **III** Bressue paa Hallebooy oc Helsinge.
- itt Bress aff Erich Northenssen paa en Gaardt y lille Fulden.
- ett Bress aff Per Dre pa Balsby Mølle.
- X.** Y thenne (Wfle) are ett Bekendelse Bress aff Erich Bollier paa nogen Jordtbress, som handt haffuer att gemme ffor og baade.
- It. Bress, Fru Margrethe Bollier haffuer schreffuit, att hun haffuer anttuordet Erich Magsen (Bolle) et Bress, som lyder og baade paa.
- Skifftebress paa Eygendomß Godg epter Hr. Mag Erichsen (Bolle).
- Pantebress paa allt thet Godg, som mig tilfaldtt epter Hr. Mag Bollier y Selandt.
- Skifftebress paa Fuellang emellom Erich Bollier oc mig.
- Eygendomß Bress paa Nybolle Haffue.
- Eygendomß Bress paa then Søsterdeel, jeg sid aff Erich Bollier paa Møgelkær.
- Bress paa Møgelkær aff Hr. Wfle Bilde.
- Erich Nuudy Dreffende Bress (see 1543).
- It. y thet lilde beslagne Skrin:
- Bress paa Harestedtt Gaardt och Boy meth andre løse Pergementz oc Pappers Bressue.
- It. ett Genbress aff Hr. Wengelbrecht paa **III** Gaarde.

Y. I thenne *Weste* ære naagen lese *Handtscriffter* udy; och y then anden ære the *Breff*, som lyde paa *Landgdommerens* *Sønner* (læs: *Bønner* o: *Bønder*).

Z. I thenne *Weste* ære the *Breffue*, som lyde paa thet *Skiff*, ieg loedt tage for *Skelskør*.

It. y then lilde *Tønne* er *Quitanser*, *Megnstaff*; *gamble*, som ingen *Mactt* paa ligger.

It. y then lilde *Kiiste* ere ingen *Breffue*, som *anrørindes* ære, uden *gamble* *udtloffuede* (o: *udløbne*) *Breffue*; oc en *Weste* er thet meth *Breffue*, som lyde paa *Suingelbierigh*, som thet *staaer* *screffuit* uden paa *samme* *Weste*.

AA. Hans *Willomsens* *Breff* pa the **II** *Gorde* i *Dylitt* ere y dene *Esge*.

It. ett *Skifftebreff* aff *Hr. Jens Nuud*, *Jøren Nuud* och *Wilhielm Nuud* (1429).

BB. I thenne *Eske* er *Fru Anne Pedersdatters* (*Jernstjægs*) *Breffue* och *Evend Gallis*; oc er i **II** *Esler*.

It. *Torbern Billes* *Breff*.

CC. I dene *Eske* er *Per Dris* *Breff* pa the **III** *Gorde*, han fick aff myn *Herre* pa *Stifnes*, oc the, myn *Herre* fick aff hannum.

It. thi *Rudirs* *Breff* paa thet *Skyffthe* oc *Loder*, som gick y mellum thenom“ (kongl. *Bibl. Saml.*).

1551 var *Knud Nuud* endnu paa *Netterthing* i *Kjøbenhavn* (*K. Hof. D. 1, p. 149*). *S. A.* omtaler *Erasmus Lætus* ham ogsaa i sit *Carmen gratulatorium in redit. C. 3* paa følgende *Maade*:

Hunc sequitur, nomen tribuit cui Rudhe, Kanutus,
„moribus insignem“ quem liqvet esse virum;
ille senex venerandus & omni dignus honore

dinumerat vitæ plurima lustra suæ.
 Huic quoque Sicilides non tristi lumine „Musæ”
 Pegaseo dedecrant flumina larga sinu,
 & cultam „studiis” primam fecere iuventam,
 quæ monumenta ætas fida senilis habet.
 Peneque postremis „industria” vera diebus,
 olim quæ viguit chara iuventa, manet (R. N.).

S. N. gjør Chr. 3 vitterligt, af ret vitterlig Gjæld skyl-
 dig at være Hr. Knud Mud til Vedby, vor Mand og
 Naad, 228 rhinske Gylde i Guld, 8 Jochimsdaler,
 9½ R Lybsk og 248 R danske Peninge, for hvilke han
 pantsætter ham vort og Kronens Gods, som kaldes Man-
 nes Gods i N. Jylland i Kallø Len, som er 3 Gaarde
 i Dagsstrup, 2 Gaarde i Mørke, 3 Gd. i Tømmestrup,
 item 3 øde Gaarde, item 4 Gaarde i Svilsager og
 Koustrup i Holbiergherred (læs: S. Haldherred), som
 er 5 (læs: 15) Gaarde, som han nu selv i Være haver.
 Dat. Nyborg Sond. næstefter hellig 3 Kongers Dag
 1551 (af Reg. o. a. Lande ved R. N.). 1552 tilskrive
 den s. N. afdøde Eske Wildes Sønner, Peder, Jørgen
 og Hartvig Wilde, Hr. Knud Mud følgende Brev, dat.
 Malmø Loverdagen **post visitat. Mariæ**: „Kiere Hr.
 Knudt, kiere Morbroder! (o: Mormoders Broder) giiffuer
 vij Ettther venligenn att ville viide, thett uti Dag vith
 Ettthers Thiennere er ofj komenn Ettther Schriiffuelse til-
 hande, huilkenn vij vel forstaaett haffue, giiffuennedes
 ther udindenn tilkiende om ett Gassuebress, som Koning
 Hans skulle hagde giiffuett Ettther salie Broder, Otthe
 Muudt, paa nagett Goudtz uti Norghe (see Otte Mud
 eller E 7), och same Bress skulle findes uti vore Verre;
 oc vore begerindes, att vij mett samme Ettther Thiennere
 skulle sennde Ettther same Bress offuer; haa giffue vij
 Ettther therpaa vennligenn tilkiende, att vii mett vore

Mettrarffuinge haffue samptøctt icke att ville opbrijde vore Bressuekljster, for vij ere alsammen tilstede; saa kunde vij nu paa thenne Tiidt icke opbrijde samme Kljster; thi hverckenn Henrick Bilde eller Laue Brock ere her tilstede; men nar Gudt vill vij forsamlendes vorde, och same Bress tha findes uti vore Gemme, tha skulle I thet gierne fange; eller thevsom vij kunde uti medell tiidt thet nogersteidz offuerkome, tha skulle I vere thet veist" (af Klev. Saml. ved K. N.).

Af 1553 har man endnu Tingsvidne af Tudeherred, Tordegods angaaende, Knud Rud af Bidby vedkommende; ditto af Flakkebjergherred, taget af Knud Rud, Adkomster og Afhændelser paa Gods angaaende, og endelig Erik Bøllers Misfave til Knud Rud om noget Gods (**Lang. Ind. Dipl.** ved K. N.). Og saaledes døde han først 1554 (Krag p. 376), hvorom det hedder i den gamle Familieantegnelse: "1554 tredie Paaschedaug, der Kloekenn vaar emellom 4 och 5, da døde Hr. Knud Rudt till Bidbye och (bleff) der begraffuenn" (Gl. Saml. 2, 1, 207). Ells. Bryske siger, at han var lærd og skulde have været Bisp; men han vilde intet og giftede sig derimod med Dorthie Bølle, Datter af Mads B. til Tersløse og Birthe Daae, som allerede døde 1545 (Klev. siger 1543), og hvorom det i den gamle Familieantegnelse (i Gl. S. 2, 1, p. 207) hedder: "1545 thend Torsdag nest epther S. Mortenns Dag, der Kloeken vaar emellom 4 och 5, døde Fru Dorethe, Hr. Knud Rudz till Bidby, i Risvnehaffnn och bleff ført der fraa och till Bidbye." Deres Børn see **F 5 sq. (E 5)!**

E 6 (—) Mikkel (Jørgensen). Af ham har man et Brev, dat. **Roskillie vigilia omnium sanc-**

tor. 1514, til Hr. Henrik Krumedige (hans Svoger), hvori det hedder: „som Edher vell fortender om the hundhret Mark, som Jens Stingerh skulle haffue, tha ma I vidhe, at Hr. Dyge Krabbe ville manett meg nu Herredag i Kalenborg pa hans Begne; thi bidher ieg Edher gerne oc kerlige, thett I ville vell giøre oc lade hannom so tesse forte Penninge, thet snarest I kunne, at ieg skall icke bliffue ordløs ther for ic.“ (Klev.). Der-næst et Brev fra ham til hans Søster Anne (H. Krume-diges Frue), men uden Marstal ic., hvori det hedder: „Kere Søsther! kan ieg icke skrive Edder, saa leth (=: modbydeligt) thet er meg, thet I erre saa kommen i then Ungenadhe med mijn Herres Nadhe; oc thet I ther intet twiøle a, thet the for eij Straff ther for, (som) ingen om gar (=: undgaaer). Kere Søsther! haffver Eddher Sven thalt meg thil om then Gar i Sterterop, oc vedh ieg Eddher ijngen Dhel ath hafve i then Gaar ic. Kere Søsther! om thij Peninge, iegh skal hafve af Norre, nar the kommer udh, tha stæck them myn Brodher¹⁾ ic.“ (l. c.). Fremdeles et Blad uden Marstal, Underskrift eller Udskrift, hvori det hedder: „Kere Fencke! mue I viide, at Ether Broder, Michill Rudh, acther seg strax i Faste aff Niiget oc acther no-ger Stund at bliffue udenlandz. Kere Fencke! sender ieg Ether J Aft Qventrudh (=: Angelika) Fasthelosth“ (kongl. Bibl. Saml. ved R. N.). Og endelig et Brev fra Mikkel til Hr. Henrik Krumedige, som vel er uden Marstal, men rimeligviis maa være fra 1520, da det er skrevet paa Syndhermalmen de 10000 Nidderes Dag, og hvori det hedder: „Kere Hr. Henriich; bedher iegh

¹⁾ jfr. Knud eller E 5, 1520!

Eder, for hueß iegh maa forstijle meth Eder, thet I ville lanne meg hndhret Mark; thij meg threnger storliig ther thel, och vedh iegh meg inghen Unsetthynn (o: Undsætning), en (o: inden) iegh for them aff Eder; thy iegh haffuer gyvet Eßess hndhret Mark udh paa myn Brodherß Venne (o: Vegne), at løse thet Goff fra Hr. Thyge i Wensyssel" (Klev.; jfr. Knud Nuds Skjode til Hr. Tyge Brade af 1515). S. N. o: 1520 døde han af Pesten i Sverrig (D. Mag. 6, p. 269). Han maa i sin Tid have eiet Møggelkær; thi i hans Søster, Fru Annes (Henrik Krumediges Frues), Papirer findes følgende Antegnelse: „Thette er thet Gooß, som iegh, Anne Nudsdotther, frøde fra Møggelker effther myn Brodher Mychil, huiß Siel Gudh node: 1 Mørberre Senklede, — I Par Laghen, I Verlaghen, — III Hønner, — I Benkedønne, — I syit Boneth, — I itakidh Benkedyniß Vor, — III Tindfadh, — I Talerken, — I Salsirken, — VIII Grydher, — I Mørther, — I Handhpane, — I Lydzløcker (o: Lyseflukker), — III gamle Kelle, — I Koffuerkanne, — II Tinkanner, — II Sengedyner, — II Hoffuidhdønir, — I blo syit Dugh, — I Skuffuedugh, II Handklee og II Molluer" (vgl. Bibl. Saml.). Om hans Begravelse og Marstid see den foregaaende Knud 1520 og 21!

E 7 (—) Otto (Jørgensen). 1482 see hans Fader Jørgen! 1501 nævnes han som Bæbner i Stiernmans *Swea och Gotha Höfdinga Minne* p. 285 (R. N.). Han var forresten Kong Hanses Favorit og saa yndet af ham, at han turde sige til ham, at var der mange Konger som Kong Arthur, saa var der ogsaa mange Helte som Hr. Jvent og Hr. Gaudian (Hvitf. p. 1047; Holb. 1, p. 824). 1502 bestyldtes han

saagar for at være Kongens Medbeiler hos Edel Jern-
 skæg paa Kallundborg (Hvitf. p. 1048; Holb. 1, p.
 828). Hofm. 3, p. 362 opregner ham blandt Nigs-
 marskerne; men det var han vist neppe; derimod var
 han 1502 Øverste (o: Oberst) for Hertug Christians
 Fodfolk, da han i Anledning af Moge Johansens Over-
 fald, som hans Tapperhed mandigt afviste, kom i Strid
 med Anders Bilde, som var Arkelimester (Hvitf. p.
 1046, 1097; Hofm. 3, p. 324; jfr. Tahn p. 405,
 som henfører det til 1503), og s. A. indtog han Als-
 borg ved en Krigslikt Juleaften, hvorfor Kongen for-
 ærede ham samme (Hvitf. p. 1047, 1097; Hofm. 1,
 p. 74; Holb. p. 824). Mærkeligt er det forresten, at
 da han 1503 sendtes til Bahuus for at afløse Hr. Hen-
 rik Krumedige i Høvidsmandsposten, kaldes han endnu
 kun „Hoffsinde“ (D. Mag. 3 N. 2, p. 11, 53—54);
 og var det over den Maade, hvorpaa H. Krumedige
 overdrog ham denne Post, at hans Fader, Jørgen Rud,
 som vi i det Foregaaende have seet, blev saa forbitret
 (see D 9!). 1504 skulde han være død ifølge Atl. 6,
 p. 295 og i Antvorskov være begravet (M. D. 1, p.
 143 siger blot, at baade Otto og Mikkel vare i Ant-
 vorskov begravne, men tilføjer intet Nærstal ved samme).
 Dog det er aldeles urigtigt; thi 1506 gjør Kong Hans
 bitterligt, „at s. A. S. Marcelli Dag var paa Kjøben-
 havns Slot for ham og Flere stilledes Anders Bilde og
 Otte Rud,“ vore Men och Thiennere, om nogle Dødh
 och Thale, som Otte Rudh skulde haffue thalet oc haffth
 paa Anders Bilde, swaa thet hand icke skulde hafft segh
 tilbørligen emod Otte Rudh, then Tiidh forte Anders
 Bilde oc Otte Rudh vore stilledes met vor kære Sønn
 fore Elmsborg mod vore och Niigens Fiender, the

Suenske; oc menthe forte Anders Bilde, atz samme Ordh och Thale, som Otte Rudt i swaa Mode haffth haffuer om hannom, skulde vaare hans Ure anrørendes; da har Kongen med sit Raad og gode Mænd grandstet, overveiet og forfaret, swaa thet forde A. Bilde haffuer haffth segh effter vor och vor kære Sonz Befalling paa forte Meijse erliigh, trolig och vell, som hannum aff Ure och Metthe burde at giøre oc eij anderledis, thet hannum eller hans Ure kandh vaare anrørendis eller til Forfangh i noget Mode; och funde vij forte A. Bilde ther om aldelis orsage (∴ saglös)“ (**Dipl. Lang.** ved K. N.). Dernæst blev D. Rud 1508 forlehnnet med Sland og Borkholm, hvor han allerede i Fasten var Høvidsmand (Jahns Union. p. 428). S. N. under og giver Kong Hans „fore Trostlab oc villige Thieneste, somn og ellskelige Otte Rudt, vor Mann oc Thienere, og oc Niiget her till giortt oc beviist haffuer ic.,“ ham og hans rette Arvinger „alle Niels Raffwilsens Godz met alle theris ræte Tilliggelse ic., ehvar thet helst liggendis er udi vort Niige Norge eller andherstedz, at haffve, nyde ic., swa frit som Niels Raffwilsen thet tillforne haffde, førre end han thet forbrødt till og, oc er therfore og tilldømpet met mere Godz fore then Upressninge oc Affvendzkiold, han i mange Maade giorde oc forde emodt og, syn ræte Herre och Konningh, oc Niiget ic. Givet paa Kiøbenhavns Slot Palmesøndag. **Dominus Rex per se (Dipl. Lang.** ved K. N.)¹).

¹) Hvorved det er at mærke, at Niels Ragwaldsen netop var den Høvidsmand, fra hvem D. Rud 1503 havde indtaget Dalsberg (see Jahns p. 411), og som Hofm. D. Ud. 1, p. 74 forveksler med Niels Ransau.

Om denne Gave er senere, nemlig 1549, udstedt et Beviis, saaledes lydende: „Jegh Axel Brade till Kraagholm, Ridder, Kiendes og givr vitterlichtt for alle mett thette mitt obne Bress, att mig fuld vitterlichtt er, att then Tiidt ieg tienthe Salige Herre Konningh Hanss, tha gaff forne Konningh Hanss Salige Otthe Ruudtt for troff Dienste, ssom handt Nigett oc hans Naades Hrgmectighiiddt giordtt haffde, Niels Naafuelsenss Gaardtt oc Godz, ssom hider Jorde, till vordelligh Eyge; att saa y Sandthiiddt eer, trocker ieg mitt Siegnette neden for thette mit obne Bress. Dat. Kopnehavn Tiisdag epter vor Frue Dag **Nativitatis M. D. XLIX**“ (af Klev. Saml. ved K. N.). S. N. (nemlig 1508) udsteder Otte Rud sin Qvittange for det paa Borchholm modtagne Inventarium som følger: „Jeg Otte Rudt aff Baben, Høvigmand paa Borchholm paa hogborne Fürstes Begerne, vor nadiigste Herre Konning Hanss x., ger alle vitherligt met thette mytt obne Bress, at ieg haffuer anamet thette efft Bog for Inventarium paa Borchholm aff erlig oc velborenn Mand, Hr. Niels Boosfen, Ridder, huilket han siger sig fordom haffue her annamet som Inventarium: først tolf Id. Malt, fem hundred Epidfisk, tiuge Sier Flesk, fersingtiue Faarekroppe, fiorten Kookroppe, et Skippund Salt, en Id. Smor, ett Skippund Humble, femten Stenbyger uferduge, uthen Kamre, tre Skarmebrecker met try Kamre, atten Id. Meell; udi Stegerset siu (3: syv) brudne Kædle smaa oc store, siu Gryder smaa oc store, ett Brandejerin, en Nytt oc ett Braerspiddt. Till Vitnesbyrdt trycker ieg mytt Signet uthen paa thette mytt obne Bress. Giffuet paa Borchholm Løssuerdagen nest effter vor Herres Himmelfars Dag. Mar X (3: Christi)

MD. VIII“ (kongl. Bibl. Saml.). Han nævnes endnu 1509 den 12te Febr. som overbærende ved sin Moders Testament (D. Mag. 6, p. 187). S. N. (1509) træffer han følgende Magelæg med sin Søster Ane, Henrik Krumediges Frue: „Jegh Otte Rudh, Høviqmand pa Borchholm pa vor nadighe Herres Begnæ, Kong Hanses, gør vitherligt meth thette mith obne Bress, ath ieg hassuer giorth eth venligt oc kærlygt Maglagh meth erligh oc velburdig Mand, Hr. Henrick Krumedige, oc myn kære Søster, Annæ Rudzdotter, om nogle Gørdhe, som os var fallen i mellum effter vor kære Fader oc Modher, Jøren Rudh oc Fru (Kirstine), huesß Siæll Gud nadhæ! først skall hand hassue aff meg theße eptne Gørdhe meth Agger oc Engh, Skov oc Marcæ oc Fiskvatn oc alth andhit, som ther tiil ligger, it. (nemlig) først en Gørd i Bievælse, som Per Nielsfen ibor, skiller — — Big, eth Pund Rug, **V** ß; it. Truelsß **ibid.** **I**J Pund Big, **I** G Rug, **XII** ß; it. Jensß Hansfen i Tyrntveth **J** Ed. Smør, **III** Gl.; it. Age **ibid.** **I** Fd. (Smør); it. Per Nielsfen i Norreager **XXXIII** Skp. Bigh, **XVII**J Skp. Rug, **IX** Gl., eth Lam, en Gøß, **III** Hønß; skal myn kære Suauer oc myn kære Søster, Ane Rudzdoth., hassuæ thette Gøog i theres fry hassuende Være for eth Dockæskiffte til Pingedag nu om eth Ar och tha ath mødhe i Koffuenhaffn **XIII** Dage (efter) Pengedag oc tha eth fulth ændeligt Skiffthæ oc Akall ath giffuæ (effther) Loghn. Tiil ytermere Beuissnyng oc betre Foruaring her om tricker ieg meth Indzegle nedhen for thette mith obne Bress; oc beter ieg myne kære Brodre, Henrick oc Knut Rud, athi oc tricke thoris Indzegle oc Signeth neden for thette myth obne Bress. Dat. Vedby Steertorsdag **An. Dn. 1509**“ (kgl. Bibl.

Saml.). S. N. i Aug. indtog han Nabo i Finland med Storm og plyndrede Domkirken (hvorfor han ogsaa i Juustens finske Bispekrønike, Porthans Udgave p. 31, ifølge K. N. kaldes **quidam prædo Otto Ruuth, filius iniquitatis**), gjorde et umaadeligt Bytte og fordrede desuagtet en Brandskat af 12000 Mark af Byen og ligesaa Meget i Løsepenge for Bispens perlebrodedrede Hue og Krykke eller Bispestav af Sølv (Jahn p. 428—29). Det Sidste maa formodentlig ikke være blevet indløst; thi i Knud Nuds Brevregister af 1550 omtales endnu under **Littr. F** ett Breff om en Biscopz Hatt, (som) kom till Nabo; ligesom ogsaa en mærkelig Kalk, som han den Tid borttog fra Nabo Domkirke, og til hvis historiske Beskrivelse **Cand. K. N.** samler Materialier, endnu skal forefindes her i Danmark. Kort efter erobrede han ogsaa nogle lybske Skibe i Østersøen (Jahn p. 434; jfr. 448). Forresten er det mærkeligt nok, at uagtet alt det uhyre Bytte, han havde gjort i Nabo, maatte han dog selv laane Penge; thi endnu s. N. udsteder han følgende Gjeldsbrev: „Jegh Otthe Nudh aff Witby, Webner, kendes och gør vitttherlighth meth thette myth opne Breff, ath iegh aff ith venlighth Laan laanthh haffuer aff Erligh oc velbyrdigh Mandh, Oleff Holgerdtsen, Høuizman paa Nykøping, tiuffue Ninske Gyllen, huilke forne tiuffue Ninske Gyllen iegh beplichter mygh meth thette myt opne Breff ath betale hannem till gode Nede innen Pindgdagh nu nesthkomendis, huilketh saa er i Sandheth; till Bindesbyrdt trycker iegh myt Signeth nedem ffor thette myt opne Breff. Giiffuet paa — — køping (=: formodentlig Nykøping) Onsdaghen nest ffor **Calixti pape Dagh An. Dn. M. D. nono**“ (l. c.). Maaskee har han derpaa

endnu i f. A. deeltaget i det Tog, Kongen fra Nyfjæ-
bing af lod foretage mod Lybek (jfr. Jahn p. 437—39).
Men visere er det, at han, maaskee i Skrupler over
at have plyndret den finlandse Domkirke, drog til
Jerusalem, men døde 1510 paa Weien did i Landsberg
i Nærheden af Augsburg (Hvitf. p. 1047, 1078, 1097;
Holb. p. 825). Endelig har man endnu af 1511 et
Brev ham angaaende fra Eberhard Ferber, Ritter, dat.
auf Danzł (=: Danzig) am Dinstage vor Sophi (=: 13de
Mai), til Hr. Henrik Krumedige, hvori det hedder:
„A. G.¹⁾ Berif (=: Brief) bey Cort Fincken ist mir
behendet, in vellichem Ir mir sreibet, das Ir van Stock-
holm Botschaft haben van Knaut Nauthe (som NB. da
der sad fangen), das A. G. beij mir Botschaft sold ha-
ben des Schiffes und Gutes halber, seliger Otte Nauthe
bey mir habe sten, und was der halben bey mir ist
forderen, daselbtige A. G. bey Cort Fincken czu schicken
zc. Habe ich des Briffes Einhalt wol vorstanden und
fuge A. G. derhalben gutlich czu wissen, das mir der
Abegangl und Tod selige Otte Nautte, meines gar
gelibhten Friundes, getreulich led ist zc. Welde God, der
frome Otte Nauthe hette mögen leben, alles was ich Im
czuw Dinste und den seinen mocht gesein, sold nid vor-
bleiben zc.“ (Klev. Saml. ved R. N.).

E 8 (—) Henrik (Jørgensen), som omtales i
Moderens Testament af 1509 (D. Mag. 6, p. 187) og
f. A. skrev sig til Elved, idet han overdrager Gods til
sin Svoger, Hr. Henrik Krumedige, ved følgende Brev:
„Jeg Henrick Nud till Eluit gor vitherligt meth thette
meth obne Bress, ath iegh betex oc byudher Ester, Dluuff

1) =: Eure Gestränge! som var Riddernes Titel.

Høgh oc Læs Høgh i Glamsø oc then myn Bondhe er i Stenstrup, ath J ere Erlig oc velburdig Mand, Hr. Henrick Krumedigh, høvigh oc lydigh som (?) pa myne Vegne oc giffue hannem hueß Landgillæ, som J orligh Drß giffue skullæ, oc inghen andhen ath suare udhen hannem intell **XIII** Daghe effter Pingedagh nu om ith Nr. Till ytermere Beuignyng tricket ieg meth Signeth nedhen for thette meth obne Bress. Dat. Vedby Skertorsdag **An. Dn. M. D. IX** (Egl. Bibl. Saml.). Han maa være død imellem 1510 og 1513; thi 1510 udsteder han følgende Gjeldsbrev: „Jeg Henric Hud aff Woben gør vitttherligt oc kennes i thette mitt obne Bress, at ieg ud aff eth kerligt Lon skuldiig att være erlig oc velbyrdig Quinne, Frue Kyrstinne i Kogsbølle, Ebbe Hudherrens (Ulfelds) Efftherleffuerste, **LXXX** Marc danske Peninge, som nu gylle oc geffue ære, huilken forne Som Peninge iegh tilplichet mig oc myne sande Arffuinge att betalle till gode Nædhe udhen alt Hindher fforte Frue Kyrstinne Ebbes eller hindes sande Arffuinge indhen Postæ nu nestkommendes oc holle hinde thes aldinges udhen Skade. Till ydermere Bindesbyrd tricket ieg mytt Indzælæ nedhen for thette mitt obne Bress, tilbedhendes velbyrdig Mandh Andhers Ebbesen (Ulfeld) att bejglet meth mig. **Dat. in Kogsbølle ipso die S. Clementis Martyris** (s: 23de Novbr.) **An. Dn. M. D. X^o** (l. c.). Men derpaa udsteder bemeldte Anders Ebbesen Ulfeld 1513 følgende Brev: „Jeg Andhers Ebbesen kendes i thettæ mith opne Bress, ath ieg haffuer Ffuldymacth giveth thenne Bressuifer, „Soveren Norby,“ ind ath kressue och opp ath bære ffiresindtiuge **M^l** danske Peninge aff Hierick (læs: Henrick) Huds Arvinge, som han lenthe aff min Modher i gode Tro

och Loffue, och hun hans Bress ther po haffuer; nar
 thi haffue sffornvighet sfforne Suren Norby forte Pe-
ninge, tha skall han antworde thennem Hienciel Nuds
 Bress igien, som min Modder haffuer aff hannem, och
 giffue thennem alltinghes Quittering och kravsloß sffor
 hver Mang Tilltall ic. Till Vitnesbyrdh trycker ieg
 mith Indseygell neden sffor thetke mith opne Bress.
 Schreffuet i Köbenhaffn S. Margarethæ Dag (o: 13de
 eller 20de Juli) sub (?) An. Dn. 1513 (l. c.). En-
 delig har hans Söster, Fr. Henric Krumediges Frue
Anne (efter sin Broder Mikkels Död 1520), udstedt en
 Fortegnelse over, hvad Lössore hun havde arvet efter sine
 Brödre, og deri lyder den ene som følger: „Thette er
 thet Goosß, som iegh, Anne Nudsdotther, sic po Gluidh
 effther myn Broer Henric, hueß Siel Gud node! **I** storh
 Teppedh, hvidht och blodh, — **I** storht Teppedh, bronth och
 hwith, — **I** Engellß Senklede, — **VI** Geste Senklede, — **I**
 stor Herredsone, — **III** Hoffsuedhdöner, — **I** vessfuedh Bo-
nedh, — **I** syet Bonedh, — **III** Høner, — **III** flamske
 Hønissuor, — **I** syit Hønissvor, — **II** Pudher, — **III**
Pr. Herrelaghn, — **III** Pr. Hørgarßlagh, — **I** Par Blo-
garßlagh, — **I** silke syit Styffvedyge, — **I** langh sydh
Dogh, — **I** blo ranidh Dogh, — **I** Silke syit Hand-
klee, — **I** hvidh Handhklee, — **I** blo renedh Handh-
klee, — **III** smo Keller, — **I** storh Kedel, — **III**
Grydher, — **I** Koffuertanne, — **II** Tinkanner, — **I**
 gamel Lypßmollo og **III** Bøgger“ (l. c.).

E 9 (—) Anne (Jørgensdatter, som Oluf Ro-
senkrantz til Ballø ifølge Klev, i et Brev kalder sin Far-
søsters Datter) blev 1493 (da de maatte søge Dispen-
sation, fordi de i 2den og 3die Grad vare beslegtede;
D. Mag. 3 N. 2, p. 4) gift med Henric Krumedige

til Ballen, Høvidsmand paa Bahuus (jfr. Nothe 2, p. 91, 200; Hofm. 3, p. 323 T. 1 Nr. 8 og N. D. Mag. 6, p. 3, 20), hvis Levnet findes i D. Mag. 3 N. 2, p. 1 sq. Om hun den Tid var i Kloster, skal jeg ikke kunne sige; men blandt hendes efterladte Papi-rer findes en Fortegnelse, der synes at være skreven efter 1520 og lyder som følger: „Thette er deth, som iegh, Anne Mudsdotther, tagher hedhen (∴ bort) aff deth, som ieg førde til Klosth: **II** Bonedh, — **I** engelsk Sengkede, — **II** Teppedh, — **III** flamske Hønifnuor, — **III** Høner, — **I** sylkesyit Dugh, — **I** hvydh Dugh, — **I** bloranedh Dugh, — **I** sylkesyith Handhflæe, — **I** bloranedh Handhflæe, — **II** hvide Handhflæe, — **III** Par Herrelagh, — **III** Par Gestelagh, — **I** Nørberrij Sengkede, — **II** Molloer. (Dernæst) **Sti Augustini** Dag: **II** langhe Dughe til Burbordt (∴ Borgestuebord?) — **III** Par Laghn, gjjordheh i Gardhen (∴ hjemmegjorte?), **I** Par Laghn, iel fyk henne (∴ maaste hendes Søster, som ogsaa var i Kloster), — **III** Sengklede, gjjordheh i Gardhen, — **I** Sengklede, ieg fyk henne, alle til Gesthe Senghe, (og) **I** Venckedyone“ (l. e.). 1497 skriver hun følgende Brev til sin Mand: „Venligh oc tierligh Hielsfen altidh forsendh meth vor Herre! Maaj vidhe, tiere Herre! at som I scriffue meg till i Fredagh, thet (∴ at) I sændhe meg eth Bress, som Byspen i Sla— screff meg till, tha maaj vidhe, at ieg fik thet; men som ieg formercker (?) i Ethers Scriffuelße, tha skulle I oc haffue sænth meg eth Bress, som Byspen skulle screffuet Ether till, oc thet skulle ieg hafft ladh Proffuesihen seeth; men jegh fik thet inthet uthen thet, som ieg nu sændher Ether igien,

(og som) Hr. Jes Musf ¹⁾ skreff Ether till; oc bedh ieg ey, om thet var thet, I meenthæ; oc lodh iegh Proffuesthen see thet. Sændher ieg Ether nu en Læstb **III** D. Brødh oc **I** Pd. færst Smør; maaj vidhe, at Proffusthen hadde Budh till meg, at ieg skulle læe (s: læne eller laane) hannem **II** eller **III** D. Smør till at kiøbæ sigh Fiss for aff Skaffboo, som her er kommen; bether ieg Ether, athi scriffue meg Ethers Bilghe till ther om. Oc bether ieg Ether kierlighen, thet I villæ ladhe meg komme uth till Ether, som I loffueth meg i sifh. Her meth Ether Gud althmectigste oc „Nidder S. Jorghen“ befalendes; bether ieg Ether gernæ, thet I ville scriffue meg Suar paa thet Bress, ieg skreff Ether till i sifh. **Ex Bahus octav. Magdal. Mar. XCVIIo.** Anne Rudzdatter.“ Udskrift: „Belbyrdigh Mand oc stræng Nidder, Hr. Henrich Kromediæ, sin kiære Husbonde, kierlighen“ (l. c.) 1498 fik hun tilligemed hendes Mand Livsbrev paa Nummedal, Vigen, Mandal, o. s. v. (D. Mag. 3 N. 2, p. 6). 1500 tilskriver Dronningen hende fra Flensborg (Jahns Union p. 389). 1502 ved hellig 3 Kongers Dags Tide faaer hun Brev fra sin Fader om at sende sin Datter ned til ham (see under Faderen!); længere hen paa Sommeren besøgte han hende selv paa Bahuus, hvis Bevogtning hendes Mand i sin Fraværelse anbetroede til hende og sin Svigerfader (D. Mag. 3 N. 2, p. 10). S. N. i Juli Maaned fik hun Brev fra en

¹⁾ Men her ikke skulde være en Skrivfeil indløben? thi Wispen af Dyplo hed jo Anders Musus, men Provsten, han laa i Strid med, hed Hans eller Jesf Mule; Hvitf. p. 1123; D. Mag. 4, p. 275; Giesf. 2, p. 132.

af sine Folk, som for Tiden var i Kjøbenhavn, saaledes lydende: „Min edmygel. Høllsen altid forssendt meth vor Herræ! Maaj vidhe, kære Frue! at jag haffuer nu tuenne sine sendt Ethers) Modher Budh, at hun skulle come hiidh, oc sendhe iag henne Ethers) Bress strax; tha sende hun meg thette Bress, jag sendher Ether; icke veedh iag, huor thet er om (∴ hvorledes det har sig med) the Klædher, som ære uti the opne Kisther; icke thet iag oc enthen vore vidh theennem, for æn hun komæ hiid. Som I befole meg, at iag skulle scriffue myn Herres) Nade (∴ Kongen) till, thet gjorde iag, oc suareddhe hans) Nade meg vell om the Peninge; fornam iag oc paa Hans) Nade, at myn Herre maa fullelige settbe syn) Liidh till hans) Nade, i huad) Madhe myn Herre behøffuer hans) Nade uti; thet bad hans) Nade hannem fullkomelige lidhe paa. Fick Hans) Nade) Thidende, at myn Herre oc Bispen aff Sielendh vaare Uvenner, huilke) thet iag fornam paa hans) Nade, at hannem totthe thet icke vell være; thii vaar thet gaat, at thet bleffue forlig, føræn the come hiidh) 2c. Enghen) Armbrøst kan Anders) Laus sende Ethers) Nade, æn oc han sig her seg enghen kunne faa fall for) effther) **Ste Laurentii** Dag. Maaj vidhe, at myn unge Herre (∴ Prindsen) er venthende till) Koffneh. i) Dørgen meth alt) Folketh, oc forformodher iag, at hans) Nade vill giffue) meesthe) Parten) Orloff; oc meen iag, at han vill gøre nogen) Skiff) uth i) Østersøen. Kom her nu) Baadh fraa myn) Frues) Nade, at hennes) Nade lidher vell¹⁾, oc) Hr. Sten) ligher i) Findland for) Nabo, oc) Hr. Erick) Ericksen) sloghe

1) Nagtet hun den Tid paa Grund af Capitulationen af 6te Mai 1502 (Jahns Union p. 399) var Steen Stures Fange.

Bøndherne ibiell, the suenste¹⁾. Om Ether(s) Smør kan C — — sighe Ether (Bested); om thet Smør utaff Halland atj viuthe meg till, huadh thet skall gøres aff, oc annen Deel, hues Doedhn (o: Tøen) komæ. Kære Frue! viuther meg nu snarligen till om alle Vrendhe; enghen Peninge haffuer iag till at salte Ether(s) Sildh meth, thet maaj være fortentht uti. Andher Tidendhe ær her icke. Her meth Ether Gud befalendes. Aff Kjøffneh. Tisdagen nest effther **Sti Olaui Dag An. Dn. MD. 2do.** Ether(s) troo Thiener Per Søffuerenssen.“ Udskrift: „Erlig oc Velburdig Quinn, Ffru Anne Hudzdotther paa Bahus, sendendes thette Bress“ (kongl. Bibl. Saml.). S. A. og s. Maaned fik hun Brev fra hendes Mand, som stod for Tønsberg (D. Mag. 3 N. 2, p. 46—47), og næste Maaned ligeledes fra ham, som da stod for Dpslo (*ibid.* p. 48). 1503 blev hendes Mand Befalingsmand paa Holbæk (*ibid.* p. 11), og hun fulgtes rimeligviis med ham til Danmark. 1504 dør hendes Fader, og man har blandt hendes Mandes efterladte Papirer en Fortegnelse, saaledes lydende: „Thette er then Bodh, som myn (Henrik Krumediges) Hustru Anne er tilfallen effter syn Fadher i Sjælynd oc Fyn:

Nøragger: Lasf Yngverssen (som stylder) **XXXIII** Skp. Bigh, **XVIIJ** Rugh, **J** Swyn, **IX** Gl. (o: Grott eller Groschen), **I** Lam, **I** Gooß, **III** Høng.

Widby: Nielsf Anderssen **I** Pund Bigh, **J** Pund Rug, **I** ß Gl., **II** Høng. — Jep Olsfen **I** ß Bigh, **J** Pund Rug, **I** ß Gl. — Jep Perssen **J** Ed. Smør,

¹⁾ Svittf. p. 1045, 1046, 1097.

I ß Gl., **II** Høns. — Oluff Matsen **I** Pund Big,
J Pund Rug. — Karll Niels Klauens **J** Ed. Smør,
I ß Gl., **II** Høns.

Herløff: en øde Gord **I** Pund Big, **I** Pund Rug,
II ß Gl.

Holstægordh: Jep Holme **V** Pund Big, **V** ß Gl.

Tyrentvedh: Lusfe Maghnus **J** Ed. Smør, **III** Gl.

Sterstrup: Jep Moghens **II** Pund Big, **II**
 Pund Rug, **III** ß Gl., **J** Suyn, **J** Faar, **I** Lam, **I**
 Gøss, **II** Høns.

Elmydh i Ffyndh.

Roselth **I** Pund Big, **III** ß.

It. skal ieg haffue aff Otte Rudh († 1510) **III**
 Pund Big, **II** Skl. for Gorsenß Quell ock for Lundhen,
 ock skall ieg haffue en Laad i alle Skouce her uti Sjælandh.

Aff Otte Rudh (faaet; jfr. 1509 under Otte!):
 Bavelse: Per Niels **I** Ed. Bygh, **I** Ed. Nu, **II** ß.
 — Truels **I** Ed. Bygh, **I** Ed. Nu, **J** Suin, **XII** ß.

Tyrentvedh: Jens Hans **J** Ed. Smør, **III** Gl.
 — Age **I** Ed. Smør, **III** Gl.

Noragger: Per Niels **XXVIII** Skp. Bygh,
XVIII Skp. Nu, **I** Ed. Gra—, **J** Suin, **I** Lam, **I**
 Gos, **III** Høns.

It. thette er thet Gøss, som ieg haffuer fanget aff
 myn kere Suauer, Henrick Rud († 1510—13), til Mag-
 lagh (see 1509 under Henrik!):

I Gord i Glomsøss, Lass Høg iboor, skiller **III**
 Pund Big, **I** Pund Rug oc **III** ß Gl.

I Gord *ibid.*, Oluff Høg iboor, skiller **III** Pund
 Big, eth Pund Rug, **III** ß Gl.

I Gord i Stenstrup skiller **II** Pund Big, **II**
 Pund Rug, **III** ß Gl.“ (vgl. Bibl. Saml.).

1506 faaer Ane Nud Brev fra sin Mand, dat. Odeso den 6te Febr. (D. Mag. 3 N. 2, p. 144). S. N. tilskriver hun Fru Ane (Gyldenstjerne), Oluf Stigsens (Krognoß) Enke, følgende Brev: „Søstherligh kertilg Helsen forsend met vor Herræ! Kiære Fruæ Anna! tacker ieg teg kl. for alld Dyd oc Kerligheth, som thu haffuer beuist emodh meg, huillet ieg altid gernæ forskylle vill, imen jeg lessuer. It. Keræ Søsther! maa thu vidhe, ath myn Modher=Søsther, Frue Wibbeckæ (Mosenkrang, gift med Præben Podebuss), screff meg till, ath ieg skullæ redhæ hennes Dotther tiill siith Brøllopp; bether ieg tig gernæ, ath thu vilt lænæ megh tijnnæ Span oc sendhæ meg thenem till Roskild, eller oc thu villæ sæll føræ meg thenom, om thu komet till Brølloppet. It. keræ Søsther! udhen thu vilt unseftæ meg, tha veedh ieg meg inghen Bæyæ (o: Udvei). Gjør nu (?) thu, som myn gode Tro er till teg oc ieg altid kl. forskylle vill i huad Moodhæ, som ieg kand. Her met teg Gud beffl. **Ex Holbek feria s. post vincl. Petri An. Dn. 6to.** Annæ Nudhs Dotther.“ „It. keræ Søsther, send meg thenem till then Søffuerdag næst for **S. Bartollomei Dag.**“ Udskrift: „Hetherligh oc velbyrdigh Dvynnæ, Ffrucæ Annæ, Hr. Oluff Stygsens Efftherlessuerstæ, kl. sendendis thette Bress“ (Kgl. Bibl. Saml.). Til ovenstaaende Bryllupsfærd og altsaa ogsaa til Aaret 1506 henhører formodentlig ligeledes et Brev til hende, der er uden Aarstal og lyder som følger: „Min Dyeneste och kertilge Helsen Eder nu och altijede telleforen skrefetth meth vor Herre! Kiære Fru Anne! taler ieg Eder kerlege ffor megeth Gothte, som I meg i mange Made bevyste hafe, deth ieg velle follegerne haffe Hu och Velle telle ath forskylle meth Eder

och alle Eders, saa lenge ieg leffer. Kære Fru Anne! som I skrive meg telle om min Niege, aty hun hafer vareth syuch, och de (Børnene?) have fœie lært af hen(ne); Kære Fro Anne! ieg sode deth Hr. Henrek Krumedige i Afftes, aty dersom I vulle hafe Niegen hos Eder denne helle Uge och sende meg en (o: hende) hiem nu i Morgen offer 8 Dase, deth er ieg vœlle tellefres meth, aty hun blifer hos Eder denne tellekomminde Uge. Kære Ffru Anne! som I skrive meg telle, aty ieg skulle vœre Eders Buth telle Ffru Anne, Hr. Clauses, ¹⁾ om „deth Hoffethgulle;“ kære Fru Anne! ieg velle fullegerne vœre Budeth saa trollege, som deth gulle (o: gjeldte?) meg sellef pa. Her meth Eder den Allemectigeſte Guth befallendes telle eueg Tyede och min Tyeneste alle Tyede. Skrefeth i Mallemœe Sante Jypes Dav. Sjijze Korsdatter ²⁾.“ Udskrift: „Hederlec oc vœllebyrdeg Qvinde, Fru Anne, Hr. Henrek Krumediges, pa Monstrop, kerlege tellekreffeth“ (l. c.). 1507 ell. 8 blev hendes Mand igjen forflyttet som Høvidsmand fra Holbek til Laholm (D. Mag. 3 N. 2, p. 1 og 131). Ved samme Tid maa hun formodentlig ogsaa have faaet et Brev (som er uden Aarstal) fra hendes Broder Ottes Foged paa Bahus, der lyder som følger: „Ven-

1) formodentl. Claus Pedebuffes Frue, Anne Krognes, som var en Datter af Oluf Stigsen og Ane Gyldensfjerne, til hvem det foregaaende Brev var adresseret.

2) Jeg træde først, at Korsdatter maaskee kunde betyde Kaas, ligesom Tilfældet synes at have været med den Ellen Korsdatter, der var gift med Erik Nielsen Tornekrands, M. D. 2, p. 169; men senere har jeg fundet, at Sidse Korsdatter var den bekjendte Jørgen Koch eller Myntmesters Hustru i Malmø; jfr. Hist. Tidsskr. 4, p. 563.

ligh of kerliigh Helsen tilskreffuin met vor Herre! Kære Fru Anne! som I skrifue megk til om then Man, ther sloo then Karl ihel, ath thet skulle være Etherij Tenere, thet iel throer thet icke er, forthy haffdhe jecte Dttthe (formodentlig, som sagt, hendes Broder, der var Lehnsmænd paa Bahus fra 1503 til 8) vareth ter enj med Hr. Henryck, tha haffdhe icke Dttthe skrefvet hannum i syn Forbogk of befallt megk ath kræfve Landgylle af hannum of saa manghe, som i Kragherope er; thy bedher iel Ether, ath I være tilfredh(s) therom, sa lenghe (til) Dttthe komet tilstædhe; skulle I hafve Landgylle af hanum eller noghet andhet, som Dttthe hafver megk nedskrefvet, tha skal thet være tilstædhe po Gørdhen; of skulle I vel foo thet ighen, hvad thet er helts (=: helst). It. vylthe iel, hvyllke Ether(s) Tenere ere, them vyl iel intyth opebære af po Dttthys Beghne of inghen Umaghe gøre i nogher Madhe. Kære Fru Anne! som I skrefve om en Dre, iel skulle hafve thaget fra hannum, thet iel icke gwordh; (thi) thet vor I Study po fyrdhe Dr; ther gaf iel hannum IIII ß gl. redhe Peninge fore for hans Trangh(s) Styl; of bad han gerne, før han kunne foo Penninghe for hannum, of bødh han hannum manghe Stædhe udh, før iel løsthe hannum, som iel vel bevyske med Dannemen. It. thalædhe han of om en Hest, som iel fyck po Dttes Beghne; then bød han megk med Wellhe, och bedes iel inthet af hannum, for iel skulle ladhe fulle hannum til Skrifthe; men han gaff megk hannum po Dttthys Beghne, ath iel skulle ladhe fulle hannum, forthy han sloo Karllen uerlighe, of slo han hannum som en Forrædher, som han stod of løsthe I Lam po syn Baghen, sa løff han bagh po hannum of hugh Hofvedhet af hannum, of talledhe the icke

I Or sammen (?) i the samme (?) Daghe, hverken Dntb eller Goth; men sadhe han andhet for Ether, tha lowssff han po megh som inghen Danneman. It. er thet Ethers Thener, atb thet kan syndes, nar Dttbe kommer tilstædhe, tha mo y redhe Ether po en andhen Man igen, forthy atb han haffuer inghen Bedherhættbyngb, of er han Allendingb, of er han ey vydh eller gysven vedb Konnen, ther iel kan spøre; forthy hafve wij inthet af hannum. Kære Fru Anne! iel vyl sa vel vydhe oc forsuare Her Henrygh(s) Thener, the ther er omkryngb, af myn Formse po Dttbysf Begne, som Dttbys eghne Tenere. Her med Ether Gudb befallendes till evydh Tydh. Nyels Skrifvere.“ Udskrift: „Erligh of velbyrdigh Dvynne, Fru Anne, Hr. Henrygh Krummedyges, kerlighe sendendes thette Bress“ (Kgl. Bibl. Saml.). 1509 døde hendes Moder, og s. A. traf hun et Mageslæg med sin Broder Otte (see under denne!). 1510 døde hendes Broder Otto og kort efter hendes Broder Henrik (og hvad hun efter dem arvede, see under dem i det Foregaaende!). S. A. fik hun Brev fra sin Mand (see D. Mag. 3 N. 2, p. 150). S. A. fik hun og hendes Mand Livsbrev paa alle 40 Marks Sager af deres Tjenere (D. Mag. 3 N. 2, p. 133). 1511 kjøbte hendes Mand Herregaarden Ellinge i Skaane (l. c. p. 134), som han siden overdrog til sin Svigersøn, Eske Bilde; og 1513 kjøbte han ligeledes Mogensstrup, men maatte om sammes Besiddelse føre langvarige Processer (l. c. p. 135 sq.). 1515 udstedte Anne Flemming¹⁾ følgende Dbittering til hende: „Jegb Annæ

¹⁾ Af Sigillet seer man, at hun var af de Flemminger, der før 3 Hjelker i Skjeldet; men da hun er for gammel til

Flæmmingsdotter gør vidherlight meth detthæ myth obnæ Bress, ath erligh och vælbyrdigh Quinnæ, Ffr. Annæ Hudzdotther, myn kære Fænkæ, haffuer nu fornøgdh och giffuet megd redhælighæ **XXII** M^l paa hennis kære Modhers Begnæ (altsaa Kirstine Rosenfrangs Begne), saa moghet (som) paa hennis Anparth løb effter ræth Rægenskab, som lagdes melom henne och hennis Medarffuæ oc Sødflen, saa iegh hinnæ taler for godh Bethalingh; och giffuer och ladher iegh hinnæ oc hennis Arffuingæ frii, quit, ledigh oc løf for megd oc mine Arffuinge om forne Pendinge, och bepliether iegh megd igen at leuere forne Ffr. Annæ oc hennis Medarffuæ theris forne kære Modhers Bress, som hun megd paa forne Gieldh giffuit hadhæ. Och mæler iegh nu meth thette myth Bress forne theres kære Modhers Bress om forne Gældh døth och machtlosth, saa thet icke skal come forne Ffr. Annæ eller hennes Medarffuæ til naaghen Effthertal, Kraff eller Maaningh effter thenne Dagd for naaghen Nettergangh aandeligh eller værdsligh i noghen Maadhæ. Til Vidhnißbyrdh her om ladher iegh trycke myth Signeth nædhen for thette myth obnæ Bress, som giffuit oc scriffuit ær i Københaffn Sondaghen effther Dyræ vor Fruedaghd effther Guds Byrdh Tusindæ fæm hundredhæ paa thet fæmthende“ (Egl. Bibl. Saml.). 1517 blev hendes Mand Slotsherre paa Warberg (D. Mag. 3 N. 2, p. 139). 1518 faaer hun et Brev fra hendes Broder Knud, hvori han bebreider

at være den bekjendte Anne F., der var Jacob Ulfeld til Korbølles Frue, maa hun formodentl. være den Anne F., der var gift med Jacob Reventlou til Sobø og Brolykke, og som var en Datter af Anders Fl og Anne Rankau.

hende, at hun blev stolt af sin Nigdom (see Knud 1518!). 1520 døde hendes Broder Michel, og hvad Gods hun arvede efter ham, see Mikkel 1520! S. N. faaer hun Brev fra sin Broder Knud (see denne!) og sin Søster Sophie (see denne!). 1520 el. 21 nedlagde hendes Mand sit Høvidsmandskab paa Varberg, trak sig tilbage fra Forretningerne og levede paa sine Godser (D. Mag. 3 N. 2, p. 1) og formodentlig især paa sine Herregaarde Balden i Halland og Mønstrup i Slaane, dem ogsaa hans Gæfte fra 1530—36 afverlende beboede; den første, som var en af Poul Larmands Herregaarde, havde Henr. Krummedige kjøbt 1503 af Kongen (D. Mag. 3 N. 2, p. 129)¹⁾; og den sidste, som han dog først efter en langvarig Proces kom i Besiddelse af, af Niels Haack (l. c. p. 135 sq.). 1521 faaer hun Brev fra sin Broder Knud (see E 5!) og fra sin Søster Sophie (see E 10!). Før 1523 fik hun Brev fra sin Søster Sophie, som var gift med Tyge Bræbe til Tostrup, og hvem hun havde bebreidet, at de betroede snarere deres Børn til en Bonde end til deres egen Slægt (see Sophie 1520!). 1524 kjendes Hans Jensen, Borger i Malmø, at have „tiil troer Handz Gømme“ annammet af Fru Anne Nudzdatter 410 Mark Penninge, som Hr. Lave Brock's Arvinger annamme skulle af Hr. Henrik Krummedige. Malmø Søndagen før *omnium sanctorum* (lgl. Bibl. Saml. ved K. N.). S. N. (1524) faaer hun Brev fra Kong Fred. 1 om, i Anledning af hans forestaaende Møde med Kong Gustav, at komme til Malmø for „at „drage“ vort kongelige Mag, som

¹⁾ Et godt Eventyr i Anledning af dette hans Kjøb see Første Brev 1, p. 140!

vi selv ligge skulle, med silke Sperlagen og flamske Kledher“ (D. Mag. 6, p. 188). 1526 faaer hun maaskee Brev fra sin Broder Knud (see E 5!). 1527 faaer hun Brev fra sin Søster Elsebe, der var Nonne i Mariager Kloster (D. Mag. 6, p. 270—71); 1528 ligeledes (I c. p. 271—72). S. N. beslutes det at holde ordentligt Skifte efter hendes Forældre og Sødskende (see supra under Knud!). 1529 tilskriver hun sin Datter, Sophie Krumedige, som var gift med Eske Wilde, følgende Brev: „Moderligh kærlich Helsen altiit fforsendt medt vor Herre! Kære Datther! tacker iegh tiigh kærlighen oc gærerne ffor alt Gott, thu haffuer migh beuisth, hues thu skallt altiit ffinde migh villige at fforstykke, hues i myn Maect ær, som migh bør at giøre medt myn kære Dotther. Kære Dotther! som thu scriffuer migh till om then Hanell, ther er goetth meldom vor kgl. Nadige Herre oc Esge (Wilde om Høvidsmandsposten i Bergen), oc at thin Ffadher oc jagh vii skulle giffue tigh thee besthe Raadt; Gud Ffadher, Søn oc then Heli Andt giffue Edher thee Raadt, hanem er teckeligh oc Edher oc Edhers Børn ere nyttelige. Kære Dotther! vedt iegh inghen bedher Raadt, endt efftherdii at Hanelen er goeth (∴ gaaet for sig), oc vor kgl. nadige Herre haffuer tillsagdt hanem Lænet, at I bliffuer ther vedt oc giør ther en endeliigh Ende ther paa, at ther ey komer andhre i Beyer tillforn; thii at thu kandt siellff tenke, at huilcken i Danemarck, ther haffuer noget, handt slipper thett nødighen. Kære Dotther! mo thu vide, at Hr. Maagens Gyldenstiern ¹⁾ er po Beyer till vor nad. Herre oc vill haffue Bern (∴ Bergen)

¹⁾ Høvidsmand paa Aggershuus.

Slotth oc vill ffly Michel Blicq Aggershuus; so goer Nyethett. Kiære Dotther! som thu scriffuer, at thu ersth (læs: est) uforffaren ther uti, mo thu vide, at iagh er ocfaa uforffaren ther uti; thii iagh var aldhri i Landett, udhen iegh hører huer Mandt sye, at thett er jettly ffajth Slotth oc gotth Leen; thii tøckes migh volyeth (o: raadeligt) vere, at thu vader Esge, at handt taller thett snarligh till endt Endhe. Kiære Dotther! som Esge scriffuer, at handt vildhe haffue Niels Jbsen eller Stij till sig, mo thu vide, at thii var affdragen langh Tiidt ffør Juell till Morie, oc er her ingen, som Ledligheden vedt ther, udhen Mattis Ffønbo; vill handt haffue hannem till sig, tha skall handt giærne come till ham. Kiære Dotther! tøckes megh ralicty være, at skallt thu dith, at thu kundhe ffaa en Tomffr. medt tigh, som vittighe (o: kyndig) var, at thu kunde haffue noghen Hælp aff hendher. Kiære Dotther! mo thu vide, ad Doctheren (Vincenz Lunge)¹⁾ haffuer Bress po jett Leen, som ligher till Kongsgordhen, at Esge kunde haffuett (o: have det) medt vor nadige Herre, at handt kunde ffaa Lenett igen, thii at thet ligger till Kongsgordhen. Kiære Dotther! mo thu vide, at Esge screff Hr. Hendrick till, at handt haffde fforhuert aff vor nadigste Herre, at handt skulle haffue syn Leen igen; tha bedher iegh tiigh gierne, at thu vilde sye Esge, handt ville talle om thett till vor nadigste Herre, at handt motthe ffaa thennem igen, nar Hr. Mogens komer dith²⁾. Mo thu vide, kiære Dot-

¹⁾ Som var Dr. juris (Hvitf. p. 1471) og havde været Høvidsmand i Bergen, før E. Bilde blev det.

²⁾ Mønes her ved Hr. Mogens den foremtalte Mogens Gyltensfjerne, saa skulde man snart tree, at det var Aggershuus,

ther, at jegh screff tigh till medt myn Drengb oc (o: om?) then Ffogde, iegh haffuer offuer mitt Bog i Jutlandt; bether iegh tigh gierne, at thu vilst ffly (foranstalte, at) handt ffver Bressuett, oc at thu vilde scriffue hanem till, at handt berer Landtgillett opp medt thett aldyerfforstbe, fför iegh vilde so giarne haffue thett udt, fföre iegh komet tiil Skiffth meth myne Brodher oc Søskindt; oc vilde jegh giærne, at Esge oc du skulle være ther offuerverendes, om Velighedt kunde vere sigb ther till. Kiere Dotther! bedher iegh theg oc giarne, at thu vilde see, om thu kunde faa thet Senckle (o: Sengeklæde) till Lans eller byttbe tigh thett till fför jett aff dine flams (o: flamske) Senckle, som Ffru Karen, Jø'n (o: Jørgen) Does¹⁾, Børn haffue; jegh ville giarne haffue thett at veffue effther, oc skall thett inthett skade. Kiere Dotther! bedher iegh tegh giarne, at thu ville sye Esge, at handt villde ffly thyn Ffader Bress po Venet, nar Esge komet till vor nadighe Herre, at Hr. Magens komet icke' oc vendher ther andett uti. Kiere Dotther! bedher iegh tigh giærne, at tu ville sye Esge, at handt vill talke Jes Jøbsen, myn Hr. Nad. Ffuermars, till om the Grendt, jegh skreff hanem till medt myn Drengb, at iegh motthe ffaa mitt egett igen, (da) skall hans Peningb (hvorför det, som af det Følgende erfares, stod i Pant) giærne være till Rede. Kiere

Hr. Henrik Krumedige igjen vilde have tilbage, idet han nemlig ogsaa der 1487 havde været Lehnsmænd.

¹⁾ Jørgen Daac til Enggaard døde 1503 (Atl. 3, p. 470; Hug. 1, 2, 45, eller efter F. 5 p. 190 og Atl. 6, p. 597, 1523), og hans Frue Catharine eller Karen, som var en Gyldenstjerne, døde ikke 1520 (Atl. 6, p. 597), men 1528 (Ddenfe 2, 1, 148; Hug. 1, 2, 58, 67, 68).

Dotther! gruer meggh saare, at thu skalt so langdt opp i Landt; Gud giffue thyn Fader oc jagh kunde sfaa ther nogett i Landett, vij kunde sidde ther Liff=ffrij paa, tha ville vij giærne være ther hof tigh. Kiære Dotther! mo thu vide, at thyn Børn slaer endtnu entheet; Gud deß loffue! oc døer her endt entheet oppe (af Pesten). Intheet mer po thenne Tiidt. Men her medt tigh then almegt Gud befallendes. Gud unde os then Lycke oc Gledede, at vy ffindes glade. Bedher iagh tigh giærne, at thu villt sye Eskij oc Tomffruerne oc dine Børn mange gode Natther. **Ex** Vallen Loffuedagen nesth effther Nyordagh **M. D. XXIX.** Anne Rindg-dotther.“ „Kiære Dotther! bedher tegh giærne, at om Per Bildhe (hendes Datterson) skalt lengre gaa till Lære, at thu vilde bede Esge, at handt ville sticke hannem her opp i Landett nogen Stedt, at iagh kunde noghen Tiide (o: stundom) vide, huadt ham Behoff gisres, entheen i Siellandt eller i Skone. Kiære Dotther! ville jagh oc giærne, om vor Herre vildhe stille then Pestilenge, at thu vilde tage Mauris (o: Eske Bildes yngste Son, der forekommer flere Gange i de følgende Breve, men maa være død som Barn, da han ikke findes i Genealogierne) her opp medt tigh, thii iagh vilde giærne haffue hanum.“
 Udskrift: „Erligh oc velbyrdigh Quinde, Soffie Krumedicks Datther, myn kiære Dotther, kl. sendendes thette Breff“ (kongl. Bibl. Saml.). Samme Maaned fik hun Brev fra sin Søster Sophie paa Elved (see denne!). Formodentlig var det ogsaa Tamperfredag i Faste der menes, naar det hedder, at hun s. A. tilskrev „sin kiære Son,“ Eske Bilde, et Brev, dat. udij Sunetofft Tamperfredag, hveri det blandt Andet hedder: „Kiære Son! kan ieg aller fullschriiffue Edher till den større Sorrighe,

Frijøtt oc Fare, ieg har for mijn Datter for den langhe Nijeße, som hynne nu forstor (nemlig til Bergen); och har iegh hørt, at thet (∴ Folket) dijør ganske suorre ij Norre“ (Klev. Saml. ved R. N.). Næste Maaned tilskrev hun sin Ewigerson, Esge Bilde, som følger: „Moderligh kiærligh Helsen tilfforne sendt medt vor Herre. Kiære Søn! tacker iagh Edher ffor alt Gott, I hassue meggh beuisth, hues I skulle altidt ffinde meggh veluillighe at fforstykke, hues i myn Macth er, som meggh bør at gøre medt myn kiære Søn. Kiære Søn! som I scriffue, at I var Hr. Henricks Verff (∴ i hans Grinde) till vor nadige Herre, at handt skulle ffaa sin Len igien, hues iagh tacker Edher fl. ffor oc vill giærne fforstykke, om deth vor i myn Macth. Kiære Søn! maa I vide, at Hr. Henrick hassuer sceriffuet vor nadige Herre oc Hr. Mons till om syn Fforlæningh, oc sendher handt Edher Bressuen, oc bedher bode handt oc iagh Edher giærne, at I ville vell gjøre oc læne hannem jett visse Budt till vor nadige Herre medt thennem; thett vill vij giærne fforstykke medt Edher. Kiære Søn! som I scriffue, at Hr. Ulf sier sigh icke meer at være Hr. Henrick skyldige endt jett C Gylden, da hobes meggh, at thet skall endt være meere; vedt iagh icke ffuldeligh, huadt Gialden løbber siggh; men Dren vedt iagh vell handt hassuer fott her skone nock. Kiære Søn! som I scriffue, at I hassue hanleth medt Hr. Ulf, at handt vill legge the III C gl. udt, oc at I skulle giffue hannem Edhertt(s) obne Bress therpaa, tha vill Hr. Henrick holde Edher thet aldelis udhen Skade i alle Made, faa thet skall intett kome Edher vedt. Gud giffuett, Hr. Henrick kunde snarliggh kome till Regnskab medt hannem, at vij visthe at sla vor Lidt till. Kiære Søn! som I

scriffue om thet Bress oc om the **II C** Bl., at I ville tage thet medt Edher; Gud almect. giffuit, at I come helbrede oc gladt; oc som I scriffue om Perstrupp, at I hassue hanlet medt vor nad. Herre oc ffott Bress ther paa, hues iagh tacker Edher gierne ffor, oc hobes megh nesth Gudh Hesp, at thet skall come Edher oc Edhers Børn till Nøtt oc Gaffn. Kiære Søn! som I scriffue, at I hassue ffott endt godt Ende paa then Hanell medt vor kiærethe nadig Herre om Kongsgorden, oc at I hassue ffott Ffollebreff till Vænett¹⁾; then almect. Gud unde Edher Bøcke, at thet kunde være hans Nade till Gaffn oc Edher oc Edhers Børn oc alle vore gode Venner till Gledede oc Hugsualelse! Hobes megh, at thet er sodantt Leen, at thet kandt come till Fforberingh i mange Nade. Kiære Søn! tocthe megh ra- ligt-være, at myn Herres Nade hassde ladt ffolle Edher medt endt jett Skib ffor Ffare(s) Skyldt; thii her goer Nyeth, at Jøren Scriffuer, som hade Kongsgorden, skulde udtredt nogen Skib; jagh vedt icke huadt Sanden er; kunde mandt oc vide, nar the Lypfke Skib løb til Berren, da tocthe megh gott være, at I kunde come i Ffolle medt thennem. Kiære Søn! som I scriffuer, at I acthe i heligh Tressfoldighbedg Naffn at drage aff Hagenstoff (hvor han hidtil havde været Lehnsmænd) i Vasse Heligdage, oc at Hr. Henrick oc iagh skulle mode Edher i Kiøbnehaffn, hues vii giarne gjorde; daa vill

1) E. Wille blev altsaa først 1529 Høvidsmand paa Bergen (Jfr. Hagenst. p. 36) og kan altsaa ikke som saadan allerede 1527 have ladet Byens berømte Domkirke afbryde (Bl. S. 2, 2, 128), thiøndt han virkelig nogle Aar senere synes at have været nødt til at gjøre det (l. c. 2, 1, p. 85)

iagh nesth Gudh Helff bestillett i Moskildt, at iagh vill come strax iagh ffornymmer, I komer ther i Landett; oc formodher iagh, at Hr. Henrick haffuer screffuett Edher till, at hand skall giøre en Laghsffdt i Skone paa Monstrupp Gordt oc Gog anden Ffredagh effther PASTE oc landt icke saa snarth come oc vill dogh come offuer till Edher enthen ffør eller siden, i huilket Edher besth ffaldher till Magh. Kiære Søn! som I scriffuer, at Keyserens Brodher Fferdinandus er udtreffuett, da haffuer iagh vell hørdt, at handt hanler saa medt thennem, at the er ham heldher qvitt, endt the haffue ham. Mo j oc vide ffor Siden, at Henrick Skebingh aff Løpke screff Hr. Holger Greersen (Ulfstand til Stabersø og Hillebjerg) till, at Kongh Kriestiern¹⁾ haffuer ffeftth Hartuginden aff Borbon; oc sye the, at thet Hartugdom skall lige under Kongen aff Ffrancruiige; er thet Sanden, daa hobes megh, handt er oß langt ffraa Handen, at vii icke huer Dagh ther haffue Ffare ffor hanem; oc sye the, at handt beholdher same Landt. Som I scriffue, at Pauen er indtkometh i Nom medt Wee oc Verdighed; Gud unde, thet kunde bliffue varinde! De er thett vell, som I scriffue, at Ederth(s) Skib kunde bliffue rede, daa hobes megh, at de ville haffue thett i Bandett po Ffredags; oc all then Deel, handt (s: Skipperen) haffuer sagdt oß till om, thett haffuer handt ffotth; oc haffuer handt liedt (s: leiet) sigh endt en Skibmandt oc vedt sigh Lasten till (s: er vis paa Fragten); oc thet snarsthe handt landt ffraa Bør, daa hobis megh till, at handt komer till Edher. Kiære Søn! ffic iagh Ederth(s)

¹⁾ s: den afsatte Keng Christian den Anden, der var Enkemand siden 1525

Breff i Goer om myne Dren, som stander i Roskildt, oc var thet sereffuett paa heligh tre Konghers Dag; dii (o: thi) vedt iagh icke till visse, om I haffuer ffatth thennem eller ey; haffue I icke sfoeth thennem, da er thet megh storligh imodt; haffde iagh ffatth Scriffuelse betiden, da vilde iagh vell sendt thennem ffrem; oc Læringen medt huadt I kosthe ther paa, thet vill iagh giarne giffue Edher igen. Kiere Søn! som I scriffue, at I haffue loffueth then danske Cancelex **XX** Gl., at vii motthe come till vor Fforkæningh igen (altsaa dog et Slags Bestikkelse!); Gud giffuett, vii kunde ffaa thennem igen; handt skall daa vell ffaa thennem. Kiere Søn! Bedher iagh Edher giarne, at I ville tage Edher(s) Børn till Siellandt medt Edher; megh hobes, at Per Wille (den ældste af Børnene) kandt vell saa megeth, som handt haffuer Behoff; oc maa i vide, at Edher(s) Børn skaer intett, Gud deß Loffue! oc vilde iagh giarne, at Hartuigh oc Joren motthe come bode till Lære tillhobe, daa motthe de haffue megett Gott udt aff huerandre. Kiere Søn! mo I vide, at Bisp Mus¹⁾ er her paa Garden oc acther sigh bortt till vor nadiige Herre; oc syer handt, at handt vill tale medt Edher; thii handt vedt all Lelighed om Kongsgorden, dii handt hade then lengij. Kiere Søn! vedt iagh intett mere, jagh kandt scriffue Edher till paa thenne Tid, men her medt Edher then almect. Gudt beffalendes. Madher oc biudher offuer megh, som Edher bør. Ladher Hr. Henric sye Edher oc myn Dotther oc Børnen mange gode

¹⁾ o: Bisp Anders Mus af Dpsle, især bekjendt af sin Feide med sin Successor, Mester Hans Mule; Hvitf. p. 1123; D. Mag. 4, p. 275; Giesf. 2, p. 132.

Nattther; oc bedher iagh Edher giarne, at I ville sye thennem mange gode Nattther paa myne Begne. **Ex** Vallan Tisdagen nesth effther **St^e Mathie** Dag **M.D.XXIX.** Anne Hudtsdattther.“ „Kiære Søn! tacker iagh Edher kl. ffor Edhers Pestelenge=krudt (∴ Pulver mod Pesten), I sende meg, hues iagh kl. fforstulle vill. Kiære Søn! bedher iagh Edher, om I komer till Tuttlandt, at I ville fforhøre medt myn Ffogde, om handt hassuer nogett mer opborreth, at I ville tagett till Edher, oc I ville fforfagdt (∴ bortlovet) meg Rugen, huor I trøsthe (∴ troede) iagh kandt ffaa mesth ffor thijen. Kiære Søn! ville I vell giøre oc fforhøre, om handt (nemlig Fogden) er myn Gandingh (∴ Gavn), oc om handt fforsuarer Bønderne vell oc skiont, oc I ville sie meg thet, nar Gud vill vii ffindes.“ Udskrift: „Erlich oc Welbyrdigh Mandt Esge Bille, Høffgmandt paa Hagenskoff, kiærlighen sendendes thette Bress“ (vgl. Bibl. Saml.). Dagen forud havde hun (thi den gode Frue blev aldrig træet af at skrive) tilskrevet sin Datter (den Foregaaendes Frue) næstfølgende Brev: „Møderligh kiærligh Helsen tillfforn sendt medt vor Herre! Kiære Dattther! tacker iegh degh kiærligh oc gierne ffor alt gott, thu hassuer meg beuisth, huis thu skaltt altiidt ffinde meg veluilligh att fforstulle, hues i myn Maecth er, som meg bør at giøre medt myn kiære Dotther. Kiære Dotther! som thu scriffuer, at Esge er kometh till en godt Ende medt vor nadigh Herre, then almect. Gud unde, at thet kunde bliffue Hans Nade till Waffn oc tigh oc thyne Børn oc alle vore gode Venner till Gledede oc Hugsualelse. Kiære Dotther! Esge oc scriffuer thin Fadher oc meg till, at vii vilde møde hannem i Siellendt strax Pafte, daa mo thu vide, at jegh vill

skriffue till Moskildt till Anders Jude, at handt skall giffue megd Budt, saa tilige I kome ther i Landett, oc da vill iegh strax nesth Gudg Hølp kome ther till Edher; thii iegh vedt icke, om Hr. Henrick landt kome saa snart for then Laghøst, handt skall giøre paa Monstrupp-gordt i Skone, som iegh fformodher handt haffuer ydermere screffuitt Esge till om. Kiære Dattther! beder iegh tigh gierne, att om her gaar nogen visse Budt imeldom for then Tiidt, at thu da wilt bye megd till, huadt Tiidt I ville visfelig (s: visfelig) kome tiidt paa, oc om her var nogett i thenne Landg Ende, thet iegh kunde bestille, (som) handt kunde haffue Gaffu aff, daa vill iegh gierne giøre thett. Kiære Dotther! som thu scriffuer om Hfr. Kirstine ¹⁾, at hun haffuer loffuitt at kome till digh (for, som det af det Følgende erfares, at lægge hende i Barsfelsing); then almect. Gudt unde megd then Løde och Gledede, at thet motthe gaa tigh vel; vill iegh oc scriffue henne till, snaresthe iegh landt. Mo thu vide, at iegh haffuer hørdt, at hun er komett her till Landett oc kam vell offuer, Gud deß Loff haffue! Kiære Dotther! som thu scriffuer om Jes Ibsen oc om thet Pantt, hand haffuer aff megd, bedher iegh tigh gierne, at thu

¹⁾ Fru Kirstine var Peder Stygges Enke og fermødentlig i fattige Omstændigheder, da hun, som det Følgende vil vise, led sig bruge til at lægge de andre Damer, især paa Landet, i Barsfelsing; det vil sige, at være dem i denne Periode til Hjælp baade inde og ude. Hun var en Drefeld af Fødsel, og Elisabeth Bryske fortæller, at Peder Stygge folgte til den bekjendte Poul Larmand alt sit og sin Hustru, Kirsten Drefelds, Gøds, hende selv uafvidende; og da nu Peder Stygge blev slagen i Sverrig (1497?), trattede (procederede) Fru Kirsten vel med Hr. Poul om dette Gøds, men fik dog Intet igjen og levede derefter i stor Besværing.

villt være mytt Budt till Esge, at handt ville vere megh behelpeligh, iegh motthe kome till mytt eget. Kiære Dotther! mo thu vide, at iegh ffick then Korff, som myn Søsther sende megh; tacker iegh thet gierne. Kiære Dotther! som thu scriffuer, at Oleff Nielsens Brollopp ¹⁾ stodt nu Fleskesøndagh; then almect. Gudt giffuett thet bliffue them bode till Løcke oc Salighedt oc alle theres Venner till Gledede; oc ere deth de Lydende, thet megh vell behaffuer. Kiære Dattther! bedher iegh tigh giærne, at thu vilde tage alle thylene Børn hidt till Landeth medt tigh, ffor thii iegh meen nesth Gudz Helpp, at Pter Bille (∴ den ældste) kandt nu saa megeth, som han giæres Behoff; och ville thien Ffadher oc iegh giærne see hannem, fførendt I setther hanem ffraa Edder; saa ville vij haffue Jøren oc Hartvigh bode till Lære po jett Stedt, huor tigh oc Esge toctis gott være; saa kunde vi haffue Maure lille (∴ Mauriz, den mindste) oc Anne tilhobe; kandt thu icke tro, hure megett them lenges bode effther thigh oc theris Ffadher, siden I skildes at; hure tittu the tale om Ether. Kiære Dotther! som thu scriffuer, at Hr. Mons oc Eric Ericksen loffde Esge, at the skulde være thin Ffadher behelpeligh, (at) handt skulde kome till sin Len igen, da mo thu vide, at Hr. Henrick haffuer screffuitt Hr. Mons till thet om oc bode Cancellor, bode then tyste oc then danste, oc sende handt Esge Breffuene, at handt ville vell giøre och lee (∴ laane) ham sett visse Budt till vor nodige Herre medt them, thett vill thin Ffadher oc jegh gierne fforffylle; oc (at) Esge ville oc vell giordt oc screffuett nogen aff syne Venner till, at thii ville tale hans Besthe.

¹⁾ Maastee D. N. Rosenkrands's til Ballis med Ida Munk.

Mo thu vide, kiere Dotther! at thyne Børn er karle
 oc helbrede; Gud deß Loffue haffue! Kiere Dotther!
 vedt iegh intett mere at scriffue tigh till paa thenne
 Tidt nu. Her medt tigh then Almectigt Gudt beffalen-
 des. Gudt unde ofß then Løcke oc Gledede, at vii ffindes
 helbrede oc glade. Madhe oc kiudt offuer meg, som
 tigh bør; oc giør vell oc sye Esge oc Jomffrueren oc
 Børnen mange gode Natther; oc ladher thin Ffadher
 sye Esge oc thiigh oc Jomffrueren (∴ Jomfruene) oc
 Børnen mange gode Natther. **Ex** Ballen Mandagen
 nesth effther S. Matt. Apostils Dag. **M. D. XXIX;**
 Anne Nudtsdatther. Udskrift: „Erligh oc velbyrdigh
 Quinne, Sophie Kromedigsdatther, myn kiere Datther,
 kærligh sendendes thette Bress“ (l. c.). Næste Maaned
 tilskrev hun Svigersønnen, Eske Bilde, som følger:
 „Modherligh kerliigh Helsen til forne send meth vor
 Herre! Kiere Søn! tacker iegh Edher kl. och gerne for
 alth goth, Y haffue meg beuyth, for huez Y skullæ
 altid synne meg vellvillig til ath forskylle och fortyne,
 som meg bør ath gøre y modh myn kiere Søn. Kiere
 Søn! som Y skryuer, ath ij lome vell ffram till Bern;
 den Almectythe Gudh vere loffued oc eredh, deth (∴ at)
 Y lome vell fram til Bern och beuarede Edher fra alle
 Edher(s) Uvener. Kiere Søn! som Y skryffue, atj
 ffyenghe der lyed Inventarium, och iegh skulle byæ (∴
 bede) Hr. Henryck, (at) hand skulle talke til vor nod.
 Herre, ath handt skulle sende Edher noghen Spysningh;
 dha mo y vidde, ath ieg skreff Hr. Henryck till derom,
 strax iegh feck Edher(s) Skryffuellße, for Hr. Henrick
 haffuer veretty y Koffuenhaffuen syn (∴ siden) y Daff
 fem Ugber, och (∴ at) ffly den Spysningh till Skryffues;
 dherfor skreff iegh hannem strax tyll; dha tallety hand

till vor nod. Herre, och ffick handt der inghen Suor paa, for **J** vidhe syell, huor thet guds Edher, atj hade Plass (o: Plage) nogh, ffyör (o: för) **J** kune ffaa Spysningh til then ene Skyeff. Mo ij vide, ath Hertu Kreften ffick **XIII** Styff til More (hvor han drog op for at hylde), och moy vidhe, ath hannem ffölle inghen aff Diodh(=et) uden Bispen aff Wenskyssell och Hr. Henrick Krumedyge, Hr. Otthe Krompen och Knudh Perssen (Gyldestjerne); hand er Ffuormark, och er dher mange aff Huofmennene (o: Hofmændene) meth, bodhe tyske och danske, och mend dhe, ath thet skall vere ved fyortthen eller ffemthen hundred Danske och tyske; dend Almectyge Gud beuare dennum vell, och (o: at) vy motthe ffaa dem vell vgen! Kiære Son! som **J** skryffue, ath Erkebipen aff Trundthjem har kionedy (o: kyndet) Hr. Ffysesens (Vinceng Lunge) Ffyedhe (o: Feide) och tagædt (o: taget) ffro Fru Ingber och hannem dyereff Forleningh och Gor och Gott; dha tyskes megh, ath thet er kun en Plassue aff Gud, ath han maa betenke segh den store Voldh och Uretth, han har gvordh Hr. Henryck och Otthe Holgersens (Mosentrands) Børn och manghe flere; och er thet nu möghett bijer (o: vedre), ath the nu sell plassue hueranden, end noghen anden skulle kome der y Soriigh eller Skade fför. Kiære Son! som **J** skryffue, ath Erkebipen tar mögeth Fföld till segh; kiære Son! dha bedher iegh Edher gierne, atj actthe Edher der siel till, som Edher Mactth upaa ligger. Kiære Son! som **J** skryffuer megh til, ath iegh skulle være huof myn Datter (imedens hun laa i Wæfselfeng); dha moy vide, ath ieg gerne gøre vell, som ieg dyff plectigh er; och moy vidhe, ath thet blyffuer y Mor(gen) tre Ugher, ath iegh kom hydh; den almec-

tyfste Gudh undhe of den Lycke och Gledhe, at thet motthe gaa vell udy alle Modhe! Gudh unde of den Lycke och Gledhe, ath vy motthe ffaa gode Tyener (o: Tidender) ath skryffue Edher tyl, dha skulle I straff ffanghe hynes Skreffuelfke. Kiære Søn! som I skryffuer, ath ieg skall talle meth Hr. Henryck 12. (?), tha vill ieg detth gerne gøre; och moy vide, kiære Søn! ath Hr. Henryck och ieg talle (læs: talte) til Jehanne (Sparre), Gryck Byelles, om hynes Børnß Dyell y Swanholm; dha gaff hun saa for Suor, ath hun ondhe thet inghen heller endy Edher och myn Datter; men hun ville inghen anden Suor gøre, ffor end Skreffthet vor goen, for hun ville icke ffyøre Edher och dennum Tretthe ymellom; dha vil ieg ydhermere talle meth hyne der om, nar Gud vill vii ffyendes. Kiære Søn! moy och vide, ath ieg vor po Hæbebyere huof Huelle (o: Helle Hat, Holger Ulfstands Frue); och legber hun y Barfellsjeng och har en ungh Dattther; den almectyfte Gud tyf Voff haffue! dha talle ieg meth Hr. Holger (Ulfstand) och badh hannem omedh (o: om det), ath han skulle vere paa jere Beghen paa thet Skiffthe ymellom jere Syoffen; och tha sadh (o: sagde) hand: jae! ath hand ville gerne gøre entthen y dye Mode eller anden, hand kunne vere Eder til Billygh. Kiære Søn! som I skryeffue, atj sende meg hunert Marc, dha moy vide, ath myn Datter har ffodh meg dem, och ieg har gyd hynne myn Kuityensse der opaa. Kiære Søn! moy vide, ath ieg fick Hr. Henricks Skryuelfke saa, ath vor kereffthe node Herre har gydth Hr. Henrick Befalingh at vere y Metthe paa Dttthe Hollgernsens (Mosenfrands) Børnß Begne; och har Hr. Holger (o: den Foregaaendes Broder) och gedh (o: givet) hannem Mactth = Bress

ther opaa; den almectyſte Gud gyffuedh, at the motthe ſkyrcke och fflyedh ſaa, at the fathyghe Børn mo ſkye ſaa meged, ſom Nætt er. Kiære Søn! bedher iegh Edher och gerne, atj ville vere denom behyſelig y dereff retthfyrighe Sagher. Kiære Søn! moy vide, at her er komen Dyende, at Erkebiſpen har veretth y Fere medh Doctheren och Fru Ingher. Bedher ieg Edher gerne, atj ville vell gøre och ſkryffue meg til, huor dhæt er forloffdetth (s: forløbet). Kiære Søn! tyſckeff meg roeletth at vere, atj inthe leghe Edher y tyereff Tretthe; jegh tror, at ther ſtor inthe atj forvere (s: forhverve) udhen Uvilliigh. Kiære Søn! tyſckeff meg gottth at vere, atj ſkunne (læs: kunne) ſaa the Dyen ygen, ſom byer atj lyeghe til Kongsgoren. Vedh ieg intthe mer paa denne (Tid). Her meth Edher den alſommectyſte Gud befalendes. Nodher och byeder offuer meg, ſom Edher vor atj gøre. Ladher myn Datther (ſom alſaa den Tid var paa Ellinge, der tilhørte hendes Mand, Eſke Wilde) och Fru Kirſten och Edher(s) Børn ſeyæ Edher manghe tuſſen gode Nætther. Skreued paa Ellinghe Tyſſdaghen effther vor Ffrue Dag **M. D. XXIX.** Anne Nuds Datter.“ (Her er et Qvartblad afrevet, hvorpaa dog Intet ſynes at have ſtaaet, med mindre det har været en eller anden Eſterſkrift). Udſkrift: „Erligh och velbyrdigh Mandt, Eſke Bylle, Hoffviſmandt paa Byern, myn“ (det Dvrige afrevet) (kongl. Bibl. Saml.).

Den Helle Hat, Holger Ulfſtand paa Hillebjergs Frue, ſom i det foregaaende Brev omtales og atter i et Par af de følgende vil forekomme, var Anne Nuds Nabo og en af hendes Dmgangsvener, hvilket blandt Andet ſkjønnes af følgende Brev, der uden Datum og

Underskrift er stilet til hende: „Kære Fru Anne! som I skriver meg til, at Hille (s: Fru Ulfstand) oc ieg skulle komme til Etther, hvilket ganz velvillig oc gernæ ske skulle; nu haffuer ieg fforssavd mig (s: lovet) at blive liggendes her i noggre Dagge her i „Klosteriid“ ffor nogger slynderlig Driffag Skyld, ssum ieg nu oppa thenne Tiid icke kand skrive om; men nar Gud vil vi sfinnes, vil ieg vel sfigge Etther Leiligheden ther om. Kære Fru Anna! viddhe I noget, ther ieg kand bestille Etther til Belle her ude, tha skriver eller byder meg til; ieg vil thet ganz velvillig oc gerne gøre, ssa sstant hielppe meg Gud. Kære Fru Anne! ieg fforstor, at I ville neer at Skonne (s: ned til Slaane); ieg haffuer skreffuet jet Breff til Hillebergge; bedher ieg Etther kerlige oc gerne, at jen aff Etthers Svenne ma tagge thet med sfig, til I dragger fforæm om Slav — —, ssa kand thet vel komme ther fra oc til Hillebergge. Kære Fru Anne! om ssa sfaller sseg ffor Etter, at I toffuer hiemme til mod Sondag igen, ville I ta velgøre oc skrive meg til, ta ville ieg oc gerne talke med Etther, sfoeren I sfare neir at Landet, ffor mangge Grinde Skyld, ssum man ssa hastelig icke skrive kand“ (kongl. Bibl. Saml.). Hvad Fru Ane Mud dernæst selv er angaaende, da tilskrev hun atter i Juli Maaned 1529 sin foromtalte Svigersøn, G. Bilde, som følger: „Modherligh kerligh Hellsen tiilforn senth meth vor Herræ! Kære Søn! tacker ieg Edher kerligh oc gerne for alth Goth, I ha meg h beuisth, hueß I skolle altidh sfinne meg velueligh tiill ath fforshylle, hueß i myn Magth er, som iegh dysß pleckthigh er ath gøre modh myn kære Søn. Kære Søn! maa I vedhe, ath myn Dother fick I ungh Dotther Hfredaghen for G. Knudh Kongheß Dag; den Almetysthe

Gudh unne vof, ath hun maathe loue och være Gudh tæfellig och Edher och hennes Modder och alle hennes Vener tiill Glædhe och Husualefje. Kære Son! (J) kunne icke tro, hør suarlige hun var sygh och ful ner burthe (o: borte); och var iegh i stor Fare, baadhe ath J skulle vare Hoftru løff (o: løst) och jagh Dotther løf; och hun daanedhe och befuimedhe saa; och haabef megth tiill Gudh, ath deth maa nu værif (o: bedres) hor (o: hver) Dhagh; vor Herre geveth (o: give det), ath hun maa løffue, daa er deth I skonth Barn; Gudh vare laanedh och aredh! Kære Son! maa J vedhe, ath her gor manghe felffen (o: felfomme) Dyene om Biffphen aa Tronhem och om Dotther Fyfsensyuf (o: Vincentius Lunge), saa ath Biffphen skulle tha fraa Dotteren; och vedh iegh ecke, huadh Sanynghen er dher om; och bedher iegh Edher, om ther gor naaghen viife Diene imellum, ath J ville skriffue megth tend; och kan iegh ecke skriffue Edher tiill, hor dhen Feydhen hun faller megth (ilde); thi bedher iegh Edher gerne, ath J ville tha Edher vare deth beffte, som J kunne. Kære Son! vedh iegh intedy mere ath skriffue Edher tiill paa denne Tidh. Her meth Edher Gudh beffalendes. Gudh helbith (o: hjelpe det), ath vii maa ffennes helbredt och gladhe. Skreffueth paa Ellinghe Søndaghen etther S. Knuds Dag. **An. Dn. M. D. XXIX.** Anne Knuds Dotther.“ Udskrift: „Erligh och velbyrdijgh Man, Efghe Bille, Høefgman paa Bærenhusf, myn kære Son, kærlich sendendes thette Breff“ (I. c.). Endnu samme Maaned skriver hun fra Monstrup til sin ovenomtalte Datter paa Ellinge følgende Brev: „Modherligh Hefffen tiilforn senth meth vor Herræ! Kære Dotther! tacker iegh Digh gerne for alth Goth, som Du har megth beuiffth,

huesß Du skal altidh fyne meggh velveleggh tiil ath for-
 skyle, som meggh hør ath gøre modh myn kære Dother.
 Kære Dother! som Du skreff meggh tiil om dhen Orse-
 galde, daa maa tu vedhe, ath iagh har inghen i Mar,
 forthi dhe spyltthen (o: spildte den) udh i Winther; har
 Duth (o: du det) selbeho (o: selv behov), daa brugh
 dhe Fighen, iagh har sagth tegh om tiilforren. Kære
 Dother! som Du scriffuer meggh tiil om, (at) Du och
 Barnedh er vell tiil Pas; Gudh tes Loff haffue! Gudh
 une meggh altiidh slegg Siene tiil Edher ath sporie.
 Kære Dother! bedher ieggh Digh, ath Du ville nu scriffue
 meggh tiil, hør manne Laghen och Ler-lahen (o: Skind-
 lagen) Du har Beho, och om Du har naaghne røyt
 (o: røde?) Fadh beho eller naaghen annen Dell, som
 jagh har. Kære Dother! som Du scriffuer meggh tiill,
 ath iagh skulle kome tiil Digh; om Gudh vel, dagh (o:
 da) acther iagh ath kome tiil Dygh om Torsdan forren
 Du skal gaa i Kørte (o: holde din Kirkegang); har Du
 meggh nagith beho tiill forren, dagh (o: da) vil iagh
 gerne kome tiil Digh paa **I** Nath eller **II**. Kære Do-
 ther! matu vedhe, ath iagh hadhe nu myth Budh i
 Malms, daa kune iagh inghen Siene spørre aa Norge
 enthen fraa Din Fadhher eller fraa Esghe Bylle, daa
 maatu vidhe, ath ther var inghen Skypf komen suimen
 (o: nylig). Gudh une voß godhe Siene, som meggh haa-
 besß tiil Gudh vii vell faa. Kære Dother! maa thu
 vidhe, deth Bress, som Hr. Monsß skreff Hr. Henrik til,
 deth er burthe for meggh, och vedh iagh icke, om deth
 bleff paa Ellinghe; ath tu velle vel nøre (læs: gøre)
 och la ledhe (o: lade lede) ætereth (o: efter det) och senne
 megeth (o: mig det), for thi iagh ville gerne scriffue Din
 Faer deth tiill. Kære Dother! senner jagh Digh naa-

ghen Gorn, och bedher iagh digh, ath tu ville ladh ledhe (lode 2: farve) henne (2: Gornen) brenthgull (2: brandgull), for her voxer inghen Urther her omkringh (til at farve med); vil iagh gerne vare din Ledhe=Dwynne (2: Farvekone) en annen Tidt m. m. Her meth tigh den almectijthe Gudh beffalendes. Skreffuet paa Monstrop Onsdan for S. Oleff Dag **An. Dn. MD. XXIX.** Anne Mudsdothter." "Dch ler (2: lader) Børnen sidigh (2: fige Dig) manghe godhe Nather, och er Maurisf icke en (2: end) fullelighe tiill Paß; dogh haabes megh, ath han bliffuir snarth vel til Paß." Udskrift: "Erligh och velbyrdigh Quinne, Fru Saafye paa Ellinghe, myn kære Dothter, kerlighe sendendes thete Bress" (I. c.). Endelig fik hun i Sept. Maaned følgende Brev fra en af sine Forvaltere om sin Datters Afreise til Bergen: "Myn ytmygelege, pletige (2: pligtige), tro Dyeneste nu oc althyt fforsent met vor Herre! Maay vyde, kære Ffrue! at ieg sendher Edher jen Bress, som Ffru Coffy (2: hendes Datter) screff Edher til; oc maay vyde, (at) then same Dag, hun ffor ffræa Edher, tha kom hun pa Hysingen, van (2: var?) Naten y Tomelhe oc andhen Nat paa Bahus oc then **III** Matten paa Hysingen til Oluff Perffen ij Norvygen; oc syn (2: siden) ffolle ieg henne ther y ffræa oc til Marstrand; oc laa hun ther ffræa Dyßdag oc til Søndag, oc betalte ieg ffor henne, saa lenge ieg vor hos henne y Herborg; oc ffyck ieg henne oesaa til Stybs Behoff **III** Pud Smør, **III** Bol Torffe oc **I** Sonne tyff Mel, som ieg lod bage til heners egen Behoff, oc saa annet Brø til Suene (2: Svendene) oc ther til Høns oc Lam til ferst Mad; oc haffuer hun spord ffor vyße Dyende, at Tackten laa ffor Dpslo, som Esty Bille sende ymod henne met **XXIII**

Goffmend, som skule fføle henne til Beren; oc Søndag ffor Sancte Mikels Dag lob hun aff Marstrand, oc ta hade hun god suød (o: syd) øst (Wind) y **III** Dage, oc hade hun **II** gode Styrmen, oc kom hun vel ffram til Dpslo; oc lader Ffru Soffy oc Hertuuyge (en af hendes Sonner) sege Edher mange **M** gode Meter. De maay vyde, at ieg sendher ned til Balen **VI** Dre oc **III** Kyer, **I** Tyr, som kom ffraa Oluff Suort, oc **I** Ko, som kom aff Bygen aff then Bonde, som myn Herre ffye ffraa Danel (ell. Dauet) ffor Lanskil (o: Landstyd); oc sender ieg Edher **I** Dre nedt met thet annet Fe, som vor ffor Sagefall; oc nu (o: endnu) **I** Par, som ieg kopt ffor Lanskil; oc sender jeg **VII** Drer nedt, som ieg haffuer kost ffor myn Herre, og fler vyl ieg ocsaa bestyle, som han haffuer screffuet meg til. De maay oc vyde, at ieg haffuer spord, at myn Herre oc J er vred paa meg oc (have) loffuet meg stor Utack; ther vedt iegh meg ingen Brode haffue her y, saa at ieg skule købe Heste ffor myn Heres Peninge oc sende ned, meg til Ffordel; thesfor nogen kan beviße meg thet paa, tha vil ieg staa then hyffueste (o: hoieste) Met, som nogen satyge Karl skal gore. De ma y ocsaa vyde, at ieg skule sende Edher nedt Lanskil-Peninge; ta haffuer ieg kost Dre ffor **I** Part aff thennem; oc huis som ieg haffuer icke kost ffor Dre, ta screff myn Herre meg til, at ieg skule antworde Nielsf Lynderup thy (o: de) andhre Peninge, ffordy ieg haffuer moget at bestele met Bøndher met Scrifferie (ell. Steffne) oc Gord tage (ell. trige). Intet mer paa thene Tid, men her met Edher Gud befallendes oc „Scte Oluff.“ Screffuet paa Hysyng y Alsunetorp Ffredag effther S. Mikels (o: Michels) Dag An. Dn. M. D. XXIX. Jost Persson.“ Udskrift;

„Erlig oc velbyrdyge Quine, Ffru Anne Nuths Dotther, ytmøgelige sendendes thette Bress“ (I. c.). S. N. den 22de Novbr. tilskrev Fru Anne Nud „synn kiere Datter, Fru Sophie K. til Bernerhusz,“ dat. Malmøe S. Clemens Aften, hvoraf man først seer, at Datteren laa 1 Nat paa Bahuus, og at den Jagt, Eske Wilde havde sendt efter hende, var ikke kommen til Oslo ved hendes Ankomst did; men en lille Jagt, der havde hendes Gods inde, kom derimod til hende i Marstrand. Dernæst hedder det: „Kiere Datter! ma tu viide, att thin Fader er nu paa thet Mode, som tu viist, thet var berammeth at stande skulle utij Mandhers met mijn Metarffuinge; thend almectigste Gud bevore hannum oc thennum alle sammen oc unde oß thend Lycke oc Gledede, att vij motte komme tiill enn god Ende zc. Kiere Datter! matu viidhe, thend Tiidt thin Fader var utij Sielland, thaa løste hand thet Gogs igbenn, som Hr. Mattis Grieksenn (Bølle) utij Pantt haffde; Gud haffue Loffu, att vij haffue fangeth thett vell igenn. Oc matu viide, att Griek Bølle var huos syn Fader, thend Tiidt thin Faders Budt var thet; oc matu viide, at Peder Skriffver, Seuren Persen i Roskild oc Mandhers Jude førde hannum Pønningen; oc vred Hr. Mattis siig mögitt, førend hand vville tage Pønninghenn; thaa hielp Griek thiill (lös: thet) mögitt tiill, att Hr. Mattis tog Pønninghenn; thaa mö thu viide, att Bressuit sijodt paa tu hundriitt Gilleen; thaa tog hand III Mark for huer Gilleen, oc troer ieg, att Bressuit lyedt icß uthen paa II Mark; tha sagde Griek for Mandhers Jude, att mijn Sisster (Sophie) var paa thet Mode utii Manders; oc undrer mig, hvij hand (Griek Bølle) kom thet icß stelfuer. Kiere Datter! ma tu viide, att ieg haffde Budt

i Sjælland, thaa er Pedher (Effe Bildes Son) paa
 Balwø huøß Frue Ydde (o: Ida Munk, Hr. Oluf Niel-
 sen Rosenkrands's Frue) oc skaer inttet, Gud vere løffu!
 oc ma tu viide, att Jorghenn (en anden af Effe Bildes
 Sonner) skaer och inttet oc kann nu thiene tiill Mese
 (som Chordreng); oc theße Dørn, jeg haffuer, skaer oc
 inttet 2c. Haffuer ieg spuord, at Eskie viille hiedt tiill
 Landet nu i Sommer (altsaa næste Aar); thaa viille ieg
 gierne, attu skulle følge hannum; thii ieg troer icki, att
 hand lader tiig ther effther sig 2c." Endelig fortæller
 hun som Nyhed i samme Brev, at Fru Pernille, Hr.
 Anders Bildes, og Fru Anne, Claus Vodebustes, havde
 hver faaet en Datter (Klev. Saml. ved R. N.). S. A.
 den 30te Novbr. tilskrev hun atter sin Datter, Sophie
 Krumedige (see E 10!). 1530 faaer hun i Februar
 Maaned Brev fra en af sine Forvaltere, saaledes ly-
 dende: „Myn ytmøge, pligtige Dienestæ altiid forscreffuit
 met vor Herræ! Kære Frue! maj vyde, at ieg befruc-
 ter meg storlig, atij oc mynn Herræ skulle være meg nu
 ugunstig, for thet ieg er myn Herræ stillig; her er saa
 svar en Tiidh pa Peninge met fattig Almue, for Gud
 vell nu hereffter, ieg kand færdes effter myn Diæringh,
 tha vill ieg met thet allerfurstæ finde Mod oc fornoghe
 ham met hvat som ieg kand kome affsted. Kære Frue!
 ville ieg seluff værtt Ether tiill Taelos; nu er ieg saa
 lidhet for i mynæ Been for thenne Storm, her haffuer
 værtt, oc aff thet Fald, ieg fick, gater (?) meg fast effter.
 Kære Frue! thy beter iegh Ether ytmøgelig gernæ, atii
 ville være meg eth gott Budh tiill myn Herræ, at han
 ville unde meg Dag tiill S. Laurisæ Dag, eller hvor
 lenge hanum seluff tottes, for Gud; Skuld oc for mynn
 fattige Dienistæ Skild, om I haffue meggh nogen Tid

behoff. Kiære Frue! sender ieg Ether then Koo, som vor her pa Ethers Gard; Belag ther pa Garden drest hennæ tiill mytth, **VIII** Dage effter I var affarnæ, oc haffuer ieg send Ether Budh ther om mett Ethers Dreng Findh oc mett Svene (s: Svendene); thii better ieg Ether ytmygelig gernæ, ati icke taget (s: tage det) meg (til) Uvelicæ, at ieg haffuer hafft henne huof meg saa lenge; vill ieg gernæ giøre Ether ther Fillest fore altiid, saa I skulle inthet stille (?) meg effter, hueß i myn Magt er, saa lenge ieg leffuer. Kiære Frue! ville I haffue nogle tiskæ Werther, tha skulle I biude Niels Sudere tiill vedh Strandhen; han haffuer bestillet **J** Vesth, (som) komer mett thet allerfurstæ. Kiære Frue! hvor ieg kand være myn Herræ oc Ether oc alle Ether(s) Venner tiill Belicæ oc ytmyge Sicnestæ, thet vill ieg altiid ytmygeelig gernæ giøre, saa lenge ieg leffuer. Her meth Ether then almegtugestæ Gud befallendes. Schreffuit i Malmge then Torsdag nest effter Flestæ Sondag **An. Dn. MDXXX.** Jacob Scriffuere." "Kiære Frue! ville I unne meg then Koo eller en andhen tiill Leye eller for Peninge, tha vill ieg gernæ giøre Ether Fullest effther Ester(s) Belicæ." Udskrift: "Erligh oc velbirdig Quinnæ, Fru Annæ Studzdotther, ytmygelig senindis thette Breff" (kongl. Bibl. Saml.). Samme Tid maa ogsaa hendes Mand, Hr. Henrick Krumedige, være afgaaet ved Døden; thi i et Brev fra hende til hendes Datter, Sophie Krumedige, dat. Monstrop **S. Ambrosii** Dag (s: den 4de April) 1530, hedder det: "Kiære Datther! maa thu vide, at then almectigste Gudt haffuer nu kallitt thin kiære Fader; then almectigste Gudt være ham nadige ocl mislundelig! ocl dogh handt uti stæcke Stundt loe paa thet siste, dogh

var handt siug alt thette ganske Aar; oc hobes meg
 nest Guds Help, at handt dode en christen Mandt; dij
 handt nu uti sin siste Siugdom bekende sigh en sondige
 Menste oc tith oc offthe bad Nade aff then euigh barm-
 hertige Gud &c. Kiære Dattther! maa thu vide, at iegh
 haffuer nu screffuett Hr. Nogens Brie, min Broder oc
 ffleere mijne Venner till, at dij skulle scriffue ffor meg
 till min Herres Nade, at meg ingen Uskell skee paa de
 Leen, iegh haffuer Liisbrevff paa, oc anditt &c. Kiære
 Dattther! maa thu vide, at thin kiære Ffader bleff lagt
 her i Sognetirkken effther hans egen Begier; oc maa
 thu vide, at ieg loe suarliigh siugh ffraa Søndagen eff-
 tther S. Anne Dag (2: i Decembr.) intill Konnermesse
 Dag; da var vor Afskiildt¹⁾, saa at om iegh hade
 døth da, skulle iegh oc liggett her i Kirkken, ffor thu
 vest vell, huadt Lejligheden giffuer sigh nu i Malmø.
 Oc vor her gode erlige Mendt neruerendes offuer hans
 Begravelse, bode aff Midderstab oc gode erlige Preste-
 mendt oc andre Dannemendt; oc siger iegh tigh i
 Sandhed, at handt ffick saa erligtt oc cristeligtt jett
 Endeligtt, som iegh haffuer hørdt i lang Tiidt; Gud
 almectiste unde meg sodanne jett cristeligtt Endeligtt,
 nar Gud haffuer fforsetth min Tiidt &c. Kiære Dattther!
 ieg hade vell megett at scriffue tigh till, (men) nu haff-
 uer iegh saa stoer Sorgh i mitt Hiærte, at iegh icke
 gidder; thii iegh viste adri, huadt retthe hiærtighe Sorgh
 var, fføre endt nu &c. (af D. Saml. i Geh. Arch. ved

¹⁾ Dersom herved skal betegnes, at deres Skilsmisse eller hans
 Dødsdag indtraf Kyndelmesse eller den 2den Febr., da sy-
 nes det selsomt, at hun først den 4de April tilmelder Dats-
 teren dette 2 Maaneder gamle Dødsfald.

R. N.). Samme Tid faaer hun Brev fra „Broddher
 Pedder Ploug, Prest oc Prier udi then Helliandz Clo-
 sther i Kjøffnehaffn, dat. i vort Hospitall udi Kjøffnehaffn
feria 6ta ante Jubilate, hvori han titulerer hende:
 „Fru Anne Muds-datter, Hr. Henrik Krummediges Ef-
 terleverste, syn Been!“ og dernæst skriver: „Kære Fru
 Anne, tacker iegh Edhers Kerlighed for alt Gott, som
 I haaffue beviist meg oc Broddhre oc the fatighe Men-
 niste. Kære Fru Anne! som Edher vell vitttherlicth er, att
 Jorghen Poelsen, som dødhe paa Baabus i Morghe,
 gaff tiill vortt Hospitall hundredhe March, hvilcke som
 Hr. Henrich, Edhers Hoesbondhe, hves Siell Gudh
 nadhe! skulle antvordiitt os 2c.; aff hvilcke C March
 synghe vij J Lest Mugh, Pund III March, som Hr.
 Tyghe, Edhers Capellan, antvordidhe os; thij bedher
 ieg Edhers Kerligh(=het), kære Fru Anne, ati ville nu
 betencke os oc the fatighe Mennisk med Penghe eller
 Fytalle eller andhen Vare, hvadh Edher tyckes seluer,
 oc Gud skiudher Edher i Hugh, fortij thet gors nu vell
 behoff; ty at vij faa ganske lydiitt, bodhe tiill os oc
 the fatighe Menniske 2c.“ (Klev. Saml. ved R. N.).
 S. N. i Mai Maaned tilskriver hun sin Sviger-son, Eske
 Bilde, følgende Brev: „Moderligh kærlich Hølsken al-
 tiidt fforfendt meth vor Herre! Kære Søn! tacker iegh
 Edher ll. oc gierne ffor alt Gott, I haaffue meg be-
 uisth, hves I skulle altiidt finde meg veluilligh at
 fforstykke, som iegh des plicthigh er. Kære Søn! kandt
 ieg aldri ffult scriffue Edher tiill then store Sorgh,
 Skade oc Droffuelcke, meg er paatomett ffor min kære
 Høsbonde; then almect Gudt være hannum nadig oc
 miskundelig! Dii bedher iegh Edher gerne, at om Edhers
 oc myn Dattthers Leglighedt (var) saa tiill, ati daa kunde

Come her nedt; dii her er manghe, bode Bøndher oc andre, som deille (o: dele eller føre Proces) paa Gosgitt. Kiere Søn! maaj oc vide, at jegh haffuer hørdt, at ther er nogle, som haffue hafft theris Budt hos vor nad. Herre om vore Fforleningh, bode vor Ffr. Kloster i Moskilde oc dii Fforleningh, vii haffue i Norge, som ieg haffuer Liffsbreff paa. Saa maaj vide, kiere Søn! at effther myne Benners Nadt, da haffuer iegh screffuitt vor nadite Herre till, at Hans Nade skulle verdes till at icke giffue nogen Bressue udt ther paa, fførendt Hans Nade komer sielff hidt indt i Nigett, oc iegh komer ffor Hans Nadhe meth myne Bressue; dii, kiere Søn! tødes meggh raaligt være, ati scriffue vor nadite Herre till, ati kunde ffaa Liffsbreff ther paa effther myn Dødt, nar Gud haffuer then fforsetth (o: bestemt). Kiere Søn! maaj oc vide, at iegh haffuer screffuitt myne Fogder, Niels Jepsen, Stii oc Olleff Sortt, till, at huadt Solff oc Peninge dii haffue, at dii skulle sticke migh thet nedt; dii, kiere Søn! ieg vill nyde (o: nytte eller bruge) bode dii Penninge oc dii Penninge, som handt (o: hendes Mand) sulde hans Ørne ffor, till at løse thet Gøz indt meth, ther ude staar; dii iegh beffrøether meggh, at ther som thet icke bliffuer indtlost nu meth tiise Penninge, da skulle thet seynt bliffue indtlost. Bedher iegh Edher oc gerne, ati ville scriffue them till, ath dii ville skionde them meth aldhersnaresthe, oc I ville rame begges vor Gaffn ther uti, som I vide oß ligger Nacth paa. Kiere Søn! maaj oc vide, at Hr. Henrick haffuer soldt syne Ørne P. (o: Parret?) ffor **XXVII** Mark eller **IX** rynnke Gyllen veltige (altsaa var 1 rhinsk Gylde = 3 Mk.); oc skulle handt (o: den, der kjøbte dem) haffdt **LXXX** P. Ørne; (men) ther aff skjødt (o: løs-

serede) handt **XXIII** Orne, oc dogh skulle handt icke
 skudett uden **X** Orne; oc skall handt giffue Penningen udt till
 trey Termynner, en Partt till Ste Jacobs Dagh, en
 Partt till Ste Michelsdagh, en Partt till Julle Dagh
 eller helig tre Konger Dagh; oc skall Petther Gortsen
 haffue them. Kiære Søn! nar Gud vill, vii ffaa tisse
 Penninge, da kunde dii vell helpe till at lossse Gøzett
 indt medt, huilckett thet siunes fforst at (burde) lossse
 indt oc Edher tødes raaligt være, meth then Affgiffitt
 aff Norge aff myne Leen. Dii bedher iegh Edher gierne,
 ati ville rame Edher(s), mitt och Edhers Børns Gaffn
 her uti, som J vide og ligger Macth paa. Kiære Søn!
 maaj oc vide, at Hr. Vincentius kom nu **XIII** Dage
 siden till Helsingør oc drogh strax till vor nadhte Herre;
 oc ligger hans Sacth vedt Helsingør. Kiære Søn!
 maaj oc vide, at iegh var nu offuer i Siellen at talle
 meth Hr. Mogenss Gøie oc myn Brodher oc fflere myne
 Venner; oc loffde dii meggh, at dii skulle talle mitt Beste
 oc vide mitt Beste i alle Nade, som dii kunde oc dii
 meggh plictige er; loffde oc Hr. Mogenss meggh, at handt
 ville scriffue ffor meggh till myn Herres Nade om vor
 Frue Kloster i Roskildt, som iegh haffuer Liffsbreff paa,
 at hans Nade icke skulle lade kome meggh teth ffraa,
 fførendt Gudt ville, at handt komer sielff hidt indt i
 Niigitt, oc iegh komer ffor hans Nade meth myne
 Breffue. Oc sagde Hr. Mogenss same Tiidt ffor meggh,
 ath J haffde sceffuitt hanem till, ati hade sendt ham **I**
Ed. Bernfist; oc spurde handt meggh at, om iegh viste
 nogett thet aff, om en var komett her till Landt eller
 ey; oc hade handt sitt Budt dith, som J scriffue en var
 komett; dogh var en thet inthett; ville J scriffue meggh
 till, om J hade sendt then nogett andett Stedt, da ville

iegh gierne fforfarett oc ffly ham then, om I icke sielff kunde come saa hastigtt nedt. Maaj oc vide, kiere Søn! at Hr. Mogens sagde ffor meggh, at myn Herres Nade komer viift till Kiøbenhaffn om Sti Hans Daggh Tiidt till then Herredag, som da beramet er at skal staa then same Tiidt; kunde I come her nedt paa then Tiidt, da soe iegh thet ganske gierne. Skulle iegh oc varet paa jett Mode meth myne Søskenn nu om Pastemarkett; dogh hassuer iegh screffuett them till, at dii skulle lade opstaa ther meth, intill Gud vill, iegh bliffuer beder till Sindg; dii, kiere Søn! iegh ville gierne, at thet skulle bestaa ther meth, intill Gud vill, ati komer nedt; dii iegh er saa forffuldt oc bedreffueth, at iegh icke landt skiøde (o: flytte eller varetage) thet, iegh skulle hassue Gott aff. Oc skulle I vide i Sanden, at uti (al den) megen Sorgh oc Droffuelse, iegh hassuer haaffdt, viiste iegh aldri, huadt rett Hierte=Sorgh var, fførendt nu. Maaj oc vide, kiere Søn! at nu iegh var i Kiøbenhaffn, da sagde en af Borgerne (Borgerne?), begges vor Ven (?), till meggh, at Hr. Johan Urne skall viift aff meth Slotthett, nar myn Herres Nade komer nu till Kiøbenhaffn; oc sagde handt, at Borgerne siger, at kunde dii ffaa Edher ther till igen, da bade dii Gud ther gierne om; dii Hr. Johan landt inthet ffordrages meth Borgerne; om thet ffallt Edher nogett till Sinde, da kunde I være ther ffortencth uti meth allerførst. Kiere Søn! som I screff Hr. Henrick oc meggh till om thet Gog om Herreuadt Kloster, da kunde Hr. Henrick ingen Lempe ffinde till, at handt kunde come Abbeden till Ords; dii landt iegh vell tro, at thet bliffuer nu inthet mer omtallett, fførendt Gud vill, I come sielff nedt. Maaj oc vide om then Enggh, I haaffde aff Lunde Kircke, da screff iegh Mester Torben, Hr. Erick Daa oc Mester Holger till ther om,

oc sende iegh Scuren Pors till them; talde iegh oc sielff meth Mester Torbern ther om nu i Modendagh (Mandags?); kunde iegh inghen endeligh Suar ffaa ther paa, oc haffuer Johan Biørnsen haffdt sitt Budt ther om; dogh sigе dii, at dii ville fforhindre thet jett Stundt; dii trøcks megъ raaligt være, at om J icke kunde come saa hastigt nedt, ati da screffue them till ther om. Oc maaj vide, at iegh haffuer hørdt, at Hr. Eric Daa siger, at jegh haffuer Liffsbreff therpaa, ffordij handt vilde, at thet icke skulle come oß ffraa; dogh iegh haffuer ther inghen Liffsbreff paa; men iegh vill være om, at vii kunde ffaa Liffsbreff ther paa. Kiere Søn! maai oc vide, at iegh haffuer hørdt, at Hr. Claus Wille oc Hr. Mogens Gyllenstiern (begge kongl. Høvidsmænd, den Første paa Bahuus og den Sidste paa Aggershuus) ligger vore Ffogder oc Bøndher nogett paa Hals; bedher iegh Edher, atj ville scriffue them till medt Lempe, at thy ville vide vortt Beste; dii thet gieller nu Edher mere endt megъ; at dii ville giørett ffor Edher(s) Skyldt. Kiere Søn! her medt Edher then almect Gudt beffalendes. Bedher iegh Edher gierne, ati ville sigе Edher(s) Hustrue, myn kiere Dattther, at hun icke bedrøffuer sigъ ffor megitt ffor Guds Gierning. Maaj oc vide, at Edher(s) Børn er karste oc helbrede oc staer inthet, Gud deß Loff haffue! Ex Dionstrop Ffredagen nest effther helig Korß Dag (Inventionis) M. D. XXX. Anne Rudzdatther“ (Igl. Bibl. Saml.). Samme Dag tilskrev hun ligeledes sin Datter i følgende Udtryk: „Dottherligh (læs: Modherligh) kl. Helßen altiidt ffor-sendt meth vor Herre! Kiere Dattther! tacker iegh tigh kl. oc gierne ffor all datterligh Kierlighet oc ffor alt Gott, thu haffuer megъ altiidt beuist, hueß thu skalt al-

tiidt ffinde meggh veluilligh at forsthylle, som iegh deß plectig er. Kiere Dattther! kandt iegh aldri ffult screffue tegh till, saa gierne iegh var Digh til Deds om then Deylighedt, som nu begiffuer segh meth meggh, da haffuer iegh screffuitt Esge till, at handt skall kome nedt meth thet snarest; bedher iegh tigh oc gierne, at thu velle minde hanum paa, at handt kunde kome nedt meth thet snarest. Kiere Dattther! som thu scriffuer migh till om myn Søster (s: Sophie), da maa thu vide, at hun haffuer en ungh Dattther oc er lengee siden gaaett i Kirckæ. Kiere Dattther! maa thu vide, at ffor then store Sorgh oc Drøffuelße, meggh er paakomett, da screff iegh Ffr. Kerstine, Per Stiuges, till, at hun skulle kome till meggh; oc er hun nu her hoß meggh oc bliffuer her thet lengste hun kandt, oc vell hun sielff scriffue tigh till. Kiere Dattther! maa thu oc vide, at iegh haffuer screffuett myne Ffogder, Niels Jepsen, Etii oc Oleff Sortt, till, at huadt Sølf oc Pening dii haffue, at dii sende meggh thet nedt meth fforst; bedher iegh tigh oc gierne, at thu ville scriffue thennem till, at thii ladhe thet kome nedt meth fforst, ath vii kunde haffue bode dii Peninge oc saa dii Peninge, som Hr. Hencick solde syne Dren ffor, till at løsse nogett aff thet Gog indt ffor, som her stoer i Pantt. Bedher iegh tegh oc gierne, at thu ville sige Esge, at handt ville oc scriffue thennem till therom ¹⁾; dii iegh befrøcther meggh, att thersom dii icke nu bliffue indløst ffor dii Peninge, som thin Ffader, Gud hans Siell nade! samblett eller tillstoer (s: tilkommer), da befrøcther iegh, at dii skulle seenthy bliffue

¹⁾ Det maa ret have været nogle gjenstridige Fogder, siden de skulde have tredobbelt Befaling!

indløst. Kiere Datther! maa thu oc vide, at her skall staae en Herredag i Kiøbenhaffn nu om S. Hans Dag; vedt iegh icke, om Esge haffuer ffoett Scriffuelse ther om. Toctes meg h raalegtt vere, at Esge kunde kome her nedt paa then Tiidt; dii myn Morfarss (o: Hr. Erik Ottesen Rosenkrands) Arffuinge skulle da vere till Mode om jett endeligt Skiftt effther hanem; och skulle iegh nu till Postemarkett veritt till Skifte meth myne Søskene; dogh haffuer iegh screffuett thenem till, at dii skulle lade opstaa; dii iegh ville giarne, at Esge skulle vere ther offuer (o: vare overvarende); dii, kiere Datther! du kandt sielff tencke, huadt iegh kandt acthe om sliq Dingest, efftherdii mijn Leylighedt er meg h saa paa-komen; oc om mange merkelige Vrinder, som Esge ligger Maecth paa; oc at handt kunde ffaa nogen Ffode-ringh (o: Befordring) heri Danmark; dii de siqe, at tisse Klostre skall styffthes; dogh er her endtnu ingen anamett her i Landett uden Dalby, thet haffuer Hr. Anders Bylle, oc Tomerup, thet haffuer Mester Morthen Krabbe. Kiere Datther! hade iegh vell megett att scriffue tigh till om thenne myn Leylighedt; nu gider iegh icke giordt tigh then Gremelße. Bedher ieg tigh ganske giærne, at thu giffuer tigh tillfredz thet beste thu kandt; dii modt Guds Giærninger er ingen Bennyng, oc meg h hobes till then almegt Gudt, at Gud tog h hanem i then beste Tiidt. Kiere Datther! maa thu vide, at thyne Børn er helbrede, bade dii II uti Sielen oc saa tise, her er; Gud almegt unde of thet Lycke oc Gledede, at thu motthe ffinde thenem helbrede oc glade. Kiere Datther! bedher iegh tog h giærne, at thu taade Esge ffor then Halftende Hvalspæck, handt sende meg h meth Michel. Oc maa thu vide, at Ffr. Kierstine,

Per Styges, sagde ffor megh, at Esge screff henne till, at handt hade sendt henne in till Tollerens i Helsingør en Ed. Bergeslyst; oc hade hun sitt Budt ther oc ffic en (o: den) intyet; ville thu sye Esge, at om handt hade sendt then nogett andett Stedt, at han ville biude henne ther till, at hun kunde ffoo en; oc om thin Leylighedt (var) saa till, at thu hade henne Behoff¹⁾, at thu ville sye till meth thet fforste; dii her er mange i Landten, henne haffue Behoff. Kiære Datther! bedher iegh tegh, at thu ville altiidt scriffue megh till, nar her stedens Budt; dii Gud skall kiende, ieg hade vell Hugsualelse behoff. Kiære Datther! sendher iegh tigh nogen Bressue, som Bispen aff Mars (o: Eske Bildes Broder, den kongl. Kantzler, Dve Bilde) screff tigh till nu effther Høst; oc var icke myn Leylighedt saa, at iegh kunde sende thig thenem ffor endt nu. Kiære Datther! her meth tigh then Allmeget Gud befallendes. Gud unde og then Lycke oc Gled, at vy maa ffendes helbrede oc glade. Gjør vell oc sye Esge oc Hartuigh mange gode Natther. **Ex Monstrop Ffredagen effther Inventionis stæ crucis. Mar M. D. XXX. Anne Hudz Dotther.** „Kiære Datther! sendher iegh tigh jett Bress, som then Monck screff megh till; thet haffuer thin Drengh.“ (Herved menes vistnok det ovenansførte Brev af Prioeren i hellig Geist, Peder Ploug). Udskrift: „Erligh Belbyrdligh Quinne, Soffie Kromedigs Datther, myn kiære Datther, kl. sendendes“ (l. c.). Ved samme Tid (det er nemlig dat. Mandagen efter hellig Korsdag **inventionis** og synes dog at være senere end det foregaaende) tilskrev hun atter sin Datter som følger: „Kiære Dat-

¹⁾ til af hende, som det hedder, at blive lagt i Barselseng.

ther! som thu scriffuer om Fru Kierstine, da maa thu vide, at hun er her hos meg, oc vill hun giærne være hos tigh paa then Tid, thu scriffuer; dogh undrer meg storlighen, hui thu icke langh siiden haffuer screffuit enthen meg eller Frue Kerstine till ther om; dij her er mange gode Quinner, som haffuer hende behoff i Nar; dog er inghen, som haffuer screffuett henne till, at dij haffue henne behoff then Tiid; men Frue Helle, Hr. Holgers, haffuer henne behoff om S. Lauriz Dagh Tiid, oc Frue Anne, Claus Prebierssens, om S. Morthens Dagh Tiid; dij tocktes meg raeligt være, at thu kunde komme nedt, at hun kunde komme till deg, nar hun haffuer været hos Frue Helle &c. Kiære Datther! som thu scriffuer, at thett døer icke ther (i Bergen) uden paa Bryggen oc paa Dffuerstræde, da tocktes meg raeligt være, at thu drager nogenstedz ther aff Byen oc bliffuer nogen Stundt; dij er thet saa neer Slottet, da er thet ganske faerligt, oc, som thin Leilighedt begiffuer sig, da kandt thu snarlighen bliffue forsett; dij ieg haffuer hørt, att Bergen er en megett suar By medt Pesteleng &c. Haffuer ieg ydermere screffuett tigh till i thet andett Bress &c." (Klev. Saml. ved K. N.). Fjorten Dage efter tilskrev hun sin Svigersøn, Hr. Eske Wille, som følger: „Moderligh kiærligh Hellsen tilforne sendt meg vor Herre! Kiære Søn! tacker ieg Edher kl. ffor alt Gott, I haffuer meg beviist, huez I skulle altiit ffinde meg veluilligh at forskylle, som meg bør at giøre modt myn kiære Søn. Kiære Søn! som I scriffuer, at Gud haffuer fforsect, at myn Datther haffuer Hfr. Kristine behoff, saa may vide, at then Tiid, jagh ffick Eder(s) Scriffuelse, da var hun her hos meg; oc undrer meg storlighen,

hui at huerken I eller hun haffuer screffuitt enthen Ffr. Kerstine eller meggh till thet om tillfforen; dii hun skall vere hoß Ffr. Helle (Haf), Hr. Holgers (Ulfstands), nu 8 Dage ffor Sti Laurisdagh; oc er hennes sifte Daggh at hun skal ligge om Sti Bartholomei Daggh. Oc skall hun vere hoß Ffr. Anne, Hr. Claus Pbiornsens (et Navn, der i næstfølgende Brev skrives Podtbustes og altsaa her skal læses Præbiornsen) om Sctæ Barbar Daggh Tiidt. Dii tockis meggh raaligt vere, at hun (o: E. Willes Frue) kunde kome (her) nedt meth alderfforst, at nar Ffr. Kerstine ffor ffra Ffr. Helle (paa Hillebjerg), at hun da kunde ffaa henne, ffor endt hun komer til Ffr. Anne; hueß hun icke thet giwr, da befrøcther iagh meggh, at Ffr. Anne skall strax haffue Budt effther henne, nar hun ffar ffraa Ffr. Helle; dogh haffuer hun loffuedt meggh, at kandt hun nogenledes vere thet uden, da vill hun icke ffare till Ffr. Anne (Podtbustes paa Krapperup) fforend Sti Mortens Daggh; oc haffuer hun loffuedt meggh, at nar Gud vill, thet er offuerstaett meth Ffr. Helle, da skall iagh ffare till henne, oc hun vill saa strax ffolle meggh till myn Dattther, om hun er her i Landett (Skaane) paa then Tiedt; dii bedher iagh Edher, kiære Søn! ati ville sye henne, at hun visselighen scriffuer bode Ffr. Kerstine oc meggh till, paa huadt Tiidt henne(s) rette Tiidt er, at vii vide at rette ofß effther. Kiære Søn! kandt iagh aldri ffult scriffue Edher till then store Sorgh, Skade oc Drøffuelle, meggh er paakomett, oc hure mange dii ere, (som) meg hade oc talle paa mitt Gotz, oc endt then største Partt aff Edher(s) Anvørende (o: Paarsørende eller Slægtninge), som icke burde. Haffuer oc myn Herres Nade screffuett meggh till, at Hans Nade haffuer fforlentt myne Fforleningh till Babusß oc Algerßhusß

(til Andre. Altsaa seer man, at hun endnu ansaae disse kongl. Forlehninger for sine, skjøndt det var længe siden, hendes afdøde Mand der havde været Lehnsmænd, nemlig 1487 paa Aggershuus og 1489 paa Bahuus). Haffuer iagh oc hørdt, ati skulle oc haffue nogen aff thennem till Slotthett; dii bedher iagh Edher kl., kiære Søn! ati ville kome nedt thet snarest I kunde ffor mange oc merckelige Sager(s) Skyldt, som iagh icke nu kandt scriffue; oc I vide nu myn Leylighedt oc huadt Macth bode Edher, myn Datther oc Edher(s) Børns ther paa ligger. Maaij oc vide, kiære Søn! at jagh gjorde i Gaaer „Arstiidt“ (s: **Anniversarium**) effther myn kiære Hofbonde, Gudt vere ham nadig oc miskunelige! Kiære Søn! maaj vide, at Edher(s) Børn, bode dii i Siellen er, saa oc dii, jagh haffuer her, er karfle oc helbrede, Gud defz Loff! Kiære Søn! iagh hade vell megett end at scriffue Edher till; (men) nu ffortager (s: betager) meggh stoer Sorgh oc Drossuelße, at iagh huercken kandt skiøde (skytte s: passe eller varetage) thet eller andett, som iagh skulle haffue Gaffn aff. Kiære Søn! her meth Edher Gudt almegt beffalendes. Naadher oc biudher altiidt offuer meggh, som Edher bør. **Ex Monstrop S. Erriek Konges Dag M.D.XXX.** Anne Hudsdatther.“

Udskrift: „Erligh Belbyrdige Mandt, Esge Wille, Hofsigmandt paa Bergenhuus, myn kiære Søn, kl. sendendes thette Bress“ (kgl. Bibl. Saml.). S. D. skrev den utrættelige Kone endnu følgende Brev til sin Datter: „Moderligh kiærligh Hefken tillforn sendt med vor Herre! Kiære Dotther! tacker iegh tig kl. oc gerne for alt Gott, thu haffuer meggh beuisth, huesß thu skalt altiidt finde meggh velluillighe at forskylle, som meggh bør att giøre modt myn kiære Datther. Som thu scriffuer, at

vor Herre haffuer forskyckett saa, at thu haffuer Frue Kirstine Behoff, da maa thu vide, at then Tiidt ieg sic thim Scriffuelse, da var hun her paa Gården hos meg, oc talde ieg henne till thet om; da gaff hun oc ieg tisligeste of suarlighen thetfor, at thu icke haffuer enthen screffuett henne eller meg thim Leylighedt hidt tillforne; oc maa thu vide, at hun haffuer loffuett att være hos Fru Helle, Hr. Holgers, nu 8 Dage for S. Laurisdagh, oc er hennes siste Dag om S. Bertholomei Dag Tiidt; oc maa thu vide, at Frue Anna, Hr. Claus Podtbustes, skall ligge om S. Barbare Dag; dii tockes meg raaligt være, at thu kunde komme nedt (til Slaane) medt aldherførste, at nar hun far fra Frue Helle, at thu da kunde saa henne, førndt hun kommer till Frue Anne; huis thu icke thet gior, tha besrøtther ieg meg, at Frue Anne skalt strax haffue Budt effther henne, nar hun far fra Frue Helle; dogh haffuer hun loffuitt meg, att kandt hun nogenledes være thet uden, da vill hun icke fare till Frue Anne førndt S. Morthens Dag Tiidt. Kære Dattther! maathu vide, at Frue Kirstine haffuer loffuedt bode myn Søster oc meg, at nar Gud vill, hun haffuer været hos Frue Helle, Gudt giffue, thet kunde gaa henne vell! da er vii saa till ens, at ieg skall strax fare till henne, oc hun vill saa strax sølle meg till degh, om du est her i Landet paa thenn Tiidt, nar Gud vill thet er offuerstaaett med henne; dii bedher ieg theg, at thu visseligh scriffuer bode henne oc meg till, paa huadt Tiidt thim Tiidt er, att vi vide at rette of effther; oc maa thu vide, at Frue Kirstine kandt ingeledes lenger bliffue hos meg, men hun far fran meg i Morgen. Kære Dattther! som thu scriffuer om Per Wille (den ældste af Søn-

nerne), tha maa thu vide, at hannom skaer inthet, Gud des Loff! som thin egen Drengb vedt ydermere at underviise tigh; oc haffuer iegh haffdt mitt Budt hos Hr. Oleff (Rosenkrands) II eller III Messer siden Paffe; da haffuer handt altiidt været vell till Paffe oc inthet skaedt, Gud des Loff! Maa thu oc vide, at iegh hade mett Budt hos Joren Lille (en af de yngre Søner), oc skaer ham inthet; oc sendher iegh tigh jett Bress, hans egen Handtscriffit, som handt screff meggh till. Maa thu oc vide, at tiise Børn, jeg haffuer her hos meggh, skaer heller inthet; Gud des Loff! Hermedt tigh then almectigste Gudt befallendes. Vedher iegh tigh, kiære Datther! at thu kommer thet snareste thu landt; oc skall thu vide i Sandhedt, at meggh aldre lengesth mere effther Esge oc tigh, endt meggh gjør nu. Naedt oc biudt altiidt offuer meggh, som tigh bør. **Ex Monstrop S. Eric Konges Dag MD.XXX.** Anne Nuds Datther.“

Udskrift: „Erligh velbyrdige Quinne, Soffie Kromdigis Datther, myn kierre Datther, kl. sendendes thette Bress“ (l. c.). Otte Dage senere fik hun følgende Brev fra en af sine Forvaltere: „Min ydmygelighe tro Tienesthe nu oc altiidt forsendt met vor Herre! Maa J (vidhe), kierre Frue! som J schreffue migh tiill, at vor Herre haffuer kallet min Herre oc Husbondhe, huez hans Siæl then Allsomnectigste Gudht nadhe! som J screffue migh tiill, at iegh skulle bliffue stædiggh i then Tienesthe, hvilket J mue fridelighe lidhe thet paa, at iegh oc saa giøre vil oc være paa Edhers Gafu Nat oc Dag oc haffue Sacl aff Edher. Kierre Frue! maa J vidhe, at jeggh sender Edher firefindhetiuffve Marck nedher met thenne Brossuizeræ, Niels Linderop; oc er thet aff the Penninghe, som min Herre fik I Bondhe her i Bænet at

kioffue Drex fore. Kiere Frue! som I screffue migh
 tiill, at iegh skulle kioffue Drex for huez Landskyldhen
 tiilrecker, saa haffuer iegh giort oc ydermere gerne giore
 vil for huez Solff, Kledhe oc Penninghe, som iegh
 haffuer. Kiere Frue! maa I vidhe, at iegh ville gerne
 faret nu nedher tiil Edher, hvilcket iegh icke kandt komme
 tiill medt nu paa thenne Tiidt, forthii at iegh maa være
 tiil Lagthinghet oc andhre flære Steffner, som Edher
 ligger Magt paa. Kiere Frue! som I screffue migh
 tiill om thet Eghetommer, ieg skulle fly Edher, thet
 haffuer ieg forfaret met Bøndherne oc huor som Skove
 ere, at thet stor icke sodant Thommer thet tiill Fangz;
 thii at Bøndherne saa icke Doff at hugghe paa andre
 Skove; men Thommer paa **X** eller **XII** Alne thet maa
 ieg en (o: end) saa Rodt tiill, nar Foret bliffuer ighen.
 Item huez Egebordt, som her ære, the ære tiilstæde en
 nu, oc ære the meste Parthen hos Bøndherne; men
 skulle the nu ligghe lengher, tha dughe the inthet at
 bygge met. Kiere Frue! som I sende migh Budt, at
 iegh skulle folghe Niels Linderop tiill Engelsbret Friis
 oc annamme noget Guld aff hannum, so for Niels oc
 jegh tiil Drosmarcke oc sendhe Budt tiill hannum, at
 hand skulle komme tiill oß oc antvorde oß samme Guld
 oc annamme siit Bress; oc sende han Budt tiillbaghe
 ighen, at han haffde icke samme Guld redhe, thii han
 haffde Budt i Hollandt effther Guld; men han loffuede,
 at thet skulle være redhe tiill S. Michaels Dag, i hvat
 (o: i det Tilfælde at) visse Budt herefter kommer.
 Kiere Frue! bedher iegh Edher, ati scriffue migh, huort
 iegh skal flycke Landskyldsmoret; men huez Drex, iegh
 haffuer kiofft, vil iegh fly nedher met snarest, thet
 iegh kan fremkomme met them. Her met Eder then

alsommectiste Gudt befallendes. Screffuet i Staby
 then Tisdaghe nest efter Pynghedagh An. 1530. Jost
 Persson.“ Udskrift: „Erligh oc velbyrdigh Quinne,
 Frue Anne Studzdatter, sin kiære Frue, ydmygelige sen-
 dendes thette Bress“ (l. c.). I Juli Maaned tilskriver
 hun fra Kjøbenhavn sin Svigersøn, Hr. Esge Bille, som
 følger: „Moderliigh kiærliigh Helsen altiit fforsendt
 medt vor Here! Kiære Søn! tacker ieg Edher kiærliighen
 oc gierne ffor all sønliig Kiærlighedt oc ffor alt gott,
 I hassue meg altiit giordt oc beuiist, hueß I skulle al-
 tiit finde meg veluillighen att fforstyllle, hueß i myn
 Maecty er, som iegh deß plictige er. Kiære Esge! som
 Ettther ffortencker (o: erindrer) then store Sorg, Skade
 oc Ffordersue, meg er nu paakomett, then almegt. Gudt
 vere myn Hugsualler! saa kandt ieg aldri ffullt scriffue
 Edher till then store Ombugh oc Brymelse, ieg hassuer
 nu hafdt i thenne Herredag; dii (o: thi) der hassue væ-
 rett saa mange hoß meg oc kressuedt meg Gialdt oc
 andett, en Partt som skede fforendt mitt Brøskop var,
 oc en Partt strax ther effther, oc then største Partt, som
 ieg vedt slett intett aff; oc hassue dii villett steffne meg
 ffor myn Herres Nade; dii (o: thi) motte iegh gaa till
 oc giffue en Partt udt aff Penningen, paa thet ieg motte
 være thennem quitt, intill Gudt vill, I kunde sielff kome
 nedt oc vere offuer Regnskab meth thennem. Kiære
 Esge! som I scriffue, ati oc myn Datther acthe Edher
 nedt om Ecte Jacops Dag Tiidt, saa vedher ieg Edher
 gierne, ati vere om thet snarest I kunde kome nedt; dii
 ieg hassuer en fføye Hugsualelse, fforendt Gud vill, I kome
 nedt, at ieg komer Edher till Ordhe. Kiære Esge! som
 I scriffue om then store Sorg oc Drossuelse, myn Dat-
 ther (ved sin Faders Dod) er bekomett; Gudt almegt vere

Etthers, hinnes, myn oc alles vores Hugswaller! saa
 bedher ieg Edher gierne, ati hugswalle henne, at hun
 icke tager seg ffor stover Sorgh till; dii thet landt ffor-
 derffue henne i mange Wade, oc icke eneste henne, men
 oc (da hun er svanger) flere meth. Kiære Esge! som
 I scriffue om then Eng, I hassue aff Lunde Capittel,
 da hassuer ieg offte tallett dii Danemendt till ther om,
 bode Degnen Mester Holger, Hr. Erick Daa (som da
 var **Canonicus Lundensis**) oc flere Edher(s) Ven-
 ner till, at dii skulle talle oc vide Ederth Beste ther uti.
 Nu talte ieg medt Edher(s) Broder, Hr. Knudt Wille,
 oc sagde handt ffor meg, at Capittel hassuer giffuitt
 Edher Bress paa Engen, oc hassuer Mester Torben
 Bressuett. Kiære Esge! som I scriffue om Pederstrup,
 att thet var gaffulligt att lesse (o: løse) thet fforst indt,
 saa maaj vide, at ieg talde nu meth Hr. Arel Brae
 ther om; da suarede handt meg, at handt icke viste aff
 Leyligheden, men handt vilde giøre sitt Bress fullt, nar
 vii ville thet begiere. Kiære Søn! som I scriffue om
 en Thonne Bernfisk oc nogen Raqlingh (eller Nerglingh),
 saa maaj vide, at ieg hassuer ffoett then, ffor huesß ieg
 tacker Edher kiærliighn oc giærne oc vill giærne fforskyl-
 lett, huesß i myn Macth er. Kiære Esge! som I scriffue
 om en Th. Bergnffisk, som I sende Hr. Mogens Goye
 meth en lypfle Kisbmandt, saa maaj vide, at handt
 hassuer icke endt nu ffoet then; men handt spurde endt
 nu Ollef Sortt om en. Kiære Esge! som I scriffue
 om thet Stiffte medt myne Sostene oc Medtarffuinge,
 saa maaj vide, at thet er opsatt, intill Gudt vill, I
 komer nedt. Kiære Esge! som I screffue om Fr. Ker-
 stine, da maaj vide, at iegh hassuer offthe tallett meth
 henne ther om, saa at vij bliffuer henne visse, oc hun

siger sig at ville ingeledeſ (o: ingenfunde) undtffalde
 myn Dattther, men i alle Made vere henne till Willie
 aff ſin Macth. Kiære Eſge! ſom I ſcreffue om Hr.
 Vincentius (Lunge) oc Niels Lycke, at dii ſtunde effther
 Kongsgarden, ſaa maaj vide, at Hr. Vincentius haſſuer
 fforhuerffuett **II** Deen igen, Sogen oc Emtelandt; men
 om handt haſſuer ffoet flere, thet vedt iegh icke. Kiære
 Eſge! ſom I ſcriffue om thet Par Mionder, ſaa maaj
 vide, at ſtrar Gudt vill, ieg komer offuer, da vill ieg
 lade mett egett Budt folle thennem op till Wallen, ſaa
 at dii ſkulle bliſſue vellfforuaritt, intill Gudt vill, I ko-
 mer nedt. Som I oc ſcriffue om en Thonne Hual-
 ſpæct, da maaj vide, at iegh haſſuer ffoett then, oc tacker
 iegh Edher giarne bode ffor Fiſſken oc ffor Spæct, oc
 ligger Næglingen (Nag= eller Nærglengen)¹⁾ endt nu i
 Helsingørr. Kiære Eſge! bedher ieg Edher, at nar
 Niels Jepsen komer till Edher, ati da ville talle till
 hannem, at handt ſijer Edher Tioneste paa myne Begne;
 oc, kiære Eſge! huadt Sølf Stii Bagge eller Niels
 Jepsen haſſuer opboret paa, ati ville thet anamme oc
 forueſle og thet i gode vectige Gyllen; dii iegh ville
 giarne haſſue thennem, at vii kunde ffaa løſt indt thet
 Gog, ſom Jens Holgerſens (Ufſtand til Glimminge)
 Børn haſſue i Pantt; oc ſtoer thet ffor **VI C** Gyllen,
 oc ther ligger en Partt aff ſame Gog ſaa nær Mogn-
 ſtrup, at huilcken aff og, ther ſkall haſſue Gorden, da
 kandt handt haſſue daglige Gaſſn aff thennem. Maaj
 oc vide, kiære Søn! at ther er endt en Godtmandt

¹⁾ Nægling er de lange Strimler, der affkæres tæt ved Fins-
 nerne af Helleſtynderen, langs ned ad Fiſſen, og derpaa
 hænges op at tørres.

(3: Nedsmand) i Norge, (som) heder Ingelbrett Ffriis, som Hr. Henrick, Gudt hans Siell nade! lente C (3: hundrede) Gyllen; da haffde ieg oc mitt Budt hoß hannem oc lodt kreffue hannem; oc gaff handt saa ffor Suar, at iegh skulle ffaa them om Secte Michels Dag Tiidt. Haffuer iegh heller ingen Peninge opboret aff then Kiebmandt, ther ffic Hr. Henricks Dren; men iegh skall nu haffue till Secte Jacopsdagh aff same Peninge VII C Marc; them ville ieg oc giarne, at ieg kunde fforuefle i gott Guldt nu till Falsterboo Marcett. Maaj oc vide, kiære Esge! at ieg skall haffue VII C Marc aff same Peninge om S. Michelsdag; them ville vii haffue till Hr. Nrel Brae, om vii kunde ffaa thet Gog aff hannem; men iegh beffroether, at handt skall være megett hordt at dragis medt, uden handt vill giore thet ffor Edher(s) Skyldt. De, kiære Son! huadt vore fforne Ffogder haffue opborrett, atj daa ville see till, at thet kunde fforuefles i thet meste vectige Guldt, vii kunde ffaa; dii Jens Holgerssens anamme thet icke, uden thet er ffuldtuectige Guldt. Kiære Esge! maaj oc vide, at ieg acthe paa, at thet komet till en Ende meth myn Herres Nade oc mig i Dag om myne Fforlæninger; oc beholler ieg icke uden Nondall, som Niels Tepsen er Ffogett, oc Nondall vedt Brynlagh oc the till vor Ffr. (3: Frue) Kloster i Nostildt; oc var thet meg meth ffor Nødt, at iegh kunde kome ther till; dii Hr. Mogens oc mange andre flere ffare (?) effther oc ville haffue Leenen; oc sendher ieg Edher en Copie aff myn Herres Nades Bress, som ieg ffic paa dii Leen, som ieg beholler, udi huilcken I kunde ydermere fforffare, huifz ther om er. Sender ieg Edher oc jett Ffollebreff (3: Følgebreff) till alle Nienn i Nondall Nordenffeldz, ati ville

vell giøre oc skicke thett till Niels Jespen; oc, kiære Søn! ati oc ville vell giøre oc scriffue ffor meg till Erchebipen, at hans Nade ville verdes till att være meg oc myne Dienere behjelpeligen till huadt Deel, vii haffue Nett (eller Nente) udi, oc handt ville rame mitt Beste. Kiære Søn! maaj oc vide, at jegh haffuer hørdt ffor lønliige Tidene, at Hr. Vincentius skulle haffue Kongsgorden igen; dog vedt ieg icke, huadt viffe Tidene er; men Nøcthet goer her saa hemeligt, at saa skall være; oc bedher ieg Edher, atj heller talle ther inthet om; men meg er sagdt, at nar I skylleff vedt Slottett, daa tør ieg vell tro, at handt ffoer thet. Kiære Søn! som Etther ffortencker (=: mindes) om thet Leen her i Siellen¹⁾, daa maaj vide, at thii haffue thet endtnu, som haffde thet tilfforne, oc beholle handt thet nogen Stundt; dog bliffuer thet icke lengij; nar Gudt vill, I kome nedt, kunde I sielf hanle ther om. Kiære Søn! ieg hade vell nu mange Wrendt at scriffue Edher till, (men) nu vill ieg lade bestaa; dii meg hobes I komer vell snarliigen nedt, oc ieg fformoder Etther(s) Brodre, bode Bispen oc Hr. Knudt, haffue vell screffuett Ether alle Wrendt till; oc Hr. Knudt loffde meg at scriffue Etther alle Wrendt till. Her medt Edher Gudt almect befalendes. Gudt unde of thien Lycke, att vij maa findes helbrede. Giører vell oc syer myn Dattther oc Karine oc Hartvig mange gode Natther. Oc maaj vide, at Edher(s) Born, som her nedre er, er helbrede, Gud deß Loff! oc lader dii sije Edher oc Soffie mange gode Natther. **Ex** Kjøbenhaffn Ste Marie Magdalene Dag

¹⁾ (= ifølge et af de foregaaende Breve Kjøbenhavns Slot, som man troede Johan Urne skulde fratrage).

Nar **MD. XXX.** "Kære Esge! bettther ieg Etther, ati icke tage Edher(s) Dreng till Uvillie, at handt haffuer tøffuedt saa lengij; dii at bode Bissen oc Hr. Knudt, Edher(s) Broddre, badt hannem bise, oc ieg ffect icke heller endtnu mitt Bress beseyllett aff myn Herres Nade; iegh vedt icke endtnu, hure thet goer ther om. Anne Nuds Dattther" (l. c.). Samme Dag tilskrev hun ligeledes sin Datter som følger: "Moderliigh kærliig Helsen altiidt fforsendt meth vor Herre! Kære Dattther! tacker ieg tig kl. ffor alt Gott, thu haffuer meg altiidt giordt oc beuiist, hues thu skalt altiidt ffinde meg veluilligen at fforskylle, hues i myn Maectt er, som ieg desj plictige er. Kære Dattther! som thu scriffuer om thin kære Ffader, da skall Gudt kiende, at thet er ofj alle till stor Skade oc Fforderffue oc meg till stor daglige Sorg oc Drøffuelße, om mandt motte thet ffor Gudt sye; dog vill (i) Altt Gudt haffue sin Villie. Som thu oc scriffuer, at ieg skall "giøre Gott" ffor hans Siell, saa maa thu vide, kære Dattther! at ieg haffuer thet giordt, thet yderste ieg viste hannem kunde være bistandige (∴ til Bistand) paa Sielsens Begne; oc nar Gud vill, at Esge oc thu komer nedt, hues Edher da tøfkes ydermere at giøre, vill ieg altiidt ganske giarne helpe till og tillade. Som thu scriffuer, kære Dattther! at ieg icke skall tage meg ffor stoer Sorg till, saa bedher ieg oc teg, myn kære Dattther! at thu tiffiligste meth meg lade ofj acche Gudz Villie oc icke tage teg ffor stor Sorg oc Grøsmelse till; di thet kandt megett fforderffue teg i thin Skrøbelighedt (∴ Svangerflabet); oc icke eneste tig, men oc ffere meth tigh. Kære Dattther! som thu scriffuer, at Esge oc thu acche Edher nedt om Ste Jacobs Daggh, oc at thu icke tør ffare ffræa hanem

fføre; saa bedher iegh tegh, at thu raadhe Esge, att handt kunde kome nedt medt fforste, oc at handt tager sig ffuld vell vare ffor dii Skalde, thet er i Sisen; dii the ere vell borte en Dag oc till Effentyr kome (de) snarliigen igen; oc at thu icke ffarer ffor hastuigt, at thu fforderffuer tig sielff. Som thu oc scriffuer om, at Esge ville giarne kome sig nogett aff Gialdt, fførendt handt drager nedt, hueß ieg ffuldkomelighen raadher oc bedher, at handt være thet ffortenctt uti, som hannem ligger Macth paa. Kiere Dattther! som thu scriffuer om thet, ieg hade screffuett Esge till, at handt skulle rame mitt Gaffn oc Beste, oc thu scriffuer, att handt vill thet giarne giøre; saa bedher ieg tig, kiere Dattther! at thu syer hannem, at handt betencker sitt eget, ditt oc Ettthers Børns Gaffn oc Beste i alle Made, som hannem Mactt paaligger; dii thet ieg giør, thet giør iegh alt ffor Ettthers Nette oc Gaffn; dii ieg haffuer nu paa myn egen Person en foye Tingh behoff. Kiere Dotther! som thu scriffuer om thet Gog, som iagh haffuer tillfforne screffuett Deg till om, att ieg ville indløse, saa maa thu vide, at ieg haffuer screffuett Esge till thet om, at handt ville aname aff Stii oc Niels Jepsen huadt Sølf oc andre Barer, dii haffue ophorrett paa vore Begne, oc fforuekle oß thet i gott veltige Guldt till at indløse thet Gog medt, som Jens Holgerssens Børn haffue i Pant; oc stoer thet ffor VI C Syllen, oc thet ligger en Part aff same Gog saa ner Mognstrup, at huilken af oß Gorden skall haffue, da kandt handt haffue daglige Gaffn aff then. Er thet oc en godt Mandt i Norge, heder Ingelbrett Ffriis, som thin Ffader, Gud hans Siell nade! lente C Syllen; oc hade ieg mitt Budt hoß hannem oc lodt kreffue hannem, oc gaff handt

ffor Suar, at ieg skulle ffaa thennem nu till Ecti Michels Dag. Haffuer ieg heller myne Penning ffoett aff then Kiobmandt, som fick thin Ffaders Dren; men ieg skall nu haffue till S. Jacops Dag **VII C** Marc aff Peningen; them ville ieg oc giarne fforuefle i Ffalsterboo Marcett till at løse Gogett ind. Skall ieg oc haffue **VII C** Marc aff same Peninge om S. Michels Dag; them vill vii haffue till Hr. Nrell Brae; men ieg befrocther, handt skall være megett hardt at drages medt, uden handt giorte (o: gjør det) ffor Eskes Skyldt. Jeg talde till hannem ther om nu her i Herredagen; oc suarde handt meg, at handt viste inthet aff Leyligheden; men handt sagde sigh att ville giøre sitt Breff fffylliste, nar vi ville thet begiere. Kiere Dattther! som thu scriffuer, at Esge ville nedt till myn Herres Nade oc klare sitt Regnskab, hueß ieg ffuldkommelighn raadher oc bedher tig, at thu thet raadher hannem, at handt icke drager Regnskabbett paa sig; dii mandt vedt icke, hure Berden ville gaa. Kiere Dattther! som thu scriffuer om thet Skyffte meth meg oc myne Medarffuinge, da maa thu vide, at thet er opfætt, intill Gud vill, at Esge komer nedt; men thet Skyffthe effther myn Morffadher, hueß Siell Gudt nade! thet haffuer alle Arffuingen beplichet sig alle meth theres Breff oc Seygell att giøre thet till Ende nu i thenne Herredage i Kiøbenhaffn; nu haffue dii sagdt meg till, at ieg maa ffortøffue her, dii ville till jett Mode ther om; men huadt Ende vii ffaa giordt ther paa, kandt ieg icke vide. Kiere Dattther! som thu scriffuer om Ffr. Kerstine, da maa thu vide, at hun haffuer loffuedt meg hviß, at hun vill være hoß teg paa then Tiidt, som thu scriffuer; oc haffuer ieg hviß thet saa hemeligt meth meg (o: hos mig

selv), thet thu veder till Barsell, paa thet at Ffr. Anne, Claus Vodebustes, skall ycke der imeldom haffue Budt tell henne; dogh er icke hennes visse Tiidt ffrendt Ste Merthens Dag, at thu dher kunde være ffortenckt uti att kome nedt meth fförste, som thu var scressuen om. Then Londe Bergnffist, som Esge sende till Tollerens i Helsingoor, daa maa thu vide, at ieg haffuer hørdt, at thet ligger **II** Td. i Helsingør; strax Gudt vill, ieg komer offuer, vill ieg haffue Budt effther thennem oc sende henne then ene oc then anden till Ellinge. Kære Dattther! tacker ieg tig kl. ffor thim Eske meth Yrter oc ffor ditt Ingeffer oc Olliffe; vill iegh thet altiidt giarne meth tig fforskylle. Kære Dattther! som thu scriffuer om thet Ver(len), bedher ieg tig giarne, at thu være om, at thu kunde fförucle meg thet i gott vettige Guldt till Help at løse Gogett indt; oc dii **XX** Gyllen, thu screff mig till om thu hade opborrett, at thu ville tage thennem meth. Kære Dattther! som thu scriffuer om myne Leen, da haffuer ieg scressuett Esge alle Grinde till thet om; oc beholler ieg icke uden **III** Leen, Nømdall nordensfields, Nømdall ved Brynlag oc vor Ffr. Kloster i Nostildt; oc meth stoer Nødt at jeg motte kome thet thill; dii her er saa mange, thet tale paa oc ville haffue Leenen, bode Hr. Mogns oc andre; oc maa thu vide, at ieg hade intett Liffsbreff paa dii Leen, Stij (hendes Foged, Sty Bagge) hade; oc haffuer ieg Liffsbreff paa dii andre Leen aff hans Nade uden all Afgiffit oc Tynge, i huadt Hans Nade ville lade meg nyde thet aff. Kære Dattther! maa thu vide, at her goer saa lønliigt Nøct, at Hr. Vincentius skall haffue Kongsgorden igen; om saa er, da haffuer Hr. Tyge thet valtt. De goer Nycthet, at handt skall strax haffue thet; da

spurde ieg Hr. Tyge att, oc sagde handt: „ney! Ffencde! ieg vedt thet intett aff; uden vill Esge icke haffue thet, da kandt ieg icke sye ney, att handt ffoer thet ey.“ Kiære Dattther! thet kandt Esge oc thu betencde Etthers oc Etthers Børns Beste oc Bestandt uti. De goer her mange underlige Tidene, som ieg fformoder Bissen (Hr. Ove Bilde) oc Hr. Knudt Wille haffuer vell screffuet Esge till om. Kiære Dattther! maa thu vide, at Hr. Henrick Nielsfen (Nosenkrands) oc Jomffr. Margrete Henriksdotther (Gyldenstjerne) er nu venlig oc vell fforlicte; var alt Slecthen thet offuer i trey Dage, da er thet nu, Gud deß Loff! komett till en godt Ende (see derom Hagensflov p. 36). Sagen er then, at dii var II Nestføskone Børn oc alle Mandt vitterligt, at dii icke motte være till Hobe (∴ i Egtefka); oc handt haffuer giordt henne Marsag (∴ givet hende Sagløsheds Brev), saa handt intett vedt andett medt henne endt gott; oc skall handt haffue Budt till Rom oc ffly henne, at hun maa giffte sig igen. De maa thu vide, at Hr. Anders Billes Dattther Klara (altsaa var hun og icke Bene Hack, jfr. Hofm. D. Nd. 2, p. 90, hans Brud) er ham tilfagd nu siden, saa thi skulle giffues tillhobe i Dag eller Morigen; Gud giffuedt thet bliffue till Løffe oc Salighed! oc bliffuer handt i then same Sleect, dii var Bennerne (?) tilffeldige (∴ de havde Benner, ∴ Slægtninge, tilffældes) paa bode Sider¹⁾. Kiære Dattther! vedher ieg teg, att

¹⁾ Nemlig forsaavidt som Clara Bildes Mormoder ogsaa var en Gyldenstjerne, ligesom Henrik Rosenkrands's Farmoder. See forresten om hans senere tragiske Endeligt Hofm. l. c., som overhovedet denne Historie fra Begyndelsen og indtil

nar Gud vill, thu ffarer nedt, at thu tager sig vell vare,
 att thu icke fforfferde sig; oc scriff meg till, huadt heller
 thu vilst ffare offuer Landt, om thu komer fforst till
 Wallen, eller oc thu komer till Sioß her nedt; dii ieg
 ville giarne møde teg paa Degen, nar ieg vedt, huor
 ieg landt ffinde teg; oc att thu icke fferdes ffor hastiigt
 nedt ffor thin Skræbeligheds Skyldt. Kiere Dattther!
 ieg hade vell megett mere at scriffue sig till, (men) nu
 vill ieg lade bestaa; dii meg hobes nest Guds Help, att
 thu komer vell snarliighn nedt; oc Gudt skall kiende,
 iag bliffuer icke gladt, ffor Gud vill, iag komer dig till
 Ordz. Her medt teg Gud Almect. beffalendes till euig
 Tiidt; Gudt unde of thyn Lycke, at vii maa ffindes
 helbrede! Oc maa thu vide, at thine Børn, som her
 er neder, bode thii her i Landt oc dii, ieg haffuer, er
 helbred, Gud desß Goff! oc er Per Bille her i Byen
 meth Hr. Olleff (Mosenkrands), og Anne lille er her
 meth meg; dii ieg maa (det tydske mag, o: onster) icke
 affsee henne. Lader dii alle sye sig mange gode Natther.
 Kiere Dattther! giør vell oc sye Esge, Hartviig oc Tomffr.
 Karine mange gode Metther paa myne Begne. Oc maa
 thu vide, kiere Dattther! at ieg haffuer liggett her siden
 i Morgen **III** Ugger oc ffic ingen Suar aff myn Her-
 res Nade fførendt i Goer; dii haffuer Esges Dreng saa
 lengij bydt (o: biet) her; oc badt bode Bissen oc Hr.
 Knudt Bille tiisligeste, at handt skulle tøffue, ffordij dii
 ville scriffue Esge all Veyligheden till, nar Herredagen
 var endt 2c. **Ex** Kiøbenhaffn Sete Marie Magdalene
 Dag **M. D. XXX.** Anne Nuds Dattther." "Oc maa

Enden er en af de interessanteste, vor Middelalders Adels-
 historie har at fremvise.

thi vide, kiære Dattther! at Hr. Holger Rosenkrangs
 hade steffnett Hr. Vincentius i Nette ffor myn Herres
 Nade oc siden meth **III** Riddermendsmendt om then
 Arffue, ther ffaldt i Norge, oc ey handt villde møde;
 nu haffuer handt sendt **II** myn Herres Nades Steff-
 ninger effther hannem; vedt ieg icke, huadt Ende thette
 vil tage." Udskrift: "Erlig velbyrdüge Quinne, Soffie
 Kromdickdattther, myn kiære Dattther, kiærligen sendendis
 thette (Breff)" (l. c.). Samme Maaned og samme Dag
 dateret faaer hun Brev fra sin Søster Elsebe i Maria-
 ger Kloster (D. Mag. 6, p. 272—73). S. D. fik
 hun (Fru Anne, Hr. Henrik Krummediges (ifølge Saml.
 til den norske Hist. B. 6, p. 33 ved K. N.) Livsbrev
 paa "de tvende Nummedals Leen, baade sønden- og
 nordens-fields" qvit og frie. S. D. fik hun sine Tje-
 nere i Bahuus Lehn qvit og frie for al kongl. Dyng-
 Hesteløb (= Skydsfærd) og Andet (l. c.). Næste Maa-
 ned (altsaa i August) tilskrev hun atter efter sin Tilbage-
 komst til Mognstrup sin Svigersøn, Hr. Eske Bilde, som
 følger: "Moderliigh kiærligh Hellsen altiidt fforsendt
 medt vor Herre! Kiære Søn! tacker ieg Ether kiær-
 lighen ffor all sønliig Kiærlighedt oc ffor alt Gott, I
 haffue meg altiidt giordt oc beuiist, hueß I skulle al-
 tiidt ffinde meg veluillighe at forskylle, hueß i myn
 Maect er, som ieg desß plictige er. Kiære Esge! maaj
 vide, at ieg var nu i Kiøbenhaffn hosß vor Nadighe
 Herre om myne Fforlening; oc beholtt ieg icke uden
 Brynlag Leen oc thet Leen, som Niils Jepsen er Ffo-
 gett, oc thet till vor Ffr. Kloster uti Siellen i Roskildt,
 som ieg fformoder I kunde ydermere fforffare i then
 Scriffuelse, ieg same Tiidt sende Ettther meth Ettther(s)
 Dreng Jens, medt huilcken ieg screff Ettther till om alle

Grinde; oc sende ieg ham ffraa meg nu paa Ffredag var **VIII** Dage oc fformoder, at thesrom handt icke er fframkomen, da er handt snarlegen ventendes. Kiere Esge! maaj vide, at ieg ffrid nu Stii Bagges Scriffuelse lydendes, at handt hade soldt then Leding (Landgilde?), ther ffaldt i Ffior, ffor **V C M**, oc at handt hade opboret **I C** Loedt Solff i Sageffaldt; saa haffuer ieg nu screffuett hannem till, at handt skall haffue Nadt meth Etther, at thet kunde fforuessles i gott vectige rinfle Guldt, at ieg kunde ffaa thennem nedt till S. Michels Dag, som ieg haffuer ydermere screffuett Etther till ther om meth Etthers Dreng. Kiere Esge! som Etther ffortencker, (at) ieg screff Etther till meth same Etthers Dreng, at Noethet giæ i Kiøbenhaffn, at Hr. Vincentius skulle haffue Breff paa Kongsgorden; saa maaj vide, at ieg haffuer ydermere fforffaritt thet siden i Kiøbenhaffn, saa at handt haffuer ther ingen Breff paa; dog var handt i Talle meth vor nadig Herre, oc at hans Nade skulle loffuedt, at thesrom I ville aff meth Slottett, da skall handt ffaa Breff ther paa; men hueß Sanden er, kandt ieg icke scriffue; dii Hr. Vincentius fforde sielff thet Noett iblandt Herremenden oc Ffruren (=: Fruerne) ther i Byen, som ieg vill vell ydermere unneruiisze Etther, nar Gud vill, vii ffindes. Oc maaj vide, at Herredagen var icke endt da sleet (=: ikke slet endt), then Tiidt ieg drog ther aff Byen; oc drog ieg aff i Gaar **VIII** Dage, oc fformoder ieg myn Herres Nade drog aff nu paa Mandag. Hueß Tidenne ieg kandt ydermere fforffare, huadt ther er anrørendes i Herredagen, siden ieg drog aff, vill ieg ydermere biude Etther till, nar ther stedes Budt. Maaj oc vide, kiære Esge! at Stii screff meg till, om ieg var nogen begerendes

aff dii Suenne, handt haffuer hoß sig; da screff ieg ham myn Leylighedt till, oc at handt skulle biude Ettther them till, ffrendt handt skyllies vedt them, om I hade nogen aff them behoff. Kiære Esge! maaj vide, at Børnen er alle karske oc helbrede, Gudt deß Loff! De raadher ieg Ettther, at nar Gud vill, I drage nedt, ati icke drage faa, ati ey fforuarer Ettther vell ffor dij Skalcke, ther var under Landett; Nocthet goer alt her, at dii acte sig ditt igen. Her meth Ettther Gudt almect beffalendes. Gud unde oß then Lycke, at vij ffindes Helbrede.

Ex Mognstrup Dnsdagen effther Petri ad vincula. MD. XXX. Anne Nuds Datter.“ Udskrift: „Erlig Belbyrdiige Mandt, Esge Bille, Høffghmandt paa Bergenhusß, myn kiære Suager (o: Svigerfön), kl. sendendes thette Bress“ (kgl. Bibl. Saml.). Samme Dag og samme Sted (Mongstrop, Dnsdagen efter **Petri ad vincula**) tilskrev hun ligeledes sin Datter et Brev, hvori det blandt Andet hedder: „De bedher ieg tig, kiære Datter! at, nar thu far nedt, at thu icke far for hastigt oc forderffuer tig sielf; oc hobes meg till Gud, at thu findher Frue Kerstine her for tig“ (Klev. Saml. ved R. N.). Næste Dag fik hun følgende Brev fra en af sine Præster: „Myn ydmygelig Dieniste nu oc altiid mod Ether beuist aff Gud! Kiære Fru Anne, gode Ven oc Trøst! tacker iag kl. oc gerne for Ethers ubegribelig Gæ, som I mod meg fatig Man beuist haffue aff Førsten (o: lige fra Begyndelsen af). Møj vide, ad meg er stor Forfang giortt aff Niels Scriffuere, Etherß Foget, for thet Smør, som jag solde Ether, huilckett Ether burde nest ad vare (o: at være Oder nærmest) for Peninge (frem) for nogen; oc haffuer hand forbudet myn Almu (o: Sognefolk) then Rente,

som the velbillige vilte giffue meg effther Ethers gode Mynde, som I selffue tilstede, om Almuen ville, oc Hr. Henrick, thend Tiid hand leffde, hueß Siel Gud nade! It. **II** M^h Peninge lonte (lovte?) hand meg oc sagde ad Hand (o: tillsagde mig paa Haanden?), om hand kunde foo Smør igen; oc hadde ieg hannum actt (o: tiltænkt) aff thet Smør, jag foer i Skobeyden (Skovbygden?); men jag kan forsto, ad han icke ther med nogis viil It. nar I foer betther forspord Ether om allehonde, hvad ther er paa Beyge, bode om Smør oc alle anden Negering, tha gaar thet icke en (o: end) til, som thet skulle oc. Kere Fru Anne! uden I mo hielpe meg med Ethers Scriffuelse til Per Sarcen til Almoen, thaa mo iag atther forsee meg paa en annerstedz for sodan Modgangh, ther som iag icke tiltien (o: forskylder). Jag vil vel haffue Skudzmol aff myn Almoe, ad han ey i nogher Mode kan skylle (mig) for then Del, meg bør ad gore. It. Kere Fru Anne, gode Ven! rammer myn Gaffn for Gud(s) Skyld, som min gode Tro er til Ether. Her med Ether Almetthiste Gud befalendes til euig Tiid. Screffuet Hasloff Torsdagen effther S. Pedhers Dag ad vincula 1530. Hans Jenson dictus Brun, Ethers troo Diener.“ Udskrift: „Gelig oc velbyrdug Dvinne, Fru Anne Nudydatter til Moensstorpp, ydmygeligen sendendes thette Bress“ (Egl. Bibl. Saml.). En Ugestid efter fik hun følgende Brev fra sin Forvalter paa Hysingen: „Mynn idmidelige, plictelige, thro Dyenesthe nu oc altiid forsendt medt vor Herre! May vidhe, kære Frue! sendher ieg Edher nedher **X** D. Smør med thenne her Edhers Bondhe, Nielsf Hanssen, oc **XIII** Pund Smør; oc er her **IX** Pund, ifsom Laurens uthii Skoldall haffuer udtlauth (o: udlagt

eller udlovet); thii han haffdhe inthed Honnuff (o: Honning), oc Byerne ere allested udtoddhe her y Landett. Kære Frue! hueß Y villæ icke haffue thette Smør y Mar for Honninghen, da bedher han gerne, ath Y ville ladhe Eders Bondhe, som er paa Eders Gard y Malms, tage samme Smør oc sellytt (o: sælge det); hueß Y icke ville haffue samme Smør, tha vil Bonden gerne gyffue Edher en hell Ed. Honnyng ett andett Mar, forthy han kan ingelundhe faa Nædh paa thenne Tiidh. Oc er alt Bondens Føld døth, oc lygher han nu selver for Dødhen, oc er her mectig stoer „Pestelensse“ uthy Landett, oc er her **II** eller **III** aff Edhers Gardhe ødhe, ssa er thet udtøth altsammen; er oc ssa Anderss Persson dødy paa Tjørne. Maa Y oc ssa vide, kære Frue! att Hr. Claueses (Claus Bilde, Høvidsmand paa Bahuus?) Føgett haffuer forbtøth Bøndherne, at the skulle suare meg tiil Saghefaldh; sydhen kom Hr. Claus hjem, ssa redh ieg tiil Slottiidh tiil hannum oc sporde hannum ath, om thet var hans Wille, att hans Føgett haffdhe forboith meg at taghe Saghefaldh; tha gaff han megett (o: mig det) selff tiillkendhe, ssa ath ieg skulle værrett (o: være det) ubeuarett (o: ikke befatte mig dermed), intell ssa lenge han haffuer værriith hueß myn Herres Nædhe, oc ssa lenge inthel Y oc han Y komme tiil Høbhe. Oc kan ieg formercke, at han viil haffue att vidhe, om Y haffue Stadfestelse paa thet Bress, som myn Herre han haffdhe med syne Bøndher med all Kongeliig Menthe; oc kundhe ieg oc ssa formercke aff Hr. Claus, om Y haffue icke Stadfestelse paa samme Bress, tha viil han, ath huør aff Edhers Bøndher skall holle **III** Hesthe oc Saghefaldh. Kære Frue! haffuer Bøndherne stoer Thro tiil Edher oc tiil Esge, at them skulle

inghen Forfang ske aff noghen, oc (at de) inghen (skulle) svare udhen Edher oc Edher(s) Embesmendh, oc haffuer them ingen Forfang skedh en(d) hertiil. Maa Y oeffaa (vide), kære Frue! at ieg sendher Edher ett Sticke grønt Meerst (nederlandsk Løi?) oc **VI** Worre Torst oc **IJ** Worre Langher. Ma Y vide, kære Frue! som Y schreffue meg tiil om the Dren, at ieg skulle sendhe nedher, tha skulle the komme med alt thett snaresthe. Som Y schreffue, att ieg skulle komme nedh tiil Sancte Bertholomæi Dag, tha kan ieg inghelundhe komme nedher med for Korn og for Høo inghen (o: inden) vor Frue Dag syermerre (o: 8de Sept.), tha skulle the vist komme nedher. Icke mere pa thenne Tiid. Her med Eder Gud befalendes. Schreffuet paa Hysingen ij Norwig Fredagen nest efter **S. Laurentii** Dag **M.DXXX**^o ¹⁾). Jost Perssen.“ „Som Y schreffue, at ieg skal fly Eder Dren, tha maij vide, at ieg vil bore ther om oc fly Eder the mesthe ieg kand for Sølf oc Peninge. Som Y schreffue om Landskildz Peninge, med thet snaresthe ieg kan faa them tiil Høbhe, tha skulle Y faa them strax nedher.“ Udskrift: „Ertlig oc velbyrdig Quindhe, Fru Anne Mudz Dotther, idmidelig sendendes thette Breff“ (l. c.). Faa Dage efter faaer hun Brev fra den kongl. Secretær, Jesper Brofman (see D. Mag. 6, p. 10—11), og f. Dag fra sin Søster Elsebe, der var Nonne i Mariager Klo-

1) Ved dette Aarstal er at mærke, at R. N., som har havt Originalen i Hænde (medens jeg kun havde Copien), læser det for **MDXXXV** og henfører det til 1535; hvilket er saameget mere mærkeligt, som ellers, saavidt jeg hidtil har fundet, hendes Correspondence med Udgangen af Aaret 1533 aldeles ophører.

ster (see D. Mag. 6, p. 273—74). Formodentlig henhører ogsaa et Brev, hun uden Marstal havde tilskrevet sin Svigersøn i October Maaned, til dette Mar, da det synes at angaae de Sengklæder, hun 1529 havde tilbudt sin Datter; det lyder som følger: „Modherlig kerlighen Hellsen tillforn screffuit meth Gud! Kære Søn! tacker ieg Deg for all synlig Kerlighed oc for all goth. Kære Søn! som ieg loffuede Deg, at ieg skulle faared aff Sted om Fredagen, tha siet ieg dhyn Brodheres Kanselers Scriffuelse, at ieg skulle icke drage aff Landhet, føren han taledhe ved meg, saa fremt som han skulle gøre meg noged tiil Velie vore. Kære Søn! Gud forladhe dhem eth for Dragen oc Gadhen, (hvormed) dhe hade meg fatige Quinne! Jeg kan icke ful scriffue Deg tiil dhen Gramelse oc Sorie, ieg haar dher aff; dii ieg er icke hoß Deg oc hielper Deg oc seer Deg nogeth tiil Gode. Kære Søn! sendher ieg Deg dhe **II** Kisther oc **VIII** Paar Lagen oc **VIII** Sengklæ oc **III** Dylleggen oc **II** Hantklæ oc **II** lange Duge oc **I** Skiffuedug oc **III** malne Bonede oc **XII** Hynndher oc **III** Bænkedyner; dhe **II** ære ufylte (∴ uden Fyld), dhem vel ieg lade fylle første Gud vel, ieg komer. Kære Søn! bedher ieg Deg kerlige oc gierne, atu tager eth icke tiil Mæstøcke (∴ Mistykke), at thet er icke saa goth, som dhæt bure at være; dii her motthe haaedt (∴ haardt eller grovt) tiil at holde daulige (Folk) paa oc sparre dhæt beste meth. Kære Søn! vel ieg come tiil Deg, dhæt snarreste dher Gud gyffuer meg Bøcken til eth. Sy Høstruen mange gode Metther. Her met dig dhen helki Treefollighed befalendes. Screffuet paa Euanholm (?) See Symon Juda Affthen. Anne Muudzdotther.“ Udskrift: „Syn kære Søn, Eske

Bille, kiærl. sendendes thette Bress" (vgl. Bibl. Saml.)¹⁾.
 S. N. i Nov. tilstaaer Eric Daa, Kannik i Lund, Fru
 Anne Nudsdatter, at han af hendes Svende har an-
 nammet 1500 Mark for det Gods i Halland, som han
 i Pant havde af Niels Brade. Han sender hende det
 Pantebrev, han havde paa samme Gods, og slutter sit
 Brev med de Ord: „Kierre Ffru Anne! i hueß Mode
 ieg kand være Eftthers Siener och „Capellan,“ skulle I
 altid finne meg villigh til.“ Dat. Lund S. Cecilæ
 Dag 1530 (vgl. Bibl. Saml. ved R. N.). S. N. i
 Dec. tilskrev Hr. Knud Nud sin Søster, Fru Anne
 Nudsdatter til Balden, følgende Brev: „— — —
 Kierre Systher! formerker ieg i thyn Scriffuelse, at
 Hr. Jens Holgherssens Arffvinger gjorde teg Uret i
 thet, at the icke ville affmane theris Pendinge effther
 Bressens Lydelse; tag teg ingghen Omhuff till! the
 kunde dog intit andit gjøre paa thet sijste en affmane
 theris Penninge effther Bressens Lydelse. Skall thu en
 haffue lijt Umage oc Omhuff, saa skaffer thu vell thyn
 Villig met thennem; brug Loffven, thu vest best, hvor
 hun gar till ther i Landit. It. lydher thyn Scriffuelse,
 at thu sendher meg noghen Bress til Sonne Pallesen
 (o: Pallesen) oc the Arffvinge, at ieg skulle sticke them
 (til) Eric Matssen (Bølle); the Bressue sid ieg icke.
 It. kierre Systher! som thu skriffuer om thet Gods i
 Marcke²⁾, ta tør thu ther ingghen Farre verre for, at

1) Ved senere Dverveelse skulde jeg fast troe, at dette Brev
 maatte hidrøre fra et tidligere Aarstal; thi i alle andre
 Breve tiltaler hun sin Svigersøn med **J** og blot i dette
 med **Du**.

2) Marke laa i Tudscherred i Sjælland, og det var dette
 Marke, og ikke det skaanske, hvortil Fred. Lange skrev sig
 (see Munk. Genæl. i Gen. bogr. Ark.).

ieg vill giørre ther noghen Skiffte paa, før thu komer tillstede; Gud ved, at ieg vorr gerne i Tull met teg; skriff meg till, nar teg stedis Buty, nar thu komer byth till Landit. Kierre Sytther! ieg siick icke uthen eth aff mijn Fadhers Bress, som hand haffde giffvit Hr. Inggelbreth (Friis?); (og) lydher thet icke høgger en paa **I** Lest Korn, **III** Gorde i Marke oc **I** i Hiembekke¹⁾; saa troer ieg intit retter, en Hr. Nrell Brade haffuer merre aff thet same Gogs i Hiembek; oc gaff ieg teg en Skreffit ther paa i Kioffvinghaffn, som gamle Mænd sagde for meg, at thet vor oc aff thet samme Gogs; oc troer ieg, at the haffue oc flerre Bress. Jeg er ille belat; hvercken haffuer ieg mijn Fadhers Torbog eller noghen ander Bress, ther ieg kand talle (∴ forsvare mig) met; komer thu i Tull met Hr. Nrell, (da) giv teg Talle therom (∴ før det paa Tale) oc siig, at thu troer thet Gog, hand haffuer i Hiembek, ther (læs: thet) var tijn Fadhers; see till, om thu kand nogit forfarre ther ut aff! Jeg troer intit andit, en the haffue begynt oc ville gecke vofj ther met; oc skall thu oc vell tro, at Hr. Engelbret lade icke saa stoer **I** Som PENDINGE ut for saa lijdhen Mente oc synderlig at giørre ret Pantebress paa. — — Skrevet till Bydby Tamber Dnsdag før Juel 1530“ (l. c.). S. N. d. 18de Dec. tilskrev Fru Anne Rud sin Svigersøn, Eske Bilde, dat. Balden Søndagen før Juleaften 1530, som følger: — — „Maaj oc vide, kiere Søn! at ieg løste thet Gog indt aff Hr. Erick Daa for **XV** **C** **M**, som Niels Brae hade her i Hallen (∴ Halland); oc er thet mere endt 4½ Tønne Smør, oc skall ieg annamme thet nu

¹⁾ begge Byer i Tudscherred i Sjælland.

helig tre Kongerdag; dii hans Bress lyde, at handt skulle haffue thet intill helig tre Kongerdag, oc da skulle Løffzens Dag være; oc maaj vide, at ieg met stoer Nødt motte komme till Gøzett; handt kaste meg for, at ieg icke hade Edertt Macttbress; oc befrøether ieg meg storligen, at Bijre Jensen stalt oc kaste meg thet for; dii bruge vell huadt Raadt dii kunde, at dii kunde forholle meg" (vgl. Bibl. Saml. ved K. N.)¹⁾. S. N. d. 23de Dec. tilskriver hun sin Datter, Sophie Krummedige, et Brev, dat. Valden Fredagen før Juul 1530, hvori det blandt Andet hedder: „Kiære Datther! som thu scriffuer, at thu est icke endt nu lagdt (i Barselseng); then almectigste Gudt unde meg then Hugsualtske, at ieg maa spørre thet gaar tig vell effther hans benedide Willie! Oc bedher ieg tig ganske kiærligen, at nar Gud vill, thet er offuerstaaett, at thu da ville scriffue meg till; dy Gud kiende, mitt Hiærte kommer aldri udij Naalighedt, før endt Gud vill, ieg foer gode Tidenne fra tig" 2c. (l. c.) S. N. anden Juledag tilskriver Fru Ane Nud sin Svigersøn, Eske Bilde, som følger: „Møderlig kiærlig Helsen forsentt meth vor Herre! Kiære Søn! may vide, at Niels Jepsen screff myn Hofbonde till, Gud hans Siell nade! om jett Sixleuijde (de første 2 Staveller skulle vistnok betyde Syssel; men hvad betyder det Andet, som maaskee ogsaa kunde læses: uyle?),

¹⁾ For ikke at forvirle Læseren, maa jeg bemærke, at hvor vgl. Bibl. Saml. uden videre Tillæg citeres, der har jeg selv udstrevet Brevene i samme; men hvor det derimod, som her og andre flere Steder, hedder: vgl. Bibl. Saml. ved K. N., der har Cand. Kall Rasmussen excerperet de enkelte Breve i denne Samling, jeg ikke selv fik Leilighed til at udskrive.

(som) ligger i Mandall iblandt kongl. Fiskett (Fiskeriet?); oc er same Sireuude falden Hr.-Holger Holgersen (Nosenfrands) till paa Bornens Vegne effther gamle Fru Ingerdt, Arildt Canes¹⁾; beder ieg Etther giarne, ati ville forfare meth Lordt Matsen oc andre, som thet aff vedt, oc ville scriffue meg till, hvadt thet heder, huor thet ligger, oc huadt thet skyller till aarlige Affgiffitt; dii ieg haffuer screffuett Hr. Holger till, om handt vilde unde meg thet paa Leie. Kiere Son! som ieg screff om Edertt(s) Skib, oc at Kornett er ganske dyrtt her, saa maay vide, at Stii siger for mig, at Skipperen vill legge thet her i Vintherlag; dog er thet icke endtnu komett. Oc maaj vide, at ieg hade i Actt at lade bygge jett Skib til begges vortt Gaffn, at fore Bedt nedt meth till vor Tegleoffuen vedt Monstrup; dii ieg haffuer stoer Modt for Bedt. Etther(s) kiere Fader (o: Evi-gerfader) lodt giøre Dffnen saa stoer, at thet goer (o: gaaer) mer endt „**XVIII** m Steen indt,“ oc thet ligger nu endt een Dffuen Steen ubrendt for Bedt(s) Skyldt; dii var thet saa, ati kunde afflade thette Skib, at ieg kunde lade giøre en Hefse eller II nedt meth thet till Mognstrop medt Bedt, tha ville ieg lade forlange thet, nar (ieg) foer Etther(s) Scriffuelse: dii thet sig for meg, at thet volder at thet icke kandt segle; dii thet er saa stackett (?). Kiere Son! kunde I nogenlunde come nedt till Rustningen, da soe ieg thet ganske gerne for mange merkelige Sager(s) Skyldt, som ieg icke nu kandt scriffue. Rustningen skall staa **XIII** Dage effther Pafte (altsaa næste Aar); oc screff Hr. Tyge (Krabbe,

1) Denne Arild Kane blev af Bønderne ibjællslagen paa Thinsget i Sundmor; D. Mag. 3 R. 2, p. 6.

Rigsmarſk) meg till, at ieg viſt ſkall ſtrengeligen holde Muſtingen vedt Mactt meth **XII** eller **XIII** Heſte; dii, kiere Søn! om I ingeledis kandt kome inden then Tiidt, at ieg da motte beholle Etther(s) Suenne oc Heſte ther till; dii ieg icke holler ſaa mange Heſte oc Karle; men haſſuer I Suenne behoff, at dii ſkulle kome op till Etther inden Muſtingen, da vill ieg endt da ſaa nogen Raadt, ſaa her ſkall meth Guds Help ingen Nydt (o: Nød) være. Kiere Søn! kandt ieg aldrig fult ſeriffue Etther till then ſtore Fryett oc Fare, ieg haſſuer for Etther for then Trette, I er kommen udij meth Hr. Vincentius. Bedder ieg Etther ganſke kierligen, ati tage Etther vell vare; dii I vedt ſielff, hvaadt Føld I haſſuer at hanle meth. Her meth Etther Gud almegtiſte befallendes. Gior vell oc ſyer myn Datter oc Børnen mange gode Matther paa myne Begne. Ex Wallen anden Juelle Dag 1530. Anne Mudsdatther“ (ſgl. Bibl. Saml.). Næſte Dag tilſkreb hun ſin Datter følgende Brev: „Moderliig kierliig Helsen altiidt forſentt meth vor Herre! Kiere Datter! tacker ieg tig kl. for all Ere oc Dygdt, thu haſſuer meg beuiſt, hueß thu ſkalt ſennde meg ganſke beluilligen at forſkylle aff all myn Mactt, ſom ieg tig plectig er. Kiere Datter! ſom teſe Breffue vare alle tilſcreffne (neml. det foregaaende til Svigerſønnen), kom Eſtes Dreng Jens meth Scriffuelle fra tig lydendes, at thet er vell offuerſtaett meth teg (neml. Barſelfærden); then almegte Gudt vere loffuidt, att handt aff ſyn ewig Godhedt haſſuer ofß hugſualett! Gud almegte unde ofß then Gledede oc Hugſualeſe, at handt (o: den nyſjødte Dreng) maa bliſſue Gudt teckelig oc ſyne Venerer till Hugſualeſe! De kandt thu aldri fult tencke then ſtore Sorg oc Droffuelleſe, ieg hade for teg, førendt ieg

fiel thyn Scriffuelſke. Kiere Dattther! ſom thu ſcriffuer, at thu vilſt kalde thyn liden Søn effther thyn kiere Fa-der, hans Siell Gud nade!¹⁾ og at Gud ville unde ham then Nade, at handt motte blyfue tel ligen (o: ſlig en) Mandt, ſom handt var, oc (af) ſodane jett Nøtt udi Norge; then almegt Gudt unde ham ſyn Framgang effther ſyn benedide Willie! Gudt kandt vell giffue hannem then Nade, at handt maa endt bliffue en velldige Mandt nock oc alle velltagett (o: velbehagelig eller tækkelig). De kandt ieg aldri fult ſcriffue teg till, ſaa ſaare Almuen giffuer ſig her nedre for hannem; at then lille Karll ſkall kallis effter hanem, thet er meg vell meth; Gud bedre meg, at ieg ſkulle leffue then Dag, at handt ſkulle bliffue meg „ſaa liden.“ Kiere Dattther! ſcriffuer Eſte meg till, at handt acther ſig nedt forſt i Foraaritt, hueß ieg ſaare gierne begierer oc beder gierne, ati bode ville kome nedt for mange merkelige Sager(s) Skyldt, ſom ieg icke nu kandt ſcriffue; dog at Eſte foruarer vell Slottett, ſom handt vedt Mactt paa ligger. Kiere Dattther; vedt ieg inthet ſønderligt at ſcriffue teg mere till paa thenne Tiidt. Her meth teg Gud almegt beffalendes. Lader thyne Børn ſye Eſte oc teg oc Børnen mange gode Natter. Ex Ballen tredie Juelle Dag 1530. Anne Rudzdotther.“ Udſtrift: „Erlig Welbyr- diig Quinnæ, Soffie Krumediigs Datter, myn kiere Dattther, kiærligen ſendendes thette Breff“ (l. c.). Faa Dage efter og endnu i Julen tilfkreb hun atter ſin Svi- gersøn, Eſge Bilde, et Brev, ſom vel er uden Marſtal

¹⁾ Altsaa var Henrif Eſſeſen Bilde, ſom ſiden ſkrev ſig til Benſerup, opkaldt efter Henrif Krumedige og født f. A., ſom han døde.

o. s. v., men allerede omtales i hendes Brev af 24 1531 og altsaa formodentlig er skrevet i Julen 1530; det lyder som følger: „Kiere Søn! sender ieg Etther jett Breff till Niels Jepsen (hendes Foged), ati ville vell gøre oc skick ham thet till Hende; oc tacker ieg Etther gierne for Etther(s) Fisk, Speck oc alt Gott, som I altiidt sender mig. Kiere Søn! som ieg screff, at ieg hade Stii (en af hendes Fogder) hoß Byre Jenssen (Ulfstand til Glimminge) om thet Gog (som hun vilde indlose); saa maaj vide, at handt er nu hjemkomett, oc kandt ieg nu ingen anden Ende saa ther paa, endt ieg maa lade forfølge Delen (o: Nettergang); oc haffuer ieg forfuldt alle Delen i dii Herrett (o: til de Herredsting), som Gohett ligger udi; oc str Søgne-Landsting effter Juell vill ieg lade forfølge thet till Landsting; siden for Niigens Cancellar. Kiere Søn! som ieg screff Etther till, at ieg sendhe Etther Breffuene meth then Styrmandt, saa haffuer ieg vist forfaritt, at handt tiener Hr. Vincentius; dii lodt ieg hannem løbe syn Kaaß oc icke finge Breffuene; dii ieg fræcte, at handt icke skulle være tro, siden ieg fick Etther(s) Scriffuelse meth Hr. Holger Holgersens Suen. Kiere Søn! bedher ieg Etther gierne, ati ville scriffue for meg till Erchebispen oc tacke hannem paa myne Begne, at handt altiidt haffuer værilt myne Fogder til Billie, oc at handt endtnu hereffther tisligeste ville giøre; jeg oc myne Benner ville altiidt thet kiel. meth Hans Nade fortiene oc forskulle. Kiere Søn! som I scriffuer om then Kiobmandt, ther hanler meth Niels Jepsen paa myne Begne, thet setther ieg alt till Etther oc myn Datter, huadt Etther tæckis ther om; kunde ieg faa huis Peninge, mig burde ther aff, her till Falsterboe eller Kiøbenhaffn om Narett, da soe ieg

thet gierne, oc thet var best paa mitt Gaffn enthen i danste Penninge, Guldt eller Jacopsdaler; (thi) dii norste Penge gielle her inthet. Maaj vide, kiere Søn! at Laren (?) (som formodentlig var kommen ned med Este Bildes ifølge foregaaende Breve forventede Skib) er soldt III Lester, oc skulle I haffue XI R for Ed. oc Penningen till Poste, oc haffuer ieg Bressuet paa Penningen; oc er Deleren (formodentlig Delerne = Fjællene) indtnu usoldt, som ieg formoder Etii scriffuer vell Etther yttermere till om. Kiere Søn! maaj vide, at nu nogen Tidt forleden kom Etthers Diener, Baltzar Danyser, till meg oc hade meth seg Scriffuelse fraa Land Hølfsten, huilcke Bressue ieg sendher Etther; men en Qvitantz hade handt af kongl. Maj. paa 2 Lester Bergsiff oc 2 Lester Hualspeck, then beholt ieg her høf meg; dii ieg vedt, ati icke haffuer then Behoff, oc ieg befræcte, at then skulle nogett at kome (= komme noget til eller tage Skade). Oc maaj vide, kiere Søn! at same Etther(s) Diener er her høf meg oc Jens Stalsmit (ell. Stalsuend) oc Hans Persen, ati ville biude mig till, om I ville haffue them op till Etther, eller dii skulle fortsffue her nedre, intill Gud vill, atj kome. Oc, kiere Søn! atj oc ville scriffue meg till, om I ville haffue Edertt Skib op igien; dii ieg befræcther, ati icke skulle faa Korn her nedre, som ieg haffuer screffuet Etther till om" (l. c.). 1531 tilskrev hun i Januar Maaned sin Datter et Brev, dat. Ballen Fredagen næst f. S. Povelsdag, hvori det blandt Andet hedder: "Kære Døtther! kan iegh icke ffuldskriiffue tiig tyll, saa sore meg h lenger effther tygh, och saa lang som meg h tyckes Tydhen ath være; thy thynn kære Ffader ffyald (= faldt) ffra meg, som meg skulle hugvalle ic. Jegh er her en

ffremeth Quindhe y Landet, lanth y ffræa mijud Broder och andre flere mijne Venner, och gørs ther snart behoffh Svar (∴ en Forfvarer), bodhe ffor Goeß och andett; och kan thu ick troo thet Klammer, mijn Broder haffver haffth y Syælandh for mijtht Gooß och Syæner; ieg kand vell tro, ath the vylle brughe then Konsth meth megh, som the bruge meth andre Enker och værværløse Quinder, ther ijughen Hjelp haffuer; och her the mest, som ick bordhe ath gøreth och ick haffuer forskylth ud aff mijn Husbondhe eller iegh; dogh skaltthu vjdheth, ath thet er ick aff thynne Faders borne Venner eller mijne. Thy for slygh Sager Skyld och andet slyct, thaa veder iegh tegh och Eske kerlyghe, om Lælyghedden vare saa tyll, ath Y komme her tyll Landet met thet snaresth ic. Och bether iegh theg, kære Dotther! ath thu vjll fare vell medh myn „lille Husbondhe“ (saaledes kalder hun sin lille Datterjøn Henrik, fordi han var opkaldt efter hendes Husbonde), atth han far (∴ faaer) en godh Umme och godh Nocth ic. Kære Dotther! betther iegh theg, ath thu tagher hannum med theg, nar thu kommer nu nedh“ (Klev. Saml. ved K. N.). Næste Dag tilskrev hun sin Svigerjøn, Eske Bilde, som følger: „Moderlygh kerlygh Helsen tillijforen senth meth vor Herre! Kære Søn! tacker iech Etther gerne ffor allth gotth, Y meg beuyth haffhe y saa manghe Modhe; Y skulle althdyd ffyndhe meg velvyllygh tyll ath ffor-skyld, som megh bør ath gøre, och ieg deß plyctygh er ymod myn kære Søn. Som ieg vel ffortenker, ath Y stryffue megh tyll, ath Y vylle kome hydh tyll Danmark y fføre Ar (∴ om Foræret), hueß iegh bether, ath Y en nu kome ffor manghe merkelygh Vrendhe(s) Skyld, som Etther selff lyger Macth oppa, och haffuer ieg gyff-

uen myn Dotther tyl kendhe y syn Skryffuelße ic. Kære Søn! som **J** skryffuer, ath **J** vulle gerne haffue Korn opp meth Etthers Skyff, tha kune **J** icke tro, huylken suar Dyrtudh her er; och vedh iegh, ath Søffueryndh Porsf gyffuer (det) ytthermere tylkendhe y syn Skryuelße; och mynthes ieg aldrey sadan en dyrrh Tydh noghe (∴: nogensinde) her y Danmark; men kand iegh ffaa nocket Skyff ifra Køppenhaffuen och tyll Bergen, thaa vyll iegh sendhe Etther en Syælands Lest Malth; ytthermerre troster iegh icke ath kome aff Stedh. Kære Søn! moy vutthe, ath iegh haffuer hørt, ath vor kæreste nodygge Hære haffuer ffoeth ath vydhe, huad Dochter Byncens haffuer hanleth meth Etther om Kongens Gard y Bergen; (og) har ieg hørt, at her skulle kome Skryffuelße tyll Landeth ifraa vor nodygge Herre tyll nogre Doctor Byncens borne (∴: fødte) Vener, som Hr. Holgher Greerssen (Ulfstand) haffuer loffuet megh, ath hand skald ytthermere skryffue Etther tyll om; och er megh sagth, ath hans Nadhe tagher thet icke vell tyll Tacke. Bedher iegh Etther, kere Søn! och rodher, ath **J** althynd (∴: altid eller alting) fforfare thyll thet Besthe; hoffueß ieg tyll Gudh, thetth blyffuer vell gotth och blyffuer Etther utthan Skadhe. Kære Søn! som iegh skreff Etther tyll om thetth Gof, som ieg haffuer kyn-detth Løsen paa, som myn Hofbondhe hadhe sath Jens Holgerssen (Ulfstand til Glimminge) y Panth, Gudh begges theres Syell haffue! thet maay och vutthe, ath Børva Jonsen (Ulfstand, den Foregaaendes Søn) slyder paa syne Mettharffuyndhe och vyll yngentundhe aname Guldh tyl segh; therefore lod ieg nu reyffe Delle nu fforste y Hoffuerdagh aa Landstynd; och vyl ieg meth Gudh(s) Hjelp ladhe fforffølge thet y **III** Landstyndh,

och hoffues ieg tyl Gudhs Hjelp, ath the skulle tha nedis tyll ath anameth (∴ annamme Pengene, hvormed hun vilde det indløse). Kære Søn! betther iegh Etther gerne, ath Y vel (vell) gore och skycke megth thetth Macthbreff (∴ den Fuldmagt), som ieg skreff Etther tyl om meth Albret Skotthe; thy ieg haffuer hørt effther therys Ordh, ath the acthe ath dryffue Dellen (∴ drive Proceduren tilbage), fforthy iegh haffuer icke Ethers Macthbreffh. It. Kære Søn! mo Y vuttthe, ath Ethers Skyff lygger nu y Halmsted Na; betther iegh Etther gerne, ath Y vulle skryffue megth Etther(s) Bylyæ tyll om Etthers Skyffh och vidre Wrendhe, som ieg giffuer Etther tyll Kendhe y myn Skryffuelse tyllfforn och Macth lygher paa. Kære Søn! mo Y vuttthe, ath Jons Torbersen¹⁾ bleff død nu ffor Juell, Gudh hans Syæll nadhe! ogh var hand ganske lenghe ihugh. Kære Søn! vedh iegh icke, om Ffr. Berytthe haffuer nogen Breff aa Ffrosthe Hæret, ænthæn Tydhsbreff (∴ ad gratiam) ellerh Lyffsbreff (∴ ad vitam); hade hun icke Breff ther paa, tha tucthe megth, ath thett vare gottth, ath Y hade Budh tyll vor Nadyghe Herre meth thet alder snarest, ifforthy ath hund nydher thet dogh ycke lenghe, thyß heller! fforthy Y mothe see, huar thet gyc megth meth then Fforlænygh, saa kand iegh vell tro, ath thet gar och medh henne. Kære Søn! betther iegh Etther, om saa er, atth Y haffuer nocketth vyth Budh tyll vor nodyghe Here, ath Y kune fforuerffue thee same Fforlænygher yghen, som myn lere

¹⁾ Han var en Rosenparre, skrev sig til Skarolt og var gift med Birgitte Bilde, en Søster til den udvalgte Erkebisp, Torben Bilde i Lund.

Hosbondhe hadde och iegh bleff aff med effther hans Dødh; thy thet gør meghe icke dyrt (∴ stort) goth, ath wy skulle saa blyue aff med tetth, bodde **J** och iegh; och at **J** fferst talle om thet, som Stij haddhe, som **J** icke nu haffue. Kære Son! bettther iegh Eter gerne ffor alth iegh kandh, ath **J** kome med thet aldersnaresthe, ifforthy ieg beffrøetther meghe, ad drager thet udh ath Someren, ath **J** kome icke sydhen yndhen S. Mickelds= dag. Kære Son! vyll jeg icke mere skryffue Etther tyll oppa thene Tydh. Her meth Etther then Allsommetiste Gudh beffallendes. Nadher offuer meghe altydh som offuer Eter(s) Moder, som Edher bør ath gøre. Kære Son! syg myn Dotther godhe Nath, Barn och alle famen. Skryffueth à Ballen Søffuerdagen nesth forre S. Pouels Dag **An. Dn. M. D. XXXI.** Ana Nudhsdotther." Udskrift: "Erlyg velbyrdygh Mand, Gste Vylle tyll Bernhusf, myn kære Son, kl. sendhendes tetthe Breff" (vgl. Bibl. Saml.). Nogle Dage efter tilskrev hun sin Datter som følger: "Moderleg kerligher Hellsen tilfforn sent met vor Here! Kiere Dotther! tacker ieg teg kl. oc gerne ffor alt got, tu meg beuist haffuer, huilcket tu skal altiid ffinde meg vellvellige tell at fforslylle, som meg bør at gøre ymodt myn kiere Dotther. Kiere Dotther! beder ieg teg gerne, at tu ville læge deg Wyn om (∴ Wind paa), tat Eske oc tu ville kome hyt till Landdet thet snarest **J** kunde. Kiere Dotther! tu troer icke, huat Sorg oc Bedrøffuelffe ieg haffuer ffor then Trætte, som er komen ymellom Eske oc Hr. Ffygenssis, at ieg beder theg gerne, at hand tager seg vell vore; haffuer handt icke screffuet vor nadedige Here tell, at hand (da) scriffuer hannem tell ther om, huorledes then Leylighet haffuer gyffuet seg ther

om; thaa haffuer ieg vell hørt, at vor nadig Here hauer ffot thet at vyde, oc ffot Scriffuelse ffra vor nodig Here hit till Vanddet; haffuer ieg vell hørt, at vor nadige Here tager thet icke vell (til) tacke, at Hr. Ffegensæs haffuer saa bestollet seg; beder ieg teg, at tu beder Eske, at hand tager seg vell selff vore. Kiere Dotther! maa tu vide, at thye Børn ere karste oc helbrede, Gud deß Loff haffue! Maa tu vide, att Jens Skreder er icke komen ffra Lante Holsten ygen; nar Gud vil, hand kommer ygen, thaa vell ieg scriffue Eske oc teg tell met Daffuysveren (?). Kiere Dotther! maa tu vyde, at then Tidt thet Bress kom ffrem, som Eske hade screffuet Jens Screddere till, at hand skulle bære hans Landgylle op y Julen (s: Jylland), thaa var hand ffaren till Lante Holsten; dog sade hand at ville draffue tellbage ygen at Arss tell sin Slegt; met myne (s: mindre) at hand tager det med sig, det vedt ieg icke; men Bressuet ffect hand icke. Kiere Dotther! maa tu vyde, at syden de andre Bress vor screffuen, som Eske oc tu skal haffue, thaa kome her jet stort Vandtløff, saa at ieg fik stor Skade bode pa myn Mølle oc pa myn Jernsmedye; oc Hr. Holger (Ulfstand paa Hillebjerg) haffuer oc ffot stor Skade; hans Brygehuß er helkten (s: Hælsten) borte, oc bode Broeren (s: Broerne) ære bode ude (øde?), oc Gordtbroen ær (ogsaa) ude. Kiere Dotther! iegh vedt icke mere, som ieg kandt scriffue deg tell om; men then almect Gud unde oss, at vy motte ffendes glade och helbrede. Kiere Dotter! beder ieg teg gerne, atji ffar (s: farer) vell met myn lyle Søn. Sij Eske oc Børn(en) mange tusen gode Natter; lader Børn(en) sii Eske oc teg mange tusen gode Natter. Screffuit pa Valen Torsdag nest effther Ste Polsdag. Anne Rudz=

dotther.“ Udskrift: „Erlig oc velbyrdig Dvynne, Sophij Krumedigs Dotther, sin kiere Dotther, kl. sendendes thette Breff“ (l. c.). I næste Maaned (Febr.) fik hun følgende Skrivelse fra Holger Ulfstands Forvalter paa Lagholm: „Venligh Hilsen nu och altid forsent med vor Herre! Kiere Frue Anne! som Ether vel fortænder, at thet Tid I vore paa Slaatid hos myn Herre, tha gaffue I thet Sag offuer, som I hadde medt Anders Diksen, myn Herres Bonne, och hand skulle self forlyghe sig medt Ethers Bonne; och myn Herre gaff Ether ighen thet Fredloff løß medt Ethers Bonne i Knærod Soghen, som vor met at sla Konghens Bonis Søn ihiehl; och en andhen Sagh met Staffin i Klestrup, paa thet at I skulle aldelis være tillfreds medt forte Anders Diksen; men offuer (o: uagtet) saadan Kontract, som myn Herre oc I hadde till Hoffue, haffue I ladith greffuydt hannum till Wallin, som ieg haffue sport. Fru Anne! thencker Ether self, om I giøre myn Herre thet Skell, I ville haffue aff hannum i thenne Sagh; hadde myn Herre thet visth, at I ville saa laddyt offuerfallid hannum, inthe hadde myn Herre ladhet hannum møtth paa Modhe eller Steffue medt Ethers Bonne; men hand hadde vell font (o: fundet) anden Lempe thetill. Men ramer thene Mandz Gaffn, som I ville, at myn Herre skall rame Ethers Bøndhers Gaffn ighen, och myn Herre troer Ether till. Her medt Ether Gud befallendes. Skreffuit paa Lagholm thet Mandaghesth fore Fasthelaghn Mar C^{sti} MD. XXXI. Nasmus Laurssen.“ Udskrift: „Erligh och velbyrdigh Quindhe, Fru Anne till Wallin, sendendes thette Breff“ (l. c.). Otte Dage efter fik hun i samme Anledning fra Herren selv, nemlig Hr. Holger Ulfstand, næstføl-

gende Brev: „Venlig kl. Høiffen Etther nu oc alltiid fforfent mett vor Herre! Kiere Ffrue Anne, føndherlig gode Ven! tacker ieg Etther kl. oc gerne for allt Gott, fom I mig beuift haffuer, huilckett ieg gierne forfkylle viill uti huis Mode, ieg Etther till Wiilly oc till Gode vere land. Kiere Ffrue Anne! fom I fcriffuer mig till om Andhers Dlfen, att ieg skall taghe Borghen ffor hanum, att han skall bliffue tillftede oc ftaa Ethers Bunde till Nette; tha mo I vide, att ieg viill foruare (o: forpligte) mig ther uti att ftaa Ethers Bunde till Nette for hannem, huaid heller han leffuer eller dødhr; thii bedher ieg Etther gerne, att I ville lade hannem gange hjem; han skall giøre Ethers Bunde enthen Minde eller Rett, ther vill ieg vere Etther god ffor. Kiere Frue Anne! I vid vell fielff, ieg er then, ther bør att hiellpe huer Mand till Minde oc Rett i mit Leen, faa langt fom min Mactt land reffe; I skull forlade Etther till, ieg viill inghen taghe ffraa Netthen, huercken thenne Karll eller noghen andhen; han skall vell bliffue tillftede att ftaa Etthers Bunde till (Nette). Kiere Frue Anne! giører vell oc ladher hanem gaee hjem oc giører her uti, fom min gode Tro er till Etther, oc fom I viill, ieg skulle giøre for Etthers Skyld ighen. Jeg viill alltiid gerne gøre, huiff Etther leffuet (o: lieb) er. Her mett Etther then allfomectigfte Gud beffalindes. De ladher Helle (Haf, hans Hustru) fie Etther mange tufind gode Matther. Ex Hamlftedede (o: Halmfsted) Mandaghen i Faftefaghn 1531. Holligher Ulfffftand Nitther.“ Ud= fkrift: „Erlig oc velburdig Quinde, Anne Mudzdatter paa Wallen, kerlige fendendes thette Breff“ (1. c.). Ved Paafketid fik hun Brev fra fin Broder Knud (dat. Mandagen næftefter Palmeføndag) om at indbetale de

Penge, som Adelen til Regjeringen skulde udgive; et Brev, der allerede under Knud eller E 5 i det Foregaaende anførtes. Ved Pintsedagstide faaer hun følgende Brev fra sin Foged paa Ballen: „Myn idmigh tro Dieniste altiid forsenty med Gud! Maj viide, kerre Frue! som J scriffuer meg til om Børnen, tha skader them intthet; ville Sty (Pors) komme noget snart her op, tha vill ieg fortoffvet saa lenge, for att (o: end) ieg sender them neder, saa ville ieg haffue them nedt medt meg; er thet saa, (at) hand fortoffuer noget fram paa, tha vill ieg sende them nedt strax (i) Helligedagen. Thet er tranctt for Bønderne paa thenne Tiid, for the vill (have) tilsaat. Skal J ocsaa viide, som J screffue meg til om thet Tackel, tha vor Skuden hen, for hand kom (der) op; oc ved ieg icke, hvor ieg skal fange noget Raad att komme ther op medt, forthi dii Skibb eller Skuder, som her er, falder icke thes (o: theres) Seglag megit ther op; var thet saa, (at) J ville haffue thet til Helsingør eller Koffuenghaffn, tha skulle J megit snarer fanget ther op; thi ther løffuer ideligh Skuder op; oc troster ieg (mig til at) fly en Skude med snarest anthen til Helsingør eller Koffvenghaffn, huor som J ville byude meg til om. Oc som J scriffue meg til, thet (min?) Broder Hans skal komme nedt til Eder, tha kand hand ganske ilde komme nedt, forthi her icke nu (er) anden Scriffuer her pa Garden, som J selff ioe vel vedt; saa ieg gerne, atti ville scriffue Per Scriffuer til, saa J ville lade hannom (neml. Hans) bliffue her och scriffue, huat her handtereß paa Garden, effter (som) hand haffuer vant (maaskee vant, o: ondt) uty syn Hand, som hand syer selff for meg. Oc beder ieg Eder oc ganske gerne, atj lader oß icke toffue effter then Drøff

(o: Drift), som vi skulle haffue til Skibbet, oc **J** ville bestille ofz nogit Beg eller Tiære medt thet første, saa vi byde (o: biede) thet intthet effter, oc **J** ville sende meg nogen Penninge att løne Somermendene med; vil ieg legge all myn Flytt thet effter, thet beste Gudt giffuer meg Naden til oc Lycken, saa thet land gaa fore seg, som **J** scriffuer meg til. Her med Eder altid Gudt befallendes. Schreffuet paa Wallen feria 2da post dominicam infra octavam Ascensionis Dom. MDXXXI. Niels Lynderup." Udskrift: "Erlige och velbyrdige Quinde, Frue Anne Nuds Datter, kierlige sendendes thette Breff" (l. c.). Man seer altfaa af det foregaaende Brev, at hun paa den Tid var fraværende, maaskee paa et Besøg hos sin Svigersøn; thi i Juli tilskrev hun sin Datter følgende Brev: "Kiere Datter! maa thu vide, at vi komme vell offuer tiemeligen (o: betimelig) Dags, Gud des Loff! Kiere Dattther! sendher ieg tiig jett Breff om en Bonde, som haffuer lyedt (o: leiet) Staby; vedher ieg tiig, at thu vilst bede Eske, at handt ville thet beseygle, thet som handt saa noffues thermedt; hueß ham oc icke noffuis, at handt da ville lade thet omscriffue, saa vill ieg oc lade thet beseygle oc. Kiere Dattther! haffde ieg screffuett Anders Jude till om thet Malt, som Jørgen Hoffmandt skall haffue; vedher ieg tiig, at thu ville være om, at thu kunde faa Penningen offuer med tiig, oc lade see om "onde Penningen," at then annamer thet, som kandt thet skione paa. Kiere Dattther! kandt thu icke tro, saa ontt thet gjorde mytt Hiærte, at vi skulde nu skylles att; thet kiende Gud. Kiere Dattther! bede Eske, at handt være om thet snarest handt kunde komme tilbage igien; thi Gud skall kiende, ieg ombær (o: undværer) Ettther saare

nødigtt, thersom Veyligheden saa kunde begiffue sig, atþ
 vij kunde stedze være tilsammen. Kiære Datther! bedher
 ieg tiig gierne, at thu wilt talle Hans Persens Beste till
 Eske, at handt motte faa Venskab; thy thet landt en
 foye Ting tiene, at dii skall være tilhobe, efftherdii then
 fatige Karls Syndt icke begiffuer seg thet (o: derved
 forbedres?). Hermedt tig Gudt Almectiste befallendes!
 Gjør vell oc sye Eske mange gode Natther paa myne
 Begne. **Ex** Malmøg Søndagen effther Marie Magda-
 lene. **M. D. XXXI.** Anne Ruds Datther." "Kiære
 Datther! vær meg behjelpeligen, at Anders Jude kunde
 faa thet Breff med første, som ieg haffuer for-screffuit
 effther thet Malt; ieg sender tiig Breffuett. Kiære
 Datther! maa thu vide, at Claus Scredere loffde meg
 en Scredhere; bedher ieg tiig, att thu vilde talle medt
 ham ther om, at ieg kunde faa ham offuer medt første."
 Udskrift: "Synn kiære Datther, Soffie Krummediiges-
 datther, tierligenn tiilscreffuett" (Egl. Bibl. Saml.).
 S. N. i August ell. **4ta feria prox. post assumt.**
b. Virg. fik hendes Svigersøn, Eske Bilde, Livsbrev
 paa begge Nummedalerne efter hans Moder, Fru Annes,
 Hr. Henrik Krummediges, Død (Saml. til N. Hist. B.
 6, p. 33 ved R. N.). I Sept. tilskriver hun sin Svi-
 gersøn, Eske Bilde, et Brev, dateret Vollen Søndagen
 før S. Mikkelsdag, hvori det blandt Andet hedder: "Oc
 roder ieg Eder, kere Søn! atj lade en Kijall (o: Karl)
 eller too riide y Weyen for Eder; ty men ved icke,
 huad Dyende ther op erre y Landiit. Kerre Søn! om
 mija Dotter beder ieg Eder, atj betenker Eder vell,
 huad heller J vülle tage hynne op mett Eder eller
 sende meg hynne neder igenn efter sodann Dyende, (som)
 ganger herre." Dernæst skriver hun om Kong Christiern,

som skulde agte sig ind i Norge, og beretter, at Ridder-
skabet endnu er i Helsingborg; ligesom man ogsaa af
Brevet seer, at Eske Bilde den Tid var dragen til War-
berg (Klev. Saml. ved K. N.). Kort efter Mortens-
dag (altsaa i Novemb.) fik hun Brev fra sin Broder
Knud (som allerede i hans Levnet findes anført) an-
gaaende noget pantsat Gods, som Erich Krumedig vilde
løse o. s. v. Samme Tid fik hun Brev fra en af sine
Fogder, saaledes lydende: „Myn ymydeligh tro Tieni-
sthe Hellsen forhendt meth vor Herre! Maa I vede,
kiere Ffrue! atth ieg antuorde Andhers, Edhers Dreng,
kongl. Breff, som I hende meg; och hassuer han Suar
fraa Hr. Tyge Krabe om alle Grinde, som I screffue
hannum tiill. Kiere Ffrue! maa I vede, atth her
gaar en kongl. Skatth offuer alth Landet, haa at huer
Mand skal giffue en Marc. Ere her inghen andhen
Tiende om Konig Chrestiern, en **VII** hans Skiff lige udy
Marstrandh Haffn; och hassue hans Foll varith y Land
och brentth Per Storles Gaar aff; och land Knud y Fle-
ningghe ydhermere undherbise Edher om alle Grinde.
Bedher iegh Edher, kiere Ffrue! atth ssende megh flere
Penningghe tiill ath lobe Haffre och Hov och Oll for;
och hassuer iegh kopt **XV** Ed. Oll, syedhen iegh kom
hyd, och **III** Marc Ed., och kan hannem intthet faa
brede (o: bedre) Kgb y Helsingborg eller theer omkreg.
Kiere Ffrue! frøttther ieg, atth iegh skall være befford
for Edher for noghen Esagh, som Knud land undher-
bise Edher, huilcketh som icke skall findes myn Skyll,
naar ieg komer selff tillstedhe; mæn the, som thet hassue
giortt, the skulle full nøde (o: nødig) bestaaet (o: staae
ved det); men the gaa effther mig, lighe som the gjorde
vedh then andhen (formodentl. hans Formand), fferty

atth the faa icke løffuet (lavet det) effther theres eghen Billie; men velle I thage theres Enact for (Sandhed) och offuerfalle meg, dog er meg onth atth sige ney (∴ noget) mod thennum; men mig hobes tiil Gud, ath thet skall intthet vare urelet (∴ uredeligt), hvad ieg hæffuer giortth; men ieg vill giøre faa, som ieg vill staa till Endhen atth suare for Edher och høv god Mand, och giøre Edher godt Medhenscaff for alt samen; men ville I skjicke en andhen y myn Sted, thet saa ieg gerne; men dog vill ieg gerne være, hvor I ville hæffue meg. Kiere Frue! Hr. Holger hæffuer **XX** Karlle, och begaa the (sig ∴ behjelp sig) meth en Id. Dll Dag och Matt skundom; men vedher ieg Edher gerne, atth I skriffue Suennene tiill, ath thi vere nogt undher Edhers Dyelcke (∴ Aldydelse), och the icke offuerfalle meg. Kiere Frue! skall Knud undhervise Edher alt men Brevt och Sag. Her meth Edher Gud befalendes. Screffuit y Helsingborg Onsdaghen nest effther S. Mortens Dag **An. Dn. M.D.XXXI.** Karll Skriffuer.“ Udskrift: „Erlich och velbyrdig Dvine, Frue Anne tiil Mønstorp, kl. sendendes thette Brevf“ (vgl. Bibl. Saml.). Samme Maaned fik hun Brev fra sin Foged, Niels Berelsfen, dat. Walden S. Andreæ Dag, saa lydende: — — „moy viide, kerre Frue! som I scriiffue meg tell om Ederff Stoloren, ath ieg skulle slacte thennom oc gørrer thennom y gott Rømandtghodg; ta moy viide, atj scriiffue icke heller her kommer fede eller ey (∴ enten de, som komme, ere fede eller ei); men fornemmer ieg nogett pookommer, ta vell ieg bruge Drehammeren, thet beste ieg land, oc icke ellers, utthen ieg for anderlunde Ederg Scriiffuelcke ther om 2c. Scriiffue I ossø, att ieg skulle giiffue Eder tillkende, huad meg fattis tell Gordyn, oc

om ieg hadde Føld nock; tha moy viide, att the Karle, I sende meg lyst op, the motte soo gerne verriitt nede for thet Gassn, I eller ieg kunde haffue af thennom, utthen att lege øde Madtt oc Dll ic. Men ieg vell sye, som Eske Bylle sade om Sijmon: **V** & Suend, **X** & Skade. Men vell ieg lade Eder understoo (∴ forstaae), hvor sterck ieg er innen Porten, om her kom nogett poo; fost Per Bagij, Niels Benelboo, Per Scriiffuere oc ieg; Niels Lynderop eller Per Saren vel ieg icke regne; ty te vülle soo gerne verre uthe om Torn Berryg (∴ Tydskernes: Berceid ∴ Strækning) som andestedtz ic. De haffuer ieg tagtt en ung Karll tel meg, oc er thet en Kooel oc fuldtrøstig ic. Her er icke mange, thet land enthen sliude mett Skerpeter eller mett Hager, utthen vii **III** eller **V**, thet som nogett poo kommer; vell ieg oc bede meg Gud te Help poo ytt, att her vor icke slutt ett Skud, enthen mett Hager eller mett Skerpeter, syden the vorde rensyt; y huicken (∴ hvilkensombest) thet haffuer færdtt for Eder, hand loy meg poo som en Skald; nar ieg kommer tell Eder, land thet (da) beuij, att ieg haffuer spylth ett Skud, vell ieg stoo Eder tell Mette thetfor ic. Er her engen Tyende om Koning Cristiern, en hand skall verre y Dsloo“ (Kongl. Bibl. S. ved K. N.). Samme Maaned og samme Dag fik hun fra en af sine eller sin Datters Piger, der, som det synes, skulde have Bryllup med hendes Foged paa Vallø, næstfølgende Brev: „Min ydmygh tro Synneste altydy forsendh med vor Herre! Kyere Fru! tacke yegh Eder kyærligh och gyærne for alth Goth, som I meggh gyorth och bevysth haffuer. Kyere Fru! tacke yegh Eder gyærne for Eder(s) Skyorte (∴ Skjort) och Halsklede, som I meggh gaff,

hvyllkedh iegh altydh gværne forskyldde och fortyinne vyl, i hues thet i mijn fattyge Mact er. Kyere Fru! som I skryffuer meg til om thet Klede, som myn Fru gaff meg, at thet stor yck til Fangs ther nere; tha vylde yegh vel faa thet i Halmstedh, ther som yeg hade Pennyngen. Kyere Fru! vylle I vel gvere och byude ven Skreder til, at han vylde høre segh om, om thet stodh nogenstedh til Fangs, efftherthy myn Fru skreff hanum til, at han skulle lade meg faa thet. Kyere Fru! som I skryffuer meg til om Brolopedh, tha vyl Nyels (Linderup?) byde (o: vie) til effther Juvel medh Brolopedh, at vor Hære vylle unde os then Locke, (at) I kunne tha selff komme op, tha badde vy ther gværne om for Gud(s) Skyldh och Eder(s) kyere Dotter(s) Skyldh, at I vylde tha umage Eder op, om I thet nogenlunde kunne gvere. Gud skal vyde, at Thyden har veredy meg ganske langh, syden yegh skyldes vedh Eder och Eders kyere Dotter. Kyere Fru! gver for Gudh(s) Skyldh och rammer meth Beste, som myn gode Tro er til Eder ic. Kyere Fru! hermed Eder thy Helly Trefoldyghhedh beffalendes „och Fru **St^a Anna**“ til euig Tiidh. Skreffuidh paa Wallen S. Andrews Dag **An. Dn. M.D.XXXI.** Anne Olesfdatter.“

Udskrift: „Erlygh och velbørdygh Dvynne, Fru Anne Studz Dotter, myn kyere Fru, ydmlygelygh sendendes thette Breff“ (Egl. Bibl. Saml.). 1532 faaer hun i Jan., som det synes, Brev fra sin Søster Sophie, hvilket i dennes Levnet nærmere skal omtales, og hvori det blandt Andet hedder, at denne, ell. Sophie, havde faaet Brev fra hiin, eller Anne, om at møde til Skifte i Kjøbh. o. s. v.; hvorhos det dog maa bemærkes, at Brevet er uden Aarstal og efter Omstændighederne snarere til 1529

bør henføres. Visere er det derimod, at Fru Anne i April Maaned tilskrev sin Svigerson, Eske Bilde, følgende Brev, dat. Moskilde feria 5ta ante festum **Georgii**: „Kere Søn! bedher ieg kerlighen, ath, om **I** noghen lundhe (kan) komme till meth, athi ville skille Edher aff meth thet Slott (o: Bergenhuus), thet snaresthe **I** kundhe, for Edher self, Edhers Hustru oc Edhers Børns Belfart Skjld, som **I** kundhe self ydermere betencke, end ieg kand skriffue Edher till. Kunde **I** icke troo then Skadhe oc Forderffuelße, **I** haffue, athi ere saa aff Landhet fra Edhers eghet Godh; oc vore thet meghid gott, athi vore ij Landhet hooff Edhers Benner for noget Sagher Skjld, som **I** bedher kundhe tencke oc achte, end ieg kand skriffue. Kere Søn! thi bedher iegh, athi ramme Edher Besthe, Edhers Hustrues oc Edhers Børns, som **I** vidhe, ath Edhers lange (?) Belfartt ligger ther paa. Kere Søn! sendher ieg Baltazar till Edher effther Edhers Bessalling; och haffuer han giorth vor naadige Herris Meijse Føllest som en god Karll; oc gaff ieg hanum **XIIJ** Mark, som han sadhe, ath han hadhe udlagt for Edher, oc **X** Mark, hans Løn, oc **X** Mark for hans Kledhe; thi at han icke ville bidhe till Moskilde Markid saa lenge, at the andre finghe Kledher. Kere Søn! bedher ieg, athi ville rame hans Besthe; thi ath han haffuer vered hooff meg som en god Karll. Kere Søn! the andhre Svene, som hooff meg er, them vill ieg giffue Kledhe och Penninghe, nar ieg giffuer mijne egne Svene Løn. Kere Søn! maaj vidhe, at ieg sende Jens Strædere the Penninghe till then Haffre, tha maaj vidhe, ath ieg fick them yghen aff hannum; thi at Haffren vor saa saare døyr her nedher, saa at **Ed.** Haffre galt **I** Mark; oc nu geller hun i

Stene **XX** þ eller **XXIII** þ, om hun fand goris
 ther fall noghen Steed. Och maaj vidhe, at ieg haffuer
 hafft **III** aff Edhers Heste, sidhen Y fore aff Landhet;
 oc nu Medfaste Tiid lodh ieg henthe **II** aff Edhers
 beste Foler till, saa at ieg har nu sex; oc er Bernth
 hoos þhem 2c.“ (Klev. Saml. ved K. N.). I Mai
 Maaned s. N. tilskrev hun dernæst sin Datter fra Kjø-
 benhavn som følger: „Moderleghe kerleghe Hellsen tell-
 fforn sent met vor Herre! Kære Dotther! tacker ieg gerne
 ffor alt got, som tu meg beuijt hauer, huylket thu skall
 altid ffinde meg velvillige tell at fforstykke, y hues udi
 min Mact er, som ieg bør at gøre imodt myn kære
 Dotther. Kære Dotther! kandt ieg aldrii fulld scriffue
 deg till ten store Ffrygt oc Ffare, som ieg hauer ffor
 Eske oc Deg oc tyne Børn; then Allmechtigst Gud ffor
 syn euige Godthedt beuare Eder vell oc unde meg then
 Bylde oc Gledede, ati motte vell kome hiit tell Landet igen
 til Eders smoo Børn! Bedder ieg teg gerne, kære Dot-
 ther! atu bylle bede Eske oc tu legge Edher stor Vin
 paa, ati kunde vell kome aff met thet (Slottet?), ffor-
 dii at thet er Edher storlig til Skade oc stor Fare, som
 gordt (2: gaarer) offuer alt; vell hand (Chr. 2den?)
 deden, dag (2: da) komer hand vel ffor Hr. Mons
 (Gyldenstjerne); hand skal aff met Slottet (Aggershuus)
 och skal haue Malmosshuus ygen; oc loffuer (2: beløber) det
 icke mere en **VII** c Mark oc **III** Sinstuye, det Hr. Mons
 skal løse det fføre; det andet quyther Arffuyngherne mot
 myn Here, det Hr. Albret (Isen, den forrige Lehnsmand)
 vor ham ffkullig. Kære Dotther! maa tu vide, ath ieg
 hauer ffot tin Dotther Anne lulle y vort Ffroe Closther y
 Roskylle tell at lære; oc er hun hoj Pryvysen. Maa tu
 vyde i Sandhet, at Pryviesen hauer fforvodedt (2: for-

vundet) det, henne skade, saa at henne skar nu intet ther paa it; och skal Soſther Gyttjelle Boſſdotther lærde henne, oc haue de loffuet meg, ath henne skal intet skade; Gud vordæ (∴ beuare) henne helſt! Kiære Dotther! maa tu vyde, ſom ieg ſcreff deg till ſyſt, at ieg hade ſet Hr. Maſ Cryckſen (Boſſe?) **III** Gorde udii Pandt ffor **I C** ſtoræ Mark; thaa maa tu vide, at vor Herre halp meg, at ieg ffyck them till kops; och gaſſ ieg deg mere ther ffore, pa det at ieg vilſe icke, at Soget ſkulle fforderffues; oc loffde ieg det nu ygen nu i Poſke Market. Kand tu icke troo, at huat ſtor Sorg ſom ieg hade, ffor ieg ffyck ſamlet de Pening; loff det lydet myndre en **VI C** ſtærre Mark (og det var endda **NB.** kun pantsfat for 100 Mark). Kiære Dotther! maa tu vide, ath tine Børn ære helbrede, Gud deg Voff haſſue! Kære Dotther! moo tu vyde, at vii haſſue ffot **II** Feſtemær y thenne Heredag: Knut Spare ſkall haſſue Hr. Anders Bylesſ Datther; det andet er Albret Gode (∴ Gioe) ſkal haue Otte Holgersſen (Moſenfrands's) Datther; then almegt Gudt unde them thet til Salighet! oc er det ſaa lonligt, at thet er inthet obbenbaredt en nu; dog er det veſt. Then almegt Gud unde ofſ, at vii mottthe ffindes glade oc helbrede! Madte oc biudt offuer meg ſom offuer tin kiære Moder. Lader thynæ Moder (oc) Børn ſyge Eſke oc teg mange **M** gode Netter. Giør vell oc ſy Eſke mange gode Netter paa myne Begnæ. Oc maa tu vyde, at Per Bylle er her i Byen, oc ſendte Abbedhen Hartviig ſtrax til Sore. Her met teg then almegt Gud beſſalindes. Screffuit i Københaffn Etæ Wolbure Aſſthen **An. Dn. M.D.XXXII.** Anne Aug Datther.“ „Item kiære Dotther! maa tu vyde, at then Køpmandt, ſom Eſke ſkulle hat de Penninge aff her

udi Landet, dog (o: da) vill han ynngen anden Peninge giiffue meg en de **IIII** þ Styckitt, som nu myntes, oc Kleyynge; dii (thi) vell ieg ingen opbere aff thennem, och hauer ieg ingen opboredt udhen de **II** C Mark; jet **C** ffiic Søffren Porsf meg; och vell ieg ingen flere bere opp aff thennem, fforen ieg ffor Eskes eller thin Scriffuelße; oc troer tu aldrij, huat det hauer stot (o: kostet) meg store Peninge thee Reijser, som ieg haffuer ladet giort i Mar, bode met Karle oc Heste. Kiere Dotther! beder ieg teg, at tu ville bede Eske, at hand villæ talle Joren Heyst oc Bernet Høijger tell om de Peninge, som de ære meg skollige; oc giøre de meg icke got Skell.“ Udskrift: „Erlige oc velburdige Duynde, Ffru Sophie Krumedigs Dotther, sin kiere Dotter, kerl. sendendes thette Breff“ (vgl. Bibl. Saml.). I Juli Maaned s. 21. tilskrev hun dernæst atter sin Datter fra Kjøbenhavn som følger: „Moderlegh kerlege Høilßen tillforn sent met vor Herre! Kere Dotther! tacker ieg teg kl. oc gerne ffor alt got, som tu meg beuist haffuer, hvilket tu skal altiidt ffiinde meg velvelige til at fforstille met tegh, hues i myn Mact er, som meg bør at gøre imod myn kere Dotther. Kiere Dotther! som tu scriffuer meg tell, attu haffuer saa tidt oc offte screffuet meg oc ffiic ingen Budt ygen; thaa maa tu vide, at ieg haffuer ingen Scriffuelse ffot ffræa teg, sin (o: siden) tu screfft meg til aa Brundt-lagt (?), oc nu som tu screfft meg tel met Albert Fsen-nyckedrager nu effter Pynghdag; thaa maa tu vide, at ieg screfft teg tell met Ver Scriffuere oc met Balsen, then Tidt the ffoer ffræa meg; dog ieg haffuer hørt, at Niels Lycke ville icke lade them ffare ffræa sig vedt Dysloo, fforen hand ffoer selff; och haffuer ieg hørt, at hand voer (o: raader) megit; vor Here gyffue, at hand kunde

rade vell! Oc maa tu vide, at thysse godhe Mendt her y Danmark tyckes saa, at hand haffuer icke rodt full vell; thend Almegtigste Gud være ales vor Help oc Trost! Kiære Dotter! som tu scriffuer, atu hauer ingen Scriffuelße ffot ffræa meg, thaa skal Gud vide athend (læs: al thend) Drøffuelße oc Sorg, som ieg hade ffør Eske oc teg, at ieg kunde icke ffræa Gud eller Scriffuelße till Gudher. Som tu scriffuer om „de gode Dwynder, som vore indtmanet;“ thend almegtigste Gud være theres Help oc alle de, hans Help behoff haffue! Kiære Dotther! maa tu vyde, som ieg screfft teg tel met Balser oc met Per Scriffuer, at ieg hade gyffuet Hennycke Sesthe de Penninge; thaa vor meg tilscressuet, at Hr. Ulff Paawess vor her ij Wyen, ffræa ffør ieg hiit til Wyen, paa thet ieg (eller vij) motte kome til vore Penninge igen. Maa tu vide, at ieg haffuer lyet (o: ligget) her syden y Ffredaghs otte Dage, ieg kom hiit; (oc) kunde ieg icke kome uden I Gang i Dal met hannem syden; oc haffuer ieg hat Gud hos hannem; dog setther hand meg thend ene Steffne effther thend anden; dog vil handt yntet paa Mæde met meg; thy bæffrøcker ieg meg, at ieg skal kome till yngen Endhe met hannem; the loffue meg alle got, (men) vor Here beijre meg, som trenger, ath thin kiære Ffader motte icke læffuæ met meg. Kiære Dotter! maa tu vyde, at her er megen Trette om thet Gog, som tin Ffar ottæ (o: eiede), bodhe met Odmat oc Ingelstet, soo oc alle Stæde, y hor vy haffue vort (o: været); thet ville de alle haffue ffræa og, bode her i Landet oc anden Stet; thii bedher ieg teg, atu ville bedhe Eske, at hand ville kome selff byt oc ffrorsuare thet Gog, som vore Fforekernedæ (o: Forfædre) haffue tellfforn hafft, oc tin kiære Ffar haffuer hafft ther megen Umage

ffore, Gud hans Siel nade! Kand huerken tu eller handt tenke, hueden Skade oc Fforderrffue I haffue ther aff oc Edhers fattuge Born, oc ieg Sorgt oc Bedroffuelße oc Skaden met; thii betenker Edher jet andet Sin (3: Sind) ther till, æller ieg nodis tell at gore „andet ther till,“ fforthii at ieg kandt icke lenge læffue met sliß Bedroffuelße oc ingen Husualeßße uden Gud altæne. Kære Dotter! bedher ieg teg, atu ville bede Gfke, at handt ville fly det faa, at (ieg) motte beholle myt Leen, som Niß Jepsfen hand er Ffoith (3: Foged) y (altsaa Nømdal nordenfjelds); huat heller hand blyffuer ther, eller Gfke setther jen anden, thet setter ieg tell Edher selff, thend som er best paa myt Gaffn, fforthii at ieg icke vedt, horledes hand haffuer hanlet ther oppe. Bedher ieg teg, atu ville bedhe Gfke, at hand vylle talle met Bernet Hyger om det, som ieg haffuer gyffuet teg ffør tillende, at ieg kunde ffaa Ffyllæst ffør myt, oc hand icke ffør (3: faær) mer aff myt, aff thend Del, som Gud haffuer unt meg ther, ffordii at hand scriffuer meg tel, at ieg skulle kreffue Sander Leyell, oc Sander Leyell sade, at hand hade intet opboret (der)aff; oc kom ther tel stor Uvellig offuer hannem. Kære Dotther! bedher ieg teg, atu ville bede Gfke, at hand ville scriffue Dluß Sort till eller haffue sit Budt tiit (3: did), fforti at ieg haffuer ingen Budt ffot ffraa hannem, syden Konnigh Crestern kom i Landet; (og) ath hand ville bestille bode myt Gog oc de Fforlænynghe, som ieg haffuer ther, ath ieg beholler det, ffordii at han vor ngt oc tunngget til det, handt gjorde. Haffuer ied icke andet ffornumet, en hand hauer været paa vort Gaffn, bode then Tiidt oc ffør y hans (Chr. den 2dens?) Ffraværelße. Kære Dotther! som ieg haffuer screffuet Gfke till, at hand ville fforffarret met Niß Jepsfen

och tu, om hand haffuer handlet saa ther oppe, at ieg finge noget ffor myt; haffuer hand icke handlet haa, at Eske (da) settther en anden, som Deg oc ham tyckis, oc Eske besteller meg met det Peningshe, som meg tillstor (∴ tilkommer) ther y Byen, oc met Bernet Hver oc met Joren Heys. De sender ieg Eske alle Breffuene op met Per Scriffuer. Beder ieg teg, atu oc Eske se sselfue till met, som Edher selff stor Mact (paa) lyger. Kære Dotther! bedher ieg teg, atu ville bede Eske at komæ hiit net ij Landet tell Edhers Vener, som Edher selff Mact po lyger ffor thend store Skade oc Ffordersfue, bode tu oc tyne Børn haffue ther aff. Kære Dotther! maa tu vide, at thyne Børn ære kærste oc helbrede, Gud deß Loff haffue! De er Anne lulle i vort Ffroe Closther hos Ffru Pryrysse oc ler ffast, oc Hartwygt hand er y Soer; de tho andre haffuer ieg hos meg. Intet meer pa thenne Tid; men ieg troer, at Kong Crestern komer hiit indt y Dag (∴ Chr. 2den, der som Fange samme Dag ankam for Kjobenhamn). Kære Dotther! bedher ieg teg, atu ville vell giøre oc syge Eske oc tyne Børn mange gode Natter. Her mett theg thend almegtiste andbefalendes! Sreffuet i Kobehaffn S. Jacops Aften **An. Dn. M.D.XXXII.** Anne Nuthdatther." Udskrift: "Erlig oc velburdig Quinde, Sophii Krumedighs Dotther til Berenhusz, sin kære Datter, kl. sendendes thette Breff" (l. c.). Samme Tid fik hun ogsaa følgende Brev fra sin Foged paa Ballen: "Min tro plectige Diennefte nu oc altiidt fforfentt medt vor Herre! Kære Frue! may vyde, att ieg ssender Etter Breff, ssum kom fraa Tomme Mend; icke vedt ieg, huadt the lydher; men then, som tham førde hiidt tiill Korden (∴ Gaarden), hand ssade, att (de)

lyge paa Stangenes, oc the kunne icke faa Leyde aff then Dødes Frenner, oc icke vill heller Lentzmanden være hog them (o: staae dem bi); men the tager Langyllet op for then Dødes Frenner (o: Frønder). Kære Frue! ville Y skriffue mig till, huadt som Y haffuer loffet Hans Porttener, taa ville ieg gyffue hannum thet paa Etthers Begne; ty hand haffuer ssgtt, att Y haffuer giffuet ham **VIII M^l** om Drett tiill thet Klede, hand haffuer faatt. Kære Frue! vylle Y vell gøre oc ffende hiidt tiill Gordhen **II Ed.** Esil, taa giordes thett vell behoff. Kære Frue! ma Y vyde, att Skerpereen haffuer faatt thet ny Åker (o: Anker); oc er thet ett skønt Åker. Kære Frue! her medt Etter Gud befalendes tiill enig Tiidtt! **Ex** Ballen S. Jacobi Affthen 1532. Niels Berelssøn.“ Udskrift: „Erlig oc velbyrdig Frue, Anne Nudgdotter till Monstrop, kl. senttendes thette Breff“ (1. c.). Endnu i samme Maaned fik hun Brev fra sin Søster Sophie og dennes Mand, Eric Bølle, hvilket Brev under Sophies Dubrif i det Folgende vil blive at anføre. Næste Maaned (August) skrev hun til sin Datter efter Hjemkomsten fra Kjøbh. som følger: „Moderligh kierligh Hilffen tilforne sendt meth vor Herre! Kiere Datter! tacker ieg tig kierligen och gierne for alt Got, som Du haffuer meg altid beuift, och serdelis for then Fisl oc Floct (?), som du nu sende meg, hues ieg vil altid gierne forskulle met tig, huillet som i myn Mact er. Kiere Datter! som du scriffuer, at Gste, Du och Børnen er helbredhe, Gud des loffuit være! tessligest maa thu vide, at Børnene er ochsaa helbredhe her och skader inthet. Och som du scriffuer, at Fru Ingerdt ¹⁾

¹⁾ Formodentl. Arild Ganes Enke; see supra 1530 anden Juledag.

oc dii gode Tomfruer med henne ere komne tilstede igen, Gud thenom vel hugsuale udi theres Modgangh! oc at Frue Eline, Hr. Niels Lyckes Hustru, er nu død, Gud hennes Siel nade! oc som du scriffuer, at hand icke screff henne til (o: Intet tilskrev hende), dog (o: da) faar Hr. Niels vel altid Hustru igen; men hennes Børn fanghe dogh aldrig Moder igen. Kiere Datter! som Du scriffuer, at ieg hassuer icke screffuit Dig til saa tiit igen, som Du hassuer screffuit meg til, da maa thu vide, at ieg hassuer ingen Scriffuelke fait fra Dig, siden Du screffts meg til fra Brunlagh, uden thuenne Bress, thet ene aff Albert Fenickedraget, och eth (o: det) kom fra Lybke; och nu thet siiste, ieg fick met Anders Scriffere; da ma thu viide, at ieg screff Dig oc Eske til om alle Grinde met Balger oc Per Scriffuere; och troer ieg, at dii ere nu komne Dig til Henne. Och hassuer ieg hørt, at dii gode Karle laa lenge for Obslo och velle gierne hassue verit hoß Eske och kunde icke kome; men huadt Mening thet vor giort, at dii icke kunde kome, det vedt ieg icke. Och som Du scriffuer, ieg skal ingen Gremelse eller Sorig tage meg til, da bekende Gud, thet myn Gremelse oc Sorgh er megh stoer oc noß; dii myt eneste Barn er meg saa langt bortte siddendis fra, som ieg skulle hassue Husualelse aff. Dii beder ieg Dig gierne, at Du radher Eske til, at hand gor all syn Fliit ther til at kome her ned meth snarest oc forsuare Edhers Godts; dii J hassue bode tagit Edher stoer Skade ther pa, siden thyn kiere Fadher døde, for atj hassue thet saa lenge borte fra verit; och alle vil hadhe Gogit; oc skal icke opprettis medt **I** m Marc then Skade, ther paa er komen, fordij Leyligheden i thenne Landts Ende giiffuer sig nu saa, „at hoo mest Mact hassuer,

hand raadher nu." Vor Eske her udi Landit sielff, da ginghe thet icke saa til thet met. Och haffuer ieg ittermere screffuit Eske och Dig til her om, och fik Anders Scriffuer Bressuene udi Koffnehaffn. Oc som Du scriffuer, at ieg skulle sende Dig noget først (∴ først) Smør, da maa thu vide, at ieg sender Dig nu **II** Ed. Smør, som er lagt her paa Garden; oc haffuer ieg antuordet dem Anders Scriffuer; oc vor her icke mere lagt paa Garden siden Faste. Och som Du scriffuer, ieg skulle sende Dig nogen Gørn, da maa thu vide, (at) ieg sende strax Budt til Ballen thet effter; oc thet snarest ieg kand fait nedt, da vil ieg sende Dig den met Anders Scriffuer. Och som Du scriffuer om Floct, huad Ed. skulle gielde her, da ma thu vide, at Skuppen gieller her **VII** eller **VIII** ß; oc vedt ieg (icke), huor manghe Skopper mand kand saa faa i Ed. Maa thu oc viide, liere Datter! at ieg vor nu offuer til Koffnehaffn; da sende Hr. Oluff Rossekrantz meg Budt met myn Broder, Hr. Knudt, oc lodt meg spørge, om Per Wille skulle settis til Bispen aff Mars (Estes Broder) eller til nogen anden Bisp, fordij at hand kand icke nu haffue hoß sig saa mange Dreng, som hand før kunde haffue; dii hand haffuer i Befaling at vere idelighe hoß myn lile Herre (∴ Prindsen, saa at altsaa Oluf Rossekrants var Prindsens Hofmester før Frederik den 1stes Død) och thage vare paa hannem. Da tackit ieg hannem storlighen for then store Umaghe, som hand haffuer hagt meth hannem, for hand haffuer lenge været gandfke strøffuelig; och gaff ieg hannem saa for Suar, at ieg vilde beholle hannem hieme hoß meg, til ieg fanger Scriffuelse fra Eske, huem hannem tyckes hand skall settis til. Dii beder ieg Dig, at Du forhørit met Eske,

huem hand vil haffue hannem til, om Eske kand icke saa snart come her nedt, och scriffue meg der til om, eller om hand skal bliffue saa lenge hos mig, til Eske selff tomen er; och vil ieg gierne behollen (∴ beholde ham) til Postte hos meg, at hand kand foruinde syn Siugdom, hand haffuer lenge hagt; oc er thet endt noget bedre nu met hannem, endt thet pleyer at være, Gud theß Goff vere! Och er thet eth godt Barn och haffuer eth godt Næcte hos den, hand haffuer veret hos. Oc maa thu oc vide, at Tørgen lile er och gierne hos meg; oc forhoffsues meg til, at hand komer vel til met syn Tidh (ell. Tingh) at lere scriffue och lese aff myn Capellan, som er hos mig; och maa thu kendit (∴ kjende det) nu selff paa hans Scriffuelse, hand scriffuer Dig til, om Dig ticks hand fremes eller ey. Och Hartvigh Wille er i Sor Kloster; oc taleder ieg met Abbeden, nu iegh vor i Koffnehaffn, oc far hand vel met hannem, oc hand ler vel, huadt han sies for. Oc Anne Willdatter er hos Priorixen udi vort Ffr. Kloster i Roskyldt och ler vel sine Tingh; och haffuer ieg dii II smaa Børn hieme hos mig och skader intet. Gud unde Dig at snartlige come hiem til dem oc finde dem helbrede! ¹⁾ Ikke mere paa thetne Tiid; Gud unde os

¹⁾ Man maa tilstaae, at hine Dages Forældre synes at have gjort sig Børneopdragelsen til en saalidet byrdefuld Pligt sem muligt, naar man her seer et Ex. paa, hvorledes et Par unge Egtefolk sætte deres mindste Børn til Svigermoderen, de næstmindste i Klostrene og de større til Nidderer og Bisper, og, som det synes, aldeles ikke selv befatte sig med Sammes Opdragelse; en Skil, der, ihvor nyttig den endogfaa forresten i en og anden Henseende kunde være, dog stedse har noget hvist Unaturligt ved sig.

at finde hverandre helbrede! Her met Dig altid den allmegetiende Gud befallendes! Gør vel och sie Geste mange gode Natter paa myne Begne; och lade Børnen sie Geste och Dig mange gode Natther. Screffuett paa Mognstrup anden Dagen vor Fr. Dags Dyre **An. Dn. M. D. XXXII.** Anne Nuds Datter." Udskrift: „Erligh och velbyrdigh Quinde, Fru Sophia Kromdigsdatter paa Bernhusz, myn kiere Datter, kl. sendendes dette Breff" (Kgl. Bibl. Saml.). Samme Maaned tilskrev hun sin Svigersøn, Hr. Geste Bilde, som følger: „Moderligh kierligh Hiljhenn tilforn sendt medt vor Hære! Kiere Søn! tackar ieg kerl. oc gierne for alt Godt, som I megh beuist haffue, och serdelis for thet, som I nu sende meg medt Niels Sonnebinder, hues ieg vil altid gierne forskylle met Eder. Kiere Søn! som I scriffue, at Bernt Hoyer er meg inthet skilligh, da maj vide, at ieg fik icke mere i Fiordt af Jesz Ibsen endt **III C** **4** i Guld oc Jacobsdaler, som hand fik Seuerin Pors, hand forde megh, och ville hand foit hannem mere, da ville hand icke tage mere paa then Tid; beder jeg, atj forhoret met Jesz Ibsen, huor det gor der til met, at ieg kunde faa den Deel, som meg hør met Nette. Kiere Søn! som I scriffue meg til om Wien, da er meget godt Wien komen her til Landts, di vil ieg icke besuare Eder der met. Kiere Søn! som I scriffue om mit Skiff, ieg haffuer ladt bygt, da maj vide, at det er nu komen her nedt for Byen, Malms, och vor ladt met vort Landgille oc met noget Lømer til Huß; och acter ieg det op strax igen effter Bedt, som ieg haffuer storligenn behoff, oc siden ville ieg haffuit (=: have det) til Dantsken (=: Danzig). Oc som I scriffue om Kabelgarn dertil, da maj vide, ieg haffuer kiest

III Skippund Kabelgarn ther til oc haffuer ladet slaget y Kabel ther aff; och tacker ieg Eder for thet Ncher (o: Anker), I sende meg, huilcket ieg storlig behoff haffuer; och lodt ieg sla jet Ncher i Hatenstedt, oc troer ieg thet skulle icke bedre bliiffuet slageth i Lybche; och lontte ieg eth andet Ncher aff „Jorgen Montemester“ i Malmø och haffuer end kiofft **II** Skippund Cabelgarn och vil lade sla jet Cabel til thet store Ncher. Kiere Søn! som I scriffue om Hr. Niels Lycke, at hand skal haffue besuaret den fatige Alnu der, som hand hagde icke hafft det Behoff; det kan ieg ochsaa vel tro oc forsta, dii at vor nadige Here och dii gode Mend i Danemarcks Raadt tacker hanem icke heller meget for den Daghtingen, ssom hand haffuer bestillet och handlet for og i Mar; dii beder ieg Eder, atj fare met beste Lempe her udi, at thet skal icke kome Eder til nogen Skade. Kiere Søn! ssom I scriffue, at Erkebispfen vil nu lade sig finde veluilligh her udi, huilcket den Almegtigste Gud giffue det kunde kome til en gode Ende. Kiere Søn! som I scriffue om Skiff, som kome af Norlanden, ati for di (o: ved disse) acte at kome til Eders eget; dii beder ieg Eder gøre Eders Beste til at kome her nedt, som ieg (var) byendes Eder til i dii andre Bress, ieg scriffuer Eder til met Anders Scriffuer; och er ieg gantske skrøffligh. Kiere Søn! her meth Eder Gud befallendes. Nad och byud offuer meg, som Eder bor at gøre. Dat. Monstrup S. Hans Dag **decollationis An. Dn. M. D. XXXII.** Anne Nuds Datter.“ Udskrift: „Erligh oc velbyrdigh Mand, Eske Wille, Hoffuegmandt paa tonhus (Bernhuus?) i Morghe, kerl. sendendes tette Bress“ (l. c.). S. N. tilskriber hun sin Datter, Sophie Krumedige paa Bergenhuus, dat. Mogenstrup Torsdagen efter Bar-

tholomæi (3: den 29de Aug.), et Brev, hvori det blandt Andet hedder: „och er thet saa, at Jes Jbsen kommer met myn Rentte, som du scriffuer hand skulle vere pa Beyen til Bergen; dii beder ieg dig, at du da handler der met, som dig selff Mact liger paa; och er det saa, at Jes Jbsen kommer met Renten, da tacker iegh Erchebissen, at hand haffuer icke taget fra meg; och beder ieg dig, at Du oc Gste tacker Erchebissen, at hand haffuer icke taget fra meg; och beder ieg dig, at Du oc Gste tacker Erchebissen thet for, om det kommer til Ende met thenne Handel, som ieg kand tro det vil gore“ (Egl. Bibl. Saml. ved K. N.). S. A. S. Lusses Dag (3: 13de Dec.?) faaer hun Brev fra sin Broder Knud (see denne!), hvis det ellers icke, som K. N. troer, er af 1526. 1533 i Januar tilskriver hun sin Svigerføn, Gste Bilde, som folger: „Moderlig kierlig Hellsen forssent altiidt meth Gud! Kiere Søn! tacker ieg Ether gierne for alt Godt, som I haffue beuiff modt meg, hueß I skulle finde meg altiidt velvillig til at forskulle met Ether, om thet vare udi myn Mact, ieg kunde vere Ether noget til Bilie, som meg bør at gore moet myn kiere Søn. Kiere Søn! kandt ieg aldre fuldt scriffue Ether, saa fare meg lengis effter at vere Ether til Ordts for mange sonderlige Grunde, som ieg hagde at tale och handtle met Ether, som ieg icke kandt nu scriffue. Kiere Søn! maj viide, ieg sender Ether nu **II** Bress, som Hr. Oluf Rossentrants scriffuer Ether och myn Dattther til; och fik ieg dem nyt Mars Afften, och haffuer ieg fortsffuit til denne Tiidt at forsende dem til Ether, for ieg ventit meg nogen Scriffuelse fra Ether och hagde mit Budt alle Begne udi Sielandt at forfare der, om Ethers Scriffuelse skulle vere diit kom-

men, som ieg skulle haffue, at ieg kunde faa Ethers
 Bille tilkiende, huor om ieg skulle biude Ether til igen;
 dog kand ieg inttet forneme der til oc vedt icke, om I
 haffue screffuet meg til. Maj vide, kieræ Søn! at ieg
 fornam i anden Dagg gar, at Hr. Anders Bille skulle
 verit komen til Malmø; och hade ieg da strax mit Budt
 hos hannem, om hand vilde scriffue Ether nogit til; och
 sende hand strax anden Dagen sin Scriffuelse til meg,
 som hand sender Ether nu; och fik ieg Hr. Sluffs
 Scriffuelſje, at bade hand och Hr. Anders Bille finge
 Ethers Scriffuelſje. Derfor bodt ieg Hr. Anders til,
 om handt vilde scriffue Ether noget til. Maj och viide,
 at ieg screff Niels Bel's (Beladsen?) til, at hand skulle
 lade sin Dreng, Anders Jude, som ſtiſt kom fra Ether
 i Bergen, fare op meth Breffuene til Ether, for ieg
 hagde ingen anden at sende der op, som viiſte Beyer;
 och er Per Bage i Julandt Ethers Grinde och mit paa
 Edhers Landtgilles Vegne; er handt oc hos ſien Stef-
 fader at ſtiſte effter ſien Moder, som nu dødt er; och
 hagde ieg vent hannem tilbage igen til Juel; dog hand
 er icke endtnu komen. Kieræ Søn! maj och vide (her
 maa formodentlig mangle et Navn) løſte nu det Beele
 och Birck Godts igen om Hellige Tre Konge Dag, och
 Jacob Geedt løſte igen en Gardt i Foſſie; och bleff
 Staffen i Klištrup myrdt nu ſeen (s: ſeneſte) Oct. Ni-
 ckelsdag paa Weien, som hand gif til Ether(s) Lare Watn
 der oppe; och vedt mandt icke endnu tilfulle, hvem han-
 nem myrde; bleff och Knudt i Flenige myrdt XIII Dage
 der effter aff VI Hr. Dyge Krabis Bønder; och komer
 Ether ſtoer Skade til paa Godſit, meer endt I kunde
 ſelff tro, uden I ſaa flyit, det I kome ſnarlige her nedt
 til Landit. Kieræ Søn! mai och vide, som ieg screff

Ether til, huor det bleff vedttagit om det Mode på
 Smadts (eller Quadts) Begne, som skulle stände effter
 S. Mortens Dag, da motte her på vore Begne Hr.
 Tyge Krabbe, Hr. Knudt Biille och Hr. Claus Pod-
 bust; dog bodt Hr. Axel inthet andet til, end hand var
 begierinde, och alle fele til (∴ bifaldt) och bad meg om,
 det Bønderne motte haffue theris frit Driift der på til
 S. Bartolmei Dag; da suaret ieg der ney til, och at
 ieg vor kometid til Mode at fuldkome vor nadige
 Hertig(s) Breff och komit (∴ komme det) til en godt
 Ende; men dersom det icke kunde da saa forhandles och
 tilgaa, bleff det da saa stændende oc begrefft ingen anden
 Ende, endt som før var. Kiere Søn! hagde ieg vel
 nogen flere Grinde at scriffue Ether til om, dersom Ley-
 ligheten begaffue sig saa; men nu kand ieg icke Eder
 mere scriffue på thenne Tid; befalende Ether altid
 Gud almegtigte bade til Liif och Siel. Nader och biuder
 altiit offuer meg, som Eter byr at gøre offuer Eder
 kiere Moder; och beder ieg gierne, I sie myn kiere
 Datter mange gode Natter på myne Begne; lader och
 Børnen sie Ether mange gode Natter, och eræ alle karste
 och heelsebrede, och inthet skader i nogen Made, Gud veræ
 loffuit derfor til euige Tid! Scressuit på Monstrup Liss-
 dagen for **S. Sebastiani Dag An. Dn. M.D.XXXIII.**
 Anne Hudz Datter." Udskrift: "Erlig och velbirdig Mandt,
 Este Biille, Høffuitsmandt på Bergenhus, sin kiere Søn,
 kierl. sendendes dette Briiff." Inden i Brevet laae for-
 resten 2 løse Sedler uden Datum, som maaskee blot vare
 Efterskrifter til det foregaaende Brev; den første Seddel
 lod som følger: "Kiere Søn! maj vide, ieg haffuer ve-
 rit megit siug och skroffueligh sien S. Lauritz Dag (for-
 rige Mar), och tre Gang sien haffet ieg liget vedt Sen-

gen; och haffuer ieg faet en anden Siuge til, endt ieg vor von (o: vant) at haffue, saa ieg haffuer holt vedt Sengen stedgje sien nyt Mars Dag. Wille J fordii veræ fortenkt at kome nedt met snariste, som Ether Maet pa ligger; och tror ieg icke andet, endt det er myn Hellsott; dog giiffuer ieg alting udi Gudts Hender och forhoffues, Gudt vorder meg miskundelig och barmhiertig. Kieræ Son! Ether vel fortencker om dii Grinde, myn kieræ Hofbonde, hues Siel Gud nade! befalde meg at underuiße Ether pa; saa er och myn kierlige Von til Ether, atj gøre herudi, som myn gode Tro er til Ether." Den anden Seddel lod som følger: "Kieræ Son! maj vide, at ieg fik Hendrick Slepings Scriffuelse aff Lybke, at en aff Ethers Siænerer tog der Warde (o: Varer) aff hannem for **I C** och **V** Gällen i Mont pa Ethers Begne och sagde for hannem, at Ethers Fogit her i Landet skulle betale hannem dem; och viiste hand icke hannem nogen, som bar dii Warde op aff hannem, och hagde ieg Tuil pa it, at Ethers Fogit her i Landet skulle giiffue hannem Betaling pa Ethers Begne; fordie biuder ieg Ether til, om J wiide, huor det hauer sig her meth" (Egl. Bibl. Saml.). Samme Dag tilskrev hun ligeledes sin Datter som følger: "Moderlig kierlig Hiltjenn tilforn sendt meth vor Herre! Kiere Datther! tacker ieg Dig kierligen och gierne for alt Godt, som Du haffuer modt meg beuiist, huis Du skalt finde meg altidt velwilligen til at forskylle, som mig vor at gøre modt myn kiere Datther. Kieræ Datther! ma thu vide, at ieg fik Hr. Oluf Rosenkrants Scriffuelse, at hand scriffuer Este och dig til, och sende hand meg Breffuene nyt Mars Aften och vor begerendes, ieg skulle forsticke dem op til Ether; och haffuer ieg fortoffuit der met til thenne Tidt; dii

ieg foruentidt nogen Scriffuelse fra Ether, och badt Hr. Oluf meg til (∴ lod mig vide), at hand fik Scriffuelse fra Ether, och ieg havde mit Budt alle Vegne i Sie-landt at forfare der, om Ethers Scriffuelse var diit komen, som ieg skulle haffue; dog ieg icke vedt til viisze, om I haffue nu screffuit meg til; och fik ieg ingen Scriffuelse fra Ether, sien du screff meg til nu om S. Olufs Dag; skal Gud viidet, Tiiden haffuer verit meg gandske lang; da ma thu viide, ieg sender nu Breffuene op til Eske oc dig, som Hr. Oluff sender Ether, och met Anders Jude, Niels Verilsens Dreng, som siist kom fra Eske i Beren; dii ieg kiende ingen anden viissere Budt, saasom bedre viiste Meyen; icke er heller Pether Bage tilstede, men hand er i Julandt om Eskes Landt-giulle. Kunde ieg och nogit forstaa aff Wienengen, Hr. Oluff scriffuer Ether til; dii beder ieg bade Eske och deg, atj legge Windt pa at kome her nedt til Landit det allerforste, som (Eder) selfue stoer Maect ligger pa; dii du kandt icke ner tro, huadt Forderffuelse her komer pa Godtset, men du est saa lenge derfra; dii ieg er en siuglig och gandske skroffuelig Quinde, langt siidendis fra myn Elect och Bener, ieg skulle haffue nogen Hielp aff, oc haffuer ieg ingen Hielp uden Gud alleneffe. Ma thu oc viide, at Hr. Oluf (Mosenkrands) screff meg til, om der vor nogne aff dine Sønner, som ville lære Latine, da ville hand stikken (∴ stikke ham) bort til den unge Herre; och screff ieg hannem saa til igen, at der tiæn ingen til uden Hartuig, och er hand i Sore Glofther, och hoffues meg til Gud, hand leer vel och slader inthet, och at ieg ville intet gøre der til, for Eske och du selff komer her til Landit; och tockes Edher da, at handt vare bequem til at lære Latine, da ville ieg gierne,

at Hr. Oluf¹⁾ ville behielppe hannem at kome til Leræ met Hertug Hans, den unge Herre; och haffuer Hr. Oluff loffuit, at komer der nogen til Leræ aff dine, da vil hand hielppe hannem til det beste, den Stundt hand er hos hans Nade. Och er Nue lese i Kloster i Nofskildt och leer vel ath lese, scriffue och sy. Sender ieg dig oc jet Briiff, som Prierissen scriffuer meg til. Och ere dii andre fire Børn pa Garden hos meg och ere helbrede och skader inthet, Gud des loffuet! Kierre Dattther! ma thu vide der sies aff, at der skall stande en Herredag entben i Nyborg eller i Ottens i Fyn XIII Dage for Poste eller XIII Dage effter; och meene some, der skal kome nogne fremede Herrer til den Herredag. Kierre Dattther! ma thu och vide, at dii Pennige, ieg skulle hagt aff Hr. Ulf Pauis, der fik iag aff hundrede Gyllene i Mont; det andet forholder handt meg for, at ieg icke kand faa deett, som handt tillsagde meg for myne Vener i Kioffuinhaffn. Och dii Peninge, som ieg skulle hagt aff Herman Kremer pa Joren Hesses Begne, dem haffuer ieg icke heller fait; dii rader ieg och beder dig, at du bestillerit (= bestiller det) saa, for du komer der aff Landit, bade met det och Leenit, huis du skulle hagt i Fiordt, och du skalt haffue i Nar, som Dig, din tiere Hofbonde och Børn liiger Mact pa. Och hagde ieg fait Peningen enten aff den ene eller den anden, da vulle ieg komit dem i di meste danske Huide oc danske Firehuide, at lose det Godts indt meth; och beder ieg Dig, Du gør och dit beste der til, hues Peninge,

¹⁾ D. Rosenkrands var neml. som sagt, ansat som Hofmester hos Hertug Hans Naret før Fred. 1stes Død.

Du kand tillcome der, at du vender dem¹⁾ udi danske Peninge, for vii kunde ingen Mønt bekomme her uden dii **III** β och **VIII** β ; och „haffuer Bønderne bød meg **XVI** Oren til Hielp at løse Godset ind mett,“ dii der fariis gandske illde meet (s: med det). Kiere Datter! hagde ieg vel megit meer at scriffue dig til om; men ieg beder dig gierne, ad du verer fortentt pa andre Erinde, som Mact liiger pa idermere, end ieg nu scriffue kandt. Her met dig altiit Gud almegt befallendes til Liiff och Siel! Nadt oc biidt altiit offuer meg, som dig bor ath gøre offuer din kiere Moder. Beder ieg dig och gierne, at du sier Eske mange gode Natter pa myne Begne. Lader och Børnen sie dig gode Nat; och eræ dii alle helbrede och skader inttet, Gud veræ loffuit til euige Tid! Schreffuit pa Monstrup Tiisdagen for **S. Sebastiani** Dag. **An. Dn. M.D.XXXIII.** Anne Ruds Datter.“ Udskrift: „Erlig och velbirdig Quinde, Frue Sophia Kromdigs Datter pa Bergenhus i Norge, sin kiere Dotter, kierl. sendendes dette Bress“ (I. c). Samme Dag tilskrev hun det Bud, der skulde føre ovenstaaende Breve op til Bergen, saaledes som følger: „Vennlig Helsen forsendt med vor Herre! Ma I wiide, Anders Jude! at ieg sender Ether nu dii Briiffue, som ieg ville, I skulle føre op til Eske. Bedder ieg Ether, ati skynde Ether affstedt met dem, det allersnariste I kunde, for Eske och myn Datter liigger der gantske stover Mact pa, at dii for Briiffuene met allersforste. Kiere Anders! ati gøre herudi, som ieg tror Ether til,

¹⁾ det er: bytter dem; deraf Ordet „Wandel“ i Modsetning til „Handel,“ saa at det første blot betyder Bytte eller Lust.

skal Gfke och ieg gøre Ether godt Skel for Ethers Umage. Sender ieg Ether oc **II** Briiff, som Erick Siolensstjerne pa Ngershus skal haffue; beder ieg Eder, ati antvorde dem Dluss Sort eller nogen aff Erics Lensmendt til Ngershus, at dii vilfclige (blive) flyt frem til Erick. Sender ieg Ether och jet Mact-briif (o: Fuldmagt), I kunde nyde godt att pa Meyfenn. Gaffuer ieg och biudit Niels Berilfsen til, at handt skal fly Ether en godt Klipper (o: Hest), som kandt gaa fram; och atj ju tage her ingen Forsømmelse fore at fare affstedt met det snariste. Her met Ether Gud altiidt befallendes! Screffuit pa Monstrup Tisdag for **S. Sebastiani An. Dn. M. D. XXXIII.** Anne Nuds Datther.“ Udskrift: „Sinn tro Siener, Anders Jude, Niels Berilfsens Suendt, kierlign tilscreffuit“ (l. c.). Hermed ophøre Ane Nuds Breve aldeles, idet formodentlig først Sygdom og siden Grevefeidens Nædsler have standset hendes ellers saa utrættelige Pen; og vide vi fra denne Periode blot om hende, at hun 1534 havde den store Sorg, at hendes Svigersøn, Datter og Børn, uagtet givet Leide, i Juni Maaned bleve opbragte af de Lybske (Hvitf. p. 1419, 1431). Og har man i denne Anledning et Brev fra de 2 Herzer, til hvem Bergenhusens Bevogtning i E. Bildes Fræværelse var betroet, og som jeg saameget villigere her ved meddeles, som det synes at gjøre det hoist tvivlsomt, om virkelig E. Bildes Frue tilligemed ham selv ved denne Leilighed blev fangen¹⁾ (hvilket endnu mindre med Hensyn til Børnene synes at kunne have været

¹⁾ Dog see derom nærmere E 10, 1536, samt et Brev fra Biffop Dve Bilde i D. Mag. 1, p. 189!

Tilfældet, da de ifølge det Foregaaende ikke vare hos Forældrene, men derimod hos Svigermoderen eller i Kloster); det er nemlig skrevet til E. Bilses Frue selv, der formodentlig (i det Mindste efter Brevskriverens Formening) i hans Fraværelse opholdt sig hos sin Moder, og lyder derhos som følger: „Vor ydmyge, underdannede, velluillige och tilplictuge thro Dieneste Ether altiidt tillforrn sseendt mett vor Herre! Kiere Frue! giiffue vii Ether ydmygeligenn tilkiende, huorledes her gannfle euendtyrlige Tiidinger vorendes ere (o: ere i Omlob); oc ey viide, huadt Sandinnngenn schall vere, eller huor vii og for viffe tellfforlade maae eller kunde, forthii vii haffue ingenn enthen Bress eller Budt om nogenhonde Tiidiinge eller Beiglihett fotth, siidenn Peder Jude kom her opp mett Bressue fran Danmarch oc eblandt andre hagde Hr. Claus Biills oc Niells Berreldsons Scriffuellke om thenn Handell udi Malmøe (nemlig at Borgerne 4 Pindsedag 1534 forrastede Slottet, Hvitt. p. 1418); huilcke Bressue mett alle the, hand hagde oc Eske tillscreffue vor, vii offuerlessde oc igienn tillsegglade mett vor Scriffuellke ther hos, saa næær till (o: som) Beigdenn, huilckenn vii offuerantvordett Erchebispenn; oc strax samme Dag affstedt skickede hannom mett samme Bressue effther Eske i Mening, att hand schulle fundett hannem mett samme thesse Bressue och Tiidinger paa Beigenn. Oc tha forte Peder Jude kom till Carmsundt, var Eske ther udlobenn till Svø, oc droig hand strax hiid hiem igienn. Skickede vii hannom uffortvffuith mett thett første igienn neder atth besøge Eske, huor han hannom først finnde kunde. Ther effther finge vii ocsaa ith Bress fra Erich Gyllenestierne om same Handell i

forne Mallmøe; kom ther effther sidenn nogenn Tiid forledenn Peder Scriffuer fra Wallendt mett Tiidninge, att Eske schulle theß tho værre oc Gudt bettrettth! værrett forhindrett oc fanngenn aff the Lybske; oc bede vii Ether therfore, kiere Frue! ydmyggeligenn och gierne, atti icke tage Ether for mögenn Sorig eller Gremmellße till; og hobis nest Guds Hielp, att hannom vorder inthet att scade. Oc hassue vii effther sodann Leiglighet oc Nøcthe endtnu ingenn Fiisl antvordith eller betalldt nogenn Eskes Riobmenndt och icke heller thorr, menn indlaugt hannom (Fisken?) paa Slotthet, udenn hueß vii kiobe reede Meel oc Mallth for och sammedes (o: ligeledes) selge rede for Gulldt, Jachimsdaler oc Penninge. Oc thør I alldeliß ingenn Tuißuell hassue, atth vii io nest Guds Hielly ville tilltennde thette Slotth theße tuende Niiger oc Eske Biilde till throer Hannde oc Beste (at) hollde oc fordeige (o: vertheidigen) saa throligenn oc fastligenn, som hand og thet tilbethroitth oc beffallith hassuer, saa langtt vortt Liiff oc Formuge er. Oc ere vii sammeledis ther mett till Sinds oc ville forbiude, hueß Lybske oc Hamborger Skib her indhe paa Bougenn liggendis (ere), aff att løbe eller nogitt theris Gotts her udføre, saa viith vor Formuge oc Macht er, fførendt vii ytther mere oc viffe Tiidninger igienn fangennedes vorde, huor vii udi Sandingenn kunde viide att rette og effther. Kiere Frue! bede vii Ether therfore ydmyggeligenn och gierne, I ville mett samme thette Budt, Jørgenn Jenssens (thy her vor ingenn aff Suennene, ther vii ombære kunde), thenne Tiidt scriffue og till igienn Ethers Leiglighet, atth vii motte faae viide, huad sandeste vor, oc foe viße tillfforladende Kunde;

oc haffue vii screffuitt Hr. Claus Bilde oc Erich Gyllenstiernne till, at the ville deele mett os, huesß Zeilighed oc Tiidinger seg ther neder begiiffuer, om same thette Budt hadde icke fundet Ether eller kunde komith Ether selff till Ordts. Kiere Frue! viide vii nu ingenn andenn sonderlige Tiidinger at scriffue ythermere paa thenne Tiidt, udenn endtnu ydmygeligenn oc gerne bedenndes oc thvoligenn raadennedes, atti icke tage Ether for megittly Sorig eller Gremmellße till; thii os hobis nestly Guds Hielp, att Eske vorder inthet att schade; oc bliffuer vell gott nest Gudt allmectugstes Hielp allsammen. Her mett Ether Gudt allmectugste beffallindes till euige Tiidt! Schreffuit paa Bergenhusß **ipso die Laurentii Martiris M. D. XXXIII.** Thordt Noedt. Stiig Bagge." (Den Førstes Segl er borte; den Sidste fører derimod i sit Skjold 2 korslagte Korsgevær). Udskrift: "Erlig oc velbiurdig Quinde, Frue Sophia, Hr. Eske Bildes, ydmygeligenn sennennedes thette Bress" (Egl. Bibl. Saml.). I Nov. s. A. blev Eske Bilde atter frigiven¹⁾; men Grevescidens Rædsler vedvare, og sidst paa Maret 1535 eller først paa Maret 1536 maa hans Svigermoder, Ane Rud, allerede være død; thi hendes Søster Elsebe talter allerede i Marts Maaned 1536 for den Sjælegave, E. Bildes Frue i Anledning af denne sin Moders Død havde ladet Mariager Kloster tilstille (D. Mag. 6, p. 275). Og denne mærkværdige Frue havde saaledes den Skjebne, efter et uroligt Ægteskab og en stormfuld Enkestand om-

¹⁾ efter den almindelige Formening; men ifølge Biskop Dve Bildes Brev i D. Mag. 1, p. 189 var han endnu i Sept. 1535 i Fængsel; hvilket vistnok ogsaa er det Rette.

sider midt under Greveseldens Orkaner at finde en tryk
 Havn i Graven. Vel havde hun altsaa den Glæde at see
 sin Datter, ja! maaskee endogsaa sin Svigersøn frigiven
 af deres uforfkyldte Fangenskab, men maaskee ikke en-
 gang den Fryd at see ham udnævnt til Ridder, hvilket
 han muligviis først blev ved Chr. 3dies Kroning; i
 det Mindste er det saare uviist, hvilket Navn han egentlig
 blev det; og da den Mening i den senere Tid har søgt
 at gjøre sig gjeldende, at det Navn en verdslig Adels-
 mand i Diplomer og Annaler kaldes Herre, da var han
 tillige ogsaa Ridder; saa fortjener det saameget mere
 herved som et Ex. paa Ustadiigheden i hine Dages Titu-
 latur at anføres, at bemeldte G. Bilde i Doc. af 1523,
 skjøndt Rigsraad, hverken kaldes Ridder eller Herre
 (N. D. Mag. 6, p. 280; jfr. Hvitt. p. 1259, 1260),
 1524 ligesaa (N. D. Mag. 1, p. 212), 1525 lige-
 saalidet (K. Hof. D. 1, p. 40), 1526 heller ikke (D.
 S. T. p. 255), 1527 ligesaa (Hag. p. 35), 1528
 ligesaa (Hag. p. 35, men derimod i en Copie fra
 Geh. Arch. i D. Mag. 5, p. 75 baade Ridder og
 Herre); hvorimod han 1529—33 hverken kaldes Ridder
 eller Herre i Udskriften paa hans Svigermoders Breve;
 1530 ikke heller i Kongebreve (D. Mag. 6, p. 342);
 1531 ligesaa (D. Mag. 5, p. 367; 6, p. 226,
 343; derimod s. N. Herre i en Registr. i D. S. T.
 p. 213 og Ridder i Nd. Mag. p. 41; 1533 hverken
 Ridder eller Herre i D. Mag. 6, p. 12; N. D. Mag.
 2, p. 208, men derimod s. N. Herre i D. Mag. 6,
 p. 182 (hvilket dog muligviis ligesom det Foregaaende
 turde være det Samme som Høvidsmand eller Slots
 „Herre“). 1534 kaldes han af Gr. Christopher baade

Ridder og Herre (N. D. Mag. 5, p. 130; jfr. Hvitf. p. 1431 og Lord Rods ovenanførte Brev); 1535 hverken Ridder eller Herre i D. Mag. 1, p. 191; N. D. Mag. 5, p. 220—21, 226, men derimod s. A. Herre (af sin Forvalter) i N. D. Mag. 5, p. 146; 1536 hverken Herre eller Ridder i D. Mag. 5, p. 355; 6, p. 14, 16, 18, 19; 1537 ligesaaletid i D. Mag. 4, p. 68; 5, p. 5; 6, p. 20; K. Hof. D. 2, p. 56, men derimod Herre i et Brev af s. A. i N. D. Mag. 1, p. 240; ligesom man endelig har et Brev til ham af s. A. fra den ovenomtalte Thord Rod (eller Ruds, om hvem see Mere i Gl. Saml. 2, 1, p. 85—87; 3, p. 39), hvori han baade kaldes strenge Ridder og Herre, og som ieg desaarfag vil indføre saaledes som følger: „Venlig oc kerlig Hellsenn fforsentt mett vaar Herre! Kere Hr. Eske Bildhe! thacker ieg Edher kerlighenn oc gerne for all Vre, Dygd oc Godhet, som I meg altiit beuist oc bettedt haffuer, sonderlighenn ffor seniste ieg hoefz Edher var, huilkitt ieg alletide gerne ud aff myn yderste Magtt oc Fformue fforthienne oc fforskylle vildt medt alle Gaade. Kiere Hr. Eske! bedher ieg Edher gerne, atti velle vel gøre, som I meg alle-tiide giortt haffue, oc som myn gaade Traa oc Tiilltiit er tiill Edher, atti ville vare meg behielpelig, att ieg matte ffange Hr. Lauritz tyll enn Slotzscriffuer paa Bergenhushus; oc haffuer ieg inngghen Scriffuere, som kanndt stande ffor naagghen Reghnskab, atti ther sfaare ville handle mett hannum paa myne Begne, att hannud motte kome tiill meg mett thett aldherfforste, oc trennggher meg storlighenn ther om; oc thersom ieg icke hannum ffangendiis vorder, thaa ved ieg meg ingghen Naadt eller Hielp, oc

er ieg thet ut offuer „euig ffordersfuet oc end ffaarradhr oc ¹⁾ Karl.“ Kerre Hr. Eske! som I loffuet meg senniste ieg var hoef Edher, at ffaagderne stulle icke oppeberre naaghnn Nennnte eller Nettighet udi Lannen; thaa maaj viide, att thee haffue annamit oc oppeborit neste Partenn aff all Nordharlanndt, Syudharland oc Soghnn. Kerre Hr. Eske! bedher ieg Edher oc gherne, atti ville velgore, om I tunne mercke eller fforffare, om vor kerre nad. Herre konngl. May. haffuer agthitt seg her op i Somer, atti ville vell gore oc scriffue meg tiill; att ieg motte viide att vette meg thet effther. Maai viide, att ieg haffuer varit udi alle tre Edhers Gaarde i Bergnen, oc are thee vell vedt Magtt, sonderslighnn thenn enne, som Edhers kerre Høstru, Ffru Sophie, gaff ffundamenten paa; oc er thet skonisthe Gode, som hanndt skall ffynndiis i Naarghes Nighe. Haffuer ieg inngnen sonnderlig Diennde att scriffue Edher tiill paa thenne Tiidtt, udhenn hvad ieg kanndt vare Edher eller naaghnn aff Edhers tiill Billie oc Kerlighett, skall I ffrii fforlade Edher tiill Dag oc Natt, som ieg dagligen udi Edhers Dienste vore, oc ffaa lennge Gudt meg Liiffuet unt haffuer. Her mett Edher Gud almegt beffalendes! Kerre Hr. Eske! velle I vell gore oc helffe Edhers kerre Høstru, Ffr. Sophie, sampt Edhers kerre gaade Børnn mett mange gaade Nætther. Screffuit paa Bergnenhus ffredaghnn nest effther vor Ffrue Dag **concept. An. Dn. M. D. XXXVII.** Tardt Nudt.“ Udskrift: „Erlig, velbørdig

¹⁾ Her maa et Ord vare udeladt.

Mand och streng Meddere, Hr. Eske Bilde tiill Waldenn, synn sonderlige gode Venn, kierligenn senendes" (Kgl. Bibl. Saml.). Forresten er det af Genealogierne bekjendt, at Fru Sophie Krumedige eller Anne Nuds Datter allerede døde 1539, men Svigersønnen, Hr. Eske Bilde, først 1552.

(Fortsættelsen følger i næste Hefte).

Tillæg,

som,

efterat den Deel af Skriftet, hvortil de henhørte, allerede var trykt, ere mig tilsendte af Hr. **Cand.** Kall Masmussen og herved tilligemed adskillige forhen i mine egne Samlinger oversete Bidrag i den tilbørlige Orden meddeles:

1401 (Mikkel **B** 1, p. 31) nævnt som Ridder og Rigsraad (N. D. Mag. 5, p. 6, hvor Rut formentlig skal læses Rut).

1410 (Jens **B** 2, p. 34). Et Brev, at Hr. Pether Balkendrops Husfru kendes sig at haffue upboret **III**e ledig Marc aff Hr. Jens Rut pa Drotning Margretes Beghne pa Pædærstorp (paa Laaland). **An. M. C. D. X_o** (Vordingb. og Kallundb. Slots Register.).

1419 (Karen **B** 4, p. 37). I Bircherods Afskrift af det her indførte Brev kaldes Katharinæ ikke Hr. Jens Ruths, men Hr. Jens Puchs Datter; men Marsagen, hvorfor man troer, at dette Navn er feilskrevet for Ruth, er den, at den Hr. Yrian, som ifølge begge Afskrifter ogsaa kaldes Puch, skriver sig til Skjoldenæs, hvilket vistnok den Tid Jørgen Ruth maa have eiet; men i dette Tilfælde maatte altsaa Katharinæ og bemeldte Jørgen blive Sødsfende, og desuagtet kalder hun ham i Brevet blot „sin Frænde.“

1432 (Katharina **B** 5, p. 39) gjør Jenis Grym aff Tostarop, Ridder, vitterligt, at han vederkjender sig „aff en hedherlik Man, Herre Jenis Pavilsøn, Erchedijæng i Lund, oc aff Forsynæman i Heligeisthus i Lund oc aff alt Conuent i then samestat“ til Leie at have „i vare Daghe jak oc mijn Husfrue, Fru Kate-rinæ Rughdotter, som jak nu hauer,“ alt fornævnte Hel-liggeisthuses Gods, liggende i Meleberge Song 2c. 1432 **vigilia pasce (Dipl. Lang.)**. 1440 kundgjør

Magnus Geijæ aff Krenckrop, at saa er „dæctinget mellom velboren Man, Hr. Jens Grym, Ridder, paa then enæ Sijde, of migh uppa then annen Sijde om Arff of Skiffæ, som mellom of hæffuer væreth efter Fru Karinæ Nudsdotters Dødh, som forne Hr. Jens Gryms Husfru var, hveß Siel Guth hæffue! huilken som var forde miin Húsfrues Farmodher zc. **Dat. Hæffnis 1440 ipso die b. Valentini**“ (af en Vidisse af Chr. 1 af 1464 i Geh. Arch.). Hr. Nogens Gives Frue, som længere nede i Brevet kaldes Yddæ, var Ide Estildsdatter Falk, og hendes Faders, altsaa Estild Falks, Moder skulde altsaa ifølge det Foregaaende Karine Nudsdatter have været; og det uagtet hendes Søn af tidligere Egteskab var Jep Bremle (**S. R. D. 4, p. 496, 552**; jfr. Estrups Mindesm. i Sorø Kirke p. 65), som nævnes 1420 hos Hvittf. p. 680 og 1424 var Hvidsmænd paa Bordingborg (**Dipl. Lang.**).

1429 (Resten **C 1, p. 40**) bør tilføies (L. 1): eller ogsaa været af et senere Kuld Børn og saaledes en Søn af **B 1** eller Mittels sidste, medens de andre derimod vare Sønnen af hans første Frue.

1429 (Jens **C 2, p. 42**) kundgjøre Jens Nuth oc Driæn Nudh, Niiddær, oc Willhiælm Nudh, „at de have (siddet) over et Brødressifte“ um vorth fæderne oc mødernæ Gozs met ware Samfrændærs oc Venærs Maat i saadanne Maade, saa at **I**, „Hr. Driæn“ skal have „for siit fæderne oc for siit mødernæ Gozs“ Skiol-dænæs oc Skiol-dænæsæ Fangh, it. Næs oc Næsæ Fangh met Kiols Mollæ hos Skiol-dænæs liggendæ; it. Liinde-biergæ oc Liindæbiergæ Fang; it. Hogæbiergæ oc Hogæbiergæ Fang; it. ii Losturp ii Jorsturpæ Sogn too Gordæ; it. i Walfhyllæ **XI** pd. Korn; it. ii Høttveth

een jordh ii Balsisilicæ Sogn (dette Gods ii Niingstadeherret); it. ii Mierløse Herret ii Soturpæ Sogn ii Bultorp **V** Gordæ; it. ii Tiingurp **II** Gordæ; it. ii Esgeesturpæ Song ii Starsturpæ **II** Gordæ; it. ii Esgesturp **I** Gordh; it. Brannæ Mølle. Item thettæ Gozs skal **II**, Jens Nuth havæ tiil siit fæderne oc modernæ: ij Walbursherret ii L yngby Sogn ii Karlæby **III** Gordæ; it. ii Lutzæherret ii Hagæstedæ Sogn Ladurp oc Ladurpæ Fang; it. ii Kunby Sogn ii Thorlundæ **I** Gordh; it. ii Bierby **I** Gord; it. ii Nrs herret ii Fuglædalilicæ **I** Gordh; it. ii Lovæherret ii Kirkyæbelsingæ **XVIII** pd. Korn; it. ii Gerløwæ **I** Gordh; it. ii Sæby Sogn ii Halæby **II** Gordæ; it. ii Finurpæ Sogn ii Hiongæ **II** Gordæ; it. ii Byæværscawsherret ii Sædarf Sogn ii Heinnurp **I** Tynnæ Smør. Thettæ Gozs skal **III**, Wilhiælm Nudh havæ tiil siit fæderne oc modernæ: ii Lutzæherret ij Kunby Sogn Wannforp oc Wansurpæ Fang; it. ii Tryniingæ **II** Gordæ; it. ii Thorlundæ (**II** Gordæ); it. ii Kunby (**II** Gordæ); it. ii Ludurpæ Sogn ii Høtvet (**I** Gord); it. ii Giiplingæ (2 Gordæ); it. ii Mierløseherret ii Thosturpæ Sogn ii Bodurp (3 Gordæ).“ Jens Nuth oc Wilhiælm Nudh oc Driæn Nudh, Niidder, med Flere hænge deres Indsegl for Brevet. **Dat. 1429 ipso die S. Mathei apostoli & evangeliste** (af Orig. i Geh. Arch.). Man seer af ovennævnte Skifte ikke blot den uhyre Mængde Gods, deres Fader maa have besiddet, naar der blandt de flere Kuld Børn, han efterlod sig, kunde tilfalde disse 3 Brødre Saameget; men man seer tillige af den Omstændighed, at det i Skiftebrevet hedder, at det var baade deres fædrene og deres „mødrene“ Gods, de 1429 skiftede, at deres Faders Husfru, Fru Annæ Peders-

datter Jernskjæg, som endnu levede 1432, maa have været deres „Stedmoder,“ og de selv have udgjort et tidligere Kuld Børn, som hidrørte fra en Kone, deres Fader maa have været gift med, før han ægtede deres Stedmoder. Thi vel kunde derimod synes at stride, at de alle 3 i et andet Document af 1429 (see C 4) kalde Anne Pederådatter deres Kjære Moder; dog kunde de vel ogsaa bruge dette Udtryk, selv om hun blot var deres Stedmoder.

1421 (Jørgen C 4, p. 44) har Hr. Jørgen Nut i Skjoldenes med Flere hængt sit Segl for et Skjøddebrev af „Cristinæ Erikdotter i Lyungby, Hr. Gævarg Bydelsbals Wffterlevændæ, (som) fordhum Nydder var,“ hvorved hun afhænder til Erkebiskop Peder i Lund alt sit Gods i Allendamagle (i Ringstedherred). Dat. 1421, 11000 Jomfr. Dag (Orig. i Geh. Arch.). 1429 (p. 45) Hr. Jørgen Nuds Mageskiftebrev med Kong Erik, ifølge hvilket Kongen skal have Skjoldenæs, al Skjoldenæs Fang, en Vandmølle ved Skjoldenæs, Lindebjerg og Lindebjerg Fang, Høgebjerg og Høgebjerg Fang, 2 Gaarde i Tostrup i Jorstorpe Sogn, 1 Od. i Høthwith og 8 Gaarde i Balsøllille; hvorimod Hr. Jørgen Nud af Kongens og Nigens Gods til Gjengjeld og Vederlæggelse skal have i Løveherred „Wethby och alt Wethby Fang met een Scov, som calles Craghestov; een øthæ Marc, som calles Wethewith, och Wethewiths Fang met Stompæstov ther tiilliggindæ; Norreager oc Nørreager Fang i Sæbysogn; Hæstebiergh oc Hæstebierghs Fang i Netherslevæ Sogn; oc fæm Garthæ i Hærslæff i Fynnerops Soghn ic. (af Original i Geh. Arch.). S. N. den Onsdag, som S. Peders og Novels, Apostles, ottende Dag var, skjødede og oplod

„een vælbyrthigh Man, Hr. Yrien Nuth, Ridder,“ paa Sjælandsfars Landsting „i ræt Mækt oc Skyftæ“ bemeldte Gods til Kong Erik 2c. (1. c.). 1430 var der, som Følge af det Foregaaende, allerede ansat en kongl. Hovidsmand paa Skjoldenæs; thi blandt Udstederne af den Landstings Vidisse, Kong Erik 1. N. lod tage, nævnes ogsaa „jes Mattissen Hovigman pouæ Skiolde-næs“ (1. c.).

1449 (Mikkel C 8, p. 50) kundgjør Mikkel Nuth, Ridder i Werby, at han vedkjender sig at have oppebaaret af Hr. Karl Markman, Ridder i Harrestædæ, alt sin kære Hovfrues, Elsebe Ottedotters, fæderne, hvilket hene med reth Arff tilfall esther henne kære Fader, Otte Jenssen, hvørs Siell Gut nadæ! oc forde Hr. Karl annamedæ, ther han felt hennes kære Moder; och lader han og hans Arvinge forde Karl oc hans Arvinge qvit oc frij 2c. **Dat. 1449 octava S. Agnet.** (3: 8de Dag efter samme, altjaa 28de Jan.) (af Orig. i Geh. Arch.). Hr. Mikkel Nud var altjaa i Begyndelsen af 1449 gift med sin Frue Elsebe og hun neppe nogen Markman, hvorimod hendes Moder (Fru Gyde i Benschlev, som nævnes 1474) blev gift med Hr. Carl Markman, som endnu levede 1456 (R. N.). 1455 (p. 50 L. 31) gjør Thorbørn Billæ i Sivholm, Nedder, vitterligt, „thet iæch haver forlout et Bress, som iæch haver aff Hr. Mikkel Nud, som ludhæ poo hafst annæt hundrede Mark; thet Bress mællær ial det 2c. Abbræmstorp 1455 den Løverdæg næst efter **S. Doynysii** (Orig. i Geh. Arch.). Tivlens (p. 54) om hans Frue og hendes Fader er, som sagt, aldeles afgjort ved det ovenanførte Document af 1449, hvoraf man med Visshed erfarer, at hans Frue Elsebe var en Datter

af Otte Jensen, og at dennes Enke Gyde allerede 1449 var gift med Karl Markman.

1478 (Jørgen D 9, p. 59) Landstingsvidne, at s. N. Løverdagen næst før S. Thomæ Dag for Juul var paa Viborg Landsting skillet Velborn Man, Jørgen Nudh, hans visse Bud, og tre samfulde Ting bød sig i alle Rette imod Hr. Erik Eriksen, Ridder, af Avenshjerg og æffede Met og Oppebørsel af Hr. Erik af 15 sv. (formodentlig svære 3: fuldvægtige) Nobler, som Hr. Erik tilfaldt ud at give af de 60 Nobler, som Hr. Findh Avesen havde bebrevet Hr. Awe Hase (Jørgen Nudhs Svigerfader); og grundede denne For- dring sig paa et Gjeldsbrev, der var 78 Mar gammelt; thi 1400 die S. Olavi regis kundgjør Fyn Agiæsen af Esøgtvith (?), at han kjendes sig skyldig at være Hr. Dvæ Hazæ, Ridder, tryssintyvæ ængelskæ Noblæ fulvæctigh; oc aarlig 12 Mar ther uth aff atv giffuæ sex Noblæ (af Orig. i Geh. Arch.). Dette var altsaa 10 p. C. i Mente; og havde han nu virkelig betalt denne i 78 Mar, saa havde han givet 468 Nobler for at have Brugen af 78. 1492 (p. 62) gjør Jørgen Nudh i Widby sabbato prox. post festum b. Francisci fra Kjøbh. bitterligt, at han lader „Hr. Benth Bille i Sisholm, Middher, pa sin Husfrues Begne, oc hans Arffuinge oc alle Hr. Philippi Arelæsens Arffuinge frii oc quitte ffor all nogen ytthermere Tilltall eller Kraff ffor seg oc siine Arffuinge ffore the LX Nobell, som Hr. Awe Hase lonthe Hr. Findh Avesen (see supra!), oc testligesth ffore the VI Nobell, som ther skulle giffuæs till Menthe aff the LX Nobell, som Hr. Findh Avesens Breff therom ytthermere uddiser oc inneholler“ (Orig. i Geh. Arch.). 1493 (p. 62) er Stævningen mod

Jørgen Markman dat. in „profesto” b. Gregorii og stilet til „Sjælands” Indbyggere (ifølge **Dipl. Lang.**). S. N. gjør Johanne Grubbes Døtter bitterligt, at hun har solgt, skjædet og afhændet til Jørgen Nud „tho mijne Gode, ligendis i Løgetved i Løvehæret i Søby, i hvilkæ Gode, som nu Hans Fynbo ibor; it. 1 sde Gode 2c. **Dat. in Holb. Dom. prox. post. fest. S. Bartholomæi 1493.**” Og blandt dem, der hængte deres Segl for, var ogsaa Pæder Nudh i Boffnsærop (**Dipl. Lang.**). 1499 (p. 66) kjendes Bendethæ Persdøtther, Per Hywells Efftherleffverffæ (jfr. **D. Mag. 1**, p. 19—20 om hendes Signet, som efter Døden blev senderhugget), „adh iegh haffdhæ noglæ Breff aff mijnd kære Ffrendhæ, Jørgen Nudh, paa nogeth Gull og Penninghæ, som handh skullæ meg hettallæ ffore nogeth Goosz; hvilkæth Gull og Penninghæ iegh kenn meg opp adh haffvæ boreddh aff hannem; thii ladhæ iegh hannem qvitth, frii ffore meg og allæ mijne Arffuinghæ 2c. Givet paa Holbec den Fredag næst efter **S. Martini Dag 1499**” (Orig. i Geh. Arch.). 1504 (p. 71) maa det være hans Enke, der menes, naar det i Dr. Kirstines Regnskabsbog for 1504 hedder: „4 Skl. gav ieg Fru Kirstine Nudh (=: Kirstine Rosenkrantz, Jørgen Nuds) Dreng, the aag myn Frues Nade (altsaa Dronningen) fraan Verdbby oc ind till Besterby” (**N. Tidskr. 1**, p. 565).

1493 (Pæder **E 4**, p. 73) underskriver han ligeledes et Skjøde, der under Jørgen eller **D 9** er anført.

1514 (Knud **E 5**, p. 76) gjør Axel Lawresen (Thott) aff Bobenn (om hvem see **K. Hof. D. 1**,

p. 84 og H. Tidsskr. 3, p. 154) bitterligt, „at han ladher erliig oc velburdig Svænndt, Knud Ruds, thet Breff (løst), som hannd meg gaff ffore thet Byffte, som (han?) loffuit ffore erliigh oc velburdiig Svænndt, Ottæ Holgerssen, thet hannd meg siith Breff uppaa giffuit haffuer; thaa dømmes iegh hansß Breff døth oc magt-løst“ 2c. (af en kongl. Bidisse af 1527 i Geh. Arch.). 1518 (p. 78) erfarer man, at han blot **ad interim** var bleven frigiven af sit svenske Fangenskab, da det svenske Rigsraad s. N. beklager sig over, at den danske Konge forhindrer ham og flere svenske Fanger i Danmark fra at møde i Sverrig, skjøndt de dertil ere indmanede (see D. Mag. 3 N. 2, 3, p. 248). 1523 (p. 81) i Dagtingningen angaaende Kjøbenhavns og Malmøes Overgivelse, dat. Noeskilde Onsdagen næst for Juul (∴ den 23de Dec.), forekommer „Knud Rutt, Hobtman dar sulvest“ (∴ i Kjøbenhavn) (Ekdahls Chr. 2dens Arkiv 2, p. 612; sammesteds forekommer ogsaa p. 612 Knud Ruds Svoger, Eric Magson (Bølle), blandt dem, der af Chr. 2den vare indlagte i Kjøbh.); ligeledes hedder det i samme (l. c. p. 622—23): item schall forte Knud Rud blywen by syner Worleninch Szehy und Wendenloff, de he van der Krone und Kercken hefft nha syner Breue Udwyssing, und vij willen up de sulwe der Kronen Leen ehme schaffen usfen genedisten Hernn des Konings Wortwarinch myt Breue und Szegel jnn syner Liiffs Tydt (jfr. Hvittf. p. 1258). 1524 fik han Livsbrev paa Sæby og Sæby Lehn (i Sjælland) „och giffue thet aff hallff Szagefalldt och hallff Dldengielldt. Dat. Riipis vor Frue Dag præsentationis“ (Reg. o. a. L.). 1527 (p. 84) gjør Fred. 1ste bitterligt, at s. N. hellig Korsdag **exaltationis** for ham var skiftet

„Knut Rudt, vor Mandt och Thienere,“ og lod læse det aabne beseglede Papiersbrev fra Axel Latvressen af 1514 (som i det Foregaaende er anført). **Dat. Gundt-wet die exalt. s. crucis** (Perg. Orig. i Geh. Arch.). **S. N.** (p. 84) kunde i Anledning af Marstallet L. 19 tilføies, at ligesom det er noksom bekjendt (hvad ogsaa i **Mt.** 4 p. 624 antegnes; jfr. **Nug.** 1, 1, p. 97), at Femtallet i gamle Dage skreves omtrent som et nuværende Syvtal, saaledes har man ogsaa paa Kirkeklokker *zc.* **Gr.** paa, at hine Dages Syvtal omtrent havde Lighed med det omvendte og skraastillede romerske Femtal. 1528 (p. 86) bruges L. 26 det Udtryk: at „være over“ et Skifte, hvilket naturligtviis er det Samme som at „overvære“ et Skifte; dette Udtryk, som en Kritiker for nylig i **Hist. Tidsskr.** 5 p. 645 synes at kalde en „udansk Sprogform og en om sig gribende Barbarisme“, havde altsaa, som nærværende Brev udviser, allerede 1528 indsneget sig i Sproget. 1531 (p. 92) Langfredag gjør **Fred.** 1ste fra Skanderborg Slot bitterligt, at han af ret bitterlig Gjeld skyldig er **Hr. Knud Rud, Ridder, vor Mand, Raad og Embedsmand** paa vort Slot Korsør, 120 rhinske Gylden, 8 Tschimdaler, halvfjerde Mark Lybst og 100 Mark danske Penninge, som han os til vor og Nogens store Nytte og Behov laant haver; for hvilken Sum Kongen har forbyttet det Pant, som han tilforn havde paa noget af **Manilds Gods**, liggende i **N. Jylland**, som han nu selv i Bære og Forelehning haver (**Reg. o. a. L.**). **S. N.** (p. 94) gjør **Gskild Thomesen, Prior i Antvorskov**, bitterligt, at han har nu i Forelehning og Leie undt og ladt, saalænge som han Prior er i Antvorskov, **Hr. Knud Rud til Vedby, Hovidsmand paa Korsør Slot**, efterskrevne vore

og Klosters Gaarde og Gods, nemlig 4 Gaarde i Torpe med 1 øde Jord og 3 Gaarde i Toberop; dog maa han ikke sælge Bønderne eller deres Sønner eller forkomme dem af Godset, men skal holde dem alle tilstede til at besætte Godset med, naar Behov gjøres *ic.* Dat. Antvorskov Trinitatis Eøverdag (Kgl. Bibl. Saml.). S. N. tilskrev han Allehelgens Aften fra Kjøbh. sin Søster, Fru Anne Mudsdatte til Mogenstrup, som følger: — — „oc haffuer ieg budett thin Føgett, Anders Jude, till att lade tiig faa thet Korn uffortøffue till Wollen, som thu best hannom (til); ieg torde icke tillforn raade hannom thertill, fforthi the sagde, att Konningh Cristiern laa under Flæckerø; oc haffuer ieg scriffuitt hannom till, om naagett paakommer, att thett Landgille oc hvad thu haffuer, thet Mact paa ligger, skulle komme her ind paa thin Gaardt. Kære Søster! som thu scriffuer, hvadt mig tæckis om thenne Feyde, sa mott thu vide, att ieg veedt ingen visse Tidinger att scriffue tiig till andett, end i Dag otte Dage kom Hans Naadis Høgmectighedz Breff hidt att (o: hertil), lydendis, att thet bliffver i Morgen **III** Uger, att Konningh Cristiern gid till Skiffs, oc siden haffue inted hørdt thet till, uden att vii ligge saa och vente. Kære Søster! thet som hand skulle komme hiidt, (som Gud) fforbiude, tha saa ieg gerne, att thu vaare her i Byen ffor besynderliig Sag Skyll, som ieg icke kand scriffue tiig till, (men) som ieg vill vell giffue tiig tillkænde, nar Gud (vil), vii findiiff. Kære Søster! antworde thin Dreng migh the Uffskind, oc betæcker ieg tiig gangse gerne for thet Uffvestkind oc Bæver, thu skenckte migh“ *ic.* (l. c.). 1534 (p. 98) gif han nødvendungen Greven tilhaande (Knuds. Rønnow p. 115—16); men 1535 var han, som sagt, med at forsvare Drags-

holm mod Breven (l. c. p. 121—22). S. N. (1535) tilskriver Chr. 3die — — — næst efter alle Guds Helgens Dag fra Gundersløff Borgemeſtre, Raadmænd og menige Borgere i Kallundborg ſom følger: „Som I nu vell mercke och forfare, at vij haſſue nu ſticket tiid for Eders By noget vort Kriigisfolck tiill Heſt och Foedt, at formene vore och Miigens Fiender at uddrage ebland Almoen och beſkadige vore Underſatte; och haſſue vij giordt off elſkelige Hr. Knud Rud, Ridder, vor tro Mand, Naad och Embigmand paa Korsſør, tiill offuerſte Feldt-herre offuer ſamme vort Kriigisfolck: thii bede vij Eder och fuldkommeliggenn raade, atj giſſue Eder tiill forte Hr. Knud Rud, Ridder xc. och vor Hoffuigmand, paa vore Veigme och giører it met thennom och tilhjelper aff Eders yderſte Magt at giøre vore (och) Miigens Fiender Affbreck“ xc. (af D. Kong. Hiſt. i Geh. Arch.). S. N. (i det Mindſte ſtaaer det indført mellem Breve af dette Aar, ſkjøndt uden Datum) ſik Hr. Knud Rud, Ridder xc., Følgebrev paa alt Severin Stampes Guds i Sjel-land (Neg. o. a. L.). 1536 (p. 102) Onsdagen næſt efter hellig Korsdag *exaltationis* (o: 20 Sept.) tilſkrive Hr. Oluf Roſentrands og Johan Friis fra Kjøbh. Slot Hr. Knud Rud, Hovidsmand paa Korsſør, ſom følger: — — „Vii giſſue Ether kerligenn tiillkende, at Seuerin Stampe (ſee 1535) haſſuer ladet ſeg beklage udi ſin Scriffuelſſe tiill os, ati gøre hannom Forfang emodt thet voer naadigeſt Herriih Beſkermelſſe Breff, ſom hanndt haſſuer; och daag haſſuer giſſuet tiillkende ſeg at uille ſtande huer Mandt tiill Nethe for hues the haſſue hannom met Nethe tiill at thale xc.: thii bede vii Ether kerligenn, icke aldeniſte for hanſſ Skylldt, men ochſaa atj Ether ſelſſuer heer udindenn betencke

villie, ladendes alldtingeste ther met upstaa. Naar kongl. Maj. tiillstede kommendes vorder, och J haffue hannom noget at skylde, kandt Ether tha vell vederfariß hueß Meth er; och raade vii Ether fulldtkomeligenn, atj alde-
 lis heer offuer (∴ herefter) lade hannom vere usseygdet, paa thet, som vij Ether selffuer giffue at betencke, atj icke ther fore skulle komme udi hans Naadis Ugunst, naar hans kongl. Maj. saadant tiill viidendes vorder“ 2c. (kongl. Bibl. Saml.). S. N. nævnes han som Bispen af Roeskildes Lehnsmænd af Bendzløffve (Knuds. Non-
 now p. 191, hvor ogsaa hans Lehnspflicht opregnes). 1537 (p. 103) tilskriver Hr. Oluf Rosentrands Hr. Knud Rud til Bedby, „syn kiere Fadersysterson,“ fra Ballø ipso die Nicolai (∴ 6te Dec.) som følger: — — „kiere Hr. Knud! som ieg bødhy teg till i systens oc var bege-
 rendis, at tu vilde møde meg i Skowcloster; tha giffuer ieg teg kerligen tillkiende, at denne Bisp **superintendens** oc Iver Krabbe er her i Herrit, oc haffuer ieg fott Kgl. Maj. Scriffuelße, liudendis om nogle merckel-
 lige Grende, ieg haffuer at bestille met thennom; haffde icke sliig Forfald verit, vilde ieg haffue møtte teg ther oc haffde haft ydermere at tale mett teg, end ieg nu scriffue kan 2c. Kiere Hr. Knud! haffuer tu icke foet den Gard igen i Hiorthede (Medelsom Herred, Viborg Stift), tha er tet meg saare emod“ 2c. (D. Saml. i Geh. Arch.). 1540 (p. 106) kjendes og bitterligt gjør Knud Rud til Bedby, Ridder, at efterdi Niels Mar-
 quardsen til Meilgaard har givet, undt og opladt ham, hans kjære Huusfrue, Dorothe Bøllie, deres Børn og Arvinge efterskrevne Gods og Gaarde i Laaland i Musseherred i Thoreby Sogn og Flintinge By, som han med sin Søn, Niels Nielsen, arbejdede efter sin første

Huusfrue, Fru Anne Clausdatter, „myn kere Huusfru Søster;“ saa har Knud Rud bepligtet sig, sin Huusfrue og deres Arvinger, at om Gud vil tilføie Niels Marquardsen noget ægte Barn, og han lader samme Barn levende efter sin Død; da skal samme Gods strax komme til Niels Marquardsens efterlevende Barn; sammeledes dersom Niels Marquardsen ganger nogen saastor Nød og Trang paa, at han trænges at sælge og afhænde sit Jordegods; da skal Hr. Knud Rud og hans Arvinger dog beholde samme Gods for nogen Anden; ligeledes skulle Niels Marquardsen og hans Huusfrue, Fru Dorothe Nielsdatter, som han nu haver, selv i deres Livstid nyde, bruge ic. samme Gaarde og Gods. Dat. Brode (∴ nuværende Holsteinborg) **Qvasimodogeniti** Søndag (Klev. Saml. til Famil. Skernow). 1542 (p. 107) staaer meget tydeligt i Brevet: „Niels Scriffuere“ (L. 8), skjøndt man af det Følgende ikke rettere skjønner, end at ogsaa han hed Eric ligesaavelsom den anden Foged. 1547 (p. 115) kjendes Knud Rud til „Wiidtbøyn“ Ridder, og gjør bitterligt, at han giver og lader sin Tjener, Søren Tygesøn, qvit, fri, ledig og løs at være for hvis Sag og Faldsmaal, som han er falden for til ham, idet han er vorden fældt til Ting, for han har ladet læse hans (∴ Knud Ruds) Brev paa Tinget. Dat. Korsør **Mariæ Magdal.** Dag (D. Saml. i Geh. Arch.).

Rettelser :

Side 15	Linie 27:	Jngshoved	læs:	Jungshoved
— 44	— 1:	Ehyngøringhæ	L:	Ehyngøringhæ
— 45	— 24:	Berend	L:	Beiend
— 50	— 18:	han	L:	hannem
— 69	— 29:	Bolden	L:	Balden
— 71	— 7:	anbragt	L:	anbragte
— 79	— 6:	Michels	L:	Michel
— 82	— 29:	foreløbigt	L:	foreløbig
— 98	— 1:	holdt	L:	foldt
— 101	— 20:	føyde	L:	føyde
— 196	— 2:	myne	L:	ingen
— 212	— 20:	Dattther;	L:	Dattther!

Familie-Efterretninger

om

de danske

Nuders

for

200 Aar siden

uddøde

Adelsflægt.

Red

Bedel Simonfen.

Andet Hefte.

Naar Slægten er udlevet, ophørt og død,
da er det den først er fuldbaaret;
thi da omfatter paa eengang dens Skjød
de fire Eider af Aaret.
Da er den, som Arons henvisnebe Stav,
skrinlagt i den hellige Lade
og viser paa eengang, — fuldendt i sin Grav, —
hvad gradviis de vekslede Aarstider gav:
baade Frugt og Blomst, Knopper og Blade.

Odense.

Trykt, paa Forfatterens Forlag, i Dve Thomsens Officin.

1845.

Førerindring.

Idet jeg herved slutter mine Familieafterretninger om Nuderne, har jeg atter tilbagelagt et ikke ubetydeligt Skridt paa min Bestemmelses Bane, nemlig den fra Tid til anden at udgive mine ældre historiske Samlinger¹⁾ i en forøget og tildeels forbedret Skikkelse. Min fra Bibliotheker og Archiver bortfjernede Stilling og min Aar for Aar tiltagende Svaghed havde allerede for mange Aar siden tvunget mig til at opgive disse Samlingers Udgivelse for stedse og at henlægge dem som en død og frugtesløs Capital paa min nederste Boghylde, da Livets Sorger igjen og fast paa en uimodstaaelig

¹⁾ der ingenlunde blot bestaae i fuldendte eller halvfuldendte Afh., men i allehaande hist. Excerpter, Udskrifter af Dec., Haandskrifter og Inscriptioner, genealogiske Brudstykker, topographisk-historiske og biographiske Registre og allehaande andre Materialier til forskjellige historiske Emners Oplysning, der altsaa ligesaavel ere anvendelige ved nye Udarbejdelser som ved de aldres Fuldstandiggjørelse, hvorfor jeg ogsaa anseer begge Dele for en Udgivelse af hvad jeg kalder mine ældre Samlinger

Maade tvang mig til at søge Udspredelse i at beskæftige mig med samme paany. Dog følte jeg allerede den Tid (hvad jeg endnu stedse føler, nemlig) min Uformuenhed til ved egen Hjælp i den Grad at fuldstændiggjøre dem, at de kunde fortjene at forelægges et videnskabeligt Publikum; jeg stolede derfor paa, at andre og yngre Videnskabsmænd ved en friere Adgang til Bibliotheker og Archiver vilde gjøre ethvert mit Arbeide aldeles overflødig, og i en vis Henseende har jeg vistnok heller ikke bedraget mig i dette mit Haab; thi hvad der i de sidste Decennier er udrettet for den danske Historie, vil stedse geraade Tidsalderen til Ære; men den Overbeviisning, jeg saa ofte har yttret, at vor Historie først vilde blive national og frugtbringende, naar man, mere end hidtil, fremhævede det historisk-topographiske og genealogisk-biographiske Fag i samme, — idet man med Hensyn til hiint fra den historiske Topographie over det enkelte Sted gif over til Sognets, fra Sognenes til Herredets, fra Herredernes til Amtets og fra Amternes til Landets Historie; og med Hensyn til dette fra Biographien over den enkelte Mand gif over til hele Slægtens, fra Slægternes til Standens og fra Stændernes til Folkets Historie, — havde i en altfor hoi Grad grundfæstet sig hos mig, til at jeg ikke (i Mangel paa selv at kunne arbejde med Held til dette Diemed) skulde have bestræbt mig for at faae andre og dygtigere og ved deres Stilling mere begunstigede Mænd til at

slaae ind paa den samme Bane. Mine Bestræbelser
 1829 for at faae Embedsmændene til at interessere sig
 for den historiske Topographie, hvad deres Embedskreds
 var angaaende, idet jeg i dette Tilfælde endogfaa tilbød
 dem mine foreløbige Samlingers Afbenyttelse, ere ligesaa
 bekjendte som disse Bestræbelsers Frugtløshed. Derpaa
 søgte jeg i Maret 1833 ved Udsættelse af Vid. Selsk.
 Guldmedailler at opmuntre yngre Videnskabsmænd saavel
 til den historiske Topographies som til den biographiske
 Genealogies Bearbejdelse. Nogle Aar senere (1835)
 bestræbte jeg mig for ved udsatte Pengebelønninger at
 opfordre Landets Beboere til en udførlig Skildring af
 Kommunernes Tarv saavel med Hensyn til deres ældre
 som til deres nyere Forfatning; nogle Aar senere søgte
 jeg atter, ved at understøtte saavel enkelte Videnskabs-
 mænd som forskjellige historiske Selskaber med Penge-
 bidrag, at fremhjælpe dette mig i saa høi en Grad
 magtpaaliggende Diemed; og først da al denne, vistnok
 med Hensyn til min Formue høist rigelige, Udsæd endnu
 ikke bar den Frugt, jeg af alle helst ønskede fremmet
 (skjøndt jeg derhos ingenlunde mis skjender, at den jo har
 baaret andre og maaskee derhos langt vigtigere Frugter),
 var det ogsaa, at jeg omsider besluttede mig til at gribe
 Pennen paany og at anmode først Hr. Prof. Petersen
 og siden Hr. **Cand.** Kall Rasmussen om deres
 Assistance, hvad de Kjøbenhavnske Archiver var angaaende,
 for saaledes endnu før min (ved en Aar for Aar til-

tagende Svagthed let forudsæelige og snart forestaaende) Død i en nogenlunde fuldstændig Skikkelse at kunne udgive en og anden af mine egne ældre Samlinger, forinden de tilhøbe ved min Død gif deres uafvendelige Undergang imøde. Og saaledes blev jeg atter paa mine gamle Dage ¹⁾ paa en vis Maade loffet ind paa Forfatterbanen ²⁾ igjen, den jeg rimeligviis havde gjort bedst i at overlade for stedse til Andre. Imidlertid kan jeg dog endnu, efter ogsaa at have forsøgt dette sidste Middel, paa ingen Maade komme tilbage fra den Overbeviisning, at det er den historiske Topographie og den biographiske Genealogie, der skal gjøre vor Historie national, populær, folkelig og i en langt høiere Grad end hidtil frugtbringende; og ligesaalidet fra den Mening, at den historiske Topographie over en enkelt Egn og den biographiske Genealogie over en enkelt Slægt, naar den er, hvad den bør være, tro og fuldstændig, kaster et langt klarere Lys paa det hele Lands og paa den hele Stands succesfve Udvikling, end den generellere Rigs-historie ved sit altfor store Omfang, sin større Ufuldstændighed og sin mindre Grad af Næiagtighed vel nogenfinde formaaer at gjøre; en Mening, hvis Sand-

¹⁾ Jeg beregner nemlig Alder ikke blot efter Aar, men efter Livets Sorger og Legemets Sygdom, der ikke sjældent gjøre Uger til Maaneder og Maaneder til Aar.

²⁾ fersaavidt nemlig historiske Samlingers Udgivelse fertjener Navn af Forfatterstab.

hed jeg endog saa troer af nærværende Familieefterretninger (for hvis vanskelige Correctur jeg atter herved aflægger Hr. Adjunct Erone min forbindtligste Taksigelse) paa det Diansynligste at fremlyse, da det vilde være mig saare let, selv ved den korteste Recapitulation af sammes vigtigste Punkter, at paavise, hvor troligt det Større ogsaa her afspeiler sig i det Mindre, hvor høist tydeligt Billedet af det Hele netop under en sliq formindstet Maalestok fremtræder, og hvor aldeles klart og paalideligt et Speil allerede denne enkelte Slægts Historie afgiver for alle Hovedtrækkene i den hele Stands Eiendommeligheder, hvad den egentlige Middeltalder er angaaende, af hvilke man vist ikke skal kunne paavise ret mange, hvoraf der jo i denne Slægthistorie turde forekomme et eller andet og derhos som oftest høist udtrykksfuldt Exempel. Men uagtet denne min Overbeviisning negter jeg derhos dog ingenlunde, at der endnu er en anden Green af det historiske Studium, der forsaavidt staaer paa et langt høiere og altsaa ogsaa langt vigtigere Trin, saa at hverken mit Yndlingsfag eller noget som helst andet historisk Studium uden Sammes foregaaende Flor kan lykkes eller trives, og det er nemlig ikke blot Studiet af vore utrykte Diplomer og alle andre Historiens haandskrevne Kilder, men især den af dette Studium fremavlede Lyft og Bestræbelse, — der i saa høi en Grad hædrer vor Tidsalders Historiegrandforskere, — at befordre Sammes uafbrudte og rastløs

fremfærdende Publikation, hvorved disse hidtil døde Skatte først lidt efter lidt blive til en frugtbar og rentebbringende Capital. Det er efter mit Begreb en sand Ære for vor Tidsalder, at man omsider har lært at indsee, at der ere altfor mange og derhos altfor betydelige Huller i vore trykte Documentsamlinger, og altfor mange Urigtigheder i vore trykte Annaler til at der af den evige Recapitulation af, hvad der alt eengang er sagt i trykte Bøger og derpaa atter og atter i andre gjentaget, kunde udkomme noget paalideligt Resultat, om det end underkastedes den meest kritiske Revision i en uoverseelig Række af lærde Afhandlinger, der tilsidst, — helst hvis de ikke i chronologisk Orden ere affattede eller med et aldeles fuldstændigt Register forsynede og derhos paa eet Sted samlede og ikke i allehaande Tidsskrifter adspredte, — gjøre disse nye Undersøgelser af det historiske Studiums gamle Materialier til et aldeles uoverskueligt Chaos og et uigjennemtrængeligt Bildnis, og desuagtet dog, som sagt, aldeles ikke føre til noget fast og stadigt Resultat, saalænge Udgivelsen af et eneste hidtil ubekjendt Document kan fuldkaste enhver saadan, selv den med Anvendelsen af den længste Tid, den utrætteligste Flid og det skarpsindigste Bid opførte, Bygning.

Elvedgaard, den 27de Mai 1845.

Bedel Simonfen.

E 10 (D 13) **S**ophie (Jørgensdatter), som først blev gift med Rigsraad og Rid. Tyge Arelsen Brahe til Loftrup (Mothé, 1, p. 701, 707; Hofm. 2, p. 149; 3, p. 1, T. Nr. 8 og p. 271, T. Nr. 5; N. D. Mag. 2, p. 343), der først havde været gift med Magdalene Krognos (hvis Bryllup stod i 1500 eller et Par Aar derefter¹), og hvad dertil fortæredes findes antegnet i D. Mag. 4, p. 315); men da denne hans første Frue døde 1510, giftede han sig anden Gang med Sophie Rud. Naar dette skeete, veed man vel ikke tilvisse; men det maa sikkert være skeet imellem 1511 og 1514; thi hun fødte ham i det Mindste 8 Børn, om ikke flere, og det uagtet han allerede døde 1523. 1514 blev han Ridder ved Chr. 2dens Kroning i Kjøb. (K. N.); jfr. 1523. 1515 kalder Knud Rud ham allerede (i et under Knud anført Doc.) Svoger, og da var han altsaa allerede gift med Knuds Søster Sophie. 1516 eller 18 stifter han en Sjælemesse i

¹) Thi af et Doc. af 14de Aug. 1501 (Klev. Saml. af Doc. til Familien Hase) og et andet af 29de Oct. s. A. (Dipl. Lang.) skjønnes, at han da endnu ikke var gift med Hr. Oluf Stigsens og Gjertrud Knudsdatters Datter Magdalene (K. N.).

Østved Kloster for sig, sine 2 Fruer, sin Datter og sine Forældres Sjæle; hvorpaa Klosteret har udstedt sit Beviis som følger: „Broder Troels Olsen, Guardian, og menige Conventsbrødre af Østvede Kloster kundgjøre, at „hedherligh Herræ och velbyrdigh Riddher, Hr. Tyghe Bræde aff Toftrup,“ har givet og fornsiet til Klosters Behov 50 Mark for en evig og almindelig daglig Ven, som skal stee for hans Aller, „som er vydh (∴ indviet til) Sancte Anne,“ for ham og hans Frue, Fru Sophie (Nud), og ligerviis for hans Frues, Fru Magdalenes (Krognes), hans Datters, Jomfr. Marines, og (hans Forældres) Hr. Axel Brædes og Fru Marines (Lunges), hans Huusfrues, Sjæle, hvilke Gud naade! „och schal bedis for thennom „i Predicestolen“ och Capittel yblanth vore besyndherlige Gloschers Weners Sjæle.“ Givet i Klosteret 1516 eller 18 ipso die **Clementis papæ & mart.** (vgl. Bibl. Saml. ved K. N., som tilføier, at der i Originalen synes at staae 1516, men i Registranten 1518; hvorimod Daugaard p. 151 har 1418 og Styge Bræde istedetfor Hr. Tyge Bræde). Med denne sin anden Frue fik Hr. Tyge Bræde en stor Deel Gods og blandt Andet ogsaa Elvedgaard i Fyen; thi i en Jordebog (som findes i vgl. Bibl. Saml.) hedder det paa den første Side: „Soffy Nudgdotter.“ „Thette er myn rette Jordebog po alt thet Godh, som ieg haffuer erffued effther myn salige Fader, Joren Nud († 1504), och myn salige Moder, Fru Kierstine Grycksdotter (Rosenkrantz, † 1509), och effter **III** aff myne Brægre (∴ Brødre), Otte († 1510) och Herijck (∴ Henrik, † c. 1513) och Nyckell Nud († 1520), huis Syelle Gud node! och lyger same Godh y Fyen, och udij Jullen och Siellen, som hereffter skreffviitt stor.“

Derpaa paa den anden Side: „Thette efterskreffne Godtz lyger ij Ffyen ij Skoby Heret: Glued Hoffuedgord, it. met Skoffue, Marck och Ffysflebandt met thuenne Vandmølle, som lyge ffor Gorden; som vor sett ij Syffensklyffte for **XX** Orter Korn (Orthugen beregnedes i haardt Korn til 10 à 12 Skpr.; det Hele var altsaa 30 Tdr. Hartkorn; og naar Gaarden 1555 beregnes til 10 B, da er det ligeledes mellem 30 og 40 Tdr. S. R.). It. i Byrrne Jenss Plessen (som skylder) **I** Pund Biig, **I** Ottung Smør och **XXVIII** ß. Nyels Sørensen ibid. giiffuer **I** Pundt Biig, **I** Ottung Smør, **XXVIII** ß, **II** Gees, **I** Lam, **III** Høns. Knudt Hanssen ibid. **I** Pund Biig, **I** Ottung Smør, **II** Gees, **III** Høns, **I** Lam och **XXVIII** ß.“ Det Dørige mangler; blot staaer der endnu paa et løst Blad med samme Haand: „Thusse Herytt. Hiembek.“ Denne Tordebog maa rimeligviis ifølge Titlen være affattet 1520 eller et af de nærmest følgende Aar; og omtrent fra samme Tid (i det Mindste før T. Brahes Død) har man ogsaa et Brev fra Sophie Mudsdatte til hendes Søster, Anne Mudsdatte (gift med Hr. Henrik Krumedige), dat. Tostrup Fredagen næstefter Paaske (men uden Aarstal) og saaledes lydende: „Søsterlig kerlig Helsen tilfforne sereved meth Ghudy! Kere Syfter! tager iægh Eder kerlige och gerne ffor allth Got, ssom I have mægh beviß, och serdelis for Eders kerlige Scrivelse, som I haue nu toser (3: to Gange) screvø mæg til, ssiden iægh kom hjem, huilket I skule altid fine mæg velvelig til ath forskyldø, thet yderste i min Mactt er. Kere Syster! som (I) screvø mæg til, thet iægh skulde kome til Eder och tage Byrrnen med mæg, huilket iægh tager Eder kerlig och gerne fore; da er, Gud have

Loff! Døden nu skeledy her, so her haver ingen dødh af Pestelense syden for Fastelaun; och er her ingen siigh, Gud des Lof have! uden Hellevig (formodentlig en af hendes Døttre, skjondt hun ikke findes paa Hofmans Stamtable); haver hun vered suarlig syggh ath (læs: alt) sin (o: siden) Medhfaste; vide vi ikke, huadt thet er; doch hobes vos, at hun beholder Lived. Kere Søster! som I sereve mæg til, thet iæg trode end Bonde beder til mine Børn ender (o: end Eder), daa skal Gud vide, thet iæg tror ingen paa Jorden beder til mine Børn, uden teres Fader, ender (o: end Eder). Kere Søster! kan Hr. Dyge (Brabe) och iæg ikke fultacke Eder for then Umage och thet Gode, the gøre Kerstine lille (o: en af hendes Døttre, der døde som Barn). Gud giv, thet enten Hr. Dyge eller iæg kunde nogen Tid forskyldet meth Eder! Kere Søster! kan iæg ikke ful scribe Eder til, saa gerne iæg ville tale meth Eder och saa mæg lenges efter Eder. Kere Søster! beder iæg Eder gerne, thet I vilde scribe mæg til, om I acte Eder brat til Ellinge; acte (I Eder) ikke nere (o: ned), da vel iæg kome til Eder tel Ballen. Kere Søster! mo I vide, thet iæg er syggh (o: frugtsommelig) igen, och skulde iæg ha været høf Eder i Faste, hade i (o: ikke) Hellevig vered saa syg, och vor iæg sel so skrøbelig. Her meth Eder Gud befalendes. Kere Søster! lader Hr. Dyge sie Hr. Henrik och Eder mange gode Neter. Kere Søster! lader Elsebe och Marine oc Ursel och Jøren (formodentlig alle hendes Børn, hvoraf de to første dog ikke findes paa Stamtablen, den tredie døde som Barn, men den fjerde blev fuldvooren og † først 1565) sie Eder mange gode Neter. Kere Søster! gor vel och sier min „Dole“ (o: Svoger,

formodentlig af det tydske Buble, altsaa kjæreste Ven) mange gode Neter. Kære Søster! roder och byder over mæg, som Eder bør at gøre. Screved ic. Soffie Nuds Doter" (Egl. Bibl. Saml.). 1521 tilskriver hun atter bemeldte sin Søster, dat. Tostrup Tirsdagen næst for vor Herres Himmelfartsdag, som følger: „Kiere Søsther! tacker iegh teck kl. (ic: tierligst) for alth Gotth, som I haffuer imodh megth bevisth, och særdelesß for then stoore Dyoth (ic: Dyd, altsaa Christen Kjærlighed), I bevisth imod lille Kirsthen (see forrige Brev, hvor der tales om hende **in præsent**i, men her **in præterito**) ic. Kære Søsther! som vor Atskelleß (ic: Afskedsaftale) var, at iegh skulle fölligh Hr. Dyghij til Kispinhaffn, tha maa I vidhe, ath iegh ijckij kan komme; thii Børn (ic: Børnene) er yckij fulleligh vel til Paaß, och er Per lulle (ic: en af hendes Søner, der døde som Barn) svarligh svagh ic. Kiere Søsther! vil iegh senne Etther mijne Dughe til Kispinhaffn, och veedh I anneth, thet ieg haffver ath Etther gøreß Behoff, saa fenner megth Budh ic.“ (Kleb. Saml. ved K. N. Man seer altsaa, at der den Tid forestod en stor Fæst i H. Krumediges Huus; og kan jeg ikke vide, om han ikke den Tid gjorde sin Datters Bryllup med Gste Bilde. Forresten synes det, der anføres om Børnens Sygdom, at hentyde paa, at det Brev, som i det Foregaaende er anført under 1520, snarere var yngre end ældre end det nærværende; men det er, som ovenanført, liden Kirsten, der har forført mig til at give det sin nærværende Plads). 1522 skriver Hr. Tyge Brabe til sin ovenomtalte Svoger, Hr. Henrik Krumedige, dat. Tostrup hellig tre Kongers Aften, som følger: „— — Som Eder vel fortenker, ad I

bade mig i Hielsforsrig, ad iel skule lade mit Bud come til Eder til Moenstorp om di C Mark, som I ere mig skildit; da fik mit Bud inted. Kiere Hr. Hierik (☉: Henrik)! bode iel Eder ennu gierne, det I vile antuore dene min Svien (☉: Svend) Povel dom pa mine Begne, fordi iel skal give noget Peninge ud nu kortt 2c. Tige Brade, Midder" (vgl. Bibl. Saml. ved K. N.). 1523 i Marts holdt Fru Sophie Hud sin Kirkegang paa Tostrup (Ekdahl Chr. 2dens Arch. 2, p. 368 ved K. N.). S. N. i Juli blev Hr. Tyge Brahe Midder (Gen. biogr. Arch. 1, p. 183—84); jfr. 1514. S. N. og f. M. fik han og hans Frue, Sophie Hudsatter, Pante-forlehning paa Isolte Lehn i Halland paa Begges Livstid (Canc. Reg. ved K. N.). S. N. i September døde Hr. Tyge Brahe i Krigen (Hofm. 3, p. 1, T. 1 Nr. 8) eller, rettere sagt, i et Oprør i Malmø (Hvitf. p. 1255). 1524 fer. 6ta ante fest. Laur. fik Fru Sophie, Hr. Tyge Brades, Brev paa at nyde, bruge og beholde Is-holste Lehn for et frit, brugeligt Pant efter det Brevs Lydelse, Hr. Tyge Brahe, hendes Husbonde, derpaa havde, uaflost i hendes Livstid (Canc. Reg. ved K. N.). Uden Tvivl f. N., eller i det Mindste et af de første Aar efter Hr. Tyge Brades Død, og medens hun endnu sad Enke, skriver Fru Sophie Hudsatter et Brev til Hr. Henrik Krumedige, „sin kere Bolle" (☉: Svoger, af det tydske Buhle, ☉: kjæreste Ven, altsaa Mand eller, som her, Søsters Mand eller Svoger; jfr. 1520), dat. Tostrup S. Vellatis Daghe (☉: 8de Nov., men uden Aarstal), saaledes lydende: „Kere Bolle! maa I vidhe, adh mijn Brodher skreff meg nu tyl, adh hand ville komme hiidh tiil Gardhen tiil megth then Søndagh effther S. Karine Daghe; thij thet kandh icke komme tiil

Endhe (med Skiftet efter Hr. Tyge Brahe?), føren vij komme hiidh; och har Hr. Arsfel (Brahe) och streffuit minne Børn vmer (∴ formodentlig Børns Benner eller Frænder) tiil, adh thy skolle och komme hydh samme Dag; thij bedher iegh Edher gerne om, adh J ville och komme hydh samme Dag; thij vij komme icke tiil Malms om thet Skijffte" (Klev. Saml.). 1526 var hun Fadder til Mikkel Rud (see F 9!). Nogen Tid efter (dog i det Mindste før 1528) giftede Fru Sophie Rud sig derpaa atter med Erik Madsen (Bolle) til Durebygaard (Mtl. 6, p. 277; Hofm. 1, p. 149, T. Nr. 9). 1528 skriver han sig, som en Følge af dette sit Giftermaal, til Elved (Hvitf. p. 1311; Aug. 1, 2, 68), som han med bemeldte sin Frue havde faaet. S. N. forpligter Erik Madsen tiill Elvidt sig, paa sin kjære Høstnes, Soffii Rudzdatters Begne, til at møde paa Skifte med hendes Sødsfænde efter deres Forældre og Brødre (see Knud eller E 5, 1528!). S. N. den 15de Juli giver Fred. 1ste Erik Bolle og hans Hustru, Sophie Rudsdatte, Confirmation paa deres Panteret i Isbolte (nu Hishult) Lehn i Halland (Canc. Reg. ved K. N.). Da nu dette Pantebrev, som hidvorte fra Fru Sophies første Mand, Hr. Tyge Brahe (see 1523!), først er fornyet 1528 og derhos tillige til hendes anden Mand, Erik Bolle, uddidet; saa tør man maaffee deraf tillige slutte, at de først i samme eller allensfals i foregaaende Aar ere blevne gifte, da de ellers formodentlig alt tidligere havde ansøgt om sammes Confirmation. I Januar eller Juni Maaned 1529 (saavidt skjønnes kan; thi Aarstallet mangler) tilskrev Fru Sophie sin Søster Anne som følger: „Søsterlig kurlige Høllsen altid tilførne sentt met vor Herre! Kere Søsther! tacker ieg

Edher kerlige och gerne fore alt gott, som **J** haffue meg beuist, huilcked **J** skulle altiid finde meg veluellig ad forskalle, om thet vor y myn Maectt. Kere Søsther! moy vyde, ad ieg seck Edhers Skriffuelse y jafftes, ad ieg skulle nu vere till Skefftte y Kyoffnehaffn (jfr. **E** 5, 1528); taa maay vyde, ad thet er **III** Uger syen Gryck (o: hendes Mand) for her aff och tiill Syellindt, och paa then Tydt vor bode Anne och Madeillene saa syge aff then Kollesyughe, ad ieg ycke kunde solle hannum; och haffuer Ane hafftt ten Kollesyuge syn then Torstdag for Medfaste; och ynttet veste ieg aff entten aff Skeffttet eller aff Heredagen ten Tiidh Gryck for her aff, for nu **J** skriffue meg tiill, fortty ad min Her (o: min Husbonde) loo syog paa Noybore (o: Nyborg) paa then Tydt, och alle Mandt sade, adt handt icke skulle komme tiill Syelindt. Kere Søster! er ingen tiill, thet sooe heller, (at) thet komme tiill en gottd Ende, endt iegh. Kiere Søsther! landt iegh aldre fuldt skriffue Edher tiill, saa fore meg lenges effther Edher, och saa gerne iegh ville talle med Edher; och haffuer ieg icke seijt (o: faaet) Edher Skriffuelge, syden ieg kom tiill tette Landt (nemlig Fyen), for nu. Kere Søsther! som **J** skriffue meg tiill, ad Edher Datther (Sophie Krumedige, Efte Bilde's Frue) er megett skrøbelligh (o: hoifrugtsommelig); Here Gud vere hendes Hielp! beder ieg Edher gerne om och (o: at) skriffue meg tiill, nar thet er offuerstoytt med hende, om **J** kunde foo nogett Bodd hytt tiill Landz eller och tiill Tureby; skall Gudh vyde myn Gledede bliffuer icke megell (det gamle **mikil** o: stor), for ieg for Bodd fraa hende. Kere Søsther! moo **J** vyde, ad myn Søsther (Elsebe i Mariager Kloster) sende hydh (o: hid) en Pyge y jafftes, (som) er Jnger

Masfdatthers Søsther, som J skulle haffue (see derom D. Mag. 6, p. 271—72); och haffuer hun tallett mett en Dannequinne, (som) er hyemme y Kiøffnehaffn, som hedder Ane, Bertell Meusfis, och tyentte Fru Mette, Hr. Mons Givys, ad hun skall for en (o: føre hende) tiill Kyøffnehaffn mett seg; och vell ieg fly thennum Bognen her y Landet. Kjere Søsther! som J skriffue meg tiill, ad Eske Belle kom vell frem (maaskee paa sin Reise fra Hagenskov til Bergen), huilckett meg troffes ganske vell vere, Gudh vere loffuit och erytt! Gudh unde of alle ad spøre gode Tyender tiill hannum! Kjere Søsther! bedher ieg Edher gerne och ad J velle vell giøre och sye Edher Datter och alle mynne Venner y then Engn (o: Egn) mange gode Nætter paa mynne Begne; och roddher och biuder altidt offuer meg, som Edher bør at giøre. Her med Edher Gudh beffalendes. Skreffuit po Oluedh (o: Elved) Søndagen for Sancte Pouells Dag¹). Søffye Nudsdatther.“ Udskrift: „Erlig velbordig Duttne, Fru Ane Nudsdatther, syn kjere Søsther, kerlige tiillskreffuit“ (Egl. Bibl. Saml.). S. N. (1529) skriver Fru Ane Nud til sin Datter, Sophie Krumedige, et Brev, dat. Malmø S. Andree Dag, og yttreer sig deri om sin Søster, Fru Sophie, som følger: „Ma tu vüide, att mijn Sijster (Sophie Nud) var paa Skiftett (altsaa til et sildigere Møde og derhos i Randers; jfr. E 9, 1529 Novemb.) med thennum oc icj Erick (Bolle, hendes Mand); och

¹) Skulde min ovenanførte Gising om Eske Billes Reise være rigtig, da kan S. Povelssdag her ikke være den i Januari, men maa nødvendig være den i Juni Maaned; thi han reiste først i Paaske Helligdage.

reder hund frammelig tiill Barsell. Kiere Dattber! ma tu viide, att ieg finge nu Skriffuels fraa mijn Søster, och siiger hun, att nu att (o: henad) Køndermeße (altsaa næste Aar) med Guds Hielp actber hun at giøre Barsell. Och haffuer mijn Søster satte Otte (o: sin Egn, Otte Brabe) tiill Ericc Ericcksens (Banners, som var gift med Anne og Sophie Nuds Moders Broderdatter); och skriffuer hun mig tiill, att hun gremmer siig saare for thiig, thij tu est utaff Landett, och (hun) saffner tiig daffliigenn utaff Fyen" (Klev. Saml. ved K. N.). 1530 fik hun sig en Datter (see Anna!). 1532 tilskrev Fru Sophie sin Søster Ane som følger: "Søstherlygh kyerlygh Hylissen altid thylforne schryffvutt meth Gud! Kyere Søsther! tacker ieg Eder kyerlygh och gyerne for alth Gotth, sum I haffuer meg giortth och beuyth, (hvis jeg er villig) thyl ath forskylle, om thet var i myn Mack(t). Kyere Søsther! moy vydde, ath ieg er karst och helbreth; then Almegttyste Gud unne meg altydh godhe Thydhynne fraa Edher! Kyere Søsther! bedher ieg Edher gyerne, ath I vyl vel gyøre och schryffue meg thyl, hor (o: hvorledes) Edher lydher, och om I er helbredh, och om I vydde noghen Thydhynn om Eske och Soffve; och kunne ieg icke komme offuer tul Evelynd, for vy haffuer "Bognyng" paa vortth Hus (altsaa paa Elved); och bedher ieg Edher gyerne, ath I vyl skryffue meg thyl, huad nye Thydhyn, sum thet er thyl Herdaffue (o: Herredagene). Och moy vydde, ath ieg fik Dreff fraa myn Søsther Elsoke (o: Nonnen i Mariager) vell VIII Daghe sydhen; och er hunn karst och helbre, Guds tyß Doff haffue thetfor! Kyere Søsther! bædher ieg Eder gyerne om, ath I vyl blyffue i Evelynd i Wyntber, som I loffuetth meg; thy meg

lemges saa meget aty talle meth Edher; och raadher oc bydher althydh offuer megh, som Edher byr aty gjøre, och gysr vel och syer Eder Børn magne godhe Natther paa myne Beghne; och ladher Madholenne och Anne Edher och Edher Børn sye manghe gode Netther. Her meth Edher Gudh befalyndes. Scryffuit i Cluid E. Ollauij Aftthen **An. M.D.XXXII.** Soffye Hudz Dattther." Her under har hendes Mand, Erik Belle, tilsoiet: "Myn kl. Hellgen tilforn skreffett meth vor Herre! Kære Fru Anne och kære Moder (=: Evigerinde)! som Eder vell fortender, aty I talde megh tyl i Gorden (=: paa Slottet?), atth ieg skulle være Eder behelpelig och sliq Eder **Iet** Mark danske Hvide for Søshlyger (=: Syslinger?), saa haffuer ieg saffmeth (=: samlet) nu **Iet** Mark tyl Eder, om I velle haffue tom, tha skulle I saa tom strax ieg komet tyl Koffnhaffn. Leger Græ (=: Ederes) Penge (som I vil have verlet) ind i Koffnhaffn och skryffer meg tyl, huem I velle faa (=: flye eller levere) thom, tyl ieg komet; her vide I atth rette Eder effter. Her meth Eder Gudh allmettyste befallendes! Och maa I vide, atth Ederes Syster och Børnene eræ karstæ, Gudh tesz Voff haffe! Skreffet meth Hast; gør vell och skryffer meg **II** Ord tyl, om I haffe fottth nogræ Tynder fran Estæ och fran Soffye, bore thet gør them; Gudh gysse thet gør thom vel! Erick Byller." Udskrift: "Erligh velbordyggh Quinne, Fruffue Anne Hudzdotther, myn Sæsther, kærlygh thylschryffvyth" (kgl. Bibl. Saml.). 1534 den 1ste Nov. (nemlig dat. ij Tersløse Allehelgensdag) tilskriver Fru Sophie sin Søsterdatter, Sophie Krumedige, Estæ Billedes Frue, som følger: "Kære Søster(datter)! som du scriffuer meg til, aty du ville gernæ talle med meg, da

skal Gud videth (o: vide det), ath ieg vilte heller talle med diig en med nogen Kvinne, nu leffver; men ieg er ijcke saa til Pas, ded ieg kan nu møde dyg; dii ieg har lijed paa mijn Sceng po Ottenne Uge och lyger en nu; och ved ieg ijcke anned, en ded er sliig svor Hoogedh-syge, som mijn Modher hade, Gud henne Sijæl node! Och har ieg foeth mijne Sackermennthe lenge sydden och befalled dygh mijne Børn. Bedher ieg dyg gernæ for Guds Skjld, at du vilte tage Anne (o: hendes Datter, Anne Brabe, som siden blev gift med Herluf Schaffve til Eskildstrup) til dig, om vor Herre vil kalle meg, och sye henne sijth Beste (o: raade hende paa hendes Bedste), som ieg har ingen Tvivl paa; oc du vilth see de anne (o: andre) til ded beste, som ieg troer dyg til. Kiære Søffy!! scriff meg til, om Wste (o: hendes Mand, Este Wilde) er a sted til Loppke (o: Lybek, hvor han den Tid sad fangen), eller hore deth er fatt med hans Sag, och gør vel och sy hannum gode Nath po mijne Begne, nar du finner ham. Och mott du vijde, at Erick (Bolle) for (o: drog) til synd Fadher ij Gor; ieg venther hannum igjen ij Morgen; och har handh och væredh syg syn (o: siden) sancte Hans Dag. Mijn kiære Søsterdatter! ieg befaller Dig Gud ij Hemerijge, fjinnis̃ vij icke for en Gud ladher of̃ fjinnis̃ ij Hemmeriige“ (af Klev. Saml. ved R. N.). S. N., men i Decemb., tilskriver hun atter bemeldte sin Søsterdatter som følger: „Søsterligh kerlig Helßen altid (til)for̃ sentt mett Gud! Kiære Søsterdattther! tacker ieg teg kerligen och gerne for mogett Gott, som thu meg altid gyvortt och bevijst haffuer, och serdeleß for then Dytt, som tu nu bevysfede meg, att tu for (o: foer eller reiste) tiil meg och var hos̃ meg i myn Sygghdom, hvylkedtt som tu skaltt altid

fyne meg velvelleg tiill att forskylle medh teg i alle te Mode, ieg land, som ieg vedtt teg tiil Welle er, och som ieg teg vel plecteg er. Kiere Søsterdatter! som tu skryffver om Estte, att hand skreff teg tiil, att hand kom tiil Nostock; Herre Gud unne hannum vel att enne syn Neße, och hand sende teg ham gladtt och helbrede igen! thet vedtt Gud, att ieg hørde gerne. Kiere Søsterdatter! mott tu vide, att thett berræß (o: bedres) nu nogett med meg, saa att ieg er nu nogett ope, men Krampen hand vel icke forlade meg; mend hobeg meg, att thet blyffver gott, nor Gud vel. Kiere Søsterdatter! bedher ieg teg gerne, att tu veltt vell gøre och skryffe meg tiil, nor Gud vel, att Estte kommer hym (o: hjem), och hvor hanß Neße gor hannum; och lader Gryck sye bode hannum och teg mange gode Metther; och bedher ieg teg gerne, att tu veltt vel gøre och sijde bode Estte och tynne Jomffruer och tynne Børn mange gode Metther paa mynne (Regne). Och rodtt och byd altiid offver meg som offver tyn egen Søster. Her mett teg Gud beffalendes. Screffuedtt tiil Teræsløsse S. Neglawess Dag **An. Dn. M. D. XXXIII.** Soffy Musß Datter.“ Udskrift: „Erlig velbyrdig Dvijnde, Fro Soffy Kromedygessdatter, myn kere Søsterdatter, kerligen tiilskreffvedtt“ (Egl. Bibl. Saml.). 1536 tilskriver hun atter bemeldte sin Søsterdatter som følger: „Søsterlig kerlig Høllsen altiid forfentt mett Gud! Kere Sopijs! tacker ieg teg kerlige och gerne for megett Gott, som tu haffuer meg altiid gyortt och beviist, besynderlige forthy syist tu for (o: reiste) tiil meg, thet ieg laa saa syg, huylekiddt tu skaltt altiid fyne meg velvellig tiill att forskylle mett tig mett hueß i myn Mactt er, som meg ber att gyore imodtt mig (dig). Kiere Søsterdatter!

fiære Søffye!! haffuer ieg nu sportt, att tyn kere Høf-
 bonde och thu ere nu komed aff Ederß Fensfel ¹⁾ och
 ere løse, huilckedtt Gud alsommyttigeste vere loffuidtt
 och erett! Kiære Søphye! saa mott thu vyde, att ieg
 er nu komen ud aff Koffvendhaffn (som da var beleiret),
 och haffuer ieg vel forvondett then Syge, som ieg hade,
 thet tu var høf meg, tefß hør Gud vere loffuid och
 erett! Kiære Søphye! saa mott tu vyde, att myn fiære
 Høfbone och hans Fadher de bleffue fangen **III** Uger
 for Jul; och haffuer ieg icke sett tennem syen, och er
 de to nu forsentt tiil Tyßland mett the andhen gode
 Mend; then Almegttigeste God hand sende øß tenym vel
 igen glad och helbrede! Myn fiære Søfterdatther! saa
 kantt tu vel tencke, hvad Gledede ieg haffuer hatt i teße
II Or; myn gode Gud vel ieg beffalle hende alsam-
 mend. Myn fiære Søfterdatther! kand ieg icke ful
 skryffue tig tiil, saa fore gerne ieg soedtt (s: saae det),
 att tyn fiære Høfbonde och tu kunde kome hyd neth i
 Vandett, och huor gerne ieg vylle talle mett tig; bedher
 ieg tig gerne, att tu ville vel gøre och skryffue meg tiil,
 nor tu komet her nedt, ta vel ieg møde teg en Sted,

¹⁾ Dette gjendrøver altsaa min forhen yttrede Tvivl, om Sø-
 phie Krumedige virkelig tilligemed Manden eller Hffe
 Bilde blev fangen; men det vækker desuagtet Forundring,
 at Fru Sophie Hud først 1536 erfarede, hvad der allerede
 1534 skulde være skeet, helst da Sophie Krumedige efter 1ste
 Nov. 1534, og altsaa efter sin Frigivelse af Fængselskabet,
 skulde have pleiet Møsteren i hendes Sygdem. Dog op-
 klares disse Dunkelheder tildeels derved, at hun, som det
 synes, ifølge Biskop Dve Bildes Brev i D. Mag. 1, p. 189
 allerede i Nov. 1534 blev frigivet, men han derimod endnu
 i Sept. 1535 var i Fængsel.

hvore som tu vilst, at ieg skal møde teg; och vel iegh altid gerne gøre bode hvesz tyn kiære Højsbunde och teg till Velle och lefft (∴ hjært) er. Her mett teg Gud allsommytgeste befaendes. Screeffuidtt i Nosthulle Gudz Legomß Dag **An. Dn. M.D.XXXVI.** Sophye Musdatther.“ „Kiære Soffye! gjør vel och sye Eske och Tomffruue Karend mange gode Nettber paa myne Begne; och ladher myne Børn sye bode Eske oc teg mange gode Nettber.“ Udskrift: „Erlig velbyrdig Doynde, Ffrou Sophye, Eske Bylles, myn kiære Søsterdatther, venligen tilscreeffvedtt“ (l. c.). 1538 i Novemb. skriver hendes Mand, Erik Bolle, Hr. Eske Bilde til (dat. Tersløse den 27de Nov.) og yttret deri blandt Andet: „Kære Hr. Eske! gruer meggh fore, ath mijn Soffie (∴ hans Kone, som den Tid var i Besøg hos Hr. Eskes) er sa lenge (borte); om hende skaer (∴ skader) nogeth, da er min krl. (∴ kjærlige) Bon till Eter och gode Troo, ath ieg daa maa faa Eters Budh snarligen ter om, och huor tedt gor meth Eterß kere Højsfrue ogsa; vor Herre beskereme dem bode vell!“ (af Klev. Saml. ved K. N.). Men kort efter maa hun være kommen hjem; thi man har i Decemb. et Brev fra hende til Hr. Eske Bilde saaledes lydende: „Venlig oc krlig Hilsen tilforen skreifuit meth vor Herre! Kære Hr. Eske oc kere Broder (∴ Svoger)! betacter ieg teg krlig oc gerne for meget Ere oc Got, som bode du oc din kere Høstreu hafver mig altid gjort oc bevist, oc besynderlig for J for (∴ farede) saa vel meth mig, nu ieg var hos din kere Høstro, hvilket J skule bode fine mig ganske velvilig at fortienet oc forskylet i alle de Maade, ieg kan, som ieg Eder baade vel plictig er. Kære Hr. Eske! kere Broder! beder ieg tig gerne, at tu icke vile

tove for lunge, føren du gifver dig hiem til Sofie; di hun er noget skrovelig oc tager sig stor Gremelse til oc frøcter saare for hiniis Lif; men Gud almectigste kan vel hielpe hine oc sende hende gode Nod; oc beder ieg dig gerne, at du vilst altid trøste hende meth tet beste oc skrifve meg til, hvor det gor hinne; di Gud skal vide, ieg blifver icke glad, føren ieg spør nogen gode Tinder til hinde. Kere Broder! ieg vil altid gerne gøre hues Dig til Vili oc Liff er. Her meth tig Gud befaledes. Nostilde Lofverdag næst efter Sante Lufie Dag

M. D. XXXVIII. Sofie Nudts Datic.“ Udskrift: „Erlig velbyrdig Mand oc strenge Ridere, Hr. Eske Bile til Balen, min kere Broder, ganske velvilligen tilskrevet“ (Igl. Bibl. Saml.). 1539 blev hendes Mand, Erik Belle, forlehnet med Sureby, og 1541 var han Nigsraad. 1540 aflægger hun (Fru Sophie, Erick Matthens) Bidnesbyrd i Skilsmisfesagen mellem Birgitte Gise og Jesper Daa (D. Mag. 3 N. 1, p. 176). 1543 tilskrev hun sin Broder, Hr. Knud Nud, som følger: „Søsterligen Hellsen kerlig tiillschreffuitt medt vor Herre! Jeg betacker teg gerne for allt Gott, tu meg beuist haffuer; ieg vill thet gierne forskolle med theg i huat Made, ieg kand och ved theg tiill Billig er. Kere Broder! kam meg i Dag thüitt Bress tiill Hande; som tu est begerindes uti same Schriffuelße, att ieg skall schriffue thig en enckit Dag tiill, nar ieg vylle møde ett venliett Mode med theg och Hr. Esly Bilde; kere Broder! tha forstaar ieg paa thin Schriffuelße, att Igl. Maj. er straxt ventindes her offuer; och giffuer tu och tiillkende, att myne Sønner come och strax offuer medt; saa vill ieg raadslaa medt them, nor ieg kand komme them tiill Ordz, och siden schriffue theg tiill hues meg staar tiill

Gørrindes ther uti, och att ieg och myne Børn motte
 verre ufforffaaadt ther uti. Kere Broder! som tu och
 giffuer tiillkende i thyn Schriffuelße, att Hr. Esly Bil-
 des Fogit och Erics (Bolles) Fogit thage Halffparten
 aff the Skoffue uti Judlandt, huadt the rentte, tha vare
 thet best for os alle och rettferdigst, att huer motte
 vide syn Partt paa hvaadt Skoffue hanum burde att
 haffue, och best uten Trette. Kere Broder! som tu och
 giffuer tiillkende, attu velt sende meg en Skrofft paa
 alt thet Gog, tu haffuer faadt, tha begerer ieg thet
 gerne aff theg; och vill ieg gerne strax medt samme
 Budt sende theg en Skrofft igen paa hueß ieg har faadt;
 tij att ieg har intidt Register paa hueß tu har faadt, och
 ey heller hueß Hr. Esly (Bilde) har faadt; kand thet
 findes, att ieg har mere en meg bør att haffue, tha
 vill ieg gerne leggit fran meg igen. Item som tu eft
 begerindes och (o: ogsaa) en Skrofft paa hueß Gog,
 Hr. Tøge (o: hendes første Mand, Hr. Tyge Brade)
 haffuer indløst, salig medt Gudt, och hueß ieg har ind-
 løst; ta ved ieg intidt, Hr. Tøge løste, uten thet Gog
 i Wendsofjell, som tu nu selff haffuer, som Erid Eric-
 sen (Banner) løste fraa Hr. Axel Brade paa myne
 Børns Vegne, och then Gordt i Lembeck (?) och then
 Gordt i Søllindropp, Erid (formodentlig Bolle) løste,
 thett vistu vell selff; vestu nogit yttermere, meg bør att
 suore tiill, tha vill ieg thett gerne gorre, och gerne gorre
 theg thett Skiell, meg bør att gorre myn kere Broder;
 och forseer ieg meg tiilligeste aff theg igen. Her medt
 theg Gudt Almectigeste befallindes med thyn kere Høf-
 frue och Børn; oc gor vell och sie them alle mange
 gode Nætther. Naadt och biud offuer meg, som theg
 bør att giøre. Skreuit paa Turrebys Fredag for

Midfaste Søndag **An. Dn. MDXLIII.** Sophie Hudg Datter." Udskrift: "Erlige velbürdige Mandh och strenge Nidder, Hr. Knud Hudth till Bedbys, myn fiere Broder, venligen tillschreffuitt" (Egl. Bibl. Saml.). Endelig døde hun 1555 paa Thureby og blev i Tersløse Kirke begravet (F. 8, p. 285; Atl. 6, p. 175), hvor der paa hendes og hendes efterlevende Mand's Liigsteen læses, "at Eric Bollers kere Husfru, erlig velbyrdig Quinde, Fru Soffie Hudsdatter, døde paa Thureby første Ffredag ad Nath y Faste **An. Dn. M. D. L. V**" (af Albildgaards Teg. ved K. N.). Som Noget, der den Tid ikke var ualmindeligt især blandt de ældre Damer af Adelsstand her i Danmark, lagde ogsaa Fru Sophie Hud sig efter Genealogien eller Slægtshistorien og indrettede sig til den Ende en egen Slægtbog, som endnu paa det kongl. Bibl. opbevares (Thottske Saml. Nr. 1871. 4to), og foran i hvilken hendes sidste Mand, Eric Bølle, paa første Blad har skrevet: "Thenne efterskreffne Slegtebog lod mind Salige Høstrue, Soffia Hudgdaather thill Giffvid y Fyen, giørre all hindis Slegth och Benner och Eptherkomerre thill enn Hukomilke och Erre epther hindis Død; saa verre hinde Gud naadig och barmhiertthig. Amenn! och døde hun paa Thureby første Fredags Nadt y Faste, der mand skreff **M. D. L. V.**" (Dette Sidste har han ogsaa tilføiet i Fru Wibeke Pødebuskes Antegnelse; see Gl. Saml. 2, 3, 30). Endelig har han paa næste Blad tilføiet: "och liger hindes Lig begraffven y Thureby Kiercke hoes min Sallig Fader, Hr. Naadg Boller ic., och sender ieg (denne Bog) mind sallig Høstruis Daather (ved Tyge Bræbe), Fru Madalene (Bræbe), Jørgen

Urnis (til Vosserup)¹⁾, thill enn Sukommelse 2c.“ (K. N.). Skjøndt det nu ikke andet kan end interessere mig, at det historiske Studium saaledes allerede for 300 Aar siden har havt hjemme paa min Fædrenegaard Elved, saa maa jeg dog Sandheden til Ære tilstaae, at min troe Hjelper og Consulent, **Cand. Kall Nassmusen**, især paa Grund af, at det p. 55 i Slægtebogen hedder: **finis in libro dominæ Anne Rosenkrantz in Torbenfeld**, er af den Formening, at Fru Sophie Rud egentlig ikke selv havde samlet denne Slægtebog²⁾, men blot ladet sin Niorbroderson, Dtte Holgersens, Datter, Fru Anne Rosenkrantz (gift med Albret Gise og † 1589), udskrive; men endskjøndt nu ogsaa dette vilde vise Interesse for Sagen, vil jeg dog indtil videre stole paa hendes Mand's udtrykkelige Ord, at hun selv lod Bogen „gjøre,“ ligesom jeg heller ikke finder det rimeligt, at en Frue, der døde 1555, skulde lade en Bog af en yngre Frue, der først døde 1589, udskrive, da det i Almindelighed først var i de ældre Dage, at vore Adelsdamer hengave sig til dette Fag. Imidlertid vil det stedse være vanskeligt at bortraisonere de anførte Ord i Bogen, med mindre man turde antage, at de bagefter af en Nuden, der havde fundet begge Slægtebøger overeensstemmende, vare tilføiede i den Hensigt at vise, at længere end hertil strakte den Rosenkrantske Slægtebog sig ikke; dog derom maa **Cand. K. N.** bedre kunne domme end jeg, hvem Bogen aldrig kom for Die.

¹⁾ Altsaa den Magdalene Brahe, der siden blev fanget ihjel af en Tyr; Hofm. 3, p. 1 T. 1.

²⁾ Der synes at være en af de ældste, vi endnu ere i Besiddelse af.

E 11 (—) Else be (Tjorgensdatter) var Nonne eller som det den Tid kaldtes Convent-søster i Mariager Kloster, hvor hendes Møster (altsaa Karen Eriksdatter Rosenkrantz) var „Moder Abbedisse;“ hun har efterladt sig adskillige Breve, saavel til sin Søster, Fru Anne, som til dennes Datter, Fru Sophie, som angaae Perioden fra 1527 til 1536 og ere indrykkede i D. Mag. 6, p. 270 sq. Alt hun nu begynder disse sine Breve med: **Ave Maria, gratia plena!** er ganske i sin Orden; ligeledes at hun længes, kjæder sig og ønsker at høre Nyt fra Verden; ikke mindre at hendes Søster i Anledning af sin Mands, Henrik Krumediges, Død sender **X** Mark, hvorfor hun kjøber tydsk Öl og Hvedebrød til at uddele imellem Convent-søstrene; ligeledes at hendes Søsterdatter sender hende **XXX** M \mathcal{L} i Anledning af sin Moders Død som Sjellegave, og at hun selv beder sin Søster om, at hvis hun skulde døe i denne almindelige „Skrobelighed,“ hun da vilde „gjøre imod hendes Sjæl,“ som søsterlig Kjærlighed tilliger; alt Dette er ganske i sin Orden. Men hvad jeg derimod mindre kan finde mig i er, at hun p. 271 kalder Nonnen Dorete Annersdatter, som † 1536, sin Søster, Fru Anne Nudsdatter, og p. 275 sin Søsterdatter, Fru Sophie Krumedigs, Søster; thi det er vistnok en af disse uegentlige Talemaader, der have bragt saamange Bildfarelser ind i vore genealogiske Tabeller, da hun formodentlig derved mener en eller anden fjernt ude Beslægtet, f. Ex. en Datter af Dorthe Ottesdatter Nud (**G** 21), der var gift med Anders Banner, eller Andet deslige. Forresten blev den gode Søster Elsebe omsider selv, formodentlig ved sin Møsters Død, Abbedisse i Mariager

Kloster og nævnes allerede som saadan 1542 (D. Mag. 6, p. 139, 264).

Littr. F

o: sjette Generation eller Slægtled.

F 1 (Søn af **E 4**) Wilhelm (Pedersen), om hvem hverken den Eine eller den Anden veed Noget at sige; men som formodentlig er den Wilhelm Rud, der 1480 blev Student; jfr. **D 8**.

F 2 (—) Dve (Pedersen), gift med Lisbet Blaa, Erik Oluffens til Drebygaard og Jnger Pioskes Datter (som dog ikke findes paa Pioskernes Tabel i Historisk Tidsskr. 2, p. 174). De havde en Søn (der uden Tvivl var født efter Faderens Død), som hed Dve og døde 6 Uger gammel, saa at Moderen arvede ham. Formodentlig er det Faderen (**F 2**), der menes, naar det hedder, at Dffe Rud med 2 Daar 2c. bleve nævnte fredløse paa Thinget, efter at Klostret i Sorres Foged havde mølet dem deres Fred fra, fordi de uden Skuld bastede og bandt Klostrets Tjenere i Klostrets Virk (**Ex Orig. A. Magn.** ved Kl.; dog uden Aar), hvilket formodentlig skete i Begyndelsen af det 16de Aarh.; thi 1509 havde Daaerne en lignende Sag med Næstved Kloster (**S. R. D. 4, p. 347**).

F 3 (—) Hans (Pedersen) til Vognserup (det er denne Hans, der i Elis. Brylle p. 425 gjøres til Mikfels Søn eller **D 7**). 1504 udsteder Niels Haack og Hans Rud en Vidisse (D. Mag. 3 N. 2, p. 8). S. N. (eller mellem 1504 og 13) nævner Aftl. 6, p. 433 en Johan Rud som Lehnsmænd paa Trygevælde. 1507 underskriver og forsegler Hans Rud af Vognserup til Bitterlighed (**Ex Orig.** ved Klev.). 1526 er Hans

Mud Fadder til Mikkel Mud (see F 9!). 1532 udfstedtes Kong Fred. 1stes fem Ugers Dags Brev, femten Dages Brev, ti Dages Brev og „Strax-Brev,“ at Hans Mud til Boguserup skulde udlægge til Hr. Otte Skrifer, Kannik i Roskilde, al hans Lod og Kettighed i Tryninge Skov og Fang (D. S. T. p. 257); jfr. E 4, 1502. 1535 et kongl. Protectorium for Hans Mudt *nobilis cum uxore & liberis* (Seg. f. al. 2. ved K. N.). S. N. Kongebrev til Emick Otgen paa Siollerup, at Hans Mud til Wonserup haver berettet, at han „seider hans Tiener,“ hvorfor Kongen beder ham, at han haver det (i) Fordrag, saafremt at han ikke vil lide Straf derfor, som ved bør (l. c.). 1544 var han gift med Anne Knob (K. Hof. D. 1, p. 228) og hun indviklet i en Trolddomsag eller Hereproces (D. Mag. 3 N. 1, p. 59, 60, 66) i Anledning af, at nogle formeentlige Here ved deres Trolddom skulde have bevirket, at Kongens Flaade, da den S. Laurentii Dag 1543 løb ud fra Helsingør, ingen Vind kunde faae. Men Fru Anne Knobs hele Brode befandt sig ved denne Leilighed deri at have bestaaet, „at hun samme Dag tilligemed sin Datter havde siddet nede ved Stranden hos Sander Leygels Husfrue i Helsingør,“ og at hun da græd bitterligt for sin Søn og bad Gud om, at denne hans Reise med kongl. Maj.s Skib maatte faae en god Ende, og at dersom Gud det saa frøe vilde, at hendes Søn maatte igjen komme hjem, da vilde hun tilraade ham, at han skulde gifte sig og tage sig en god ærlig Frue eller Jomfru, paa det at han kunde være slige Reiser i Fremtiden quit (l. c.). 1547 havde han en Sviger søn, Niels Underen (Dresfelberg) til Lyngby (K. Hof. D. 1, p. 105—6); men han var død før

bortførte Brud Anna, og El. Bryffe, som kalder hende Anne Jønsdatter, siger os tillige, at den Morten, der var indviklet i denne Affaire, var en Broder til den Henning Vensterman, der var gift med Jens Nuds Enke, Sidsel Lavisdatter (see C 2 og D 2!), og altsaa i det Mindste 1, om ikke 2 Generationer ældre; thi disse 2 sidstnævnte Venstermænd, nemlig Morten og Henning, vare Søner af Mone Tøstensen Vensterman og Sophie Neber.

F 5 (E 5) Jørgen (Knudsen) til Bedby, født 1517 og død 1571. Med ham begynde hans Datters, Karen Nuds, Familieantegnelser (i hendes haandskrevne Bønnebog i Karen Brahes Bibliothek), som dog for det Meste ikkun angaae hendes nærmeste Forfædres Fødsel og Daab, men som med Hensyn dertil ogsaa ere desto fuldstændigere; saaledes siger hun f. Ex. om Jørgens Fødsel: „1517 vor Frue Dag, som Kl. var mellem 10 og 11, da vor (s: ward eller wurde, altsaa: blev) min Fader, Jørgen Nudt, født paa Bedby og var christnet den Søndag næst efter Kyndermisse; item hvem der vare Faddere til ham: Biskop Lave Urne, Albert Henriksen i Sore, Prior, Mester Eskil i Antvorskov, Hr. Mads Erikjen, Hr. Hans Krausse, Henrik Gise, „Sante Jørgen,“ „Sante Christoffer“ var hans Gudfader; „Jomfru Maria“ hans Gudmøder, Oluf Daacs Frue, Sophie Noddebuskdatter, Fru Inger, Hr. Hans Bildes, Fru Anne, Hr. Hans Urnes, Fru Johanne, Hr. Erik Bildes, Fru Hune, Laurs Grubbes, Fru Margrethe, Jens Thomsens, de vare hans Gudmødre.“ (Denne Skik, at byde Helgene til Fadder, gjentoges atter 1519, 1520 og 1521 i den samme Familie). 1532 fik hans Fader, Hr. Knud Nud, Kongebrev paa at maatte oplade

han (sin Søn, Jørgen Rud) Korsør Slot o. s. v. (see *supra* under Faderen, E 5). 1535 var han bleven fangen af Grev Christoffer; men denne, der i Brevet af 20de Febr. (ifke 1532, som Klev. siger, men 1535) kalder sig „des Reichs Dennemercks Gubernator,“ løslader ham for Hr. Peter Manteuffels Skyld (Klev. og D. Mag. 3, p. 77); men s. N. nævnes han i en kongl. Fortegnelse med Overtskrift: „Tijke ephervue ere the Fanger, som vij icke hagde „Jegener“ tiill vor Frue Afften *nativitatis* (o: 8de Sept.) 1535“ (Teg. f. al. L. ved K. N.). Det vil være et Spørgsmaal, om Ordet: „Jegener“ her skal betyde det Samme som det tydske Gegner o: Wederpart, altsaa Noget, hvorimod han kunde udværlæs. 1545 forlehnes han med Mariager (D. Mag. 6, p. 146; Aftl. 4, p. 566), som han har 1546 (D. Mag. 6, p. 288) og 1548 (l. c. p. 277 og Aftl. 4, p. 566). 1548 drager han med Prindsesse Anna til Sachsen (N. D. Mag. 1, p. 366, 369) og var iblandt de Lehnsmænd, som ved Brylluppet i Turgau skulde „rende eller stille“ (Teg. f. al. L. ved K. N.). 1549 har han endnu Mariager (Pont. 3, p. 304); men s. N. afleverer han det (D. Mag. 6, p. 146). Derpaa bliver han atter Hoffinde igjen, som han var s. N. i Nov. (Teg. f. al. L. ved K. N., jfr. H. Tidskr. 2, p. 53), ligeledes 1550 (Teg. f. al. L. ved K. N.), ja! endnu 1551, da han den 17de Jan. tilligemed 3 andre Hoffinder (Arild Ugerup, Jørgen Marsvin og Eskild Gise) blev stiftet til Knud Pedersen (Gyldenstjerne), Befalingsmand paa Kallundborg Slot, for at tage vare paa Kong Christiern (l. c.). Men de maae igjen kort efter Paaste være blevene afløste; thi Johan Friis skriver til Hr. Eske Bilde Tirsdag n. est. **Jubilate** 1551 som

følger: „om de, som skulle vare paa Konning Christiern, ville I tænke paa nogle; thi ieg befrygter mig, at det vil givres Behov, da ieg haver læst udi en Praktik, at en stor Herre, som længe haver været fangen, skal dette Aar komme løs og andre udi hans Sted ic.“ (**Dipl. Lang.** ved K. N., jfr. Behrmans Chr. 2dens Fængsel p. 184—85). S. N. blev Jørgen Rud ifølge en Familieefterretning, som findes i Gl. Saml. 2, 1, 207 (hvori det hedder: „1551 thend Søndagh nest epther **S. Dionisii** Dagh stoidt Jørgenn Rudz Brøllup paa Egsholm“), gift med Karen Kraffe, en Datter af Hans Kraffe til Basnæs og Lene Hact, som var f. 1529 og døde 1560 (Aftl. 6, p. 246 og Gl. Saml. 1. c., hvor ogsaa hendes nærmeste Slægt med deres Fødsels-, Bryllups- og Dødsdage opregnes)¹⁾. I Anledning af

¹⁾ Det hedder nemlig i Samme:

„1520 thennd Søndagh nest for di **XIII** Jomfruers Daugh stod (hendes Faders) Hr. Hans Krauffsis Brøllup met Jomfru Lene (Hact).

1522 alle Helgens Dagh bleff (hendes Broder) Jesper Kraufse født om Formiddagen 8 Slet.

1524 Skierthorsdagh bleff (hendes anden Broder) Giler Kraufse født i Dagingen.

1529 Søndagenn nest for Kyndellmøge bleff (hun selv) Fru Karrine Krafsse født.

1530 Guds Legemsdagh døde (hendes Fader) Hr. Hans Kraufse, der hand var 43 Aar gammell.

1548 thennd Søndagh næst efter Barthelomaidagh stoidt (hendes ældste Broder) Jesper Krauffsis Brøllup paa Basnæs met Jf. Kirsten Wille.

1549 thennd Søndagh nest epther **Dionitii** Dagh stoidt (hendes yngste Broder) Giler Krauffsis Brøllup paa Egsholm met Jomfru Hyldeberghe Wilde.“

dette sit Giftermaal kaldes han (Kong Christians) Marskalk (F. 6, 2, 91; Atl. 3, p. 331; 6, p. 510). 1552 kaldes han Høfvingmand paa Nalholm, da Jørgen Urne, Høvidsmand paa Nyborg (?) *ic.*, forbad (o: gjorde ham Afbigt) og tilfredsstillede ham for (o: for) Guds Skyld og saa for deres Bøns Skyld med hans Tjener, Mads Koch, som havde voldtaget en Pige i hans Brød, med saa Skjel, at Mads Koch skulde rømme Landet under hans Halses Fortabelse (**Ex Litt Pritzbur** ved Klen.); et Brev, der udførligere lyder som følger: „Bii efterskrefne Jørgen Urne, Høfvingmand paa „Nykiøbing,“ Erich Rosenkrantz til Gieringholm, Jens Skriver med flere „gode Karle“ paa Nalholme kiendes og giøre bitterligt med dette vort opne Brevf, at have forbedet og tilfredsstillet først for Guds Skyld og vore Bøns Skyld Erlig og Velbyrdig Mand, Jørgen Muudt, Høfvingmand paa Nalholm, med dend — — Handel mett sin Tjener, Mads Koch, som hafde voldtaget en Pige i hans Brød, udi saa Maade, at hand skal rømme (Laaland) Falster og Seeland for under hans Halsis Forliselske; (og) dersom saa skeede, at fornefute Mads Koch icke holder fornefute Ord og Forpligtelske, da skal hand staa sin Rett, som forskrevet staa *ic. ic.* Dat. Nalholm“ (**Lang. ind. Dipl.** ved K. N.). Med sin Frue maa han forresten have faaet Otterslef (nu Vintersborg) paa Laaland, som for ham tilhørte hans Svigerfader, Hans Krasse til Basnæs; thi 1552 skriver han sig dertil, da han fra Haldsted Kloster udsteder til Peder Dre et Gjeldsbrev saaledes lydende: „Jeg Jorghenn Muudtt till Dthersløffgordtt kiendhiis och giør vitttherligt mett thette miitt obne Brevf, att retth vitttherlig Gieldtt skyllig att verre Erliig och

Welbyrdig Mandtt, Per Dre till Gisleffeldhe, etth thusindtt godhe uforfalskedhe Daller, som Kiøffmændhene them anname her udi Nigitt till fulle Støffue och Tacke mett bettalle kandtt; huilcke forne etth thusindtt Daller ieg beplegthet mig och mynne Arffuinghe aarlighenn Mar att giffue forne Per Dre och hans Arffuinghe halffthredhefindgtiuffue Daller aff till Nentthe, till huer Tulle Arffthenn att andtvordhe ladhe paa hans Gordtt Gisleffeldhe aarlighenn Mar paa same Stedtt och Dag, haa lenghe som same etth thusindtt Daller Hoffuittsummen hoß mig och mynne Arffuinghe bestaaindes vordher. Skedhe thet saa, att forne Per Dre eller hans Arffuinghe ville icke lengher ladhe etth thusindtt Daller Hoffuiddttstollenn hoß mig eller mynne Arffuinghe bestaainde bliffue, tha skall ieg eller mynne Arffuinghe verre plectighe till att betalle och fornøffue forne Per Dre och hans Arffuinghe same etth thusindtt Daller mett all sinn anstaaendhe Nentthe, thenn førsthe Pending mett thenn sisthe och thenn sisthe mett thenn førsthe, haa hann fangher thennem udi enn Suma till Hobbe, huor hann thenum eskindis vordher her udi Nigitt, haa thett vordher hanum och hans Arffuinghe skadheløst udi alle Maadhe. Skedhe och saa, att ieg eller mynne Arffuinghe fandß her udi forsømelig och icke fuldkome forne och forskreffne Artickler, som forskreffuitt staar, tha skall forne Per Dre och hans Arffuinghe haffue full Mactt till att anname thre Besther Kornn aff mitt Jordbegodß, huorre handtt thet findhe kandtt, och hann thett saa lenghe att beholle udi etth freitt brugheligt Pantt, till saa lenghe ieg eller mynne Arffuinghe faar betaldtt forne Per Dre eller hans Arffuinghe forne etth thusindtt Daller Hoffuiddttstollenn mett alle sinne anstaainde (3: resterende) Nentthe och all

thenn beuiffelighe Stadhe, forne Per Dre eller hans
 Arffuinghe kundhe mett Metthe regne meg eller mynne
 Arffuinghe till ther forre att haffue liedtt, haa thett
 bliffuer Per Dre och hans Arffuinghe udi enn Suma
 aldellis till fuldtt Roffue och Tacke betallett. Thiiffe
 alle forne Punctther loffuer ieg, Jørgbenn Nuudt, for
 mig och mynne Arffuinghe fast och ubrødhelig att holle
 udi alle Maadhe vedtt mynn godhe Thro och addhelighe
Roffue. Till yddhermerre Widtnisbyrdtt trycker ieg mitt
Signetthe neddbeforre thette mitt obnne Breff och
 eggenn Handtt undherschreffuit. Dat. Haltstedtt Glo-
sther Ottbennsdaghenn epther Sete Lucie Dag **An. Dn.**
MDL. II." (vgl. Bibl. Saml.). Hvorledes Jørgen
Nud som Gier af Otterslefsgaard eller maastee rettere
 paa hans Begne hans Forvalter plagede og molesterede
 de omkringboende Bønder, har man et Exempel paa i
 en Klage fra en Huusmands Kone (uden Marstal), der
 lyder som følger: „Myn Hosbunde och ieg vii haffdø
II Faaer, och thett enne Faaer fik ett Laem om
Sancti Hans Dag, oc saa vor det saa fylde føedt, att
 ieg loedt thet Laem gaae umerckt (o: uden Mærke),
 forthy ieg malkede icke Faarditt. Efter Sancti Mor-
tens Dag tha vyltis (o: blev forvildet) same Laem fra
 myne Faaer oc vor fran syn Maader viidt **XIII** Dage;
 oc then Mandh Foer, som mytt Laem kom thill, thet
 vor Jørgen Nudts Bonde; oc same Jørgbenn Nudh
Boende lyufede thet Laem op paa Ottersloff Sougne-
stefue; tha svaride myn Hosbunde thill, att er thet en
Syfodning oc umerckt, da er thett myttth. Saa gic
 myn Hosbundes Broder heden oc anamede same Laem
 aff foruede (o: fornævnte) Jørgen Nudh Boende, oc
 saa beholtt myn Hosbunds Broder same Laem. Item

om Kyndermeße der næst eptter, da loed Jørgen Nudt hentte myn Hofsbunde thiill Ottersloffgaardt thiill syg oc loedt hanem sette y Stocken oc sagde, att hand hadde stollett hans Laem; saa burgede **II** aff Anders Givis (til Kjerstrup) Bønder hanem udt, for myn Hofsbunde vor Anders Givis Boende Halffdelen; saa sende Anders Givie syne Bønder Budt, att the skullde føre hanem indt igen oc indthet haffue att giøre y same Sag; oc saa førde the hanem ind ighen, oc Jørgen Nudt lodt sette hanem ind ighen. Saa vor ther ett suortt Fraast, at Johan Frysis oc Peder Driis Bønder ynckede thenem offuer hanem, der handt haffde sydt heden viidt **XIII** Dage, oc the **VI** Mendt borgede hanem udt for **L** Daler. Saa stodt thet saa fraa om Kyndermeße oc indtill Sancti Michels Dag dereffter, oc Jørgen Nudt haffde lagt thagett (∴ ladet tage) en Næffndt paa Sagen; saa spurde myn Hofsbonde, att Anders Givie oc Jørgen Nudt vaare forlicte om alle Sager oc den mett; saa loedt myn Hofsbonde sig leyde (∴ leie) thiill Lybick mett Jørgen Bradiis Korn. Der Jørgen Nudts Ffaagdt fornam, att Manden vor aff Landet, saa gick then Næffndt, oc aldrii myn Hofsbonde thog viidt then Næffndt eller vor kalldett thiill same Næffndt; saa sagde same Næffndt Kongen dett Laem thiill, for thet vor icke merckt; saa eskede fornessnde Jørgen Nudt Ffogdt, at the **VI** Mendt schulle førde myn Hofsbonde indt; saa gick Jost af Hauegordt met nogle syne Metloffuere oc feste (∴ forpligtede sig til) Jørgen Nudts Ffaagdt att føre same Karl ind ighen (om) **XIII** Dage eller saa mange Peninge ighen, som the haffde loffuitt faar. Saa kom myn Hofsbonde hiem om Fredagen atth Matt, førrende **XIII** Dage vare ude om Lyfdagen; saa førde

Forloffuerne hanem indt om Søndagen thiill Ottersløff-
gaardt thiill Tørgen Nudtz Fogedtt, før end the **XIII**
Dage vaare forgone; tha sagde Tørgen Nudtz Ffogdt
Meij, att handt icke villde haffue myn Høfbonde, men
Pengene; saa dellte same Tørgen Nudtz Ffaagdt de **VI**
Mendt de **L** Daler aff; siddenn finge de Forloffuere aff
myn Høfbonde alt thett Goedz, bode handt och ieg
haffde, oc lodt kaste øg ud aff then halffue Gordt om
Kyndermøße Thide oc loedt „setthe øg udt paa Mødin-
gen.“ Item huad myn Høfbondes Godts oc mytt
kunde icke recke thiill de **L** Daler, da vurde (o: pantede)
de Forloffuere fra myn Høfbondes Fader oc Braader
deris Goedts, saa the haffue nu faaett deris Betalning
paa en Daler eller **II** nær. It. saa haffuer Tørgen
Nudtz Fogdt ladit undsigæ myn Høfbonde meer endt
ett Mar siden, oc Tørgen Nudt skulle lade henge hanem,
huor han kunde lome hanem offuer; saa rømte myn
Høfbonde aff Landet fraa meg och myne smaa Born;
saa endendes myne Brødre oc Slekt offuer megh och
loffuede Tørgen Nudtz Ffaagdt **VI** Ed. Torst, atth
han maatthe bliffue y Landett høf meg; saa kom myn
Høfbonde hiem nu udi Vinter, saa kunde handt icke faae
same Torst for then store Hædde (o: Hede), her vor ij So-
mer; dog er ther udkomet aff Torsten vidt **II** Ed.; oc then
Tid vii kunde icke fange the anden, da lod Tørgen Nudtz
Fogdt sende Budt eyter hanem oc villde fange hanem igen,
saa at hand motte atther røme aff Landett igen. It.
haffde ieg oesaa **II** smaa Gryder, som ieg haffde faaett
aff Tørgen Nudtz Bonde, (og som han) haffde att geme
for meg; thenem haffuer hand, Tørgen Nudtz Fogdt,
tagett fraa meg oc førtt thenem tiill Ottersløffgordtt“
(l. c.). 1553 er Tørgen Nudt forresten endnu Lehn-

mand paa Nalholm, hvor f. N. hans ældste (G 5) og 1554 hans næstældste (G 6) Søn er født (Bl. Saml. 2, 1, 207—8, jfr. Aftl. 3, p. 304). S. N. fik han fra Kolding Løverdagen efter Søndagen **Qvasimodogeniti** 1554 Følgebrev til Bønder og Tjenere, som ligge og tjene til Korsør Slot (Reg. o. al. L. ved K. N.); og f. N. var han blandt de Lehnsmænd, der, ifølge Brev af Løverdagen efter S. Lucie Dag 1554, (næste Aar) skulde følge Dronningen og Hertug Frederik til Wismar og til den Ende være tilstede i Kolding Onsdag efter Kyndelmisje (Reg. o. al. L. ved K. N.). 1555 blev hans Søn Eiler født paa Vedbygaard (see G 7!). S. N. S. Valentini Dag gik kongl. Ordre til menige Almue paa Nalholms Lehn, at svare til Jørgen Rud eller hans Fuldmægtig den almindelige Landhjælp og Skat, som Nigens Raad havde bevilget til den store Bygning, som paa Slottene og Kjøbstæderne skulde foretages, Niget til Gavn og Forbedring; og skulde til den Ende hver 10 (jordegne) Bønder lægges i Læg sammen at give 20 Tschimsdaler (den Nige at hjælpe paa den Fattige); Indestemænd, Pebersvende, Huusmænd, Tjenestedrenge, som Kornsæd havde, at betale hver en Tschimsdaler (den Nige at hjælpe den Fattige); hver Smed, Skomager, Skinder, som boer paa Landsbyen, og hver Møller at betale 1 Tschimsdaler, og hvilke, som ei kunde bekomme Daler, at give i den Sted 3 $\frac{1}{2}$ danske for hver Tschimsdaler, **exceptis excipiendis** (af Prigburs Breve ved K.). S. N. Mandag efter S. Andreæ Dag (d: 2den Decbr.) fik han med flere Lehnsmænd kongl. Ordre til at møde i Kjøb. førstkomende Fastelavn (altsaa 1556), til hvilken Tid Kongen ventede nogle fremmede Fyrster; og skulde han da til

samme Tid tilligemed Flere baade „rende og turnere;“
 men den 10de Jan. 1556 fik de, som skulde turnere,
 Brev, at Kongen var til Sinds ingen Turneren at lade
 holde; dog skulde de komme tilstede den omskrevne Tid
 (Teg. o. al. L. ved K. N.). 1556 fik forresten Jørgen
 Nud Brev fra Kongen om at være tilstede paa Gedsør
 til Kyndelmisse Dag, for der at undsfange Hertug Ulrik
 og at følge ham til Kjøb. Dat. Kjøb. d. 25de Jan.
 (Teg. o. al. L. ved K. N.). S. N. tilskriver Kongen
 ham den 4de Marts, at han har forelehnet Christoffer
 Hvitfeldt med Korsør Slot (neml. Tirsdagen **post Re-**
miniscere s. N.), som Jørgen Nud nu har i Foreleh-
 ning, og at C. Hvitfeldt skal annamme samme Lehn til
S. Philippi & Jacobi (l. c.). S. N. Fred. 2dens
 (Chr. 3dies?) Brev fra Børring Kloster til Jørgen
 Nud om nogen af ham gjort Begjering at lade opstaae
 med indtil videre (**Lang. ind. Dipl.** ved K. N.) S.
 N. den 8de Aug. gif der Dom mellem Fru Lene, Hr.
 Hans Krasses Efterleverste, altsaa Jørgen Nuds Sviger-
 moder, og Anders Gise, af hvilken man erfarer, at
 Anders Gises Fader, Knud Gise, havde afhændet til
 Hr. Hans Krasse, eller Jørgen Nuds Svigerfader, det
 Halve af Otterslefsgaard (K. N.). 1557 omtales han
 igjen som Lehnsmænd paa Nalholm (Hist. Tidskr. 2,
 p. 132, jfr. 133), hvor ogsaa s. N. hans Søn Otto
 blev født (see G 8!). S. N. fik Fru Karine, Jørgen
 Nuds, Brev at skulle drage og tilflye Kammers i Nodby
 til Churfyrstinde Annes (Chr. 3dies Datters) Ankomst
 (paa Tilbagereisen til Tydskland). Dat. Kjøb. den 1ste
 April (Teg. o. al. L. ved K. N.). S. N. udgif der
 (uden Tvivl i Tull, da Brevet iblandt denne Maanedes
 Breve er anført) saavel til Anders Gise som til Jørgen

Nud et Kongebrev af følgende Indhold: „Viid, at som Dig vel fortænker, at os elskelige, ærlig og velbyrdig Hr. Otte Krumpen, Ridder, Bor Mand, Raad og Marsk udi vort Nige Danmark, haver paa vore Begne „taget Haanden af Dig og os elskelige N.“ (o: i Nuds Brev: Anders Gise, og i Gises Brev: Jørgen Nud), vor Mand og Tjener, saa at I skulle være hverandre „ubevarede“ med Ord og Gjerning for nogen Trætte og Uenighed, som Eder imellem er; og forfare vi, at der skal løbe mange unyttige Snak og Tale Eder imellem: thi bede vi Dig og ville, at Du tiltænker, at den „Haandfasting,“ som Du haver gjort forte Hr. Otte Krumpen paa vore Begne, at Du den fuldkomneligen holder, som Du vedst, Dig selv meest Magt paaliggendes er, og vi ikke skulde der anderledes om tiltænke. Her kan Du vide Dig efter at rette“ (l. c.). 1558

Ghr. Zdies Brev til Jørgen Nud, dat. Nyborg den 20de Juni, hvorledes Kongen af Hans Bernekovs Regnskab erfarer, at han (o: Jørgen Nud) tilholder sig nogle Tiender til sin Gaard Bedby, som er i Løveherred, af Bedby Sogn, Orslev Sogn, Skjellebjerg Sogn og Solbjerg Sogn, sammeledes nogle Kirketjenere og Kirkejorder i Slagelse og andetsteds; Kongen vil derfor, at han inden S. Olofs Dag giver sig til Herluf Trolle, „vor Mand, Raad og Embedsmand paa vor Gaard udi Niveskilde,“ med hvis Breve, han har paa forte Tiender, Kirketjenere og Kirkejorder; og dersom han ikke fremkommer med sine Udkomst inden forte Tid, da skal Herluf Trolle forfølge den Sag med Nette (l. c.). 1559 kaldes han vor Mand og Tjener (Nyges Peder Dre p. 160). S. N. faaer han Gissfeldt (som tilhørte Peder Dre, men som, da denne 1558 var undvegen Niget,

tilligemed hans øvrige Gods blev lagt under Kronen) i Forlehnning, idet Kong Fred. 2den fra Marhuus d. 21de Marts hilser alle Bønder og Tjenere, som bygge og boe paa det Gods, som Peder Dre tilhørte, og vi nu med Nogens Ret og Forfølgning ere udi førte, undtagen Tolløse Lehn, at han har befalet Jørgen Hud Gissfeldt Gaard; ligesom han ogsaa s. A. den 2den April fra Marhuus gjør vitterligt, at han tiltroer og befaler Jørgen Hud „vor Gaard“ Gissfeldt med alt det Gods, Peder Dre tilhørte i Danmark, undtagen Tolløse Lehn (Reg. o. al. L. ved K. N.). S. A. berømmes han i Spangenberg's Adelspiegel 2, p. 258 for (i Juni) at have holdt sig vel i Dithmarsken, hvor han var paa Toget med Kong Fredr. 2den, og hvor han skal have ført Hovedfanen eller Danebrog; men dette var, i det Mindste hvad det Sidste er angaaende, hans Broder Erik; derimod var Jørgen Mitmester i den senere svenske Feide (see G 7, 1589!). S. A. Kongens Brev fra Kjob. den 29de Juni til Anders Gise, at Jørgen Hud har berettet for Kongen, hvorledes at han har Tiltale til Anders Gise for at han har fordulgt nogle af sine Tjenere til tvende Tider og forbudet dem at udgive Konninge Skat 2c.; og at han derfor ikke kan komme til Regnskab og fange sin Quittants (som Lehnsmand paa Kalholm). Anders Gise skal derfor møde derom for Kongen og Nogens Raad paa Kjob. Slot Torsdagen efter *Petri ad vincula* (Dipl. Lang. ved K. N.). S. A. Kong Fred. 2dens Befaling til Jørgen Hud af 1ste Juli om at opkjøbe 40 gode Ørne til Kongens Fornødenhed (Lang. ind. Dipl. ved K. N.). S. A. kongl. Skrivelse den 4de Juli fra Kjob. til Landsdommer Claus Hvittfeldt, at Jørgen Hud, Embedsmand paa

Gisselfeldt, havde ladet berette for Kongen, hvorledes der er Trætte imellem ham og Anders Gise for noget Gods, som er magelagt til Tørgen Hud, og som Anders Gises Faders Brev paa lyder, og Tørgen Hud mener samme Brev ikke at være fuldgjort og beklager, at samme Sag har været for Claus Hvitsfeldt i Rette, og han ikke kan fange nogen endelig Dom. Kongen vil derfor, at C. Hvitsfeldt stævner Sagen i Rette for sig og siden dommer dem imellem (Teg. o. al. L. ved K. N.). C. N. tilskrev han (den kongl. Secretair) Hans Skovgaard fra Gisselfeldt Onsdagen næstefter **S. Jacobi** (∴ den 26de Juli) som følger: — — „Gyffver ieg teg venlig at vyde, at nogen Thy fforlegen (∴ forleden), mens ieg haffde Olholm Len y Bessallyng, ta stede ieg en fattyg Bonne en Molsgor (∴ en Malsgaard) po Olholm Gods, oc vor ffallin ij Dr (∴ fæsteledig i Mar), ffor ieg bleff aff met Lened (som han altsaa havde til 1ste Mai 1559). Nu haffuer Mons Eriksen (Normand) sted en anen Bone ssamme Gor, ssyden ieg bleff affve met Lened, oc tyll met er tenne Bone ten neste Arvynge tyll Goren, ssom ieg haffver ffeffen (∴ fæstet den). Thy er myn ganste venlig (Børn tyll teg, at tu vylle haffve ten Umage ffor myn Skyll oc gyffve ten ffattyg Man en Steffnyng bode offver Mons Eriksen oc meg, lydendes at møde ffor kongl. Maitt tyl tene Heredag, at hver, ter Ured haffver modt ten ffattyg Man, at han motte stande hanum tyll Rette ffor synne Penynge“ x. Efterskrift: — — Kere Broder! mo tu vyde, at Hans Sten oc Herløff Skaffve te haffve red meg til (∴ redet eller drukkit mig til, saa) at Fforstan (∴ Forstanden) er icke tyll at skriffve“ (Dipl. Lang. ved K. N.). C. N. gjør Kongen den 12te Oct. fra Faucholm vitterligt, at

han under og forlehner Jørgen Hud, Embedsmand paa vor Gaard Gisselfeldt, vor og Kronens Gaard Fredsgaard, som Fru Elline (Bilde, † 19de Sept. 1559), Mourids Skaves, sidst i Bære havde; dog vil Kongen have sig forbeholdt alt det Gods, som ligger paa Halsnæs og Fru Elline i Forlehning havde. S. Dag og f. Sted udsteder Kongen ogsaa Følgebrevet til Bønderne og Tjenerne paa Fredsgaards Gods, at svare Jørgen Hud med al tilbørlig Udgift (Teg. o. al. L. ved K. N.). S. N. tilskriver Kongen Jørgen Hud, at Herluf Slave (den foregaaende Fru Ellines Søn) har berettet for Kongen, hvorledes Jørgen Hud gjør ham Hinder paa noget af den Skyld og Landgilde af ovenomtalte Fredsgaards Lehn, som er falden før S. Mikkels Dag. Kongen vil derfor, at han lader Herluf Slave følge al den Skyld og Landgilde, som er falden af Fredsgaards Lehn før S. Mikkels Dag. Dat. Noestilde den 31te Oct. (Teg. o. al. L. ved K. N.). S. N. Kongens Brev den 2den Nov. fra Noestilde til Hr. Magnus Gyldestjerne, Hr. Herluf Trolle og Jørgen Hud, at Jørgen Brade og Eskild Dre have berettet for Kongen, hvorledes Peder Dre har havt inde hos sig noget af sine Sødskendes Gods, og at, da Kongen blev indført i Peder Dres Gods, blev han ogsaa indført i dennes Sødslendes Gods. Kongen vil derfor, at de inden forstkommende Paaske forsamle sig og siden udlægge Peder Dres Sødskende saameget Gods, som de nøiagtigen kunne bevise om, at det med Hette tilhører dem (l. c. og Nyges P. Dre p. 160). S. N. tilskriver Jørgen Huds Svigermoder, Lene Hack, sin Datter og Jørgen Huds Frue, Karen Kraffe, et Brev fra Engelholm (læs: Egholm), hvori hun blandt Andet takker Gud, at Kong Christian (men hvilken?) var død (Lang.

ind. Dipl. ved K. N.). 1560 tilskrev Kongen Jørgen Rud den 8de Marts fra Nyborg, at Peder Dres Sødsfænde have berettet for ham, at da han lod annamme Peder Dres Gods, havde de noget Arvegods deriblandt. Kongen har nu udlagt til dem, hvis Gods dem tilhører, og vil, at Jørgen Rud lader det følge dem og ingen Hinder gjør dem derpaa (Teg. v. al. L. ved K. N.). S. N. Kongens Brev til Jørgen Rud den 9de Juli fra Odense, at efterføm Kongen tilførn har skrevet ham til, at han skulde udlægge Hr. Johan Dres Døtre noget Gods, som dem skal tilhøre og Kongen til sig lod annamme med Peder Dres Gods, og han forfarer, at de endnu ikke have bekommet samme Gods; vil han, at J. Rud lader det følge dem og ingen Hinder gjør dem derpaa (l. c.). S. N. maa han have mistet Gisselfeldt; thi s. N. den 22de Juli skjæder og giver Kongen paa Odensegaard Hr. Frederik, Borggreve og Herr von Donen, t. Maj's Hofmarskal, Gisselfeldt Gaard og Gods (Teg. v. al. L. ved K. N.; hvorhos det er besynderligt, at Nyges P. Dre p. 176 siger, at det først skete 1562 og derhos ikke var en Gave, men en Forlehning). S. N. mistede J. Rud sin Hustru, Karen Kraffe, hvorom det i den gamle Familieantegnelse heder: „Ihen Løffuedagh der næst efter (nemlig efter den Tirsdag, da hun havde født Tvillinger), som vaar den 2den Novemb., døde Fru Karrine Krauffe, der Kloeken floe 7 om Morgenen, och bleff begraffuenn i Vedby Kircke S. Catharine Daugh“ (s: den 25de Nov.). Hvorhos det er at bemærke, at hun fødte sine Tvillinger og altsaa formodentlig ogsaa døde paa Gisselfeldt (see G 9!), som altsaa J. Rud endnu den Tid havde i Forlehning. 1561 den 28de Marts tilskrev Kongen

Jørgen Hud fra Kolding, at han har undt og tilladt, at Hr. Frederik, Burggraf und Hr. von Dohnen, vor Hofmarfkal, maa beholde alt Brygge-redet paa Gisselfeldt, desligeste alt Fæ og Dvæg 2c.; „sammeledes alle de Senge, som Du af Bønderne haver fanget.“ Kongen vil derfor, at Jørgen Hud lader hiin følge forte Bryggerede 2c. (Seg. o. al. L. ved K. N.). S. N. den 17de April tiffkrev Kongen fra Kjøb. Jørgen Hud tilligemed nogle Nigsraader og endeel andre Adelsmænd, at han agter strax efter S. Hans Dag Midsommer at give sig ind i Holsteen; „thi bede vi Dig og ville, at Du retter Dig efter selvjerde med gode Karle og Heste at følge os paa samme Reise og Dine Svende lade klæde udi askefarvegraae Kjørtler med den samme Farve udi Ermerne med det kronede F, som vi udi dette forgangne Aar have ladet udgive, og sorte Hatte og Hoser; og Dig selv udi askefarvegraae „Paldgroede,“ med sort Fløiel forbremmet, eftersom disse tvende Mustre, vi Dig her indelulte hosstikke“ (I. c.). S. N. (men maaskee tidligere) var der udgaaet kongl. Befaling til Jørgen Hud om at møde i Kjøb. fjerde Paaskedag (**Lang. ind. Dipl.** ved K. N.), og s. N. Ditto til Ditto, at han ei skal komme til Kjøb., saasom Kongen har forandret sit Forsæt om at reise (I. c.). S. N. Kongens Brev til Sjellandsfars Landsthing og til Sjellands Indbyggere om „tow“ Ørne til Jørgen Hud at lade levere (I. c.). Dette sidste Brev er udstedt **Hafniæ 6ta fer. post Joh. Bapt.** og indeholder blot Fred. 2dens Bekjendtgjørelse til Sjellands Indbyggere, at Jørgen Jesspersen af Kragerup skal inden 15 Dage efter at dette Brev er læst (til Landsthing) udlægge og antvorde Jørgen Hud til Vedbygaard de 2 Ørne efter den Nærningsdom, som

derom svoret haver (af Drig. i Geh. Arch. ved K. N.). S. N. den 31te Juli kongelig Befaling fra Kjob. til Jørgen Mud tilligemed Flere (Maader, Lehnsmænd og Hoffinder), at de skulde følge Dr. Dorothea til Celle til hendes Datters, Froken Dorotheas, Bryllup med Hertug Wilhelm af Slesvigborg, som skulde staae den 12te Oct.; men de skulde være tilstede i Kolding den 24de Sept. Jørgen Mud skulde følge hende selvemte med 4 Heste og en Staldkæpper, og de skulde tage med sig deres bedste Klæder og Guldfjæder, „saa I dermed kunne gange os og Niget til Gode“ (Reg. o. al. L. ved K. N.). S. N. Kongens Skrivelse den 16de Sept. fra Kjob. til Jørgen Mud, at Tomfr. Sidsle og Johanne Dre have ladet berette for Kongen, hvorledes at da Kongen lod sig indføre i Peder Dres Gods, havde de og deriblandt noget deres Arvegoods, kaldes Kjeldkjær Gods, som beløber sig 5½ Pund Korn Skyld, hvilket Kongen havde samtykt, at de maatte bekomme, og havde tilskrevet J. Mud, at han skulde lade det følge dem; men dog forholder han dem det og oppebærer Mente deraf. Kongen vil derfor, at han endeligen retter sig efter uden al Forhaling at udlægge dem 5½ Pund Korns Mente i Kjeldkjærs Gods, og desligeste, at han fornøier Peder Dres Sødfkænde hvis Mente, han har oppebaaret af deres Gods i Sjælland og af Kjeldkjærs Gods, „saafremt han derfor ikke vil lide Tiltale til Herredsting, Landssting og andetsteds, hvor deres Ret falder“ (l. c., jfr. Nyges P. Dre p. 37). S. N. kongl. Skrivelse den 30te Octob. fra Koldinghuus til Povel Hvittfeldt med Flere om, naar J. Mud dem tilsigendes vorder, at forsamle sig paa Kjeldkjærs Gods og udlægge Peder Dres Søstre deres Anpart i samme (l. c.).

1562 fik han med nogle Rigsraader og andre Adelsmænd Brev om at være tilstede paa Kjøb. Slot den 25de Januar, da Kongen formoder til sig nogle Fremmede. Dat. Frederiksborg den 11te Jan. (1. c.). S. N. tilskrev han den kongl. Secretair, Hans Skougaard, som følger: „Myn venlig oc kerlig Høllsen dig nu och altyd tyllskreffvyd meth vor Herre! Kere Hans, slynderlig gode Ven! nest en stor Tackhyellse giffuer ieg dig venlig at vydhe, at ieg fick tyn Skriffuelke nogen Tyd fforlegen (=: forleden) om myt fforlenyng Breff, som l. Maj. haffuer nodelig und mig; ho fforstor ieg po tyn Schriffuelke, at tu kan icke gøre Breffviyd effter te Regiister, ssum tu nu haffuer. Kere Hans! sso haffuer ieg icke aned vist, en ieg haffde beholled Togsuere effter Korffys ¹⁾ Befallyng, ssum (ieg) icke rettere fforstod, (end) at ten Tyd, han ssumaffde (=: skaffede) mig Ssuar, tog han thet icke fforuden, ssum han skal ssum besto. Kere Hans! ssum tu oc beretter, at tu ssumyer teg bessuered meth thet Gods, som ieg haffuer rodlass (=: magelagt) te Drex po ssum l. Maj. Begne, sso ssumer ieg dig it klar Regiister po ssum Gore, oc huad Bønnerne hyde (=: hede), oc huad te gyffue; oc ssumer ieg dig oc it Regiister po thet anned Gods, ieg haffuer ygen y Judlan aff Kelleker Gods. Kere Hans! ssum tu oc skriffuer om te 2 Gore y Møned, Hr. Erick (?) Krabe haffuer anameth, oc te III Gore y Nyelstrop, han (?) ffor dem (?) haffuer anameth; sso kan ieg tencke, at huad hans kongl. Maj. vill icke unne mig, thet ffor ieg at møgte; men mig tœckis, at mig ssumer noged ffor kort meth Togsuere; oc

¹⁾ =: Corffis Ulfeld til Korvølle, Rigersaad og Chr. Idies øverste Secretair.

beder ieg teg, at tu ville talle meth Korffys ter om. Kere Hans! sso ssener ieg teg klar Regiſter (?) po thet judſke Gods, bode po thet, te Drex haſſuer ffoeut, och thet, ieg haſſuer ygen po kongl. Maj. Begne. Kere Hans! po thet Boryngholm Gods haſſuer tu klart Regiſter po, sso ther ffattys inthet. Kere Hans! ssener ieg teg oc it Regiſter po thet Gods, te haſſue ffoeut ffra meg aff thet Frysgars Len (jfr. 1559), ſſom ieg haſſuer kongl. Maj. Breff po; oc kongl. Maj. beffoll Menttemeſſteren, at han ſkulle rodlege meg sso maged ygen; sso haſſuer han rodlaſſ meg **III** Gore y Teshrop; men theſſe kan icke nær no tiſll; tennum ville ieg oc gerne haſſue y myt Breff; men thet er icke aff Per Dres Gos, thet ieg haſſuer ffoen y ten Sted, ſſom ieg ssener teg Regiſter po. Kere Hans! gør nu her y oc tijen meg y tenne Sſag, ſſom ieg troer teg tyll; vill Gud ieg mo leſſue, ta ſkal ieg fforſkyllit meth al Gode. Kere Hans! ſſom tu ſkriffuer meg tyll om ten Gor y Drrebo, ſſo kan ieg ingen ffo, ter tør tage vyden (=: ved den) ffor Torben (?) Skyll, oc tyllmeth er han meged øde; men vill tu unne aneren (=: andre den) uden Ffeſtthng, ta ffor tu vell en; men ieg vil tog gøre myt beſſte, at tu kan ffo noged, oc vil ffly teg en god Karl tyllen (=: til den), ſſom ieg vill haſſue tyn Tacl (for), oc fforſuaren (=: forſvare den) ffor Ured meth Guds Hjelp oc te andre meth ter omkryn. Kere Hans! ver meg nu god, ſſom ieg troer teg tyll! Rod oc byd offuer meg, ſſom ieg troer teg tyll, oc ten tu ingen (Tvibl) ſkal haſſue po. Her meth teg Gud beffallendis. **Ex** Wedby Sancte Mattys Dag. "Oc beder ieg teg gerne, at tu ville hiſſe tyn gode Stalbroder meth **m** gode Metter. **An.** **Dn. M.D.L.XII.** Jørgen Rudt." "Kere Hans! ieg beder teg sso gerne, at tu ville nu fforſto tyſſe Regiſther

vell, som ieg nu ffener teg." Udskrift: "Erlig oc vel-
 byrdig Man, Hans Skoffgor tyll Knudsstrop, myn syn-
 derlig gode Ven, ganske venlig tyllskreffoyd y egen Han"
 (= Haand) (Egl. Bibl. Saml.). S. N. fik han Lehn-
 brev paa en Deel af Peder Dres confislerede Gods
 saaledes lydende: "Vii Frederick thennd anndenn ic.
 giser alle bitterliigtt, att vii aff vor synnderlig Gvnst
 oc Naade haffue unndtt oc forlenntt oc nu mett thette
 vortt obnne Breff unnde och forlenne og Elff. Jørgenn
 Rud till Vedbye, vor Mannd oc Thiennet, vortt oc
 Kronens Gog, som Peder Dre thilhørde, oc vij mett
 Nigenns Nett erre inndførdtt udi. Først paa vort
 Lannd Borneholm saa mögiitt, vij aff samme Gog ther
 nu haffue, oc forne Jørgenn Rud nu selff udi Vere
 haffuer; tilsligeste udi vortt Lannd Nørre Juttland udi
 Thorildg Herrit udi Grestedtt Sogenn: først Bving-
 stedtt Mølle, som Lawrig Bager udi boer; udi Kiellier
 thvo Gaarde, Marine Nielsse oc Niels Egesenn paa-
 boe; udi Naffning Bye thvo Gaarde, Chrestenn Peders-
 sen oc Jørgenn Pederssen udi boe; ennd itt Boell ther
 sammesteds, Sevrenn Smid paaboer; oc efftherthii vii
 thill Maglaug oc udi anndre Naade haffue affhennedtt
 nogett thet Gog, som laa thill Fridtsgaards Leenn, oc
 forne Jørgenn Rud mett forlennt er; tha haffue vij
 egenn forlenntt forne Jørgenn Rud the vore oc Kronens
 Gaarde her udi vortt Lannd Seelandd udi Vestrup lig-
 gendes, som Millaus, Hans Fuell oc Seurin Smed
 paaboer, huilkitt forne Gog med ald sin Nenntte oc rette
 Thilligl. forne Jørgenn Rud maa oc skall haffue, nyde,
 bruge oc beholde frii uthenn Affgifftt, thiill saa lennge
 vii anderledis ther om thilsigennendis vorder. Dog saa
 hannd skall gioere og oc Nigitt ther aff thilbørlig Thien-

næsthe oc holde Gogett ved Hæffd oc Magtt oc Thien-
 nernne, ther paa boenndis ere, med Loug, Efiell oc
 Nett oc inngenn aff thennom att uforrette emod Lougenn
 eller oc udfeste aff theres Gaarde, emedenn oc ald thennd
 Etund the aarligenn thill gode Nede yde oc udgiffue
 theris Lanndgilde oc anndenn Nettighett oc holde theris
 Gaarde ved Hæffd oc Magtt; oc ey besuerre thennom
 mett nogenn ny Høsbønndhold eller udi anndre Maade
 paaligge themnem nogen andenn nye Besverring. Samme-
 ledis skall hannd frede Jagten oc aldelis intbet jage
 eller jage lade, sfiude eller sfiude lade paa nogne the
 Skouffue oc Eyendomme, ther thil liger, uthenn aldeniste
 paa the Skouffue oc Eyendome, som hand mett Adde-
 lenn haffuer Lod oc Deell oc er Adelenns egitt Arffue-
 gog. Skall hannd icke heller forbugge eller forbugge
 lade nogne the Skouffue, ther thilliger, thill Upligt i
 nogher Maade oc ey heller „fellige eller affhennde nogne
 the vornede Sønner,“ som fødde ere paa forne Gog
 her udi Sielannd. Thii forbiude vii alle, ehuo the
 helst err eller vere kunde, serdelis vore Fogitther, Em-
 bigmend oc alle anndre, forne Jørgenn Rud her emod
 paa forne Gog eller nogen sin Nenthe oc rette Thilligl.,
 effther som forskutt staar, att hindre eller udi nogre Maade
 Forfang att giørre under vortt Hyllyste oc Maade. Giff-
 uit paa vortt Slott Frederichsborg thennd **XIII** Dag
Martii Nar **MDLXII** under vortt Sigl. Frederich“
 (l. c.). 1563 blev han med Flere ved Kongens Brev
 fra Frederichsborg den 14de Marts indbudet til Corfig
 Ulfelds Begravelse i Frue Kirke i Kjøbenhavn den 28de
 Marts (Teg. o. al. L. ved K. N.). 1564 Kong Fred.
 2dens Brev til „Jørgenn Rudt tiil Bedehye, vor
 Mandt oc Thienner.“ „Viidt, att vii haffue nogett att

lade handelle mett teg, som oß Magtt paaleggenðis ere; thii bede vii teg oc ville, att thu rettther teg effther att giiffue teg hidt till vortt Kjøpstedt Kjøpnehaffnn, þaa att thu vißeligenn esth her tiilstede Mandag næst effther Søndag **Misericordia Domini**, som er thenn 17 Dag **Aprilis** førstkommendis, oc forfarer vor Vilge; oc ther som vii samme Thiidt selff personlige icke er her tiilstede, hæffue vii beffallett nogen aff vor Maadt att skulle paa vore Wegenne giiffue teg vor Vilge oc Menninge tiilkiende ic.

Dat. Kjøb. Slot den 7de April 1564 (af Klev. ved K. N.). 1566 fik Jørgen Muds Brev, at Kongen havde ladet sit aabne Brev udgaae, at Adelen i Sjælland med deres Heste, Harnisk og Svende „iligen, Dag og Nat uspart,“ skulle være tilstede i Trælleborg; Kongen vil derfor, at han beforder, at de uforsømmeligen fremkomme, og at han retter sig efter ogsaa selv strax at være der tilstede. Dat. Lund den 11te Marts 1566 (Teg o. al. L. ved K. N.). S. N. nævnes han som Deeltagende i den svenske Krig (Nesen p. 156); og om hvorledes han ved sine Dvoffrelser som Ritmeister i samme Krig blev forarmet, see videre hans Søns Klage G 7, 1589! Den 28de Marts gjøre Peder Dre til Gisselfeldt, Johan Friis til Hæsselager, Frands Banner til Koffedal og Peder Munk til Estvadgaard bitterligt, at s. D. paa Kjøb. Slot var skicket for dem Torkild Jul i Nasserup og havde med kongl. Majß Stævning i Rette stævnet Hans Sverckesen i Buerupe for en Dom, han havde dømt imellem Las Canter, Foged paa Vedby, og ham om et Lam, som Las Canter havde beskylt Torkild Jul for at skulle have taget, som skulde have Jørgen Muds Dvægmærke; i hvilken Dom Hans Sverckesen havde

tildømt Torkild at stille Jørgen Mud tilfreds ic. Da blev der saaledes sagt af for Nette, at efterdi forte Dingsvidner, som Laurids Canter har ladet læse, ikke formelde forte Lam at have tilhørt Jørgen Mud, men aleneste at have havt hans Dvægmærke, da bør han for den Sag ikke være „Mand desværre“ (egl. Bibl. Saml. ved K. N.). S. N. var han nærved at blive forlehnet med Nummedal i Nordlandene; thi den 8de Mai gjør Kongen vitterligt fra Helsingborg, „at han under og forlehner J. Mud til Vedby Nummedal Lehn i Nordlandene, som nu ligger under Steenvigsholms Slot;“ men dette Lehnsbrev er igjen overstreget i Registranten og følgende Notits tilføjet, at der s. N. den 24de Aug. udgik egl. Majs Følgebrev til Bønderne i Nummedals Lehn, at skulle igjen ligge til egl. Majs Gaard udi Trondhjem og svare Herlof Slave (Reg. o. al. L. ved K. N.). S. N. fik Herlof Slave Brev fra Kongen, hvori det blandt Andet hedder: „sammeledes have vi stallet siden undt og forlenet os Gistl. Jørgen Mud, vor Mand og Tiener, et af de Len, som til vor Gaard udi Trondhjem ligget haver, kaldet Nummedal; og efterdi vi nu forfare, at samme Len ikke derfra kan ombæres, have vi det igjen lagt til forte vor Gaard. Dat. Kjøb. den 26de Aug. (Reg. o. al. L. ved K. N.). 1567 kongl. Skrivelse fra Kjøb. den 25de Juni til Jørgen Mud, at Kongen formærker, hvorledes han skal have noget af Ringsted Klosters Gods, og vil derfor, at han strax begiver sig hid, tagende med sig hvis Breve og Beviisning, han har paa dette Gods (l. c.). S. N. den 16de Aug. gjør Kongen vitterligt fra Kjøb., at han under og forlehner Jørgen Mud med Hammergaard og Hammers Lehn (i Norge), med Stigtens Gods i samme

Lehn, som Christiern Munc, Embedsmand paa Njggershuus Slot, nu i Bære haver. Ligesom f. Dag og f. Sted ogsaa Folgebrevet til Bønder og Tjenere, som ligge til Hammersgaard, for ham blev udsærdiget (Reg. o. al. L. ved K. N.). 1568 den 17de Mai blev han (Jørgen Hud til Bedby) forlehnet med Tromsø Gods i Norge, som Eric Rosenkrands, Embizmand paa Bergenhuus Slot, hidindtil havt havde (Reg. o. al. L. ved K.). S. N. Kong Fred. 2dens Brev til Claus Daa, Mogens Godste, Henrik Nielsen, Eiler Grubbe og Flere, at forfare om nogen Trætte om Jordsmaal imellem Jørgen Hud paa den ene Side og Eggert Ulfeldt paa den anden Side. Dat. Kallundborg den 23de Juli (**Ind. Dipl. Lang.** ved K. N.). S. N. Henrik Brabes Revers paa nogle Breves Annammelse paa Penge, Jørgen Hud vedkommende. Dat. Engelholm (maaskee Egholm; l. e.). S. N. d. 10de Sept. blev Jørgen Hud med Flere indstævnet af Fru Margrethe Scheel i Anledning af en Dom, de 1567 havde fældet i en Trætte, hun havde med Lauritz Rosstrup (see K. Hof. D. 3, p. 63 sq.). 1570 den 7de Mai fik han kongl. Maj. Brev *ad gratiam* paa Herligheden af en-deel Soer-Klosters Bønder i Merløse Herred, Nittløss Sogn, og Kongested By; dog ikke videre med samme Bønder sig at befatte (Reg. o. al. L. ved Klev.). S. N. Morten Pedersens, Abbed i Sorøes, Brev til Jørgen Hud om at laane et Par Stude (**Lang. Ind. Dipl.** ved K. N.). S. N. den 20de Juli staaer hans Navn anført blandt Lehnsmandene i Norge; og var han da med Tromsøen forlehnet (Reg. o. al. L. ved K. N.). 1571 Henrik Jvensen i Harrested og Diderik Skælle i Binninge, deres latine Beviisning, at Nar 1387 er

efter Fru Ingers, sal. Iwonis Markmans, Afgang endeel Gods i Harrested i Sjælland bortsolgt og skjødet til Jørgen Rud for halvfjerde hundrede gode Daler. Dat. Wibby den 13de Mai (**Lang. Ind. Dipl.** ved R. N.). S. A. Jørgen Ruds Obligation til Magnus Godske paa halvfjerde hundrede gode Daler. Dat. Wibby (l. c.). Denne Obl. er udstedt paa Wibby den 13de Mai og lyder paa, „at Jørgenn Rudtt tiill Wiby gjør vitterligt, at han er skyldig Mogens Godske til Hørby halvfjerde hundrede gode Daler, dem han forpligter sig til at betale til S. Mikkeledag næstkommende; og dersom Mogens Godske ikke til den Dag fik Pengene, da skulde han strax annamme Gods i Slagelse Herred, Vemmelev Sogn, Ormitslev By, og beholde det for et brugeligt Pant, indtil det blev igienløst. Understrift: Jørgen Rudt met egen Han.“ Udstrift: „Jørginn Rudh Breff paa di **IIIC** Daller, huilckitt iegh løfde igenn Paaste Marcitt **An. 1573**“ (af Orig. i Geh. Arch. ved R. N.). S. A. Kong Fred. 2dens Brev til Jørgen Rud, at komme med sine Svende og Heste strax til Kjøb. Dat. Frederiksborg den 28de Sept. (l. c.)¹⁾. S. A. fik han et Brev

¹⁾ I dette Index Dipl. findes desuden adskillige andre Documenter om J. Rud, men som, da de mangle Aarstal, ikke til nogen vis Tid kunne henføres: f. Ex. Fred. 2dens Stævning til Anders Høye, at møde og svare til J. Ruds Bemyndning om nogle Bønders Skatters Tilbageholdelse, som hindrer ham i hans Regnskabs Forførdning (see 1559!). — Sognevidne, taget af Jørgen Rud paa Merlose Ting, om Bøndergods. — Corfits Ulfelds Misstve til J. Rud om en Bøndes Klagemaal over formeget Paalæg af Skat. — Birgitte Gises Brev til J. Rud om at vare sig for et Værgemaal's Annammelse; og Henrik Nielsens Misstve til

fra Kongen saaledes lydende: „Vor Gunst tilførn! viid, at vi ere komne i Forfaring, at du skal have en graa Klipper, som du skal have bekommet af en Bonde; da, efterdi vi behøve en Jagtklipper, bede vi dig og naadig begiere, at du den vil unde os og lade den antvorde ind i vor Stald for vort Slot Kiøbenhavn. Dermed gjør du os synderlig til Villie. Dat. Frederiksborg d. 24de Octbr.“ (af Birch. den Ældres Breve ved Klev.). Men kort efter fik han selv Andet at tænke paa end at levere Klipperter til de kongl. Stalde; thi han blev syg og døde allerede s. A. d. 5te Decbr. (Gl. Saml. I. c.; F. 8, p. 265; Atl. 6, p. 246); og om hans Dødsfald siger den gamle Familieantegnelse: „1571 thend 5 Decemb. en Odensdaugh døde Jørgenn Rud et Quar-ter for 6 effter Middagh.“ Hans Begravelse omtales i et Brev af 1572 fra Sibille Gyldenstjerne (gift 1558 (jfr. F 7) med Eskild Gise til Skjerringe) til den be- kjendte Fru Birte Gise til Herlufsholm (Herluf Trolles Enke), der lyder som følger: „Myn hiertekere gode Farsøster! ¹⁾ ieg vill nu for Tidzins Kortthett Skull lade ale tilbørlig Tacksigelse bestaa siig (o: have Hen-

J. Rud om nogle Breve at udcopiere. Endelig Chr. 4des (?) Befaling til J. Rud, at skaffe Ret mellem Anders Hanssen i Svendberg og Karine Laurig's om Tvistighed i Arvesager.

- ¹⁾ En Titel, hun formodentlig af ingen anden Grund tillægger hende, end fordi hendes, eller Sibille Gyldenstjernes, „Mands“ Fader, altsaa hendes Svigerfader, og Birgitte Gises virkelige Fader vare Brødre. Hvilke Forvirringer slige utidige Benævnelser i vore Adelsgenealogier maatte frembringe, har jeg allerede ved flere Leiligheder havt Anledning til at gjøre opmærksom paa.

stand) paa theenne Gang, och alle mine Dage findis ganfke goduillige till atth gøre altt thett, ieg ved *J* kunde haffue Dienift heler Gotth aff, mett huis y min ringe Formoffue kand vere, ther ftall *J* icke haffue mere Tuiff paa, end ieg var Eders egin borin Dater. Allerifte Farzoftr! faa formercker ieg udy Eders gode Skriff., att *J* aktir Eder till falige „Tjorgen Nuds Begravuilze,“ och *J* icke komer hiem igen før om Tizdagen ther effter, och *J* tha ær begerinde, att ieg vile come offuer till Eder; faa vill ieg neft Guds Hielp effter Eders Skriffuelze vere hos Eder. *J* maa vijt troff, att mig lengis effter Eder aff altt mitt Hierte; Gud ved, thett er mig jen ftor Gledede, atty nu vill bo udy Seelan. Gud giffue, atth thett faa fantt maatte vere Eder behaffueligt och uden Gremilze! Jeg tacker Eder faa ganfke gerne for Eders gode Vilge, atty nu vile ladhe mig vide, thett *J* vile fraa Hus. Thett Breff, som *J* fende mig, thett haffuer iegh fentt Fru Anne¹⁾ paa Krenkerup, faa hund vijt faar thett y Dag y sin egen Hand, faa fremtt hun er hieme. M. S. G. Farzoftr! faa vell ieg nu icke lenger unage Eder mett theenne min ringe Skriffuilze; men faa lenge ieg leffuer, tha ftall *J* aldrig haffue Tuiff paa mig, om thett var udy min ringe Formoffue, och ieg kunde gøre thett, *J* var tientt mett. Jeg beder Eder faa gerne, atty vill gøre vell och fige Eders Tomffruer mange gode Metir paa mine (Begne). Hermett Eder Gud almedtigfte befallendes. Datum Skoring Tordzdagen mett Haft (faa ftor, at hun glemmer at tilfsie Maaneden). Aar **MDLXXII**. Cibela Gylinstiern mett egen Handh.“ Udskrift: „Erlig och

1) Rosenfrank, Albert Sixes Entf.

velbyrdig Frue, Fru Beritte Gøse till Herluffsholm, min kere gode Farsøster, ganske venligen tillskriffuith" (kongl. Bibl. Saml.). Jørgen Hud var forresten, som sagt, gift med Karen Krafse, der døde 1560, og med hvem han fik Ditterslef : nu Bintersborg (F. 6, p. 2, 91; Aftl. 3, p. 331; 6, p. 510). Deres Børn see **G** 5 sq. (**F** 5)!

F 6 (—) Erik (Knudsen) til Fuglsang, f. 1519, † 1577. Om hans Fødsel siger hans Broderdatter, Karen Hud (l. c.): "1519 var min Farbroder, Erich Hudt, født 14 Dage før Fastelavn om en Løverdag, og hans Gudfader var "Sante Møvens" og Oluf Daae, Mikkel Brokkenhuus, Jørgen Pødebusk; "Sante Anna," Fru Berette, Hr. Mag. Eriksens, og Fru Mette, Sivars Grubbes." 1542 dræbte han uden Tvivl Niels Skram (see 1550!). S. N. døde vel hans Svigerfader (ifald han ellers allerede da var gift); men han faaer ikke Sandholt endnu; thi Jacob Hardenbergs Enke, Sophie Lykke, eiede den mange Aar efter, skjøndt det hedder i Aftl. 3, p. 585, at han fik Sandholt med sin Kone. 1546 maa han, formodentlig som kongl. Hoffinde, have modtaget Wiin paa Kongens Begne; thi man har en Dwittering af ham fra Kolding (der vel er uden Datum, men som ligger blandt Papirer fra 1546) saaledes lydende: "Jeg Erich Hud kiendis met thenne myn Handscrifft, at ieg haffver anamtt aff Per Nylsfen paa Jøren Kenntemesters Begne 4½ Ane Bijen mijne (: mindre end) en Støffen paa kongl. Maj: Begne (D. Saml. i Geh. Arch. ved K. N.). S. N. Brev til Jochim Beck, at kongl. Maj. forskikker Erik Hud med nogle hans Naades Heste og Folk til Nøesklide x. (Teg. v. al. L. ved K. N.). 1547 faaer han derimod Lehnsbrev

ad gratiam paa Vestervig Kloster, dat. Odense Tirsdag efter Søndag **Trinitatis** (Reg. o. al. Lande og Aftl. 5, p. 507, 528). 1548 følger han Prindsesse Anna til Sachsen (N. D. Mag. 1, p. 366, 369) og er tilligemed Jørgen Rud blandt de Lehnsmænd, der ved Brylluppet i Turgau skulde „rende eller stikke“ (Seg. o. al. L. ved R. N.). 1549 **S. Mathiæ** Aften fik han fra Koldinghuus Brev **ad gratiam** paa Vesterkloster (l. c.; altsaa anden Gang, see 1547!). **S. A.** stævner Hr. Mogens Gyldenstjerne til Fultoft Hr. Claus Bilde, Knud Gyldenstjerne til Thim og Flere, hvoriblandt ogsaa Erik Rud, for 8 Gaarde, som de have annammet iblandt Jep Thordsens Gods i Skaane, som han mener med Urette, til at møde i Kjøb. Mandag efter **Qvasimodogeniti** Søndag (l. c.). **S. A.** fik Erik Rud med Flere Brev om at være tilstede i Kjøb. hell. Trefoldigheds Søndag (l. c.), som det synes i Anledning af nogle fremmede Fyrsters Ankomst (see Otte eller **F** 7!). **S. A.** havde han (ifølge Seg. o. al. L. ved R. N.) sidst paa Maret Nørhaagaard i Nørhaa S. og Hundborg Herred i Forlehnning. Omtrent ved samme Tid, dog før 1550 (thi hans Orseide¹⁾ findes allerede i Knud Ruds Brevregister af 1550, **Littr. X Num. ult.**; ja! 1543 omtales allerede hans Trygheds Brev i denne Anledning (under Faderen eller **E** 5), ihjellsaaer han, som sagt, Niels Skram Offesen (ifølge **G.** Bryske, som dog

¹⁾ Ligesom Orsage Brev betyder Sagløsheds Brev, saaledes betyder Orseide Brev et Feideløsheds Brev eller et Brev, hvorved man forpligter sig til med Hensyn til den Paa-gjældende at afholde sig fra enhverfemhelt Feide; idet begge Dele have Navn af Præsiret or, or eller ür, der betegner en Mangel paa Noget.

blot siger, „at Niels Skram, en Søn af Dffe Skram til Deiberglund og Mette Juul, bleff slagen ihjell aff Erik Rud;“ hvorimod Tidsbestemmelsen af 1550 blot er en løs Gising, der grunder sig paa, at hans Broder, Hartvig Skram, paa den Tid levede; jfr. Atl. 5, p. 764¹⁾. 1551 var han endnu Embedsmand paa Vestervig, og s. A. var Nigsraad Gabriel Gyldenstjerne Embedsmand paa Drum Slot; men det lader, som disse 2 Naboembedsmænd have havt et Horn i Siden paa hinanden; thi s. A. Tirsdagen før S. Hans Baptists stævnedes Erik Rud Gabriel Gyldenstjerne, fordi hans Hustrues Fader havde ladet opsætte og komme tilgange en Mølle ved Hviding Mølle, hvilken Sag dog for denne Sinde blev udsat. (Udfaldet af denne Sag see Atl. 5, p. 508!). Men s. A. indstævnedes Gabriel Gyldenstjerne Erik Rud, fordi han opsnappede Tolden af Vesterhav af de fremmede Borgere, som kom did, og hvilken Told han formeente til Drum at burde erlægges; hvorom ogsaa gif Dom efter Gyldenstjernes Paa-stand ved Herredagen i Kjøb. s. A. S. Mittels Aften (af Nig. Db. ved Klev.; jfr. **Dipl. Lang.** ved R. N., hvor det hedder, at Sagen om Hvidberg Mølle paa-dømtes Fredag næst efter S. Mittels Dag paa Kjøb. Slot). 1552 skriver han sig til Møgeltjær (Kragts Chr. 3die, 3, p. 114). 1553 var han endnu Lehnsmænd paa Vestervig Kloster og havde da Proces paa

1) Den rette Tidsbestemmelse er 1542; thi da blev Niels Skram (en Søn af Dve Skram) ihjelskuffen paa Bognerup af Erik Rud til Fuglsang og begravet i Choret (formodentlig i Sero), hvor og hans Baaben (af Terpagers danske Antiquit. 1602 ved Klev.).

Klosters Begne med Thisted By om Provstegaarden *ibid.* (Klev.). 1554 faaer han som Lehnsmænd paa Vestervig Pant i Hindfels (Atl. 5, p. 481). S. N. gjøre Johan Friis til Hesselager, Iver Krabbe til Østergaard og Corfih Ulfeld til Korhølle vitterligt, at de paa Koldinghuus vare over en venlig Handel og Forligelse imellem Erik Rud, Embedsmænd i Vestervig Kloster, og Anne, Jens Laksens Efterleverfke i Holstebro, om al hvis Arv, rørendes og urørendes, som falden er efter Jens Laksen *ic.* (Dipl. Lang. ved R. N.). S. N. er han og Jørgen Rud med blandt de Lehnsmænd, som ifølge Brev af Løverdag efter S. Lucia Dag 1554 skulde være tilstede i Kolding Onsdag efter Kyndelmisse (1555) for at følge Dronningen og Hertug Frederik til Bismar (Teg. o. al. L. ved R. N.). 1555 var han tilligemed Peder og Jørgen Rud blandt de Lehnsmænd, som ifølge Kongens Brev af Mandagen efter S. Andreæ 1555 skulde møde i Kjøbenh. førstkommende Fastelavn (1556), til hvilken Tid Kongen ventede nogle fremmede Fyrster, og hvor da Jørgen og Erik Rud til samme Tid skulde vende og turnere; men den 10de Jan. 1556 fik de, som skulde turnere, Brev, at Kongen var tilfunds ingen Turnering at lade holde; dog skulde de komme tilstede (*l. c.*). 1556 er han endnu Lehnsmænd paa Vestervig (Atl. 5, p. 528), hvor f. N. hans Søn, Knud Griffen, kom til Verden (see G 14!). S. N. fik han ogsaa som Embedsmænd i Vestervig Kloster kongl. Qvittants paa 200 Daler paa Regnskab af sit Lehn for dette Aar, hvilke kongl. Maj.s Raad fik med sig til Tæring til Giesland. Dat. Soersmarck den 30te August 1556. Digesom Kongen ogsaa f. N. den 8de Octbr. fra Malms gjør vitterligt, at han af ret vitterlig Gjæld er E. Rud,

vor Mand, Tjener og Embedsmand i Bestervig Kloster, 600 rhinske Gylden i Guld skyldig, for hvilke han pantsætter ham vor og Kronens Gaard Hindselegaard i Hvidbjerg Sogn, som han nu selv i Bære haver (Reg. o. al. L. ved K. N.; jfr. 1554 og Aftl. 5, p. 481). 1557 er han Jacob Hardenbergs Enkes, Sophie Lykke til Sandholts, Laugværge (K. Hof. D. 2, p. 166, 168), fordi han selv var gift med Anne Hardenberg, den Foromtaltes Datter. S. A. (dat. Kjøb. den 22de Mai) fik han Brev paa Niberhus og Leen, „lydendis lige Ord frann Ordh eptersom thenne forue Jens Juels Bress indeholder och uduiser, bode mett Indgangen och Beslutingen; dog att skulle thienne ther aff mett XIII veractige Karlle, nar hanom tilstgis, och haffue aarligenn till Befolding I C Daller paa sytt eget Liff. **Dominus rex manu propria**“ (Reg. o. al. L. ved K. N.). S. A. kongl. Skrivelse til Frands Bilde, Erik Rud og Erik Rosenkrantz den Faldsmaal anrørende om de Døne, Fru Sophie (Lykke, see *supra*!) imod Necessen havde ladet uddrive af Riget. Dat. Kjøb. d. 29de Mai (l. c.). 1558 er han Lehnsmænd i Nibe (Aftl. 5, p. 655; K. Hof. D. 2, p. 267), men var det kun 1 Mar (M. D. 2, p. 72). S. A. (1558) anføres han den 12te Sept. paa Listen over de Herremænd, der eie Gaard i Kjøb. (Reg. o. al. L. ved K. N.; jfr. **Orig. Hafn.** p. 388 sq.). 1559 faaer han Panteforlehnning paa Baargaard i Bendshusel (Aftl. 5, p. 384) og fik den 18de Marts fra Aarhus, som Embedsmand paa Niberhus, kongl. Maj.s Følgebrev til de Bønder og Tjenere, som ligge til Baargaard, dem Knud Gyldenstjerne nu i Bære haver, at de til **Philippi** og **Jacobi**, naar S. Rud har indløst Gaarden fra K. Gyldenstjerne, skulle svare

til ham deres aarlige Afgift (Reg. o. al. L. ved K. N.). S. N. den 20de Marts Befaling om at berede sig til Turnering (see F 7!). S. N. gjør Kongen den 9de Mai fra Koldinghuus vitterligt, at han af ret bitterlig Gjæld skyldig er Erik Rud, Embedsmand paa Niberhuus, 500 rhinske Gylden udi Guld og halvandet tusinde og 100 Tschimsdalere, for hvilke han pantsætter ham Baar-gaard i Vendsyssel, som Knud Gyldensjerne sidst i Bære havde (l. c.; jfr. Atl. 5, p. 384). S. N. var han som Fændrik i Dithmarskerkrigen (M. D. 2, p. 186; jfr. Mollb. p. 172); og den Roes, Spangenberg i denne Anledning tildele hans Broder Jorgen, tilkommer alt-
 faa ikke ham, men denne; ligesom det formodentlig ogsaa var denne hans ved hiin Leilighed udviste Tapperhed, der gjorde, at det s. N. ved Kroningen blev ham til-
 budt at blive Ridder, hvorfor han dog den Tid med Flere undslog sig (Nesen p. 29). Derimod gjør Kongen den 23de Juli s. N. fra Odense vitterligt, at Erik Rud, (som tilkommende) Embedsmand i Ravnshov Lehn, havde gjort Nede og Regnskab for al Indtægt og Ud-
 gift af Niberhuus og sammes Lehn (Reg. o. al. L. ved K. N.); og s. N. den 8de Septbr. under og forlehnar Kongen ham fra Gedsør Halsted Kloster, Ravnshov Lehn, Haaby Birk, Sørups Birk, Alvestoft Birk, Westernæs Birk og Mabelle Birk; og s. D. faaer han Følgebrev til Lehnets Bønder og Tjenere (l. c.). S. N. i Nov. var han en af Ridmændene, der udlagde Gods til Peder Dres Søstre, hvorom see F 5 og Nyges P. Dre p. 159 og 160 (K. N.)! 1560 var han, som sagt, forlehnet med Ravnshov paa Laaland (Atl. 3, p. 332; K. Hof. D. 2, p. 287). I en Proces, hveri han s. N. mødte for sin Evtigermøder, Fru Sophie

Lykke, kaldes han Erik Nud „til Sandholt“ (som hun altsaa da maa have afstaaet ham) og Embizmand udi Halsled Kloster; men paa et andet Sted i Nig. Dom-
 bog kaldes han s. N. Embizmand ofver Nafnsborg Lehn (Klev.; hvilket, da Nafnsborg laa i Halsled Klosters Lehn, i Grunden var Et og det Samme, hvorfor ogsaa begge Bencævnelser afvejlende brugtes). S. N. gjør Kongen den 10de Mai fra sin Gaard i Marhuus vitters-
 ligt, at han under og tillader, at E. Nud og hans Krovinger maae og skulle have, nyde **2. jus patronatus** til Lundeløse Kirke i Salling Herred, som er Sogneskirke til Sandolt (Nig. o. al. L. ved K. N.). S. N. kongl. Befaling fra Em Kloster den 14de Oct. til nogle Fruer samt nogle Nigsraader og andre Adels-
 mænd med deres Fruer og disses Jomfruer (hvoriblandt Erik Nud og hans Hustru), at de skulde til S. Mortensdag komme til Em Kloster, saaledes at de vare der tilstede den 9de Novemb. (Teg. o. al. L. ved K. N.). 1561 kaldes han Erich Nudt „til Fullesang,“ Embiz-
 mand ofver Nafnsborg Lehn, og havde da Trætte med Laurig og Niels Lunov (af N. Dv. ved Klev.). S. N. den 17de April fik han et lignende Brev som Broderen Jørgen (see **F** 5!) om strax efter S. Hans at følge Kongen til Holsteen. S. N. den 8de Juli tilskriver Kongen fra Kjøb. Frands Brockenhuus og Erik Bilde, at Erik Nud til Magelaug vil udlægge Kongen og Kro-
 nen 2 Gaarde paa Hindsholm, den ene i Stubberup og den anden i Lang, og er derimod begjerende Udlæg af Kongens og Kronens Nødtighed i Kongens og Kronens jordegne Bøndergods i Salling Herred og By. Kon-
 gen vil derfor, at de to Dvennævnte forsamle sig saavel paa Kongens og Kronens som paa Erik Nuds Gods,

grandstfende og forfærende al Leiligheden 2c. (Teg. o. al. L. ved K. N.). 1562 den 11te Jan. fik han med nogle Nigsraader og andre Adelsmænd fra Frederiksborg kongl. Ordre om at være tilstede paa Kjøb. Slot den 25de Jan., da Kongen formoder nogle Fremmede til sig (Teg. o. al. L. ved K. N.). S. N. den 3die Juli gjør Kongen fra Kjøb. bitterligt, at efterdi Eric Rud til Sandolt har udlagt til os og Kronen 2 Gaarde paa Hindsholm, den ene i Stubberup, den anden i Lang, da have vi derimod udlagt til E. Rud al vor og Kronens Met og Nettighed i 3 vore og Kronens frie Bøndergaarde i Salling Herred og By (Teg. o. al. L. ved K. N.). S. N. var han endnu forlehnet med Hålsted Kloster (Atl. 3, p. 319). I denne hans Embedstid indkom der følgende Klage over ham, som dog mangler Narstal: „Stormectigste Høyborne Første, allernaadigste Herre oc Konge! Eders Konngl. Maj. nødis oc tuingis ieg fattig Mannnd till, for stor Uret, som mig ubildige er vederfarenn, met denne minn Supplicag oc nødactige Klagemaaill at umage oc bemøde: Giffuendis Eders Konngl. Maj. ydmigelige tilkennde, Eders Naadis Befalinningsmannnd, Eric Rud, mig att necte oc forholde minn rette Urffuedell udi en Gaard, ligenndis udi Thiennemarcke i Laaland (s: Danmark i Hålsted Klosters Lehn), som mig effter denn Frihed, som Eders Naade oc anndre fremfarne Konnger udi Danmark vß udi forne Thiennemarcke unndt oc giffuet haffuer, arffueligenn oc retteligenn met minn Hustru effter sinn salige Fader er tilfaldenn, huilckenn Gaard ieg ocsaa aff hannem steed oc fest haffuer for **XXXVI** Daller, som skulde udgiffuis till **Sancti Michaelis** Dag førstkomendis, oc haffuer derfaare sett hannem Loffuenn oc

Wijsenn met fire trofaste Dannemennd, opladenndis der
 udoffuer enn anndenn Mannnd denn Gaard, som ieg selff
 udi boer, menenndis denne Contract, som ieg met forne
 Eric Hud om forne Gaard giort haffde, fest oc urygge-
 lige att skulde holdis; menn nu haffuer hannnd dog inod
 samme beggis vor Contract oc sinn egenn Løffte oc Til-
 saffnn tilladit oc steed en anndenn Mannnd forne Gaard,
 som der till er fremmet oc ingenn Arffuedell haffuer i
 hannem 2c.; huor ud offuer ieg fattig Mannnd er suigeli-
 genn bedragenn. Bedenndis derfor Eders Konngl. Maj.
 ydmigeligenn, at Eders Naade vilde verdis till for Guds
 Skyld mig fattig Mannnd att forsticke her udi saa meget,
 som bildigt oc ret kannd vere; ieg skall igenn nest Guds
 Hielp fundis Eders Konngl. Maj. villig oc lydactig
 met Skatt oc anndet, som ieg Eders Naade aff Nette
 plectig er, aarligennd oc betimeligenn her effter, som ieg
 her till giort haffuer, att udgiffue 2c. Denn Guige barm-
 hertige Gud skall Eders Naade det ydermere belonne
 med alt Lycke, Benedidelse oc Bessignelse, huilckenn ieg
 Eders Naade ynsster aff Gud Fader ved **Jesum Chri-**
stum, vor Herre. **Amen!** Søffrennd Pederfenn, Eders
 Naadis ydmige Tiennere“ (vgl. Bibl. Saml.). 1563
 faaer han nyt Forlehningbrev paa Halsted Kloster og
 Navnborg Lehn, idet Kongen den 14de Febr. fra
 Frederiksborg gjør vitterligt, at han under og forlehner
 E. Hud, vor Mand og Tjener, Halsted Klosters Lehn
 og Navnborg Lehn, som han nu selv i Bære haver
 (Reg. o. al. B. ved K. N.). E. N. maatte han til
 Fru Sidsel Ulstand paa Bønnith paa sin Fogeds Begne
 gjøre følgende Undskyldning: „Myn ganste venligh Hylffen
 nu oc altid kerl. fforssent met vor Herre! Kerre Frue
 Dykelle, synderlig gode Wenn! Nest enn venlighe Thack-

sigelste for alt Verre oc Gott, huildet ieg altid gerne vil findes velvillig til at forthyenne y hues Maade, iegh vid Eder til Wille oc Gode land verre. Kerre Fru Siffelle! ssom I giffue tiil kendhe udi Eders Scriffuelste, at myn Fogit, Lauris Ffrost, oc Wyffogiden aff Nyestledt haffuer thagit en aff Eders Tiennere paa allsaer Weg oc bundit hannem y en Grime oc sleffuit hannem igenem Tyrne oc Dynne (=: Dynnd), hor verst vor, oc tagit hans Verre (=: Bærge?) ffra hannem; ssa haffuer ieg tald meth min Fogit derom, ssom Jørgen Brade vel hørde; da sbyger hand ssa, at the vorre ude oc pantith for Kongskat; oc ssom de kom rydende, da bleff denne døm vaer; ssa tog hand aff Wegen oc ind at Skoffuen vit en Moße. Then Tid de ssaae dhæt, da mentte de, at thet var en Husmand oc ville rømme ffor Kongskat; ssa rentte de effther hannem oc naade hannem vid en Moße oc sporde hannem at, hor hand haffde hieme, oc hui han løff ssa aff Wegen. Da skød hand først paa, at hand haffde hieme (i) neste Bye høß Hans Laurssens Gardt; oc ssa førde de hannem dit oc ville forffarrit (=: forfare det). Ssa skød hand paa, at hand hørde Hans Laurrittsfen til; ssa ville de fvrre hannem dith; ssa ssagde hand atter ney oc skød ssa paa Eder; ssa toge de hans Pant fran hannem, efftterdi hannem brast Skodhe, til ssa lenge at the kunde faae at vidhe, horledes thet var fatt meth hannem. Men ieg haffuer bestilt, atth nar Eders Tienner komer, at hand da skall faae sit Pant igen; oc ger thet meg onth noel for thet er Eders Tienner; men her løffuer ssa mange Skalcke her i Landit, bode for kongl. Majs Skat oc andit Skaldet, de haffue giortt. Kerre Fru Sigelle! ssa beder ieg Eder gerne, ati icke fortencke minn Ffogit thet,

effterdie thet vor icke giort y anden Mening. Kerre Ffrou Ziffelle! vil nu icke lenger forhindre Eder meth minn Scriffuelfje; mens ieg gor altid gerne, hues Eder kert oc til Wille er, thet Gud almegtiste kendyer, huilchen ieg Eder nu oc altid beffalle vill. Lader Anne (∴ hans Hustru, Anne Hardenberg) oc ieg hillffe Eder met mange thuffind gode Nettber. **Ex Ffogelsfangh Oculi Søndag LXIII.** Erich Ruudh metth egben Handth.“ Udskrift: „Erligh och velbyrdigh Ffrou Siffelle Uffstand; tiill Bønnith, myn synderligh godhe Venn, gansfhe venligenn tillscreffuith“ (Kgl. Bibl Saml.). 1564 den 14de Marts fik Adelen og Andre Brev fra Kongen om at lade sig bruge paa kongl. Majjs Drlogsskibe i Østersøen; og i et med samme Brev følgende Register anføres ved Skibet den „svensche Juncfrav“ Erik Rud og Jacob Ulfeldt (Teg. v. al. L. ved K. N.). S. N. var Erik Rud ogsaa blandt dem, der den 24de Marts fik kongl. Skrivelse at skulle være tilstede i Kjøb. foruden al Undskydning Søndagen **Misericordia Domini** (∴ den 16de April) og lade dennem bruge paa Drlogsskibene (l. c.). S. N. var han i Søbataille med de Svenske (Mesen p. 111—12; jfr. D. Mag. 3, p. 248); og derom skriver Kong Fr. 2den til Churfyrstinde Anna af Sachsen som følger: „Zu begertem Bericht unferer Krigshandell zu Wasser und Lande, daruon an E. L. (∴ Eure Liebden) allerley widerwertigs gelangt, betreffen, wollen wir E. L. freuntlichen nicht bergen, das unlängst unsere Schiff wider mitt denn Schwedischen ein Treffen gethan unnd sich mit einander zwe ganze Tag und zwo Nacht geschlagen, darüber der Schwede vier stattliche Schiff verloren, daruon unser Underthan Erich Ruth „mitt E. L. Geschug,“ das uff

sein Schiff, die schwedische Junckfrow geheissen, vorordnet, das grösste und beste Schwedische Schiff nach Mageslösf, der Finische Hirs genant, samt noch einem andern statlichen Schiff mitt allem Geschütz und Gereitschafft ganz und gar zu Grund geschossen. Von unsern Schiffen aber seindt drey von den allgeringsten in der Nacht unter den Schwedischen unwissendt und die unsern zu sein vormeint gerathen und von ihnen mitt Gewalt behalten und erobert worden. Dat. Flensburg d. legten Sept. 1564" (af Kleb. Saml. ved K. N.). S. N. den 23de Decbr. fik Erik Rud med Flere Kongens Skrivelse fra Nyborg om med Heste og Harnisk at give sig over til Slaane til "vore" danske Nyttene og siden hos dem lade sig bruge mod Fjenderne (Teg. o. al. L. ved K. N.). 1565 den 6te Febr. fik han tilligemed Flere Kongens Befaling fra Kjob. om til Foraaret at lade sig bruge tilstibs; hvorimod Kongen vil have dem forskaaede for den ovenomtalte Reise til Slaane (l. c.). S. N. den 19de Mai gjør Kongen fra Kjob. bitterligt, at han af ret bitterlig Gjeld er Erick Rud til Fuglsang, vor Mand og Tjener, 3000 Tschimsdaler skyldig, med hvilke 3000 Daler han har "forhøiet" det Pant, han har paa Baargaard (D. Saml. i Geh. Arch. ved K. N.). S. N. den 23de Mai udgaaer fra Kjob. til Admiral Herlus Trolle, Skibshøvidsmændene og de "gemene" Høvidsmænd kongl. Majz Bestilling tilstibs, Og blandt de Herremænd, der ved denne Leilighed fik Befaling at følge Admiralen med Flaadens Skibe, forekommer ogsaa Erik Rud som Skibshøvidsmand paa "Jomfruen" (Teg. o. al. L. ved K. N.). S. N. er han i Søbataille (Nesen p. 142, 143, 145); og man har hans Beretning om bemeldte Slag under Bornholm, hvori hans

Broder Otte blev fangen (see D. Mag. 3 N. 2, p. 83—86!). S. N. til Erik Rud d. 12te Juli fra Frederiksborg følgende Brev fra Kongen: „Vi have af Din Skrivelse, som Du os Elskel. Hr. Magnus Gyldestiern, Ridder, vor Mand og Raad, tilskrevet haver (see D. Mag. 3 N. 2, p. 83 sq.), forstandet, hvorledes det sig nu i Esverdag sidst forleden med vore Orlogsskibe og de Svenske haver begivet, og høre og formærke gandste ugierne de Tidinger om Din Broder og Niels Trolle og de Skibe, de paa vare ic. Og efterdi vi hos os betænke, det for ingen Deel vil tiene, at al Flaaden løber af Søen, bede vi Dig og naadigst begiære, at Du indtræder paa et andet Skib og „udi Din Broders Sted“ udi vor og Nogens Tieneste lader Dig bruge og hos Dig beholder saa mange af vore Skibe, som uklamferede ere og nogerlunde kunne holde Søen; desligeste af Folket saa mange, som føre ere, og med samme Skibe bliver under Bornholm og der omkring, paa det at ikke skal siges, at vi ere slagne af Søen. Dersom Fienderne igien kom i Søen og vare Eder for overlegne, hvilket vi ikke kunne troe, kunne I altid bruge „Eders Fordeel,“ om Behov gøres“ (Reg. v. al. L. ved K. N.). S. D. og f. St. gjør Kongen vitterligt for alle Skibshøvidsmænd, Skipperne o. s. v., at han har tilskiftet, befalet og forordineret Erik Rud til Fuglsang, vor Mand og Tjener, (til) at skulle være „vor Admiral“ (D. Saml. i Geh. Arch. ved K. N.). S. N. den 17de Juli kongl. Skrivelse fra Kjøb. til Erik Rud ic.: Blid, at vi forfare, at nu vore Orlogsskibe vare „til Haandværk“ med Fienderne, skulle nogle vore Skibshøvidsmænd ikke have holdet dennem, som dennem burde; hvorføre vi have ladet vort aabne Brev til dennem ud-

gaae, hvilket vi Dig herhos tilstikke, og Du deraf videre vor Mening haver at forstaae; bedendes Dig og ville, at Du fordrer fornævnte Hovedsmænd alle sammen for Dig og siden forte vort Brev dennem lader forelæse, at de dennem derefter kunne vide at rette; og at Du med de Lybste og forte vore Skibshovedsmænd Dig siden beraadslaar 2c. (Teg. o. al. L. ved K. N.). S. N. den 30te Juli fik Erik Rud, Admiral, fra Kjøb. kongl. Bestilling, med Flaaden at skulle begive sig udi Øster- og Vesterjøen, hvor sig Heiligheden kan begive, og der af hans største Magt Fjenden at gjøre Afbræk og Nederlag (l. c.). S. N. den 31te Aug. fik Hr. Magnus Gyldestjerne, Johan Friis, Hr. Børge Trolle, Hr. Jørgen Lykke og Erik Rud Kongens Brev fra Helsingborg, hvori han underretter dem om, at de Svenske havde stormet og opbrændt Barberg By, og derfor beder dem om strax at begive sig hid (2: til Helsingborg) til ham (l. c.). S. N. den 13de Sept. fik de Ovennævnte samt Jochim Beck Kongens Brev fra Helmstad angaaende Proviant til Krigsfolket (l. c.). S. N. den 21de Sept. fik de Ovennævnte samt Holger Rosenfrands Kongens Brev fra Helsingborg angaaende en Skat til Hjælp i Penge og Proviant til Krigsfolket (l. c.); og s. D. og s. Et. fik de Ovennævnte med Undtagelse af Jochim Beck atter Brev om det Samme (l. c.). 1566 Kong Fred. 2dens Brev til Erik Rud, at eftersom han tilforn har faaet Kongens Skrivelse, at skulle forstikke til Lybel til Eilvester Francke 3 store Læster Malt m. m., samt at skulle fremsende til Kjøb. Slot al den Madskat, som er oppebaaren i hans Lehn; da forfarer Kongen, at S. Francke endnu intet af forte Proviant har bekommet, og at heller intet af Madskatten er fremkommet til

Kjøb., „hvilket os ikke lidet forundrer, efterdi I vel selv kunne befinde, hvad stor Magt os derpaa liggendes er, og hvad Forsømmelse vi derover kunne lide.“ Kongen vil derfor, at han strax iligen uden al Forsømmelse forstikker forte Proviant til Lybek og desligeste bestiller, at al forte Madstat, Dag og Nat uspart, maa fremkomme til Kjøb. Slot. Dat. Kjøb. den 12te April 1566 (Teg. v. al. L. ved K. N.). S. N. Fred. 2dens Brev til E. Rud, at Kongen agter at bruge ham „for en Commisfar hos vort Krigsfolk;“ og efterdi han foreser sig med det Første „at komme Folket paa Toget,“ vil han, at han tiltænker at gjøre sig færdig og med sine Heste og Harniss paa samme Tog uforsømmelig at begive r. Dat. Kjøb. Slot den 22de April (l. c.). S. N. Fred. 2dens Brev til menige Kjøbstædmænd i Laaland og Falster, at Kongen har befalet E. Rud, „vor Mand og Raad,“ at skulle udtage et Antal godt Folk af samme Kjøbstæder og dem strax iligen, Dag og Nat uspart, forstikke til Kjøb. Slot. Dat. Kjøb. den 4de Juni (l. c.). S. N. Fred. 2dens Brev til Peder Wilde, Erik Rud og Jacob Ulfeldt, at han havde faaet deres Skrivelse, dat. Allingsaas den 5te Aug.; ved hvilken Leilighed han kalder dem alle 3 Krigs-Commisfarier. Dat. Kjøb. Slot den 22de Aug. (l. c.). S. N. den 21de Sept. har man Erik Ruds Beretning om den svenske Feltherre Carl de Mornaus Fangenskab (D. Mag. 3 N. 2, p. 100—102). 1567 skrev han sig til Fuglsang (F. 8, p. 93). S. N. satte han sit og sin Frues, Ane Hardenbergs, Navn paa Fuglsangs Sognekirke Thorebyes Stole (F. 6, 2, 44; Atl. 6, p. 476). S. N. den 23de Jan. Kongens Brev fra Kjøb. til Erik Rud og Jacob Ulfeldt, at Kongen har tilskrevet og be-

falet dem at skulle oppebære den Hjælp, som Adelen og de Geistlige og alle Andre, som frit Jordegods have i Fyen, bevilget have. Han befaler derfor, at de altingest rette sig efter samme Befaling ic. (Reg. o. al. L. af K. N.). S. N. d. 24de Jan. hilser Kongen fra Kjøb. Eskild Gise, Embedsmand paa Nyborg Slot, og Henning Qvighou, at Erik Mud til Sandolt, vor Mand og Naad, er til Magelag begjerende vor og Kronens Nødtighed i 3 jordegne Bøndergaard i Vester-Hæsing og igjen vil udlægge Fyldest af sit Eiendomsods paa Hindsholm; hvorfor Kongen befaler dem, at de skulle forsamle sig paa forte Guds, Kronens og E. Muds, og grandste og forfare al sammes Velighed ic. (Reg. o. al. L. ved K. N.). S. N. i April nævnes han som Nigsraad og Eier af Fulesang (K. Hof. D. 3, p. 32). S. N. den 10de Mai gjør Kongen fra Kjøb. vitterligt, at han under og forlehner E. Mud, vor Mand og Naad, med Navnsborg og de Birke i Laaland, som han selv i Bære haver (Reg. o. al. L. ved K. N.; jfr. Jacobsens Skattevæsen p. 153. Og var dette saaledes 3die Gang, han med Navnsborg blev forlehnet). S. N. den 3die Juli tiltalte han Jomfru Anne Marsvins Arvinger i Anledning af et Forløfte, han med Flere var gaaet i for hende, og for hvilket hun havde pantsat dem Jordegods, som nu gjordes dem stridigt (K. Hof. D. 3, p. 39 sq.). 1568 Fred. 2dens Brev fra Frederiksborg den 3die Jan. til Erik Mud og Jacob Ulfeldt, at eftersom Danmark's Nigsraad og Andre af Adelen have bevilget at komme Kongen til Hjælp med Tredieparten af al den visse Mente af det Kongens og Kronens Guds, de have i Pant og Forlehning; da forfeer Kongen sig ogsaa til dem, at de i lige Maade ville findes villige ic.

(Teg. o. al. L. ved K. N.). S. N. Kong Fred. 2dens Skrivelse til Graf Rud, dat. Frederiksborg d. 9de Marts, at efterfom D. Rigsraad og Andre, som noget Kongens og Kronens Gods i Pant eller Forlehnning have, have bevilget og udgivet Tredieparten af den visse Mente af alt forte Pant og Forlehnning; og Kongen forfarer, at han vægrer sig og af Stavnsborg Lehn Intet vil give, men vil undskyldte sig med, at han har det paa en stor Afgift: „da, dersom J ikke er tilfjinds saadan Hjelp (efterfom andre vore Raad og Undersaatter) til os at udgive, og paa det at Andre deraf ikke skulle tage Efter-syn, dennem i lige Maade at vægre til os at udgive, hvad Hjelp og Undsætning os bevilges og indrømmes til vor og Rigsens Nytte og Behov: foraarfages vi at forsee samme vort Lehn med en anden Lehnsmænd, som vil deraf gjøre, hvad andre vore Lehnsmænd i Riget gjøre. Men, dersom J ville gjøre deraf, som andre vore Raad og Lehnsmænd af deres Lehn, unde vi Eder det for nogen Anden, hvilket vi ikke ville lade at give Eder tilkjende og begjere herpaa strax med dette Bud Eders skriftlige Svar og Forklaring, derefter vi os kunne have at rette“ (l. c.; jfr. Hist. Tidskr. 5, p. 438).

S. N. den 21de Marts tilskreve Peder Dre og Johan Friis Kongen, at han ville verdes at skrive G. Rud til, at han begiver sig over til Bernaa og tilhjelper at mustre Tropperne (D. Mag. 4, p. 222—23).

S. N. d. 24de Marts tilskriver Kongen G. Rud fra Frederiksborg, at han forfarer, at den Fane Nyttene, han har ladet bestille i Mecklenborg, er ankommen til og forsamlet i Kjøbenhavn og deromkring, og har derfor affærdiget Axel Biffert med Cancellijeneren Nickel Druckenbrodt, forte Nyttene at mynstre; og vil derfor, at G. Rud strax

begiver sig derover og tilhjælper at mynstre, ligesom Al-
 bret Dre (Seg. o. al. L. ved K. N.). S. N. den 7de
 August havde Erik Rosenkrantz og Erik Hud (ifølge
 Kongebrev fra Frederiksborg) Lister Lehn i Norge (l. c.).
 S. N. i Nov. gjør Tørgen Bryske til Skafte løf vitter-
 ligt, at efterdi han har faaet Kongens Stævning, at
 møde Erik Hud til Fuglsang, at svare ham til hvis
 Breve, han (E. Hud) skulde have af ham (T. Bryske)
 paa noget Gods i Fyen; „hvilke Breve, som er et
 Pergamentsbrev med gode Mænds Indsegl fore, ieg
 haver givet hannem med slike Forord og Vilkaar, som
 hans Gienbrev, som han mig derpaa imodgivet haver,
 som det bemelder og indeholder, og ei med andre Ord
 eller Mening, det vil ieg tage paa min Sjæls Salighed
 og Himmeriges Part; og dersom E. Hud ikke havde
 anammet mit Gods i min kiære Moders levendes Liv,
 som samme hans Gienbrev med alle sine Punkter og
 Artikler det indeholder og bemelder, da bepligter ieg
 mig nu, som tilforn, at ville holde E. Hud samme mit Brev
 om samme Gods eller og med andet godt Gods efter
 mit Brevs Lydelse; og dersom saa er, som mig er be-
 rettet, at E. Hud skulde have et Brev af mig, som
 skulde gjøre hans Gienbrev dødt og magtesløst, som
 han mig givet haver, da vil ieg der gladeligen døe paa,
 at, om saa er, at samme Brev findes hos E. Hud, da
 er det mig aldeles uvitterligt; saa sandt hielp mig Gud
 af al min Sot og Sygdom og af al min Nød! hvil-
 ken min Mening ieg vil videre berette, naar Gud vil
 unde mig, ieg kan blive saa mægtig, at ieg kan selv
 komme til Ords. Dette bekiender ieg Tørgen Bry-
 ske med egen Haand.“ Dat. Skafte løf Tirsdagen næst-
 efter Allehelgens Dag (af Klev. Saml. ved K. N.). S.

N. nævnes forresten Erik Rud som Nigsraad. S. N. siges han (men naturligviis den Tid, han der var Lehnsmænd) at have udviist Præstegaard i Vestervig (Aftl. 5, p. 477). S. N. blev han forlehnet med Nykjøbing paa Følster (Aftl. 3, p. 375), som han dog blot 1 Aar havde i Forlehning, nemlig fra **Phil. Jacobi** 1568 til Marsdagen 1569 (Aftl.). S. N. skulde han ogsaa være død (Rhode 2, p. 7); men 1569 sq. er han endnu Nigsraad (D. Mag. 5, p. 80; Schl. Saml. 2, 2, 173, 174, 176, 177). S. N. (1569) den 25de April har han en Sag med Jørgen Bryste, som havde solgt ham en Gaard, han ikke kunde hjemle (R. Hof. D. 3, p. 120, 147). S. N. den 29de April gif kongl. Befaling til Herluf Skave, Lave Benstermand, Mogens Følster og Erik Balkendorf, at skulle overvære **Philippi & Jacobi** Dag paa Nykjøbing Slot, naar Erik Rud det fra sig antvorder til Peder Dre, og have Indseende med, hvad Inventarium, Regiſter, Jordebøger og hvis Andet, som bør at findes paa Slottet; desligeſte at tilſee Skotene dertil liggendes; og det Aft under deres Signetter give beſkrevet. Dat. **Hafn. ut supra** (Reg. o. al. L. ved Aftl.). S. N. Kongens Brev fra Kjøb. af 12te Juni til Albert Dre, at Kongen forfarer, hvorledes Erik Rud skal have bekommet noget Gods af nogle Præster i Laaland, som kaldes „Diingods,“ hvilket han mener ikke saa rettelig at være tilgaaet, som det sig bør, og forte Præster ikke at være mægtige til slikt Gods at maae afhænde; hvorfor Albert Dre skal tale paa samme Gods og det igjen inddele (**Dipl. Lang.** ved R. N.). S. N. den 1ste Sept. fik han Dwittering over bemeldte Aflevering saaledes lydende: „Wij Frederick thend andenn ic. giør

alle vittberligt, att oß Etsk. Eric Rud till Fulfangh, vor Mand och Raad, haffuer nu giortt oß gode Nede och clartt Megenscaff for all Indtegtt och Udgiffitt, som handd paa vorre Begne haffuer opborritt och igenn udgiffueth paa vortt Slott Nykiopping fran **Philippi** och **Jacobi** Dag **An.** 68, hand fick samme vortt Slott först aff oß udi Forlenning, och saa fremdellis till samme Marsdag ther nest eptther forleden **An.** 69, hand thet igenn quitt bleff; och hueß hand oß nu ther aff skyldiig bleff eptther hanns Megnscaffs Liudelske, haffuer handd affbethald och fran sigh annthuorditt oß Etsk. Peder Dre till Gissfeld, vor Mand, Raad oc Hoffmester, till Inventarium; och bleff oß ther aff adellis inthet ydermere skyldiig. Thi lade vii forte Eric Rud och hanns Affu qvitt och frii for all ydermere Kraff aff oß oc vorre Efftherkommere, Konninger y Danmark, for forte Indtegtt oc Udgiffitt eptther hanns Megiisters och Megenscaffs Liudelske, handd frann sig anntthvorditt haffuer i alle Maade. Giiffueth paa vortt Slott Kopnehavn thennd 1ste Sept. under vor Signett“ (Kgl. Bibl. Saml.). 1570 den 18de Marts tilmelder Kongen Eric Rosenkrands og Eric Rud fra Frederiksborg, at han har undt og tilladt, at Fru Edel Hardenberg, Frands Wildes Efterleverste (Søster til E. Rosenkrandses og E. Ruds Fruer), maa til sig indløse Lister Lehn, og vil derfor, at de Ovennævnte annamme deres Penge og lade Lehnet følge hende (Leg. o. al. L. ved K. N.). E. N. den 5te Mai gjør Kongen vittberligt fra Kjob., at efterdi Eskild Wiø, Embedsmand paa Nyborg Slot, haver med andre vore Undersaatter af Adel, nemlig „Eric Rud,“ Jochim Beel og Henric Gyldenstjerne, lovet og sagt god for os til Hennicke von Hagen for 11000

Daler; da lover og tilfiger Kongen at ville holde Eskild Gise og forte af Udelen forte Løfte uden al Skade, Kost og Tæring (Reg. o. al. L. ved K. N.). S. A. indstævnes han af nogle laalandske Nærningsmænd, fordi han havde multeret dem, uagtet deres Dom ikke var underkjendt (K. Hof. D. 3, p. 117). S. A. er han i Dec. som Nigeraad overværende paa Netterthinget i Kjøb. (l. c. p. 120). 1571 den 17de Jan. tilskriver Kongen fra Antvorskov Kloster Holger Rosenkrands, Hr. Jørgen Lykke, Eric Rosenkrands og Eric Rud, at da de sidst med andre Nogens Naad vare forsamlede i Kjøb., begjerede Kongen, at de skulde fortsøve, indtil de Nogens Naad, som vare udfiktede til Stettin at forhandle om Fred, vare komne tilbage; men da gave de for Svar og lode sig høre, at det ikke var fornødent; de vilde lade deres Signeter blive tilstede, at Intet skulde forsømmes. Men nu vare Naaderne komne fra Stettin med Fredsfordraget, blandt Andet indeholdendes, at det af Kongen og menige D. Nigeraad med deres Brev, Segl og egne Hænder understrevet skulde ratificeres og stadfæstes og derefter med det Allerførste forsendes til de Svenske paa Grændsen. Efterdi nu Naadet er splittet ad og hver dragen hjem til sit, og denne store Vinter saa hastig paakommer, er at befrygte, at Ratificatsen ikke skal blive saa snart færdig og til den berammede Dag og Termin fremkomme, „hvilket vi saae fast ugierne, og vilde vi os herudinden have undskyldt“ xc. Kongen vil derfor, at de strax, Dag og Nat uspart, begive sig til Nyborg og der blive tilstede, til saa længe at samme Confirmats og Stadfæstelse bliver forseglet og understreven (Reg. o. al. L. ved K. N.). S. A. i Febr. havde E. Rud endnu Mavnøborg

Lehn; men i Juli havde P. Dre det (l. c.). S. N. Kongens Skrivelse fra Kjøb. den 23de August til Biorn Kaas, Eiler Grubbe, Herluf Skave og Erik Grubbe, at da han har tiltroet og befalet P. Dre Stavnsborg Lehn, som E. Mud, vor Mand og Naad, sidst i Være havde; da befaler han dem og giver dem Fuldmagt, at de med det Allerførste begive sig paa hans og Kronens Skove i Stavnsborg Lehn, grandstfende og forfarrende, hvad der findes at være hugget i samme Skove ic. (l. c.). S. N. tager han sig (desværre! formodentlig i egennyttige Hensigter) af den uheldige Sophie Daae til Enggaard (Bekers D. Herregd.); thi hvor egennyttig han s. N. ved sin Broder Jørgens Død opførte sig paa Bedbygaard, see G 6, 1597! 1572 bærer han Himmelen over Dr. Sophie ved hendes Kroning (Nesen p. 266) og er iblandt dem, der ved denne Leilighed benaades med at turde berøre hendes Krone (l. c. p. 268). S. N. indstævnes han i Nibe for sin Forvaltning som Lehnsmand *ibid.* (Thorup om Nibe 4, p. 25) og er desuden s. N. i flere Mettergangsfager indviklet (K. Hof. D. 3, p. 152, 176). 1573 nævnes han som Nigsraad og Eier af Fuglsang i *index* til E. *Læti res danicæ* (K. N.) og i K. Hof. D. 3, p. 190. S. N. blev hans Søn Corfis født paa Sandholt (see G 15!). S. N. skjøder han en Gaard i Faaborg til Hans Daae paa Enggaard (Aftstykk. 2, p. 6). S. N. har han en Sag for den ovenomtalte Sophie Daae (Aug. 3, p. 26), som havde solgt ham alt sit Arvegods, baade i Jordegods og i Løsøre (see *infra* 1576!). S. N. maa han være bleven udlest af Waargaard i Vendsyssel, som han siden 1559 havde haft i Panteforlehnning; dog beholdt han,

som det synes, alle Og, Føl og øvrige Inventarium der paa Gaarden (Atl. 5, p. 385). S. A. den 7de Nov. blev han med Nalborghuus forlehnet (Hist. Tidsskr. 2, p. 78 Note 3). 1574 skriver han sig til Fuglsang og er Nigsraad (F. 10, p. 258; R. Hof. D. 3, p. 249). S. A. skjøder han en Gaard i Faaborg til Hans Daae (Mug. 3, p. 26)¹). S. A. kaldes han vor Mand, Raad og Befalingsmand paa Nalborghuus (af Hig. Db. ved Klev.). S. A. udvirker han følgende Stævning over Peder Nuds Enke, Grette Bryske til Vognstrup: „Vii Frederich thend anden ic. hielge Ether och Elff. Fru Grette Bryske thill Wonnserup, Peder Nudz Eptherleffuerffe, meth Gud och vor Made. Wiider, att och Elff. Eric Nud, vor Mand och Raadt, haffuer beredt for och, huorlundhe handt haffuer Thilltale thill Eder for enn Gaardt udi Felligloff (udenpaa staaer: Fielenstoff), som Tørgen Maken paaboer, som I sieluff haffuer tagen hannum fraa udenn all Dom och Rett och emod the Pannthebreffuis Lydelge, hand aff Eders Broder, Tørgenn Bryske, derpaa haffuer, meth Urette, som hand siger och Eder siellff ydermere ved att berette. Thi bede vy Eder och byde, att I retter Eder epther atth møde ther om for och och vortt Elff. Niges Danmarks Raadt udi Nette thill første almindelig Herredag, som er beramit att stande udi vor Kiststed Kiststuehaffn hellig Threfoldighedz Søndag, som er thend 6 Dag Juni nu førstkomende, meth hueß Bressue och Beuifning, I haffue emod ham udi thenne Sag, som I Eder

¹) formodentlig det samme Skjøde, som alt er anført under 1573. S. A. har han en Sag med Landsdommeren i Tøen (R. Hof. D. 3, p. 254).

same Gaardt haffuer med thilholdit, och tha atth liide och unndgielde, hueß ther om Loug och Nett er. La-
 dendis thet ingennlunde. Giiffuedt paa vort Slott Fre-
 dericksborg thenn 23 Dag **Aprilis**" (vgl. Bibl. Saml.).
 1575 er han paa Mødet i Kolding (Nes. p. 291). S.
 A. den 9de Juni tilkjendes ham 8 Gaarde af Enggaards
 Gods (K. Hof. D. 3, p. 260 sq.), og kort efter kjøber
 han Enggaard selv (Becf. I. c.; Aug. 3, p. 27—30;
 jfr. K. Hof. D. 3, p. 267 Anmærkn.). S. A. dør
 hans Frue (see *infra*!). S. A. den 25de Febr. blev
 han indført i Enggaards Hovedgaard, Ladegaard og
 Mølle med al Gaardens og Møllens Eiendom og rette
 Tilliggelse (af Nig. Db. medd. ved Statsraad Kolderup
 Mosenv.). S. A. den 5te Juli var en Trætte, E. Rud
 havde med Mouritz Pødebust til Kjørup om Egelstke-
 gaard paa Vangeland, som Jens Jørgensen og Jørgen
 Berendsen havde solgt dem, ved fælleds Overenskomst
 paa Fredericksborg bleven voldgiven til Niels Raas og
 Jacob Ulfeldt (I. c.). 1576 eier han Sandholt (F. 6,
 p. 105) og bygger s. A. Choret ved Sandholts Kirke
 (Aftl. 6, p. 736). S. A. staaer der et Vers til ham
 i **Joh. Amerini Ripensis Carmina**; og kaldes han
 ved denne Leilighed **D. Ericus Rud de Fugelsang,**
Senator regni & præses regius in arce Albur-
gensi (K. A.). S. A. underskrev og besejlede han d.
 1ste Septbr. paa Torp (=: Nørtorp) i Thy tilligemed
 Bjørn Andersen til Steenast et Skjøde af Eiler Lykke
 til Torp til Hr. Jørgen Lykke paa Gods i Ellinge og
 Nønninge (i Fyen) samt Holds Mølle (i Nønninge
 Sogn). S. A. gjør Fred. 2den bitterligt, at s. A.
 den 5te Novbr. var paa Nettektinget paa Bordingborg
 skicket Erik Rud til Fuglsang, „vor Mand, Naad og

Befalingsmand paa bort Slot Malborghuus,“ og havde i Nette stævnet Fru Anne Stisdatter og Knud Daa til Hestholm, for de havde ladet tage Gjenbrev i hans Forsøgning til Laas paa noget hans Gods i Fyen, som var ham solgt og skjødet af Fru Sophie Daa; ligesom ogsaa nogle af samme Gaarde ere ham tildømte af Kongen og D. N. Raad; og i Nette lagde derhos Fru Sophie Daaes Skjøde af 1573, lydende, at hun har solgt E. Rud alt sit Arvegods her i Niget, baade Jordegods, Kjøbstedgods og Løssøre; ligesom han ogsaa i Nette lagde en Dom, udgiven 1575 d. 9de Juni paa Kjøb. Slot lydende, at de 8 Gaarde, som Fru Anne Stisdatter og E. Rud omtrætte, bør angerløst at følge E. Rud og han dem at beholde efter hans Skjødebrevs Lydelse. Og berettede E. Rud, at han efter samme Skjøde og Dom havde begyndt samme Gaarde og Gods at følge til Laas ic. Mads Henningsen i Esterbølle, Fuldmyndig paa Fru Anne Stisdatters og hendes Dottres Vegne, og Madsus Ibsen, Fuldmyndig paa Knud Daaes Vegne, mødte i Nette, og Mads Henningsen i Nette lagde en Beretning, med Fru Anne Stisdatters Haand underskreven, lydende, at hun sætter i Nette, om Fru Sophie Daa kan eller maa skjøde eller sælge hendes Husbondes Jord eller Eiendom, som han har arvet efter sine Forældre, som er den fjerde Part i en Kjøbstædgaard i Odense; samt om hun kan eller maa skjøde eller give ham alt hendes Løssøre fra hendes rette Arvinger ic. Og mener hun derhos, at E. Rud ikke kan komme til Laas eller Hævd paa samme Gods, med mindre han havde haft det i rolig Hævd og Haand i 3 Vintre, uilsket og uljæret, som den danske Lov indeholder, og i 20 Vintre efter Necessens Lydelse. Samme-

ledes beretter hun, at E. Rud skal følge 2 Gaarde til Laas, en i Orte S. og B., Baagherred, som Hans Daa har solgt ham, og hvoraf Halvparten hører hende til; og den anden i Gyby i Bendsherred, i hvilken hun og hendes Døttre have deres Part; og formeente derhos, at E. Rud ikke kan komme til Laas paa forte Gods *xc*. Derimod berettede E. Rud, at den Gaard i Odense er ham solgt af Fru Sophie Daa og altid har fulgt samme hendes Skjode, og at der er gaaet Dom derom til Odense Byting den 26de Marts næst forleden, i hvilken han mener samme Gaard at være sig tildomt. Løssørene vare ham ligeledes solgte, som Fru Sophie Daaes Skjodebrev formelder; men de 2 Gaarde, som Fru Anne ommelder, og som Hans Daa har solgt ham, de ere ikke i denne Forfølgning til Laas, ei heller han dem endnu til Laas forfølger, og mener, at dersom Hans Daa havde solgt noget af deres Gods, da maatte de derfor tiltale denne. E. Rud satte derfor i Nette, om han ikke videre burde at komme til sin Forfølgning til Laas; og idet han nu afstod fra i denne Forfølgning ogsaa at følge Gaarden i Odense til Laas, saa sagdes der saaledes for Nette, at han bør videre at komme til sin Forfølgning (af N. Db. medd. ved Statsraad K. Hof.). 1577 er han endnu Rigsraad (F. 8, p. 93) og en af Commissarierne i Peder Dyes Stervbo (Nyge, p. 357). S. N. den 13de Mai fik han Laas paa Hyndrup Hovedgaard i Bendsherred i Fyen, som afgangne Fru Sophie Daae havde skjødet ham (Klev.). S. N. er han tilstede ved Chr. Ades høitidelige Daab hel. Trefoldigheds Søndag (Hof., p. 306; jfr. Schl. 2, 2, 177); men paa Reisen derfra til Falster blev han svag og døde nogle faa Dage derefter

paa Fuglsang (Nes., p. 308; jfr. Gl. Saml. 2, 3, 30 og F. 6, p. 105 (nemlig sidst i Juni Maaned; thi den 30te Juni 1577 havde Kongen allerede ifølge sit Brev til Manderup Parsberg (**Dipl. Lang.** ved K. N.) forundt Jens Kaas Halborg Slot, som Erik Rud tilføren havde i Forlehning), saa at han altsaa ikke, som Akt. 3, p. 316 vil, kan eie Fuglsang endnu 1580. Derimod omtales han flere Gange efter Døden, f. Ex. 1578 den 3die Juni, da Knud Daa havde i Nette stæbnet Laurits Oldeland til Weilofgaard, Henning Benstermand til Pilegaard og Erik Benstermand til Lunde-
gaard, for de (altsaa 1575) havde givet afg. Erik Rud Indførselsbreve paa al Enggaard ic. og ikke deri undtaget hans Anpart, som han skal have kjøbt og betalt med Guld og Penninge (af N. Dv. medd. ved Statsraad K. Hof.). Ligeledes blev 1580 den 2den Jan. i en Trætte mellem Frands Urne til Hindemad og Jomfr. Margrethe Emmiksdatter i Millinge, i Anledning af at dennes Søster, Jomfr. Magdalene, havde pantet noget Gods af Frands Urnes Moder og opladt det til Erik Rud, den Førstnævnte eller Frands Urne tildømt at tale E. Ruds Arvinger til, som Godset i Haand og Hævd have (l. c.). Ligeledes s. N. den 22de Aug. en Sag mellem Iver Lunge til Tirsbæk og Axel Wiferts Arvinger paa den ene og Knud Benstermand til Findstrupgaard paa den anden Side, i Anledning af at (den 1570) afg. Iver Lunge til Asserstrup havde bortstiftet en Gaard i Sørup i Fuglse Herred (paa Laaland) til Erik Rud (l. c.). Han var forresten, som sagt, gift med Ane Jacobsdatter Hardenberg, der døde 1575 (F. 6, p. 127), og med hvem han fik Sandholt. Deres Børn see **G** 11 sq. (**F** 6)!

F 7 (—) Otte (Knudsen) til Møgelkær, f. 1520, † 1565; den berømte Admiral, hvis Liigprædiken af Hemmingsen 1571, 4to findes aftrykt hos Nothe 1, p. 327 sq., ligesom hans Gravskrift i **M. D. 1, p. 48—49**. Om hans Fødsel siger hans Broderdatter, Karen Rud (l. c.): „1520 var (ward 3: blev) min Farbroder, Otte Rudt, født Tirsdagen for vor Herres Himmelfarts Dag, der Klokken var imellem 5 og 6 Formiddag; hans Gudfader var „Sante Yeronimos og S. Franciscus,“ Biskop Lave Urne, Albert Henriksen af Sore, Mester Eskil, Prior i Antvorskov, Hr. Jens Pauersen, Oluf Daa, Sivert Grubbe, Erik Daa, Hr. Mogens Gjør, Hr. Albert Ibsen, „S. Marie Magdalene,“ Fru Ingeborg, Hr. Thames, og Fru Maren Lunge af Basknes.“ 1529 lod det af Bispen i Roskilde udstedte Lehnsbrev paa Wendtsløff baade paa hans Forældres og hans Levetid (see under Faderen!). Forresten satte hans Forældre ham i hans Barndom til Skole udi Soer Kloster, hvor han en Tidlang blev optugtet; derpaa blev han forskikket til Tydskland, hvor han først tjente Grev Jost af Mansfeld for „en Smaadreng“ (3: Page); derefter tjente han Greven af Scharzburg, indtil han blev 18 Aar (altsaa til 1538; men der skal vist læses 14 Aar), af hvem han ogsaa blev gjort „vær-agtig“ (hvilket sædvanligviis skete ved det 14de Aars Afløb). Derefter drog han ind i Friesland, der den Krig gik paa mellem Bispen af Münster og de Gjendøbere (nemlig fra 1533 til 36). Der gav han sig til en Herremand ved Navn Junker Balger og tjente hannem udi samme Krig med Heste og Hofmænd. Dernæst maa han formodentlig paa en eller anden Maade være kommen til Skade i Hamborg ifølge Knuds (**E 5**)

Brevregister af 1550 **Littr. L 1**; hvorhos denne hans Affaire i Hamborg allerede maa være indtruffen 1538 eller 39, som man seer af Kong Chr. 3dies „Schreiben ann die vonn Hamburgk belangende Otte Nuthe,“ saaledes lydende: „Christian der dritte zc. Unnsern gnedigenn Grus zuuor! Ersamen, lieben, getreuenn! Wir komen in Erfarunge, das des Ernuestenn unnsers Raths und lieben getreuen Er Knuth Nuthen, Ritters, Shonn, Otte Nuthe, verscheinner Tage bei Euch inn unnsfer Stadt Hamburgk zum Unnsfaly und also zu Bestrickuncke komen sein solle; wie woll wir nu solchs unngerne verneinet, so habenn Wng dannoch gerutz (lac: gedachten) Otten(s) Watter und Freuntschaftt mit Unndertheuigkeit angelanngt und gebetten, wir wolten bey Euch gnedige Forderunge vorreichen, das Jr Son und Freundt erledigt werden muchte. Weill wir dann solch Bith ihnen nit gewust zu weigern, so gereicht an Euch Unnsfer ganng gnedigs Gefinnen, Jr wollet umb dieffer unnsfer Vorbith willen unnd Uns zu sonderenn genedigen Gefallen nu beschwert sein und gedachten Otten Nuten on (o: ohne) lanngern Vorkzugk auß Hassen und auf freie Füsse komen lassen; hirtin Euch gutwillig erzeigen, wie Wir uns versehen; das sein wir umb Euch gnediglichenn zu beschulden geneiget. Datum 1539 am Freitage nach **S. Galli zc.**“ (af Klev. Saml. ved R. N.). Derefter var han ogsaa i den brunsvigske Feide og tjente Churfyrsten af Saren med Heste og Hofmænd (formodentlig altsaa 1540 i Krigen mellem Churfyrst Johan Frederich af Sachsen og Hertug Hentig af Brunsvig). Der han saa „udi nogle Mar“ havde været Nytter, gav han sig til Landsknægtene (o: fra Cavallerist til Infanterist) nogen Tid lang og drog derpaa hjem. Denne hans

Hjemreise maa vel altsaa ansættes til 1543; og derpaa tjente han, som det hedder, i 5 Aar i Kongens Gaard (altsaa fra 1544—49). 1548 havde han 14 Hoffiender under sin Befaling, som vare lagte i Borgeleie paa Hald (Hist. Tidskr. 2, p. 53). S. A. fulgte han Prindsesse Anna til Særen (N. D. Mag. 1, p. 366, 369, 371). 1549 fik han Drarholm i Forlehning, som han havde i 2 Aar (jfr. Aft. 2, p. 403), og hvorom Chr. 3die gjør vitterligt, at han for Troskab og villig Tjeneste, som Otte Rud, „vor Hoffiender,“ gjort og beviist haver, under og forlehner ham Drarholm Slot o. s. v. Dat. Kjøb. Slot Skjærtorsdag 1549 (Reg. o. al. L. ved K. N.). S. A. fik han med Flere Brev om med Heste og Svende (uden Tviol ved hellig Trefoldigheds Tide; jfr. Erik eller F 6) at møde i Bordingborg, naar Holger Rosenfrands tilliger dem, for at følge nogle fremmede Fyrster til Kjøbenhavn (Reg. o. al. L. ved K. N.). S. A. maa han rimeligviis ogsaa have giftet sig med Pernille Dre, en Datter af strenge Ridder, Hr. Johan Dre til Nielsstrup, og Mette Mogensdatter Gise. (Nothe 1, p. 333 siger, at det skete den Tid han var kommen fra Tyskland og havde været nogen Tid her i Niget, og p. 329, at det skete først da han havde tjent 5 Aar til Hove. Men det Første kan gaae paa Forlovelsen og det Sidste paa Brylluppet; thi i hendes Liigprædiken hedder det, at hun var gift i 16 Aar med Otte Rud, som døde 1565; og vist er det, at hendes 5te Barn allerede var født 1556). Gud velsignede dette deres Egtekab med 8 Børn (nemlig ifølge hendes Liigprædiken: 5 Sønner, som vare: Johan, Knud, „Jørgen,“ Mogens og Torben, og 3 Døtre: Dorte, gift med Anders Banner, Mette, gift med Hen-

rik Gyldenstjerne, og Pernille), af hvilke 6 overlevede ham, nemlig 3 Dreng (Johan, Knud og Torben), en Frue (Nette, Henrik Gyldenstjernes) og 2 Jomfruer (Dorthe og Pernille). Og levede han i dette sit Ægte-
 skab baade med sin Hustru, sine Børn og med Andre saaledes, at han havde et godt, ærligt og christeligt Nygte af Alle, som kjendte ham. Thi han hørte gjerne Guds Ord, læste jævnlig den hellige Skrift, gik tit og ofte til det høiværdige Sacramente, heldt sine Børn og Huus-
 folk til Gudsfrugt, omgikkes gjerne med Guds Ords Tjenere, holdt sin Sognepræst i Ære og beviste ham mange Velgjerninger. 1549 var han, som sagt, Lehnsmænd paa Drarholm (Atl. 2, p. 403), ligesom 1550 (se G 3!); men 1551 maa han være bleven Lehnsmænd paa Gulland; thi 1557 havde han været det (K. Hof. D. 2, p. 182) i 7 Aar (l. c. p. 185). Og hedder det derom, at Chr. 3die fra Kjøb. Onsdagen næst efter S. Knud Konges Dag 1551 gjør vitterligt, at Otte Hud, „vor Mand og Tjener og Embedsmænd paa vort Slot Wisborg,“ har gjort god Nede og Regnskab for al hans aarlige Afgift af Drarholm Slot &c. Thi s. N. Mandagen næst efter hell. Trefoldigheds Søndag havde han allerede faaet kongl. Majes Folgebrev til Borgemeistere, Raadmænd, Borgere, Bønder og menige Almue over al Gulland (Reg. o. al. L. ved K. N.). 1553 var han i Kjøb.; thi der har han d. 28de Juni s. N. beseglet et Magesliste mellem Peder Ore og Fru Ellen Gise (**Dipl. Lang.** ved K. N.). 1554 den 15de Jan. skriver Kongen fra Kolding til Peder Godske, at han har bestilt med Otte Hud, Embedsmænd paa Wisborg Slot, at han skulde tage Hr. Laurids (= den fyenske Præst, Laurids Heliesen), „som sidder fangen,“ med sig til Gul-

land; og vil derfor, at Peder Godske skriver ham til, om Hr. Laurids er bortkommen med Otte Rud eller ikke (Teg. o. al. L. ved K. N.). S. A. blev Otte Rud, som Lehnsmænd over Gulland, kaldt til Danmark i Anledning af det Møde, som **Philippi** og **Jacobi** Dag skulde staae i Elfsborg (l. c.). 1555 i Fasten var Otte Rud atter i Danmark (l. c), formodentlig i Anledning af den Strid, han til samme Tid havde med Gullands Indvaanere (Krag 2, p. 234—37). Herhen hører formodentlig ogsaa et Kongebrev, hvis Aarsstal mangler, men der lyder som følger: „Christiann thennd tredie, mett Gudz Naade xc., vor synderlig Gunst tilforunn. Wiider, att noger vore Undersotte paa vort Land Gottland haffuer nu veritt for og udi Dette mett og Elffel. Otte Rud, vor Mand oc Diener; oc er befundett eblantt theris Beuijsninger, som ehr i Dette lagde, Domme och Wintnisbyrd, som icke ssonis att vere nogagtige. Samedes var for og udi Dette Anders Sagge oc sig beklagitt, att hannem mett Urette var affbeskattitt **VI C** Daler aff forne Otte Rud. Oc ther paa bleff dømtt, att hand skulle haffue hans Pendinghe igien; oc I paa vore Begne paa thet nye att skulle forfølge Sagen oc ther om gaa hues Rett er; huilcke Bressue wij nu sticke Etther til Hende oc haffue befallt og Elffel. Jochim Beck, vor Rentemester, att skulle lade giøre en clar Extract paa alle forne Sager, huilcket wij ocsaa her haff tillficker Etther, bedendes Etther oc begerendes, atj mett alsomstørste Fliid ville forfare Deyligheden om forne Sag oc hues Rettighet, og mett Dette kand tilkome for forne Domme oc Wintnisbyrd, huilcke aff thennom, som uretterdig findis, atj thet paa vore Begne udteffue. Oc thettersom forne Anders Sagge findhis i the Sager att

vere skyldig, som forne Otte Huud hanem foer tiltalitt
 haffuer, atj tha mett Loffuen hanem forfølger oc therom
 lade gaa huad Mett er. Ther meth skeer vor Vilge och
 forladendes og ther visseligen till — — — — then
XVI Octobris (men intet Marstal og heller ingen
 Udskrift; men indeni en Seddel, hvorpaa stod skrevet:
 „Sameledhes bede vy Ettther oc begere, atj mett thet
 forste lader flere **XXX** Tylter Saudeler (∴ saugede
 Fjælle), thet lengeste J kunde thenom bekomme; oc
 skal huer Dele (∴ Fjæl) vere **III** Finger tycke; thi vii
 achte thenom att lade bruge till Dffuerlob paa vore
 Orlog=Skibbe. **Dat. ut supr.**“ (Egl. Bibl. Saml.).
 1556 er hans Datter Pernille født paa Bisborg Slot
 paa Gulland (see G 22!). S. N. indrakte han selv føl-
 gende Forsvarskrift til Kongen: „Stormegtiiste Hæg-
 g:borenn Første, allernaadiigste Herre! Eders kongl.
 Maj. minn unnderdanige pliietiige tro Dienneste alltiid
 tiillforne! Allernaadiigsthe Herre! Eders kongl. Maj.
 giiffuer ieg ganske unnderdanliigenn till kennde, thet Eders
 konngl. Majs Schriiffuellthe naagenn Tiid siidenn er meg
 kommen tiill Hannde, indhollendes, att mitty Budt skall
 verre hoefz Eders kongl. Maj. om **sanncti** Niccels-
 dagh Tiid, om huefz Klaffuemaall, som Masimus Schriiff-
 uer haffuer klagedt paa meg udii tuenne hanns Su-
 plicacer, huillckenn Baalld och Urett ieg skulde haffue
 giortt hannom; huillckett meg forhaaffues att icke saa
 skall beffinndes; for Eders kongl. Maj. skall udii Sand-
 hed viided, att thesrom Masimus Schriiffuer haffde viillde
 bekenndtt seg, tha skulde hannd icke haffue bekomed denn
 Straff. Allernaadiigste Herre! Eders kongl. Maj. giiff-
 uer ieg gannste unnderdannliigenn tiillkennde, att effther
 Eders kongl. Majs Schriiffuellthe haffuer ieg afferdiig=

giortt thenne Breffuiiser, Iackop Jude, Slotzfogetd, med hueß Domme och Beuiiß, som ieg haffuer loffliigenn taghet udii samme Sag, bedenndes Eders kongl. Maj. gannste unnderdannliigenn, thet Eders kongl. Maj. viillde verdis tiill och naadeligenn hørre samme Domme och Beuiiß. Allernaadigste Herre! Eders kongl. Maj. giiffuer ieg och gannste unnderdannliigenn tiillkende, att Weßbys Borger haffue giortt tuenndhe Underfaatter her udaff Wyenn, som skulle klaffue, att Eders kong. Majs Breff (∴ de gullandske Privilegier) icke er bleffuen ved Mactt hollenndes for minn Brostß Skylldt, huilckett Eders kongl. Maj. skall udij Sannhed beffinndidt, att ieg udij ingenn Maade veded (∴ ved Andet end) Eders kongl. Majs Breff bliiffuer jo ved Mactt hollenndis udenn allenniste meth Eders kongl. Majs Tierre, som skall verre løygiortt tiill **Sanncti** Hanns Dag, huilckett ieg haffuer vendt minn største Fliid tiilled (∴ til det), baade hos Dommir och Wønnder, saa att thet skall udij Sannhed beffinndes, att thet icke haffuer verrett minn Skylld, som Borgerne viide vell selff Skeell tiill, om the viille bestaa theris Sannndningenn; mens de Dannemendt ere nu komen i meth derris Klaffuemaall; fordie (∴ desaarfag) viide the icke att lade udaff uttiigenn (∴ holde op igjen). Saa skall Eders kongl. Maj. udij Sannhed beffinndedt (∴ befinde det), att thet staar the fattlige Wønnder aldriig tiill giurrendes att faa derris Tierre faa tiilligenn brenndt och ydtt fra dem, udenn dem tiill en sthor Skade och Eders kongl. Maj. jettß forderffuedt Laund. Bedenndes Eders kongl. Maj. gannste unnderdannliigenn, dedt (dass ∴ at) Eders kongl. Maj. icke viille miistentke meg der udi; thii Skylldenn skall nest Gudz Hiellp icke finndes hos meg. Allernaadigste Herre!

som Eders kongl. Maj. giiffuer schriffthlige tiilkennde med thenne Bygning her paa Huushed, saa skall Eders kongl. Maj. udij Saandhed viided (s: vide det), atth ieg er Bygemesterenn formoendes fra Liibe huer Dag med huez Follck, som tienner thüll thet Arbejde; thet første hannnd komet ann, tha skall ieg vende minn største Fliid der tiill; och udij alle the Maade, ieg kanndt verre Eders kongl. Maj. tiill underdanige pliictiige Tienniste, skall Eders kongl. Maj. alltiid finde meg veluellicg, Natth och Dag usparrendis, som ieg des pliictiig er. Och vill her medt haffue Eders kongl. Maj. jettth lannguaarendes sundt och løckeligenn Regierrende (thilønssit), Gud allmegetiiste beffallendes. **Ex** Weesborgehuus thenn 26 **Dag Augustus An. Dn. 1556.** Eders kongl. Maj. underdanige, tro, pliictiige Tienner. Otthe Muudt." Udkrift: "Stormegtiiste Høgbaarne Første, Hr. Christiann, medt Gud; Maade Danmarkes och Naargis, Benders, Gottes Konning, Hertug udij Sleshuiig, Hollstenn, Stormarenn och Dyttmerschen, Gressue i Oldennborg och Delmenhorst, mynn allernaadigsthe Herre, gannste underdanliigen" (vgl. Bibl. Saml.). S. N. (1556) havde Otte Rud endnu Benslev Lehn (Teg. o. al. L. ved K. N.; jfr. 1529). 1557 fik han Brev om strax og ufortøvet at begive sig hid til Kongen "og rette sig altingest efter at bestille sine Grinder derefter, at han her strax antvorder kongl. Maj. igjen "den tro Haand," som han haver af heimeldte kongl. Maj. paa Bisborg Slot." Dat. Kjøb. den 28de April (l. c.). Dog endnu efterat han saaledes 1557 havde qvittaret Lehnet, blev han stævnet af Udskillige til Herredag, hans forrige Embede vedkommende, dog "hannem ved Udfaldet uden Skade" (af Herredags Db. ved Klev.; jfr. K. Hof. D. 2, p. 182,

185). S. N. udfæder Peder Rud til Bognstrup et Gjeldsbrev til erlig og velbyrdig Mand, Otte Rud til Møgelkjær, paa I C gode uforfalskede Toghundalere (see Peder, G 3!). S. N. gjør Oluf Gierftar, Landsdommer paa Gulland ic., vitterligt, at den Mandag næst for S. Karine Dag (d: 22de Nov.) havde Christopher Hvitfeldt, vor kjære Landsherre (d: som efter Otte Rud havde faaet Gulland i Forlehning), efter kongl. Majjs Brev og Befaling udfiskket til os og menige Bønder og Almue i de førte (Herreds) Ting sin Foged, Anders Megelgaard, og lod læse nogle Skudsmaalsbreve, som Otte Rud havde ladet tage af os. Og adspurgte førte Anders Megelgaard os og menige Mand og formanede os efter Christopher Hvitfeldts Befaling paa kongl. Maj. Begne, at vi skulde tilstaae Guds Sanding — — — andet, om vi vare nødte eller — — — — nogen Maade at give Otte Rud saadanne Skudsmaalsbreve eller ei, eller og de Skudsmaalsbreve, som sidst udgif, eller nogen Breve. Da svarede vi der saa til, og som vi tilforn gjort havde, at førte Otte Rud eller nogen af hans Tjenere have aldrig enten truet eller nødt eller tvunget os til at give sig samme Vidnesbyrd; og ville vi endnu med dette vort aabne Brev bestaae hannem samme Skudsmaalsbreve og Vidnesbyrd; og haver han handlet sig hos os som en god christen Landsherre, saa at vi talte hannem godt. Desligeste adspurgte førte Anders Megelgaard os paa kongl. Majjs Begne alle og hver særdeles om hvis Sagfald, som „saget var“ udi Otte Ruds Tid, om Otte Rud havde ladet tage andre Varer af os end Penninge, som de havde optinget for. Da svarede de Alle, som udi saa Maade faldne vare, at Otte Rud ikke Andet havde taget af dennem, end som de før op-

tinget have, som er Daler og Landsens Mynt, saa de takkede hannem godt 2c. 2c. (af kgl. Bibl. Saml. ved K. N.). 1558 gjør Chr. 3die den 31te Marts fra Kjøb. Slot vitterligt, at Otte Rud til Møgelkjær havde gjort god Nede og Regnskab for al Indtægt og Udgift, han paa Bisborg Slot har oppebaaret og udgivet (Reg. o. al. L. ved K. N.). S. N. tilskriver Otte Rud den ovenomtalte Per Rud et høist smigrende Brev som følger: „Myn venlig Hilsen nu oc alldttid forssendth meth vor Herre! Kierre Per Rudth oc kierre Broder¹⁾! Messth (∴ næst) en uenlig tro Hilsen for alldth Erre oc Goedth, som thu mig sthede giordth oc beuist haffuer, huilckid thu skalldth alle mine Dage sine mig gangke goduillig tillid (∴ til) att forsslylle hos mig udgien meth alldth Erre oc Goe, udij min ringe Mackth kand uerre. Kierre Per oc kierre Broder! giffuer ieg mig uenligen tillkiene, att Jørrin Brae hand haffuer **II** Gaarre (∴ Gaarde) ligindis uid Møgillker; saa haffuer hand laaffuid mig, att hand uill une (∴ unde) mig same Gaarre till Magestiffte, oc hand uill tage Gods her udij Lanid (∴ Landet, nemlig Sjælland) udij gien; saa haffuer ieg icke udij thenne Egen inttid Gods, der skyller saa hødth (∴ høit, som hans), uden en Gaar udij Taarneby lille; hand skyller **III** Pund Kornd aarligen Mar. Bedendes mig therforre gangske gierne, atthu uilldth uell giørre oc une mig thenn Gaar, thu haffuer udij Ølby, till Jørrin Brae, tha uill ieg

¹⁾ Ved hvilken Titulatur maa bemærkes, at de egentlig ikke vare Brødre, undtagen naar de vilde have Tjenester af hinanden; thi forresten var Peder blot en Fatterson af Otto og derhos en fattig Stympere, og Otto hans Creditor:

giorre tig Uerlaff (o: Bederlag) udygien hos thin Gaar (o: ved din Hovedgaard), saa atthu icke skaldth skulle mig (o: Intet tabe ved mig, men snarere blive mig Tal skyldig?), Kierre Broder! gior nu her udij, som min gode Tro er till dig, oc skriff mig thin gode Mening till. Oc thersom thu uilldth, att ieg maa aname same Gaar. strax, atthu tha uille uell giorre oc une mig jith Follingsbreff till Bonen, saa att ieg maa anamen strax; oc thu uilldth oc uell giorre oc sene mig jen Skriffth paaid (o: paa det), huad han skoller aarligen Mars. Kierre Broder! gior nu her udij, som min gode Tro er till dig, oc fortend migid (o: mig det) icke, thet ieg byder saa drisftigth aaffuer tig. Thersom ieg naager Tid udij mine Dage kand tiene dig udygien, uerre sig entten udij sliq Maade eller aner, tha raad oc byd alldtid aaffuer mig, joo (o: ja!) saa fridth, „som uij haffde lied (o: ligget) onir (o: under) jith Hiertte till Haaffue“ (o: været Tvillinger). Oc uill ieg her meth haffue baade dig oc thin Kierre Høsttru then euige Herre Gud beffallendes, baade meth Liff oc Sielld oc huis Eder kerdth er; oc Gud allmechtigste sparre oc beuarre oc storcke oc formeerre Eder formedelst sin Søn, **Kristum Jessum! Amen!** Kierre Per! gior vell oc sie mig thin Kierre Høsttru oc hiniis Modir oc Jorren Brosfle mange gode Netter, oc haff sellff **M.** gode Netter, min Hierttekerre Broder! **Ex** Kioffvenhaffu Torfdagen effter Paaste 1558. Ditte Rudth.“ „My Tiner (o: Tidender) ued ieg icke att skriffue anid, end Kong. Maj. er megid suag; oc udij Tisdags bleff unge Estildd Gve oc Jomffru Sebille Gyllenstjerne gien till Haaffue (o: ægteviede) paa Sallen (?)¹⁾. Oc haffuer

¹⁾ Om hende see F 5, 1572!

ieg nu faaendth (o: faaet) min Kuittanſke (for Gulland?). Kierre Per Rud oc kierre Broder! giffuer ieg dig uenligen tillkene, att her gaar end Breff aff Kanſſieried till digiinj (o: diejenige), ſom ſkulle till Stiffs, ſaa lwendes, attthi ſkulle nu bliffue hieme, till thi ſaa uidere Bud, oc tha att uerre ree (o: rede), baade meth Folck oc Fitallig.“ Udfkriſt: „Erlig oc Welbyrdig Mand, Per Rudth till Wonsſtraap, min kierre Broder, ganſke uenligen tillſkreffuet“ (ſgl. Bibl. Saml.). S. N. beſvarede han ſig med Flere ober Forfølgelsen mod Peder Dye (Nyge, p. 131—34), med hvis Søſter han var gift; men deres Fuldmagt blev forkaſtet (l. c. p. 107—41), og deres senere Anſøgning til Kong Fred. 2den gjorde heller ingen Virkning (l. c. p. 158—59). S. N. den 12te Sept. anføres han paa Regiſtret af de Herremænd, der eiede Gaarde i Kjøbenhavn (Reg. o. al. L. ved K. N.; jfr. **Orig. Haſn.** p. 338 ſq.). 1559 ſkulde han være falden i Dithmarſkerkrigen (Molb. p. 217); men det maa vel ſnarere være hans foromtalte Fætters (F 3) Søn, Peder Rud til Vognſerup (G 3); thi ſelv var han ſ. N. Lehnsmænd paa St. Hans Kloſter i Odense (Mtl. 3, p. 450; 6, p. 597) og udfæder der en Dwittering til Prior (Od. 4, p. 116); ligesom ogsaa ſammefæds og ſ. N. hans Søn Mogens døde (l. c. p. 118). Han fik nemlig ſ. N. d. 17de Marts fra Marhuus kongl. Maj. Folgebrev til Bønderne og Tjenerne til hans Majs Gaard i Odense, ſom Peder Bild nu i Være haver, at de til **Philippi** og **Jacobi** Dag til ham ſkulde ſvare (Reg. o. al. L. ved K. N.); og ſ. N. var han og hans Broder Erik (ſee denne!) blandt de Lehnsmænd, der iſølge en Optegnelse af 20de Marts ved Fred. 2dens Krøning ſkulde baade rende og

turnere (Andre skulde blot turnere, og atter Andre skulde blot være tilfæde, men hverken rende eller turnere) og til den Ende være tilfæde i Kjøb. Søndagen næst efter **S. Petri ad vincula**, s: 6te August (Teg. v. al. L. ved K. N.). 1560 er han endnu Lehnsmænd i Odense (Pont. 3, p. 372; Dd. 4, p. 118—19, 121); og som saadan er han med at forlige Hans Norby med Bispen i Odense (Pont. 3, p. 398; K. Hof. D. 2, p. 319, 325, 326). S. A. d. 15de April tilskriver Kongen fra Em Kloster Jens Bilde, at Borgemeistere, Maadmcænd og menige Borgere i Bisby have tilskrevet Kongen og givet tilkjende, hvorledes der skal være indantvordet i Skriverstuen paa Bisborg Slot en Sum Penge, som Otte Hud var „tildomt“ at udgive til S. Catharine Kirkens Bygning sammesteds ic. (Teg. v. al. L. ved K. N.). S. A. den 23de April fik Erik Rosenkrands til Langtind kongl. Maj. Brev fra Marhuus til Udskilfige (og deriblandt til Otte Hud), at han fra dem til sig skulde indlese det saakaldte Niannes Gods efter Kong Chr. 3dies Brev desangaaende (l. c.). S. A. fik han af Kongen i Magefliste for endeel Gods i Sjælland Kronens Gaard Søbygaard i Bendsysfel (Atl. 3, p. 378). Kongen gjorde nemlig s. A. den 6te Juli paa sin Gaard i Odense vitterligt, at han havde gjort et Magefliste med Otte Hud til Møgelshær i saa Maade, at han og hans Arvinger skulde have ic. vor og Kronens Gaard, Søbygaard i Bendsysfel, Søbygaards Mølle med endeel Gaarde og Gods, som opregnes; hvorimod Otte Hud igjen har udlagt hans og hans Hustrues Gods Lillerød med mere Gods i Sjælland (nemlig i Trys-, Sockelunds-, Bieverstov-, Fars-, Løve-, Tuds-, Hrts-, Skippinge-, Merlose- og Slagelse-Herre-

der) og paa Falster. Men da forte Gods, som vi Otte Hud udlagt have, renter aarligen til Landgilde 13 Td. Korn mere end det Gods, D. Hud til os haver udlagt, saa skal derimod den Jord og Eiendom, som er lagt fra forte Sæbygaard af Gaardens Jord til vor Kjøbsted Sæby, og Borgerne der sammesteds nu i Være have, være og blive hos os og Kronen 2c. (Reg. o. al. L. ved K. N.). S. D. og f. Sted kjendes Otte Hud til Møgelkjær og gjør bitterligt, at han med sin Hustru, Pernille Drex, Willie og Samtykke har gjort det ovenomskrevne Mageskifte, og at han til ydermere Vidnesbyrd og bedre Forvaring har hængt sit Indsegl og sin kjære Hustrus Signet nedenfor Brevet og underskrevet det med egne Hænder, med flere gode Mænds Indsegl, som han kjærligen har tilbudet med sig at besegle, nemlig ærl. og velb. Jørgen og Erik Hud, sine kjære Brødre, samt Jørgen Brade, Frands Banner, Eskild Dre og Albret Dre, sine kjære Svogre (l. c.). 1561 Kongens Skrivelse af 3die April fra Nyborg til Jørgen Hud, at han har forlehnet Eskild Gise med Odensegaard, og at Jørgen Hud derfor til **Philippi & Jacobi** Dag skal overantvorde ham samme Gaard og Lehn (Reg. o. al. L. ved K. N.). S. N. den 17de Dag Marts (3: Marts eller Mai) gjør Otte Hud fra Bognerup bitterligt „met thenne min egen Handskreffth,“ at Fru Grethe, Per Huds Efterlevverske, har betalt ham „jeth hondrede“ Jacobsdaller paa hendes sal. Husbondes Begne, hvilke Otte Hud ham tilforn havde laant (af kgl. Bibl. Saml. ved K. N.). S. N. den 28de Juni faaer han fra Kjøb. kongl. Quittants for Oppebørsfelen af Næsbyhovet, Stigtens og S. Hans Klosters Lehn, som ligger til Odensegaard, samt og for Konge-

skatter, han, værende hans Forlehning, deraf havde oppebaaret (Reg. o. al. L. ved Klev.). 1562 blev han Lehnmand paa Korsør (Atl. 3, p. 45), hvilket han var til sin Dødsdag. Kongen gjorde nemlig s. A. den 11te Marts fra Kjøb. vitterligt, at han under og forlehner D. Rud Korsør Slot og Lehn, som Jacob Skeel nu i Være haver (Reg. o. al. L. ved K. N.). Og 1563 den 14de Febr. gjør Kongen (atter) fra Frederiksborg det Samme vitterligt (l. c.). S. A. (1563) den 14de Marts blev han fra Frederiksborg tilligemed Flere af Kongen indbuden til Corfits Ulfeldts Begravelse i Frue Kirke i Kjøb. den 28de Marts (Reg. o. al. L. ved K. N.). S. A. drog han i Krigen mod Sverrig og var for Elsberg (i Sept.) Daniel Manhaus Commissarius. Derefter var han ogsaa udi det Slag for Halmsted (i Novemb.) og beviste sig der „som en oprigtig Herremand,“ hvilket Mange bekjendte, som derhos vare. Derefter blev han (1564) af Kongen forskiftet til at være Hovidsmand paa et Skib, kaldet Byens Løve (i et Kongebrev af 14de Marts s. A., saavel til Udelen som Andre, om at lade sig bruge paa kongl. Majjs Orlogsskibe, staaer nemlig ved Skibet Byens Løve anført: Otte Rud, Henrik Gyldenstjerne Knudsen (som siden fik den Foregaaendes Datter) og Jørgen Foged (Reg. o. al. L. ved K. N.); og der Admiral Hr. Herluf Trolle, som var paa det Skib ved Navn Jægeren, (paa Pindsedag) var udi Bending med det svenske Skib Mageløs, da gjorde Otte Rud Hr. Herluf besynderlig Vistand fremfor nogen Anden; thi der han saae, at Jægeren blev forskudt af de Svenske, begav han sig mellem den og Mageløs og stød Ild i Fjendens Krudtkammer, saa at han gik under. S. A. den 25de Dec. fik Otte

Rud med Flere kongl. Majjs Brev fra Nyborg om med Heste og Harnisk at gibe sig over til Skaane til „vore“ danske Ryttere og siden hos dem lade sig bruge mod Fjenderne (Reg. o. al. L. ved K. N.). 1565 den 6te Febr. fik Otte Rud med Flere Kongens Brev fra Kjøb. om til Foraaret at lade sig bruge tilskibs; hvorimod Kongen vil have dem forskaaet for Reisen til Skaane (l. c.). S. N. den 23de Mai fik Admiralen Herluf Trolle, Skibshøvidsmændene og de „gemene“ Høvidsmænd lgl. Majjs Bestilling fra Kjøb., at følge Admiralen med Flaadens Skibe, og deriblandt Otte Rud med „Kra-baten“ (l. c.). S. N., da Hr. Herluf derpaa (den 4de Juni) blev skudt (∴ saaret ved et Skud) og var kommen til Kjøbenhavn, blev Otte Rud af Kongen udvalgt til Admiral over den hele Flaade; og der Hr. Herluf det hørte, sagde han, „at han vidste Ingen i Danmark's Nige bedre til Admiral end Otte; thi ieg vil sige god for, sagde han, „at han skal ikke slye for sin Fiende.“ S. N. den 17de Juni fik Otte Rud Følgebrev til Bønderne paa det saakaldte Mannis Gods, i Jylland liggende, som Erik Rosenkrands til Landting (∴ Langtind) før ham havde havt i Forlehning (Reg. o. al. L. ved Klev.), men som i ældre Dage en Tidlang havde været i Rudernes Værge. S. N. den 7de Juli beredte han sig til at anfælde Fjenden; men allerførst paakaldte han Gud og paamindede sit Folk at komme deres Eed og Ære i Hu og at stride mandelig mod Kongens og Nigets Fjender. Og efterat han derpaa havde sjunget nogle Psalmer, baade danske og tydske, anfaldt han den fjendtlige Flaade ved Kl. 6 om Morgenen; og varede denne Slagtning i 11 Timer, og faldt der i samme mangfoldige Landsknegte og Baads-

mænd, saa at den svenske Admiral selv bekjendte, at han havde mistet 3500 Landsknegte og 1500 Baadsmænd i samme. Men der Otte Rud var i Bending med 5 (Nesen, p. 145 siger 7) svenske Skibe og havde nogle af dem indtaget (men ogsaa havt det Uheld at styde et af sine egne Skibe, som Niels Trolle førte, i Søent; Nes. p. 145), blev han tilsidst, „da han ingen Hjælp fik af sine øvrige Skibe,“¹⁾ omhyvret (o: indkredset) af den hele svenske Flaade; og omsider, da hans Skib var synkefærdigt, og han havde mistet 1200 Mand af dets Besætning, og selv var skudt et stort Saar over det venstre Øie, af Fjenden tagen til Fange og som en fangen Mand ført til Stockholm, hvor han var hos en Borger i 14 Dage, og blev saa derfra nedkaldt til Skare til Kong Erik (hvorledes han her blev modtagen, og hvorledes Kongen i sin Hidsighed med egen Haand vilde have dræbt ham, see Nes., p. 147!) og strax derfra sendt til Stockholm igjen, hvorfra han siden for Pestilentsens Skyld blev forskifket til Svarø. Men nogen Tid efter at han did var kommen, begyndtes ogsaa Pestilentsen paa Svarø; og døde der alt det Folk, han havde med

¹⁾ Der tør, desværre! neppe være Tvivl om, at jo Misundelse ved denne Leilighed førte dem til Forræderi med deres Admiral; thi seruden hvad Nesen derom beretter, siger hans egen Broder Erik allerede s. U. i sit Brev til Niogens Gyldenstjerne (for hvem han ret med Liv og Fyrighed beskriver dette Slag, hvori han selv paa en roesværdig Maade havde deeltaget): „hvad Aarsag der var til, at (hans Broder) Admiralen ingen Udsætning fik af de øvrige Skibe, „thet spør Y vel meth Tidin“ (D. Mag. 3 R 2, p. 84); saa at Aarsagen altsaa var af den Natur, at han ikke engang turde betroe den til Papiret.

sig¹⁾, saa at han selv maatte rede sin Seng og gjøre Ild for sig. Da nu hans Folk af Pestilents vare bendøde, da blev han tilsidst ogsaa selv besængt; men forinden han følte sin Sygdom, blev han nogle Spætter vaer paa sine Arme, hvorfor han kaldte „Fadebursqviden“ til sig og spurgte, hvad det skulde betyde; hvortil hun svarede, at det var det visse Tegn til Døden. Da han det hørte, lagde han sine Hænder sammen, lovede Gud og sagde: Gode Gud! Du som haver ladet mig see dette Tegn paa mit Legeme, hvorpaa jeg kan kjende, at Døden er uundgaaelig, Dig stee Lov og Ære, og Dig befaler jeg min Hustru og mine Børn, at Du af din evige Godhed vil dem besørge og beskytte! Hvorpaa han satte sig ned og skrev 2 Breve, et til sin Hustru, Fru Pernille Dre, det andet til Fru Inger Dre (o: hans Svigerinde, som var gift med Jørgen Brabe); og dermed gif han tilfængs og klagede sig for ingen Ting undtagen for sin Hustru; hvorhos han bad Slotsherren, Mogens Pedersen, at han vilde lade gjøre en stærk Kiste til hans Liig; „thi jeg veed vist,“ sagde han, „at min kjære Hustru ikke lader mit Legeme blive her oppe.“ Derpaa lod han Sognepræsten kalde til sig og i Slotsherrens Overværelse bekjendte sin Tro og gav sig frimodig fra denne Verden og ind til Gud; annammede derpaa det høiværdige Sacramente og døde under sin Frelfers uafbrudte Bekjendelse og Paakaldelse den 11te Octob. 1565, og det saa christeligt og frimodigt, at selv

1) Blandt disse Deeltagere i hans Fængenskab nævnes saaledes i Saml. til N. Hist. B 1, p. 375 (ved K. N.) en Oluf Jørgen (Jernstjæg), der døde paa Svartiss Slot i Upland paa en Sv i Mälaren, hvor han tilligemed sin Admiral, Otte Rud, holdtes fangen.

hans Fjender maatte erkjende det, og at den ærlige og fribaarne Høvidsmand, Mogens Pedersen paa Svarkø, der saae ham døe, bekjendte, „at bliver ikke denne Mand salig, da bliver det ingen.“ Den næste Dag blev han i Sognelirken ved Svarkø begravet, men da Freden 1570 var sluttet, igjen nedført til Danmark og i vor Frue Kirke i Kjøbenhavn begravet, hvor Dr. Niels Hemmingsen den 18de Juli 1571 holdt Liigprædiken over ham (see den trykte Liigprædiken hos Nothe 1, p. 327 sq.; jfr. Nesen, p. 109, 110, 142, 143, 144, 145, 146, 147; Hofm. D. Ud. 1, p. 174, 175; **Marm. D. 1, p. 49; Aftl. 5, p. 378**, samt den fast samtidige **E. Lætus i Index** til hans res danicæ af 1573, hvori det hedder: **Otto Rhud, Canuti f. de Møglekier, vir fortissimus & bello proximo Suetico sub F. 2 Ammiraldus Danicus, qvi maritimo conflictu, cum 5 hostium naves prius occupasset maximos, tandem fortunæ cedens abducitur in Sueciam, qvo loci mortuus, constituta inter regna pace, in Daniam relatus est; sepultus in templo, qvod B. virgini sacratum est (S. N.).** 1569 eiede Henrik Hanzau hans Portrait (**D. Mag. 1, p. 362**), og man skal endog saa besidde et Portrait af ham, hvorpaa han bærer Elephanten, skjøndt han ligesaa lidet som Tyge Brahe nogenfinde kaldes Ridder. Han var, som sagt, gift med Pernille Dre (**Hofm. 2, p. 159 T. Nr. 5**). Om hende see Nyge p. 35—36 og andre flere Steder! Hun beholdt Lehnethet (altsaa Korsørs Lehn) mange Aar efter hans Død (**Aftl. 3, p. 45**), f. Ex. 1566 og 1572 (**Hist. Tidsskr. 5, p. 42**, hvor Knud Rud skal læses Otte Rud). 1567 d. 18de Marts gik Kongen fra Frederiksborg bitterligt, at Fru Pernille

Dre har ladet berette, at hendes Husbonde, Otte Rud, da han fik Sæbygaard, har lagt nogle af de Gaarde og Boel, han fik, til Volstrup Sogn, hvilke tilforn have søgt til Sæby Kirke, og det for den Marsag, „at naar Bønderne, som paa Godset boe, kom til Sæby, drak de dennem drukne og kom udi Klammer og Skade;“ hvorfor hun er begjerende, at han vil bevilge og samtykke, at samme Gaarde herefter maatte blive i Volstrup Sogn; hvilket herved tilstedes (Teg. o. al. L. ved K. N.). S. N. d. 1ste Aug. tilmelder Kongen Fru Pernille Dre fra Kjøbenhavn, at Bønderne i Flakkebjerg Herred, som ligge og tjene til Korsør Slot, have havt deres Fuldmægtige hos Kongen og klaget, hvorledes der for nogle Aar forleden skal være paalagt ydermere Gjesteri-Havre, end dem med Hette bør. Kongen vil derfor, at hun lader dem gjeste hver med saamange Heste, de pligtige ere, og at de, som ikke ville holde Heste til Gjesteri, tinge derfor og give som Andre (l. e.). S. N. gjør Fred. 2den vitterligt, at efterdi Fru Pernille Dre „udi hendes Husbonds, Otthe Ruds, Frauerisse“ (om hvis Død altsaa Kongen endnu den Tid maa have været uvidende) har været begjerende at maatte lægge et Birketing for deres Gaard Sæbygaard udi Wendyskfel; da under og tillader han, at Otte Rud eller hans Hustru, Fru Pernille Dre, maa lade lægge hos forte Sæbygaard et Birketing, og Sæbygaard og Sæbygaards Mølle, saa og alle deres Bønder og Tjenere i Volstrup Sogn, som ligge til Sæbygaard, at være indtagne i forte Birk med disse efterskrevne Gaarde 2c. 2c. Hvilke Gaarde „vi“ dem have bevilget herefter at maae ligge til forte Volstrup Sogn; sammeledes i Horby Sogn i Wendyskfel 2c. 2c. Dat. Kjøb. den 21de Septbr. 1567

(af Klev. Saml. ved R. N.). 1568 Kongens Skrivelse an unsern Rath und lieben getreuen Ern, **Johan Sturmium**, **Rectori** der Schulen zu Strasburg (jfr. Nyges P. Dre p. 309); dat. Coppenhagen d. 30 Juli 1568, hvori det hedder, at Kongen har af Peder Dre „gnedigst verstanden, daß dieser zweier Edlen Knaben, als seiner Schwester, Frau Petternella Dachsen, und ihres lieben Hauswirts, saligen Otte Nutte zc., unsers gewesenen Admirals, Söhn, Abfertigung ahn (z: an) euch fürnemlich zu dem Ende gemeinet zc.; auch gedachter Otte Nutte, als der Kinder Vatter, sich in unsern und unsers Reichs schweren Geschäften und Kriegshandeln loblich, rühmlich und ehrlich (verhalten) und also verdienet, das wir an diesen seinen Kindern, als die Nachgebhurt, widderumb alle Tugentt, Treu und underthenigen Gehorsam erwartten thun: haben wir sie ohne diese unsere Commendation und gnedigste Befurderung an euch nicht kommen lassen wollen, und begern nicht weniger gnedigst, als wir uns euch hiermit endtlich versehen thun, nach dem wir in andere Wege euren Bleiß und getreue sorgfeltige Underweisung gegen unsers Reichs Eingeseffene scheinlich und im Werck befunden, Ihr werden geneigt sein solch euer dadurch erbautes Lob und unser und der Knaben Freuntschafft und Zuborsicht euch an ihnen zu vormheren zc.“ S. N. skrev ligeledes Nigshofmesteren, Peter Daxe, til bemeldte **Sturmium** (dat. Copenh. d. 4 August) som følger: Uff die zwischen uns beiderseits hergebrachte Freundschaft und freundliche gutte Zubersicht will ich euch nichtt bergen, das gegenwerttliche Knaben, meiner Schwester Söhne, **Johan** und **Kanutt**, die Nutten, zur Prosecution und Verfolg irer angefangenen Studien der Drtter hin nach Strasburgk abgeschickt

sein; und als ich dan ihnen ahm liebsten sehen und gönnen wolte, wofern es gelegenn, das sie iren Auffenthaltt bei euch habenn konttenn, will ich freuntlich und mit Bleiß gebetten habenn, sie desfalls in gutten Behel zu haben. Sollte es aber Unbequemigkeitt halb bei euch selbst nicht Stadt habenn konnen, so werdett Jr inhen doch sonst meinem Vertrauen nach gutten Willen erzeigenn und also unnterbringen helffen, das sie versorgett sein mögenn. Das will ich zu besonder Freundschaft von euch verstehenn und auffnemenn und hinwider unbeschwerdtt sein nach Vermögenn gerne zu uerschulden (af Klev. Saml. ved K. N.). S. N. gjør Kong Fred. 2den bitterligt, at 1568 den 25de Sept. var stiftet Fru Pernille Dre, Otte Muds, og havde i Dette kaldet „Zeuerenn Tøgiffenn i Mørche,“ for han hende beklaget havde for „os,“ at hun skulde gjøre ham Overvold og Uret og kaste ham af hans Gaard og besklatte ham og hans Søn Dyne og Penninge af med Uret. Og tiltalte Søren Tygesen hende for, at hun nogen Tid siden skal have gjort en Forhandling med ham i saa Maade, at dersom han kunde „slij hinnde vijs Bescheedt om hinndis Hofbonndt, Otte Mudt, huore hanndt var oc huore hannom lide, oc slij hinnde hanns Hanndtschript, at hanndt var leffuwindis;“¹⁾ da skulde Søren Tygesen og hans Hustru beholde deres halve Gaard qvit og fri deres Livstid, og deres Søn den anden Halvpart af samme Gaard o. s. v. Paa hvilken Handel og Contract han i Dette lagde Fru Pernilles aabne beseglede Brev, beklagende,

¹⁾ Allsaa ogsaa deraf seer man, hver lang Tid der medgil, forinden man her i Danmark erfarede hans sidste Skjebne; jfr. supra 1567.

at Fru Pernille gjør ham nu Hinder paa Gaarden. Sammeledes berettede Søren Tygesen at have været paa samme Reise „till Strölsundt, Stettin, Danschemm oc paa Gulborgemnge vidt vort Slot Elsborg,“ hvormed han samme sit Løfte og Tilfagn meente at have fuldt gjort og ikke videre at være pligtig, men samme Halvpart i forte Gaard quit og fri at burde beholde efter Fru Pernilles Brev; beklagende, at hun har forfulgt ham til Herredsting og Landsting og der bekommet Dom over ham og ham med Nogens Ret forfølger for samme Sag med Urette. Dertil svarede Fru Pernilles fuldmyndige Bud, Jens Skriver, og berettede, at Søren Tygesen havde sig selv tilbuddt og ved sin Hals, Vres og Gudses Fortabelse unødt tilforpligtet med sit Brev og Segl at inddrage i Sverrig og Finland og flye Fru Pernille vis Bessel fra hendes Husbonde, Otte Rud, om han var i levende Live og hvor han var, „huore hannom sidde eller met hannom fat var,“ hvilket Søren Tygesens aabne Brev, som i Nette lagdes, videre formelder. Sammeledes, at han derover og havde bekommet af Fru Pernille **XX** enfende Daler og en Hest paa Haanden at drage samme Reise med. Men Søren Tygesen havde ikke holdt sit Løfte og Brev og ikke været i Finland og var ikke længere end i Strölsund og paa Guldborg Enge hos Krigsfolkent, og vilde alligevel med Bold sidde i hendes halve Gaard uden Vandgilde 2c. Og meente hun sig ingen Uret at have gjort i nogen Maade. Thi blev der saaledes paasagt for Nette, at efterdi Fru Pernille har talt Søren Tygesen til til Herredsting og Landsting og der bekommet Dom for sig, og forfølger nu samme Sag med vor og Nogens Ret; da har hun ikke gjort Søren Tygesen no-

gen Uret i nogen Maade (l. c.; jfr. K. Hof. D. 3, p. 85). S. N. (1568) d. 26de Febr. tilskriver Kongen fra Kjøbenhavn sine og Kronens Bønder og Tjenere til Korsør Slot, at Fru Pernille Dre havde berettet, hvorledes en Part af dem vægrede sig ved at udgive saadant Gjæsteri, som de i fremfarne Lehnsmænds Tid gjort have; hvorfor Kongen byder dem at rette sig efter at fornøje og give Fru Pernille Dre slikt Gjæsteri, som de i Hr. Knud Muds og andre fremfarne Lehnsmænds Tid udgivet have (Teg. o. al. L. ved K. N.). S. N. d. 22de Novbr. gjør Kongen vittetligt fra Moeskilde, at han under og forlehner Fru Pernille Dre, Otte Muds Efterleverste, Korsør Slot, som hun nu selv i Være haver (Reg. o. al. L. ved K. N.). 1571 byggede Fru Pernille Møgelhjør (F. 2 p. 268; Atl. 4 p. 155), nemlig 1 stort grundmuret og 2 mindre grundmurede Huse med et Capel ved den østre Side af Borgegaardsporten, hvilket sidste nu er indrettet til Værelser for Forpagteren, og Døbefonden nedgravet i Gaarden til Bequemmelighed for en And med sine Ullinger. 1572 see Mere om hende G 16! 1575 byggede hun dernæst ligeledes Sæbygaard i Vendsyssel (F. 4 p. 315; Atl. 5 p. 377), med store og dybe Grave omgivet og bestaaende af 3 grundmurede Fløie, hvoraf den nordre er 2 Løfter høi med 2 murede Taarne i det sydøstre og sydvestre Hjørne, og paa Midten et høit Taarn med Spiir, hvori en Klokke er anbragt. Hun døde 1577 (Nygæs Tab.; hvorimod Klev., som det synes urigtigt, siger 1576). Man har hendes Liigprædiken af Lars Berthelsen Svo 1584, hvori det hedder, at hun var født paa Nielstrup 1538 (hvilket dog maa være en Trykfeil istedetfor 1530 eller 31; thi hun var ved 46 Aar, da hun 1577 døde);

men da hendes Forældre vare døde (han 1534 og hun 1536), kom hun til sin Møster, Pernille Wiise, Byrge Trolle af Lilløes Hustru, hvor hun lærte meget Godt baade i Gudsfrugt og „høffuist Optugtelse,“ og blev hos hende, indtil hun (1549) med Elægts og Weners Billie blev given i Egtelabs „Stat“ med Otte Rud af Møgelstjør, med hvem hun i deres 16 Aars Egtelab avlede 5 Søner og 3 Døtre. Og da han 1565 døde, levede hun endnu 11 Aar som Enke og „skaade“ og stillede sig i al denne Tid ganske gudfrugtlig, „høffuistelig“ og vel i alle Maade, holdt hver Dag sin Morgen- og Aftenbøn og lod til den Ende paa begge sine Sædegaarder „Bedeamre“ indrette, hvor hun hver Dag aarle og silde begav sig ind for at læse og bede. Hun hørte flittigt Guds Ord og brugte ofte det høiærdige Sacramente; lod sine Børn opdrage i Gudfrugtighed, christelig Lærdom og dydeligt og tugtigt Lernet og sine Søner baade inden- og udenlands i boglige Konster, fremmede Sprog og mange Lands Skikke og Sæder. Alle sine Huustjenere, Hofmænd, Dreng og Piger holdt hun til Gudsfrugt og Høffuisthed; forglemte ikke den fattige Lazarus med daglig „Almisse for Porten;“ gav aarlig Penge, Meel, Fless, Lærred og Vadmel til det nærmeste Hospital; var i Medgang en lystig, venlig og ydmyg Kvinde, og udi Modgang var hun behjælpelig med Trost, gode Raad og al anden Bistand &c. &c. D. 19de Octob. (1577?) blev hun syg paa Sæbygaard, gjorde sit Testament og sine øvrige Dispositioner (hvoriblandt den kan mærkes, at hun eftergav sine Bønder det Halve af indeværende Aars Skyld og Landgilde), beredede sig christeligt til Døden, sagde alle Nærværende og Alt, hvad i Verden var, god Nat og hensøv d. 26de Octob.

ved 46 Aars Alder. Hun blev begravet i Korup (= Maarup?) Kirke i Jylland, hvor Bisppe i Marhuus, Mag. Laurig Berthelsen, holdt over hende en Liigprædiken, der, som sagt, er udgivet 1584, 8vo. Forresten er det besynderligt, at hendes Dødsaar aldeles ikke nævnes i hendes Liigprædiken; og man har virkelig et Slags Grund til at troe, at Klevenf. har Ret, naar han allerede lader hende døe 1576; thi af 1577 har man allerede under 31te Marts Kong Fred. 2dens Brev fra Kronborg til Vincents Juel, hvori det hedder, at eftersom han med Nigens Dele lader tiltale og forfølge Fru Pernilles, Otte Muds, (altsaa hendes og ikke hans) Arvinger paa Fru Mette Rosenkrandses, Peder Dres Efterleverfkes Begne; saa vil Kongen, at han med samme Dele og Forfølgning lader „betæmme“ og opstaae indtil paa videre Bæstet; ligeledes et Brev af s. D. til Jørgen Skram, at lade opstaae hvis Forfølgning, han haver begyndt paa Anders Banner; og endelig den 6te April s. A. til Anders Banner, Johan og Knud Mud om samme Sag (D. Saml. i Geh. Arch. ved K. N.).

F 8 (—) Kirsten (Knudsdatter). Om hendes Fødsel siger hendes Broderdatter, Kaven Mud (l. c.): „1521 var min Fæster, Kirsten Mudt, født paa en Fredag, der Klokken var 9 S. Andres Aften; hendes Guds-fader var „Sante Povel,“ „Sante Oluf,“ Biskop Lave Urne, Albret Henriksen af Core, Mester Eskil, Prior af Antvorskov, Hr. Mag Erikfen, Otte Thenhufen, Mester Morten Henriksen, „Jomfru Marie“ og Fru Anne, Eiler Hacks.“ (Dette er den sidste Gang, jeg finder den Skik, at byde Helgene til Fadder, i disse Familieantegnelser omtalt). Hun var gift 1) med Herman Scheel til Junget- eller Jungergaard, som døde 1555

(Aftl. 4, p. 754), og som hvis Enke hun omtales 1556 (K. Hof. D. 2, p. 160) saavel som 1560 (Klev.). 1562 den 4de Juni tilskriver Kongen Jacob Skeel fra Kjøb.: „Vid, at vi ere komne udi Forfaring, hvorledes at din Broderhustru, Fru Kirsten Rudsdatter, skal tiltage sig stor Bestilling udi Skive Lehn, saa at hun saa godt (som) for Dig regjerer Lehnet og Bønderne; da, efterdi forte din Broderhustru tilforn haver haft megen Trætte med Iver Krabbe om vor og Kronens Eiendom der sammesteds, ville vi for sliig Leilighed ikke længer unde Dig at maae beholde forte Skivehuus Slot og Lehn, men at os Gist. Fru Magdalene, forte Iver Krabbes Efterleverste, det igjen at maae indløse“ 2c. (Teg. o. al. L. ved K. N.). S. N. Kongens Brev fra Frederiksborg den 15de Juni til Hr. Hans Skougaard, Niels Juel til Astrup og Fru Kirstine Rudsdatter, at da han forfarer, at de skulle have noget Gods i Pant, som hører til Bidstild Kloster, saa vil han, efter som han har befalet Otte Brahe, Embedsmand paa Nalborghuus, at indløse forte Gods, at de med det Allerførste forskikke til Otte Brahe klar Copie af de Pantebreve, de have (L. c.). 1563 omtales hun som Fru Kirstine Rud til Jungertgaard (K. Hof. D. 3, p. 16). Derpaa blev hun gift 2) med Laurids Rosstrup til Nistrup (Aftl. 4, p. 221) og omtales 1568 som hans Frue, da hun sagsøges af Formynderen for hendes første Mand's Børn (K. Hof. D. 3, p. 62 sq.). Hun nævnes ogsaa 1577 som tilstedeværende ved Pernille Dres Dødsfeng. Men han døde 1588 og blev begravet i Sabro Kirke, hvor hans Liig endnu var fuldkommen conserveret, da de Keiserlige 1628 brugte Kirken til et Kornmagazin, stillede hans Liig op til Væggen for at slyde tilmaals efter og ved denne Lei-

lighed skøde hans Been i Stykker (Aft. 4, p. 207). Hans Enke levede endnu 1610 (altsaa 89 Aar gammel) og skrev sig da til Høllingholm; og havde Johan Nud (altsaa hendes Aaret forud afdøde Brodersøn) indtil sin Død været hendes Børge, hvorom nu i indeværende Aar førtes Proces (Klev., som forresten gjør 2 Personer af 1 og lader L. Rosstrups Frue være en Søster til den ovenomtalte Johan Nud). 1610 den 23de Mai gjør nemlig Chr. 4de vitterligt, at for „os“ var stiftet Knud Gyldenstjerne til Magaard paa hans egne Begne og med Fuldmagt af Jacob Rosenkrands til Kjerstrup paa hans Hustrues Begne og paa Fru Kirsten Nuds til Høllingholm, Laurids Rosstrups Efterlevereskens, og Jomfru Ytte Gyldenstjernes Begne „paa den ene Side,“ og havde i Dette stævnet Otte Banner til Lovismose paa hans egne Begne, Niels Kaas til Birkelse, Eske Krasse til Møsendrup, Christoffer Krasse til Egholm og Tørgen Kaas til Hafgaard paa deres Hustruers Begne, „alle“ Johan Nuds (G 18) og Fru Pernille Nuds (G 22) Arvinger, „paa den anden Side;“ og formeente han da for det Første, at Johan Nud efter Loven har været deres Moders og Hustrumoders, Mette Nuds (G 20), rette Laugbørge efter hendes Faders Død, indtil han sig slikt lovligten havde afhændet, og dem, som hans Arvinger, pligtige at være at stande dem til Dette for samme Børgemaal, med mindre de slikt med rigtigt Afkald kunde afbevise. Sammeledes efterdi Fru Kirsten Nud (neml. nærværende F 8) befandtes efter Loven en Arving at være til Johan Nuds Arv og Gods, hvilken Anpart Knud Gyldenstjerne sig skal have tilforhandlet; og efterdi han formener samme Arv ham forlods udburde med Dette at have efterfulgt, og han dem med

gode Mænd derom har ladet besøge; de dog alligevel ham samme Arv have formeent og forholdt, hvori han formener dem Uret at have gjort *ic.* Derimod irettelagde Otte Banner, Niels Kaaß, Christoffer Krasse og Este Krasse deres skriftlige Beretning, at Fru Mette Nuds Fader, sal. Otte Nud, døde i Sverrig 1565; den Tid var Johan Nud saavel som de andre hans Sødsfende i deres umyndige Ar; nogen Tid efter er Johan Nud kommen uden Niget og ikke indkommen før 1573 eller tilvisse i næste efterfølgende Ar 1574, og i det samme Ar stod forte Mette Nuds Bryllup; da levede hendes Moder, sal. Fru Pernille Dre, som efter Loven havde Fru Mette Nuds og hendes Sødsfendes Gods ubi Haand, Brug og havende Bøerge, og Oppebørselen deraf anvendte til hendes Børns Fremtarv og Bedste, saa Ingen kan hende med Mette Andet efterfige, end hun var hendes Børn en god Bøerge, deres Gods forbedred og ikke forarged; og sal. Henrik Gyldenstjerne havde Fru Mette Nud ved 2 Ar før Fru Pernille Dre 1576 døde. Og der endelig Skifte stod efter hendes dødelige Ufgang, har forte Henrik Gyldenstjerne paa hans Hustruæs, Fru Mette Nuds, Begne fiddet over Skifte o. s. v. Thi sagdes saaledes af for Mette, at Johan Nuds Arvinger ikke ere pligtige at svare Knud Gyldenstjerne eller hans Sødsfende til Bøergemaal, men bør for deres Tiltale quit og frie at være (af Klev. Saml. ved K. N.).

F 9 (—) Mikkel (Knudsen) forbigaaes baade af E. Brylle og af Klevenfeld; men om hans Fødsel siger hans Broderdatter, Karen Nud (l. c.): „1526 var min Farbroder, Michel Nudt, født paa en Fredag næst efter S. Mikkel's Dag Eft., der Klokken var 4, i det

Tegn, som hedder **Libra** (∞: Vægten); hans Gudsfader var Mester Lauers Olsen, Hr. Mads Eriksen, Marquard Tidemand, Erik Daa, Hans Rud, Fru Sophie Rud, Fru Inger, Hr. Hans Bilde, (og) Fru Ane, Herman Flemings." Det kan altsaa ifølge Alderen umuligt være den Michel Rud, fra hvem man i **Mscr. Reg. 4to Nr. 2560** har et Brev af 1532 til Christiaan den 3die, den Tid endnu kun Hertug i Holsteen, saaledes lydende: "Helsen forsendt med Gud! Maa Eders Naade vide, at ieg er begierende af Eders Naade, at I skrive mig til med et vist Bud, hvad ieg skal rette mig efter, "hvad heller I ville være vor Naadige Herre, høibaarne Første, Konning Christiern, huld og troe eller ey;" og vil ieg vide af Eders Naade, hvad ieg skal rette mig efter paa vor Naadige Herre, Konning Christierns, Veigne. Og er ieg begierende en Jagt af Eders Naade paa vor naadige Herre, Konning Christierns, Veigne med Folk og Skod, Krud og Lod og al den Deel, som dertil høre; og sender ieg Eder en vis Karl af Erkebispens Folk (i Trondhiem), og land han ydermeere sig Eders Naade, end forskrevet staar. Og vil ieg vide af Eder, om I ville være vor Fiende eller ey, eller I ville bevise Eder, som den gode Hr. Erkebispnen haver gjort imod siin rette Herre, Konning Christiern, høibaarne Første. Og vil ieg ikke længere være bedraget derudi; det maa I frøit forlade Eder udi. Hermed Eder Gud befallende. Skrevet paa Nfuisnæs Palme Søndag **An. Dn. 1532**. Michil Rudhe" (R. N.). Det kan, som sagt, ikke være den her omtalte Mikkel Rud; thi han var den Tid kun 6 Aar gammel; men hvem var det saa? thi den ældre Mikkel Rud eller **E** 6 døde allerede 1520. Jeg tænker, at bemeldte Mikkel

Mudhe fra 1532 henhørte, sit Tilnavn uagtet, ligesaa-
 lidet til Familien, som den Niels Mud, der nævnes
 1519 i **S. R. D.** 8, p. 68; den Bertoll Mude, der
 nævnes under **E** 5, 1521; den Thord Mudt, der næv-
 nes under **E** 9, 1534 og 1537; den Lars Mud, der
 døde 1562 (Afl. 6, p. 309); og endelig den Carsten
 Mud, om hvem man har følgende Brev fra Niels Kaas
 til Christoffer Walchendorf af 1577: „Kiære Christoffer,
 synderlig gode Ven! Gud vere altiid mett theg och haff
 Tac for allt Gott. Jeg haffuer underdanigst berett
 kongl. Maj., att Carsten Mud er hjemkommen, och huad
 Thedinge hand haffuer om kongl. Maj^s Pincke: „Gott
 mitt unsk!“ Och beger Hans Maj., att nar thend ind-
 komer, thu tha strax vill afferdige Skipperen till Hans
 Maj.; och beder Hans Maj., att theksom ingen haffuer
 befalitt Carsten Mud att antworde thett Krud och Lod
 fran seg, att thu tha lader sette hannom udi thett Blaae-
 tarn. Jeg haffuer och talitt mett Elia (Eisenberg, kongl.
 Secretair) om the Leensmænd udi Land tho Holsten;
 tha er her endnu ingen Besked komen tilbage; men
 strax thett ankomer, skall thett bliffue theg tilskickitt.
 The Breffue till Carl Gøye och the Stigtstende (=
 Stiftsstænder) udi Churland ere indpackitt hos the andre.
 Hvad Pension kongl. Maj. komer till at udgiffue, thet
 om skall thu udi Morgen fange Besked. Vill thu vell
 giøre och siige Pafelich, at kongl. Maj. haffuer forløffuitt
 hannom paa **XIII** Dags Thiid; dog mett sliig Bilkoer,
 „att hand inthett Saltt skall spilde.“ Gud befaler ieg
 theg. **Ex** Frederichsborg thend 25de Novemb. Mar
 1577. Niels Kaasf.“ Udskrift: „Erlig oc velbyrdig
 Mand, Christoffer Walckendorf till Glorup, kongl. Maj^s
 Rentemester, min synderlig gode Ven, gang venligen“

(Kgl. Bibl. Saml.). Hvad derimod nærværende Mikkel Nud eller F 9 er angaaende, da finder jeg ham blot en eneste Gang nævnt, nemlig 1544, som Knud Nuds og Dorthe Bølles Søn (Atl. 6, p. 246); hvoraf vi altsaa i Grunden ikke lære Andet, end at han var sine Forældres Søn og endnu levede 1544.

F 10 (—) Birte (Knudsdatter) eller Birgitte. Om hendes Fødsel siger hendes Broderdatter, Karen Nud (l. c.): „1538 (altsaa 21 Mar efter det første og 12 Mar efter det sidste Barn) da var min Fæster, Berett Nudt, født Pjnzedag, da Kloffen var imellem 9 og 10 i Skorpionens Tegn.“ Hun blev gift med (Nigskantsleren) Axel Knudsen Urne til Svbysogaard (Hofm. 3, p. 271 Tab. Nr. 5). 1564 er et af deres 8 Børn, og som det synes det yngste, født (l. c.). Deres Navne findes 1575 paa Altertavlen i Gjeddesby Kirke paa Falster (Atl. 6, p. 524) og deres Epitaphium i **Marm. Dan. 1**, p. 244—45 og i Hofm. 3, p. 274, hvor hans Dødsaar paa førstnævnte Sted ansættes til 1575, men paa sidstnævnte til 1578. Man har et Brev af hende uden Marstal, men dog i Mandens levende Live, til hendes saakaldte Morbroders (det vil sige Farsøsters) Datter, Birthe Bølle, som var gift med Christoffer Gise. Det lyder som følger: „Min Allrkerste Søster! Gudt vere alletidt høj tigh oc beuare (?) tigh meth sin Hiliens Andt oc Made oc beuare tigh ffor all tidt, ssom ondt er, oc ffor all tidt, ssom tigh kandt skade entiin til Esil eljr Liff. Minn hiertekere Søstjr! ssom du skriffir migg til, at du drager ssa ssnart aff; Gudt uidt, at tidt er migg lidt (∴ leid) aff allt mydt Hjerte; min ieg vider tigg ffor Gudß Skølldt, at du uillt ffølle Kristoffer (Gise, hendes Mand) hidt igjn. Oc ssom du skriffir

om Johan Wijnstjemandt, þa uil ui intidt thalle til hanum her om, þo tidt at handt skullde icke sige, at ui uar frøctatig ffor hanum; min Aril (Urne, hendes Mand) uil lade **XII** Dlinge (=: Oldinge) skifte Gorin imellim hanum oc uoß oc lade bjude hanum tidt til til Hristingg oc til Lanstin di **II** Pundt Koren, handt klagje sso hart paa; oc haffje handt jo sso hart klagidt ffor myn Brodir Erick oc Ane (Gardenberg, hans Frue) sso som ffor Edir; oc uor alle **III** hans Brødre hir meth hanum, oc bliff endt da sso godt sso som indtte thallt; men Jehan bliff uredt (=: vred) þo myn Broder Erick, ffor handt uil icke thale ther om, ffor Erick høre Arillas Anslaff oc Wjningg tje om; sso lodt handt tidt bethene (=: beroe). Min aljkerste Esostir! kandt du alje tro, sso sfindt (=: seent) sso som tje (=: disse) Dingist (mon Kopper?) uil aff migg igien; di tju Hjde (=: thi den Hede) uil icke fforlade migg sso snart. De nu uyl ieg beffale tin gode Mandt oc tigg oc tidt hille Huf tin allssommitste Gudt euindelige beffalendes meth **M** gode Nitir. Ladir Aril oc Skriffirin sige tig **M** gode Nitir. **Ex** Dæsmarke (=: Masmark, nuværende Knuthenborg paa Laaland) meth Hast. Berite Rudt." Udskrift: "Dyl myn kere Esostir oc Morsbrodiratir oc alir. Esostir Berite, Kristoffer Goss, ganske kjrligin tilskriffidt i egjn Handt" (Kgl. Bibl. Saml.).

Littr. G

=: syvende Generation eller Slægtled.

G 1 (F 2) Dve (Dvesen) døde, som sagt, 6 Uger gammel.

G 2 (F 3) Folmer (Hansen), om hvem hverken Gl. Bryske eller Klevenfeld veed Noget at sige.

G 3 (—) Peder (Hansen) til Bognserup (Gl. Bryste p. 296, af hvem han, ligesom af Klevenfeld, gjøres til en Søn af Hans Rud og Ane Knob). Han er altsaa den Peder R., der efter sin Fader og ifølge Atl. 2, p. 393 skrev sig til Bognserup 1559; men neppe er han den Peder Rud, der ifølge Atl. 6, p. 205 allerede skrev sig til denne Gaard 1502, da han havde Strid med Cantor Otte i Moskilde om et Skovskjel (D. S. L. p. 251); thi dette sidste Aarstal angaaer ikke ham, men hans Farfader (**E 4**), der ogsaa hed Peder. 1533 erklærer derimod nærværende Peder eller **G 3** sig mod Kong Chr. 2den (Krag p. 5). 1535 i Aug. var han med adskillige andre Høffinder i Skaane og red da med 4 Heste; en af dem stod anført for 8 Heste, 3 for 6 Heste, de øvrige for 4 Heste og ikkun een for 3 Heste (Teg. o. al. L. ved R. N.). 1537 laa han som Høffinde i Borgeleie paa Sjælland; thi iblandt danske Høffinder, som da laae i Borgeleie i Sjælland, nævnes ogsaa „Per Rud paa Knarnderup med 4 Heste“ (Teg. o. al. L. ved R. N.); men senere hen paa Aaret maa han have taget Krigstjeneste tilføes; thi man har af dette Aar to Breve fra ham til Eskle Bilde, Høvidsmand paa Bergen, hvoraf det første lyder som følger: „Jeg Pedher Rudt aff Babenn kennedes mett thette mitt aabne Breff, att ieg annammett haffuer aff Erlig oc velbørdig Mandt, Eskle Bille, Høffuigmandt paa Bergenhuss, thenne efftherscreffne Skiidsfittallie, som er **VI** Lesther Ol, **IJ** Lest Brødt, **III** Tønner saltet Rødt, **I** Ed. saltt Fisk, **VI** Bogher Fisk, **III** Tønner Tjstøll (=: tydsk Ol); att haa uti Sanninghen er, tvæder ieg mitt Indsegle her nædhen faare thette mitt opne Breff. Screffuit paa Bergenhuss Dnsdaghen

neft effther **E. Hansjes Dag MDXXXVII** (vgl. Bibl. Saml.). Det andet lyder som følger: „Venlig og kjerlig Helsen nu og altid forsend meth vor Herre! Kiere Este! tacker iegh Etther gerne for alt gott, thet **I** migh beuist haffue, huilcket iegh gerne forskyller, y hueß Mode iegh kan og ieg vett Etther till Wilge kan vere. Kiere Este! som Etther vell fortenter, ad vij hanlitte (o: handlede) om nogen Tøner, so sender iegh Etther **VII** Læster; ¹⁾ so ber (o: beder) iegh Etther gerne, thet **I** ville velgiøre og unssætte megth meth nogen Bett (o: Brænde) till ad koge meth, so vill iegh sende Etther flere Tøner, om **I** tom behoff haffue. Kiere Este! huor iegh kan vere Etther till Wilge og Dieniste, vil iegh gerne giøre, og **I** skulle altyd synne megth veluilligh thet till. Gysrer vell oc syger myn Fænde (hans Frue, Sophie Krumedige) oc Jomfru Karyn mange gotte Netter. Her mett Etther Gud befalindes. **Ex Hielsfiør** (o: enten et af Kongens Skibe, f. Gr. Hjelperen (der Hælfer), eller en eller anden Fjord under Norge). **Ex An. Dn. MDXXXVII.** Per Hud.“ Udskrift: „Erligh og velbyrdygh Mand oc streng Rytter, Este Wille, Høffuigmand paa Bernehus, myn synderligh gotte Ven“ (I. c.). 1542 fik Peder Hud Brev *ad gratiam* paa Kjølstrup Gaard og Gods i Oddsherred quit og fri uden al Afgift. Dat. **Hafn.** Løverdagen efter **Luciæ** Dag 1542 (Reg. o. al. L. ved R. N.). 1543 løb han atter ud med den kongelige Flaade, ved hvilken Leilighed hans Moders Sorg derover saagar indviklede hende i en Hæreprøcs (see **F 3!**).

¹⁾ Paa en Læst gif fra 12 til 48 Tønder, alt efter som hvad Indholdet var eller hvad Slags Tønder der meentes.

S. N. tilskrev han den ovenomtalte Eske Wilde, som nu var Stattholder i Kjøbenhavn (**Orig. Hafn. p. 138**), som følger: „Venliigh oc kjerliigh Hellsen nu oc altiid fforfend meth vor Herræ! Kiere Hr. Eske Wylle, syn=derliigh gode Ven! tacker ieg Etther ganske gerne ffor alt Gott, som **J** meg giortt haffue, huylket **J** skulle altiid ffynne meg ganske uspard tyll ad fforfstyle. Kiere Hr. Eske! som **J** skriiffue meg till, ad ieg skulle bliiffue her lygendes, tyll saa længhe ieg ffyct ander Bessed, oc om ieg haffde Brost ffor Ffytalligh, tha skulle ieg ffoo Mod. Kiere Hr. Eske! saa gyffuer ieg Etther kjerligen tyll Kynde, ad ieg haffuer nogen Ffytalleegh endnu paa jen **XIII** Dage, oc nogen haffuer (ieg) Brost paa, som ieg haffuer skriiffuitt Per Gottske ther om. Kere Hr. Eske! i huor oc y huad Mode **J** meg paa kongl. Maj.ꝰ Regne tyllsigendes vorde, skulle **J** altiid ffynne meg redebøn. Her meth Etther Gud almegt befallendes. Skriiffuett ffor Helsingør Løffuerdagen næst æfftther sannthe Dvnsdag (∴ **Dionysii** Dag) **M.D.XLIII**. Per Hud.“
 Udskrift: „Ersliigh och velburdigh Mand oc streng Nider, Hr. Eske Wylle tyll Wallen, kongl Maj.ꝰ Stattholder, venlygen tyllskreffuett“ (Egl. Bibl. Saml.). 1544 Fredagen næst efter vor Frue Dag **conceptionis** gjør Chr. 3die fra Kjøb. Slot vitterligt, at han af ret vitzterlig Gjæld skyldig er Peder Hud, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa vor Gaard Kelsstrup, 500 Daler, gode af Korn og Slag, eller 30 Skilling Lybst for hver Daler regnendes; for hvilke 500 Daler Kongen i Pant sætter ham forte vor og Kronens Gaard og Lehn, som han nu selv i Være og Forlehnning haver (D. Saml. i Geh. Arch. ved K. N.). 1549 (rettere 1548; Krag p. 314) seiler han med Prindsen til Hyliding i Norge (N.

Saml. 2, p. 276). Han fik nemlig tilligemed Hr. Knud Rud og andre Flere Brev fra Kjøb. Slot Onsdagen n. eft. Søndag Trinitatis 1548 om at følge Hertug Frederik til Norge og at være tilstede i Kjøbenhavn forstkommende Søndag 8 Dage (Teg. o. al. L. ved R. N.). 1549 forbyrver han sin Frue, Grette Bryske, Net til for Livstid at beholde hans Gods paa Grund af følgende af hans Søster og Svoger udstedte Tilla-delse: „Jeg Niels Anderssen (Dresselberg) till Lyngby-gordt och myn kiere Høstru, Johanne Rudg Datter, kiendis vy och givr vetherligt for alle udi thette vort obne Breff, att vy haffuer mett vor Madt, Wilie och Samtike undt och tilladitt och nu mett thette vortt obne Breff under och tillader, att mynn kiere Suager och myn kiere Høstru Johanne Rudg Datters Broder, Er-liig och velbyrdig Mandt, Per Rudt till Wonserup, maa vell bebreffue synn kiere Høstru, Britte Brisches Datter, alt sytt Arffvegoz, rørendis och urørendis, epther syn Dødt att nyde, bruge och beholle quitt och fry hindis Liiffs Liidt, om Gud haffuer forsiett, hun offuerleffuer hanom och fange ei Børn leffuindis epther sseg; dog skall hun icke maa affhende sseg nogitt aff Gogitt och holle Gorden vedt synn Macht mett Bygning, som thet seg bør, och ey lade Skouffuen hugge till Uplicht y nogenn Maade. Tyll jdermiere Vindisbyrdt trocke vy vore Singnether met Wilie och Bidskab neden paa thette vortt obne Breff, tilbedendis myn kiere Suager, myn Høstruis Morføstersvonn, ¹⁾ Folmer Rossentrang, att be-segle mett os. Utgiffuett y Liugneth (Lyngby?) Tiisdag

¹⁾ Hvilken underlig Skik, at kalde sin Hustrues Niesteren sin Svoger!

neft for **S. Dionisii Dag An. Dn. 1549**“ (Kgl. Bibl. Saml.). S. N. underskriver Per Rud et Forlig (Nyge p. 76). 1550 vor Frue Dag **Ascensionis** har hans Frue, Grette Bryste, som var en Datter af Carl B. til Flintholm og Kirsten Ulfstand, oprettet et Testament i hendes Husbondes Faveur med Benners Samtykke (Klev.). Dog, det var ikke hende, men ham, og ikke i hans, men i hendes Faveur, at dette Testament blev oprettet, der lyder som følger: „Iegh Per Rud till Wonsferup bekiender oc gior vytterlygtt for alle mett thette mytt obne Breff, ad ieg mett myn kiere Suogers, Nyls Anderssen tyl Lyngby, tyeflygefte mett myn Søsters, Jehanne Rudzdatters, oc flere myne Benners Mod, Wylge oc Samtycke er nu saa offuerenß kommen meth myn kiere Høffru, Grette Bryste, oc hennes kiere Mordher oc Brødre, aad ieg haffuer untt oc tylladit oc mett thette mytt offne Breff loffuer oc tylfjiger forne myn kiere Høffroue, Grette Bryste, att thesfor Gud almegtygste titt saa forsett haffuer, ad hun efftherleffuer myn Dott, oc iegh ingen Lieffzarffuing effther megh ladende vorder, ta skall forne myn kiere Høffre (læs: Høffru) haffue Fullmactt ad anname oc nyde, bruge oc beholle myn fæderne Word Wonsferup, mitt Bo oc Boskab, Kleder oc Klenodie, Gull, Søll oc Penge, Fee oc Queg oc all Besheere, huad som hielst thet neffnis eller fynnis land; tilslygest mitt al syn Egendom oc Tylligelse utti Alger och Eng, Skog och Marc, intith unnertagitt, som thet ta tylfjiger, nar Gud allmecht mig aff thenne for-genglyge Verden fallendes vorder. Samiledendes oc saa allt mytt efftherladendes Jordegos, bodde Fæderne och Mordene, Kioß och Pantt, i huor som helst thet fynnis her uttij Niigitt, oc inthet thet aff unnertagitt, thet

skall forne myn kiere Husfru effther myn Dødt och Af-
 gangh alsammen strax anname, nyde, bruge oc beholle
 all syn Liefztiid och saa lenge hun leffuer, saa fry och
 qvitt, som thet vore henniß egitt Arffuegotz, utten alle
 Mandz Tgensielsee. Oc skall forne myn kiere Høstru
 holle Wønserup Hoffuetgord mett Bygnyng, mett Skov
 oc Marcæ oc al syn Egendom, y saa god Hæfftt, som
 hun then annamer. Tyllygeft allt anytt Gotz, thet thet
 hun effter myn Dødt annamendes vorder, bygd oc be-
 satt oc ey hugge eller forbugge lade noget tee Skoue,
 som thet tyllyiger, til Uplyctt y (noget) Mode. Och
 nar som Gud almegtygste kaller fforne myn kiere Høstru
 aff tenne Verden, tha skall fforne Hoffuetgord met all
 syn Egn och Tillygeße oc al thet Gotz, hun effther myn
 Dødt annamendes vorder, komme igien fry oc quitt tyll
 myne Arffuynger uden all lenger Forbyndryng uttaff
 hennes Arffuyng oc uden alle Mandz Gienfielße; uden
 saa kunne fliee, ad nogett utaff samme Gotz bleffue henne
 uttaffvondeth uttij noget Dom och Mettbergang, ta skall
 fforne myn kiere Høstru och hennes Arffuyng engen Tyl-
 tall, Skyll eller Skade vere plygtiig ad lyde thet for
 uttaff myne Arffuijng oc uttij noget Mode. It. huis
 Kiebegotz och Pante Gotz, Gull, Søff, Peninge, Bo
 och Bostab, Fec oc Dueg oc all Løvsore, som vii of
 forbedre, thet skall effther myn kiere Høstrus Dødt och
 Afgang delliß oc slyfftiz ymelium myne och hennes Arff-
 uyng redelyg och rettferdelliig, som thet seg vore effther
 Loven. Tyl Tryghett oc Forvarnyng, ad thette mytt
 obne Breff met alle synne Puncter og Beplycttelser,
 Bylkor oc Forvarnyng ubrødelig och ugienkallitt saa hol-
 des skall, som forskriuet stor, tha haßuer iegh venlygen
 tilbødet ad besegle mett mig teße efftherskreffne gode

Mend, som ere myn kiere Suor, Nyls Anderssen tyll
 Lynghby, oc Hr. Knud Nud, Nyder til Betteby, oc Otte
 Nud, Embezmand paa Darholm (læs: Drarholm), Frans
 Banner, Embezmand paa Holbech, myne kiere Frenner.
 Giffuitt paa Wonserup vor Frue Assumsionijs Gudz
 Nar **An. Dn. M.D.L.**" (vgl. Bibl. Saml.). 1553
 hellig tre Kongers Dag gjør Kongen bitterligt fra Ny-
 borg Slot, at han af ret bitterlig Gjæld skyldig er Pe-
 der Nud til Wognserup 500 Tschimsdaler, og at, dersom
 han overlever Hr. Dve Bilde, vor Mand og Maad, da
 maa han efter dennes Død til sig annamme vor og
 Kronens Gaard og Lehn, Kjelsstrup i Ddsherred i Sjæl-
 land, og det have, nyde oc. i et frit brugeligt Pant
 (Meg. o. al. L. ved K. N.). 1555 var Peder, Eric
 og Jørgen Nud blandt de Lehnsmænd, som ifølge Kon-
 gens Brev af Mandagen efter **S. Andreæ** Dag (3:
 d. 2den Dec.) 1555 skulde møde i Kjøbenhavn til først-
 kommende Fastelavn, til hvilken Tid Kongen ventede
 nogle fremmede Fyrster (Meg. o. al. L. ved K. N.). **S.**
N. gjør Kongen Mandagen efter Juledag 1556 (som,
 da Maret regnedes fra Juul, bliver 1555, hvorfor det
 næste Brev ogsaa er af 2den Nytaarsdag 1556 o. s. v.)
 fra Kjob. bitterligt, at han har gjort et Magestifte med
 Peder Nud til Wognserup i saa Maade, at P. Nud skal
 have i „Tudsherred“ i Sandby 2 Gaarde, 1 Gaard i
 Markestev, 1 Gd. i Uglerup, 1 Gaard i Kundby; i
 „Merløse Herred“ 1 Gd. i Tyrnetved, 1 Gd. i Mer-
 løse; i „Love Herred“ 2 Gd. og 1 øde Jord i Her-
 stev; hvorimod P. Nud igjen har udlagt „i Ddsherred“
 i Grevinge 3 Gd., i Gundestrup 5 Gd., 1 Fæste og 1
 Gadehuus sammesteds, samt Thengfle Marckenn (**I. c.**).
 1556 udlaaner han Breve til en Kone i Slagelse, som

derfor udsteder ham følgende Beviis: „Jeg Lisebett Nielsdaather, boende udi Slawelsøe, kiendes och gior vithersligt for alle mett thette mytt obne Bress, att ieg kiendes meg att haffue anamett thiße epterne Permenß oc Papyrs Bressue aff Erlig Welbyrdig Mandt, Per Rudt tiill Wonserup, som er **IX** Permenßbressue och **II** Papyrs Bressue, som lyder paa myne Dothers Godß udi Sielandt; huilcke forne Bressue ieg beplicther meg oc myne Arffuinge att faa oc antworde forte Per Rudt eller hans Arffuinge, nar hand forne Bressue aff meg eller myne Arffuinge kressuer eller begierer, saa gode oc ufordersffuit, som hand meg them nu haffuer fout (o: faaet eller leveret) oc antwordett. Thill ydermere Bindsbyrdtt oc bedre Forvaring, at saa udi Sandhedt er, som forschressuet stor, trycker ieg myt Segnette nedenn for thette mytt obne Bress. Dat. Wonstrup Mandagenn nest for **S. Martini** Dag Mar 1556. Alth thet screffne saa wißth oc ubrødelig holdes skal, ta er thet min egen Hand.“

Udskrift: „Etth Beplictelße Bress af Lisebett Niels Daather“ (Kgl. Bibl. Saml.). 1557 den 8de Febr. tilskriber Kongen fra Kjøb. Hr. Magnus Gyldensjerne og Lauge Ulfstand, at Borgemeistere og Raadmænd i Halmstad have haft deres Fuldmægtige hos Kongen og bettet, hvorledes at nogle Midderrsmændsmænd, som ere Peder Rud, Erik Rosenkrands til Langtind, Niels Anderssen og Johan Knob, ¹⁾ skulde have nogle Gaarder og Jorder udenfor Halmstad, og at nogle af forte gode Mænd agte at lade bygge deres Jorder og tage dem fra Byen og sætte Foll derpaa, som kunde give aarlig

¹⁾ Slægtstabsforholdet mellem disse Adelsmænd var nemlig følgende:

Landgilde deraf, Byen til stor Skade og Forfang. Kongen begjæver derfor af de Dventte, at de med det Første forskrive forte gode Mænd til sig og handle med dem, at de ville unde Kongen samme Gaarder og Jorder til Magelag, og at de igjen udlægge dem af hans og Kroens Gods, som ligger til Laugholm Slot (Teg. o. al. L. ved R.). S. N. og f. Dag og Sted tilskriver Kongen Peder Rud, Erik Rosenkrands, Niels Andersen og Johan Knob, at han er kommen i Forfaring, hvorledes at de skulle have nogle Jorder og Løkker udenfor Halmstad, hvilke han vil have til Magelag, og derfor har befalet Hr. Mogens Gyldestjerne (Embedsmand paa Laugholm Slot) og Lauge Ulfstand (Embedsmand paa Warberg Slot) at skulle handle med dem om samme (l. c.). S. N. udsteder han følgende Gjeldsbrev til Otte Rud paa Møgelkjær (altsaa F 7): „Jeg Peder Rudt tiil Bogenserup kiendes oc gør viitterliggt mett thette mitt obne Bress, att ieg vet viitterlig Gjeld skyldig er Erliig och velburdiig Mandtt, Otte Rudt tiill Møgelkjær, I C gode ufforfalskit Jacomsdaler, som han meg sentt haffuer

Laurids Knob til Gyllebo.

	<div style="text-align: center;"> </div>	
	Birgitte Knob, gift med Arel Nielsen Rosenkrands til Langtind.	Anne Knob, gift med Hans Rud til Bogenserup.
Laurids Knob til Gyllebo.		
	<div style="text-align: center;"> </div>	
Johan Knob:	Erik Rosenkrands til Langtind.	Peder Rud til Bogenserup.
		Johanne Rud, gift med Niels Andersen Dresselberg (R. N.):

mett syn Euen; huiſche forne Daler ieg bepliether meg att betalle oc fornoge hannom epther hans egen Willig, nor ſom vij fyendis eller nor ſom hand thennum aff miig haſſue viill; oc gørrer oc giſſue hannum ther aff, hvad ſom han ther aff haſſue viill, oc holle hannum och hans Arffuinge thett aldeliis ſtadiſlòs uti alle Mode. Att ſo er y Sandhed, ſom forſkreffuit ſtor, thet viidner ieg met mitt Siignett neden ffor thette mitt obne Breff. Screffuiitt paa Bognerup S. Michels Affthenn **MDLVII.**“ Udſkrift: „Per Rudſ Breff, ad han vor Otte Rud **I** et Daler plietig“ (ſgl. Bibl. Saml.). 1558 mageſkifter han Gods med den foromtatte Otte Rud; ſee derom et Brev under Otte eller **F 7!** S. A. anføres han den 12te Sept. paa Liſten over de Herremænd, der eie Gaard i Kjøbenhavn (Seg. o. al. L. ved K. N.; jfr. **Orig. Hafn. p.** 338 ſq.). Att den gode Peder Rud forreſten ikke har været nogen god Huusholder, ſlutter jeg deraf, at han i diſſe 3 ſidſte Aar, nemlig fra 1556 til 58, alene hos en eneſte Kjøbmand havde taget Vareer for den i hine Dage høiſt betydelige Sum af 362 Dal. 12 ſ 3 Pund.; hvorom man endnu har den forſt ved hans Død betalte og med Henſyn til Datidens Fornødenheder og ſammes Priſer ikke uintereſſante Regning, ſom herved følger: „Thette effthne Guodtg haſſuer Erlig och velbyrdiig Mand, Peder Rudt tiihl Wonnſtrup, fangitt och laditt anname aff meg, Sterck Johann:

Førſt: Per Rudt itt Nøre for **IX** $\frac{1}{2}$
 St. Fru Grette (laant i Penge) . . . **XVI** Dal.
 — **II** Lod Muſſatte; itt Lod **III** ſ
 — thenn 14 Dec. P. Rudt ett St. $\frac{1}{2}$ Enſte for **XX** $\frac{1}{2}$
 — **III** Potte Winn; Potten **III** ſ

— itt Potte Brendevinn	XII	ß
— itt Pund Bøfkekrude	XII	ß
1556 in Juli J Ane Winn for . . .	IIIJ	Dal.
— itt Fad Bøfkekrud	IIIJ	ß
— J Pund Safferann	IX	ß
— XIJ Pund Suđer	IIJ	Dal.
— II Amer Vin	XVII	Dal.
— Fruenn itt sortt Kraske	XIV	Dal.
— itt Ane Skierducke	IIJ	ß
— fik hun III Ane Skierducke . . .	III	ß
— J Pund Kaenelbarck	II	ß
— J Pund Ingfore; Pundet	IIJ	ß
— itt Lod Kardemume	III	ß
— Fru Grette	XX	Dal.
— itt Pund skrinitt Suđer	XII	ß
— II Par Kniffue	XVI	Alb.
— fik Anne Chersten i Kallingborig	XIII	
Matter; Støckitt	III	Alb.
— I Tønne (?) Oll	III	ß
— JX (3: 9½) Pund Karnarisuđer oc	IIIJ	I Dal.
— III Pund Suđer, VIII Lodt minde;		
Punditt	VIII	ß
— J Pundt Safferann	III	Dal.
— J Pund Ingfær	XX	ß
— itt Pund Beber (3: Peber)	II	ß
— XVII Ane røtt Engelste; Allen . .	III	ß
— VII Pund Karnaresuđer oc IIIJ Pund	I	Dal.
— itt Støcke Giøtttrøste	V	Dal.
— J Pund Skrin Suđer	VI	ß
— VIII Pund Nifengryn; Punditt	VIII	Alb.
— II hunneritt Søm; hunneritt . . .	III	ß
— IIJ Pott Brendevin och Pottenn . .	XII	ß

- **I** Potte Brendevinn **XII** β
 — udi vort Markett: **XVII** Alne brouede
 Engelste; **III** β minde **III** \mathcal{L}
 1557 **VII** Pundt Karnarisucker och **VIII**
 Lodt; itt Pundt **XIII** β
 — **I** Pund Pehber **XXVIII** β
 — **XII** Lodt Melkekenn for **XXVII** β
 — **I** Pund Spisekommen **X** β
 — **I** Pund Skrinisucker **I** \mathcal{L}
 — **II** Par Kniffue **XVI** \mathcal{L}
 — **II** Alner Dellevin **XX** Dal.
 — **IIIJ** Alne Engelste; Alne for **III** \mathcal{L}
 — **VI** Alne Engelste; Alne for **III** \mathcal{L}
 — **V** Alne Engelste; Alne for **III** \mathcal{L}
 — **I** Støcke grøn Giottorste **XV** \mathcal{L}
 — **VIJ** Pundt och **III** Lodt Karnarisucker;
 Pundett **I** \mathcal{L}
 — **J** Pundt Skrinisucker **VIII** β
 — **VIII** Pundt Nissen; Punditt **III** β
 — **II** hanneritt Søm **XII** β
 — en dobbelte Quindehuffue **XXIV** β
 — **IJ** Potte Brendevin; Potten **XII** β
 d. 22 Marcii: **XV** Alne Kemppe Dulicke
 (ø: Dvælg); Alne for **VI** β
 — itt Fadt Bøfetrud **IIIJ** \mathcal{L}
 — **III** Lod Selske; Loditt **VIII** β
 — **II** Pundt Allun; Punditt **III** β
 — den Traadt, (som) bløff raedt **VIII** β
 — **VII** Pundt och **VIII** Lod Melitt=
 Sucker; **VI** Pundt for **I** Dal.
 — **III** Kortet Gardug **IIIJ** β
 — **I** Pundt Sukker Kandi **I** \mathcal{L}

- den Manitt **Januari**: **J** Ane Vin **IIIIJ** Dal.
 — **I** Pundt Spißekommen **XII** ß
 — **VII** Potter Vin; Potten **III** ß
 — **I** Pund Allun **III** ß
 — **XXII** Lodt Suffuell (=: Svovls); Punditt **III** ß
 — **I** Pund Sucker Sucker Kandi . . . **XII** ß
 — **IX** Pundt Karnarisucker. Punditt **XIII** ß
 — **III** Potter Winn **IX** ß
 — **XVI** Potter Winn, jeg sende mett
 Luckus; Potten **III** ß
 — Peder Rudt: **XIII** Potter Vin; Potten **III** ß
 — itt Fadt Bøßekrudt **IIIJ** ½
 — itt Støcke Sarduæ **II** Dal.
 — en Ane Vin **VIII** Dal.
 — **VIII** Pundt Karnarisucker; Punditt for **XIII** ß
 — itt Støcke Veritt for **III** Dal.
 — sende ieg med Anders Bennndsfenn . **XX** Dal.
 — **IJ** Ane Vin, **III** Potter minde;
 Amen for **IX** Dal.
 — sende ieg mett Luckus **IIJ** Ane Engelse
 for **IIJ** Dal.
 — itt Ane Winn met Luckus **IX** Dal.
 — **VII** Pundt Karnarisucker och **III** Lodt;
 Punditt **I** ½
d. 3 Dec. V Ane bront Halsagen (=: Hals=
 Sain); Ane **XII** ß
 — itt Pundt Ingefær **II** ½
 — **III** Lodt Kaenellebaræ; loditt . . . **III** ß
1558 Thiisdagen nest effther Pindsdag: **J**
 Ane Vin **IIIIJ** Dal.
 — **VIII** Pund Sucker oc **III**; Punditt **I** ½
 — **II** Ane bruntt Klede **VI** ½

- itt Alne brontt Klede III ½
 d. XII Dag Aprilis: I Alne Vin . . IX Dal.
 — III Alne fintt grønt Engelste; Alne III ½ III ½
 — sende ieg P. Hud VI Alne fintt Engelste; Alne IJ Dal.
 — VII Pund och XII Loddt Karnarisucker;
 Punditt I ½
 — III Pundt VIII Lod minde (o: mindre; thi det skulde dog vel ikke være Mønne?); Punditt I ½
 — III Alne brontt Engelste; Alne . . III ½
 — XI Alne Kamerbug XXVIII ½ II ½
 — X Alne Klede; Alne for III ½
 — itt Pundt Skrinisucker I ½
 — VIII Pundt Rissen; Punditt for . . III ½
 — VI Pundt Karnarisucker och XX Lodt;
 Punditt for XIII ½
 — V Alne bruntt Engelste; Alne . . . III ½
 — Pending (o: udlagt) XX Dal.
 — VI Alne Klede; Alne III ½
 — LXXX Potter Vin; Potten for . . III ½
 — en dopbelt Huffve XXVI ½
 — II hunderitt Søm X ½

Thette forne Godtz och Regemstafv haffuer Salige Peder Rudz Efftherleffuerste, velbyrdiige Fru Grette Brysse, meg, Sterck Johann, redeligenn och vell affbetalidtt, som beløber sig ind Sum. Sumarum: IIIJ c XII Dal. XII ½ III Penninge“ (Kgl. Bibl. Saml. Hvorhos det er mærkeligt af Dvenstaaende at erfare, at han alene i Aaret 1557 havde forbrugt 6 Amer (o: 24 Ankere) og 36 Potter Wiin, hvilket er temmelig Meget for hiin Tidsalder, helst da der endda kan være Spørgs-

maal, om han blot har indskrænket sig til denne Kjøbmand med sin Wiinhandel, eller maaſtee ogsaa fra andre Sider ladet sin Wiinkjelder forsyne). 1559 den 11te Januar fik Peder Hud, Jørgen Nagel, Jørgen Walkendorff og Hans Lauritsen Kongens Brev fra Koldinghuus om at give sig ind paa Kallundborg Slot og der at blive beliggende i Slotsloven, til saalænge Kongen anderledes derom tilſigende vorder, og at rette sig efter, hvad Steen Hoſenſpar, Embedsmand ſammesteds, dem tilſigende vorder (Teg. o. al. L. ved K. H.). S. N. gjentages (ſom det synes ordlydende, blot Datum og Klarſtal ere forſkjellige) den Forening, der allerede 1549 og 1550 var afsluttet angaaende hans Enkes Arveret efter hans Død. Det hedder nemlig, at 1559 kom Peder Hud med ſin Svogers, Niels Andersſens til Lundby, deſligelſte med ſin Søsters, Johanne Hudgdatters, og flere hans Benners Wilge og Samtite ſaa overeens med ſin Huſtru, Grette Bryſke, og hendes Moder og Brødre, at derſom hun hans Død efterlever, og han ingen Livsarvinger efter ſig lader, da ſkal hun (hans Enke) beholde hans Fædrenegaard, Wonſerup, med Bo og Boſkaf, Klæder og Klenodie, Guld, Sølv, Pendinge, Fæ og Qvæg og all Løſøre; ſammeledes alt hans efterladende Jordegods, baade fædrene og mødrene, Kiøb og Pant p. p., at nyde og bruge hendes Livſtid fri og qvit, ſom det var hendes eget p. p.; men efter hendes Død komme Hovedgaarden tilbage igien qvit og frie til hans Arvinger; hvorimod Kiøbe- og Pantegods, Guld, Sølv o. ſ. v. da ſkal deles mellem hans og hendes Arvinger. Dat. Wonſerup An. 1559 Løſverdagen neſt efter S. Pauli conversionis (Klev.). S. N. fik Peder Hud Kongens Brev, dat. Kolding d. 7de Febr.,

om at skulle blive beliggende paa Kallundborg Slot og med Hovidsmanden og Rnægtene sammesteds have flittigt Opseende med Alting, til saalænge han fanger videre Besked; hvorimod Jørgen Nagel og Jørgen Walkendorff fik Befaling at følge Kong Christierns (2: Chr. 2dens) Liig til Nyborg (Reg. o. al. L. ved K. N.). Men s. N. (1559) døde han (F. 8 p. 303; Atl. 6 p. 185); og har jeg et Slags Formodning om, at det muligviis turde være ham, der var falden i Dithmarsken, istedetfor man ellers beretter dette om F 7 eller Otte Hund (Molb. p. 216), hvilket Sidste i ethvert Tilfælde er urigtigt. Dog kan denne Formodning om Peder Huds Dødsmaade heller ikke være den rette; thi han var allerede død d. 16de Febr.; thi paa denne Dag gjør Kongen fra Odense bitterligt, at han under og tillader, at Fru Grette Bryske, Peder Huds „Efterleverste“, maa til sig indløse fra Peder Huds Arvinger vor og Kronens Gaard Gjelstrup (Reg. o. al. L. ved K. N.); altsaa maa han være død mellem d. 7de og d. 16de Febr. Næste Aar (1560) sælger Gregers Bryske til Skaftelev, Skjoder og aldeles afhænder til sin Søster, Fru Grette Bryskesdatter, Peder Huds Enke, til Vognerup, en halv Gaard i Sjælland, Skippinge Herred, Følleslev S. og By. Dat. Kjøb. Løverdagen næst efter **Reminiscere** (2: 16de Marts) 1560 (**Dipl. Lang.** ved K. N.). Forresten fandtes der efter hendes afdøde Mand en Gjeld af et Par tusind Daler, hvilket i vore Dage vilde ansees for noget høist Ubetydeligt, men i hine Dage ansaaes for en fast uoverkommelig Gjeld, hvilket han ogsaa selv maa have anseet det for, da han i de senere Aar ikke engang svarede Rent. Bemeldte Gjeld findes specificeret i et Document, som vel er uden Aar og Dag,

men som, da den kongl. Dom om Gjeldens Deling i samme allegeres, formodentlig først er fra 1572. Det lyder som følger: „Vii epttherseffne Henric Arnnsfeldt thüll Gundertuid, Gyller Krausje thüll Gygholm, Lauffue Bek thüll Forslouff, Matz Erichsen (i Manden er tilskrevet: Mud; men det er aldeles urigtigt) thüll Windstrup och Matz Friddthouff thüll Skullerup giøre vitterligt, att vy haffue verith offruerverindis, atth Erlliig och velburdig Fru Grette Bryske och Erlliig och velburdige Anders och Hanns Dresselbierig haffuer framlagdt these forsknæ Register, Quitanger och Bressue paa Sallig Peder Mudz Gielldth under huerth Dato, som thi her forsknet findis; och bleff thenndt och y ligge Maade leignith och laug (=: lagt) same Gielldth eptther kongl. Majz Doms Riudelse (dem) emellom, som forsknæt staar, effther thi Register, Quitanger och Bressue, som for os vorre paa thend Thiid; och thesfor findis enndnu nogre fleere Gielldtbressue paa bode Siider, taa skulle thi udi lige Maade leignis (=: lignes) thennem emellom. Thetth bekennde vy metth vore eigenn Hand underschreffuit ic.“ Derpaa følger det hosfoiede Register saaledes: „Thenne epttherseffne Gielldt haffuer Fru Grette Bryske betaldt eptther salig Peder Mudts Dødt:

Først (ovenanførte) Stercke Johans Register paa

III c XII Dal. XII § III Pen.

- St. Jacob Willomsen, Borgemeister
 udi Holbeck, . . . **I c XXXIV § X Pen.**
 — Sal. Peder Mudts Begræffuelse . **I c XIX Dall.**
 — Gyller Hardenbiergs Quitang under Dato Mar **LIX** paa . . . **XV Dal.**
 — noch en Gyller Hardenbiergs Quitang under Dato 64 paa . . . **J c Dal.**

- noch en Gyller Hardenbiergs Quittang
under Dato 60 paa **XXV Dal.**
- noch en Gyller Hardenbiergs Quittang
under Dato 64 paa **XXV Dal.**
- Peder Nuds Bress, indløst fraa
Peder Bilde under Dato 54 paa **X Gult Gilden.**
- Otte Nuds Bress under Dato 61 paa . **I c Dal.**

Suma er VIII c XJ Dal.

Thenne epterschreffne Gieldt haffuer (derimod) Anders (Dresselberg) oc Wilhiel (o: Wilhelm) samt thi andre hans Søstenn betaldt:

- Først Eric Hardenbierg . . **V c Dal.** Hoffuitstoll
oc VIII Mars Rente, som er **II c Dal.**

Suma er VII c Dal.

Renther, (som) endt (ere) ubetaltd, (og) som thenom komer til att betalle baar:

- Fru Mette Dresses Bress paa **I c Dal.** Hoffuitstoll
mett **XIII** Mars Rente, som er **LXX Dal.**
- It. noch **I c ½** mett **XIX** Mars Rente,
som Peder Nudt vor salig Chri-
stopher Hvithfeldt skildig, som er,
Hoffuitstoll oc Rente tiilsamen . **II c ½.**

(Altsaa) lignit beggis theris (allerede gjorte) Udgiift oc (den endnu) eptersstaaende Gieldt, som her er opschreffuit, thaa bliffuer Fru Grette Bryske (endnu) skildig aff all thenne (resterende) Gieldt **XXIIIIJ Dal.** endende Daller oc **XXXIIII** Daller Minth“ (vgl. Bibl. Saml.). Denne Deling er, som sagt, efter al Formodning først skeet 1572; thi i bemeldte Mar var det formodentlig først at hun blev sagsøgt af Dresselbergerne. Da Peder Nud døde, var han nemlig Eiler Hardenberg,

som sagt, nogle Penge skyldig. Hardenberg søgte Peder Nuds Søsterbørn, Anders og Wilhelm Dresselberg; de tiltalte igjen hans Enke, Grethe Bryske, formenendes, at som hun var raadig over Boet og efter Testamentet skulde levere Alting fra sig qvit og frit, at hun da ogsaa forud burde clarere al Gjelden. Fru Grethe Bryskes Forsvar, Hact Ulfstand (hendes Moders Brodersøn), derimod paastod, at hun ei kunde siges at eie Alting qvit og fri efter Gavebrevet, naar hun med Gjeld skulde være betyngtet; i det Mindste meente han, at hun ei kunde forbindes at svare uden den halve Gjeld, siden hendes Arvinger efter hendes Død ifflun skulde nyde det Halve af Løsøre, Kjøbegods o. s. v. Og blev derom d. 11te Juni 1572 paa Herredagen i Kjøbenhavn saaledes for Ret affagt, „at Fru Grethe Bryske og de Dresselberger bør komme tilfammen og ligne og lægge dem samme Gjeld imellem, og Fru Grethe saaledes betale hendes Halvpart af Gjelden, saavidt hende tilkomme kan“ (af Nogens Db. ved Klev., som tilføier, at denne Dom siden blev allegeret som et Præjudicatum i et lignende Tilfælde, der angik Globerne, 1574). Ifølge ovennævnte Dom er saaledes formodentlig først den ovenomskrevne Ligning af Gjelden mellem begge Partierne foretagen, og dermed var saaledes den Sag til Ende. Men 1574 stævnedes Eric Nud (see denne eller F 6!) hende, fordi hun havde tilegnet sig en Gaard, som han havde Pant i; ligesom det vistnok ogsaa var samme Enkefrue, over hvem der ligeledes, formodentlig af Arvingerne, stete Klage, at hun lod sin Gaard forfalde og sin Skov forhugge. Thi der findes blandt hendes Papirer (dog uden Marstal og Navn) et Blad Papir, hvorpaa det hedder som følger: „I Dannementd!

saa erett (∴ er det), att ieg haffuer hørtt, att Eder er
 lest en Steffning for, atthi schulle come hied thill Gaar-
 denn nu Torſdag och ſige huez Eder er vüitterligt om
 Wonnſeruppe Gaardz Brgning och Skoffue; dog thenne
 Steffningh haffuer inthett paa ſig, udenn Y horde Kongl.
 Majz Breff, att thet vorre Hans Naadis Befalling; dog
 horer ieg ligevell gierne, atthi therfore giffuer thill-
 kiende, huad Y her om ſiige velle.“ (Hvorefter følger,
 ſom det ſynes, en Concept af deres Erklæring eller
 maafke af de Udtryk, hvori hun ønskede den helst maatte
 affattes). „Er thet oß vüitterliigt, (at) ther Per Nudt
 bleff død, ſtod der et stortt Huß paa Wonnſerup veſienn
 paa Gaardenn, ſom kaldtes Pørtthuzitt; thet kunde icke
 vell ſtaa nogenn thil Gafluens, thi thet var undt (∴
 ſlet), baade Tember och en Part Stenenn; nu er thet
 fatt ett gaatt Huß igienn och ett andett nytt Huß ſonn-
 denn ud mod Humblegaardenn. Thee anndre Huße en
 Partt vore och unnde paa Tagne (∴ Tagne); nu
 kunde vy icke andett forſtaa eller ſee, endt Gaardenn
 er bedre, baade paa Bgning och Tag, end handt vor,
 thet ſallige Per Nudt bleff døde; udenn andre haffuer
 bedre Forſtanddt therpaa, end vy haffue. Ladegaardenn
 er och ſfatt ny Huße paa, ſaa vy kunde icke andett ſige,
 ennd thee vare bedre end thet ſtoed før. Schouffuen
 vaar thet kom(en) ſtort Wieder och bleſte Threer om;
 undertiidenn haffuer hun unndt fattig Föld nozett, ſom
 hun icke thaa brugett ſielluff, och ſic Lannghalm och an-
 dett igenn, ſom vy haffue hørtt, att hun ville haffue
 thill Hielp att lade bøge mett“ (ſgl. Bibl. Saml.).
 Forreſten har man ogsaa andre Eſterretninger om hende
 i hendes Enkeſtand; thi 1570 d. 19de Oct. tilſkriver
 Kongen Frands Banner og Ciler Bryſte fra Nykjøbing,

at han tidligere havde tilskrevet Hact Ulfstand om at løslade Jørgen Bryske, som (af Søsteren) holdtes i Hægte paa Hilleberg; men da dette ikke var skeet, saa stikker han dem herved sit aabne Brev til Hact Ulfstand, eller hans Foged paa Hilleberg i hans Fraværelse, om at overantvorde Jørgen Bryske til dem, som da skulde føre ham til Kongen, forat Sagen kunde komme i Rette og blive forhørt (Teg. o. al. L. ved K. N.). S. N. d. 4de Dec. Kongens Skrivelse fra Frederiksborg til Peder Dre, Børge Trolle, Hr. Jørgen Lyffe, Holger Rosenkrands, Erik Rosenkrands, Otte Brade, Erik Riud, Bjørn Kaas, Bjørn Andersen og Eiler Grubbe, at Jørgen Bryske havde klageligen berettet for Kongen, hvorledes han af sin Søster, Fru Grethe Bryske, og hendes Anhængere uden al Dom og Ret, Lov uforvunden, er greben og voldført af et Land i et andet og der fængselig anholdt. Sagen var nu stæbnet i Rette og skulde forstkommende Fredag forhøres; men efterdi Kongens Velighed ikke var, at han paa den Tid kunde være tilstede, saa begjærer han, „at I tage samme Sag for Eder, grandgivelig den overveie, havendes derudi et flittigt og skarpt Indseende, at saadan Handel her udi Riget ikke bliver til en Sædvane, og at Ret maa stee baade os og den klagende Part for saadant Boldsværk, som skeet er; og at I derpaa dømme, som I ville ansvare for Gud og være bekjendte for os“ (l. c.). S. N. d. 15de Dec. faldt der Dom i Sagen, som læses i K. Hof. D. 3 p. 120 sq. 1571 d. 31te Dec. (som vel egentlig skal være 1570, siden Maret den Tid regnedes fra Juul) gjør Fred. 2den fra Frederiksborg vitteligt, at Niels Ulfstand til Barsebek har tilfredsstillet ham for hvis Tiltale, han har havt til Laurids Skriver,

som tjener Fru Grethe Bryske, Peder Nuds Efterleverske (Leg. o. al. L. ved K. N.). S. D. og f. Sted gjør Kongen ligeledes vitterligt, at Fru Grethe Bryske, Peder Nuds Efterleverske, har nu ved hendes Slægt og Venner ladet handle med ham, saa at han naadigst har ladet falde og med hende „omdraget“ hvis Tiltale, som han har havt til hende for at hendes Broder, Jørgen Bryske, blev fængslet og voldført af et Land i et andet, Lov uforbunden (l. c.). 1572 d. 11te Juni overgil hende den ovenomtalte Dom, som nu udførligt findes indført i K. Hof. D. 3 p. 140 sq., og ifølge hvilken hun, som sagt, blev forpligtet til at udrede det Halve af den Gjæld, hendes afdøde Mand havde efterladt sig. Under alle disse Viderværdigheder nød hun dog i sin høie Alderdom den Ære 1574 at blive buden til Bryllup; thi man har Niels Ulfstands Brev til Fru Grethe Bryske „til Stoffveholm, sinn tierre Fadersjosterdaather“, dat. Kjøb. d. 4de Aug. 1574, saaledes lydende: „Kierre Grette! giffuer ieg Deg vennlig att vede, horledes ieg skal haaffue fiire Fruuer aff minne neste Sleggt och Venner, som skall tage imod min Brud thill min „Wellkom“ her i Byenn, och ieg (læs: som) forstaar (at) se thill med hues Drauffning, som behoff giøres att drauffue. Kierre Grette! derfor var min vennlig Bønn thill Deg, om Du ville vell giørre och verre enn aff dennum ic. Och foruenther ieg min Søster Ide for enn aff dennum derthill; dog hun er paa Bolerup och ved der inthet aff ennndnu. Och haaffuer ieg bedet min Søster, Fru Gisvæll, for enn aff dennum och min Søster, Karene Banner, for denn fierde“ (af Klev. Saml. ved K. N.). Omfider døde den stakkels Enke 1575 (F. 8 p. 303; Atl. 6 p. 185) og ligger med sin Mand begravet i

Rundby Kirke ved Vognserup i Tudscherred i Sjælland under en Steen med deraf udbugne Ahner og Effigies, samt en Inscription, hvoraf (da en Kirkestol tildækker det ene Hjørne) blot Følgende kan læses:

**Her ligger begrafven under denne Steen
Erlig oc Velbyrdig Peder Rudt til Vognserupgaard**

Fru Grete, Karl Bryskis — — — —

**Der mand skref 1559 lagdis hand paa Baar;
Hun lefde efter hanum ij sexten Aar. (Klev.).**

Men endnu 1578 den 3die Juni indstævne den bekyndte Oluf Bager i Odense alle Fru Grethe Bryskes Arvinger (blandt hvilke nævnes Herluf Slave til Eskildstrup, Gregers Ulfstand og Haæ Ulfstand) for 4 Gaarde i Stouffbye, som han kjøbte af Jørgen Bryske og siden solgte til Kantsker Johan Friis for 1400 Daler; idet Fru Grethe Bryske efter Johan Frises og Jørgen Bryskes Død havde ladet Sagen stævne, hvorved Godset blev Johan Frises Arvinger fradømt, fordi Oluf Bager, som „en ufri Mand,“ ikke maatte kjøbe frit Gods; hvorover Oluf Bager siden har maattet forrente forte 1400 Daler hos Johan Frises Arvinger og har tit og ofte krævet, æftet og begjert, baade af Fru Grethe Bryske og hendes Arvinger, sine udlagte Penge, Kost og Læring igjen; og dog maa ingen Betaling eller Dyrkning flee ham i nogen Maade (af Nig. Db. medd. ved Hr. Etatsr. Kold. Hof.).

G 4 (—) Johanne (Hansdatter), som blev gift med Niels Anderssen Dresfelberg. Hun nævnes 1543 i Moderens Hæreaffaire (see **F 4!**) og var kort efter gift; thi 1547 havde allerede Hans Niid en Sviger søn,

ved Navn Niels Andersen (Dresselberg), som da skrev sig til Lyngby, var kongl. Mand og Tjener og førte Proces om en Borneid paa hans Svigerfaders Gods (K. Hof. D. 1, p. 105—6). 1549 og 1559 ere saavel hun som han under hendes Broder Peder i det Foregaaende omtalte. Siden skrev hendes Mand sig til Bognerup, som han formodentlig arvede, fordi hendes Broder ingen Livsarving efterlod sig. Og under 1572 (G 3) er endelig i det Foregaaende ogsaa den Proces omhandlet, hvori hans Sønner geraadede med deres Morbroders Enke.

G 5 (F 5) Hans (Jørgensen) forbigaaes vel af Gl. Byste; men om hans Fødsel siger den gamle Familieafterretning i Gl. Saml. 2, 1, 207: „1553 thend Søndagh næst effther S. Mortens Daugh bleff Hans Knud født om Dagenn, der Kloften var imellem 10 och 11, paa Alholm i Voland.“

G 6 (—) Knud (Jørgensen) til Bedbygaard, hvis Faders saavel som hans egen Herregaards Navn saameget nødvendigere maa bemærkes, som der paa hans Tid levede 3 Knud Knuder, der ellers lettelig forveksles, nemlig **G 6 2**: nærværende Knud Jørgensen til Bedbygaard, som endnu levede 1604; **G 14 2**: Knud Erikfen til Sandholt, † 1611, og **G 19 2**: Knud Ottesen til Sæbygaard, som allerede døde 1589. Om nærværende Knud Jørgensens Fødsel siger os den gamle Familieafterretning(l. c.): „1554 S. Mathiæ Daug, som faldt paa Wittfaste Løffuerdagh och vaar d. 24 Febr., bleff Knud Knud født paa Alholm om Morgenenn emellom 4 och 5.“ Formodentlig er det om ham, at man har Kong Fred. 2dens „Fürderungsschrifft ann Herzog Hanns Friderichenn zu Pommern, dat. Frederiksberg

den 16de Oct. 1571, saaledes lydende: Es hatt gegenwertiger Edler Knab, Knudt Mudt, ein Zeitslang auff Unnß vleißig gewarttet (o: været vor flittige Spvarter); nuhn ihnen aber sein Vatter, dem wir innsonderheit mit Gnaden gewogen, Borsehns halber gern aussershalb unserm Reich Dennemarcken in Deutschlandt zu verschicken geneigt unnd gern an dem Ort wissen wolddt, da er zu erbarren Sittenn unnd adelichen Tugenden Ursachen unnd Exempell haben muoch, derhalben er zu dem nit undienlich zu sein eracht, wo er darauff bei E. L. an derselbenn wohlgeordneten Hoff Stell unnd Platz gehaben kontt &c. (af Klev. Saml. ved K. N.) S. N. eller 1571 arvede han forresten maaskee allerede Bedbygaard ved Faderens Dod. 1580 den 14de Juni var Knud Mud til Bedbygaard med at vælge Hertug Christian til Thronfølger i Ringsted (K. N.). 1581 staaer hans Navn paa Utterslev Kirkekloffe, som Atl. 6, p. 455 urettelig lader være støbt 1518 (see E 2!); thi ifølge saavel Præstens som Klokkestøberens derpaa anbragte Navne maa den være fra Slutningen af det 16de Aarh., og ifølge P. Rogerts Samlinger (Mscr. Thott. Nr. 730 fol.) lyder Indskriften saaledes: der erensfeste Knudt Mudt, erfgesesen tho Bidbygard, Hr. Knudt Christensen, Pastor tho Otterslev Kerke, &c. hebben Anno **M. V. L. XXXI** ut Bevel des gantsen Karspels diese Klocke laten geten to (L)ubeck in (læs: von) Matthis Benninck (K. N.). 1583 Kong Fred. 2dens Brev til Knud Mud til Bedbygaard, at komme til Skanderborg til Kongen og tage de Hunde med sig, „som han havde at afrette.“ Dat. 17de Nov. (Lang. Ind. Dipl. ved. K. N.). 1586 er han til Peder Grubbes Brøllup (see *infra* G 10!). S. N. i Jan. udstedet Knudt Muth;

Erfgeseten tho Widbue in Selandt, sin Obligation til Claus Mangau til Nabhstorp for 2000 enkelte Rigsdaler in Specie Hovedstol og 180 enkelte Rigsdaler in Specie Mente. Blandt dem, der love for ham, er Knuth Ruth, Erfgeseten tho Seebuegarde in Wenssusel (af Orig. i Geh. Arch. ved K. N.). 1589 dør hans Fætter, Knud Ottesen Rud, hos ham (Md. Mag. p. 112). 1590 d. $\frac{2}{2}$ har han i Slagelse Bryllup med Hilleborg Gyldenstjerne (l. c. p. 104), en Datter af Mogens til Stjernholm og Ane Sparre. 1591 var hans Frue, Fru Hilleborg, Fadder til et af Peder Grubbes Børn (see *infra*). 1595 skjenker han et Skilderi til Hyllested Kirke (Atl. 6, p. 272), ifald det ellers ikke snarere var hans Fætter (G 14), som den Tid var Lehnsmænd paa Korsør. S. N. forekommer ligeledes i en „Jurir- und Futter-Zeddel“ for Kongens Reise til Brandenburg blandt „Landjunckerne“ saavel Johan Rud som Knud Rud (*Dipl. Lang.* ved K. N.); dog uvist om denne. 1597 var han Fadder til et af sin Svogers, Peder Grubbes, Børn (see *infra*). S. N. (1597) tager han en Stævning ud over sin Fætter, Knud Eriksen Rud, saaledes lydende: „Knud Rud till Wedbygaard er en Stævning begjerende over Knud Rud til Sandholt (og hans Medsødstende, eller) Corfik Rud til Nubjerggaard og Tomfr. Sophie Rud (til Mønstrup) og hendes Laugværge, for, at eftersom forte Knud (Jørgensen) Rud for Kongen og Rigets Raad haver berettet, at han skal have været sin egen Værge (eller myndig), der hans Fader, Jørgen Rud, døde, og at „deres“ Fader, Erik Rud, desuagtet er inddragen paa Wedbygaard, hans og hans Svødstendes Hovedgaard, (og samme) med Guld, Sølv, Klenodier og Bostab, Breve, Register

og Regnskab antaget, forvaltet og brugt efter sin egen Billie, ladet hugge og bortselge deres Skove, brugt deres Bønder som sine egne og „bortfolgt deres vordnede Sønner,“ og det aldeles hannem ubevindt: da formener han dennem pligtig efter Loven med Kjøns Gød at indføre og gjøre Vedbygaard's Gøds og Skove med Guld, Sølv, Bøfskab, Breve, Register og Regnskab saa godt i alle Maader, som det var, den Tid deres Fader (1571) døde. Udstedt Kolding d. 18de Januar 1597.“

Der næst er f. Aar, f. Dag og f. Sted „Knud Rud (Jørgensen) til Vedby en Stævning begjerende over Christoffer Balkendorp, Peder Munk, Axel Gyldestjerne, Breide Nantgau og Jørgen Friis for deres Sandhed at bekjende, om de ikke forligte Knud Rud Eriksen og hannem sidstforledne Herredag om hvis Jrring og Trøtte, dennem imellem var, i saa Maade, at Knud Rud Eriksen skulde afftaae al hvis Tiltale, han kunde have til ham (Knud R. Jørgensen) og hans Sødsfende paa egne og Sødsfendes Begne, og forskaffe ham alle de Breve igjen, som han kunde tiltale ham med. Desligeste, at han skulde holde ham og hans Sødsfende qvit for det Regnskab paa Thromslehn og derpaa forskaffe ham Qvittanze. Og derimod skulde Knud (Jørgensen) Rud til Vedby igjen lade falde den Tiltale, han og hans Sødsfende kunde have til Knud Rud Eriksen og hans Sødsfende for hvis deres Fader havde været hines Værge og havt deres Gøds i Forsvar; dog saaledes, at Knud Rud Eriksen og hans Sødsfende skulde give Knud Rud Jørgensen eller hans Arvinger 6000 Daller og forskaffe ham hans Breve igjen, han Fru Helvig Hardenberg (Erik Rosenkrandses Enke, som døde 1599; **M. D.** 1, p. 251) givet haver, samt derhos et Omflags Brev,

faa at disse Breve ikke skulde komme ham til Hindrer eller Skade i nogen Maade. Og hermed skulde hvis Tiltale, de kunde have til hinanden indbyrdes, aldeles være dødt og magtesløs" (Egl. Bibl. Saml.). 1600 er han Embedsmand paa Kjøbenhavns Slot (**Orig. Hafs.** p. 139). S. A. den 15de Febr. kongl. Befaling til ham fra Frederiksborg, at Kongen vil have de Postvogne afflaffede, som holdes paa Slottet (i Kjøb.), og vil, at han (som bemeldte Slots Befalingsmand) igjen forordner de 3 blakkede Heste til Rideheste, hvilke Kongen har bekommet af Rentemeesteren, Sivert Beck; desli- geste en sort Hest, som til des for en af Postvognene har været brugt; saa at samme Heste til Post-Ride- Heste kunne bruges (D. Saml. i Geh. Arch. ved K. N.). S. A. blev hans Trætte afgjort med Knud Nud Erik- sen, idet Steen Brahe og Christian Holck fik kongl. Befaling s. A. **Philippi & Jacobi** Dag at være Lov- hørere, naar Knud Jørgensen til Vedby ifølge Herre- dagsdom gjorde sin Ed, at han (formodl. Knud Erik- sen) havde indført paa Vedbygaard, hvis han der paa Gaarden bekommet havde, da han den annammede (af Herredags Domb. og C. Reg. ved Klev.); hvilken Be- faling lyder som følger: „Chr. 4 r. til Sten Brahe og Chresten Holck. Vor synderlige Gunst tilførn! Viider, at eftersom os Elskel. Knud Nud Jørgensen til Vedby- gaard, vor Mand og Tjener og Embedsmand paa vort Slot Kjønehavn, af os og Danmarks Niges Maad til næstforleden Herredag i Kjøbenh. er tilfunden og til- dømt, nu til **Phil.** og **Jacobi** førstkommende paa hans Gaard Vedbygaard at gjøre og give os Elskel. Knud Nud Erikfen til Sandholt, vor Mand og Tjener og Embedsmand paa vor Gaard i Odense, sin Ed efter

Loven, at han (altsaa den Sidstnævnte) haver indført paa Bedbygaard, hvis han der paa Gaarden bekommet havde, der han den annammede, efter som vor Dom derom videre formelder; vi og samme Tid have Eder tilforordnet at skulle være hans Loughøringe og „hende“ samme hans Loug (∴ at tage eller erholde den): thi bede vi Eder og hermed befale, at I rette Eder efter paa forte Tid at være derhos paa forte Bedbygaard tilstede og grandgiveligen have Indseende med, at samme Loug gøres efter Loven, og siden give begge Parterne fra Eder beskrevet, hvorledes og i hvis Maade bemeldte Loug bliver givet og gjort *ic.* Dat. **Hallsnæ** d. 8de **Martii An. 1600**“ (vgl. Bibl. Saml.). 1601 Kong Chr. 4 Bryllupsbrev til Knud Rud, Embedsmand paa Kjøbenhavns Slot, (om at møde) til Breide Rangau, Stattholder i Kjøbenhavn, hans Bryllup paa Kronborg Slot d. 26de Juli 1601 (**Lang. Ind. Dipl.** ved K. N.). S. N. hans Svogers, Peder Grubbes, Anmodning om at gaae i Forbøn for sig hos Kongen (see **G** 10!). 1602 blev han Lehnsmænd paa Jungshoved (Schl. Saml. 1, p. 42; Stampenb. p. 36, 147, paa hvilket sidste Sted ogsaa Lehnsbrevet findes). 1604 er han endnu sammesteds Lehnsmænd (Klev. og Stampenb. **I. c.**). S. N. blev hans Forlig med Knud Eriksen af 1600 atter paa Herredagen ved Magt kjendt og stadfæstet (Klev.). 1607 den 3die Marts eier Knud Rud til Bedby Gods i Halland (Skaanske Tegn. ved K. N.). 1612 er han til sin Søsters, Karen Ruds, Begravelse (see **infra**!). Siden mindes jeg ikke at have fundet ham omtalt, og allerede 1615 fik Palle Rosenkrands Jungshoved i Forlehnning; ligesom det formodentlig heller ikke var ham, men Knud den Ældre (altsaa **E** 2), der

ombyggede Bedbygaard (Atl. 6, p. 254). Hans Børn see H 2—4 (G 6)!

G 7 (—) Eiler (Jørgensen) til (Sæbygaard og) Ottersløf. Om hans Fødsel siger den gamle Familie-
 efterretning (l. c.): „1555 anden Dagh Paasche bleff
 Eiller Hud født paa Bidbye, der Klocken vaar 5 om
 Morgen.“ 1573 nævnes han i **E. Læti res danicæ**
 (Index) som **Eylerus Rudt Georgii fil. de Wedby,**
iuvenis doctrina liberali & virtute præstans. 1574
 nævnes han ligeledes i **Epistola dedicatoria** til samme
 Bog (K. N.). 1586 var han til sin Svogers, Peder
 Grubbes, Bryllup (see *infra*!) og 1588 til hans Bærsel
 (*ibid.*). Af 1589 har man velbyrdig Eiler Huds Brev
 paa Pergament med flere gode Mænds Hænder og Segl
 under, anlangende nogen Jrrings Medlæggelse og venlig
 Forhandling (med Naskov Borgere) om nogen Jord udi
 Skalkenæs (ved Naskov) og nogen Eng udi Ledemarken;
 dat. d. 29de Dec. (af Rogerts Saml. **Mscr. Thott.**
 730 fol. ved K. N., hvor det tillige erfares, at denne
 Jord i Skalkenæs Mark efter Fru Helvig Rosenkrantes
 Død er tilfalden Fru Lene Hud). S. N. tilskrev Dron-
 ning Sophie Regjeringsraaderne fra Kronborg den 12te
 Jan. 1589, at Eiler Hud til Ottersløf havde suppliceret
 til den udvalgte Konge Chr. 4 og til Dronningen og
 givet tilkjende, „huorledis hans affgangue Fader, Jor-
 gen Hud, skall haffue veritt aff salig och høglofflig Kon-
 ningl. Maj., vor kiere Herre och Hofbunde, for en Mit-
 mester udi forleden Feyde, som var emellom Danmark
 och Sverrig, bestillt och sig udi samme Bestilling, som
 en erlig Mand burde att giøre och mange bitterligt er,
 haffue laditt sig bruge; hvorudoffuer forskreffne hans
 Fader skall haffue veritt kommitt udi stoer Giæld och

thill med udsatt megitt aff sitt Guodh och for samme sin Thienniste inthett igien bekommitt.“ Han begjærer derfor, at Dronningen vil meddele ham sin Forskrift (s: Ubefaling) til Regjeringsraaderne, at efterdi han nu en stor Summa Penninge skal udgive, de da forskrevne hans Faders Bestilling gunstelige ville ansee, og hvis han udi saa Maade haver fortjent, det forskrevne Giler Hud udi nogle Maade ville betænke. Dronningen beder dem derfor, at de Giler Huds Faders Bestilling ville overveie; og dersom det sig saa findes, at han sig saa ærligen og vel udi samme Bestilling haver ladet bruge, og (Kongen) ham derfor noget er bleven skyldig, de da forskrevne Giler Hud derfor udi nogle Maade ville være beforderlige og (hannem) betænke. (**Dipl. Lang.** ved K. N.). 1590 gifter han sig med Margrethe Wapenheim, en Datter af Borchard W. og Birgitte Falster. S. N. var Magrett, Gylser Hudh, til sin Svogers, Peder Grubbes, Børsel (see **infra!**). S. N. bygger han Otterslef (Atl. 6, p. 510), nuværende Wintersborg, paa hvis østre Huus dette Marstal og Begges Waabner og Navne i Tværtræet ere udhugne (Mogerts Mscr. ved K. N.). Ogsaa Sæbyholm (eller Sæbygaard paa Laaland) skal han efter sin Svigerfader, og altsaa ved dennes Død 1590 (Atl. 6, p. 458), have arvet (Atl. 6, p. 508). 1592 blev hans Søn Borkar født paa Sæbygaard (see **H** 5!). 1596 byggede han atter et Huus paa Otterslef (F. 6, 2, p. 91); men da det herom i Præsteindb. af 1755 (ved K. N.) hedder, at Bygten der paa Gaarden i gamle Dage skal have været grundmuret og derhos havt et Taarn, men nu bestaaer dens ganske Bygt af Bindingsværk; Waanhuset er bygt af Baron Gustav Winterfeldts Baro-

nesske; men det ældste Huus paa Stedet er det østre, som kaldes „Fruestuen,“ og som er bygt af Eiler Rud og Margrethe Pappenheim 1596, som Marstallet, deres Navne og Baabner, som staae derpaa, udvise: saa seer man deraf, at der menes den samme Bygning, som vi alt under 1590 omtalte; og det kommer altsaa an paa, om Hr. Rogert, der var Præst her paa Stedet til 1749, eller hans Succesfor, Hr. Suhr, der var Præst paa Stedet, da Præsteindberetningerne gaves, har vildfareet i Marstallets Bæsnning. 1597 var hans Frue Magrete til Barsel hos hans Svoger, Peder Grubbe (see *infra*!). 1609 er han Boldgiftsmand i en Trætte mellem Knud Eriksen Rud, Corfig Rud og Jacob Lykke (hvilket nærmere under Knud Rud vil omtales) og kaldes da i den til ham og Flere i denne Anledning udfærdte kongl. Skrivelse: os Gsfl. Eiler Rud til Sebygaard, vor Mand og Tjener. 1612 er han til sin Søsters, Karen Ruds, Begravelse (see *infra*!). 1614 har han og hans Frue atter opbyggt et Huus paa Ottersløf; thi (ifølge Rogerts Mscr. ved K. N.) er dette Marstal samt deres Navnechiffre udhugne paa Gaardens søndre Huus i Porthammeren over den Port, som fører ud til Vandingen. 1617 undskylder han sig med sin Svaghed for at være sin Søsters, Dorte Ruds, Børge (see G 9!). S. N. tilskriver Kongen Eiler Rud den 26de Nov. fra Kronborg, at Kongen havde været begjerende af ham til Magelag en Gaard af hans Arvegods i Sjælland, nemlig i Bordingborg Lehn og i Lundbytorp, hvorimod Eiler til Bederlag har begjert en Gaard i Roeskilde Lehn (som dog ikke nævnes); men ifølge Besigtelsen af Godset, som nu anden Gang var foretagen, bliver Eiler Kongen skyldig $8\frac{1}{2}$ Skjepper, $1\frac{1}{2}$ Fjerdingkar og $\frac{2}{3}$ Otting-

har heelt Vandgildekorn (af D. Saml. i Geh. Arch. ved K. N.). 1618 giver han Altertavlen (F. 6, 2, 91) og Herstabsstolen (Atl. 6, p. 455) til Otterslef Kirke, hvorfor ogsaa dette Karstal med hans og Frues Baabner og Navne paa Altertavlen ere anbragte, ligesom paa de 2 øverste Stole, som til Hovedgaarden ere henlagte, de Studers og Pappenheimers Baabner paa Mandssiden, men de Gyldenstjernerens og Rosencranhers paa Qvindsiden ere anbragte (Præsteindb. ved K. N.). Han døde forresten allerede 1618, 63 Aar gammel, og hun 1619 (F. 6, 2, 92; Atl. 6, p. 458). De ere begravne i Halssted Kirke, i hvis aabne Begravelse deres med Effigies og Ahnevaabner forsynede Liggsteen er indsat i Muren, paa hvis ene Pille læses: „Her ligger begravet erlig och velbyrdig Mand, **Hilarius Rhudt** til **Otterschløfgaard**, **S. Jorgen Rhudts Søn**, f. paa **Widbygaard Paaschedag 1555**, som **Gud** kallede den **13 Junij 1618** paa **Sebygaard**; **Gud** gifve hannem med alle tro **Christne en glædelig och erreful Opstandelse**;" og paa den anden Pille: „Her ligger begravet erlig och velbyrdig **Frue, Fru Margrete von Pappenheim, S. Hillarii Rhudts Frue** til **Sebygaard, S. Borchard v. Pappenheims Datter**, f. paa **Horsholm** den **1 Septem. 1561**, som **Gud** kallede den **24 Februarii 1619** paa **Sebygaard**. **Gud** gifve hinde med alle tro **Chrestne en glædelig och erreful Opstandelse**“ (af Uildgaards Journal ved K. N.). Deres Søn see **H 5 (G 7)**!

G 8 (—) Otte (Torgensen) forbigaaes af G. Bryffe og Klev.; men om hans Fødsel siger den gamle Familieefterretning (l. c.): „1557 Løffuerdagenn næst

for Kyndelmøkke føddis Dttthe Rudt paa Nalhollm emel-
lom 5 och 6 thend 29 **Octobris.**”

G 9 (—) Dorthē (Jørgensdatter). Om hendes og hendes Søsters Fødsel, der vare Tvillinger og fødte deres Moder Livet, siger den gamle Familieefterretning (l. c.): „1560 thend Thiisdagh nest epther **Simonis** och **Judæ** Dagħ om Morgennen, da bleff Karen och Dorethe Rudt født (og Løverdagen efter, som var den 2den Nov., døde deres Moder, Fru Karen Krafte).“ 1588 var hun til Barsel hos sin Svoger, Peder Grubbe (see *infra*!). 1601 var hun gift med Christian Gyldenstjerne til Stjernholm (Notte 1, p. 675), hvis anden Hustru derfor ogsaa kaldes Dorthē Jørgensdatter Rud; jfr **M. D.** 1, p. 34, hvor det hedder, „at Dorthē Rud var (Jørgen Ruds og) Karen Krafes til Ottersløfs Datter, f. paa „Gisselfeld“ 1560, gift med Christian Gyldenstjerne til Nestrup, som var en Søn af Hr. Mogens til Stjernholm og Fru Ane Sparre til Svandholm i Skaane.“ Med ham var hun forresten vist allerede gift før (og maaskee længe før) 1600; thi af dette Aar (skjøndt det egentlig er underskrevet 1666, uagtet Modtagerinden allerede døde 1608) har man et Brev fra bemeldte Fru Dorthē Rud til hendes Cousine, Pernille Rud, der var gift med Frederik Dvigov (see **G 22**!), saaledes lydende: „H. a. l. f. (=: Hjertallerkjæreste Søster)! Gud almeste (=: almægtigste) hand vere nu och altid hos Deg, och hand beuare Deg lenge och vell fra alt dett, som Deg kandt vere skadelig bode tiill Sell och Lüff! M. h. a. l. G.! kandt ieg Deg venlligen icke forholle, at ieg rett nu bekom din gode Skriffuelße och din gode hulle Mening, ieg dery fan schreffen, huillkett ieg betacker Deg paa dett alleruenklii-

geste; och som Du skriffuer mig tiill, att Deg tjockis, att ieg haffuer skriffuet Deg min Mening tiill, och Du icke haffde formod (eller foruend ☉: forventet) Deg dett aff mig; saa ved ieg, som Gud! icke, ieg haffuer skriffuett Deg nogett tiill andett end all gott, uden Du fortencker mig for ieg skriif Dig tiill, at Du gjorde tide-
lig (?) Kioff med Chriistian (☉: hendes Mand, Christian Gyldenstjerne), som uden Tuill Dig drages vell tiill Minde; och at dett gjorde Chriistian och mig undt, at *J* icke ville selle (?) for den Kioff; men dett gjorde og undt, att *J* nu ville sette og dett y Pandt; saa haffde ieg icke skriffuett dett y anden Mening end Suard paa din Skriffuelste, och som *J* bleff forlig om Kioffuet, som ieg skall vell sell siige Dig ydere, endt ieg nu landt skriffue, først Gud vill at vy fendis. Och som Du skriffuer meg tiill, at Du haffde icke troet, jeg skulde saa haffue bliffuett foruett (☉: forvendt), men Geriihed foruender all Kerliighed; saa ued ieg vest, at Chriistian och ieg allre haffue giffuett Dig Drissag tiill nogen Fallskhed eller Uhuilhed y nogen Maade. Och som Du skriffuer mig tiill, dersom Du haffde giffuett og Skioden paa Kaldsø, aty Du skulle (da) haffue liffuett yet urolig Leffnett med din gode Hojbon och Broder, at vy da skulle haffdt fangett Deg (☉: have tilbagegivet Dig) Skioden igen; saa ved Gud, at vy ville heller allre haffue sett Kaldsø, (end) at Du derfor skulle komett y nogen Urolliighed; at vy der skulle vere Drissage der tiill, dett ville vy icke for nogen aff alt dett Gods, vy haffue. Och landt ieg Deg venligen icke forholle, at ieg haffuer talld med Chriistian; och haffuer (han) nu loffuett mig, at hand efter Din Begering vell tagett (☉: tage det) y Pandt for tod tussen Daller y dette Hrd

(=: Mar?), paa dett at hand kandt tiende (=: tjene) Eder, effterdii at vy formercker, at Eder trenger saa hard tiill Penge; tiid Du kandt vell sell tencke, at Dybørffel af det Gods kandt icke opløffue Mentten aff de **II** tuffen Daller; men dog skall Du sed (=: see) Chriistian och myn gode Wille. Men som Du och skriffuer meg tiill, at Chriistian vill flid Dig **II** tuffen Daller tiill Lands (=: Laans) paa Nentte, saa haffuer ieg talked saa flitig med ham der om, som det galt og sell; med (=: men) saa suer hand, at hand for egen (=: ingen) Dell kandt flid Deg dom; men paa dett hand kandt tiende Dig, da vell han flid Eder jett tuffen Daller uden Nentte tiil Pensdag førstkommendis; och lenger kand hand icke lonne Eder dem, formedells Paauiske haffde skreffuitt og de Penge op, Du ved ieg vor hende skyllig, och vell da endelig haffue dem. Och som Du skriffuer mig tiill, at Chriistian icke uell kioffue Eder de **VI** Dren, saa er dett icke ladt aff hans unde Wille, men for at hand icke kandt flid Eder dom saa skonne (skynsomt?), for wij icke ved, nar wij kandt komme tiill Skonne och haffue nu forsomitt og for denne Orsags Skiell, som ieg skall rydere syge Dig, først Gud vell att vy fendis. Jeg vill ynske aff Gud, at vy maa findis snartt helbred och glad; och kandt ieg nu yntid vydre fangett skriffuett Dig tiill, for Tiden faller mig nu saa kortt, for ieg er Dragefrue her tiill Bassell, och vell nu och altiid haffue Deg Gud Fader, Son och hellig And saa trolligen befallendis som meg sell med mange **m** (=: tusind) gode Netter, som Chriistian och ieg och alt dette gode Sellschap ynsker Frederik (Dvigov) och Deg och Yders (?) Dater. Koling den 12 Ugost 1666 (=: 1600). Dorthy Rudt." Udskrift: "Erlig och velbiurdig Frue,

Fru Pernille, Frederich Dwigovs thill Dwigovsholm, min Hierthe allerkiereſte Søſter¹⁾, gandsche huldeligenn tiſſchreffuett“ (Egl. Bibl. Saml.). S. N. tiſſkrev hun atter den Samme ſom følger: „**J. H. S.** (∴ **Jehsus** eller: **in hoc signo v.**) **H. a. t. S.** (∴ Hiertaller-
 fjæreſte Søſter)! Gud almæſte (∴ almægtigſte) hand vere immer och altid hos Deg, och hand beuare (Dig) lenge och nadelig och uell fra alt dett, ſom Deg kandt uere ſkadelegt bade tiill Sell och Liiff, dett uell ieg yønſte Deg ſaa trolligen ſom mig ſell. Jeg uill nu aff end hulld och god Mæning icke beſuere Dig med lang Tackſyggelſe; men ſaa lenge ieg leffuer, da ſkall Du fende meg y all Hullhed ſom Dig ſell. **M. h. a. t. S.!** kandt ieg Deg uenlligen icke forholle, at ieg rett nu, ſom er den 15 Deſember, haſſuer bekommett din gode Skriiffuellſe och din gode hulle Mæning, jeg deri formercker, for huilcken ieg betacker Deg paa dett aller-
 uenlligſte. Och ſom Du ſkriiffuer mig tiill y den gode Skriiffuellſe, at Frederich (Dwigou, hendes Mand) och Du haſſde acted Eder offuer tiill Sell (∴ Sjælland), ſaa kandt handt icke komme for den Trette, Y haſſuer med Peder Munk; ſaa er dett mig kerdt, at hand haſſuer yntted uundett fra Eder; Gud giſſue hand icke heller giør! Gud forlade ham for all den Trette, hand tretter y denne Herden! (∴ Admiral Peder Munk til Sæby-
 gaard ic., gift med Sophie Brahe, og ſom havde ſaaet Sæbygaard efter Pernille Nuds Broder, den 1589 af-

1) Denne Titulatur uagtet vare de dog ingenſunde Søſtre, men blot Søddendebørn; thi Dorthe var icke Pernilles Søſter, gift med Anders Banner, men derimod hendes Far-
 broder Jørgens Datter, gift med Chriſtian Gyldenſterne.

døde Knud Ottesen Nud). Och som Du skriiffuer mig tiill, at Du uille drage hjem tiill Fendt (s: Fyen), och (om) uy uille da uist uere y Sellen fiortten Dage for Yulle Dag, da uell Du uist uere y Sellen; saa uelle vy, som Gud! rett gierne haffue giordt dett, dersom — — — fangett den Skriiffuelcke — — — — kom met Bodt fra Sellen — — — haffde offuer tiill Deg for des enne (s: for det alene); och hand haffde dette Bress tiillbage med syg och syger mig, at Du er icke endnu komen tiill Sellen; saa lader vy nu vortt Bod drage deroffuer for dis enne och skall ufortirffuett Natt och Dag slid ofj at uyde, om Du er kommen tiill Sellen. Dersom Du er der, da uell yeg komme till Deg det allerforste; tiid ieg uille icke gerne drage offuer tiill forgefues (ved) Bentter Dag, och icke Du skulle uere der y Landett; tiid dett er saa und Sellas ved Malmød, som der er nogen Sted. Gud ued (s: veed), att ieg uor Deg rett gerne tiill Ord, och beder Deg, at Du wilt hyde meg tiill (der) om, (og at) Du wilt skriiffue mig tiill meth dett Bod (der) om. Och haffuer ieg bedet Christian (s: hendes Mand, Christian Gyldenstjerne), at hand uell drage offuer paa den Tiid. Jeg kandt nu yntid uydere fangett skriiffuett, for vy sender dette Bod saa hastig affsted. Nu Gud Fader, Son och hellig And befaller ieg Deg i Uoll (s: Vold) med mange m. gode Netter, som Christian och Søster Soffy och ieg yønster Dig, och beder Deg gerne, at Du wilt syge Frederik och Yotte mange m. gode Netter. **Datom** Sternholm den 15 Dessember med Hast 1600. Dorrette Nudt.“ „**J. H. S. G. a. f. S.!** kandt ieg Deg uenlligen icke forholle, at syden dette Bress uor skriiffuett, da fick uy Bod fra — — hollm fra Hewell Spar (for-

modentlig Helle Sparre, Gabriel Akeleys Frue), at der dær saa fast y Hellslynd, och derfor er befvættendes for Vintters Stiell, at icke kandt komme offuer ued Mallmø, att Du deroffuer skulle lege och fortoffue effter øg; tiid dett er uuißt med Uinden, och Chriistian tiørd icke lade mig drage omkring (ad Helsingør) for den Sygdom. Gud beuare øg och alle Guds Menister! ieg hører de diør suarligen hastiig. Men dersom dett er om Penge, Du uilt talle med mig, da syger Chriistian, at Du kandt bekomme ttou (3: 2) tussen Daller paa Riøffuett, om Eder døm behøffuer; den trede tussen Daller haffuer hand udlandth, for uy haffuer egen (3: ingen) Boedt fangett fra Eder, om J uell haffue Pengen eller icke; saa kandt Du giffue Chriistian Foruarung paa døm, och saa bliffuer standendis med altiing, tiill Gud uell at uy fendis. Och nar ditt Bod kommer her offuer, saa skall Du bekomme døm. Gud Fader, Søn och hellig And befaller Chriistian och ieg Deg y Uoll med in gode Netter, som uy yønste Fridriø och Deg, och yønster Eder end god Yull och yett gott gledelig Ny Ård. Dorette Rudt.“ Udskrift: „Erlig och uellbyrdig Fru Pernelle, Fredriø Kuesfus tiill Kuesfesholm, min hiertte allerkeriøste Søster, ganste hullegen y egen Handt“ (I. c.). 1617 d. $\frac{2}{2}$ døde hendes Mand paa Hellestrup (M. D. I. c.), og s. Å. blev Jesper Grubbe bestiftet til hendes Laugværge ved følgende kongl. Befaling: „Chr. 4 r. til Jesper Grubbe. Vor Günst tilforn! Vid, at eftersom os Elfl. Fru Dorette Rudt til Herlustrup, afgangne Chresten Gyldenstjerns Efterleverste, underdanigst af os haver været begjerende, vi naadigst ville tilforordne hende en Værge, imedens Skifte paaftaær mellem hende og hendes afgangne Høsbøndes forrige Frues, afgangne

Abel Kaases, Arving; efterdi hendes Broder, os Eftl. Knud Mudt til Vedby, som ellers burde at være hendes Børge, selv udi den Sag er medinteresseret, saa og hendes Broder, os Eftl. Eiler Mudt til Ottestrup, for sin Svagheds Skyld ikke samme Børgemaal kan forestaae; da bede vi Dig (Jesper Grubbe) og herved byde, at Du Dig forte Fru Dorette Mudt; Børgemaal, medens samme Skifte paastaaer, Dig paatager, havende slittigt Indseende med, at hende udi samme Skifte ikke udi nogen Maade skeer for kort *ic.* **Dat. Haffniæ** d. 30 Oct. 1617" (Egl. Bibl. Saml.). 1632 d. 3die Mai lover Jørgen Grubbe til Taastrup og s. N. d. 10de Mai Vincenz Wilde til Baldbygaard, at de, saafremt de Fru Doretthes Død overleve, ville for Penge unde Jomfru Anne Grubbe Alt, hvad dem kan tilfalde efter Fru Doretthe Mud i Herluffstrupgaard (**Dipl. Lang.** ved R. N.) o: nuværende Hellestrup i Allsted Herred, Flinterup Sogn. 1633 skrev hun sig endnu som Enke til Hellestrup og gav da Alltertavlen til Flinterup Kirke (Atl. 6, p. 324; jfr. 3, p. 77). 1634 bevilger og samtykker Fru Doretthe Mud Jomfr. Anne Grubbe Pedersdatter Herluffstrupgaard efter hendes Død. **Dat. Herluffstrup** d. 3 Juni (**Dipl. Lang.** ved R. N.). Derpaa døde hun d. 14de Sept. 1645 (**M. D. I. c.**, eller rettere 1648, see *infra* saavel som Behrmanns Høesk. Domkirke p. 138!); hvorimod Bl. Saml. 2, 2, 177 endnu lade hende skrive sig til Hellestrup 1655, altsaa en halv Snees Aar efter hendes Død.

G 10 (—) Karen (Jørgensdatter), født 1560 *ic.* (see under den Foregaaende!). Hende er det, vi skylde de mange foregaaende Efterretninger om hendes Faders, Farbrødres og Fastres Fødsel, dem hun har

antegnet i sin haandskrebne Bønnebog, foran i hvilken hun har tilføjet: „1584. Denne Bog hør meg Karenn Nudt till meth Nette; och hade hunn verett minn kiere Moder, Fru Karenn Krassés;“ og nu tager hun atter efter en lang Afbrydelse den tabte Traad op igjen og fortæller os om sig selv, at hun 1586 havde Bryllup med Peder Grubbe (til Olstrup, Søn af Erik Grubbe og Ane Badspyd; jfr. Aft. 4, p. 403 og Hofm. 3, p. 323 T. 2 Nr. 11, hvor dog staaer Ane pro Karen, og Aft. 6, p. 824, som endnu gjør det bedre, naar den ikke alene kalder hende Ane N., men ham Jørgen Grubbe; hvis den ellers ikke mener Lene Nud, som virkelig var gift med Jørgen Eilersen Grubbe). Om dette Bryllup siger hun selv paa to Steder i Bogen: „Thenn Søndag for S. Mortenzdag **An.** 1586, som var d. 6 Dag November, daa stodt vortt Brölup her paa Olstrup; Gudt und voss derttil Loycke och Gledede baadhe thill Sel och Liff. Amen!“ Han selv (Peder Grubbe) har derimod i bemeldte Bog nedskrevet følgende udføreligere Efterretning: „1586 den Søndag for S. Mortens Dag stoud mitt Bröllop medh Erliig och velb. Jomfrou Carine Nudt her paa Alalstrop, som var d. 6 **Novembris**; och varre disse epterskreffne tiil vortt Brölöp: Henning Gøe oc Marten Benstermand sad huos mig „paa Brudebenck,“ (der næst) Oluff Daa til Naumsstrop, Frederich Hobe til Nelsstrop, Lave Benstermand til Perstrop, Erick Benstermand til Londe, Knud Benstermand til Finstrop, Hubect Porsf til Olingsøe, Claus Jacobsen til Gamelby, Hans Steensen til Steensgaard, Knud Nud til Bidby, Knud Nudt til Sandholt, Eyles Nudt til Otterløf, Johan Nudt til Møgelker, Per Nudt til Fulsanng, Eyles Dvigou til Dvigovsholm, Hans fan Mellen til

Lundzgaard, Anders Gren til Sunzby, Henning Sparre til Tolkestrup, Henrick Gøe til Skjerring, Peder Basse til Sørup, Eske Krausse til Næsendrop, Christoffer Krausse til Egholm, Hans W. til Grunderop, Lave Dycke til Klinstrop, Knud Urne, Nels Friis, Borkar fan Papenheim (og) Jens Falster; (dernæst) Froue Moder Kirsten Wølle (en uegentlig Benævnelse; thi hans Moder hed Ane Wadsbyd og hendes Karen Krasse; men Karen Krasses Broder Jesper var gift med den Kirsten Eriksdatter Wølle, som her tituleres Moder), Fr. Hilleborg, Gyller Krausis, Fr. Sibbele Gyldenstjerne, Fr. Mette Rudt, Fr. Pernille Hacks, Fr. Birette, Eten Bradis, Fr. Wiueke, Nels Friis, Fr. Anne, Henning Gves, Fr. Sigel, Frederic Hobis, Fr. Dorette, Oluff Daas, Fr. Maren Bassis, Fr. Margrett Bassis, Fru Sigel, Claus Jacobsens, Fru Anne Lunge, Fru Karine, Knud Venstermands, Fru Anne, Jens Falsters, Fr. Byrette Grubbe, Fr. Anne Hardenberg“ (ialt 47). Man har et Brev af 1589 fra en Karen Rud, der kalder Birte Wølle, Christoffer Givæs Frue, sin Fæster; og skjøndt nu ogsaa dette er en uegentlig Benævnelse (thi B. Wølle var ikke hendes Faders Søster, men vel hans Cousine, nemlig hans Fasters, Sophie Ruds, Datter), saa maa det dog være nærværende Karen Rud; thi hendes yngre Navner eller H 2 var den Tid endnu ikke født, saasom hendes Fader, Knud Rud, først blev gift 1590. Bemeldte Brev lyder som følger: „Wynn allertierste Fæster! Gudt almægtt verre euig och altidt hois Eder, och hand hassue Eder y sinn nadige Beuaring, att J maa lenge leffue och lide vell mett saa mögenn langvarendes Helbred, Løcke och Wellferrt, dett vell yeg haa trofigen ønske aff Gud, som for meg selff. Jeg tager

Eder m. a. kerefte Faffter faa ganske højeliggenn och gierne for allt Hulhedt, møgett Erre och Godt, som *J* meg altid y faa mange Made giortt och beuißt haffuer, hues *J* skall alle minne Dage finde meg y all Hulhedt, som yeg kunde verre Eders egenn Dotter, y alle dy Made, ieg vedt at giorre, der y kannd haffue Erre, Tienste och godt aff, som yeg Eder des plecttig er, och *J* yde skall haffue Thuill paa, faa lenge yeg leffuer. M. a. K. Faffter! faa ttaler yeg Eder paa dett aller- venligste for Eders goude Skriffuelze, som yeg rett nu bekom; och som y dery er begerennedes, att yeg skall sennde Eder Eders Bostab (∴ Bohave eller Skab til at sætte Bohave i) utthan (maaskee det gl. **handan-at** ∴: over paa hiin Side Bandet; thi *Malstrop* laa paa *Laaland*, men *Gunnersløf* i *Sjælland*), faa ville yeg nogett (∴: nodigt) sennde Eder dett (blot) utthann, menz vell y Morgen mett Gudz Hielp sennde dett (lige) till *Gunndersløff* och bettaker Eder faa ganske gerne baade for denn och alt godt; och forhobes meg mett Gudz Help, at denn er yntthet bleffuenn att skade, och beder Eder paa det allervenligste, att *J* vell yde fortænck meg, for yeg yde for har senndt Eder dett. Och senn- der yeg Eder och Eders *Allterlle* (∴: *Allterflæde*), och seder der enn *Knap* fest y *Dugen*, som er affgann; och takett minn *Broder* (∴: *Knud* eller **G 6**, der formodent- lig havde brugt det i *Anledning* af hans *Fætter Knud Ottesens Begravelse*) Eder paa det allervenligste derfor. Och saude minn *Søster*, at hun ville straxt sennde Eder Eders *Dynner*. M. A. K. Faffter! faa leger denn udt- storen *Skreffuett* (∴: *Skrist*) paa dett Bostab, *J* har laantt meg, y Eders *Kistte*. Yeg vell nu yde lenger opholde Eder mett denne minn velmente *Skriffuelz* och

vell nu ynthett forlyude meg ymodt Eder; men saa lenge yeg leffuer, daa skall *J* finde mig y ald Guldhedt, som Eders egenn Dotter y alle dy Made, yeg vedt att giøre, der y kannd haffue Erre, Tiennste och godt aff; och vell her met nu och altidt haffue Eder Gud Almægt befalenn=des; hand beuare Eder lenge och vell med alt dett, *J* kannd haffue Gledede och godt aff. Yeg vnsker Eder altidt mange goude Mettther. Maa yeg bede Eder, att *J* vell haffue denn Umage och sigte Eders Yomfruer mange godde Mettther. Dat. Wassnes¹⁾ thenn Fredag nest efftther Winzedag **An. 89.** Karenn Rudt." Udskrift: „Erlig och velbyrdig Frue Berette, Chrestoffer Gisies, thill Gundersløffholm, mynn alderkierste Fastter, ganske venligenn tyllstreffuet“ (vgl. Bibl. Saml.). Forøvrigt tilføier Karen Rud i sin ovenomtalte Bønnebog, at hun i dette sit Ægteskab med Peder Grubbe og navnlig i Marene 1588, 90, 91 og 97 havde født sin Mand 5 Børn (hvilket siden nærmere skal omtales), hvorpaa hendes Mand²⁾ igjen tilføier, at hun døde 1612 (jfr. Ntl.

¹⁾ hvor hun formodentlig var i Besøg hos Jesper Krasses Frue, Kirsten Bølle, som hun 1586 kalder sin Moder.

²⁾ som uden Tvivl 1601 var i en slem Forlegenhed; thi man har en Misive af Peder Grubbe, dat. Alstrop den 20de Febr. 1601, til Knud Rud (formodentlig hans Svoger eller G G), hvori han beder, at hans Undskyldning hos Kongen maa skee og Dplysning om de Fribyttere, han havde ladet henrette til Døden (Index. Dipl. Lang. ved K. R.). Og hedder det deri blandt Andet: „K. Broder! ieg haver talt med Hertuf Daa om de Fribytters Handel, som ieg led rette; da haver han for mig forsvoret, at han det aldrig havde tænkt eller mig noget ondt eftertalt; dog ieg veed vel hans Sed haver ingen Grund. Ieg haver dog

6, p. 463); en Anmeldelse, han gjør med følgende Ord: „An. 1612 d. 18 **Martii** kaldede Gud minn Hierttekerre salige Hustru, Karrenne Rudt, aff Denne sorgefulde Verden; Gud giffue hinde enn gledeslig Opstandelse medt alle throu Kriistne paa den ydderste Dommedag! Och bleff hund nedsatt udi Marreboe Clousterss Kyrcke d. 31 **Martij**; och fick (ieg) same Dag Linder, att Dr. Anna Chattarina var död d. 28 **Martii** paa Koffuenhauns Slott; Gud giffue dem bege en gledeslig Opstandelse! Disse Gottsolet (s: Adelsmænd) var til hendis Begravvelses Begengelse: Henning Gøe til Kestrop, Knud Urne til Drøsmarch, Mons Gøe til Bremmesvold, Knud Rud til Wiiby, Christiern Gyldenstern til Sternholm, Epler Rudt til Seby, Christen Hanssen til Nivrgaard (som 1592 havde dræbt hendes Fætter Peder eller **G** 13), Lavig Grubbe til Sammelgaard, Jorgen Grubbe til Tostrop, Jochim Barneus (s: Barnevig) paa Nykøff (s: Nykjøbing), Johan Warberg, — — Bernickow, Epler Krauckou til Borsø (og) Claus Porsø til Ollingsøe.“ Derpaa kommer Bogen i hendes Datters, Anne Grubbes, Hænder, og hun tilføier, at d. 2⁴ 1614 døde hendes Fader, Peder Grubbe ic. (hvilket siden nærmere skal anføres).

G 11 (**F** 6) Jacob (Eriksen) døde voren, en ugift Karl. Han skrev sig til Muddbjerggaard, da han

rapporeret det ved Kongens Bred om samme Fribytteres „Bortrettelse“ og formener, at dersom ieg havde været forført for hans Majestat, han det selv skulde have rapporteret; mens (han) sagde, at det var vel giert at lade henrette sige Mordere; saa ieg intet kunde formærke andet end, at Hans Majestat var jo vel tilfreds dermed ic. (**Dipl. Lang.** ved **R. N.**).

den 14de Juni 1580 var med at vælge Hertug Christian til Thronfølger i Ringsted, og var formodentlig opkaldt efter sin Morfader, Jacob Hardenberg (S. N.).

G 12 (—) Jørgen (Eriksen) til Enggaard, den han 1578 tiltræder (Aug. 3, p. 35). 1584 gjør Fred. 2den bitterligt, at s. N. den 24de April var paa Rettinget paa Bordingborg Slot skicket Jørgen Rud til Enggaard, hans Fuldmægtig, Hans Niassmusen i Stouby, og havde i Nette stævnet Peder Gregersen, Borger i Bogense, „for han skulde udlægge og fuldgjøre hannem den Dom, som han er tildømt til forte Bogense Byting, at føre nogle Dg til sin rette Stavn igjen, som han havde faaet og bekommet af hans Stavn uden Hjemmel, og som han (Jørgen Rud?) havde annammet af Jørgen Thomesen i Smidstrup for hans Landgilde, som tilbage stod.“ Sagen blev indsat til Fyenbo=Landsting, der endelig at gaae Dom, om Jørgen Rud eller Peder Gregersen kan have lovligst Udkomst til samme Dg ic. (af N. Db. ved Etatsraad Kold. Rosenv.). Men s. N. blev Jørgen Rud slagen ihjel i Kjøbenhavn af sin Mosterson, Erik Bille (Niesen, p. 342; Atl. 3, p. 563; Aug. 3, p. 46, 47—48). Hans dobbelte Gravskrift, hvorpaa der i den ene staaer, at det skete den 30te Juni, og i den anden den 27de Sept., see i **M. Dan. 1**, p. 52. Han blev den 25de Octob. i vor Frue Kirke i Kjøbenh. begravet (**Inscr. Res.** p. 44 og 27, hvor det ogsaa hedder, at Drabet skete paa en Søndag den 27de Sept. (Klev.). Da dette forresten er den sidste Jørgen Rud, der forekommer paa Stamtavlen (med Undtagelse af **G 25**, om hvem det synes tvivlsomt, om han blev voksen eller ikke), saa maa det vel være en Trykfeil, naar Atl. 3, p. 225 gjør en Jørgen Rud til Lehnsmænd paa Bornholm 1609.

G 13 (—) Peder (Eriksen) til Fuglsang; var 1586 til Peder Grubbes Bryllup (see *supra!*); fulgte 1588 Kong Fred. 2dens Liig (Nes. p. 361) og var f. M. til Barsel hos Peder Grubbe (see *infra!*), men blev slagen ihjel af en anden Herremand, ved Navn Christen Hansen; eller, — som det udførligere i Gravskriften hedder, — blev 1592 hastig ihjelskudt ved Frederiksborg af Christen Hansen (Baden) til Nørgaard paa Saaland (**M. D.** 1, p. 53), hvilket skete den 2den Dec. en Fredag Aften mellem Kl. 11 og 12 paa Frederiksborg (Kl.); og altsaa var han den Peder Mud, der den 2° 1593 i vor Frue Kirke i Kjøbenhavn blev begravet (Nid. Mag. p. 98; jfr. **Inscr. Res.** p. 43). I den Anledning har man Kong Chr. 4des Leidebrev, saaledes lydende: „Vi Chr. 4de ic. gjøre bitterligt, at efterksom os Elskl. Christen Hansen til Nørregaard, vor Mand og Tjener, underdanigst haver ladet give os tilkjende, hvorledes han nogen Tid siden forleden er kommen udi stor Ulykke og desværre! ud af Nødværge ihjelskudt afgangne Peder Mud, og efter at han hos forte afg. P. Muds Sødsfende og Arvinger ved nogle hans Slægt og Venner haver ladet anholde om en christelig Afbøn, Sone og „Afdrægt“ for forte deres Broders Død og derfor til al Ære og Gode for samme Sag imod dennem sig erbødet, skal den dog være hannem plat og aldeles aflagen; underdanigst begjerendes, at vi naadigst ville unde og give hannem vor Leide til alle Nette, saa han maatte komme hid ind udi Niget og paa hans Gaard og Gods være fri, sikker, ubehindret, uformert og useidet, til saalænge han kunde ved sin Slægt og Venner lade søge og forhverve hos forte afg. P. Muds Sødsfende, Slægt, Venner og Arvinger nogen

Handel og Udføning eller og lide og undgjelde hvis hannem Dom og Ret give kunde: da have vi af vor synderlig Gunft og Naade, saa og af Øvrigheds Magt undt og givet og nu med dette vort aabne Brev unde og give forte Christen Hansen vor Konninglige, fri, fællig, sikket og christelig Leide fra vort Brevs Datum regnendes og paa 14 Dage efter at næstkommendes Herredage have Ende, saa han til forte Tid maa komme hid ind udi Riget og siden til forte Herredag forte hans Sag til Rette at udføre, om den ikke desimellem udi Venlighed kan forenes; og imidlertid maa og skal han være og blive her udi Riget paa hans Gaard og Gods, eller hvor hans Leilighed er at være, fri, fællig, sikket og ubehindret for os og alle forte afg. P. Nuds Arvinger, Slægt og Benner og alle dennem, „som for vor Skyld gjøre og lade ville og skulle,“ at søge og lade forhandle om billig, christelig og lidelig Sone og Afdrag med forte P. Nuds Brødre, Slægt og Forvante. Og maa og skal han inden forte Tid, dersom derforinden ikke anderledes derudinden bevilget og afhandlet vorder, fællig og ubehindret udi alle Naader uddrage af Riget og begive sig udi sit Behold igjen; dog skal han sig imidlertid „leideligen“ forholde og forte P. Nuds Brødrø og Arvingers Nærværelse og Omgængelse „undholde“ og ikke heller sig imod nogen forgribe udi nogen Naade. Skal og den, som denne vor naadigste Leide for nogle af forte P. Nuds Sødfkende og Arvinger læsendes og forkyndendes vorder, udi lige Naade af dennem og alle andre være fri, sikket og ubeleidet (o: unbeleidiget) udi alle Naader. Dat. Kjøb. Slot den 18de Juni 1594“ (af D. Saml. i Geh. Arch. ved K. N.). Forresten var bemeldte Christen Hansen neppe, som i Almindelighed

antages, en Baden, men derimod snarere en Jernskæg, Søn af den Admiral Hans Lauridsen, der 1566 lod vor Flaade forgaae under Gulland (Niesen p. 160—61), og selv den sidste Mand af sin Slægt. Iøvrigt see vi i ham et Exempel paa, hvor snart vore Fædres Familiestridigheder, selv de blodigste, kunde forsones, og at naar Mandeboden var betalt, Tryghedsbrevet og Orfeiden udstedt, saa var for det Meste ogsaa Privathævnen ude, saa at vi endogsaa see bemeldte Christen Hansen at være indbuden og at være mødt til Karen Nuds Begravelse (G 10), hvis Sødsfendebarn han en Snees Aar forud havde myrdet.

G 14 (—) Knud (Grilfen) til Nubjerggaard og Sandholt *ic.*, som til Forskjel fra de andre samtidige Knud Nuder ogsaa stundom kaldes den „store“ Knud Nud. Hans Levnet findes i Aug. 3, p. 82 *sq.* Han var, ifølge hans Liggsteen i N. Broby Kirke, født paa Bestervig den Onsdag næst efter **Oculi** Søndag 1556 og tjente længe til Høve (Klev.). Formodentlig er han den Knud Nud, om hvem man har Kong Fred. 2dens „Borschrift ann den Pfalzgraffenn Johan Casimir,“ dat. Dronningborg d. 24de Mai 1573, saaledes lydende: „Wir seindt durch gegenwertigenn Edlen Knabens, Knudt Nuttens, zugethanen Blutsfreuntschafft inn Underthenigkeit belangt inen etwas an einen unnserer verwandtenn Freundt zu befurderenn, bey welschenn er eine Zeitlang Borsehens halbenn Stelle unnd Dienst habenn unnd an adelichen Tugenden wachsen nnd zunemen mochte *ic.*“ Kongen beder ham derfor, at han vilde „gemelten Knudt Nuten in die Zahl ander Ihrer Edelknaben mit auff unnd annehmen“ (af Klev. Saml. ved K. N.). 1577 døde hans Fader; og da Moderen alt var død 1575,

arter han formodentlig allerede i førstnævnte Kar Sandholt. 1578 gjør Fr. 2den vitterligt, at s. N. d. 31te Mai var paa Rettertinget i Odense skiftet Knud Daa og havde i Rette støvnet Knud Hud, „vor Hofffinder,“ paa hans egne og hans Sødskendes Begne for en Gaard i Odense, som Frands Bager iboer, hvilken han sig „altsammen“ tilholder efter det Skjøde, Fru Sophie Daa har givet hans afgangne Fader, Erik Hud, paa samme; hvori ikke er undtaget hvis Lod og Part, hans Fader og han og hans Sødskende efter denne deri havde. Desligeste havde han i Rette støvnet Knud Hud, for han tilholder sig efter Fru Sophie Daas Skjøde hvis Anpart hans Fader havde i Kjølstруп Mølle, og meente, at hans Fadersøster, Fru Sophie Daa, havde ingen Magt at bortskjøde hvis hans Fader tilhørte. K. Hud gav tilkjende, at saavidt som han paa sine egne og sine Sødskendes Begne bruger i Kjølstруп Mølle, det er forfulgt til Daas; men om hvis Rettighed K. Daa formener sig at have til den Gaard i Odense, var han overbødig strax med ham at ville gange udi Rette ic. Da sagdes der saaledes af for Rette, at K. Hud og hans Sødskende bør Kjølstруп Mølle at nyde, bruge, beholde ic., og at Sagen om Kjøbstædgaarden bør indkomme for Borgemeistre, Raad og Byfogden i Odense, og de inden 6 Uger endeligen at domme dem imellem (af Nig. Db. medd. af Statsr. K. Hof.). S. N. er hans tiligemed en heel Deel andre Adelsmænds (formodentlig samtlige Hofffinders) Vaabner og Navne anbragte i vor Frue eller den tydske Kirke i Helsingør (**M. D. 1, p. 133**); og da det netop var det Kar, da denne Kirkes Bygning ifølge Boesen blev fuldendt, saa have bemeldte 38 Adelsmænd formodentlig bidraget til sammes Fuld-

endelse. 1579 forsegles Eddell Hardenberg til Hvedholm, Franz Wildes Efterleverfkes, Mageskiftebrev (dat. Frederichsborg d. 8de Aug.) til Kong Fred. den 2den til Bitterlighed af Arrild Hvittfeld, kongl. Maj. Secretær, og Knud Hud til Sandolt, kongl. Maj. Hoffinder (medd. af Topogr. Saml. i Geh. Arch. ved Hr. Megist. Knudsen). 1580 eiede han Fuglsang (Atl. 3, p. 316), men skrev sig til Sandolt og var „Hoffinde,“ da han (Knud Hud Grifsen) s. N. d. 11te Juli var med i Kolding at vælge Hertug Christian til Thronfølger (K. N.). 1581 var Knud Hud til Sandolt, Christoffer og Baldemar Parsberg, „vore Mænd, Tienere og Hoffgesinder,“ nærværende paa Retteetinget paa Bordingborg Slot (paa hvilket dog Kongen ikke var nærværende) den 20de Aug., da en Sag mellem Dorethe Søndags, Borgerfke i Odense, og (den med Knud Huds Fæster gifte) Axel Urnes Børn blev foretagen (af N. Db. ved Etatsr. K. Hof.). 1584 eiede han Enggaard (Aug. 3, p. 82). 1585 skrev han i Dronn. Sophies Stambog (Bl. kongl. Saml. Nr. 3646, 8vo. ved K. N.) som følger:

15 85

K. A. M. I. Æ.

(hans Naaben)

vnderdiennigste geschribenn

den 3 October.

Knudt Hudt Gricksønn

min egen Hand.

S. N. (1585) gjør Fred. 2den bitterligt, at den 8de Marts 1585 var paa Retteetinget i Maribo Kloster skicket Sti Pors til Skovgaard og havde i Nette stævnet Knud Hud til Sandolt paa hans egne og hans

Sødsfendes Begne, for de skulde udlægge og fuldgiøre ham et Kongens Dombrev, lydende, at Knud Mud er pligtig paa sine egne og sine Sødsfendes Begne at fuldgiøre og efterkomme sin Faders Brev og Segl, givet afgangne Jens Jørgensen, og forsicte ham 500 Daler og hvis andet, han pligtig er, og han siden igjen paa sine egne og Sødsfendes Begne at tiltale Sti Pors for hvis Breve, Jens Jørgensen har givet hans Fader og ikke ere efterkomne, og siden at gaac derom, saa meget Lov og Ret er. Peder Skrifer i Haagerup var modt paa Knud Muds Begne, og Sagen blev forenet og fordraget mellem de stridende Parter (af Nig. Db. medd. ved Statsr. K. Hof.). 1586 var han, som sagt, til Peder Grubbes Bryllup. 1588 var han Lehnsmænd i Korsør (Atl. 3, p. 45), eller, rettere sagt, s. N. den 13de Juli blev han (Knud Mud til Sandholt, som endnu da kun var) kongl. Maj. Hoffinder, for Trostskab og villig Tjeneste, han Kong Fred. 2den betiist havde, forlehnet med Korsør Slot paa samme Maade, som Peder Neez det sidst og Frands Manganu det før ham havde; dog under Wilkaar 1) at tjene med 2 gerustet Heste indenlands paa egen og udenlands paa Kronens Bekostning; og 2) ikke at jage uden paa Fælledsjagten oc. (Sjell. G. Reg. ved Klev.). S. N. skrev han sig, som sagt, til Sandholt (D. Mag. 5, p. 89); men eiede dog ogsaa Fuglsang (Hofm. 3, p. 225) og Enggaard (Atl. 3, p. 470), hvilket sidste han efter sin Broder Jørgen maa have arvet (Nug. 3, p. 48). S. N. rider han med i Kong Fred. 2dens Lügfolge (Nesen p. 358, 361). 1590 havde han som Lehnsmænd i Korsør frataget Præsten i Høje hans **Bona mensalia** (Pont. 3, p. 515). S. N. den 14de Juni Helligtrefoldigheds Søndag brændte

Sandholt = Borg af og gjorde stor Skade, disvær! (Dpteg. om Adel. ved K. N.); og da man nu veed, at han opbygte denne Gaard, saa kan man ogsaa slutte, at han dermed maa have begyndt kort efter Branden. 1591 udbetaler han Ane Stigsdatter Enggaard (Mug. 3, p. 59). 1595 er han endnu Lehnsmænd paa Korsør (F. 8, p. 4; Aft. 3, p. 29), ligesom 1596 (Mugd.). 1597 faaer han Odensegaard i Forlehnning og strax efter en Trettesættelse (Od. 5, p. 63). S. N. blev han stævnet af sin Fætter, Knud Rud til Vedbygaard (see denne ell. G 6!). 1599 er det maaskee denne Knud Rud, til hvem man har et Chr. 4des Brev om en Bondes Frigivelse for Landgilde (Lang. ind. Dipl. ved K. N.). 1600 blev ved Herredagsdom den Proces afgjort, han længe havde havt med sit Svødkendebarn, Knud Rud Jørgensen til Vedbygaard (see denne eller G 6!), fordi hiins (K. N. Grifsens) Fader Erik havde været dennes (K. Rud Jørgensens) Børge, og blev nu ved Dommen tilfunden at aflægge sin Eed, det (daß : at) han havde indført paa Vedbygaard, hvis (: wefhen) han derpaa Gaarden bekommet havde, da han den annammede, og Steen Brahe og Christian Holck den 8de Marts j. N. befalede at være Boughørere ved denne Leilighed (af Herred. Domb. og G. Reg. ved Klev.). S. N. „gjør Chr. 4de vitterligt, at d. 2den Juni ejusd. paa Nætterthinget paa Dragsholm Slot var stillet Knud Rud til Sandholt, „vor Mand, Tjener og Embedsmand paa vor Gaard i Odense,“ hans Fuldmægtig, Peder Jensen, og havde i Nette stævnet Anne Olufsdatter (: Oluf Bagers Datter, som nu var gift med Herredsfogden i Odense H., Christian Kjer, men forhen havde været gift med Kjøkmand Brun Mensing, hvorfor hun

ogfaa i Dommen selv kaldes Anne Bruns), Borgerstke i Odense, og hende tiltalede for at hun havde taget vor og Nigens Gjenbrev imod nogle vore og Nigens Laugdagsbreve, vi havde givet forte Knud Nud over hendes Husbonde, Christian Kjer, og hende, for at de skulde udlægge og retgjøre hannem **XV C II** gode Nigsdaler, han havde lovet og sagt god for til os Gsfl. Arild Hvitfeldt, vor Mand, Maad og Nigens Kantkler, for forte Christen Kjer, som er for **VII** Læster Rug, Læsten **I C** Daler, og **VIII** Læster Malt, Læsten for **XCIII** Daler, han hannem affjøbt havde, efter hans udgivne Brevs Lydelse, som forte Knud Nud efter hans Lofte haver betalt og indfriet, som skulde været betalt til S. Knudsdag sidst forleden 2c. Da efter Tiltale, Gjenfvar og den Sags Leilighed, og efterdi vi befinde Gsflning at være forte Anne Nuds datter saavel som hendes Husbonde, Christen Kjer, overgangen til Odense Byting, og vitterlig Gjeld bør at betales af fælleds Bo, og Intet hun fremlægger, hvormed hun vil rette for sig: da vor forte Knud Nud igjen at tage vor og Nigens Forfølgning, som han den nu sluppet haver, imedens og aldenstund forte Gsflning staaer ved sin fulde Magt" (af Nig. Db. medd. af Etatsr. Kolderup Rosenvinge). 1602 forekommer han som Lehnsmænd paa Odensegd. (Schl. S. 1, p. 45; Rug. 5, p. 139). 1604 ligeledes (Atl. 3, p. 450; N. D. Mag. 2, p. 157; Db. 5, p. 136) og faaer da tillige Nugaard i Forleining (see Nugd.). S. N. stod om Sommeren i Kjøb. det endelige Skifte mellem de 3 Sødskende, Knud Nud, Corfig Nud og Sophie Nud (gift med Jacob Lykke), og Knud Nud fik da anden Gang Sandholt og Huberggaard, Corfig N. fik Fuglsang og Enggaard 2c. (ifølge en d. 2den April

1608 affagt Dom, af Nig. Dombog medd. af Statsr. Kold. Hof.). S. N. fra Kjøb. den 13de Octbr. „gjør Chr. 4de vitterligt, at for ham var skicket Knud Hud til Sandholt, vor Mand, Tiener og Embedsmand paa vor Gaard udi Odense, hans Fuldmægtig Peder Jensen og havde i Nette stævnet Caspar Markdanner til Søgaard, vor Mand, Tiener og Embedsmand paa vort Slot Koldinghuus og ham tiltalt, for at han skulde efterkomme og fyldestgjøre en Kongens og Nigens Naads Dom, udgaaet d. 16de Mai sidstforleden, lydende blandt mere, at Knud Hud bør at have, nyde oc. Fru Anne Oldelands Anpart i Veilofgaards Skove oc.; i hvilken Anledning der affagdes for Nette, at Kongen havde „indsundet“ Sagen til 4 gode Mænd paa begge Sider“ (af Nig. Db. medd. ved Statsr. Kold. Hofenv.). 1606 omtales han som Lænsmand paa Odensegaard (Dd. 5, p. 136). S. N. opbygte han Nuberggaard paa Laaland, som han efter sit Navn opkaldte (Aftl. 3, p. 327), og hvis ene Huus er Grundmuur med Taarn, men det øvrige Bindingsværk (Aftl. 6, p. 507). 1607 d. 11te Jan. giftede han sig i Odense som en aldrende Mand (men dog ingenlunde over de 60, som Wittelsen ifølge Klev. skal sige, thi han var ifølge hans ovenansførte Fødselsaar kun 51 Aar gammel) med Ludvig Munk til Nørlands Enke, Ellen Marsvin, som var en Datter af Jørgen M. til Dybek og Karen Gyldestjerne; Kong Chr. 4de bivaanede selv deres Bryllup og forærede næste Dag Bruden en kostbar Ring (Echl. Saml. 2, 3, 20. 30. 33. 85); man beskylder ham for, hvilket ogsaa synes rigtigt, at han gik i sin Frues Ledebaand, og at hun, endogsaa med Tilfidesættelse af de sædvanlige Hoflighedsformer, regjerede det Hele (Beckers d. Herregd.).

S. N. forærede han Kongen noget Styks (Echl. Saml. 1. c. p. 33), og S. N. maa han ogsaa have afstaaet Enggaard til sin Broder Corfig, som allerede skrev sig dertil 1607 og 8; at han ligeledes S. N. skulde have afstaaet sit Lænsmandskab i Odense (Aug. 3, p. 83, 93), er en Wildfarelse af Bircherod; thi han beholdt det til sin Dødsdag. 1608 forærede han Kongens Søn en lille Hest (Echl. Saml. 2, 3, 74). S. N. skjenkede han Prædikestolen til Tillige Kirke, i hvis Sogn Nubjerggaard var beliggende (Aug. 1. c. p. 83). S. N. hedder det, at da Knud Mud til Nubjerggaard 2c. havde bebrevet sin Hustru, Fru Elline Marsvin, med Sandholt Gaard og Gods og **jus patronatus** til Lindese (=: Lyndelse) Kirke og bemeldte Frue havde stævnet til Laas paa samme Gods, tog hendes Mands Broder til Fuglsang o. s. v. Gjenbrev udi samme Forfølgning, fordi han efter Sødskendeskifte formeente sig at være lodtagen saavel i Bygning, som i **jure patronatus**, og gif derom 1608 den 2den April Dom i Kjøb. (af Reg. Dv. ved Klev.) som følger: „Vi Chr. 4de 2c. gjøre vitterligt, at den 2den April 1608 i Kjøb. var stillet for os i Dette Peder Skonning med skriftlig Fuldmagt af Knud Mud til Nubjerggaard, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa vor Gaard udi Odense, og hans Hustrue, Fru Elline Marsvin, og havde i Dette stævnet Corfig Mud til Fuglsang, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa vort Slot Hindsøavl og ham tilstalte for han havde taget Gjenbrev i hendes (Fru Elline Marsvins) Forfølgning til Laas af Sandholt Gaard og Gods 2c. og hedder det i denne Anledning i Knud Muds Indlæg: „men dersom Corfigs Mud formener sig at tilkomme nogen Anpart udi Sandholts Bygning 2c. saa er det Cor-

fits Nud selv og mange Godtfolk bevidst, at ieg haver paa min egen Bekostning ladet opbygge Sandholt Hovedgaard, der den var afbrændt, som den nu er forefunden (ligesom han ogsaa ved samme Leilighed siger, at han ogsaa havde bygt Ladegaarden og Staldgaarden til Sandholt, og paa Enggaard havde han af ny bygt et Huus paa Hovedgaarden, to Huse udi Ladegaarden og en Stald) 2c. 2c.“ Da efter Tiltale, Gjensvar og denne Sags Leilighed, og efterdi fornævnte Corfits Nud kjender sig at have Ret- tighed til **jus patronatus** til Lindelse Kirke, efterdi det ikke (paa det forhen omtalte Sødskendestifte af 1604) udi forskrevne Knud Nuds Lod, som for os i Rette lagt er, **in specie** er formeldt; saa og ikke at have fanget Udlæg for Bygningen paa Sandholt, men sig derudi at være berettiget efter Loddens og Contractens Lydelse; desligeste efterdi forte Frue Elline Marjvin (vel) haver bekommet Sandholt Gaard og Gods til Magesstifte af forte Knud Nud, som var dertil ret Eier, den Stund hun sad udi hendes Enkesæde, og hun da selv udi sit eget og ingen andens Navn haver begyndt at forfølge det til Laas og dog ikke samme sin Forfølgning til Laas, „som er Lovsens Ende,“ haver fulddrevet, førend hun med forte Knud Nud udi fuldkomment Hgteskab haver sig indladt, „men nu, siden hun er kommen udi Mands Bold og under Bærgemaal, vil udi sit eget og ikke udi sin Huusbondes Navn, som dog er Boens Bærge, samme sin Forfølgning fulddrive,“ og ikke til des her udi Ni- get har været lovligt eller brugeligt, at Hustruen, som Bonde haver, maa slige store Lovmaal drive, da er det os for slige og andre Navnsager betænkeligt, forte Frue Elline videre Forfølgning udi denne Sag at stede, og samme Forfølgning fordi (∴ desaarvag) bør magtløs at

blive; men hvem vldere paaskader (ø: klager), enten om hvem forte **jus patronatus** bør at følge eller og om Bygningen paa Sandholt Hovedgaard, der gaaes først om for sine tilbørlige Dommere" (af Mig. Dv. medd. af Etatsr. Kold. Rosenb.). S. M. d. 4de Sept. tilskriver Kongen Otte Marsvin fra Skanderborg, at han er kommen i Forfaring, hvorledes Jomfr. Kirsten Muncé til Nørlund adskillige Trætter skulde paafores, hvortil Peder Muncé til Esivadgaard, „vor Mand og Naad,“ som efter Loven skal være hendes Laugværge, aldeles intet paa hendes Vegne skal svare eller og lade sig saadant hendes Kuliggende udi nogen Naade være angelegen; Kongen vil derfor, at Otte Marsvin sin Søsterdatter og hendes Gods i alle forekommende Trætter skal haandhæve og forsvare, indtil hvis Uenighed, Peder Muncé og „Knud Mud“ til Muddierggaard paa Jomfr. Kirsten Muncés Vegne imellem er, til en endelig Ende bliver henført og aldeles bilagt (Skaanske Teg. ved K. N.). 1609 udsteder Kongen sin Befaling saaledes lydende: „Chr. 4de 2c. hilse Eder os Gsfl. Axel Brahe til Skwid, Bef. N. i Dalum Kloster, og Jacob Ulfeld til Ulfeldsholm, Bef. N. paa vort Slot Hagenschouff, vore Mand og Naad, Knud Brahe til Engelseholm, Bef. N. paa vort Slot Bygholm, og Albert Steel til Fusinge, Bef. N. paa vort Slot Miberhuus, vore Mand og Tjenere, kærsligen med Gud og vor Naade; Vider, at efter som der begiver sig Irring og Trætte imellem os Gsfl. Jacob Løkke til Tanderup, Befal. N. paa vor Gaard Lund i vort Land Nørø, paa sin Hustrues (Sofie N.) Vegne og Corfig Mud til Fuglsang, Befal. N. paa vort Slot Hingsabl, paa den ene, og Knud Mud til Mubierggaard, Befal. N. paa vor Gaard udi

Odense, vore Mænd og Tienere, paa den anden Side om nogle Megnskaber, saavel som og om adskillige andre, deres Sødskendeskifte (af 1604) anrørende, Leiligheder; og efter at de nu Eder samtligen have tiltaget og tilbevret at skulle være overværende, naar samme Sager og Irringer, efter nogle vore gode Mænds i Horsens den 26de Jan. d. M. gjorde Bestemmelse, i Kolding skulle foretages og endelig paadømmes, da bede vi Eder og befale, at I Eder den 17de Juni næstf. udi Kolding forsamle og Sagen enten i Mindelighed eller ved endelig Dom afgjøre og klarligen under Eders Signeter giver fra Eder bekrævet ic. Dat. Hadersleffhuus den 24de Febr. 1609" (Egl. Bibl. Saml.) S. M. kongl. Befaling saaledes lydende: „Chr. 4de ic. hilse Eder os Etsfl. Jørgen Kaas til Gieldsflov, Christoffer Krause til Egholm, Henrik Gløse til Thureby og Sigvard Beck til Førslof, vore Mænd og Tienere, kiærligen med Gud og vor Naade; Vider, at efter som os Etsfl. Knud Rud til Ruberggaard, vor Mand, Tiener og Befal. M. paa vor Gaard i Odense, paa sin Hustru os Etsfl. Fru Ellen Marsvin hendes Begne paa den ene, og (hendes Broder) os Etsfl. Otte Marsvin til Dybel, vor Mand og Tiener, paa sin Søsterdatter (og Ellen Marsvins egen Datter) os Etsfl. Jomfr. Kirsten Munk hendes Begne, som han i os Etsfl. Peder Munk lil Estvadgaard, vor Mand og Tiener (som sig med samme Bærgemaal haver affagt) hans Sted skal være Bærge for, paa den anden Side underdanigst haver ladet os andrage, hvorledes forte Otte Marsvin med det første skal være til Sinds paa forte sin Søsterdatters Begne af forte Peder Munk at anamme Tordebøgerne paa Fædrenegodset, Registreringen paa Eiendomsbrevene, samt

Ind- og Udbo o. s. v. ligesom de ogsaa skulle være til Sinds paa samme Tid at foretage Arveklifte paa deres Husfruers og Søsterdatters Vegne og de derhos have tiltaget og tilbetroet Eder at skulle være overværende, naar slikt skeer; da hyde og befale Vi Eder, at I der give Nåde for enten at forlige eller ved Dom at afgjøre alle i den Anledning foresaldne Irringer oc. oc. Datum Haderslef den 5te Martii 1609" (I. c.). S. N. kongl. Befaling som følger: „Chr. 4de oc. hilse Eder os Gsfl. Axel Brahe til Elved, Befal. M. i Dalum Kloster, Jacob Ulfeld til Ulfeldsholm, Befal. M. paa vort Slot Hagenskov, vore Mænd og Naad, Erik Urne til Søgaard og Jost Høg til Krumstrup, vore Mænd og Tjenere, kærsligen med Gud og vor Naade; vider, at eftersom der begiver sig Irring og Trætte mellem os Gsfl. Knud Hud „til Punnegaard,“ Befal. M. paa vor Gaard i Odense, Corfits Hud til Enggaard, Befal. M. paa vort Slot Hingsgavl, og Jacob Pøcke til Tanderup, Befal. M. paa vor Gaard Lundt i Mors, vore Mænd og Tjenere, om nogen Skov, kaldet Fruerlund, Thorslund og Huskorslund, saa og Kistrup Skov, om disse bør at ligge til Lyndesse By og Skovhusene eller og til Sandholt inden sine indstenede Gnemærker under den Tært, Gaarden er sat for i Sødskeneskifte (af 1604), eller om forte Skove bør videre tareres end allerede skeet er; og efterat de nu Eder samtligen have tiltaget og tilbetroet at være udi Kolding overværende, naar samme Klifte skulde foretages, for at dele dem imellem; da bede og befale vi Eder at møde i Kolding 14 Dage efter Pintse forstkommende og der enten i Mindelighed forlige dem eller ved endelig Dom deres Etridigheder afgjøre. Dat. Viborg den 9de Mai 1609“

(1. c.). S. N. kongl. Befaling saaledes lydende: „Chr. 4de xc. hilse Eder os Etsfl. Mogens Gise til Bremmersvold, Knud Urne til Marsmark, Befal. M. over Halsked Klosters Lehn, Peder Grubbe til Dlstруп og Siler Rud til Sebygaard, vore Mænd og Tienere, kiærligen med Gud og vor Naade; vider at efter som der begiver sig Irring og Trætte mellem os Etsfl. Knud Rud til Lunnegaard, Befal. M. paa vor Gaard i Odense, Corfits Rud til Enggaard, Befal. M. paa vort Slot Hingavbl, og Jacob Løfte til Tanderup, Befal. M. paa vor Gaard Lund i Mors, vore Mænd og Tienere, om Priorfskov og Eiendom udi Laaland bør, efter hvis Lodder dem imellem gangen er og anden Leilighed, at ligge til Fuglsang under den Tært, som samme Gaard er sat for i deres Skifte (af 1604), eller og den bør at taxeres og gange mellem dem samtlig til „Jeffning“ og Skifte igien; og efter at nu de stridige Parter have tiltaget og tilbetroet Eder at afgjøre Sagen, saa bede og byde Vi, at I møde i Kolding 14de Dag efter Pintse og enten Sagen til Minde mellem dem forhandle eller ogsaa samme ved endelig Dom afgjøre. Dat. Viborg den 9de Mai 1609“ (1. c.). S. N. kongl. Befaling, som følger: „Chr. 4de xc. hilse Eder os Etsfl. Jacob Ulfeld til Ulfeldsholm, vor Mand, Naad og Embedsmand paa vort Slot Hagenskov, Corfits Ulfeld til Bavelse, Befal. M. paa vor Gaard Hugaard, Dve Bilde til Lindved og Claus Brokkenhuus til Søndergaard, vore Mænd og Tienere, kiærligen med Gud og vor Naade; vider, at efter som sig begiver nogen Irring og Trætte mellem os Etsfl. Knud Rud til Nubierrgaard, Befal. M. paa vor Gaard i Odense paa den ene, og os Etsfl. Corfits Rud til Enggaard, Embedsmand paa vort Slot Hingavbl,

paa den anden Side anlangende „et Egetræ,“ som Niels Hansen i Mahøyerup, førte Knud Nuds Tiener, nogen Tid siden skal have ladet hugge og bortført, og om samme efter Stubbens Udviisning paa Brenderup Præstegaards Skovgrund (og altsaa i Hingsgavls Lehn) skal være hugget eller ikke, hvilken tvistige Sag nogen Tid siden forleden af os Ekstl. Eiler Drigou til Lykkeholm, vor Mand, Tiener og Landsdommer i Fyen, til gode Mænds Grandstning skal være indstillet, og efter at begge Parter have tiltaget og tilbetroet Eder at mæggle eller at domme denne Sag, da bede og befale vi Eder, at I med allerførste Leilighed Eder til Stedet begiver og denne Sag til Endelighed føre ic. Givet Haderslevhuus den 15 Mai 1609“ (l. c.). S. N. kongl. Skrivelse til Knud Nud dat. Kjøb. d. 19de Juli, at de Hvilærde i Kjøb. have paa Frue Kirkes Vegne ladet andrage, hvorledes han skal være bleven Kirken formedelst sin afgangne Broder Peder Nuds Begravelse og Leiersted 100 Daler skyldig; og endog de tit og ofte derom hos ham skulle have ladet gjøre Anfordring, skulle de dog aldeles intet have udrettet ic. Kongen vil derfor, at han endeligen er fortænkt, dem paa Frue Kirkes Vegne uden videre Forhaling at contentere ic. (Sk. Teg. ved K. N.). Man maa forresten virkelig tilstaae, at dersom hiin formodentlig af Ellen Marsvin oppustede Brodertvist, der saaledes ikke blot angik deres Skove, men endog de enkelte Træer i samme, og til hvis Bilæggelse de stedse forlangte Commissarier af Kongen, havde været ret længe, saa havde den i Grunden tilsidst sat hele Landet i Bevægelse. Da Knud Nud forresten ingen Børn havde med sin Frue, saa gav han bemeldte sin Frues Datter, Jomfr. Kirstine Munk, Nubierggaard paa Laaland med 12 Æster Korn

(Klev. og Becker); og 1610 gif der paa Herredagen en Contract mellem dem (Arvingerne?) samtlige, som paa Herredagen blev confirmeret, at Knud Nuds saavel Arv som Gjæld baade i Løssøre og Jordegods (Sandholt og Lyndelse undtagne) skulde altsammen falde til Fru Ellen og hendes Arvinger efter hans dødelige Afgang (af Herred. Db. ved Klev.); dog „entslod“ siden Uenighed efter Knud Nuds Død, som den gode Fru Ellen dog selv gav Anledning til (Klev.). 1611 den 22de Juli døde Knud Nud paa S. Hans Kloster i Odense og blev i N. Broby Kirke begravet (F. 6, p. 105, 107. Aft. 6, p. 743, hvorfor det er mærkeligt, at Schl. C. 4, 2, p. 35 ikke kjendte hans Dødsaar); og hedder det om denne hans Død i et Mscr. Resen: „Anno 1611 obiit generosus vir Kanutus Rud Othinæ, absente domina sua, die 22 Julij inter 9 & 10 hora antemerid. (puta) morbo hydropico, qui præfecturam (coenobium divi Johannis) tenuit 14 Annos; sepositum est corpus ejus in templo Divi Johannis die 6 Aug. 1611, quo tempore concionatus est Dn. Episcopus M. Johannes Canutius, qvi ab officio depositus est An. 1617 & in eius locum substitutus est venerandus & clarissimus Dn. Johannes Michaelius Ottoniensis“ (Klev.). 1617 omtales endnu hans Lehnsmandskab i Odense (Gl. S. 1, 2, 14), og 1619 den 18de Marts tilskriver Chr. 4de Jacob Ulfeld fra Kjøb., at Kongen har været begjærende af afgangne Knud Nuds Efterleverste, Fru Elline Marsvin til Ellensborg, nogle Gaarde og Gods af hendes Arvegods paa Møen; hvorimod hun er til Vederlag begjærende 4 vore og Kronens Gaarde og Gods i Nyborg Lehn, Bindingherred og

Frørup By, hvorfor Jacob Ulfeld (som Lehnsmænd i Nyborg) skal erklære sig, om samme Gaarde kunde mistes fra Lehnet (D. Saml. i Geh. Arch. ved K. N.). Naar derimod Aftl. 3, p. 316 lader en Erik Rud eie Fuglsang, efterat den 1580 havde tilhørt en Knud Rud, da maa det være en Trykfeil; thi Corfits Rud fik Fuglsang efter sin Fader Erik, som allerede var død 1577, skjøndt Skiftet først 1604 blev affluttet. Knud Rud havde forresten, som sagt, ingen Børn med sin Hustru, om hvem see mere Rudg. 3, p. 84 sq.

G 15 (—) Corfits (Eriksen) til Fuglsang og Sandholt, samt Ritmester ved det slyenske Cavalleri. Over ham har man en Liigprædiken af Michelsen 1631 4to. Han var født Aaaste Aften 1573 paa Sandholt; da han var i 2det Aar, døde hans Moder, og da han var i 4de Aar hans Fader, saa at han i Grunden hverken kjendte Fader eller Moder; kom saa (1577) til sin Moster Helvig Hardenberg, Erik Rosenkrandses til Arreskov, hvor han var i nogle Aar, og derfra til Sorø, for der udi boglige Konster at opdrages; men efter nogen Tids Forløb tog Henrik Gyldestjerne til Aagaarde, Befalingsmand paa Bøhus i Norge (=: Bøhus i Sverrig, og gift med Mette Ottesdatter Rud eller **G 20**) ham til sig; men efter at han der nogen Tid havde været og nu var sine 15 Aar (og altsaa væragtig), begav han sig (altsaa 1588) tilligemed Knud Henriksen Gyldestjerne til Aagaarde og deres Præceptor udenlands, deres Studier at continuere, indtil han var 18 Aar (=: Lavalder eller myndig; hvorimod det i Knud Gyldestjernes Liigprædiken hedder, at han (nemlig Gyldestjerne) først drog ud 1590 med sin Præceptor Johan Backmeister (som siden blev Professor i Moskø), og at

Reisen gik til Tydskland, Schweitz, Skotland og England); hvorpaa han (altsaa 1591) drog tilbage for sit eget Bærgemaal selv at overtage; men efter føie Tids Forløb reiste han atter udenlands og tog Veien til Italien, hvor vi finde ham 1592 ved Universitetet i Padua indskreven (Gl. Saml. 2, 3, 13; men naar han der ved samme Leilighed kaldes **Præfectus equitum in Fionia**, da er det en Anticipation, thi han blev først Ritmester ved de spanske Nyttene 1609). Efter 5 Mars Udenlandsreise (men man veed ikke, om det skal regnes fra 1588 eller 91) begav han sig med (den senere) Gantsker Jacob Ulfeld af Urop til Spanien (jfr. Hofm. 2, p. 222), hvor han blev i 11 Maaneder, reiste saa til Malta, derfra til Frankrig, hvor han var i 13 Maaneder; tog derfra til England og igjennem Holland til Danmark¹⁾. Efter nogen Tid at have været hjemme, tog han Tjeneste „til Hoffve“ (= ved Hoffet); og var der paa 4 Aarstid (formodentlig fra 1599 til 1603), næsten hele Tiden kongl. Mundstjænk. Derpaa tog han sin Uffted, forreiste (formodentlig 1603) til Nederland, hvor han paa nogen Tid hos „hans Excellenz“ Prinds Morig var extraordinair Dyvarter med 3 Heste, som han underholdt paa sin egen Bekostning; man onskede der at beholde ham, men da Folket blev lagt i Winterquarteer, drog han tilbage igjen, hvor han kort efter tiltalte Rigsraad Oluf Rosenpar til Skarholt om hans Datter Birgitte, som ogsaa Nytaarsdag 1604 blev ham tilfagt og med hvem han s. A. den 20de Mai havde Bryllup

¹⁾ Det var altsaa intet Under, at han sem H. Ernst i Paren-tationen over hans Son Otte siger, i 6 Spreg var kyndig (sex lingvas callebat).

i Kjøbenhavn (hun var en Datter af Oluf N. til Skarolt og Lisbeth Gyldenstjerne til Ballø), i hvilket Ægtefælskab Gud velsignede dem med 2 Sønner og 3 Døttre. S. N. holdt han endeligt Skifte med sin Broder Knud og sin Søster Sophie (see Knud eller G 14), efter at deres Fader Erik allerede i 27 og Moderen i 29 Mar havde været døde. 1605 var han uden Tvivl allerede Lehnsmænd paa Hisingavl (B. N. 2, p. 130), i det mindste var han det 1608 (see Lügprædiken over hans Datter Lisbeth Knud) og 1613 (see Lügprædiken over hans Datter Helvig Knud). Fra denne hans Lehnsmændskabs Tid har man, skjøndt uden Datum, en af ham underskreven og med Bønderne til Hisingavl afsluttet Accord, som imidlertid er meget beskadiget, men hvoraf man dog seer, at Daleven regnedes den Tid til 5 Mk. Dansk (D. Saml. i Geh. Arch. ved K. N.). 1606 er hans Datter Mette født paa Mariager Kloster (see II 9). S. N. var han (dog ikke, som det foregives, som Rigsraad) med Kongen i England (Hofm. 1, p. 39). 1607 eier han Enggaard (Atl. 6, p. 628); 1608 er hans Datter Lisbeth født paa Hisingavl (see H 10). S. N. omtales han i G. Brock p. 48 og 50, og da eier han ogsaa Enggaard, som altsaa Broderen Knud i levende Live maa have afftaaet ham (see denne), men som han dog først efter lang Proces skal have faaet (Becker). S. N. havde han ogsaa Proces med sin Broder Knuds Frue Ellen Marsvin om Sandholt (hvilken Proces i det foregaaende under Broderen eller G 14 er omtalt) og skrives ved denne Leilighed til Fuglsang og Embedsmænd paa Hisingavl Slot. 1609 havde han flere Processer med sin Broder (see denne). S. N. da Kongen over alt Niget oprettede Compagnier til Hest, blev ogsaa

han forordnet at være Ritmester over et Compagni af de svenske Ryttere (L. Pr.). 1611 blev hans Søn Otte født paa Ballø (see II 7). S. A. døde hans Broder Knud, og saaledes blev han allerede i sit 38te Aar den eneste efterlevende af 5 Brodre, ligesom han ved denne Leilighed ogsaa arvede Sandholt og paaførte sin Broders Enke, Ellen Marsvin, en Proces om de 50 forgyldte Floie, hans Broder der havde opsat, men hun ladet nedtage (Aft. 3, p. 585). 1611—12 er han i den svenske Krig som Ritmester for det svenske Compagni (Slange p. 277, Schl. 3, p. 275). 1611 har han 209 Mand under sig (N. D. Mag. 2, p. 124), og da faaer han Kongens Brev af 17de April fra Sølvigborg, med Befaling, at han nu strax uden al Forsømmelse med sit ganske Compagni begiver sig op til Broby i Givngø Herred, hvor han indtil paa videre Befled med samme skal fortove; hvorhos han med allerstørste Flid og Forsigtighed skal give Afgt paa, hvorledes Bønderne holde Vagt ic. (Sk. Teg. ved K. N.). S. A. og D. fik Bønderne i flere Herreder Ordre om at holde Vagt ved Grændsen, med Tillæg, at Kongen havde befalet Corfits Rud til Fuglsang, Embedsmand paa Hingsgåvl Slot, at skulle have flittigt Opsyn med Vagt ved Grændsen at forordne (l. c.). 1612 blev hans Datter Birthe født paa Fuglsang (see II 11). S. A. er han i Batalie (Schl. p. 535, Nothe 1, p. 53). S. A. bliver han Commandant i det erobrede Elfsborg (Slange p. 310, Schl. p. 539) og omtales s. A. som saadan flere Gange (f. Ex. N. D. Mag. 2, p. 46, 49, ligesom hans Ryttere *ibid.* p. 51). S. A. arver han Vester Ballø (Aft. 6, p. 430). S. A. bivaaner han Steen Rosensparres Begravelse (N. D. Mag. p. 12), og

hans Frue faaer i denne Anledning en Guldskee til Foræring (I. c. p. 13). 1613 blev hans Datter Helvig født paa Hingsgavl (see H 12). S. N. fik han Befaling at aftaffe sine hvervede Nyttene (Schl. 2, p. 6). S. N. Ordre til med Flere at møde i Kolding for at følge Kongen af Landet (G. Broct 2, p. 83). S. N. skrives han til Enggaard, samt Embedsmand paa Hingsgaffel Slott (Herred. D. B. ved Alev.); naar han derimod mistede Hingsgavl, veed jeg forresten ikke; men 1621 nævnes Johan Poviss som Lehnsmænd paa dette Slot (B. N. 2, p. 131). 1614 paa Nyborg Slot den 2den April gjør Chr. 4de ic. vitterligt, at for „os“ var skicket i Nette Corfits Hud til Sandolt, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa vort Slot Hingsgavl, hans Fuldmægtig, Peder Jensen i Halsbo, og havde i Nette stævnet Fru Ellene Marsvin, afgangne Knud Huds til Lundegaard (see G 14), med hendes Laugværge og hende tiltalte for, at hun havde taget Gjenbrev mod nogle „vore“ og Nigens Laugdagsbreve, „vi“ Corfits Hud givet havde over hende om 2000 Nigsdaler, hun næstforleden almindelige Herredag i Kjøbenhavn er tildømt at give Corfits Hud. Corfits Huds Fuldmægtig i Nette lagde samme Dom dat. Kjøb. Slot den 7de Juni 1613, lydende i sin Beslutning: „Da efter Tiltale, Gjenfvar og den Sags Leilighed, og efterdi vi befinde en skriftlig Contract forte Corfits Hud og afgangne Knud Hud imellem gjort og oprettet er, hvilken hun selv med hannem samtykt og til des ydermere Bekræftning forseglet og underskrevet haver, hvilken vi med menige Danmarks Niges Raad confirmeret og stadfæstet have, dateret paa vort Slot Kjøb. d. 29 Martii 1610, som klarligen formælder, at naar forte Knud Hud ved Døden afgif, da skulde

forte hans Broder og Svoger, Corfits Hud og Jacob Lutke eller deres Arvinger strax qvit og fri uden at Gjæld maatte lade annamme og siden have, nyde, bruge og beholde til evindelig Eiendom hans Hovedgaard Sandolt med al des Tilliggelse udi Skov og Mark, samt des tilligendes Jordegods, saavidt som han selv til forte Gaard havde annammet paa sin Lod, der de havde skiftet efter deres Forældre og Brødre, og forte Knud Hud sig derudi haver tilforpligtet, imidlertid og saa længe han levede at holde forte hans Gaard Sandolt og des tilligendes Guds ved god Hævd og Bygning og ei forhugge eller forhugge lade nogen de Skove, der tilligge, til Upligt udi nogen Maade *2c.* og vi derimod befinde og er gjort bevisligt, at forte Sandolts Hovedgaards Bygning mod samme oprettede Contract meget ubilligen og utilbørligen at være handlet og medfaren og udi mange adskillige Maader fordærvet, nedertagen og afbrudt, Skovene forhuggede til Upligt og en Part til Fremmede henført, deslige en Hob Geder at være henført udi Kjølbhaven og Enemærker omkring Gaarden, Skovene til Skade; det og befindes, at Kobber, Bly, Fløis¹⁾, Gulvet, Afstrag (*2c.* Tavlene) og andet, som skulde staae ovenpaa Husene og ligge paa Gulvene, findes en Part bortkommen og en Part nedersat udi Kjælderen og i saa Maade til det Børste forandret; og forte Knud Hud ikkun 2 Mar og nogen Uger efter Contracten er skeet at være ved Døden afgangen; og det ikke befindes slikt formedelst

1) Disses Antal skal ifølge Sagnet have været 50 (Hugd. 2, 1, 86—7), saa at Knud Hud, der havde opsat dem, altsaa med Sandhed kan siges at have været en Liebhaber af Weirhaner.

ulykkelig Waade, langsommelig Tid eller Tilfald skeet at være, men noksom kan eragtes, det forsætliggen og med Villie at være gjort og beganget og til det Bærste forarget, Gaardsens Bygning dermed at forringe imod den oprettede Contract, som hun selv haver medforseglet; da, efterdi det befindes slikt ikke at være Contracten gemæs, hun og haver vedtaget Krv og Gjæld; da sagde vi derpaa saaledes af for Nette, at forte Fru Ellen Marsvin er pligtig derfor at erlægge til forte Corfits Nud **II M** Nigsdaler og samme Summa med det første hannem at fornsie og betale; og hun siden efter denne Dag ikke ydermere for denne Sag af forte Corfits Nud at betynges eller besværges udi nogen Waade, som samme vor Dom i sig selv ydermere formelder." Dernæst udi Nette lagde (Fuldmægtigen) forte Corfits Nuds skriftlige Beretning med egen Haand underskreven, lydende, som efterfølger: "Efter som Fru Ellen Marsvin til Lundegaard er tildømt af kongl. Maj. og Danmarks Niges Naad An. 1613 den 7de Juni, at hun er pligtig at erlægge til mig to Tusinde Nigsdaler og herforuden ikke alleneste at betale mig, men "at fornsie mig" samme Summa med det første, og jeg paa adskillige Tider baade med Markur Bilde og Andre haver ladet begjere udi Bønlighed af hende, at hun vilde rette for sig, hvilket hun ikke haver villet gjøre, hvorfor jeg er forarsaget at komme under Nigens Ret med hende, for hun ikke haver villet efterkomme kongl. Majs og Nigens Naads Dom; dog er det ikke underligt, efterdi hun haver vel tilforn understaaet sig at reformere baade Loven og kongl. Majs Stadfæstelse; men jeg kan troe, at hun haver persvaderet sig, at det er alt Ret, hvad hun gjør imod mig eller lader gjøre; og kan vel skee, hun vil nu forvende,

at hun lod byde mig de to Tusinde Rigsdaler udi Kiøb. til; saa er dette mit Svar dertil: at jeg den Gang ikke kunde eller vilde anamme dem, var derfor, at kongl. Maj. vor naadigste Herres Cantkler sagde af for Nette, at jeg skulde ikke have dem forend S. Mikkelsdag, og der tilmed havde hverken hun eller jeg endda faaet Dommen bestreuen at see; men dersom det var den Gang Net, at hun skulde give mig hele Rigsdaler, da er det vel ogsaa nu; og sætter udi alle Nette, om Fru Ellen Marsvin ikke er pligtig efter kongl. Majs og Danmarks Riges Naads Dom at erlægge til mig og fornøie mig med 2000 gode Rigsdaler og ikke med Kobbermynt eller affatte og ugænge Rigsdaler, og derforuden at staae mig til Nette for al den Skade, jeg derover lidt haver eller herefter lider." Derimod at svare er udi Nette modt forte Fru Ellen Marsvin hendes Fuldmægtig Jens Juel og udi Nette lagde hendes skriftlige Beretning med hendes egen Haand underskreuen, lydendes som efterfølger: „Efter som ærlig og velb. Mand, Corfits Rud til Sandolt, Høvidsmand paa Hindsø, paafører mig Erætte for 2000 Rigsdaler, som kongl. Maj. og Danmarks Riges Naad haver tildomt mig at skulle give hannem, da er denne min Beretning derimod, at jeg efter Hans Majs derom affagte Dom, tilholdendes mig med det første at skulle fornøie og betale hannem forte Summa Pendinge, haver underdanigst strax været overhødig hans Majs Dom at efterkomme og den samme Dag, som Hans Majs Dom er gangen os imellem, ved min Tjener sendt forte Corfits Rud forte Summa Penninge i hele enkende Rigsdaler udi Oluf Rosensparres Gaard i Kiøb., hvor han havde sit Logement, og hannem ladet tilbyde, at han dennem vilde anamme, og vil formode, at Corfits

Nud ikke skal kunne benægte saaledes at være skeet, efterdi han selv talte med min Tjener samme Tid; derefter haver ieg anden Sinde den 10de Sept. 1613 paa Hingsgavl ladet tilbyde forte Corfits Nud forte 2000 Rigsdaler, de 1200 i enkende Rigsdaler og de andre udi Markstykker, som jeg ogsaa formoder, at Corfits Nud ikke kan benægte, efterdi tvende mine Tjenere vare samme Gang paa hans Stue med Pengene og talte med hannem selver; siden haver jeg mange Gange ladet hannem forte 2000 Rigsdaler tilbyde til Herredsting og Landsting, som med Tingsvidner er at bevise; dog haver jeg paa ingen saadanne adskillige Tider kunnet erlange, at han dem vilde anamme, paa det at han, som mig synes, vilde tage sig en Marsag til at føre mig Trætte og Uleilighed paa, hvortil jeg formener hannem af ingen billige eller lovlige Marsager at være tilfoiet (læs: besviet), befynderlig efterdi hans Majs Dom ikke tilholder mig at skulle fornøie hannem Rigsdaler **in Specie** og ingen anden Mynt, men aleneste Rigsdaler; hvilken Stiil jeg formener ikke at have været forstandet hertildags i nogen Breve uden om Rigsdalers Værd; ellers havde det været forgjæves og aldeles ufornodent at sætte i noget Haandskrift „enkende,“ item „**in Specie,**“ item „anden Mynt,“ hvorfor ieg formener mig noksom at kunne befale hannem med gangbar Mynt her udi Riget &c. Efter sliq forberørt Leilighed, efterdi hverken udi kongl. Majs Dom, Corfits Nud og mig imellem gangen (er), benævnes, at jeg skal give hannem enkende eller hele Rigsdaler **in Specie** og ingen anden Mynt; ikke heller jeg haver forpligtet mig med mit Brev eller Segl til at give hannem Rigsdaler **in Specie**, siden kongl. Majs Dom er gangen; ikke heller befindes

at være laante Penninge, men jeg alleneſte at være til-
 domt at give hannem 2000 Rigsdaler, for hvis hans
 ſal. Broder havde nedtaget af Sandolt, ſom kongl.
 Majs Dom om formælder, og jeg ogſaa noſſom til
 Herredſting og Landſting haver tilbudt hannem ſamme
 2000 Rigsdaler, ſom ved Tingsvidner er at bevije, og
 Corfits Mud ikke heller ſelver ſkal kunne benægte; da
 sætter jeg udi Nette, om Corfits Mud ikke bør at lade
 ſig nøie med 2000 Rigsdaler i gangbar Mynt her udi
 Riget; thi jeg ikke formener mig at være forpligtet til
 at fornøie hans ſærlige Billie, efterdi udi Lovens For-
 tale formældes, at Loven ſkal være gjort og ſkreven ef-
 ter alle Mænds Tarv, ſom i Landet boe, og ikke efter
 een Mands ſynderlige Bild; dernæſt efterdi kongl. Majs
 Dom formælder, at jeg ikke derfor videre ſkal betynges
 og beſværges i nogen Maade, og jeg dog ligevel er
 kommen ſaa vidt udi Trætte, at jeg haver været for-
 aarsaget at tage Gjenbrev i Sagen hos Rigens Cantſler,
 om Corfits Mud ikke derfor bør at igjengive mig al den
 Koſt, Tæring og Skadegjæld og Forfømmelſe, ſom jeg
 haver haft og lidt derover, at han ikke haver villet
 ananme ſamme Penninge; og er herpaa en endelig,
 chriſtelig og retfærdig Dom bejjærendes.“ Derhos be-
 rettede forte Fru Ellenes Fuldmægtig, at han endnu
 paa forte hans Huſbonds Begne underdanigſt var over-
 bødigt bemældte vor Dom at efterkomme og her for Net-
 ten vilde erlægge forte Corfits Muds Fuldmægtig forte
 2000 Rigsdaler, hvilke Penninge han og her havde til-
 ſtede udi entende Daler, hele og halve Rigsmarksſtykker
 o. ſ. v. Dertil ſvarede forte Corfits Muds Fuldmægtig,
 at derſom Fru Ellen Marſvin nu ſtray vilde udrette
 (∴ udrede) forte 2000 Rigsdaler **in Specie** og derhos

rigtig Udlæg, Fyldest og nøiagtig Betaling for Kost, Tøring, Skadegjæld og Forsømmelse, derpaa er gjort og anvendt, da var han overbødig dennem strax at ville anamme og ikke med anden Besked *ic.* Da efter Til-tale, Gienfvar og den Sags Leilighed *ic.* da ville vi have den indfat for os selv og vort elstelige Danmarks Rigenes Raad til første almindelige Herredag, hvor enten af Parterne den lovligen maa indstævne (af Klev. Saml. ved K. N.). Endskjøndt nu saaledes den endelige Dom i Sagen vel ikke herved meddeles, saa er det dog sandsynligt, at den i nærværende Rettergangsag anførte Dom af 7de Juni 1613 netop er den samme, som i Hofm. *F.* 6, p. 105 (formodentlig ved en urigtig Læsemaade af Marstallet) henføres til 7de Juni 1623; idet det hedder, at der først 1623 faldt Dom mellem Corfits Rud og Broderens Enke, Ellen Marsvin, om de paa Sandholt nedtagne Fløie, hvorfor hun idømtes 2000 Dalers Bøde (Mugd. 3, p. 86, jfr. Beckers danske Herregaarde). *S. N.* (1623) fik han Ordre til den 5te Febr. at være tilstede i Sorø Kloster for at raadsflaae om det adelige Academies Stiftelse (Tauber om Sorø Acad. p. 8 § **IV**). 1624 bliver han atter beskikket til Ritmester ved det hvenske Nykkeri (*I. c.* p. 100). 1625 og følgende Mæringer omtales han ofte i J. Brahes Dagbøger. 1626 havde hans Datter Mette Bryllup med Niels Trolle til Trollholm (see **H** 9). 1627 tog han formedelsk Svagthed og Skrøbelighed sin Afsted fra Krigstjenesten; denne Svagthed tog mere og mere til, saa at han i de sidste 1½ Mær før sin Død ikke kom ud af sin Stue; men den 31te Jan. 1630 blev han endogsaa sengeliggende; den 2den Febr. døde hans eneste Søn Otte Rud, og nu beredede ogsaa Faderen

sig til Døden, som allerede paafulgte den 5te Febr. (jfr. F. 6, p. 105; Atl. 3, p. 585; Atl. 6, p. 736)¹⁾; han blev tilligemed sin Søn bisat den 17de Febr. i St. Knuds Kirke i Odense (jfr. J. Brahes Dagbog), hvor Bispfen M. Hans Wittkelsen holdt over dem Liigtaler (eller som Bispfen selv i sit *Diarium* siger: „1630 $\frac{17}{2}$ conc. funebr. habui in templo Can. in exsequiis Cornif. Rud & Ottonis Rud, patris & filii“ (R. N.), som 1631 i 4to ere udgivne; siden bleve begge Eigene igjen udførte til Familiebegravelsen i Sandholt-Lyndelse Kirke, hvor der ved Leierstedet staaer en Steen med hans Symbolum „Ære i Graven og Sjælen i Himlen!“ udbugget. Ved hans Død vare begge hans Sønner Erik og Otte og hans ene Datter Anne afdøde, men 4 Døttre overlevede ham, nemlig Fru Mette, Niels Trolles til Trolholm (see 1626), Jomfru Elisabeth, Jomfru Birgitte, som allerede da var tilfagt (o: trolovet med) Christen Skeel til Fusinge, og Helvig, som allerede var Gregers Krabbe til Tostelund tilfagt og med ham trolovet. Selv perpetuerede han før sin Død 15 Dl. aarlig i Sandholt til Stedets Sognepræst (Atl. 3, p. 584), og hans Enke Birthe Rosenspar Dlusfdatter af Skarolt (M. D. 2, p. 227) legerede s. N. 1000 Rbd. (Atl. 3, p. 585). S. N. (1630) d. 10de Juli udstede de kongl. Rentemestere Jørgen Wind og Steen Beck i Kjøbh. deres Beviis, at s. D. underda-

¹⁾ Ifølge Ernesti Parentation over hans Søn Otte, Klaf. 5 om Eftermiddagen (circa horam V vespertinam). Ligesom det ogsaa sammesteds hedder, at Begges Liig bleve den 16de udførte til Odense, den 17de bisatte i St. Knuds Kirke og den 18de udførte til Familiebegravelsen i Lyndelse, jfr. J. Brahes Dagbog.

nigst er annammet af kgl. Maj^s vores allernaadigste Herres eget Kammer her paa Kjøbenhavns Slot og ind udi hans Maj^s Rentekammer et Diamants Smykke, flatteret for 1000 Rigsdaler, som ærlig og velbyrdig Fru Birgitte Rosenspar, afgangne Corfits Ruds til Sandholt, havde ladet levere K. Maj. selver tilhaande *zc.* (D. Saml. i Geh. Arch. ved K. N.). S. N. gjorde hun ligeledes sine 2 Døttres Bryllup, hvorom det i Bistop Hans Mikkelsens Diarium (ved K. N.) hedder: „1630 $\frac{1}{2}$ copulavi Gregorium Krabbe & Helvigam Rud; Christiernum Skeel & Birgittam Rud in templo D. Canuti;“ hvorhos han tilføjer: „ $\frac{1}{3}$ filia B. Cornificii Rud, Elisabetha, obtulit mihi honorarium nomine matris suæ.“ 1635 gjorde hun sin Datter Lisbeths Bryllup i Odense med Hr. Niels Krabbe til Skillinge (see II 10). 1638 omtales Birthe Rosenspar som C. Ruds Enke (F. 6, p. 136). 1639 gav hun i sit og sin afdøde Mand's Navn en Klokke til Lyndelse Kirke, samt Lysestager og Døbefad (Atl. 6, p. 735). I Mærene 1638 og 39 besad hun 1220 Td. 3 Skp. 3 Fdt. 1 Alb. Jordegods i Fyen (see Tillæg til J. Bræbe). 1642 stiftede hun et Legat for Sognepræsten i S. Lyndelse (F. 6, p. 140), og 1645 døde hun (F. 6, p. 105; Atl. 6, p. 736). Man har en Liigprædiken over hende af Jesper Brockmand udgiven 1647 i 4to, hvori det hedder, at hun var en Datter af Rigskraad Oluf Rosensparre til Skarholt og Lisbeth Gyldenstjerne til Ballø, blev født paa Skarholt i Staane den 24de Jan. 1586, opdragen hjemme til hun var 15 Aar, da hun 1601 blev Kammerjomfru hos Dronning Anna Cathrine og var det i 3 Aar; men 1603 bad Corfits Rud til Sandholt om hende, hvem

hun ogsaa blev tilfagt (∴ med ham trolovet) Nytaarsdag 1604, og med hvem hun havde Bryllup i Kjøbenhavn s. N. den 20de Mai; Gud velsignede deres Ægtefælskab med 2 Sønner og 5 Døttre. 1630 døde baade hendes Søn og hendes Mand, og hun hensad i 16 Mar som Enke, og i al den Tid levede og førte hun en ret og tugtelig „Widue (∴ Wittven) Stand,“ var vel stedse sygelig, men altid taalmodig under hendes haarde Kors, sigende, at Gud, som havde givet hende det at bære, „tog altid selv om den tungeste Ende.“ 1644 maatte hun formedelst de Svenskes Indfald i Jylland flygte til sin Datter og Svigersøn Christen Skeel paa Ballø og begav sig med dem til Kjøbenhavn, hvor hun døde den 27de April 1645 og blev nedsat (∴ bisat) i Hellig Geistes Kirke, hvor Sjællands Bisp, som sagt; holdt Liigprædiken over hende. Deres Børn see H 6—12 (G 15).

G 16 (—) Dorthe (Eriksdatter); død som Barn efter Elis. Bryste eller ugift efter Klevenfeld.

G 17 (—) Soffe (Eriksdatter); hun var 1588 Fadder til et af Peder Grubbes Børn (see *infra*) og 1597 ligeledes (l. c.). Blev derpaa gift den 7de Oct. 1599 (K. N.) med Jacob Lykke til Tanderup (Atl. 5, p. 497). Deres Skifte med hendes Brødre 1604 see Knud eller **G 14**, og deres Processer med hendes Broder Knud 1609 see l. c.; ligesom de ogsaa nævnes baade 1609, da de skjænkede Prædikestolen i Bidsted Kirke, og 1613 som Tanderupgaard's Giere (Atl. 5, p. 462, 497); han nævnes ogsaa baade 1607 og 1616 som Lehnsmænd paa Lund i Mors (l. c. p. 585), skrev sig 1621, da han folgte Nørtoorp til Erik Juul, baade til Stobergaard og Tanderup (Atl. 5, p. 489), og skal

endnu have levet 1630 (K. N.); ligesom om hende den Mærkværdighed kan tilføies, at hendes Søn Niels Lykke omtrent 1655 kom til at eie Elvedgaard, som allerede hendes Faders Fæster, der bar samme Navn som hun, (fra 1520 til) 1555, altsaa omtrent 100 Aar forud, havde eiet.

G 18 (F 7) Johan (Ottesen) til Møgelkjær; han sendes 1568 med Kongens og Rigshofmesterens Anbefaling til Strasborg paa Studium (see Faderen **F 7**), studerer 1573 i Padua (Gl. Saml. 2, 3, 41) og kaldes s. N. **Johannes Rhudt, Otth. fil. de Møglekier doctrina & humanitate præstans (Index til E. Læti res dan. K. N.)**. 1574 var han kommen til Lavalder (Klev.). 1575 kaldes han „bor Mand og Tjener“ (Kolder. Rosenv. Domme 3, p. **XXII**). 1576 var Johan Rud saavel som Knud Rud blandt de Herremænd, som den 1ste April s. N. fik Brev om at følge Kongen udenlands og i den Anledning være tilstede hos ham i Roskilde Løverdagen næst før Søndagen **Jubilate**, som er den 12te Mai (**Acta publ.** ved K. N.). 1577 den 6te April udsætter Kongen en Sag, der angaaer hans og hans Sødsfendes Arv efter deres Moder (see **F 7**). S. N. gjør Johan Rud og Knud Rud til Møgelkjær og Sæbygaard, Henrik Gyldenstjerne til Mågaard og Anders Banner til Gjesfingholm (paa deres Hustruers Dorette og Mette Ruds Begne) og Zomfru Pernille Rud (s: samtlige Otte Ruds Børn og altsaa alle Sødsfende) bitterligt, at de have bevilget og samtykt hverandre „for dend megle Huldhedt och Throhedt, som vij hassuer altid befundenn af hinanden,“ at, dersom der falder nogen Arv enten efter deres Fader eller Moder eller efter deres kjære Brødre eller Søstre ic.

„thaa haaffuer vij saa sambthvett oc beuilgedt, att huilken aff os, som doer och lader Børnn epther sig, daa schall vorre Børnn staa udi vortt Sted, ligesom vij selff per-
soenlige udi Liffue vaare, och anname alle huis Arffue, der falde landt, ligesom vij selff leffde.“ Dat. Møgel-
tjør den 30te September 1577 (af Klev. Saml. ved R. N.). 1578 gjør F. 2den vitterligt, at s. N. den 3die Juni paa Hætertinget i Odense var skicket Torgen Marsvin til Dybel „vor Mand og Naad“ og havde i Dette stævnet Johan Rud for en Gaard, kaldes Tjør, som hans Moder, Fru Pernille Dre, sig skal have tilskiftet af hans Hustrues Moder, Fru Helvig Gjøe, og skal være af hans Hustrues Fædrengods, og mener, at samme Skifte ikke burde ved Magt at blive, efterdi Fru Pernille Dre ikke skal have efterkommet det Gjenbrev, hun hans Hustrues Moder givet haver; og til den Ende i Dette lagde et aabent beseglet Papiersbrev, som Fru Pernille Dre havde udgivet den 25de Aug. 1572, hvilket lyder, at efterdi hendes Modersøster, Fru Helvig Gjøe, har undt hende sin Gaard Tjør, liggende i Bjerge Herred, Naarup Sogn, da bepligter hun sig eller sine Arvinger at gjøre Fru Helvig Gjøe Skjæl og Fyldest igjen af sit Jordegods i Bendsysfel, først Gud vil, hun kommer til Bendsysfel; dernæst i Dette lagde han et Pergaments Mageskiftebrev, som Fru Pernille Dre havde udgivet den 28de September 1572, lydende paa en Gaard og et Gadehuus i Bendsysfel i Torsslev Sogn i Høgstруп, hvilket Mageskiftebrev lyder, at Fru Pernille skulde med egen Haand have underskrevet det, hvilket dog ikke var skeet; og ydermere berattede han, at den Gaard og det Gadehuus, Fru Pernille havde udlagt, ere ikke saa gode, som den Gaard, hun har bekommet af

hans Hustrues Fædrenegods *ic.* Da efterdi Fru Helwig har afhændet sin Datters Fædrenegods, og Jorgen Marsvin samme Skjøde ikke vil bevilge eller samtykke, bør det Skjøde, Fru Helwig har udgivet, ingen Magt at have *ic.* (af N. Dbd. ved Statsr. K. Rosenv.). 1580 den 11te Juli var Johan Nud til Møgeltjær „som Hoffsinde“ med i Kolding at vælge Hertug Christian til Thronfølger og ligesaa i Viborg den 13de Juli (K. N.). Forresten forekommer Johan Nud ret ofte fra 1577 til 1600 som en af Peder Dres Urvinger i Skiftet efter samme (Nyge p. 321, 356, 390, 392, 394 sq.). 1586 var han til Peder Grubbes Bryllup; havde selv 1587 den 30te April i Odense Bryllup med Anne Hardenberg (Nd. Mag., p. 119; jfr. F. 2, p. 269), en Datter af Erik Hardenberg til Mattrup og Anne Mønnoy til Hvidkilde. 1588 var han med i Fr. 2dens Liigfølge (Nef. p. 359). 1591 skal han allerede have havt Bøvling i Forlehning (K. N.), som han fik efter Christen Skeel, der i dets Sted med Nakjær blev forlehnet. 1592 den 30te Juni tilskrive Lave Beck og Hentrik Bytke fra Ringsted den øverste Secretair, Christen Holdt til Høigaard, at de havde for nogen Tid siden bekommet kongl. Majjs Brev og Befaling om 2 Gaarde at besigte, som Johan Nud har udlagt for nogle Tønder Kørn, som resterede paa det Magesliste, han gjorde med hans Naades Fader; saa have de nu været i samme Gaarde og dem besigtet *ic. ic.* (D. Saml. i Geh. Arch. ved K. N.). S. N. den 15de Sept. i Tyrens Tegne blev hans Frue forloft med en Søn paa Hagenskov¹⁾.

¹⁾ Om hendes Lidelser der i bemeldte Nar see Hagenskov p. 53, og et Brev af 1592 under G 20.

som blev kaldet Otte, men som døde den 17de Juni 1593, og blev den 4de Juli nedsat i Sønderby Kirke (Hagensk. p. 54). S. N. (1593) var han Lehnsmænd paa Bøvling (Aft. 5, p. 871) og fik da (paany) Lehnsbrev paa samme (Dipl. Lang. ved K. N.). 1595 forekommer i en „Furir- und Futter-Seddel“ for Kongens Rejse til Brandenburg blandt „Landjunkerne,“ der fulgte ham, saavel Johan Rud som Knud Rud (Dipl. Lang. ved K. N.). 1597 var han Lehnsmænd paa Drum (Aft. I. c. p. 527). 1598 lader Otto Christopher Rosenkrands til Boller paa sin Moders, Fru Karen Holger Rosenkrandses, Begne give tilkjende, hvorledes han nogen Tid siden forleden har bekommet en Gjenpart af et Tingsvidne til Baaghereds Ting i Fyen, at Jørgen Pedersen i Skorup paa sin Husbondes Begne inden Tinge for Dom tilspurgte Karen Jørgensdatter Spandis, hvo der var Marsag til, at Fru Anne, Johan Ruds, „er saa bleven forgjort af hende og andre Troldfolk“ og hvo der har kommet hende og de andre dertil; da svarede Karen Jørgensdatter og bekjendte, at Kirsten Jenses i Seidt har været Hovedmand i den Troldoms-sag og Fru Karen paa Stjernholm (s: Karen Gyldestjerne, Holger Rosenkrandses Enke til Boller), som kjøbte Kirsten Jenses til at bruge samme Kunst; efterdi nu Jørgen Pedersen har efter Tingsvidnets Lydelse givet tilkjende, at han paa sin Husbondes Begne har tilspurgt samme Troldqvinde derom, og han er Johan Ruds Tjener, saa har Fru Karen, Holger Rosenkrandses, med gode Mænd ladet Johan Rud bestikke, om han hende for nogen Troldoms-sag havde at beskylde, og han da hverken har villet beskylde eller undskylde hende derfor; og mener Otto Christopher Rosenkrands, at dersom saa

er, at Johan Nud hans Moder for slige Gjæringer sigter eller beskylder, da bør han det lovligen at bevise „eller og selv at tage det udi sin egen Barm og blive den, som han vilde gjøre hende til,“ indtil saalænge han hende slige Gjæringer lovligen overbevise, og vil Otte Christopher Rosenkrands derom være Dom begjærende; thi er han en kongl. Majs Stævning begjærende over Johan Nud, at han saavel som Jørgen Pedersen i Skaruppe møde derom for kongl. Maj. og D. N. Raad i Nette til første almindelige Herredag.“ Bagpaa: „Efter denne Fortegnelse bekom Otto Christopher Rosenkrands paa hans Moders Vegne Stævning over Johan Nud, Embedsmand paa Drum Slot, at møde til Herredagen i Kjøbh. den 11te Juni tilligemed Jørgen Pedersen. Act. Middelfart 4 Aprilis An. 98“ (D. Saml. i Geh. Arch. ved R. N.). S. N. lader Johan Nud berette og give tilkjende, at han er egl. Majs Stævning begjærende over Gabriel Skintel til Søholm, Gabriel Knudsen til Nordstov, Knud Bilde til Bildestov, Henrik Gyldestjerne til Iversnæs, Frederik Dvigov til Dvigovsholm, Christen Knudsen til Skenderup, Tønne Bryske til Langesø, Jørgen Dvigov til Sandager og Gabriel Gyldestjerne til Iversnæs for deres „Sandiigenn“ at sige og bekjende, om de ikke nærværendes hos og tilstede vare 1596 Mandagen den 19de Juli ved Baagherreds Ting og ved Netterstedet, der en Misdæderfke ved Navn Nette Madsdatter blev rettet; om hun ikke da bekjendte og tilstod, at Kirsten Jensen, som kaldes Fostermoder, boende i Seydt, med hende og hendes Moder, Karen Spandis, vare med hverandre at forgjøre Fru Anne, Johan Nuds, med Trolddom; og til den Ende at møde til næste almindelige Herredag.“

Bagpaa: „Efter denne Fortegnelse bekom Johan Hud Stævning. Actum Odensegaard 5 **Aprilis An. 98** (l. c.). S. N. er Johan Hud en Stævning begjærende over Otto Christopher Rosenkrands og over hans Tjeneriske, Kirsten Jenses, Fostermoder i Seydt, og hendes Laugværge, for han har ladet forhverve kgl. Majjs Stævning over nogle Riddermændsmænd og gode Mænd for deres „Sandtiigen“ at sige og bekjende ic. (ligesom i det foregaaende); dersom de have her noget til at svare, da at møde til første almindelige Herredag.“

Bagpaa skrevet: „Efter denne Fortegnelse Stævning udgivet 6 **Aprilis An. 98** (l. c.). S. N. er Johan Hud kongl. Majjs Stævning begjærende over Fru Karen Gyldestjerne, Holger Rosenkrandses til Stjernholm, med hendes Laugværge, for at hun nogen Tid forleden i Kjøbh. med Riddermændsmænd har ladet ham bestikke i den Mening, at hans Fuldmægtig til Baaghereds Ting skulde have ladet forhverve et Tingsvidne, som skulde være hende anrørende, med mange og andre vidtseftige Ord, hvilken Bestikkelses Seddel han var begjærende at faae, underskreven med Fru Karen Gyldestjernes egen Haand; dog han ikke maatte bekomme samme Bestikkelses Seddel med hendes egen Haand underskreven; om hun ikke bør at bevise, at hans Fuldmægtig eller nogen paa hans Vegne samme Tingsvidne skulde have ladet tage, menende, at hvo der samme Tingsvidne har ladet tage, bør at vide sig det selv og ikke ham eller hans Fuldmægtig ic.; derom at møde til første almindelige Herredag i Kjøbh. hellig Trefoldigheds Søndag.“

Bagpaa skrevet: „Stævning herefter udgivet 6 **Aprilis An. 98** (l. c.). S. N. lader Johan Hud berette, at han har Tiltale til Gabriel Knudsen, Landsdommer i

Fyen, for at han for nogen Tid siden forleden har udgivet sin Stævning over nogle Dannemænd, som vare Tingsvidnesmænd og Stokkenævnsmænd til Baaghereds Ting den 6te Sept. 1596, hvilket Stokkenavn Johan Nuds Fuldmyndige efter lovligt Kald og Børsel har ladet forbyrve om en Qvinded, ved Navn Karen Spandis, Bekjendelse, at hun havde udlagt Kirsten Jenses, som kaldes Fostermoder, boende i Seidt, for Troldoms Bedrift, og der Otto Christopher Rosenkrands til Boller samme Stokkenavn til Fynbo Landsting havde i Nette skævnet den 27de Nov. 1596, da har Landsdommer forhørt forte Stokkenævnsmænd og givet derom Landstingsvidne bekrævet, endog Johan Nud eller hans Fuldmyndige, som samme Stokkenavn forbyrvet haver, ikke skulde til sliq Forhørelse og Vidne være kaldet, som det sig burde; og siden har opsat Hovedsagen til den 29de Januar 1597, hvilket Johan Nud mener ikke at være skeet med Lov og Ret ic.; derom at møde til første almindelige Herredag." Baggaa skrevet: „Efter denne Fortegnelse bekom Johan Nud Stævning dat. **Hafn. 22 Maii An. 98 (l. e.).** S. A. formodentlig (skjøndt Marstallet mangler) lader Otto Christopher Rosenkrands give tilkjende, hvortledes en af hans Tjeneres Hustru ved Navn Kirsten Jenses skal af tvende Troldquinder være udlagt for Troldomsfag, og efterat Nævning har svoret hende qvit for samme Troldomsfag og Jørgen Friis, Landsdommer i Nørrejyland, har dømt samme Nævnings Ged magtesløs, har Mourids Stygge, Landsdommer i Nørrejyland, siden til Viborg Landsting fældet Nævningen, hvori Otto Christopher Rosenkrands formener hannem ikke ret at have gjort, og at samme hans Dom bør magtesløs at være ic.; thi er han en kongl. Majs

Stævning begjærende over Mourids Stygge at møde til første almindelige Herredag." Baggaa skrevet: "Efter disse Fortegnelser bekom D. C. Rosenfrands Stævningen dat. **Hafn. 5 Septemb. (l. c.).** 1600 kjendes Johan Rud til Møgelljær og gjør vitterligt, at efterfom han paa sine Megnskaber er bleven Kongen en Summa Penninge skyldig af hans Maj^s og Kronens Lehn, han er medforlehneth, som nu til **Philippi og Jacobi 1601** i hans Maj^s Rentekammer skulde erlægges, og hans Maj. af same Summa Penninge ham naadigst har bevilget 5000 Daler og ham dem "bedaget" (s: givet Dag paa) til Omslag 1602, da bepligter han sig og sine Arvinger at erlægge til Kongen foremeldte 5000 Daler til Omslag 1602. Kjøbh. den 11te Dec. 1600 (l. c.). 1602 var han endnu Lehnsmænd paa Drum (Echl. Saml. 1, p. 74). S. N. lader han og hans Frue Altertavlen i Møgelljærs Sogneskirke Naarup renovere (Atl. 4, p. 143; jfr. 155). S. N. tilskriver Kongen den 3die Mai fra Kjøbh. Axel Bræbe og Jørgen Raas til Gjællskov, at Johan Rud til Møgelljær har ladet berette, hvorledes han og hans Medarvinger er en Contract og Forening imellem gjort, at de til den 22 Juli skulle møde i Kjøbh. og der gjøre til en endelig Ende om deres Hovedgaardes og Kjøbstadgodfes Bygning, og at samme Bygninger tilforn skulle vurderes og taxeres; han er derfor begjærende, at Kongen vil tilforordne dem til at taxere og sætte Bygningen paa hans Gaard Løvismose¹⁾; thi skulle de inden den 22de Juli begive sig til Løvismose og Gaardens Bygning vurdere og siden samme Sigteffe give fra sig beskrevet

1) som var tilfalden ham i Arv efter Peder Dres Enke.

(af kgl. Bibl. Saml. ved K. N.), 1603 kjendes Johan Hud til Møgelkjær, Befalingsmand paa Drum Slot, og gjør vitterligt, at efterdi hans Svoger, Frederik Dvigov til Dvigovshelm, har lovet og sagt god for ham til Henrik van Anefeldt til Sattrup for 2000 Daler Hovedstol med sin aarlige Rente, da bepligter han sig at holde Frederik Dvigov skadesløs; skete det saa, at han blev forsømmelig og ikke betalte H. van Anefeldt eller hans Arvinger forte Summa Penge med sin aarlige Rente til den Tid og Termin, hans Hovedbrev omformelder, og F. Dvigov derover led nogen Skade, da bepligter han sig at „inddrage“ i Odense i et ærligt Herberg, hvor F. Dvigov eller hans Arvinger ham skriftligen eller mundtligen manende vorde ic. Dat. Regismose den 28de Jan. 1603 (l. c.). 1608 er han endnu Befalingsmand paa Drum (E. Brock 1, p. 50) og betaler da Skat til Kongen (Schl. Saml. 2, 3, 81). S. N. den 18de Juni gjør han fra Kjøbh. vitterligt at have solgt og afhændet til Fru Dorethe Lange, S. Jørgen Rosenfrandses, til Skabygaard, en Gaard i Hystensstræde i Kjøbh., som Jørgen Rosenfrands tilforn paa et Gjenkjøb havde afkjøbt ham efter det Skjædebrevs Lydelse, Johan Hud paa sine Søsterbørns Begne havde givet ham paa samme (Dipl. Lang. ved K. N.). 1609 er han endnu Lehnsmænd paa Drum (Aft. 5, p. 527), men at han endnu 1617 skulde skrive sig til Bedstefte a: Brahesholm i Fyen (Aft. 6, p. 713), maa være en Feiltagelse; thi 1609 var han allerede død og Anne Hardenberg Enke (Nothe 1, p. 348), og s. N. den 2den Juni kom Axel Brahe og Kirsten Hardenberg til hans Svigermoder, Anne Monnov, og fortalte hende, at hendes fjære Søn (a: Svigersøn) Johan Hud til Mø-

geffjær var afgaaet ved Døden (Nothe 1, p. 356). 1610 fortælles der Sag mod Johan Nuds Arvinger (see F 8). 1612 skulde allerede hans Enke være død (Sag. p. 55), men ogsaa det maa være urigtigt; thi 1613 gjør Christian 4de ic. fra Kjøb. Slot d. 11te Juni vitterligt, at for „os“ var skiltet Fru Anne Hardenberg til Vedtoftegaard, Johan Nuds Efterleverfles, Fuldmægtig Jens Thommesen paa „den ene Side“ og havde i Nette stævnet Otte Banner til Stustrup, Christoffer Krasse til Egholm, Eske Krasse til Åsfendrup, Niels Kaas til Birkelse, Jacob Rosenkrands til Kierstrup, Jørgen Kaas til Hougaard og Knud Gyldenstjern til Mugaard paa hans og hans Søstres Begne, som han er Bærge for, „alle“ Johan Nuds Arvinger, „paa den anden Side,“ og tiltalte dem for, at eftersom Johan Nud, saasom de ikke havde Livsarvinger sammen, efterhaanden har solgt af hendes Arvegoods og hun intet til Bederlag har bekommet, skulde de være pligtige at stande hende derfor til Nette ic. Ogsaa lagde han i Nette en skriftlig Fortegnelse paa, hvad Johan Nud af hendes Gods har afhændet, som Claus Maltesen og Jørgen Dube skulde have bekommet, nemlig i Sallingherred Karupgaard og Karup Mølle, en Gaard i Fjellerlev og et Huus *ibid.* i Thyland Kjallerupgaard; en Gaard paa Mors i Sønderherred i Fjellerlev By og en Gaard i Hanherred i Eistrup. Fornævnte Arvinger mødte og i Nette lagde en skriftlig Fortegnelse, som af Eiler Dwigov „er bleffven lest ofver Johan Nuds Graff“ d. 13de Juni 1609, med Knud Nuds og Erik Urnes Hænder underskreven, lydende, at Fru Anne Hardenberg efter hendes Husbondes egen Beyjering 14 Dage før hans dødelige Afgang har afftaaet det Livsbrev, han havde givet hende

paa Møgelskjær med mere Gods; desligeste afftaet af den Arv, hende efter ham kunde tilfalde enten i Løssøre eller i anden Maade; dernæst i Nette lagde de deres skriftlige Beretning, lydende, at hvad Johan Nud af Fru Annes Arvegods i deres Egtteskab har afhændet, er fleet til beggees Tarv ic., og at Fru Anne over Johan Nuds Grav har ladet sig frasige Arv og Gjæld, hvilket dem ikke til ringe Skade og Tab er fleet, i det de derover af deres fælleds Gjæld en mærkelig stor Summa Penninge sig have maattet paatage og befale, tilmed udstaae adskillige vidtløftige Trætter og anden Uleilighed. Dog sagdes der saaledes af for Nette, at Johan Nuds Arvinger bør at erstatte Fru Anne Hardenberg, hvad han i saa Maade af hendes har afhændet; med mindre det kan gøres beviisligt, derfor Fyldest og Vederlag igjen at være udlagt og bekommet (af Klev. Saml. ved K. N.). Fru Anne Hardenberg omtales endnu 1617 (F. 6, p. 42) i Anledning af at hun gav Allertavlen til Egense Kirke; og hun døde først d. 2den April 1625 paa Vedtofte (J. Bræges Dagb., p. 145). Om hende og hendes Anfægtelser see forresten udførligt i Hagensk. p. 53 sq. og end mere i Dagen for 1842 den 10de Marts.

G 19 (—) Knud (Ottesen) til Sæbygaard sendes 1568 til Strasborg (see **F 7**), studerer 1573 i Padua (Bl Saml. 2, 3, 11) og kaldes s. N. **Canutus Rhudd, Ottonis fil. de Møglekier, vir doctrina & experientia præstans** (Index til **E. Læti res dan.** ved K. N.): 1576, see **G 18**. 1577; see **G 18**. Han nævnes desuden ogsaa ofte fra 1577 og indtil sin Død tilligemed Broderen Johan i Skiftet efter Peder Dre (see Reg. til Nyges P. Dre). Han havde arvet Sæby-

gaard efter sin Fader (Atl. 5, p. 378), eller vel snarere efter sin Moder 1576, og satte sit Fædrenebaaben paa Stolene i Bølstrup, som Sæbygaards Sognkirke (l. c. p. 283). 1580 var Knud Rud til Sæbygaard den 13de Juli med i Viborg at udvælge Hertug Christian til Thronfølger (K. N.). 1581 udsteder han følgende Gjeldsbrev: „Jeg Knudt Rudt Ottessen thill Sæbyegaardt kiendes och gjør bitterlig ad ieg er Erlig och fornumftig Kvinde Dorette Søndags tho hundred gode gamle Daller schuldig och 33 Daller, hvilte forbemele **II Ct.** og 33 Daller ieg loffuer hindes Ehonn nu pa min gode Loffue at schal betale thil Hoffild Marchet nu forstkommendes uden ald Hinder och Skade; thil ydermere Vindesbiurdt thræcker ieg mit Signete her neden forre och underschriffuer met min egen Handt. **Act.** Hals d. 24 Januar **An.** 1581. Knud Rud egen Handt.“

Hvorhos er tilføjet: „Her paa strax betalt en Hest for 20 Daller.“ Formodentlig maa den gode Knud Rud ved denne Leilighed have vliift sig som en slet Betaler, thi bemeldte hans Gjeldsbrev gif længe igjen og kom saaledes ogsaa i den bekjendte Oluf Bagers Hænder; der maa have faaet det i Pant, fordi han caverede for (sin Søster, see Ddens. 5, p. 117) D: Sontags til Magdalene Hamsfort; der paa bemeldte Knud Ruds Gjeldsbrev har nedskrevet følgende Qvittering: „Bekenne ich Malene Themmers (læs: Thenners, jfr. Od. 5, p. 40. 53—54 r.), dat ich von Elisabeth Oluffsdochter, Rogert Knudgens Huffsruer **LX** Daller Niente entfangen hebbe; und is von de thue hundred Daler Hoffuetstoll, de Seliche Dorette Søndags schuldig is, dar Oluff Becker vorgelobet hefft; unde is von **An.** 85 kein Niente udt gekommen. Unde quetter (∴ und ich quittiere) Oluff

Becker unde sine Gruen vor desse søj Jahre Gerentte, alße is söftig Daler. Tho Urkundt der Wahrheidt hebbe ich das mit egen Handt geschreuen. Ex Odensse thendt 30 Febr. An. 92. Madlene E. Handt." Nederst paa begge disse Gjeldsbreve havde endelig Oluf Baggers Datter skrevet følgende: „Adt min Høsbunde Rogertb Knudssen haffuer sliig thuene Bressue, som hand och haffuer min sal. Faders Fuldmagt paa adt indkræffue, dette bekiender ieg Vissebett Oluffsdater. E. H.“ (gl. Bibl. Saml.). 1586 er han Forlover eller Cautionist for sin Fætter Knud Rud til Vedbygaard eller G 6 (see denne). 1588 eiede han forresten ogsaa Søndergaard i Fyen (Atl. 3, p. 506; 6, p. 687). E. A. ved han med i Fred. 2dens Tilfølgelse (Res. p. 358), men døde ugift den 3die April 1589 en Torsdag Morgen mellem 5 og 6 paa Vedby hos sin Farbrodersøn Knud Rud Jørgensen, og stod Begravelsen i Vedby Sogneskirke den 15de Mai, som var Torsdagen før Pintsedag (Md. Mag. p. 112; jfr. Atl. 6, p. 246, F. 8, p. 265 og Nyges Label).

G 20 (—) Mette (Ottesdatter). 1572 fik Fru Pernille Dre, Otte Nuds Efterleverste, den 15de Juni Brev om at skulle stikke sin Datter, Tomfru Mette Rud, i „Fruerstuen,“ og skulde hun til den Ende være tilstede i Kjøbh. den 29de Juni (**Acta publ.** ved K. N.); men 1574 blev hun allerede gift med Henrik Gyldenstjerne til Nagaarde, Befalingsmand paa Bahuus (man har deres latinske Brudevers af **Mauritius** 1574, 4to; jfr. Nothe, 1, p. 666; Atl. 5, p. 312), og Fru Pernille Dre, Otte Nuds Enke, gjorde deres Bryllup i Kjøbh. (see Henrik Gyldenstjernes Liigpr.). Man har over ham en Liigprædiken af Jens Nielsen 1594, 4to; ifølge

hvilken han var født Nytaarsdag 1540 paa Estrup, kom 8 Aar gammel i Viborg Skole paa 3 Aar (altsaa fra 1548—51), derpaa til Erik Podebusk paa Rjørup i 2 Aar (altsaa fra 1552—53) og tjente derpaa Chr. 3die for en Kammerdreng; blev første Gang gift 1564 med Elisabeth Ottesdatter Brabe i 2 Aar, var i Syvaarskrigen Otte Aar til Møgelkjærs (F 7) Lieutenant, hvis Datter Mette, som da var i Dr. Sophies Tomfrukammer, han ægtede 1574 og havde med hende 2 Sønner og 2 Døttre. 1576 blev han først med Bahuus forlehnet. Noget Aar efter tog han sin Kones Farbrodersøn, den ovenanførte Corstij Aar (see G 15!), i Huset hos sig og sendte ham 1588 med sin egen Søn udenlands. Hans Frue nævnes 1586 som tilstedeværende ved Peder Grubbes Bryllup; men han selv døde allerede 1592 den 2den April og blev begravet i Kongelvs Kirke i Norge s. A. den 14de Mai, da Superintendenten over Oslo og Hammer Stift, J. Nielsen, som sagt, holdt over ham en Liiqprædiken, som er trykt 1594, Svo. S. A. hun var bleven enke (nemlig 1592) tilskrev hun fra Hagenskov den 12te Nov. Fru Sidsel Dre (gift med Erik Podebusk) til Tollese som følger: „Min Hjerte allerkjæreste Moder (o: Moders Søster)! saa giver jeg Eder ganste kjærligen tilkjende, at jeg havde strax agtet mig fra Wendysssel og over ad Sjælland til Eder; saa fik jeg min Broder Johans (Auds) Skrivelse paa Wien, at dersom jeg vilde tale med min Søster (o: Svigerinde) Anne (Hardenberg, Johan Auds) i Live, da skulde jeg komme til hende; og er jeg ogsaa selv — — — svaerlig syg i mit Hoved og for mit Hjerte &c. Og kan jeg aldrig fuldskrive Eder til den store Sorg og Bedrøvelse, som jeg seer her hver Dag paa min bedrøvede Broder (Jo-

han) og paa Erik (Hardenberg, Lehnsmænd paa Hagenskov og Annes Fader) og paa Anne (Hardenberg, Johans Frue). Gud almægtigste trøste og husvare dennem og sende hende snart til sin Helbred igjen *ic.* Saa kan jeg aldrig fuldstribe Eder til, hvor ilde tilfreds jeg haver været her i dette Land for nogen Penge, som jeg skulde have til Omslag; saa haver Frands Mangov lovet mig, at han vilde laane mig 5000 Daler og betale dennem til Omslag paa mine Begne; saa haver jeg havt mit Bud til hannem om samme Penge og ingen faaet af hannem; men Gud forlade hannem, at han lovede mig dem og ikke vilde holde hans Lofte, og jeg har slaet min Lid dertil; dersom han ikke havde lovet mig dennem, da maatte jeg have forhørt mig hos andre mine Venner. Saa giver jeg Eder ganske ventligen tilkjende, at jeg har mit Bud nu et andet Sted henne og forhører, om jeg kan bekomme samme Penge; og kan jeg ingensteds drage, før jeg faaer vis Bested at vide, om jeg faaer dennem heller ikke; thi der ligger min og mine faderløse Børns al vor Velfærd paa. Den almægtigste Herre og Gud sende mig nogen gode Naad til dennem *ic.* Lader Erik (Hardenberg) og Anne Mønnow (hans Frue) sige Eder mange **M** gode Nætter“ (vgl. Bibl. Saml. ved K. N.). 1593 kjendes Mette Rud, Henrik Gyldestjerne til Mogaards Efterleverelse, og gjør vitterligt, at hun af ret vitterlig Gjæld skyldig er den udvalgte Konge Christian d. 4de 10000 Rigsdaler, hvilke hun forpligter sig og sine Arvinger at betale til hellig tre Kongers Dag 1594 i Kiel til Omslag. Dat. **Hafn.** d. 1ste Marts 1593 (D. Saml. i Geh. Arch. ved K. N.). Blandt dem, der love for hende, er Knud Rud til Bedby og var altsaa en af de 10 Adelsmænd, som hun ved denne

Deilighed stillede Kongen til Borgen, og som i denne Anledning forpligtede sig til et ærligt og ridderligt Indsager (Friis Skjelskør p. 613). Hun døde den 2den Mai 1596 Søndagen **Jubilate** (og s. D. da Maribo næsten ganske afbrændte), og det paa Sophie Muds Gaard Monstrup i „Jylland,“ og blev den 2den Juni eller fjerde Pintsjedag nedsat (s: bisat) i Marhuus Domkirke (Anteg. om Nd. ved K. N.). Spørges der nu, om det var Sophie Eriksdatter Mud, der var gift med Jacob Lykke til Landerup (see G 17!) og altsaa hendes Farbroders Datter, hos hvem hun døde, da skulde man vel snarest dertil svare nei; thi denne blev først gift 1599, og desuden findes der ingen Herregaard af dette Navn i Jylland. Vel er der i Skaane en Herregaard af dette Navn, som virkelig engang tilhørte den ældre Sophie Muds Søster Anne; men paa den kan man naturligtviis ikke tænke, da hun blev i Marhuus Kirke begravet; derimod ligge der nogle enkelte Gaarde i Marhuus Stift af det Navn Mogenstrup (nemlig saavel i Nørager som i Mintofte S., Atl. 4, p. 290), og en af disse kan maaskee have tilhørt den yngre Sophie Mud som Jomfru og af hende været overladt Fru Mette til Beboelse. Forresten fandtes i **Museum Kievenf. p. 274** „Fru Mette Mud, Henrik Gyldenstjernes, malet i Enkedragt,“ hvilket Stykke paa Auktionen blev bortsolgt for 2 $\frac{1}{2}$ (K. N.).

G 21 (—) Dorte (Ottesdatter), som døde 1580 eller maaskee snarere 1579; thi hun blev allerede 1580 den 1° i Giesing Kirke begravet (Nd. Mag. p. 96). Hun var gift med Anders Eriksen Banner til Giesingholm (jfr. Nothe 1, p. 664), som døde 1583 og blev

den 23de Juli i sin Sognetirke Giesfing begravet (Mscr. K. B.).

G 22 (—) Pernille (Ottesdatter), født 1556 (Nygæs Tab.) paa Bisborg Slot (Klev.) og gift 1589 (Nld. Mag. p. 113) med Frederik Henningsen Dvigov, som 1588 havde bygget Dvigovsholm (nuværende Hofmansgave, Atl. 3, p. 467). 1591 var hun Fadder til et af Peder Grubbes Børn (see *infra*!). 1593 laaner Frederik Dvigov **I C** Daler af Peder Brabe; og dersom han eller hans Arvinger blive forsømmelige, og Peder Brabe eller hans Arvinger ikke bekom deres Penge 6 Uger efter den Dag, han har opskrevet dem, da har han til et Underpant og tryg Forvaring med sin kjære Hustrues Raad, Billie og Samtykke i Pant sat ham en deres Gaard og Gods, liggende i Sjælland i Gisselsfeldt Birk, i Torverd Sogn og i Boserup By. Dat. Kjøb. den 11te Juli 93 og underskrevet og beseglet saavel af Frederik Dvigov som Pernille Hud (Kgl. Bibl. Saml. ved K. N.). 1597 gave de Klokke, Altertavle og Prædikestol til Norup Kirke (Atl. 6, p. 552). 1600 vare de i stor Pengesforlegenhed, hvorom to Breve fra Dorte Hud (**G 9**, under hvem de ere anførte) til nærværende Pernille Hud tilstrækkeligt bære Vidne. Samme Tid var det formodentlig ogsaa (skjøndt Marskallet nu af Fugtighed er udslettet), at bemeldte Fru Pernille fik et Brev, som det synes fra hendes Forvalter, saaledes lydende: (Begyndelsen er af Fugtighed udslettet, men derpaa følger) „Giffuendes Eder ydmygeligen att vide, att ieg y Gaaer Søndagen d. 27 Julij bekom Gters Schriffuelse indholdendes, att themn Indforsell, som Frederich (Dvigov eller hendes Mand) er uti, er opsatt till nu paa Loffuerdag førstkomendes otte Dage, och hand aff themn Marsfag icke

saa snart kand come her y Landett (∴ fra Fyen til
 Jylland), som hand haffde acttedt, saa haffuer thett
 endnn ingenn Nød, om J begge endnu ville uthenn For-
 sømelse thage Eter aluorligen fore och komme, som ieg
 nu haffuer schreffuen Frederick ald videre Bescheen til
 om; thy her gick Dom nu i Løffuerdags forgangen til
 Bircketinged, och thenn Sag om lille Estrup satte Birck-
 fogedenn ind for synn tilbørlige Domer och viste (∴
 vidste) sig icke att motte vere Domer offuer Eters sallig
 Søsters (vistnok Mettes, som var gift med Henrich Gyl-
 densjerne; see G 20!) Bress, (hvormed) hun Knud Gyl-
 densjerne schiøde (∴ gav Skjøde). Om thenn andenn
 Sag meth thenn Indtegt domer hand, att epter(di) Pe-
 der Munk (der ifolge de 2 foregaaende Breve forfulgte
 dem med Processer) hiemled och kiendes ved Gaardenn
 (eller Grundenn), schulle hand ocjaa steffnes til huis Vinde,
 ther schulle stedes paa; saa thencker ieg vell, att nar vy
 nu paa Løffuerdag fange Dommen befestet, saa bliffuer
 thenn Sag och Dom meth lille Estrup strax steffned tiill
 neste epterkomende Landgting, som holdes Løffuerdagen
 nest epther Scti Lauris Dag thenn 16 Augusti, som
 er otthe Dage epther J schriffuer, att Frederick schall
 vere igenn y Ottenssøe, saa kunde J vell, om thett er
 helles Ethers Wiilge, siidenn come fraa Ottenssøe och
 tilbage. (Her ere atter 3 à 4 Linier af Fugtighed ud-
 flettede). Och thevsom ther ocjaa icke bliffuer steffned
 her forindenn, thaa haffuer ieg icke heller Behoff att
 møde i Wiborig, och thaa er thett adligewell inted aff
 Eters Bey, mens Eters rette Bey igiemell Wiiborig och
 hen tiill Wendssøel, om J achte Eter hen ved thenne
 Pass, som ieg icke tror andett end att J joo vill sielff
 betenche att schall høgeligen vere fornøden och storligen

giøres Behoff. Och thesfor thet ocsaa bliffuer steffnedt till thenn Tiid, och Frederich och J icke thaa vill møde, kand ieg icke vide, hvorledes thett thaa vill affgaae, och huad the siidenn kand talles om. Saa bethencker baade Frederich och J nu vell sielff viidere ald Leyligheden her om, och videre vill (ieg) siige Eter sielff, om Gud vil ieg enn Ganng komet Eter selff till Ords. Thenn fattig Mand Christenn Pederssen och hanns Høstru lader Eter ocsaa gierne for Gud Schyld ombedde, att J ville vell giøre och forhielpe hannem til Gnad (o: Gnade eller Naade) huos Frederick, att hand icke aldeellis schulle y Grund bliffue forderffued och forlatt. Kiere Frue! J ramer nu vell selff til y alle Made, som best schicker sig och gaffuligst kand vere. Jeg vill her meth nu og altid haffue (her har Fugtighed atter udslettet nogle Linier, samt Opholdssted, Datum, Navntal og det Halve af Navnet) — — ns Jenssen.“ Efter skrift: „Kiere Frue! ieg lod nu Thames Løber¹⁾ kome strax affsted till Eter igen, siidenn ieg nu siste Ganng sich Eters Schriffuelße, at J kunde vide, hvorledes thett nu stoedt til her, och hvorledes thett bleff dompt och affsagd til Birketinged, att J uti Tide kunde vide att rette Eter epter att møde till Landztinged, om thett bliffuer steffned. Mens ad schriffue Eter vest till, om thett bliffuer steffned till thenn Landzting thenn 16 Augusti forstkomende heller icke, kand ieg icke giøre, for thet kand vell sche, thett bliffuer icke steffned for om Søn-

¹⁾ Man maa ved hine Dages Løbere ikke forestille sig de senere Dages Løbere, der løb foran Vognen til Parade; men de vare i hine Dage et Slags Postbud, der siden afløstes ved Høvningsbøndernes saakaldte Gangægter eller Løbedage.

dagen heller Mandagen for Landztinged, och møde saa om Løffuerdagen ter nest epter y Wiiborig; saa kunde ieg icke heller lade Buedett forløffue ter epter, for tett var thaa for seldig att slye Eter thett att viide til Fyenn. Dog att **J** viulle møde i Wiiborig paa Eters Meyße hen ad Landett, huad heller tett bliffuer steffned och ganger for sig heller icke. Och ther som **J** viulle legge paa Matrup (som da tilhorte den med Ruderne beslægtede Erik Hardenberg og Ane Niennov) en Matt, thaa kunde **J** seeneft (?) drage ther ud (fra) om Fredagen Morgen betiiden och till Wiiborig guod Tiid for Aftthen; och y Eters Broder Johannis (see **G** 18!) Gard heller y Prebern Gyldenstiernis Gard vill ieg spørge epter Eter, om ieg bliffuer steffned och komer diidt. Vor Herre vere nu och altiit hos Eter!“ Udskrift: „Erlig och velbyrduge Frue, Pernille Niidt, Frederich Kuidsfous till Kuidzoholm, gandsche ydmigeligen y egen Handt“ (Kgl. Bibl. Saml.). 1603 vare derimod Frederik Dvigovs Omstændigheder i den Grad forbedrede, at han, som sagt, kunde være sin Svogers, Johan Nuds, Cautionist for 2000 Daler (see **G** 18!). 1608 døde Fru Pernille Niid (Nyges Tab. og **Inscript. Res.** p. 43). 1609 den 19de Juli fik Frederik Dvigov kongl. Ordre fra Kjøbh. om at „klargjøre“ 100 Daler for sin Hustrues, Pernille Nuds, Leiersted i Frue Kirke i Kjøbh. (St. Teg. ved K. N.). Derimod døde Frederik Dvigov selv 1624. Forresten havde Ditte (**F** 7) endnu to Sønner, nemlig

G 23 (—) Mogens (Dttesen), som døde i Odense 1559 (F. 5, p. 190; Atl. 3, p. 446; 6, p. 597), hvis Gravskrift lyder som følger: „Her ligger begrafven Magnus Niid, Erl. Velb. Mands Ditte Nuds

til Møgelfier og Fru Pernille Driis Søn; døde i Othense i Sancti Hans Klostet den femte Dag July An. Dn. MD. L. IX" (Birch); og dernæst

G 24 (—) Torben (Ottesen), som døde ugift (Myges Tab.). Han var Page hos Churfyrst August og druknede 1577 ved Magdeburg, hvorefter Churfyrsten tilskriver Kong Fred. 2den (dat. Gommern den 15de Juni 1577) som følger: „Durchlauchtiger König ic. Euer Kön. Würde werden sich sonder Zweiffell freundlich zu erinnern wissen, welchergestaltdt dieselben Durban Ruthen¹⁾, Otten seligen Sohn, uff Anhaltens seiner Freundschaft für einen Edlenn Knaben vor dieser Zeit an Uns freundlich verschriebenn, denen wir auch Euer Kön. Würde zu freundtlichenn Gefallenn gerne und willich aufgenohmen unnd bißhero unterhaltenn. Er hat sich auch inn solchem seinem Dienst die Zeit, er bey Uns gewesen, stille, threw unnd verschwiegen dermassen verhaltenn, das wir mit Ime gnedigst wohl zufriedenn gewesen; woltenn auch gehofft habenn, do Ime der Allmechtige sein Leben lenger gefristet, Er wurde sich dermassen inn die Sache geschickt, damit Euer Kön. W. mit der Zeit einen treuenn, vleissigenn Diener an Ime haben können. Wir mögenn aber E. K. W. freundlich nicht verhaltenn, alß bemelter Ruth gestriges Tages nach Magdeburg reitten unnd seinenn gewesenenn **Preceptor**em besuchenn wollenn, ist er, vielleicht aus Unvorsichtigkeit, oder das er sonst der Gelegenheytt dieser Dertter unbericht, in eine tieffe Lache oder Pfuell, darüber

¹⁾ som maa have været meget ung, dersom han ellers var, som Niggrædikenen over Fru Pernille Dre synes at antyde, den yngste af Otte Ruds 5 Sønner.

gleichwohl eine Brücke gewesen, geritten, darinne der Klepper im Einsezenn sich mit Ime überschlagen, das er afßbaldt aus dem Sattell kommen unnd ertrunckenn; wie wir Inen dan heutte Dato alhier inn der Kirchen Ehrlich zur Erden bestattenn laßen zc.“ (af Klev. Saml. ved K. N.). Ja! Otto maa endnu have havt en Søn, altjaa

G 25 (—) Jørgen (Ottesen); thi hans, nemlig Faderens, Liigprædiken siger, at han avlede 8 Børn med sin Frue, og at de 6 overlevede ham; og hendes eller Moderens Liigprædiken nævner 5 Dreng, nemlig foruden Mogens og Torben endnu en Jørgen. Dog er det vel neppe ham, som *Atl. 3, p. 225* gjør til Lehnsmænd paa Bornholm 1609 (see **G 12!**).

Littr. H

a: ottende Generation eller Slægtled.

H 1 (**G 3**) Folmer (Pedersen). Klev. tilskriver nemlig Peder Rud en Søn Folmer, der døde ugift.

H 2 (**G 6**) Karen (Knudsatter), gift 1618 i Kjøge, men død s. A. (*Atl. 6, p. 377*) 14 Dage efter Brylluppet med Otte Brabe til Næsbyholm (jfr. *Hofm. 3, p. 1. T. Nr. 11*), en Søn af Steen Brabe og Birgitte Rosenkrands, som døde 1651, og over hvem man har en Liigprædiken af Jørgen Laurigsen 1655, **4to**.

H 3 (—) Lene (Knudsatter, som i *Atl. 6, p. 507* og 9 gjøres til en Datter af Borchard), gift med Jørgen Eilersen Grubbe (S. af Eiler Grubbe og Kirsten Lykke), som avlede 19 Børn med hende. De havde Bryllup paa Domhuset i Viborg, hvor deres Baabner og Navne til Minde derom vare anbragte (**M. D. 2,**

p. 216, hvor dog staaer Krabbe istedetfor Grubbe). Denne Jørgen Grubbe, som skrev sig til Hageløs, havde havt en slem Fatalitet i sin Ungdom; thi det hedder om ham, at der han længe med Skolemester havde peregrineret, gav han sig i de Staters Tjeneste af Holland; men her skød han sin egen Ritmester ihjel, som ham paa Bagten forurettede, og kom deraf formedelst en rask Hest, som sprang med ham over et Dige, der de Andre bleve bestillede (o: stikkende i), som efterfulgte; blev salveret af nogle Skotter og klædt i Qvindeklæder, indtil han kunde bekvemmeligen undkomme; fik siden ved Kongens Intercession god Afskeden deraf, men kostede store Penge; var siden Ritmester i den svenske Feide og Hovidsmand paa Vestervig (1626) (af **Mscr. Thott. Nr. 1874, 4to** ved K. N.). 1631, dat. **Hafniae** den 17de Dec., Kong Chr. 4des Gjeldsfordring til Knud Nuds Svigersøn, Jørgen Grubbe, paa 137½ Rdl., hvilke endeligen inden 2 Maaneder skulde i Rentekammeret erlægges (D. Saml. i Geh. Arch. ved K. N.). 1640 skriver han sig til Vedbygaard (D. Mag. 4, p. 157), 1643 ligesledes (Atl. 2, p. 423); men s. N. er han allerede død og hun saaledes Enke; thi s. N. tilskriver Chr. 4de Christian Bylow (som døde den følgende 18de Sept. og var Jørgen Grubbes Søstersøn), at da Fru Vene Nud, afgangne Jørgen Grubbes til Tostруп (paa Laaland), med det Første agter at holde Skifte og Deling mellem sig og sine Børn efter deres afgangne Fæder, da befaler han ham, at han retter sin Leilighed efter, naar Skiftet skal foretages og han derom adbares, at være overværende og paatage sig Christian, Alexander, Eiler og Sivert Grubbes Børgemaal. Dat. Kjøb. den 12te August 1643 (Skaanske Teg. ved K. N.).

1648 bliver Datteren, Ide Grubbe, i Octb. tilfagt Fred. Barnevig af Fru Lene Hud, der i Nov. f. N. gjorde deres Bryllup (Ligpr. over Fr. Barnevig ved K. N.). 1653 forpligter Fru Lene Hud, sal. Jørgen Grubbes, sig til Fædrelandets Bedste at skenke 50 Tdr. Rug og 2 Skippund Fless (D. M. 3 N. 2, p. 127). 1655 anføres hun som Eier af Vedbygaard (Gl. Saml. 2, 2, 179). Fra 1559 til 62 var Thomas Kingo hos Fru Lene Hud paa Vedbygaard (Blochs f. G. S. 1, p. 152). 1660 tildømmes hende (Fru Lene Hud) Søbyholm fra Burchard Huds Enke (Atl. 6, p. 509). 1665 opholdt hun sig paa Hudbjerggaard; thi da udfæder Welb. Fru Lene Hud til Vedbygaard derfra (o: fra Hudbjerggaard) den 27de Dec. sit Skjøde til Welb. Cornelius Lerche paa Nielstrup paa en øde Bøndegaard, beliggende i Understrup By, Hunsby Sogn (af Rogerts Miscr. ved K. N.). 1667 (udentvilt; thi Brevet mangler Datum) tilskriver Mentemesteren, Steen Hondorff, Feltherren Hr. Hans Schack, at hans Svi-germoder, Fru Lene Hud, tjenstligst begjærer Tilladelse til at holde den hende for hendes laalandske Godser paa-hvilende Nøstjeneste i Sjælland, da de laalandske Godser ligge saa øde, at af mere end 400 Tdr. Hartkorn, som hun eier der, ikke mere end 6 Gaarde ere beboede (Medd. af Hr. Pr. Lieut. v. Jahn). 1668 udfæder hun (Welb. Fru Lene Hud, sal. Jørgen Grubbes til Vedbygaard) fra Hudbjerggaard den 28de Dec. sit Skjøde til sin Datter, Welb. Fru Ide Grubbe, sal. Fred. Barneviges til Hudbjerggaard, og hendes Arvinger paa 2 Bøndergaarde i Glostunde By (l. c.), saa at det altsaa egentlig var denne hendes Datter, hvem hun i (Medgift) havde afftaaet Hudbjerggaard, og hos hvem

hun for Tiden opholdt sig. 1670 anføres i Fortegnelsen over de adelige Personer, som bemeldte Aar befandt sig i Danmark (Mscr. Kall. Nr. 128 fol. ved K. N.), under Sæbygaard Fru Lene Rud, hvorimod under Vedbygaard anføres Sigvard Grubbe og Helle Bülow; men som Anmærkning tilføies, at Gaarden tilhører hans Moder, Fru Lene Rud, som nu er hos sin Datter, Fru Ide Grubbe, paa Rudbjerggaard i Lolland. 1671 udsteder hun (Fru Lene Rud, sal. Jørgen Grubbes til Vedbygaard) fra Rudbjerggaard den 30te Jan. sit Skjøde til Sognepræsten i Naakstov, hæderlige og Bellærde Mand, Hr. Hans Thomesen Nostorp, paa et Stykke Jord, i Naakstovs Nørremarck beliggende, Bommers Bønge kaldet, som hende udi Svødfkendskifte efter arf. og velb. Mand, nu salig med Gud, Borchard Rud til Sæbygaard, arveligen var loddet og tilfaldet; hvilket Skjøde til Bitterlighed underskrevet af Velb. Jochum Fred. Steensen til Ndsærstrup og Henning Dahlendorff til Malingesø (af Rogerts Mscr. ved K. N.). 1673 skjenker hun endnu Klokken til Rudsvedbyes Kirke (Atl. 6, p. 246); men s. N. og derhos i Aarets første Halvdeel dør hun; thi allerede den 12te Juli s. A. sælge, skjøde og afhænde Fru Lene Ruds Arvinger til Hr. H. D. v. Winterfeldt Sæbygaards Hovedgaard med tilliggende Eiendom og Skove, samt Virkeretten og endeel Bøndergaard og Guds, som opregnes (af Rogerts Mscr. ved K. N.). Hun var den sidste af alle Ruderne; og det er derfor dobbelt at beklage, at jeg over hende ingen Biigprædiken har kunnet opdage.

II 4 (—) Ane (Knudsdatter), som døde ugift, en voren Jomfru.

H 5 (G 7) Borkar (Gilersen) til Sæbygaard og Otterslef, som *Ntl.* 6, p. 510 kalder „den berømte.“ Over ham har man en Liigprædiken af Pontoppidan 1656, 4to, ifølge hvilken han er født paa Sæbygaard d. 2den Jan. 1592 (jfr. *F.* 6, 2, 92; *Ntl.* 6, p. 458), blev holdt i Skole hjemme paa Gaarden hos sine Forældre, først under Hr. Niels Jensen, siden Sognepræst i Otterslef, hans Disciplin i 3 Aar (formodentlig 1599—1601), og derpaa under Mester Hans Birchs Disciplin paa 6 Aar. Derefter forreiste han 1607 (i sit 15de Aar) udenlands med forebemeldte sin Præceptor og var med ham i Udlandet paa 12 Aar (jfr. *Ntl.* 6, p. 508, altsaa til 1618), nemlig i Tydskland, Svidserland, Holland, Braband, Flandern, England, Frankrig og Italien, saaledes som „det findes opskrevet med den sal. Mands egen Haand.“ 1618 studerede han endnu i Padua (*Gl. Saml.* 2, 3, 15); men s. A. d. 3die Juli kom han hjem til Sæbygaard, da hans Fader 3 Uger forud ved Døden var afgaaet. 1619 d. 1ste Febr. var han efter kongl. Befaling til det Møde i Halmsted, hvor Kongen af Sverrig og Kongen af Danmark vare samlede; men imidlertid døde hans Moder (d. 24de Febr.), saa at han ikke kom hjem før nogle Dage før hendes Begravelse. Derpaa bad han om Jomfru Helwig Rosenkrands, en Datter af Jacob Rosenkrands til Arreskov og Kerstrup og Pernille Gyldenstjerne, som ogsaa blev ham tilfagt (s: trolovet); og stod deres Bryllup d. 9de Juli 1620 i Odense. 1622 kom hans Svoger, Hencil Rosenkrands til Arreskov, efter sin Moders Død d. 7de Nov. s. A. i Borchard Nuds Huus, hvor han var i 2 Aar, fra sit 8de til 10de Aar (Liigpr. over Hencil Rosenkrands ved K. N.). 1624 folgte han (Burchard Nud

af Otterslev) 2 Gaarde i Øster-Taars til Fru Bisbeth Friis af Berritsgaard (Hist. Tidsskr. 2, p. 165). S. N. d. 25de Juni tilskrev Chr. 4de fra Kjøb. Arel Ulfstænd og Palle Urne, at eftersom Knud Gyldenstjerne til Magaard, Embedsmand paa Bergenhuus, og Borchard Hud til Søbygaard have ladet berette, hvorledes Landsdommeren i Skaane skal have tilnævnt de Ovenanførte (N. Ulfstænd og P. Urne) at gjøre dem (K. Gyldenstjerne og B. Hud) Indviisning og Udlæg i Fru Sophie Ulfstænds, Claus Podelbusts Efterleverstes, Gods efter Dommens Lydelse; da, efterdi de (Sidstnævnte) beklage sig samme Indførel af dem (eller de Forstnævnte) hidtil at være forhalet og endnu ikke efterkommet, saa vil Kongen, at de fornævnte Landsdommers Dom med det Allersørste efterkomme, paa det at de ikke videre derover skulle kunne have at beklage (St. Tegn. ved K. N.). I den keiserlige Krig (1625 sq.) var han Cornet under det sjællandske Compagnie, som Nigsraad Frederik Diez førte, og var med dette Compagnie i Holsteen. Da han kom hjem, blev han bestillet til Krigscommissair, som han var indtil Freden. 1628 gav han Prædikestolen i Utterslev Kirke (Atl. 6, p. 455), samt en i kunstigt og zjirligt Billedbuggerarbeide udarbeidet Altertavle, hvorpaa, saavel som paa Prædikestolen, baade hans og hans Frues Navne og Baabner findes anbragte (Præsteindb. ved K. N.). Men over denne Tavle blev han forkjærtret af Geistligheden, hvorom det i Biskop Hans Mikelfsens **Diarium** (ved K. N.) hedder: „**1629 d. 12 Junii** finitis precibus matutinis dicessi a Dn. Canuto in Halsted & abii ad Templum huius provinciae, ubi pastores provinciae borealis congregati. Scorsim me monuit Past. Uttersleviensis,

Burchard Rud, sublata a templo Utterslev. imagine Christi crucifixi, substituisse tabulam, in qua depingi curaverat 10 præcepta iuxta distributionem Calvinianorum, hac addita inscriptione: „Anno 1628 haffuer E. oc B. Mand Borchardt Rud oc Frue Helvig Rosenkrantz giffuet denne Taffle til Otterslæff Kircke, Gud til Gæde, Menneisten til Lærdom oc Kircken til Sir.“ Depinxerat quoque in suggestu administrationem Coenæ secundum ritum in ecclesia Calvinianorum receptum. D. 21 Junii scripsit mihi Præpos. provinciæ borealis responsum Borchardi Rudii de tabula & pictura. D. 24 Junii visitans eccles. Flintinge rursus accepi responsum Borch. Rudii, postquam negotium illud melius perpenderat. D. 9 Julii abii in Ottersløf visurus picturam Borchardi Rudii. D. 14 Julii accepi literas Dn. Johannis Oberbergii (Enkedronning Sophies Secretair og Mentemester) de pictura templi Ottersleviensis.“ S. N. tilskjødede Velb. Erik Steensen ham Hans Mikkelsens Gaard i Bispeballe. Dat. Solstedgaard d. 19de Febr. 1629 (af Mogerts Mscr. ved K. N.; jfr. Rhode 1, p. 195—96). S. N. (1629) udtage Borchard Rud, Otte Brahe P. og Henrik Rangow Herredagsstævning mod Eiler Dvigow til Lykkesholm for en Summa Pendinge, han efter Skadesløsbrev haver efter sal. Fru Pernille Gyldenstjerne (Jacob Rosenkrandses Enke, som var en Datter af Mette Rud og Henrik Gyldenstjerne eller G 20) fordret og bekommet Udlæg udi Gods derfor (3: for), dog sat in sequestro samme Gods og Udlæg ikke han at være mægtig, førend Hovedbrevene bleve indløste og paa Tjenbo-Landssting „skaarne“ og casserede og den-

nem igjen tilstillet sal. Fru Pernille Gyldestjernes Haand og Segl efter Commissariernes Doms Indhold, hvilket de formene ei at være efterkommet. Derfor foraarfages de hannem at indstævne og lade paakjende, om samme Skadesløsbrev bør at komme dennem til Hinder og Skade, med mindre han med nøiagtige Hovedbreve kan bevise at have lidt nogen Skade; og dersom ikke kan findes, hannem at have lidt nogen Skade, da om Godset samt Opbørselen deraf ikke bør dennem at være følgagtige og han at stande dennem til Rette for Koft og Tæring. Desleilighed ic. at møde ic. **Actum Hafniæ** den 27de Juni 1629. Ligeledes indstævne de under samme Datum (og formodentlig i samme Anledning) Claus Brockenhuis, Landsdommer i Fyen, Frederik Muncé til Harridskjær, Erik Urne til N., Henning Wallendorff til Glorup, Claus Brockenhuis til Broholm og Jørgen Brabe til Hvedholm (disse 3 sammen), Jost Høeg Jacobsen, Fru Sophie Lindenov, sal. Knud Gyldestjernes til Magaard, Walte Seested til Nyhave, Claus Brockenhuis til Broholm, Landsdommer i Fyen (altsaa 3die Gang?), Fru Sophie Lindenov, sal. Knud Gyldestjernes til Magaard (altsaa 2den Gang), Søren Bay i Mudsjøbing paa Lavind, hans Arvinger, Corfitz Ulfeld til Bavelse, hans Arvinger, Hr. Jesper Stamp, Sognepræst i Nyberg, Palle Rosenkrands til Krenkerup (og) Oluf Norby til N. (af D. Saml. i Geh. Arch. ved K. N.). 1630 udtage Borekært Rud og Erik Steensen paa Tochum Grabows Begne Herredagsstævning mod Holger Bilde til Dølstrup, anlangende hvis Opbydelse, som Fru Anne, Eustachius v. Thienens til Sandbygaard (jfr. Nfl. 6, p. 317), haver oppebudt til Hans Mandixen i Kjøbenhavn; desligeste med den Dom, som forte

Landsdommer (Holger Bilde) haver dømt imellem forte Fru Anne og Hans Mandiren, samt hvis andre Breve og Forsætter (o: Concepter?), som Fru Anne eller hendes Fuldmægtige have fremlagt for Landsdommer i den Sag. Desleilighed ic. at møde ic. **Actum Hafniæ** d. 4 **Martii** 1630. Og s. D. citere de Ovennævnte ligeledes Fru Anne, Eustachius v. Thienens, og Hans Mandiren at møde, om de ville have der Noget til at svare ic. **Actum ut supra** (l. c.). Men s. N. stævner kongl. Maj. Borchart Hud til Sæbygaard for nogle Tavler og Ord (see 1528 og 29!), han udi sin Sognekirke skal have ladet opsætte, hvilke ikke skal overeenskomme med Religionen, som her udi Landet prædiktes og, Gud være lovet! antagen er; hvorudinden kongl. Maj. formener hannem høiligen at skal have forseet og bør derfor at stande til Rette, som vedbør, og som den, der af sin egen Autoritet haver gjort Mutation udi Religionen foruden kongl. Majs Consens. Desleilighed ic. at møde ic. **Actum Hafniæ** d. 30 **Martii** 1630 (l. c.). Hvorledes Sagens Udfald blev for Retten, har jeg intet Sted erfaret; men at han i Hovedsagen har seiret, maa jeg deraf slutte, at begge Tvistens Uebler, baade Altertable og Prædikestol, endnu forefindes der i Kirken. S. N. (1630) skal Jacob Rosenkrandses (Borchard Huds Svigerfaders) norske Gods være blevet deelt ved Arvefifte mellem hans 10 (9) Børn i Kjøbenhavn (af Saml. til N. Hist. B. 1, p. 447 ved R. N.). 1636 blev Liigprædikenen over hans 1633 afdøde Svoger, Henrik Rosenkrands, som havde tilbragt et Par Aar af sin Barndom i hans Huus (see 1622!), dediceret til Borchard Hud til Sæbygaard og hans Frue, Helvig Rosenkrands ic. (R. N.). 1637 maa B. Hud allerede have

indrettet sin Begravelse i Halsted Kirke; thi det hedder i Biskop Hans Mikkelssens **Diarium** (Kallste Mscr. Nr. 81 fol. ved R. N.): **„1637 die 30 Junii perlustrabam templum Halstadianum, ut viderem sepulturam Borchardi Rud & reliquam renovationem“** (hvorhos det er heelt mærkeligt, at Aft. 6, p. 458 beretter, at det først var 1646, at B. Rud lod denne sin Begravelse indrette). 1638 havde B. Rud og flere laalandske Adelsmænd forskrevet sig en Læge, hvorover Provindsiallægen Henr. Custer beklager sig i et Brev til Ole Worm af 12te Jan. s. N. (af **Ol. Wormii epistol. T. 1, p. 481** ved R. N.) med følgende Ord: **„Auget inopiam meam, quod nobilitas Lollandica ex instinctu Borchardi R. ducentorum imperialium thalerorum mercede annua non ita pridem conduxerit Medicum quendam, olim castrensem, ex Holsatiæ obscuro ac lutulento oppidulo, Lichenburg quod vocatur, venientem, jamque Nascoviæ degentem; quicquid etiam vocatoriae meæ (sc. litteræ) contradicant, quibus expresse dicitur, Serenissimum principem clementer annuisse, ut in Falstria & Lolandia libera praxi frui mihi liceret. Hac vero nunquam ex voto frui dabitur, nisi apud nobilitatem imprimis etc.“** 1641 underskrev han Elisabeth Lunge's Fundats (F. 6, 2, 84, 89). 1642 underskriver han til Bitterlighed Christoffer Steensens Skjøde (Aftstykk. 2, 51). 1643 vandt (∴ vidne) Laurz Nielsen i Stoby paa Laalands Landsting, at Welb. Borchard Rud ikke haver nogen Bøndergaard eller Gadehuse i ganske Tillitse Sogn, hvorefter han kan tilholde sig Grund og Eiendom, Lod eller Anpart i Tillitse Sognefang, efterdi han derpaa

agtet at føre Trætte (af Hogerts Mscr. ved K. N.). I den sidst forleden Feide, siger Liigprædikenen, hvorved den altsaa maa mene 1644, blev han atter til Land- og Krigscommissair beskiftet. S. N. Juleaften blev Liigprædikenen over hans s. N. afdøde Frues Søster, Jomfru Anne Rosenfrands til Brobygaard, dediceret til hendes Søstre og Svogre og blandt disse ogsaa til Borchard Rud til Sæbygaard og hans Frue, Helvig Rosenfrands (K. N.). 1646 oprettede han sin Begravelse i Halsted Kirke (F. 6, 2, 458) og tilføiede en Forbandelse for den, der ødelagde samme (l. c. p. 92). Dette Kapel beskrives i Præsteindb. af 1755 (ved K. N.) saaledes: Ved den nordre Side af Halsted Kirke er bygt en anseelig Begravelse, udi hvis øverste Etage Herflabet paa Sæbyholm (før Sæbygaard) har en prægtig Stol strar ved Prædikestolen, og i den underste Etage, som er en fortræffelig Bevølb, staae Familiens Liig. I bemeldte Begravelse ere i Muren inde i Begravelsen selv i øverste Etage indsatte 3 Liigstene og en fjerde, hvorpaa den følgende Inscription: „Efter Kongelige Maestetis Bevilning hafver ieg Borchard Rudt bekostet at lade gjøre denne Udbygning och hvilested for mine afgangne Forfedre, Fader och Moder, saa och mig och min Hustru; och hafver ieg dertil giffvet aarligen = Pund Byg, en tynde, to skepper, och thi specie Daller fire stilling til at holle Cappellet och Begravelsen vidlige med; och hvis som icke bliffver anvendt derpaa, da skal det øffrige aarligen (efter mit Brefs Formelding) giffvis di fattige; meden dersom nogen fordrister seg at forflytte voris Lige och ei vil lade dennem nyde den tilbørlig hvile, indtil Gud selv os med alle tro christne opvecker, den skal vide, at hand gjør imod Guds Befaling och al christelige ret,

fordi ingen skal giste andet enten imod di leffvende eller døde, end de self vilde hende och haffve. Och efterdi ieg med stor Umage och Bekostning hafver ladet dette hvilested til mine Fædre och mig beskicke, vil ieg hafve enhver formanet, at di den och os urord lade staa, paa det Guds Trussel och straf icke skal rame paa dig, som om-talis hos **Jeremiam** i det 30 Capitel v. 16: „de som berøffve andre, skulle bliffve berøffvede; och de, som tage Bytte, skulle bliffve til Bytte.“ Dette hafver ieg her ladet udhugge til en paamindelse, paa det ingen herimod skal forgribe sig, men unger Guds straf. **Anno 1646.** Indvendig i Kirken og øverst paa nordlig Muur til Begravelses Kapellet eller det der foran staaende Stolestade læses desuden ogsaa: „Kong Christian den 4, Danmarks oc Norgis udvalde (!) Konge, hafver nadigst bevillet meg Borchardt Rhudt til Sebygaard denne begravelse at motte lade gøre;“ dernæst følger et Bibelsprog af **Jobs 10 Cap. 25 B.** og tilsidst læses: **„Tu quod es, ego fui, et quod sum, tu eris.“** (af Abildgaard's Reisejourn. ved K. N.). Det kunde være interessant, hvis det i det Foregaaende under 1637 Anførte paa Grund af en Skriverfeil henhørte til 1647; thi i dette Tilfælde vilde det vise, at Bispnen, strax efter at Begravelsen var færdig, undersøgte samme for at grandstke efter calvinste Kjætterier ligesom paa Prædikestol og Altertable. Forresten led B. Rud i de sidste 8 Aar af sit Liv, altsaa fra 1639 til 47, særdeles meget af Podagra. Den 22de Octob. 1646 blev han sengeliggende, døde den 20de Januar 1647 (paa Sæbygaard i Laaland ifølge Mikkelsen) og blev den 11te Febr. bisat i Naalov Kirke, hvor Præsten i Halssted, som tillige var Provst i Nørreherred, Hr. Knud Griksen Pontoppidan, holdt en Liig-

prædiken over ham, som 1656 i 4to er udgivet (jfr. Aftl. 3, p. 331; 6, p. 509, 510), og hvori det blandt Andet hedder, at han skjenkede 500 Speci Daler til sin Sogneskirke; en Donation, jeg ikke andetsteds mindes at have læst omtalt. Forresten arvede han Otterslef (nu Vintersborg) og Sæbygaard (nu Sæbyholm) efter Faderen og tilsidst efter Broderen (?), Knud Rud Eilersen (?), Nubjerggaard (Aftl. 6, p. 507) og lod især ved Sæbyholm gjøre ypperlige Indretninger (l. c. p. 508), hvorom det (i Rogerts Msr. ved R. N.) hedder, at han var en ypperlig Deconomus, som med god Forstand kunde indrette alle Ting saaledes, at det baade var beqvemt og mageligt. Ved sin langvarige Udenlandsreise havde han erhvervet sig en grundig Kundskab i Bygningskunsten; og var dette Marsag i, at den gemene Mand ansaae hans Bygninger og Indretninger som Herremesterstykker og Borghard Rud selv som en Herremester, der gjorde sine Gjeringer ved Djævelens Kunster. Thi den Vandledning, han anlagde fra den saakaldte Mølle-dam ved Sæbyholm og ind til Gaarden (saa at alt det ferske Vand, som de nu maae hente med Bogne til Sæbyholm, løb den Gang af sig selv til Gaarden igjennem de anlagte Rønder), og den Grav, han lod kaste til at lægge disse Rønder i, den ansaae og meente gemene Mand, at det skulde være en Løngang, som Borghard Rud vilde have for hemmeligt at kunne komme til at tale med Fanden &c. Og de store Diger om Sæbyholms Enemærker, som snarere have Anseende til at være Volde om en Fæstning end Diger om en Mark, dem troede rensfoldige Folk ganske vist, at Fanden grov for ham; thi som han lod samme Diger opkaste ved Soldater, som laae der i Landet, og som han leiede dertil, og disse

for at undgaae Solens Hede sov om Dagen, men arbeidede om Natten; saa meente den overtroiske Almue, som kom der forbi og saae Digerne mere fuldførte om Morgenend end om Aftenen, at det var Djævelens Arbeide (jfr. Rhode 1, p. 200). Forresten døde Borhard Rud som Slægtens „sidste Mand,“ med hvem altsaa ogsaa Baabenet blev nedlagt i Graven (M. Lex. 2, p. 128); og ved denne Leilighed skulde alle Slægtens Herregaarde, eller i det Mindste Bedbygaard, Otterslef, Sæbygaard og Nubjerggaard, være gaaede over til hans Svigersøn, Jørgen Grubbe, der fik dem tilfammen med hans Datter Lene (Atl. 6, p. 507 p. p.). Men B. Rud havde jo aldeles ingen Børn; i det Mindste siger El. Brylfe om ham og hans Frue: „**Di hade ingen Børn sammen,**“ og alle andre Efterretninger stadfæste det Samme; men den Lene, der arbeide, om just ikke det Hele, saa dog Bedbygaard, Sæbygaard og Nubjerggaard, var Slægtens i det Foregaaende omtalte „sidste Kvinde,“ nemlig B. Ruds Farbroder Knuds Datter Lene (H 3). Det turde altsaa ved denne Leilighed være passende at give en kort Udsigt over, hvorledes disse Herregaarde Tid efter anden kom i Slægtens Eie, og hvorledes de igjen fra Tid til anden gik over til andre Slægter:

Sæbygaard i Bendsyssel, som Otte Rud (F 7) 1560 tilkjøbte sig af Kongen, og som hans Enke 1575 opbygte med 3 grundmurede Fløie, hvoraf den ene var 2 Loftet høi med 2 flade og 1 spidst Taarn, samt Vindebro og Graver, gif, som det synes, ved hans Søn Knuds (G 19) Død 1589 fra Familien og kom formodentlig ved Salg til Rigsadmiral Peder Munk (jfr. G 9 og 22, 1600).

Hessel i Jylland, som Kresten Nud (C 1) 1456 eiede, gif med hans Søn Jenses (D 2) Døttre over til andre Familier.

Møgelkjær *ibid.*, som Jørgen (D 9) fik med sin Frue, og som Otte Nuds (F 7) Enke 1571 opbygte, nemlig et stort og 2 andre grundmurede Huse med Kapel *cc.*, kom ved hendes Søn Johans (G 18) Død 1609 til hans Søster Mettes (G 20) Søn, Knud Gyldestjerne (Afl. 4, p. 155; *ifr.* G 22).

Enggaard i Fyen, som Erik Nud (F 6) købte 1575, og som hans Søn Knud (G 14) tildeels opbygte, gif 1630 ved hans Broder Corfiges Død (G 15) med dennes Datter Helvig (H 12) over til Gregers Krabbe.

Sandholt *ibid.*, som Erik (F 6) fik med sin Frue, og som hans Søn Knud (G 14) 1590 opbygte med Laarne og gyldne Fløie, gif 1630 ved hans Broder Corfiges Død (G 15) med dennes Datter Mette (H 9) over til Niels Trolle (og ikke, som Klev. siger, med Elisabeth til Niels Krabbe).

Vedbygaard i Sjælland, som allerede Jørgen (C 4) 1429 tilbyttede sig for Skjoldenæs, og som Knud Nud (E 5) opbygte i en Firkant af Grundmuur, hvis ene Fløi var 3 Løfter høi med Graver, Vindebro o. s. v., gif ved hans Sønnesøn Knuds Død (G 6) med dennes Datter Lene (H 3) over til Jørgen Grubbe.

B. Balls *ibid.*, som Corfig (G 15) havde arvet, gif ved hans Datter Birgitte (H 11) over til Chresten Skeel.

Otterstef paa Saaland, som Jørgen (F 5) fik med sin Frue, og som Eiler (G 7) havde bygt og med Graver forsynet, gif ved hans Søn Burchards Død

(H 5) 1647 over til hans Enke, Helvig Rosenkrands, og sammes Familie.

Sæbygaard eller Sæbyholm *ibid.*, som Eiler (G 7) fik med sin Frue, gif ved hans Søn Burchards Død (H 5) 1647 til hans Enke, som igjen 1660 maatte afstaae den til Lene Rud (H 3), Jørgen Grubbes Enke, og hendes Søn, Erik Grubbe (Atl. 6, p. 509).

Rubjerggaard *ibid.*, som Knud (G 14) opbygte 1606, den ene Fløi af Grundmuur med Taarn, gif ligesom Vedby med hans Fætter Knuds (G 6) Datter Lene over til Jørgen Grubbe (Atl. 6, p. 507).

Fuglsang *ibid.*, som Erik (F 6) eier, gif ved Corfiges (G 15) Død 1630 med hans Datter Helvig (H 12) ligesom Enggaard over til Gregers Krabbe. Og

Skarolt i Skaane, som Corfig (G 15) fik med sin Frue, gif med hans Datter Mette (H 9) over til Niels Trolle.

Aflavit Deus; & dissipati sunt.

3:

Gud bod; og vi saae dem forsvinde,
som Avner adspredes af Vinde.

Stad endelig Burchard Ruds Enke, Helvig Rosenkrands, er angaaende, da skulde hun have giftet sig med Helmuth Otto v. Winterfeldt (F. 6, 2, 91), hvilket dog er aldeles falsk (Atl. 3, p. 331; 6, p. 509, 510). Hun skriver sig endnu 1655 som Enke til Sæbygaard (Gl. Saml. 2, 2, 177) og taber ogsaa denne Gaard 1660 ved Proces til Lene Rud (H 3). 1665 d. 23de Febr. blev i en Sag mellem Velb. Fru Lene Rud og hendes Søn, Velb. Erik Grubbe, paa den ene og Velb. Fru Helvig Rosenkrands, sal. Borchard Ruds, paa den anden Side, af Jørgen Olsen, velbyrd. Fru Helvig

Nosenkrandses Fuldmægtig produceret i Metten et i det Foregaaende omtalt Skjøde af Velb. Erik Strengsen paa en Gaard i Bispevalle af 1629 (af Rogerts Mscr. ved K. N.). 1670 anføres i Fortegnelsen over adelige Personer, som da befandttes i Danmark (Mscr. Kall. Nr. 128 fol. ved K. N.), under Uttersløfsgaard Helvig Nosenkrands, sal. Borchard Nuds Enke. 1672 var hun derimod død (ja! maaskee allerede 1671; see II 3!); thi s. N. den 17de Juli afstaaer og sælger Jørgen Nosenkrands til Kjeldgaard, Hovmester ved det kongl. Academie i Sorø, til Borgemester Jacob Jensen i Maribo paa Maribo Kirkes og Peder Nolds Børns Begne „det Tordegods, som ham udi Betaling var udlagt og af Commissarierne tildømt efter sal. Velb. Frue, Fru Helvig Nosenkrands til Uttersløfsgaard, paa hans Broders, Velb. Gunde Nosenkrandses, Begne,“ nemlig den 5te Part af Uttersløfsgaards Hovedgaards Tært, den 5te Part i samme Gaards Bygning og endeel Gaarde og Gods, som opregnes (af Rogerts Mscr. ved K. N.). 1673 d. 3die Marts sælger, skjøder og afhænder Borgemester Jacob Jensen i Maribo paa Maribo Kirkes og Peder Nolds Børns Begne det ovenomskrevne Gods til Helmutz Otto, Friherre af Winterfeldt ic. (l. c.). S. N. den 12te Juli sælge, skjøde og afhænde Fru Lene Nuds Arvinger til bemeldte Hr. H. D. v. Winterfeldt Søbygaards Hovedgaard med tilliggende Eiendom, Skove og Gods, samt Virkeret (l. c.). S. N. og samme Dag sælge, skjøde og afhænde Christentse Nosenkrands, sal. Mogens Svægs til Arreskov, Edele Nosenkrands, sal. Hr. Knud Ulfeldts til Totterupholm, Margrethe Nosenkrands til Gundestrup, Mogens Nosenkrands til Glimminge, Jørgen Skeel til Broholm og Børge Trolle til

Trolholm til bemeldte Hr. H. D. Friherre af Winterfeldt alt det Jordegods, som dem, — Christentse Rosenkrands, Edele Rosenkrands og Margrethe Rosenkrands, paa deres egne, og Mogens Rosenkrands, Jørgen Skeel og Børge Trolle paa deres Hustruers Begne, — for 4 fulde Søsterlodder arveligen er tilfaldet efter deres Søster og Mor søster, Fru Helvig Rosenkrands, sal. Borchard Nuds til Sæbygaard, i Uttersløfsgaards Hovedgaard med tilliggende Eiendom, Skove, Gods og Virket (l. c.). S. N. lod bemeldte Friherre H. D. v. Winterfeldt paa en Steen i det Nudiske Gravkapel i Hålfed Kirke udhugge: „**Anno Christi Salvatoris 1673** Monats **Augusti** habe ich Helmuth Otto v. Winterfelt, Freyherr von Wintersburg, Herr auf Wustrum und zu Sæbyholm, das allhie gelegene Adelige Gut, Sæbyholm, mit allen dazu gehörenden **pertinentien**, wie auch diese Erb-Kirchen-Stätte und Begräbnis, von Hr. Burchardt Nucht Seel: hinterlassenen erben vor mir und meiner **posteritet** Eigenthümlich und anerblich gekauffet 2c.“ (Præsteindb. af 1755 ved K. N.). I et aparte aflangt Num skulde han ligeledes sammefteds have ladet en vidtloftig latinsk Indskrift anbringe, hvoraf dog Abildgaard, fordi den var høit oppe, Bogstaverne smaa og Skriften tildeels skjult af foranstaaende Billedhuggerarbeide, ikke kunde læse Mere end Begyndelsen, nemlig: **Anno Christi Salvatoris M.D.C.LXXIII** (Abildgaards Reisejournal ved K. N.). Men det er vistnok den samme Inscription som den foregaaende. Imidlertid lod den friherlige Herre dog under alle de Forandringer, han foretog sig i og ved Gravkapellet, de 4 gamle Stene blive siddende i Muren, hvoraf den ene indeholdt Borchard Nuds ovenansførte Bevilling paa Ka-

pellet, den anden hans Faders Svigerfaders, Borchard v. Pappenheims, hans Frues og Søns Epitaphium, den tredje hans Faders, Siler Muds, og Moders, Margrethe v. Pappenheims, Ditto, og den fjerde hans egen og hans Frues, hvilken sidste vistnok, da Marstallet mangler, allerede er opsat i hans levende Live. Af disse 2 Inscriptioner lyder den over ham selv saaledes: „Her ligger begravvætt ærlig oc velbyrdig Mand, Borchard Mhuds til Otterschlof oc Sebygaard, S. Hilarii Mhuds søn, født paa Sebygaard den 2 Janvarii 1592, som Gud kallede paa □ den □ 16 □. Gud alsommechteste giffue hannem med alle Gudts udvalte en glædelig erreful Opstandelse och Himmelfart“ (Abildgaard I. c.). Den over hans Frue derimod saaledes: „Her ligger begravven ærlig oc velbyrdig Frue, Fru Hilvig Hofencranz til Otterslef oc Sæbygaard, S. Borchardt Mhuds Frue oc S. Jacob Hofencranz's Datter, født paa Kedstrup (o: Kjerstrup paa Taasing) d. 4 April 1601; den Gud kallede paa □ den □ 16 □. Gud alsommægtigste give hende med xc. xc.“ (Præsteindb. I. c.). Liggstenene ere forsynede med de Afvødes i Legemstørrelse udhugne Billeder og derhos omgivne af deres Ahvevaabner. Siler Mud er harniskklædt, hvilket derimod ikke er Tilfældet med Borchard Mud, hvorimod denne har en Marlok ved den venstre Side og en stor nedhængende Krave, som Christian den 4de, Stof i Haanden og Kaarde ved Siden, samt store Støvler med Sporer; ligesom hans Frue paa Bryftet har et Smykke med **IHS** og i Haanden en „Bifte.“ Hjelm og Harnisk staae ved Borchard Muds Fødder (af Abildgaards Tegning ved K. N.). Det er en heelt egen Sag at være den sidste Mand af sin Slægt; hvo der er i dette, ifkun

lidet misundelsesværdige, Tilfælde, vilde vel som oftest gjerne, at Enden skulde være god, og at han, — som man pleier at sige, — som den, der gif sidst ud af Huset, ogsaa kunde lukke Døren i med Ære. Og jeg har al Grund til at troe, at dette Ønske virkelig ogsaa besjælede den ærlige Borchard; men det lykkedes ham derhos ligesaa lidt at gjøre Alle til Naade, som det rimeligviis vil lykkes nogen Dødelig paa Jorden. Vi have allerede seet, at ikke blot Geistligheden, men endogsaa Regjeringen forfulgte ham for den Prædikestol og det Alter, hvormed han havde prydet sin egen Sognekirke. Vi have fremdeles læst, at Bønderne gjorde det Samme med Hensyn til de Forbedringer, han foretog sig med sin egen Gaard og paa sit eget Gods. Vi have endvidere erfaret, at da han i sin Sygdom forskrev sig sin egen Læge, som han og hans Naboer paa egen Bekostning vilde lønne, da opvakte ogsaa dette Districtslægens og formodentlig tillige Beboernes Harm. Og endelig er det vel heller ikke usandsynligt, at hans egne Slægtninge maaskee tilsidst endogsaa misundte ham Livet eller i det Mindste under hans 8-aarige Sygdom med Blæde saae den Dag imøde, da de skulde stifte og dele den Barnløses Skatte, som han selv, og ingenlunde de, havde erhvervet. Det var altsaa heller ikke saa forunderligt, at den i Livet Forfulgte ogsaa i Døden kunde have en, — i Inscriptionen paa hans Gravkapel noksom tydelig udtalt, — Ænelse om, at man maaskee ikke engang vilde lade hans Stov hvile med Fred i den Grav, han selv havde beløstet. Og denne Ænelse indtraf ogsaa virkelig; thi, som man fortæller, bleve baade Borchard Muds og hans Frues, Helvig Rosenkrandses, Kister aabnede paa Foranledning af Historikeren N. D.

Niegels (altsaa forat tilfredsstillende hans Curiositet); og da befandtes deres Liig endnu liggende velbevarede og i al deres Stads (K. N.), hvilket derimod neppe nu turde være Tilfældet. Forresten er det mærkeligt, at ligesom Lysen endnu engang blusser op, forinden det ganske udslukkes, saaledes antyder den samtidige Bertel Knudsen Aquilonius, som døde 1650, ogsaa den Glands, der ligesom til Afsted omstraaede Nudernes sidste Generation, naar han i sin Bog (eller **Bertilli Canutii pro nobilitate Danica ostendenda prodromus** (Mscr. Thott. Nr. 1874, 4to ved K. N.) saaledes udtrykker sig: I vor Tid har sig **extolleret** Knud Nud til Vedby (G 6), Corstis Nud til Sandholt (G 15), Knud Nud i Fyen (G 14), Borch Nud til Sæbygaard (H 5) i Laaland og Flere, **quorum in summo res virtutesque fuerunt**. Endelig maa jeg endnu, forinden jeg forlader Borchard, ikke undlade at tilføie, at Akt. 6, p. 507 antager en Knud Eilersen som Borchards Broder, der 1606 skulde have bygget Nubjerggaard, hvilket ellers de Fleste tilskrive den bekjendte Knud Eriksen, der var Broder til Corstis.

H 6 (G 15) Erik (Corstis), død som Barn, og maa formodentlig være den Erik Corstis, der døde 1610 (F. 6, p. 105).

H 7 (—) Otte (Corstis) til Sandholt. Man har over ham en Liigprædiken af Michelsen 1631, 4to; og ifølge samme var han født 3die Pintsedag eller den 14de Mai 1611 paa Wallø. Han blev holdt i Skole hjemme hos Forældrene under Præceptor, indtil han var paa sit 16de Aar (altsaa til 1626); siden forsendt til Sorø Skole, hvor han var i $\frac{1}{2}$ Aar og kom derpaa sammesteds paa Akademiet, hvor han var i 3 Aar (1628

omtales han saaledes som studerende paa Sorø (D. Mag. 5, p. 99; Gl. Saml. 1, 3, p. 152), da Prof. Laurenberg dedicerede ham og flere af Academiets Elever sin **Logarithmus**; ligeledes 1629, da hans Navn i Matriclen anføres (Tauber om Sorø Acad. p. **XXXIX**), men maatte da for Sygdoms Skyld vende hjem til sine Forældre paa Sandholt¹). Der fik han d. 21de Jan. 1630 Smaapokker (∞: Børnekopper, og funderede i denne sin Sygdom 1000 Rdl. **Specie** til Huusarme og Skolebørn paa Sandholts „Stavn;“ F. 6, p. 136, 137, 142), hvoraf han døde d. 2den Febr., eller 3 Dage før sin Fader, og blev d. 17de Febr. tilligemed Faderen (jfr. F. 6, p. 105; Aftl. 6, p. 736 og J. Brabes Dagbog) nederfat (∞: bisat) i S. Knuds Kirke i Odense, hvor Bispen S. Michelsen holdt Liigprædiken over ham, der 1631 i 4to blev udgivet; og siden (∞: næste Dag) derfra tilligemed Faderen henført til Familiebegravelsen i Sandholt-Lyndelse Kirke (Klev. siger derimod urigtigt i Hæsinge Kirke ved Sandholt). Forresten har man foruden denne Liigprædiken endnu en latinsk Parentation over ham under Titel: **Vita Othonis Rudi scriptore Henrico Ernstio** (Mscr. Suhm. Nr. 396), som blandt Flere er dediceret til den Afdødes Moder, Elisabeth Gyldenstjerne, Moderen, Birgitte Rosenfpar, og Søstrene, Fru Mette og Tomfruerne Elisabeth, Birgitte og Hedevig. Og var derhos den Henrik Ernst, der har skrevet den, i det sidste Mar, Otto Rud var paa Sorø, hans Præceptor, men blev 5 Mar efter Pro-

¹) J Ernstii Parentation over OtteRud hedder det derimod at han var reist hjem forat berede sig til sin forestaaende Udenlandsreise.

fessor i Sorø. Han siger meget rigtigt, at baade Sønnen og Faderen vare Slægtens „sidste Mænd;“ thi Faderen var den Sidste af Slægten, der døde, og Sønnen den Sidste, der blev født. Dernæst tilføjer han, at han først hjemme i 8 Aar (altsaa fra det 7de til det 15de) blev holdt til Studeringer under Præceptor, forinden han blev sat i Sorø Skole, hvor han kun var i 6 Maaneder, og kom da paa Academiet, hvor det som et Bidrag til Kundskaben om, hvorledes de Bedre blandt de unge sammesteds studerende Adelsmænd den Gang tilbragte deres Tid paa Academiet, fortjener at antegnes, at ligesom hans Forældre og især hans Moder endnu vedbleve ved hyppige og hjertelige Breve at formane ham til alt Edelt og Godt, saaledes aflod han heller ikke her sin daglige Aften- og Morgenbøn og var derhos i den Grad en Elsker af Biblens Læsning, at han endog saa foresatte sig een Gang om Aaret at gennemlæse samme. Og endskjøndt han, — da han havde bestemt sig for den militaire Løbebane, — vel flittigt øvede sig paa Fægteskolen og paa Ridebanen, saa forsmættede han dog derover ingenlunde Videnskaberne, men besøgte Professorenes Forelæsninger idelig og optegnede med Omhu deres *dictata*. Og da han endda ikke syntes, at hans Fremgang gjorde ham selv Fyldst, udbad han sig i sit 17de Aar (altsaa 1628) af sine Forældre bemeldte Henrik Ernst, som hidtil havde været Informatør for Knud Gyldenstjerne til Thims 2 Sønner, Peder og Arnold, til Præceptor og studerede nu med forsøgt Flid de græske og latinske Philosopher, samt **Philosophia moralis**, udfkrev **loci communes ethici & politici**, gjorde god Fremgang **in logicis & rhetoricis**, excerperede **Josephi 20 Bøger de antiquitatibus** og 7 Bøger **de bello**

Judaico, hørte Forelæsninger over **Justiniani institutiones**, studerede Mathematik og Fortification under Prof. Laurenberg, tilbragte ikke blot Timer, men halve Dage med Læsning i Prof. Meursii Bibliothek, valgte sig hver Dag et eller andet Tankesprog eller en eller anden Levereget, som han ikke blot lærte udenad, men tillige bestræbte sig for at efterleve, hvorved hans Character fik en med Hensyn til hans Alder beundringsværdig Fasthed og hans Sæder en elskværdig Reenhed, saa at man ikke engang, — som Forfatteren heelt naivt tilføier, — nogensinde saae ham besjenket; **nolebat enim crebris & ingentibus poculis, quibus pravi huius seculi „porci” nimium sunt dediti, ingenium suum ingurgitare.** Parentationen slutter med et Gresvers af Prof. Meursius, hvori det blandt Andet hedder: „**Otho vale! vale Otho! tuæ spes ultima gentis!**” Da bemeldte Otto saaledes døde som Faderens eneste Søn, saa adspredtes de ham ellers tilfaldende Herregaarde og Godser mellem hans Søstre og Svogre, idet nemlig ifølge Klevenfeld Mette fik Skarolt i Skaane, Elisabeth Sandholt i Fyen, Birgitte Wallis i Sjælland og Helvig Enggaard i Fyen og Fuglsang paa Laaland (jfr. hvad derom ovenfor under **H 5** er anført). Forresten er om hans Søstre ikke stort Andet at sige, end at de (paa een nær, der døde som Barn), efterhaanden som de bleve voksne, giftede sig, fik Børn og — døde; nemlig

H 8 (—) **Ane** (Corfigdatter), død som Barn efter Elis. Bryste og ugift efter Klevenf.

H 9 (—) **Mette** (Corfigdatter). Over hende har man en Liigprædiken af Biskoppen i Skaane, **Dr. Math Jenson Medelfar**, 1632, **4to**, ifølge hvilken hun var

født paa Mariager Kloster, som hendes Morfader den Tid havde i Forlehning, 1606 den 10de Oct. Da hun var 8 Aar gammel (altsaa 1614), kom saavel hun som hendes Søster Lisbeth til deres Kloster, Elisabeth Rosenspar, Axel Brahe til Krenterups Enke, som siden giftede sig med Palle Rosenkrands. Men da Tomfru Mette var 17 Aar (altsaa 1623), blev hun begjert af Niels Trolle til Trolholm og ham tilfagt paa Ballus den 1ste Aug. 1624, hvorefter deres Bryllup stod den 23de Juli 1626 i Odense (jfr. Hofm. 1, p. 163, T. Nr. 12, Jørgen Brahes Dagbog og Biskop H. Mitfelsesens **Diarium** (ved K. N.), hvori det hedder: „1626 d. 23 Julii copulavi in templo D. Canut. Nicolaum Trolle & v. Mettam Rud, og d. 25 ej. Cornificius Rud me invitavit ad prandium (altsaa det saakaldte 3die Dags eller Hjemførings Gilde), præsentibus multis nobilibus“). Han fik Sandholt med hende, og Gud velsignede deres Ægteffab med 2 Sønner og 2 Døttre; men i hendes 5te Barselseng døde hun den 25de Febr. 1632 paa Skarholt (jfr. Hofm. I. e., som hun 1630 efter Faderen havde arvet) og blev nedsat i: bisat i Lunde Domkirke, hvor Superintendenten i Skaane, som sagt, holdt Liigprædiken over hende (men senere overført til Moskilde og der begravet (Klev.); medens han derimod 1647 paany var gift med Helle Rosenkrands og først døde 1667. Og er det vel over ham man har en **Statua triumphalis, erecta ab Olao Rosencrantz, 1668, 4to**, hvorover see en Kritik i Bircherods Db. p. 125!

H 10 (—) Lisbeth (Corfigdatter). Over hende har man en Liigprædiken af Brochmand 1650, **4to**, ifølge hvilken hun var født paa Hingavls, hvor hendes

Fader da var Lehnsmænd, 1608 den 24de Jan. (jfr. E. Brock 1, p. 48). Hun blev opdragen i Gudsfrøgt og alle „adelige og hendes Stand vel sømmelige“ Dyder, saavel hjemme som medens hun (fra 1614) var hos sin Møster, Lisbeth Rosenpar, Hr. Palle Rosenkrandses til Krenkerup, og siden hos sin Mormoder, Lisbeth Gyl-densstjerne, salig Oluf Rosenparres til Ballø. Derpaa begjerte Hr. Niels Krabbe til Skillinge hende, hvem hun blev tilfagt den 9de Dec. 1633, og som derpaa holdt Bryllup med hende den 4de Oct. 1635 i Odense (jfr. Hofm. 2, p. 201, T. 1 Nr. 11), hvilket Ægte-skab Gud velsignede med 1 Søn og 2 Døttre. (Hun omtales tilligemed sin Mand 1647 i sin Moders Liig-prædiken). Men den 22de Aug. (formodentlig 1649; thi det hedder, at hun levede med sin Mand i 14 Aar) fik hun Smaakopper, hvoraf hun døde (Dagen er ude-ladt; dog Klev. siger den 30te Aug. 1649) og blev nederfat o: bisat i Frue Kirke i Kjøbenhavn (dog Da-tum ikke angivet), hvor Sjellands Bisp, som sagt, holdt Liigtale over hende. Entemanden giftede sig anden Gang 1652 med Mette Andersdatter Bilde og tredie Gang 1660 med Mette Rosenkrands, Erich Bildes Enke, og døde derpaa Skjærtorsdag 1663 og blev den 4de Mai bisat i Frue Kirke i Helsingborg; og man har en Liig-prædiken over ham af Torvil Tuesen 1665, 4to.

H 11 (—) Berette (Corfigdatter). Over hende har man en Liigprædiken af Brochmand 1646, 4to. Ifølge samme er hun født den 31te Aug. 1612 paa Fuglsang (jfr. M. D. 2, p. 227), opdragen hjemme i Gudsfrøgt og Børnelærdomme, men da hun var 15 Aar (altsaa 1627) begjert af Chresten Scheel til Fusinge (Nigsraad og Befalingsmand paa Tryggevelde) og ham

tilsagt den 27de Oct. 1627, hvorpaa hun tilligemed hendes Søster Helvig havde Bryllup den 12te (Klev. siger den 30te) Sept. 1630 (**M. D.** siger 1629, men Biskop Wikkelsens **Diarium**, som jeg under Faderen eller **G** 15 har anført, den 12te Sept. 1630) i Odense. Deres Ægteffab, som varede næsten 15 Aar, var „idelig Beg og Skjemt i et jordist Paradiis,“ og Gud velsignede det med 10 Børn (3 **S.** og 7 **D.**) foruden det 11te og sidste, som hun satte Livet til over; thi hun døde uforløst i Barselseng Pintsedag den 25de Mai 1645 (jfr. **M. D.** 2, p. 227; **F.** 3, p. 358 (hvor dog Dorthe er en Trykfeil for Birtthe) og 359; **Atl.** 4, p. 405, jfr. 451; **Hofm.** 1, p. 37, **L. Nr.** 8) og blev „benganget“ (eller bisat) i hellig Geistes Kirke i Kjøbenhavn, hvor Bispen, **Dr. C. C. Brochmand**, holdt Liigtale over hende, som 1646 er udgiven i 4to. Til disse Efterretninger kan endnu ses, at hun 1639 arvede **B. Vallø** (**Atl.** 3, p. 135; 6, p. 430; **Nothe** 1, p. 393); at deres Baabner 1642 bleve anbragte i Kjøge Kirke (**Atl.** 6, p. 160), og at Enkemanden giftede sig igjen 1649 med Fru Margrete Lunge, sal. Mogens Bilde. Om han ved denne Leilighed paany, ligesom første Gang, kom i „et jordist Paradiis,“ skal jeg ikke kunne sige; men 1653 opbygte han nuværende Billesborg i Sjælland og gav den Navnet Rudhøll efter sin afdøde Frue (**Atl.** 6, p. 431)¹⁾, hvorpaa han døde d. 30te Marts 1659 og

¹⁾ Det Udtryk **Høll** (som egentlig betyder et Vandsvælg, af det isl. **Hylr** =: et Svælg eller et Dyb) synes ret at have været Rudernes Yndlingsudtryk; thi foruden ovennævnte Rudhøll havde de ogsaa et Herresæde i Jylland, der hed Kiellinghøll (**F.** 3, p. 437; **Atl.** 4, p. 659, 661), og et

blev den 14de Juli i hellig Geist Kirke i Kjøbenhavn „beganget;“ og man har en Liiprædiken over ham af Johan Svaning 1661, 4to.

H 12 (—) Helvig (Corfigdatter). Over hende har man ligeledes en Liiprædiken af Michelsen 1641, 4to, ifølge hvilken hun var født den 11te Octbr. 1613 paa Hinsgavl, som hendes Fader den Tid havde i Forlehning. Hun blev opdragen hjemme i Gudsfrygt og Børnelærdom, men i sit 15de Aar (altsaa 1627) begjert af Hr. Gregers Krabbe til Torstedlund (Stattholder i Norge) og ham tilfagt 1628 paa Sandholt og gift i Odense d. 12te Decb. (læs: Sept.) 1630 (see Berette eller **H 11**!), og det uagtet f. A. baade hendes Broder og Fader i Februar Maaned vare døde; saa at altsaa Hofm. 2, p. 201, T. 1 Nr. 10 vildfarer, naar han siger, at hun først 1635 blev gift med Gregers Krabbe Nielsen af Nebel). Dette Ægteskab velsignede Gud med 4 Døttre og 2 Sønner; men i sin 7de Barselseng døde hun paa Hinsgavl, som hendes Mand den Tid havde i Forlehning, Natten imellem d. 23de og 24de Nov. 1638 (jfr. Atl. 5, p. 94, hvorimod Hofm. 1. c. siger 1649 og forverler hende altsaa baade med Hensyn til Bryllups- og Dødstid med Lisbeth eller **H 10**), og blev nedsat (eller bisat) i S. Knuds Kirke i Odense d. 15de Dec., hvor Bispen, som sagt, holdt Liigtale over hende. Enkemanden giftede sig 1646 med Dorthe Clausdatter Daa og døde d. 20de Dec. 1655 (jfr. Hofm. 1. c.),

trede, der hed Høllingholm (see F 8, 1610!), hvilket sidste man dog i Almindelighed antager for Ellinge, der endnu 1652 tilhørte dem (F. 4, p. 351) og maaffø engang i For tiden hed Ellingholm.

blev begangen i hell. Trefoldigheds Kirke i Christiania d. 1ste Febr. 1656; og man har f. N. en Lügprædiken over ham af Herman Stokfleth. Endelig

H 13 (G 18) Otte (Johansen), f. d. 15de Sept. 1592 paa Hagenskov, død sammesteds den 17de Juni 1593 og d. 4de Juli nedsat i Sønderby Kirke.

Uagtet nu Slægten saaledes allerede var uddød paa Sverdsiden med Borchard Hud eller **H 5**, 1647, ville vi dog endnu i een Generation fortsætte den paa Spindesiden, nemlig i Karen Hud eller **G 10**. Hun blev, som sagt, 1586 gift med Peder Grubbe til Alstrup og meddeler os om sine Børn, — som altsaa ere samtidige med Klassen **Littr. H**, — i den ovenomtalte Bønnebog følgende Underretning:

„1588 thenn 8 Dag Marty, denn anden Fredag for Medfaste, daa vor myn Sønn Jesper Grubbe født paa Alstrup, og hade hand disse effterstreffne Fadre: Stenn Brae, Mogens Gise, min Broder Gyller Hudt, Peder Hudt, Mubeck Pors, min Moder (s: min Morbroders, Jesper Krasses, Frue), Fru Kiersten Bølle, Vernelle, Hack Ulftang, Fru Sezell Urne, Anne, Henning Gises, Hilleborre, Knudt Byles, min Søster Dorrette Hudt (og) Soffy Hudt.

1590 thenn Fredag nestt for S. Pauels Dag, som var d. 23 Dag January, daa vor minn Dotter Anne Grubbe født paa Alstrup, och vor dije effterstreffne hinnes Fadre: Borker van Papenheim, Knudt Wensstermandt, Krestoffer Mosengaard, Klaus Jacobsen, Henning Spare, Lauers Grubbe, minn Moder, Fru Kiersten Bølle, minn Moster, Fru Hillebore, Gyller Krasses, Merette, Knudt Uenes, minn Søster Magrett, Gylser

Mudz, Fru Anne Lunge, Helradt Falster (og) Karen Grubbe.

1591 thenn anden Søndag for S. Mikkels Dag, som var thenn 19de Dag Septtember, daa vor minn Dotter Karenn Grubbe født, der Kloken vor halff goen ttholff, och myn Sønn Eric Grubbe født same Dag, der Kloken var et Quartter offuer ttholff, och var dyze efftterskreffne deres Fadre: Fredrik Hack, Klaus Jacobsen, Belem van Dendens (?), Jacob Halle, Hendrick Gise, Klaus Pors; der(es) Gudtmoder (var) minn Moder, Fru Kiersten Bolle, minn Mostter, Fru Hillebore, Gyller Krassufes, Fru Sebelle Gyldestierne, minn Søstter Hillebore, Knudt Mudz, Pernelle Mudt, Soffy Gyldestierne, Abedize y Maribo Klostter, Magrette Basse, Anne, Yenns Falsters; noch: (o: endnu:) Nasmus Yenssen y Nachskouff, Jacob Vommell y Nachskouff, Hr. Yorgen y Dsittoste, Hr. Madz y Ettokemark, Hr. Nasmus y Gluslundt, Hr. Jacob y Colestedt, Hr. Peder y Nachskouff, Hr. Hanns y Ny, Maren Hr. Madzes y Ettokemark, Hr. Nyls (o: Nilses) Quinde y Skoufflenge (og) Elsebe Hr. Hansses y Ny.

1597 denn forstte Dnsdag y Fasste, som vor den 9de Dag February, daa vor minn Sønn Yorgen Grubbe født paa Bømlægardt y Falster om Morgen, der Kloken hade slagett 7. Gud unnde ham enn goddt Løyle och opvøre y Guddz Frocht, och unde ham Heldt och Yndestt hods Gudd och alle Mienfken! Amen! Dize efftterskreffne var Yorgen Grubbes Fadre: Yenns Falster, Knudt Urne, Lauers Grubbe, Mons Ulfeldt, min Broder Knud Mud, Klaus Pors (og) Hendrik Gise; dernæst af (Enke) Droningens Heremend (paa Nykjøbing):

Yockum Bernes, Hening Bernis, Karll Grabo, Hanns Grabo, Louig Bredenbag, Hans Fredrich Brandt, Ngu-
strij Nls (?), Hans son Hauger; dernæst myn Moder,
Fru Kiersten Bolle, min Søster Margret, Gyller Hudz,
Soffy Krassuzes, Soffy Muddt, Dortte Urne, Anne
Munck, (og) Anne Hans Dotter; dernæst Borgerfolk:
Kristoffer Frisfes Quinde y Ettobekisbing, Hr. Nielses
Quinde y Horbeløff (og) Hr. Kristoffers (?) Quinde i
Morsby." Dette er det Sidste, Karen Hud har ned-
skrevet i Bønnebogen; men nu har hendes Datter, Ane
Grubbe (see 1590!), fortsat som følger:

"1612 d. 18 Martij da kaldett Gud min hierre-
alderkierreste Moder, Fru Karen Hud, paa Nalstrup; och
stod hendiß Begraffuilske i Mareboe, och er begraffuitt
udi hendiß Sogne Kierke Lande. Gud giffue hinder en
ærfuld Opstandelske!

1614 d. 24 February kaldett Gud min hierre
alderkierreste Fader, Peder Grubbe thill Nalstrup udi Lo-
land; och stod hanß Begraffuelse udi Mareboe, och er
begraffuitt udi hanß Sogne Kierke Lande. Gud giffue
hanem en ærrefuld Opstandelske!

1614 (Datum mangler) stod min Broder, Jesper
Grubbes (see 1588!), Brølop med Anne Bettrop udi Na-
schoff. Gud giffue dennem thill Lycke!

1615 den Søndag for Mikilzjdag stod min Søster,
Karen Grubbes (see 1591!), Brølop med Herluff Daae
thill Sninging. Gud giffue denem thill Lycke!

1617 d. 21 Februarij kaldett Gud min gode Mor-
broder, Christian Gyldenstjerne thil Stiernholm (altsaa
hendes Moders Svoger eller G 9), och døde paa Her-
luffstrup; och stod hanß Begraffuelse udi Naaslyd och er
der begraffuitt. Gud giffue hanem den euig Glæde!

1618 fiorten Dage for Paaske stod min Broder, Jorgen Grubbe thill Vederstrop udi Loland (see 1597!), hans Broder med Kiersten Venstermand udi Naschoff. Gud giffue dennem thill mægen Lycke!

S. N. d. 18 Nouember drog min Broder, Erriq Grubbe (see 1591!), thill Ostinden och bleff bedrægtt (bedraget = bedaaret) aff en Tomfru, Ingeborg Hansdotter, som drog med ham, och bleff vid (= viet) ved hinder paa Schibet udi Helsingør.

1619 d. 28 — — — fik hun en Søn ved ham och døde deraff, och hun er begraffuet d. 22 Julij paa ett Land, hedder **Kape dei bone Sperandze**. Der min Sallig Broder kom thill Ostinden, var hand der och var Chapetein offuer dett danske Føld paa Chapellen; och der døde hand och er begraffuett. (Denne Erik Grubbe nævnes vel blandt de Officerer, der 1618 fulgte Dve Gjede til Ostindien, i Hofm. 1, p. 3, hvor det ogsaa hedder, at han ikke mere kom tilbage; endnu udførligere omtales han i Schl. Saml. 1, 2, p. 62, 137, 161; 3, p. 41, 48, 67, 70—74, 100, 108, 116, 120; 4, p. 95, 120, 121, 157, og der siges det, at han vel 1622 kom tilbage, men 1623 drog ud igjen (2, 4, p. 122, 157). Dog Ingen af dem omtaler den ovennævnte Begivenhed, som derimod Elis. Bryske fortæller os saaledes: Ingeborg Hansdatter, en Datter af Hans Most og Soffe Falk, vilde til Ostindien med ham, klædte sig derfor ud i Karlekæder og vilde stjæle sig ud med ham; men da det spurgtes, maatte han lade sig vie til hende, og de fulgtes ud; men hun gjorde Barsel paa Reisen og fik en Søn under **Cap de bon Speranz**; der døde hun, og Erik drog til Ostindien; men Barnet blev christnet og kaldet **Cap di Bone**).

S. N. d. 21 November kaldett Gud Kirsten Wens-
termand (see 1618!) paa Pederstrop, och stod hendiß Be-
graffuelße udi Naschoff. Gud giffue hinder den euig
Glæde! och er begraffuett udi Besterborg Kiercke.

1622 d. 25 Augustii kaldett Gud min sallig Bro-
der, Jesper Grubbe (see 1614!), paa Nalsstrup; og stod
hans Begraffuelße „paa Gaarden,“ och hansß Pig er be-
graffuett udi Lande Kiercke. Gud giffue hanem en erre-
fuld Opstandelße!

1625 gaff min S. Broder Jørgen (see 1618!) sig
udi Krigen och bleff schutt for Lutter och bleff der be-
graffuett aff Siffuertt Urne thill Naarup, och liger udi
Lutter Kiercke. Gud giffue hanem en errefuld Opstandelße!

1630 Fastelaunß Søndag døde Herluff Daae (see
1615!) paa Snedinggaard och er begraffuett udi Drloff
Kiercke thill Snideng.

1631 d. 16 Ochthober stod min Søster, Karen
Grubbes (den Foregaaendes Enke, see 1615!), Brellop
paa Baldbyegaard med Wensendz Wilde. Gud giffue
dennem thill mægen Lycke!

S. N. d. 7 Januarii kaldett Gud min gode thro-
faste Ven, Allegsander Nabi von Papenheim thill Sni-
deng, och er begraffuett i hansß Sogne Kiercke Drloff. Gud
giffue hanem den euig Glæde! (Man har hansß Tiig-
prædiken af Poul Christensen 1631, 4to).

1647 d. 20 Januarij kaldett Gud min Morbroder-
sen, Borkar Hud thill Seebyegaard udi Voland (see II 5!).
Gud giffue ham den euig Glæde!

1648 d. 14 Seddember kaldett Gud min gode sa-
lig Moster, Fru Dorette Hud (see G 9!), her paa Her-
luffstrup, der Klochen var 10 om Aftenen. Gud giffue
hende den euig Glæde och Salighed! och stod hendiß

Begravfuelle udi Roschyld, och licher der och begraffuitt
 hoß hindisß S. Hoßbonde, och er derisß Begravfuellested
 mitt paa Golett (s: Gulvet) ved Prekestollen, och derisß
 Thaffe paa Willen med begisß derisß 16 Staffne. (Dette
 Dødsfald anmeldes i Bogen 2 Gange, og maaskee An=
 melderinden efter hende fik Herluffstrup; thi)

S. A. d. 7 Desember stod her Sciffte paa Her=
 luffstrup effter min gode salig Møster, och ieg underschreffne
 da afftiobtte min Medaruing derisß Dell udi Herluffstrup
 Gaard og Godß. Gud giffue mig thill ald Lycke och
 sin Belsignelse udi altt dett, ieg schall haffue gott aff!
 Amen! „Min Gud hielp mig althid!“ Anne Grubbe
 egen Haand.

1658 den 1ste Februarij kaldett Gud min gode
 sallig Søster, Karen Grubbe (see 1631!), udi store (?)
 Heding (?). Gud giffue hinde en ærfuld Opstandelse!“
 (jfr. Gl. Saml. 1, 2, 120). Dette er det Sidste, Ane
 Grubbe i Bogen har antegnet, og derpaa har en anden
 Haand tilføiet:

„1658 døde paa Sorg i Suenfchens Tid Jomfru
 Ane Grube, Peder Grubes og Fru Karen Mudsß Dat=
 ter, som denne Bog haffuer eiet“ (jfr. Aftl. 4, p. 403).

Endelig vil jeg slutte det Hele med et Attentat,
 Grubberne, efter Tid efter anden ved Giftermaal og
 Arv at være komne i Besiddelse af Muderens fleste
 Herregaarde, til Slutning endogsaa gjorde paa at komme
 i Besiddelse af deres Gravsted.

1667 seer man nemlig de sidste Levninger af Mu=
 dernes Familie, nemlig Corfßig Trolle, som Mette Muds
 Søn, Ditte Skeel, som Birgitte Muds Søn, Birte Trolle,
 sal. Manderup Brages Enke, som Mette Muds Datter,
 Duff Rosentrang, som Helvig Muds Svigersøn, Christian

Daa, som Helvig Muds Svigersøn, og Niels Rosenkrantz, som Birthe Muds Svigersøn, at indgive til kongl. Maj. en allerunderdanigst Ansøgning som følger: „Stormægtigste Høybaarne Første, allernaadig Herre och Konning! Wi kand icke forbigaa Ederß Kongl. May. paa det uunderdanigste att anndrage, eftersom **Rector Consistorii** her paa Universitetet hassuer samptycht och bevilget Velb. Frue Megige Grubbe ¹⁾ sit Leyersted udi vor Frue Kirche hoß voriß Forfædre, de Muder, i deriß Graff, som med Kirkebogen kand beviisgih de Muder for Betalling att verre forundt och bevilget; menß efftersom Fru Megige Grubbe sig icke allenniste den gandsche Graff tilegner, som hinder dog icke med andenn Condition schall verre forundt, ey heller med nogen Rett och Schiell kunde bevilgih, ind att de Muder, som den tillforne kigbt till deriß Høe och Hvilestedt, schulle fremdelig nyde deriß Leyersted och Rom der udi Graffuen, ligesjom tilforne; och siden Frue Megige Grubbe at hassue sin Begravuelße hoß dennem der i Graffuen. Hun och

¹⁾ Skjøndt der vare forffjellige andre Megige Grubber, f. Ex. Sigwardsdatter, gift med Erik Urup, Eriksdatter, gift med 1) Hans Ud, 2) Niels Skade, og Eilersdatter, gift med Alexander Rabe v. Papenheim; saa var dog denne her Omhandlede en Jørgensdatter, gift med Hans Ulrik Gyldebløve og siden 1645 hans Enke. Der kan siges Saameget til hendes Undskyldning med Hensyn til Leyerstedet, at hun ligesaavel var en Witing af Muderne sem de Andre; thi hun var en Datter af den under H 3 omhandlede Lene Mud; men forresten var det rigtignok en Dame, som just ikke Mange snffede at dele Leyersted med, og det var hende, der siden bestaf Froken Budde til at fergive Fru Birte Skeel, Grev Parsbergs Enke, og derfor 1678 blev sat i Fangsel paa Bornholm, hvor hun døde (S. 3, p. 225).

der foruden hafuer ladet bortfløtte deris Liigstenn, som hun sig i lige Maader tilholder fuldkommelige imod ald geistlig og verdslig Nøtt och Seedvaane. Saa beder vi derfor paa det allerunderdaanigste, att Ederis Kongl. May. aff Høykongl. Gunst och Naade naadeligen ville bevillge, att voris afgangne Forfædre maatte nyde och beholde deris Høe- och Hvile-sted, som tillforne, och Frue Megige Grubbe tilholdis deris aff hinde bortfløtte Graffsteenn offuer deris Graff igien, som tillforne vaar paa-lagt och som allevegne billigt och seedvaanligt, att lade igienn paalegge. Wy yndscher elleris Ederis Kongl. May. ett langvaarig Liff och Leffnet och et lyckeligt Regimendte. Kiøbenhafn d. 22 Augusti 1667. Forbliffuende Eders Kongl. Mays underdaanigste

Corfis Trolle.

Duff Rosenkrandz.

Otte Skiel.

Christian Daa.

Niels Rosenkrandz.

Sal. Manderop Brahes Enke

Biritta Trolle."

Derpaa resolveredes (som det synes i den daværende Cancellieraads, Peder Griffensfelds, bekjendte korte og fyndige Maneer) som følger:

"Den herudi specificerte Graffsteen skall herefter som tilforne paa Graffuen blifue beliggendes; huo viidere paa samme Begravelse stader (o: klager eller troer sig forurettet), stande dennem frøit for ved Lands Lov och Nøtt paa behørrige Steder at udføre. Dat. Kiøbenhafns Slot d. 27 Aug. 1667. Friderich."

"Underdanigst læst paa **Consistorio** 1668 d. 25 Janvar" (Kgl. Bibl. Saml.).

Tilæg.

1456 (Mikkel, C 8; S. 1, p. 50). Frederik Vardenberg til Egedes Frue, Ene Moltike, der som Enke blev gift med Anders Jacobsen Lunge, var Søster til Niels Knudsen i Svanholms Møder (Mtl. 5, p. 464—65) og altsaa til Knud Andersen i Svanholms (jfr. p. 53) Frue, som altsaa ligeledes var en Moltike.

S. N. (p. 51). Den Fru Elline, her nævnes, var formodentlig Hr. Steen Basse's Efterlevervke (N. D. Mag. 6, p. 268). 1462 (p. 54): Ifølge Elis. Bryskes Slægtebog p. 496 var Ditte Jensen Markmand gift med Gyde Pedersdatter Jernskæg, og de havde en Datter Elsebe, som igjen var gift med Mikkel Rud.

1535 (Knud, E 5; S. 1. p. 98) i Octob. udsteder Kongen »Breff tiill Hr. Knud Rudt, att hand lader thage vare, om ther løber nogen Skibbsflode egenom Beltt, att hand strax giffuer Budt hiidt (æ: til Veiren for Kjob.) (Tegn. o. al. L. ved K. N.). 1536 en Schriffuelfte tiill Skelsløst Borgere, att Kgl. Maj. haffuer giffuett Fru Dorthē, Hr. Knudt Rudz, then Kyste met syn Tilbehoering, som Hans Nade lod besee ther i Byen; att the then lade hynde følge. Dat. Helsingør 2da feria post Judicam (l. c.). S. N. i August steffner Jørgen Skovgaard Hr. Knudt Ruds Fogett paa Wedby, Per Jude, for tho Bønder, hand togh aff hans Gøz (hørende til Knudstrup), oc for hves andett, hand haffuer hannom att skylde, att møde tiill første almindelighe Herredagh (l. c.). S. N. og f. N.

udtager Hr. Knud (Nud) en Steffning offuer the Slafvelsø Borgere for hans Gods (l. c.). S. N. i Octob. citat (c: stævner) Christoffer Pallesøen (Alfeldt) Hr. Knud Nud (l. c.). S. N. steffner Oluff Persøn i Allesloff Per Jude, Fogit paa Vedbygaard, for **XXIII** Lod Sølf, han skulle haffue tagit fran Allesloff Kirke, oc for **VI** Dren, han beskattthe hannom aff, at møde i Dag 8 Dage (l. c.). 1537 (p. 102) hedder det i Juli: teje eptherne skulle ride mett Konnelighe Maiestadt (hvoriblandt Hr. Knud Nud med 6 Heste (l. c.). S. N. og j. N. hedder det: „item Claues Daa och Hr. Knudt (Nud) schall følge Hertugerne aff Lüneborg och Saren och — — (l. c.). 1544 (p. 114) hedder det i et Brev (hvoraf nogle Linier ere indførte i Nyges P. Dre p. 58) fra Hr. Mogens Gyldensjerne, dat. Skanderborg Onsdagen efter Søndagen **Reminiscere**: — — „oc kand ieg icke fuldschriffue teg till, saa saare suag ieg haffuer nu verit ij myn ene Foed paa en Monedh Tid heller tuo; oc ved ieg ingen aff myne Slegte, thet haffuer thend Syuge, at ieg kunde haffuen effther, uden Hr. Knudt Nudt ic.“ (**Dipl. Lang.** ved K. N. Hr. Mogens Givens og Hr. Knud Nuds Mødre vare nemlig Søstre). 1547 (p. 115) i Octob. citat (c: stævner) Henrich Fosf aff Nodtstaad Hr. Knudt Nudt for nogett Godg, som handt schall haffue huos segh, som herde Claus Heynn till udj Raadstaad, som bleff kasth for Boerd i Syenn; oc for en, som handt hagde siddendis for samme Veringh; att møde paa Kiepneshaffnns Slott **Sanctorum Simonis & Jude** Nstenn. Ligeledes citerer han samme Tid Jijrgenn Gram, Fogett paa Thrannter, for en mett Naffn Balger Mogh, som handt hagde fangenn, for handt hagde kast en for Worde, mett Naffn

Claus Heynn, och haffuer ladett hannom undkomme (Tegn. o. al. L. ved R. N.). 1548 fik Hr. Knud Rud (blandt flere) Brev fra Kjøb. Slot Onsdagen n. est. Sønd. **Trinitatis** om at følge Hertug Frederik til Norge og at være tilstede i Kjøb. forstkommende Søndag 8 Dage (l. c.). 1550 har man fra sidste Halvdeel af Aaret en Fortegnelse over Danmarks Rigsraad, „hvorledes de sidde ret **ordine** udi Raadet,“ og i samme følge efter Hofmesteren, Kongens Kantsler og Marsken: Hr. Axel Brade til Krogholm, Hr. Anders Bilde til Søholm, Hr. Claus Bilde til Lyngsgaard, Hr. Knud Rud til Bedby *ic.* (l. c.). S. N. (p. 120, saavel Lin. 27 som L. 28 og p. 122, L. 15) skal vist istedetfor „Husfru“ læses „Hustru,“ ligesom 1537, skjøndt der i Haandskriftet, saavidt skjønnes kan, staaer Husfru. 1552 (p. 128) den 20de Juli følge i en Fortegnelse over Danmarks Rigsraad efter Kongens Kantsler og Marsken: Hr. Anders Bilde til Søholm, Hr. Claus Bilde til Lyngsgaard, Hr. Knud Rud til Bedby *ic.* (Tegn. o. al. L.); thi Hofmesteren, Hr. Eske Bilde, var død den 11te Febr. 1552 og Hr. Axel Brade den 21de Sept. 1551 (R. N.). S. N. i Aug. havde Hr. Knud Rud endnu Hanes Gods i Kallø Lehn i Forlehnning (Tegn. o. al. L.). 1554 (p. 129) døde Hr. Knud Rud og Marsken, Hr. Erik Banner, paa en og samme Dag; thi i Morten Pedersens (Forfatteren af Skriftet: *Ubsalons og Esbern Snares Herkomst*) Antegnelser i et Ex. af **P. Eberi Calendarium** (Nr. 927, 4to i den N. kgl. Saml. paa det kongl. Bibl.) hedder det under 27de Marts: **An. 1554 obierunt D. Ericus Erici Banner & D. Canutus Rud, eqvites & consilarii regni Daniæ, altero in Jutia, altero in Selandia extincto** (R. N.).

1535 (Jørgen, F 5; S. 2, p. 33). Ifølge T. B. Bircherods Afsskrift (Dipl. Lang.) af Brev Christoffers Brev angaaende Jørgen Rud (efter hvilken Afsskrift det maa være at Brevet er indført i D. Mag. 3, p. 77) skulde dette være dateret den 20de Febr. 1532. Dette Årsktal, som nødvendigt maatte være urigtigt, har altsaa Langebek forandret til 1535; imidlertid troer K. N., at 1536 turde være det rette. 1559 (p. 42). Ifølge Fru Anne Langes, Knud Steensens, originale Optegnelser i Klevensf. Saml. opregnes blandt Fadderne til hendes Søn Hans Steensen, døbt i Lundby Kirke (Hammer Herred) Søndag næst før Catharinæ Dag (s: 19de Nov.) 1559 blandt flere ogsaa: „Gylder Rudt (som gav i Fadder gave) een Gyliden og Fru Karine, Jørgen Ruds (som gav) een Engelotth.“ Men da Eiler Rud den Tid kun var 4 År gammel, mener K. N., at man derved maa forstaae hans Fader, Jørgen Rud. S. N. (p. 43) hedder det, at Kong Fred. 2den havde Godhed for Jørgen Ruds Frue, Karen Krasse, og da han kom fra det Dithmarske Fog, drog han ind til hende paa Basnæs og forlystede sig; men hans ganske Suite og Krigsfolk opholdt sig i Nærværelsen paa en Høi, som endnu deraf kaldes Dithmarsker Høi (fortalt Klevensf. af den gamle Provst, Mag. Holger Olivarius i Ørslev i B. Flakkebjerg Herred). Derimod indberettede Præsten i Tjæreby, Jørgen Monrad, 1755 denne Sag ganske anderledes til Hofman (Mscr. Nr. 30 fol. i den Kallste Saml.), idet der ifølge hans Beretning fortælles, at da Fred. 2den kom fra det Dithmarske Fog 1559, opholdt han sig i 14 Dage paa Basnæs hos Eiler Krasses Enkefrue, en ung galant Dame, navnlig Hilleborg Bilde, som skal have staaet i besynderlig Credit

hos Kongen, da imidlertid en Deel af hans Armee camperede udenfor Gaarden ved en Sø, som formodentlig har faaet sit Navn af disse Dithmarske Tropper; thi Bønderne kalde den endnu Dithmarsker Søen (jfr. Hofm. F. 8, p. 13; Atl. 3, p. 34; Beyers Topographie over Egtslevmagle Sogn p. 167). Imidlertid maa dette Sidste (neml. at Besøget ikke skal have gjeldt Jørgen Muds Frue, Karen Krasse, men hendes Svigerinde, Hilleborg Bilde) dog ogsaa forsaavidt være urigtigt, at Eiler Krasses Frue paa den Tid ikke kan have været Enke, eftersom hendes Mand først døde 1599 (R. N.).

1573 (Erik, F 6; S. 2, p. 80) var Erik Mud blandt dem af Raadet, som den 15de Sept. f. N. fik Brev om tilligemed deres Hustruer og disses Jomfruer at være tilstede paa Koldinghuus den 25de Oct., naar den unge Frøken skulde christnes og Dronningens Kirkegang gjøres (Act. publ. ved R. N.). 1574 (p. 82) var han iblandt dem, som den 19de Dec. f. N. fik Brev om at være kongl. Majs Gjester paa Standerborg Slot, naar hans Datter Søndagen efter **Pauli conversionis** (s: 30te Jan. 1575) skulde christnes og Dronningens Kirkegang gjøres. S. N. og D. var hans Frue, Anne Hardenberg, blandt dem, der ved denne Leilighed bleve budne til Faddere (l. c.). 1576 (p. 82) var Erik Mud blandt dem, som ifølge Brev af 2den April f. N. skulde forhøre Sager til Viborg i Jylland (l. c.). 1577 (p. 84) var han blandt dem af Raadet, som ifølge Brev af 4de Marts f. N. skulde sidde Metterting i Jylland; og den 16de April f. N. blev han buden til Fadder ved Kongens Søns Daab den 2den Juni (l. c.). 1581 (p. 85) findes i et Register paa Herremønds Gaarde i Kjøbenhavn af 12te Juli under Kjødmanger

Qvarteer anført en Erik Nuds Arvinger tilhørende Gaard (l. c.).

1572 (Otte, F 7; p. 109) den 15de Juni fik Fru Pernille Dre Brev om at skulle skikke sin Datter, Jomfru Mette Nud, i Fruerstuen, til hvilken Ende hun skulde være tilstede i Kjøb. den 29de Juni (l. c.). 1573 var Fru Pernille, Otte Nuds, blandt de Fruer (6 i Tallet), som den 26de Juli fik Brev om 8 Dage før S. Bartholomæi Dag at være tilstede hos Dronningen paa Koldinghuus og derefter fortrøve hos hende, indtil hun blev forlost (l. c.). 1574 gjorde hun sin Datters, Mette Nuds, Bryllup i Kjøb. (Henr. Gyldenstjernes Liigprædif.). 1576 Fred. 2dens Brev til Fru Pernille Dre, at han kommer i Forfaring, at hun skal have ladet gjøre sin afgangne Husbonde, Otte Nud, en Begravelse i vor Frue Kirke høit over Jorden, „hvilken skal være paa den Sted, som Kongerne og andre fremmede Herrer og Fyrster skulle have deres Stade, om nogen kongelig Kroning eller anden Cereemonie skulde skee,“ hvormed Pladsen udi Choret ogsaa borttages, om flere saadanne Begravelser skulde skee. Og efterdi slige Begravelser tilhøre og egne Fyrster og Herrer og ikke til des, før paa en stakket Tid, ere optagne under Adelen her udi Riget: da bede vi Eder og ville, at I samme Begravelse strax med det Første tiltænker at lade nedertage; og hvis I er tilfands at lade gjøre hannem nogen anden Sculptur, end som andre hans Lige af Adelen, som ligge sammesteds, og hannem bør, at I da den lader sætte udi hans egen Sognkirke og der forhandler dermed efter Eders egen Villie; hvorefter I Eder kunne vide at rette ic. Dat. Nyborg den 2den April (jfr. Nyges P. Dre p. 336—37). S. N.

Fred. 2den til de Hvilærde i Kjøb. og Kirkebærgerne til vor Frue Kirke: „Vider, at efterfom vi have ladet gjøre en Skik og Ordning, at Ingen af Adelen her udi Riget maae lade dennem gjøre nogen Begravelse over Jorden paa Fyrsters og Herreris Bliis, som nyligen for en Tid er optaget og tilskrevet Fru Pernille, Otte Nuds Efterleverfke, at hun skulde være fortænkth udi den at lade nedertage, som hun haver ladet sætte udi vor Frue Kirke udi Kjøb. paa det Sted, som vi og andre fremfarne Konger have haft vort Stede, naar nogen kongl. Kroning eller Ceremonie er skeet eller skal skee, hvormed baade samme Stole ere forsatte, og Andre er givet et ondt Exempel med sliq Begravelse at efterfølge: da forfare vi, at hun ikke end haver ladet gjøre der Noget ved eller begyndt den at nedertage, uanseet at vi for hendes mangfoldige Begjering saameget have derudi bevilget, at samme Begravelse maatte blive udi sig selv, dog den skulde udslyttes og nedersænkes paa et andet Sted, at den ligger lige ved Jorden og ved andre, som der ere begravede, og at Stolen kommer at staae, som den stod. Thi bede Vi Eder og ville, at hvis hun ikke inden dette og **S. Jacobi** Dag forstkommendes kommer did til Byen den at afflasse, at I da samme Begravelse lader nedertage eller nedersænke, efterfom forskrevet staaer, og sætte Stolen udi sit tilbørlige Sted, som han tilforn stod, paa det at samme vor Skik og Ordning ikke skal forkrænkes, og vi skulle vide (=: straffe) det hos Eder, at I der have givet Marsag til ic. Dat. Søruppe den 13de Juli (**Act. publ.** ved R. N.).

1586 (Knud, G 6; p. 143) i Mai Maaned nævnes Knud Nud Jørgensen som Eier af en Gaard i Nicolai

Sogn i Kjøb. (I. c.). 1587 (p. 144) Fred. 2dens Brev til Christ. Macchabæus angaaende at Knud Rud til Vedby havde foretaget sig at ville lade æfte hos denne paa Sorø Skoles Begne 700 Daler og 300 Guldgylten, som hans Farfader (E 5) skulde have forstrakt Abbed Niels paa Dunsbygaard og Gods, som den Tid laa til Sorø Kloster. Dat. Haderslev d. 20de Oct. (I. c.). 1598 (p. 146) fik en Knud Rud d. 14de April Brev om Ringrenden i Kjøbenhavn, og s. N. var en Knud Rud blandt de 8 Herremænd, som ifølge Brevet om Ceremonierne ved Dronningens Kroning, dat. den 9de Juni, skulde gaae ved Dronningens Vogn (I. c.). 1599 vare Knud Rud og hans Frue ved Brev af 16de Aug. forskrevne til den „unge Prindses“ Begravelse (I. c.). 1600 gjør Chr. 4de vitterligt, at han har for godt anseet, at Knud Rud, Embedsmand paa Kjøb. Slot, herefter skal have samme Slot og Lehn paa en aarlig vis Genannt ic. Dat. Kjøb. den 7de Jan. (I. c.). 1604 (p. 147) skulde Knud Rud til Vedby til Omflaget i Kiel *trium regum* betale Kongen 2000 Daler, som han var ham skyldig (I. c.). 1608 (p. 147) den 25de Mai er Knud Rud til Vedby, som en af Fuldmægtigene af Sjælland, Laaland og Falster, med at udfæde Nigstraadets og menige Ridderstabs Electionsbrev i Kjøb. (I. c.).

1594 (Giler, G 7; p. 149) er et Brev, hvorved Birgitte Bolle til Drebygaard, sal. Christoffer Wiøes, skjøder til Christoffer Steensen (Hans Steensens og Margrete Basfes Søn), der er opkaldt efter hendes sal. Mand, en Gaard i Brøndeslet paa Laffvend, og dat. Mundghierig theendt 26de Juli 1594, understrevet og beseglet af Knud Urne (egen Handt) till Marsmarck,

„Hilarius Nyudt (min egen Handt) till Ottersleff,“ Anders Poulsen (egen Handt) i Almindt, Præst til Brandom og Siørfleff, Provst i Liusgaardt Herritt, og Jens Sørensen (egen Handt) i Biom, Præst til Biom og Liusgaardt (medd. af Stud. jur. Plesner).

1585 (Jørgen, G 12; p. 164) Fred. 2dens Brev til Knud Hud og Peder Hud: „Vor Gunst tilforn! Vider, at eftersom den Ulykke skeet og sig tildraget haver imellem Eders Moders Søstersøn, os uskkelige Erik Bilde til Hvedholm, og Eders afgangne Broder, Jørgen Hud, at forte E. Bilde forte Eders Broder desværre haver ihjesslaget, hvorfor han og er dragen af Riget; da have nogle hans Slægt og Venner underdanigst paa hans Begne os besøgt og tilkjendegivet, som os og derforuden tilforn var forekommet, eftersom du Knud Hud vedst dig at erindre, hvis vi udi Samtale med dig selv derom talt have, hvorledes at forte E. Bilde til samme ulykkelige Gjerning skal være bleven fast haardt forarsaget af forte Eders Broder, saa han ikke anderledes, end som skeet er, uden sin Vres, gode Navns og Lempes Forkleining og Livsfare haver kunnet dertil gjøre, og han med hans Slægt og Venner, dennem dog til al Vre og Gode, for samme Sag imod Eder tilbyder, underdanigst af os begjerendes, at vi ville hos Eder befordre, at forte E. Bilde maatte bekomme Eders Leide at komme og blive her udi vort Land Sjælland og siden at søge videre Handel og Middell hos Eder om Forsoning og Afdrag udi forte E. Sag, eller og, dersom denne deres venlige Begjering til Gode ikke kunde finde noget Sted hos Eder, at vi da vilde give hannem vort Leide til Rette. Og eftersom vi den Sags Hændelse, Leilighed og Tilgang have overveiet og befun-

det udi sig selv at være tildraget og skiftet, da kunne vi forte G. Bildes Slægt og Venner deres underdanigste Begjering og hannem denne vor Befordringskrivelse til Eder naadigst ikke vægre eller benægte" *ic.* Hvorhos han paany beder dem besinde, at G. Bilde var med Haand og Næve bleven slaet af Jørgen Rud, og at deres Broder "med sli^g forsmædelig Slag" har forarsaget sin Ulykke *ic.* Dat. Noshel den 1ste Marts 1585 (**Act. publ.** ved K. N.). 1586 Fred. 2dens Brev til Erik Bilde til Søholm om at fornøie 1000 Daler til Hospitalet i Kjøb. efter det Fordrag, som var skeet imellem ham og Broderne Knud Rud og Peder Rud om deres Broder Jørgen Ruds Bane, at Erik Bilde skulde give til Arme (∴ Fattige) 1000 Daler og 1 Læst Korn i Jordegods. Dat. Frederiksborg den 6te Sept. (l. c.).

1586 (Peder, **G** 13; p. 165) see det foregaaende Tillæg! 1593 den 18de Juli dateres i Uldalls Acta publica det Brev, som her i Texten dateres 18de Juli 1594; men paa et andet Sted *ibid.* siges Kongens Leidebrev for Christen Hansen først at være af 4de Aug. 1595; dog allerede af 5te Jan. 1595 har man et Brev fra Chr. 4de til Knud Rud (**G** 14), at Kongen for nogen Tid siden var bleven besøgt af Christen Hansens Slægt og Venner om hos Knud Rud, hans Broder og Søster at befordre om en christelig og billig Afsoning og Afhandling om "den ulykkelige Drabslag," som var skeet imellem Christen Hansen og Peder Rud. Knud Rud havde derom erklæret sig, at, efterdi hans Broder var udenlands, kunde han sig intet Endeligt (∴ Afgjørende) lade fornemme, men at han med det Allerførste vilde forskrive sin Broder ind i Riget og

da erklære sig, hvad de samtlige med deres Slægts og Benners Maad deri kunde gjøre. Da Kongen nu ydermere besøges af Christen Hansens Slægt og Benner om at forfare hos Knud Mud, hvor snart han har forskrevet sin Broder ind i Riget, saa vil Kongen, at han skal erklære sig derom, og om hans Broder er visseelig forventendes inden førstkommende Herredag. Dat. Kjøb. den 5te Jan. (l. c.).

1578 (Knud, G 14; p. 168) Fred. 2dens Brev til Axel Biffert, at Knud Mud Eriksen, „vor Hoffinder,“ paa sine egne og sine Sødsfendes Begne paa det Høieste har beklaget sig, hvorledes Fru Ane Stis-datter, Jørgen Dnaes Efterleverste, forholder ham Enggaard imod hvis Domme, hans Fader har forhvervet, saa og imod Nogens Forfølgning, hende er overgaaet. Kongen havde tilforn gjort sin største Flid, at han kunde forene Erik Mud (altsaa den Foregaaendes Fader eller F 6) og hende om samme Drætte, og havde ligeledes for kort Tid siden meddeelt Knud Mud sin Skrivelse til hende og hende alvorligen formanet, at hun skulde rette sig selv deri og lade Enggaard følge ham, hvilket Brev Knud Mud med 2 Middersmændsmænd havde tilskiftet hende til Enggaard; men hun havde ikke villet annamme det. Knud Mud har nu paany besøgt Kongen, at han vilde hjælpe ham til Nette. Kongen vil nu, at Axel Biffert skal „indtage“ Enggaard, lade Fru Ane Stis-datter paagribe, frængslligen indsætte og i god Forvaring holde tilstede paa Nyborg Slot, samt overantvorde Enggaard til Knud Mud. Dat. Kronborg den 18de Jan. (l. c.). 1586 (p. 170) i Mai nævnes Knud Mud Eriksen som Eier af en Gaard i Nicolai Sogn i Kjøb. (l. c.). 1608 (p. 176) var Knud Mud til Sandholt

en af Fuldmægtigene af Fyen, der vare med at udstede Nigsvraadets og menige Ridderstabs Electionsbrev den 25de Mai i Kjøb. (l. c.).

1608 (Corfiz, G 15; p. 184) d. 25de Mai var Corfiz Knud til Enggaard en af de fyenste Fuldmægtige, som vare med at udstede det ovennævnte Electionsbrev i Kjøb. (l. c.).

1577 (Johan, G 18; p. 196) Fred. 2 til Anders Banner, Johan og Knud Knud, at de havde besøgt Kongen om den Nogens Forfølgning, Fru Mette Rosenkrands, Peder Dres Efterleverste, havde begyndt over dem og andre hendes Husbondes Arvinger, givende tilfjende, at de vare overbødige at lade hende vederfares af den Deel, dem burde med Mette, og havde derfor anholdt om Kongens Skrivelse til hende, at de for samme Dele maatte blive forstaaede, hvilken Skrivelse Kongen „af Gunst og Naade, hvormed vi Eder for afgangne Otte Knuds Skyld ere benegne,“ havde bevilget og dermed havde tilveiebragt, at hun med dem for deres Anpart samme Dele allerede havde overgivet, saafremt de efter deres Tilbud vilde lade sig tilbørligen imod hende befinde. Men Fru Mette Rosenkrands har nu beklaget sig, at, endog de siden ved Herremænd have ladet hende tilbyde paa alle deres Medarvingers Begne at skifte til den 23de April og stillet sig dermed fast alvorligen (an), og hun derpaa har givet for Svar, at hun vilde drage herover at beraadslaae med Slægt og Venner og siden derpaa lade give dem Bæst; saa vare de dog uden Bæst dragne fra Kjøb. 2c., saa at de med deres Tilbud ikke vare andet tilfjends end dermed at forholde hende fra hendes Forfølgning og ikke at ville være til noget Skifte. Kongen vil derfor ikke, at

hendes Ret opholdes, men har givet Befaling at dermed fremfares, og at Retten har sin Gang. Dat. Frederiks- borg den 6te April (l. c.). 1579 (p. 198) vare Jo- han Rud og Knud Rud blandt de Herremænd, som d. 3die Jan. bleve budne til Faddere til Hertug Ulrich, som skulde christnes paa Koldinghuus d. 11te Jan. (l. c.). 1581 eiede han ifølge et Register paa Herremænds Gaarde i Kjøb. af 12te Juli en Gaard i Nørre-Quarteer (l. c.). 1582 d. 21de Sept. fik han blandt Flere Brev om Penge (neml. 400 Daler), som han var Kongen skyldig; disse Penge bleve ham opskrevne d. 9de Sept. 1584 og atter d. 29de Juni 1585 (l. c.). 1586 fik Johan Rud til Møgelfjær med Flere følgende Brev, dat. Kronborg d. 2den Marts: „Vi Frederik x. Vor Gunst tilforn! Viid, at vi udi tilstundende Sommer formode hid ind udi Ni- get til os nogle fremmede Herrer og Fyrster; og efterdi nogle vore kjære Underfaatter, baade af vore Landsaatter og Hoffinder, have angivet, fordret og begjert hos os, at vi til den Leilighed ville anrette nogle Midderspil med Turnering, Spærbrækten, Ringrenden og anden saadan Midderspil, eftersom det her udi Niget tilforn og endnu uden Niget fast allevegne er almindelig Brug og Sæd- vane til saadanne Herreris og Fyrsters Sammenkomst; da have vi os det ladet vel befalde; og efterdi vi gjøre os den naadigste Mening om Dig, at Du os til Willie og Dig selv til Wre skulde have Lyst og Willie at lade Dig bruge hos og udi sliq Midderspil: da bede vi Dig og begjere, at Du vil staffere Dig dertil, baade med gode Heste og hvis anden Deel, til den Leilighed vil være fornøden, saa Du, hvilken Tid dertil berammet bliver, og vi Dig videre lade tilsiqe, kunde være beredt at komme til os og hos samme Midderspil at lade Dig

finde og bruge dertil, saa stafferet, at det kan være Dig selv til Ære og „Nuhm“. Dermed gjør Du os til Billie, og vi forlade os der vist til“. Men d. 15de April næstefter fik de Herremænd, som vare forskrevne til Turnering, følgende Brev: „Vi Frederik 2c. Vor Gunst tilførn! Viid, at som vi Dig have tilskrevet, at vi vare tilfjinds til nogle fremmede Herrers Tilkomst til os at ville anrette en Turnering og anden saadan Midderspil, da ville vi Dig nu naadigst ikke forholde, at vi derom anderledes ere tilfjinds vordne, at vi det ville lade forblive, og ville Dig det hermed uforholdet have, at Du derfor ikke haver udi Behov Dig til den Leilighed efter vor forrige Skrivelse at rette“ 2c. (I. c.). 1587 fik han blandt Andre Brev, dat. Haderslevhuus d. 9de Dec., om at være tilstede i Haderslev d. 8de Febr. 1588 og følge Kongen til Hertug Hanses Bryllup, som skulde staae paa Sønderborg d. 14de Febr. (I. c.). 1590 maatte han ifølge Brev af 30te Jan., som Forlover for Erik Lange, holde Indlager i Dre-Logen i Kjøb. (I. c.; jfr. D. Mag. 4, 31; Krag's Chr. 3die B. 2, p. 519; Oluffens Collectanea p. 74—75). 1596 (p. 199) Chr. 4des Brev til Otto Christoffer Rosenkrands, at Erik Hardenberg til Mattrup har efter sin Søns (o: Svigersøns), Johan Muds, Begjering ladet berette, hvorledes en af Otto Chr. Rosenkrandses Bønderqvinder, Kirstine Jensen, skal beskylde at være Marsag til nogen Sygdom og Svaghed, som hans Datter, Johan Muds Hustru, paa nogen Tid lang har været beladt med; og efterdi hun formedelst Trolddoms Sag skal tiltales og det befrygtes, at hun Rietten skal undvige, har han begjert, at hun maatte fængsligen blive anholdt. D. C. Rosenkrands skal derfor tage nviagtig Borgen af hende

eller ogsaa fængslingen anholde hende. Dat. Kjøb. den 3die Aug. (l. c.). 1597 d. 12te April fik Johan Hud til Møgelhjør (et nyt) Forlehningsbrev paa Drum Lehn (l. c.). S. N. Chr. 4des Brev til Landsdommerne i N. Jylland: „Vider, at som der udi vor Kjøbstad Haderslev for nogen Tid siden skal en Troldqvinde være dømt til Jlden for hendes Misgjerningers Skyld, og hun samme Tid haver udlagt en Qvinde, som hun kaldte Kirsten Fostermøder, og sagt, at samme Qvinde skulde være Marsag til os elskelige Fru Annes, Johan Huds, langvarige Sygdom, og forte Johan Hud siden efter samme hendes Bekjendelse haver sigtet en Qvinde, boendes paa os elskelige Otte Christoffer Rosenkrandses, vor Mand og Tjener, hans Gods ved Boller, og for hvervet vor Skrivelse til hannem, hende at skulle fængslingen anholde, som ogsaa skal være sleet; og efterdi nu forte Otte Christoffer (Rosenkr.) formener, at ingen udædiffe Menneſke bør at vinde Nogen til Skade, og samme Qvinde ved Boller ikke heller skal have havt det Navn, som den anden Qvinde nævnet og kaldet haver, og mener derfor samme Vinde ikke saa nøksom og nsiagtig at være, som det sig bør: da bede Vi Eder og ville, at I med første Velighed samme Troldqvindes Vinde der til Landstinget for Eder indstævne udi Rette, grandſke og grandgibeligen forfare derudinden al Velighed og siden kjende og dømme paa samme Troldqvindes Vinde og Bekjendelse, om det bør staae ved Magt og komme den Qvinde ved Boller til Hinder eller Skade i nogen Maade eller ikke“ ic. Dat. Haderslevhuus d. 2den Dec. (l. c.). 1598 (p. 203) Chr. 4de til Casper Markdanner, at Kongen har forligt Johan Hud til Møgelhjør og Fru Karen Gyldensjerne om hvis vidtløftig

Irring og Trætte, dem imellem har været; dog med sliq Bæfled, at den Qvinde, Kirstine Fostermøder ved Navn, skal blive Casper Markdanner tilstillet til god Forvaring paa Koldinghuus af Otte Christoffer Rosenkrands til Boller. Kongen vil derfor, at naar hun til Slottet ankommer, Casper Markdanner da lader hende i god Forvaring annamme og strax lader kræve der i Herredet Kirkenavn over hende. Dersom hun dømmes fra Livet, skal Sagen forhandles til Landsting; men hun skal ikke pünligen forhøres *ic.* Dat. Kjøb. d. 9de Juni (l. c.). 1604 (p. 204) skulde Johan Rud til Omflaget i Kiel trium regum betale Kongen 5000 Daler, som han var ham skyldig (l. c.). 1608 var han en af de nærrejdste Fuldmægtige, som d. 25de Mai vare med at udfæde Rigsraadets og menige Nidderstabs Electionsbrev i Kjøb. (l. c.),

1577 (Knud, G. 19; p. 206) see Tillægene til G 18! 1579 ligeledes. 1581 (p. 207) forekommer „unge“ Knud Rud som Eier af en Gaard i Øster-Dvar-teer i et Register paa Herremænds Gaarde i Kjøb. af 12te Juli (Act. publ. ved K. N.).

1587 (Pernille, G. 22; p. 212) kjøbte hun 2 Gaarde i Bendsyssel, hvorom følgende Tingsvidne: „Peder Michelsfen, Byeffogde ij Olborig, Frederick Christensfen Borgemeester, Hans Mowensfen oc Laurck Hus-som, Raadmend ther samestedz, gjør alle wiitherliigtt, att Mar epter Gudz Børdtt MDLXXXVII Mandagen, som var then 30 Dag Januarij, paa Olborig Byeting var skickett Erlig oc velffornumftige Mand, Thomas Jenssen ij Skoffsgord, paa Erlig oc velbyrdige Jomffrue Pernelle Rud, Otte Ruds datters, Begne, hvilcken ther logligen eskedde, beddes oc fick ett fuldstændende Tings-

vinde aff otte gode troffaste Danemend (som nævnes og som alle vare Maadmcænd); huilcke forte otte gode troffaste Danemend ther alle sandvertelighen vonde paa tro oc rette saunden, att the saa oc hørde her y Dag paa forte Ting for thenom stande Erlliige Mand, Sæffren Pederssen Bardskier, Borger ther samestedz, huilcken her for Tingsdom tug i forte James Jenssens Hand oc med sind frij Willie, Bedschaff oc welberaad Huffue, thesligeste med sin kiere Høstrues, Anne Hansdatthers, villie oc samtøcke logligen solde, skiotte oc aldelis affhende fra sig oc alle sine epherkomenthe Arffe oc till forte Tomfrue Pernelle Nud oc hendes Arffe thuende Gaarde, liigendes ij Bendskjæll ij Børglumherett ij Understed Sogen, som hanom med sin forte Høstrue, Anne Hansdatther, er arffueligen tilffalden epter hindes salige Broder, Knud Bylde till Engbierriggaard; then første Gaard ved Naffn Duesfell, som Jacop Juell nu paaboffuer, skylder aarlig ett Pund Rug, tho pund Bisg, en Dre att fuore, ett Skouffsuinn, en gaæs, ett Paar høns, ett fødend med giesterij; then anden gaard ij Noufftuend ij forte sogn liigende, som Pouell Chrestenssen nu paa boffuer, skylder aarligen tho pund bisg, ett skouffsuinn, en gaæs, ett paar høns, ett fødend med giesterij; huilcke forte thuende gaarde med ald theris Rente, Eyedom oc herlichhet udi Skouff, marc, Agger oc Eng, fiskevandh oc feegang, endeell (∴ inddeelt) oc felliig, woth oc thiurtt, jnden Marc oc uden, Iathett undertagett ij Nogen maade, med huad Naffn thet heldst er Eller nefnis land, som nu till forte Gaardhe ligger oc aff arildh tiid med Metthe till liggett haffuer, forte Tomfrue pernelle Nud oc hendes arffe skall haffue, nyde, bruge oc beholde till Guindelig egendom Eye (?) skyldiig (?); oc ey forte

Søffren bardskier tiendes seg Eller syne ariffe nogen Idermere lod, diell, partt eller Nettigheth att haffe till forte thuende gaarde eftther thenne dag ij nogen maader. Thij tilbandt forte Søffren pederssen 2c. (neml. den sædvanlige Clausel, at gjengive ligesaa godt Gods igjen, ifald de nu folgte Gaarde skulde komme tilbage til Søren Pederssens Arvinger). Thill Idermere vindesbørd, att saa giick oc foer ij alle maade, som forschreffuet staar, thet vinde vij med vore hengende Siignetther her nedent fore, med forte Søffren pederssen bardskiers Eggett Signett oc Hans Egen hand her under schreffuet. **Dat. ut spr.** (af Dipl. Arnæ Magnæana medd. ved Hr. Adj. Mag. Wetter fra Lund i Slaane).

Rettelser:

Side 3	Linie 17:	Dpløsning	læs:	Dpløsning
— 9	— 4:	E 10 (D 13)	L:	E 10 (D 9)
— 14	— 10:	Ridder	L:	Rigeraad
— 23	— 25:	Sveger	L:	Søsterdatters Mand
— 33	— 1:	han	L:	ham
— 60	— 8:	Vester	L:	Vestervig
— 87	— 7:	Wir	L:	Wir
— 106	— 8:	saligen	L:	seligen
— 170	— 17:	var)	L:	var
— 170	— 17:	Hofffinder	L:	Hofffinder)
— 177	— 25:	til	L:	till

Den i 1ste Hefte p. 21 belovede

Genealogiske Tabel

over alle i det Foregaaende omhandlede

Ruder.

(Jens)

A

Mittel.

B 1.

(Jens).

B 2.

Jørgen.

B 3.

(Anonyma).

B 4.

(Catharina).

B 5.

Chresten. Jens. Peder. (Jørgen). (Wilhelm). (Jytte). (Margrethe).
C 1. C 2. C 3. C 4. C 5. C 6. C 7.

Mittel. Karen (eller Helvig).
C 8. C 9.

Karen. Jens. (Mette). (Margrethe). Margrethe. Mittel.
D 1. D 2. D 3. D 4. D 5. D 6.

Hans. Wilhelm. Jørgen. (Ditte). (Else).
D 7. D 8. D 9. D 10. D 11.

Margrethe. Sophie. — —
E 1. E 2. E 3.

Peder. Knud. (Mittel). (Ditte). (Henrik). Ane. Sophie. (Elsebe).
E 4. E 5. E 6. E 7. E 8. E 9. E 10. E 11.

Wilhelm. Dne. Hans. Helvig. Jørgen. Erik. Ditte. Kirsten. (Mittel). Birthe.
F 1. F 2. F 3. F 4. F 5. F 6. F 7. F 8. F 9. F 10.

Dne. Folmer. Peder. Johanne. (Hans). Knud. Eiler. (Ditte). Dorthe. Karen. Jacob. Jørgen. Peder. Knud. Corfis. Dorthe. Sophie. Johan. Knud. Mette. Dorthe. Pernille. (Mogens). (Torben). (Jørgen).
G 1. G 2. G 3. G 4. G 5. G 6. G 7. G 8. G 9. G 10. G 11. G 12. G 13. G 14. G 15. G 16. G 17. G 18. G 19. G 20. G 21. G 22. G 23. G 24. G 25.

(Folmer). Karen. Ane. Borkar. Erik. Ditte. Ane. Mette. Lisbeth. Birthe. Helvig. Ditte.
H 1. H 2. H 3. H 4. H 5. H 6. H 7. H 8. H 9. H 10. H 11. H 12. H 13.